

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

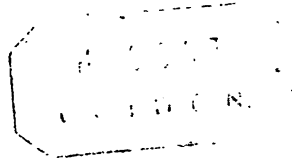

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA

PRESENTED BY
PROF. CHARLES A. KOFOID AND
MRS. PRUDENCE W. KOFOID

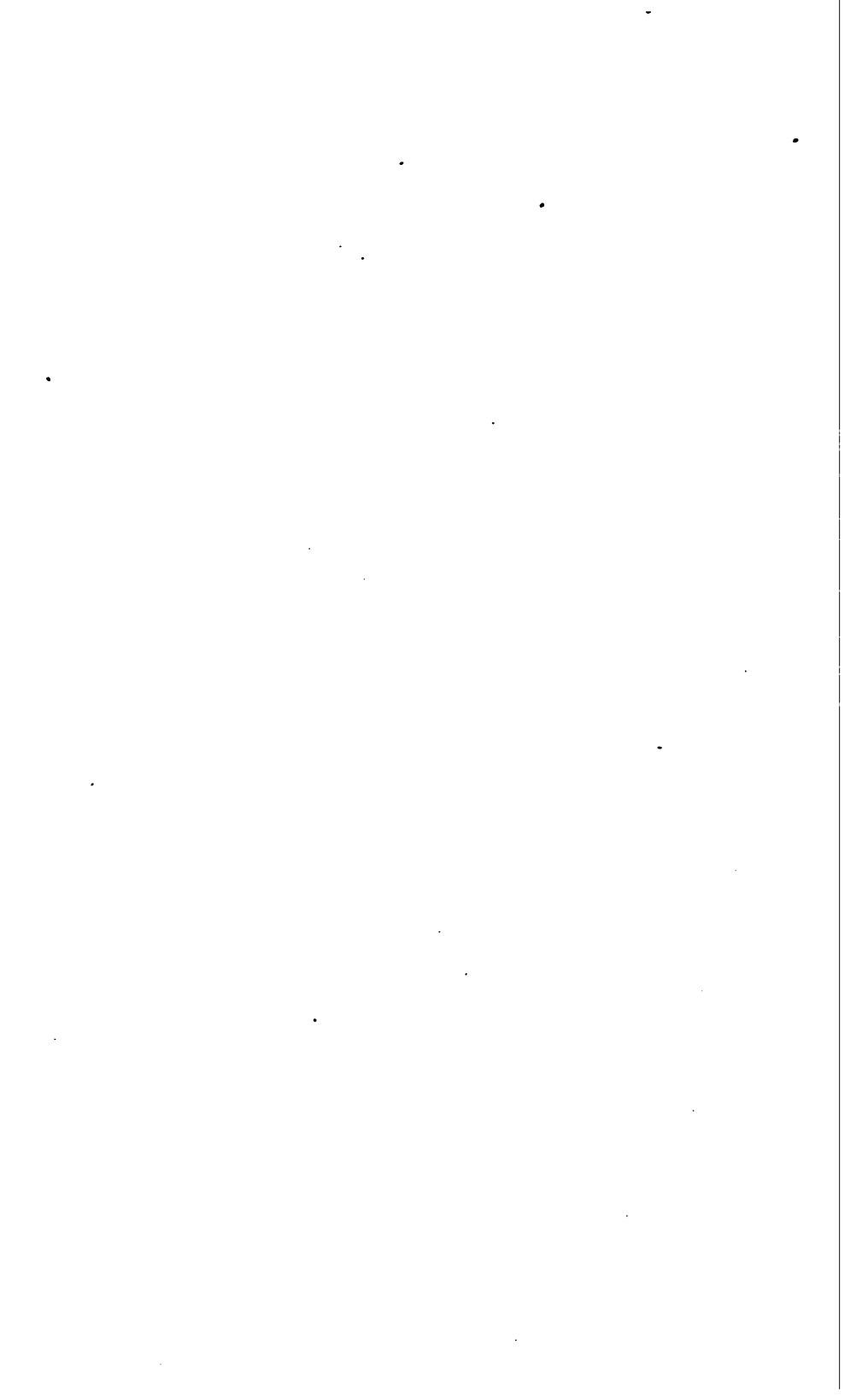
112

112

Bible. O. T. Genesis. Greek

GENESIS

GRAECE.

E FIDE EDITIONIS SIXTINAE ADDITA SCRIPTURAE DISCRE-
PANTIA E LIBRIS MANU SCRIPTIS A SE IPSO CONLATIS ET
EDITIONIBUS COMPLUTENSI ET ALDINA ADCURATISSIME
ENOTATA

EDIDIT

PAULUS ANTONIUS DE LAGARDE,

THEOLOGIAE LICENTIATUS, PHILOSOPHIAE DOCTOR, PROFESSOR REGIUS.

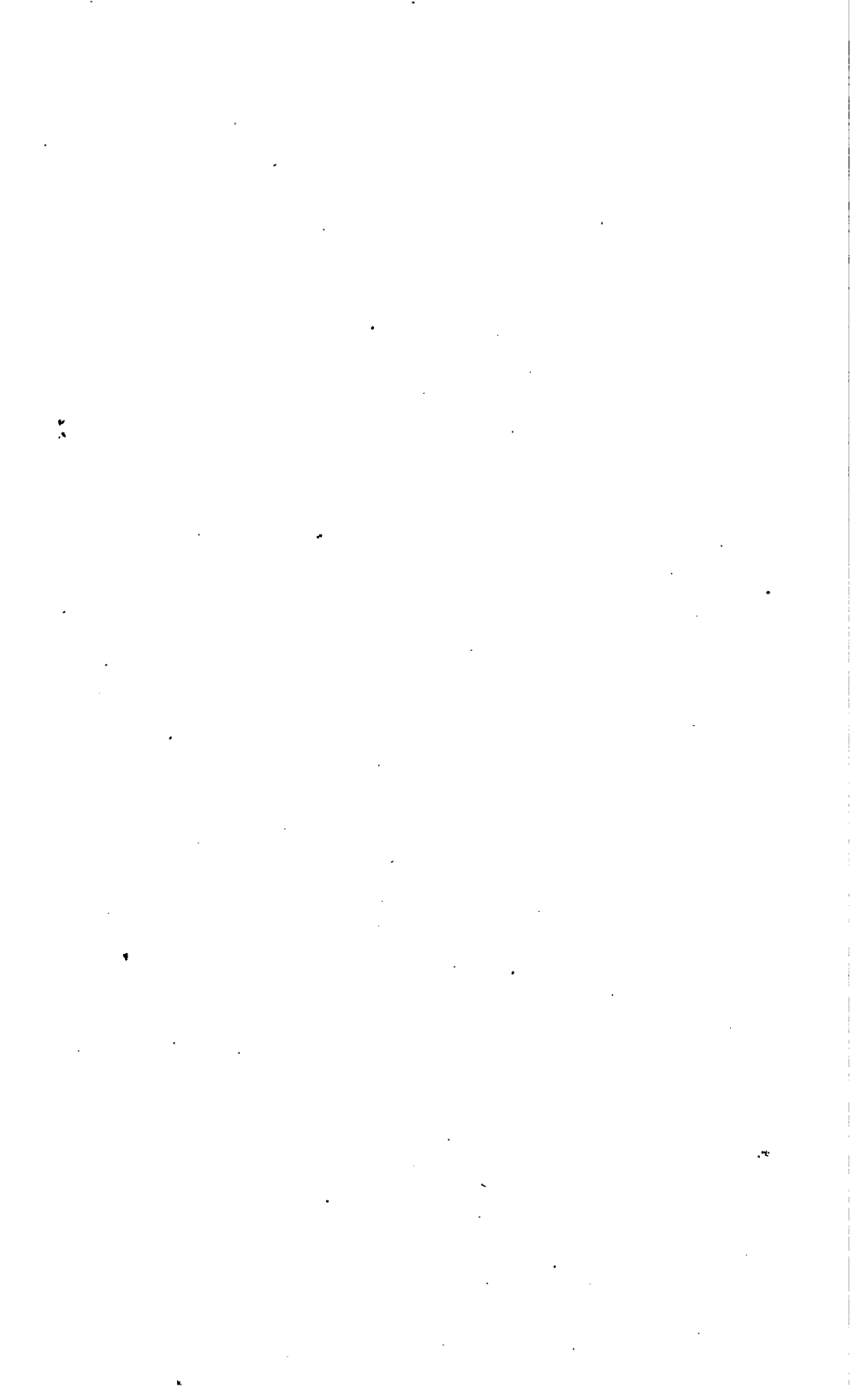

LIPSIAE

1868

PROSTAT IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

Geneseos uersioni graecae ueteri ex editione romana anni 1586 repetitae addidi discrepantiam scripturae e libris a me ipso conlatis quantum fieri poterat diligentissime enotatam: cuius operae suscipiendae tres causas habui. nam et ipse de codicum indole edoceri et discere cupiebam, quid ex eorum conlatione sperari posset quidque de uastis oxoniensium uoluminibus iudicandum haberemus — et uiris doctis aliis ea uidendi occasionem dare uolebam, quae ipse uidissem — et iuuenibus harum rerum studiosis, etsi eos fere nullos esse scirem, materiam offerre in animo erat, qua uel se ipsi exercerent uel a peritioribus exercerentur.

ceteros Pentateuchi libros simili adparatu instructos Genesi addere, quod speraueram fore ut facere possem, et aduersa ualetudine et sumptibus uesane grandibus prohibitus sum, cum fere nemo sit his nouissimis theologiae temporibus, qui talia curet.

Testes igitur a me adhibiti sunt hinc non mea uoluntate selecti, sed e necessitate accepti:

- A codex alexandrinus musei britannici ex editione Henrici Harvey Baber (Londinii 1816—1828). „Genes 1, 21—26 ultimae litterae uel syllabae octodecim linearum perierunt, folio primo exteriori parte in inferiori ora detruncato: unde etiam postremae capituli 1 parti usque ad uersum 3 capituli 2 idem accidit. deperditi quoque aliquot uersus capitulum 14 15 16 Geneseos, dum inferior ora folii 8 codicis nostri abscissa est: quippe ex prima columna exciderunt omnia a cap 14 uers 14 κατεδίωξεν usque ad uers 17 και τῶν: ex secunda columna a cap 15 uers 1 ὁ μισθός σου πο usque ad finem uersus 5 σπέρμα σου: ex columna tertia

a principio uersus 16 cap 15 usque ad finem uersus 19 Καθμοναίους: ex quarta columna a cap 16 uers 6 παιδίσκη σου ἐναντίον usque ad finem uersus 9 inclusive: unde sequens folium 9 incipit a uersu 10 καὶ εἶπεν.“ in primis codicis foliis non raro elementa temporis dentibus ita exesa sunt, ut legi amplius non possint. idem etiam in medio codice interdum accidit. coeperam haec omnia notare, sed cum intellexerem quam exiguam iacturam lectores essent facturi, si haec in commentario meo non inuenirent (nam in θεός κύριος Ἰσραήλ et quae uocabula horum similia sunt, literam unam desiderari, id scire nullius interesse poterat), ut sumtibus a me ipso ferendis parcerem, omnia iterum deleui. haec igitur apud Baberum quaerent, quorum nosse refert, et gratias agent, ni fallor, quod calumniandi materiam eis ultro optulerim. saeculi quinti.

- D cottonianus musei britannici. edidit CTischendorf in monumentis sacris ineditis, nouae conlectionis uolumine II, 1857. de libro Richardus Jones apud Henricum Owen in praefatione conlacioni grabianae 1778 praemissa: „liber Geneseos pulcherrimis figuris illuminatus et antiquissimis literis capitalibus ante quatuordecim aut circiter centenos annorum exaratus: quem de Philippis in Angliam secum tulerunt duo Graecorum episcopi temporibus Henrici VIII, ei dono offerentes et perhibentes ex antiqua traditione receptum quod olim dominum agnosceret b Originem. Elizabetha regina ... eum in bibliothecae regiae archiuis reperiunt dedit illustrissimo equiti Iohanni Fortescue, suo in graecis praelector: qui eodem, consulens posteritati, beauit thesaurum cottonianum“. pergit Owenus: „pretiosissimus hic codex funesto tandem incendio, quo bibliotheca cottoniana anno 1731 correpta fuit, praeter schedas quasdam flammis misere uitiatas ... prorsus interit“. supersunt (Tischendorffium XIII sequor) 1, 14 16—19 26—28 3, 1—5 4, 1 2 4—5 18 25—26 5, 1—3 6—8 9—10 18—24 6, 11—15 7, 1—5 11—16 8, 1—6 8—9 9, 15—23 11, 4—7 12—13 15—17 29—32 12, 1—8 10 11 13, 12—18 14, 1—3 17—20 22—24 15, 13—16, 5 16, 16—17, 10 18, 3—13 24—30 32 33 19, 1—4 12—26 30—33 [36] 37 38 20, 1—4 21, 4—19 23—26 22, 2—18 22— 23, 10 13—15 17—20 24, 1—7 32—39

- 52—67 25, 1—9 11—13 20 21 27—26, 9 18—20
27, 15—34 37 38 28, 4—6 8—14 16—22 29, 18—20
25—29 30, 16—18 31, 26—35 32, 16—21 33, 10—15
17 34, 4—11 14—23 30—35, 14 36, 2—30 37, 14—30
38, 6—12 20—21 26—30 39, 1—40, 15 21—41, 41
46—49 57 57 42, 1—23 35 36—43, 4 6—10 31—33
44, 5—10 12—16 31—45, 1 5—9 17—21 47, 4—7
48, 15—17 49, 1 9 13—18 24—27. saeculi quinti.
- E codex bodleianus saeculi octavi exeuntis. editus eodem loco quo D. continet 1, 1—14, 6 18, 24—20, 14 24, 54—42, 18.
- F codex ambrosianus saeculi quinti. e Macedonia Corcyram aduectus ibique iussu Friderici Borromaei cardinalis emtus et in ambrosianam inlatus. edere coepit ACeriani in monumentorum sacrorum uolumine tertio. supersunt 31, 15—37 42, 14—21 28—46, 5 47, 16—48, 3 21—50, 14.
- G sarrauianus, nunc lugdunensis Batauorum, editus a Tischendorfio, in conlectionis nouae uolumine III. Geneseos habet 31, 54—36, 18. saeculi quinti.
- S sinaiticus, nunc petropolitanus. superest lacinia parua, Genes 24, 9—10 41—43 continens, edita a Tischendorfio in nouae conlectionis uolumine primo. de aetate, quum librum ab homine barbaro scriptum esse autumem, nihil certi ausim adfirmare.
- a editio aldina anni 1518.
- b editio romana anni 1586. in exemplo, quo utor, calamo ad VI numeri additum est I.
- c editio complutensis anni 1514.
- m codex monacensis graecus 9, qui apud Holmesium 25 uocatur. „Vetus Testamentum graece cum Commentariis, Illustr. Principi Christoph: a Toxitae [sic] Rheto donatum, cuius rei honorarii loco accepit centum aureos.“ in fine libri, qui ultra Exodum non procedit (mentitus esse uidetur Rhaetus ille, quo maius praemium a principe, ut par est, indocto, sed literarum amorem prae se ferente acciperet), haec scripta: ἔλην τὴν βίβλον ἐγὼ μαρτῖνος ὁ κρούσιος ἀνέγων, ἐν τυβίγγη, ἀπὸ τῆς ἱβ Δεκεμβρίου αφοῦ ἕως τῆς κθ ἰανουαρ αφοῦ (τῷ θεῷ δόξα) χρήσαντος μοι ἰὼ ἐρμάνου τοῦ ὀξεμπαχίου, τοῦ τῆς τοῦ λαμπροτάτου κυρίου λοδοίκου ἀκροπόλεως φρουράρχου. huius putidissimi nebu-

tonis, digni, qui nostro saeculo plebis suffragia ferret, manu totus liber ut basileensis mox nominandus conscribillatus est: nimirum ita opiniones saeculo undecimesimo probatas praeceperat maximus ille uir, ut librum aut publicum aut priuatum ducis sui quasi proprius esset conspurcaret, plane ut solent qui Berolini regis libris uti permitti sunt. codex monacensis ab Hardtio saeculo undecimo scriptus esse perhibetur, quod uereor ut recte factum sit. uidetur enim literis ex arte uetustiorum formam imitantibus exaratus esse neque ego ultra saeculum XII ausim proferre. quum integrum exhaurire nondum potuerim, conabor ad eum, si quando commodiore otio fruar, redire. conlatus est integer, catena ingens nondum excussa.

- r basileensis B VI 18, apud Holmesium 135. membraneus, Genesin et partem Exodi adiuncta catena continens, saeculi (ut uidetur) XIII; tempore concilii basileensis in bibliothecam praedicatorum rauracensium inlatus. praeclarus codex, quem me temporis angustia prohibitum doleo ultra 88, 1 editionis meae conferre non potuisse. omnia mouebo, ut opus absoluere aliquando possim.
- t uindobonensis theologicus graecus 3, antea 57, „ex libris Sebastiani Tegnagel I. V. D. caes. consil. et biblioth.“, apud Holmesium 130. membraneus octateuchum continens, saeculi (ut uidetur) XIII.
- w uindobonensis theologicus graecus 4, apud Holmesium 31. chartaceus, Genesin adiuncta catena continens, saeculi XV. a me non conlatus, sed inspectus tantum.
- x uenetus marcianus 2, apud Holmesium 29. membraneus, pentateuchum inde a Genesis 43, 15 continens, post pentateuchum Iosue, Iudices, Ruth, Regum *α* et *β*. nam qui folio 200 secuntur Maccabaeorum libri bombycini sunt et multo parte membranea libri recentiores. saeculi X.
- y uenetus marcianus 6, apud Holmesium 122. e codice ueneto 5 (Holmesii 68) descriptus esse perhibetur ab editore oxoniensi, quod utrum uerum sit nescio, quum quintum illum examinare nondum potuerim. hoc scio editionis aldinae lectiones, quae dicuntur, singulares paene omnes in hoc codice a me inuentas esse, quem inspexi omnibus ni fallor in locis, quibus aldina a ceteris testibus eius di-

screpabat, licet non semper ad testimonium codicis y in commentario prouocarim.

- z zittaiensis, chartaceus saeculi XV. continet pentateuchum, Iosue, Iudices, Ruth, regum libros quatuor, paralipomenon utrumque, Esdrae primum et secundum, Nehemiam, Macabaeorum quatuor, Esther, Iudith, Tobiam. mox post folium unum uacuum euangelia, actus, epistulas catholicas, Pauli tredecim, epistulam ad Hebraeos datam, apocalypsin.

antiqua manu praemissa haec sunt: „David Fleischman oder Karcander Prister in Plauen bey Dressden von DPeucer nach des Vaters Nicolai Tode mit Gewalt eingeschoben 1570. aber als heiml. Calvinist enterlaubt [id est uenia concionandi priuatus: adde uocabulum Grimmiorum operi] 1574. ward 1577 Past. in Herwigsd. bei Zittau 1591 zu Renchenau † 1606. vid Iccanders Ch S Minister. XII. Supplement. in Praefat.“ et paulo inferius: „Hoc opus sanctissimum donatur à Iohanne Fleischmanno Zittaviensi, Pastore NBolesla [nunc Jung-Bunzlau uocant] vico Bohem: Teutonico. 16 Decembr: anno 1620“.

in tegmine codicis anteriori haec scripta:

v. M. Adam Miri Gymn: Zittav: Con-Rect: Unterricht von der Griechisch. Accentuation Colloquio IV. pag. 85.

Ao 1725 § 11 Augusti am Sonnabende vor dem XI Sonntage post Trinitat: war auf dieser Bibliothec ein geborner Grieche, der in seinem 25 Jahre aus seinem Vaterlande gereiset u. sich eine lange Zeit in Italien, darauf in Pariss bey dem Abt de Bignon, nach dem zu Londen u. Oxfurt, wie auch in Petersburg aufgehalten hatte, endl. aber von dar nach Lübeck, Hamburg, Halle, Leipzig, Dressden u. Zittau kommen war. Dieser im Griechischen wohlerfahrene Passagier, der das alte und neue Griechische wohl verstand, sahe diesen Codicem vor ein rares Stücke an u. meinte, dass er im 15 Seculo wäre geschrieben worden u. zwar in Monte Atos in Griechen Land. So bewiese er auch aus der egalitaet der littern, dass der Text mit keiner Feder, sondern mit einem Stylo geschrieben sey. Er lass die Schrift fertig u. geschwinde weg. Von dem Monte Atos erzählte er, dass auf selbigem der grösste Schatz von griechischen MSTis aufgehoben würde. Seiner Religion nach war er noch ein Grieche.

in fine uoluminis haec leguntur:

Singulari beneficio et humanitate Consulum ac ceterorum Senatorum ciuitatis Zittaiensis, Virorum Magnificorum, Illustrium, Consultissimorum, Sapientissimorum, Grauissimorum et Doctissimorum, hunc praestantissimum Codicem, a Graeco docto et satis diligente exeunte Seculo XIV. scriptum, sponsore Rudolpho, Gymnasii Zittaiensis Directore Viro Eruditissimo, a mense Octobri anni 1801. ad medium Maium 1802. domi meae habui, eumque totum examinaui. Variarum lectionum V. Test. comparebunt in editione Oxoniensi Roberti Holmes: N. Test. autem mea cura aliquando prodibunt. De textu τῶν ὁ Holmes Aprili XII. anni 1802. Oxonio ita ad me scripsit: "Zittaiensi prorsus similis Codex seruatur in bibliotheca Carmelitarum Ferrariae in Italia". Haec memoriae et grati animi causa palam hic testificanda censui. Vitembergae d. VII. Mai. 1802. Christianus Fridericus Matthaei Professor Vitembergensis et Collegiorum Imperialium Rossicorum Assessor.

codices contuli quam adcuratissime. iota uel adscriptum uel subscriptum omissum, ubi poni debebat, praeterii, positum, ubi non scribendum erat, notauit. fieri tamen potest ut in τῷ ἀνθρώπῳ similibus, si e pluribus libris proferenda haberem, quae hic τῷ ἀνθρώπῳ, ille τῷ ἀνθρώπῳ, tertius τῷ ἀνθρώπῳ scribit, cum omnes idem uoluisse constet, singulorum scripturam uolens praeterierim et, ut hoc utar, ad τῷ ἀνθρώπῳ Em addiderim, licet E iota non habeat, m habeat adscriptum. ad interpunctionis quae dicitur discrepantiam raro tantum in tantis temporis angustiis animum aduertere poteram, neque magnum damnum hac re lecturis crediderim inlatum esse.

Schleusingae Franconum die XV Aprilis 1868.

Lagarde.

נִירוּ לְכֶם נִיר וְאֶל-הַיְהוּדִים אֶל-קָצִים:

Hieremias 4, 3.

Cum aduersa ualetudinē ex diuturna mearum rerum priuata et publica horum temporum tristitia indefessisque circa codices describendos et conferendos studiis contracta cogar statim post absolutam Genesis editionem inertī balneorum otio me dare, facere non possum, quod aliquantumdiu speraueram fore ut facere possem, ut meam — non plane noui in hoc literarum genere hominis — de uersione septuaginta uirorum edenda opinionem libro germanico explanem. uerum cum sciam non nullorum uirorum laude mea maiorum scire interesse, quas mihi ipse in opere exsequendo leges scripserim, breuiter de toto consilio meo apud animum constitui exponere.

Ac primum quidem id negari a nullo poterit, uersionis illius codicem non superesse, e quo ceteros constet deriuatos esse, qualem laurentianum habemus Sophoclis et Aeschylī et tot alios, aliorum scriptorum edendorum fontes unicos. sequitur neque eos qui uaticanum librum neque qui alexandrinum editionum suarum fundamentum esse uelint, recte hoc uelle dici posse.

Proximum est ut e codicum uncialibus literis scriptorum omnium conlatione ueterem aliquam uel unam uetustissimam orationis formam nos credamus inuenire posse. sed ne hac quidem uia multum expectandum esse uideatur. ac quo facilius intellegatur, quam recte pronos ad sperandum hominum animos hanc spem uetem capere, qui codices ante annum aerae nostrae millesimum scripti supersint enarrabo: tenendumque me eis, quas singulis literas praefixero, in futurum tamquam codicis signo in libris meis usurum esse.

A

apud oxonienses Alex et III.

alexandrinus. uide supra. Stroth in Eichhornii repertorio V 96.
praeter ea, quae supra indicaui, desunt

Regum α 12, 17 -- 14, 9

Psalm μθ 20 — οθ 11.

B

apud oxonienses II.

uaticanus. Angelus Maius edidit, si quidem edere hoc uocan-
dum est. Stroth V 104, Lagarde abhandlungen 113, 37. desunt

Genesis 1, 1 — 46, 27

Psalm ρε 27 — ρλζ 6.

C

deest apud oxonienses.

parisinus, Ephraemi rescriptus. edidit CTischendorf 1845.
Stroth VIII 184, Lagarde abhandlungen 94. continet fragmenta
Iobi, Prouerbiorum, Ecclesiastae, Cantici.

D

apud oxonienses I.

cottonianus Geneseos. uide supra.

E

deest apud Holmesium.

bodleianus Geneseos. uide supra.

F

apud oxonienses VII.

ambrosianus. uide supra. Stroth VIII 205. praeter Geneseos
fragmenta supra indicata continet

Exodi 1. 10 — 8, 19

12, 31 — 30, 29

31, 18 — 32, 6

32, 13 — 36, 3

37, 10 usque ad finem

Leuit 1, 1 — 9, 18

10, 14 — 19, 19

Numeros

Deuteron 1, 1 — 28, 63

29, 14 usque ad finem

Iosue 1, 1 — 2, 9

2, 15 — 4, 5

4, 10 — 5, 1

5, 7 — 6, 23

7, 1 — 9, 27

10, 37 — 12, 12.

G

apud oxonienses IV et V.

sarrauianus, nunc Lugduni Batauorum, Parisiis et Petropoli adseruatus. exceptis 22 foliis parisinis, de quibus uide Montefalconium, editus a Tischendorffio, in nouae conlectionis uolumine III. Stroth V 121 123. continet

Genesis	31, 54 — 36, 18
Exodi	36, 35 — 37, 21
	38, 24 — 39, 21
	39, 37 — 41
	40, 3 7 8 9 12 usque ad finem
Leuitici	1, 1 — 13, 17
	13, 49 — 14, 6
	14, 33 — 49
	15, 24 — 17, 10
	18, 28 — 19, 36
	24, 9 — 27, 16
Numerorum	1, 1 — 7, 85
	11, 18 — 18, 2 [errat Tdf XIX!!]
	18, 30 — 20, 22
	25, 2 — 26, 2
	29, 12 usque ad finem
Deuteronomii	4, 11 — 26
	7, 13 — 17, 14
	18, 8 — 19, 4
	28, 12 — 31, 12
Iosue	9, 33 — 19, 23
Iudicum	9, 48 — 10, 6
	15, 3 — 18, 16
	19, 15 — 21, 12.

H

deest apud Holmesium.

petropolitanus Numerorum. edidit CTischendorffius in nouae conlectionis uolumine I.

I

apud oxonienses 13 uel XIII.

bodleianus. PIBrunsius in Eichhornii repertorio XIII 177. continet psalmos et cantica, quae dicuntur, ueteris testamenti.

K

deest apud oxonienses.

lipsiensis. editus a Tischendorffio in nouae conlectionis uolumine I. fragmenta Numerorum Deuteronomii Iosue Iudicum satis mutila.

L

apud Holmesium VI.

uindobonensis, partes Genesis continens. ex Alteri apographo editus in libro rarissimo, quem ex Eichhornii bibliothek der biblischen litteratur VII 908 cognitum habeo, ipse numquam uidi: Shute Barrington episcopo dunelmensi epistola, complexa Genesin ex codice purpureo-argenteo caesareo uindobonensi expressam . . . . dedit RHolmes, Oxonii et Londinii 1795. adnexa codici sunt fragmenta Lucae, quae Wetstenius N nominauit.

M

apud oxonienses X.

coislinianus. Montefalconius in bibliotheca coisliniana, Stroth V 113, Griesbach in eodem Eichhornii repertorio I 83 II 194. hexaplaris. octateuchus et libri regum usque ad ; 8, 40. desunt

Genesis 34, 2 — 38, 24

Numerorum 29, 22 — 31, 5

Iosue 10, 6 — 22, 34

post Ruth 4, 19 usque ad finem huius libri initia tantum uersuum seruata

Regum α 4, 19 — 10, 19

14, 26 — 25, 33.

N

apud oxonienses XI.

basiliano-uaticanus. continet

Leuitici 13, 59 usque ad finem

Numerorum 1, 1 — 21, 34

22, 19 usque ad finem

Deuteronomii 1, 1 — 28, 40

30, 16 usque ad finem

Iosue Ruth

Iudices excepto 14, 17 — 18, 1

Regum α 1, 1 — 17, 12

17, 31 usque ad finem

β et δ integros

γ 1, 1 — 8, 8

11, 17 usque ad finem

Paralipomenon $\alpha\beta$

Esdrae β 5, 10 usque ad finem

Nehemiae 1, 1 — 7, 3

Esther.

O

apud Parsonsium VIII.

dublinensis rescriptus. in nouo testamento Z uocatur, a Lachmanno quoque ex editione Barretii in adparatum receptus.

transactions of the royal irish academy 1787, Eichhorn bibliothek II 584, Paulus neues repertorium I 192. continet

Isaiae 30, 2 — 31, 7
36, 18 — 38, 1.

P

apud Parsonsium IX uel 294.

cantabrigiensis.

Psalm οα 14 — Λα 7
ρκζ 3 — ρκθ 6
ρλε 11 usque ad finem?

Q

apud oxonienses XII.

claromontanus, nunc uaticanus. Stroth VIII 189, AMai noua bibliotheca IV 318. hexaplaris.

sedecim prophetas continet.

quam exigua eius sit fides, disce ex iis, quae Isaiam et quae Ezechielem praecedunt. ibi enim μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἐξαπλῶν, ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἐξαπλοῦν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν ταύτην Διωρθῶνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλοῦν Ἡσαίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἐξαπλοῦν. πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τοῦ ὁράματος Τύρου ἀκριβέστερον διωρθῶνται· εὐπορήσαντες γὰρ τῶν μέχρι τέλους τοῦ ὁράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὁριγένους καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἔννοίᾳ, καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκείνου ἔννοιαν διωρθώσαμεθα. πρὸς τούτοις συνεκρίθη ἡ τῶν ἑβδομήκοντα ἐκδοσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς τὸν Ἡσαίαν εἰρημένα καὶ ἐν οἷς διεφώνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἔννοιαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν. hic autem Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἐξαπλῶν καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὁριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διωρθῶτο καὶ ἐσχολιογράφητο. ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος ἐδιωρθώσαντο.

R

deest apud Parsonsium.

ueronensis graeco-latinus psalmoreum. edidit Blanchinus Veronae 1740.

S

deest apud oxonienses.

sinaiticus, cuius pars aliqua friderico-angustani ab adulatore nomen accepit. hanc anno 1842 Tischendorfius edidit, maiorem idem 1862, folia quaedam singula in nouae conlectionis uolumine I 211—216 II 321. nec sinaitici editio nec friderico-angustani haec scribenti mihi ad manus est. supersunt

Genesis, quae supra indicata

Paralipomenon α 11, 22 — 19, 17

Esdrae β 9, 9 usque ad finem

Nehemias

Ether

Isaias

Hieremias

Threnorum 1, 1 — 2, 20

δωδεκαπροφήτου nouem libri posteriores

psalmi

prouerbia

ecclesiastes

canticum

Iob.

T

apud Parsonsiū 262.

turicensis, de quo IoIacBreitingerus iam 1748 egit.

psalmodium κς — λ 1

λς 20 — μα 5

μγ 2 — ξδ 11

σα 4 — ζς 16

ρ 6 usque ad finem?

U

deest apud Parsonsiū.

londiniensis. edidit Tischendorfius in nouae conlectionis uolumine I.

psalmodium ι 2 — ιη 6

κ 14 — λδ 6.

V

apud oxonienses 23.

uenetus. Stroth VIII 181.

Iob 30, 9 usque ad finem

Prouerbia

Ecclesiastes

Canticum

Prophetarum

Threni.

W

apud Parsonsium 43.

parisinus.

psalmodum $\zeta\beta$ — ρ 4
 $\rho\alpha$ 6 — $\rho\iota$ 10
 $\rho\iota\alpha$ 10 — $\rho\iota\zeta$ 16
 $\rho\iota\eta$ 4 — 184
 $\rho\kappa\epsilon$ usque ad finem?

X

apud Parsonsium 258.

aticanus.

Iobi 1, 1 — 17, 18
17, 17 — 30, 9
30, 23 — 31, 5
31, 24 — 34, 35.

Y

deest apud oxonienses.

aurinensis. Stroth VIII 202.

prophetarum minores.

Z

apud oxonienses desunt.

Z^a

editus in Tischendorffii noua collectione I 177—184.

Regum β 22, 38—42 46—49
23, 2—5 8—10
 γ 13, 4—6 8—11
13, 13—17 20—23
16, 31—33
17, 1—5 9—12 14—17.

Z^b

editus eodem loco I 185—198.

Isaiae 3, 8—14
5, 2—14
29, 11—23
44, 26—45, 5.

Z^c

editus eodem loco II 313 314

Ezechiel 1, 16 — 5, 4.

Z^d

editus eodem loco II 315 316.

Regum γ 8, 58 — 9, 1

Z^e

editus eodem loco II 319 320.

Psalmorum ρμβ 7 8

ρμγ 1 -- 3

ρμδ 7 -- 13.

accedunt ad hos priuati quidam, Petropoli, Patmi, Hierosolymis sepulti. accederet Parsonsii 27, si inueniri posset: de quo Radolfus Roth roganti mihi an Tubingae aliquod eius uestigium exstaret, haec rescripsit: ich bedaure mitteilen zu müssen dass keine der griechischen handschriften sich hier [Tubingae] befindet, auch nicht auf der öffentlichen bibliothek in Stuttgart. wahrscheinlich kamen sie mit den orientalischen cōdices aus Schnurrers nachlass nach Oxford.

Ac primum quidē secernendi ex hoc numero, qui hexaplares sunt. non quod Origenem ego non maximi faciam, sed credo nos sanioris doctrinae alumnos quam qua ille inter persecutorum gladios saeculo tertio ineunte institutus est, opus hexaplares non adhibituros esse tamquam si res eo esset confecta, sed singulas eius partes conaturus recipere, quibus non dubito quin Origene multo circumspectius simus usuri. accedit quod codices hexaplares nunc superstites (uide modo quid de Isaia libri claromontani modo docuerim) nisi summa cautione adhibita in usus nostros conuertere non possumus, quos ad catenarum, patrum, uersionum syriacae et arabicae testimonia exactos fide dignos non iudicabimus, nisi ubi se ipsi suapte indole et quasi quadam natura nobis ex diuturna harum interpretationum consuetudine eorum mores edoctis (nam tirones ab hoc toto studiorum genere arceo, deicio, depello) probos testes et qui audiri mereantur probauerint.

iam si hos hexaplares secreuerimus, supererunt testes continui singulis libris edendis adhibendi octoni in psalmis (si quidem integros seruatos sumas, qui perquam mutili supersunt) septeni in Genesi, plerumque quaterni uel terni, interdum bini tantum. at quis est tam ineptus, ut ecclesiae graeco sermone utentis in tot prouinciis per decem fere saecula codicibus ueteris testamenti omnibus cum his tribus quatuorue libris putet conuenisse? praesertim quum horum ipsorum discidium non nimis paruum esse compræhendatur. uersio autem septuaginta uiro- rum non ecclesiae opus est, sed ante ecclesiam conditam facta, ut ex omnium codicum ecclesiasticorum dissensu sensim ad consensum et ex hoc consensu demum ad primigeniam, quam apud Iudaeos graece loquentes optinuit formam illa interpre-

tatio, adscendendum sit. adde quod nescimus unde aduecti ad nostras oras sint libri unciales nunc superstites. nam D Philippis oriundum, F e Macedonia Corcyram et inde Mediolanum adlatum, A aegyptiacum fortasse esse scimus, S in ipso monte Sinai a barbaro homine descriptum ueri simile uidetur: ceteros unde corraserint uenditores, omnino nos fugit, quum talium deliciarum inuentores consultius esse censeant de locis, quibus illas reppererint, silere. magnum sane erat ad aestimationem codicum momentum, si e diuersis regionibus petiti nihilo minus consentirent: sin ex insulis Propontidis furto ablati uel ex Athis monasteriis coempti congruunt, quid istud ad nos? quum usus rerum doceat iisdem in locis eandem orationis biblicae formam hominibus superstitiosae uel adulatoriae antiquitatis inepte tenacibus placuisse.

quid? quod quum constet Constantinum imperatorem, cuius uide uitam eusebianam § 36 37, Eusebio caesareensi mandasse ut ὡς τὰ γίσιτα quinquaginta biblicorum exempla curaret, quae nimirum τοῦ ἀθθέντου dona ecclesiis distributa ἀθθεντικὰ esse perhiberentur, perquam credibile uidetur imperatoriae aurae sectatores — et omni tempore uel principum uel plebis mancipia numerus sunt — haec ipsa curasse describenda: cuius rei memoria in codicibus non omnino paucis resedit. horum igitur si consensum sequeremur (et in nouo testamento nunc secuntur), re uera unum codicem haberemus eum, quem Eusebii aliquo diacono dictante quinquaginta librarii calamo exceperunt, neque si hunc pro ueteris ecclesiae exemplo ab omnibus recepto uenderemus, prudentiores essemus iis, qui libri alicuius typis exscripti praestantiam uellent ea re commendare, quod tot exempla ad amussim congruerent. et post Constantinum inuentus est Theodosius alter, τοῦ καλλιγράφου cognomine nescio utrum ornatus dicam an dehonestatus, qui quum prouida patris amantissimi et sapientissimi cura inter spadones educatus esset, Germanis aliisque hostibus non fines imperii tantum, sed ipsum imperium infestantibus, bibliis, ut magna cum laude Nicephorus Callisti refert, propria manu describendis operam dabat: dignum sane imperatore negotium, quo obeundo sine dubio effecit, ut quae per XLII annos commendasset (ὁ θεῖος λόγος uix dubito quin idem ei semper fuerit) haud paucis non adulatione tantum quaestuosa digna uiderentur, sed seruili etiam opsequio. sequitur circumspiciendum caute esse, ne dum consensum ec-

clesiarum quaerimus, nugatorum byzantinorum inueniamus β-
μολογίαν.

Quae quum ita sint, omnino necessarium uidetur de extendendo adparatu uersioni ueteris testamenti graecae adhibendo cogitare. ac prius est ut uersiones ueteres excutiamus, alterum ut libros graecos literis recentiori modo efformatis scriptos ad archetypos uncialès reuocemus.

Iam unde possum rectius dicendi de uersionibus initium facere quam ab enumeratione et earum, quae integrae uel typis exscriptae uel in codicibus seruatae sunt, et earum, quarum partes tantum tam arguto operi adhiberi, quae est inuidia temporis, possunt.

α
armenica. integra edita, sed mala fide, et iam ante quam ederetur, identidem corrupta.

β
basmurica. nihil aetatem tulit nisi Isaiæ 1, 1—16 et 5, 8—25. edidit Zoega in catalogo 145 sqq.

γ
aethiopica, si modo unam nominare possumus, quae e duabus conflata est. confer etiam quae in reliquiarum mearum uolumine graeco X XI abhandlungen 113, 18 materialien I III dixi. in codicibus integra superest. edidit

octateuchum Augustus Dillmannus 1855:

regum α et β idem 1861:

psalterium post et ante alios Iob Ludolfus 1703.

δ
syriaca hexaplaris. notior quam ut mea descriptione egeat, postquam Antonius Ceriani, qui dum haec scribo, ultra Exodi 20, 26 nondum progressus est, edere coepit, cuius partes Norbergius et Bugatus et Skat Roordam iam praeripuerant.

ε
uersio thebana.

cum neque ad mingarellianam librorum nanianorum neque ad codicum Parhami adseruatorum curzonianam enumerationem aditus Schleusingae pateat, oxonienses autem et parisini thesauri publice recensiti nondum sint, totus pendeo e Georgii Zoegae codicum borgianorum catalogo, Romae anno 1810 edito, paginis 193 seqq et 621. supersunt fragmenta, quintae partes fere quatuor totius ueteris testamenti.

□

Iacobi edessenii pentateuchus et Daniel: nam aliae partes aetatem non tulerunt. Parisiis codices saepe descripti singuli adseruantur.

ρ

coptica. edidit

pentateuchum DWilkins 1731 et Paulus de Lagarde 1867:

psalmos post alios MSchwartz 1843:

Iobum HTattam 1846:

prophetas idem 1836 et 1852.

proverbiorum habeo codicem, qui desinit in 14, 26^a.

harum uersionum hexaplares sunt $\eta\delta$, ideo cum GMQVZ^e comparandi et post patientissimos demum aliquot annorum labores ad adparatum adhibendi: ceteri quo modo tractari deberent, in libro gesammelte abhandlungen 99, 38 seqq demonstraui, neque undecim annorum spatio uidi cur a legibus ibi scriptis discederem. hae igitur uersiones legendae sunt diligenter, sed nisi per se singulae antea excussae sunt (Lagarde abhandlungen 119, 11), uix tuto in commentarium criticum recipi poterunt.

Uideamus nunc de codicibus graecis iis, qui literis plus minusue ad formam nunc usitatam effictis scripti sunt. certum est eos non e somniis monachorum undecimi uel alius cuiusquam saeculi natos, sed ex archetypis uncialibus aut ipsos aut intercedentibus aliis deriuatos. unde elucet criticum acuto iudicio et doctrina probabili instructum codicibus recentioribus conlatis effecturum esse quid in communi plurium aliquorum archetypo scriptum fuerit, ita ut archetypi codices ita quasi exputati possint in ordinem eorum recipi, quos supra literis latinis maioribus designaui. hos codices patientia et sagacitate inuentos sed numquam uisos, soleo literis graecis uncialibus designare, quae cum latinis permisceri non possunt, $\Gamma\Delta\Theta\Lambda\Xi\Sigma\Phi\Psi\Omega$. atque utinam possem has literas modo scriptas omnes in commentario producere. uerum unam tantum habeo, quae audeat coram lectoribus comparere, Δ , ex monacensis noni et uindobonensis 130 comparatione comparatam. nam quas alias in animo est aliquando recipere, quum ad eas acquirendas solo paene Holmesii et Parsonsii adparatu usus sini, in minimis, quae etsi praetor non curat, criticus non curare non potest, incredibili modo plerumque neglegenti, ita ut denuo codices ab illis non adcurate excussos debeam, si certi aliquid uelim in medium

proferre, excutere, eas — inquam — ne nominare quidem nunc sustineo. habebunt autem maximam commendationem codices isti, qui sunt et non sunt, ΓΔΘΛΞΣΦΨΩ ea ex re, quod integras ueteris testamenti partes continent, nullis lacunis deformatas, quibus totiens codices unciales literis latinis designatas uidimus deformari.

ac quantae interdum sit uetustatis conformatio orationis in codicibus recentioribus obuia, id uel ex rasuris quibusdam codicis alexandrini patet. confer modo hanc meam Genesis editionem pagina 32, 10 uel 44, 14: uidebis librarium codicis A scripturam reiecisse nunc in recentioribus tantum libris obuiam. quid? quod pagina 44, 14 (quo loco potest τῷ ὁμοῦντι ἀδελφῷ e uersus praecedentis fine repetitum esse) scriptura nullam aliam ob causam mutata uideatur, nisi quod nomen dei apparere non posse creditum sit, quum ueteres deum apparentem hominibus et se manifestantem aut ΩΨ uocarent aut ϞϞϞ, similis igitur mutatio illa sit atque ea, quam in constitutionibus apostolicis 15, 24 inuenimus, ubi post λέγει κύριος, quum Iesus numquam in nostris euangelis ea dixisse perhibeatur, uerba (Petri α 4, 8 conlatis quae ad Prouerbiorum 10, 12 adnotauimus) ἡ ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἀμαρτιῶν exturbata et Iohannis 13, 35 locus inferctus est. nomina propria sedes praecipua lectionum antiquissimarum. unum tantum exemplum liceat adferre. quantas turbas apud interpretes cierit פוטיפר הכריים Geneseos, sciunt qui theologiam docti sunt: librarii graeci e σπᾶδων fecerunt ἐπᾶδων, ἀρχιμάγερρος mutauerunt in ἀρχίμαγρος, ut omnia in ordinem sibi conuenientem redigerent. iam si פוטיפר ille Πεντεφρῆς uocatur, clarum interpretem aegyptiace doctum π ε ε ε φ ρ η eum qui soli (sanctus est) intellexisse. iam si reperiuntur codices, qui Πεντεφρῆς exhibeant, librarii uidentur aut dialectum Thebaidis calluisse aut antiquiorem formam seruasse, a scribis Alexandriae uiuentibus et memphitice loquentibus in solitum sibi loquendi modum mutatam. nam Thebanis uocaretur ille π εν τ ε π ρ η. ego Πεντεφρῆς recipiendum e recentioribus illis crediderim et פוטיפר masoretarum errorem primitusque פנטיפרע fuisse, quo ex nomine quid de tempore quo pentateuchus scriptus sit, concludi fortasse possit, non est quod moneam.

Restat ut qua ratione in edenda ueteris testamenti uersione graeca procedendum mihi esse uideatur exponam. quod antequam facere adgrediar, id primum monendum esse arbitror me

cf. Hall. 18. 1. 1.
5 206

non cogitare de editione incohata, sed animo conceptam habere eius imaginem, quae possit pro humanarum uirium infirmitate et tenuitate auxiliorum absoluta uocari atque perfecta. quam ut adsequamur, nunc postquam multa frustra tentauimus, tribus gradibus procedendum esse dico. nam primum molior librum e codicum uncialium, qui hexaplares non sunt, — et eorum, qui superstites ipsi sunt, et eorum, qui exputari sagaci patientia possunt — consensu haud raro certa coniectura emendando edendum, cui libro scripturae discrepantiam non adiciam. deinceps propositum est codicibus GMQVZ^e et uersionibus syriacis usum (nam ad arabicam hexaplarem aditus uix patuerit) editionem hexaplarem curare, cui editioni fragmenta interpretationum seriorum quae supersunt omnia nouo labore coacervata additurus sum. tertio loco orationi primae editionis, adcuratius interea fortasse aliorum quoque curis expolitae, adparatum criticum integrum adiungere cogito, sed eum non ex incedentibus confuso ordine scripturarum turbis, uerum e testibus et uersionum et patrum auxilio, acuta praeterea codicum ipsorum aestimatione et perpetua interpretum seriorum consideratione in quosdam quasi manipulos redactis, fauente autem fortuna uel legionatim dispositis conlectum; menda codicum adnotationibus non inferentur, sed in infimo margine literis minimis subicientur.

Fieri autem non potest ut unus homo, cuius iam ad inmaturationem senectutem uergit aetas, haec negotia omnia solus gerat. adiutoribus opus est, quibus a magistro perito artem edoctis aliquantum laboris credi possit, qui adiutores quum in hac nouissima theologiae aetate nulli sint nunc, educandi prius sunt et seuerè nauiterque instituendi et exercendi.

ac primam quidem editionem quod adinet, quum copiae oxonienses (quod nunc ex hac ipsa mea Genesis editione constabit) interdum quidem, sed raro, bonae, plerumque autem negligentissime conlectae, quum codices praeterea non pauci Holmesii et Parsonsii temporibus nondum noti a nobis primis in adparatum recipiendi sint, soli libri recentiores, e quorum consideratione archetypi literis uncialibus scripti diuinandi sunt, aut denuo conferendi et adcuratissime quidem conferendi aut primum excutiendi in censum ueniunt plus quam quadringentorum si neque romanos curo (neque poterunt in tanta bibliothecarum romanarum inuidia curari) neque eos qui priuatorum

hominum proprii saeculo superiore exeunte oxoniensibus summa cum humanitate offerebantur, nunc autem latent, Zeladae Dorothei Eugenii Demetrii, si excipio plerosque psalmodiarum libros, qui ad attentionem indigni mihi videntur, remanebunt paene ducenti, ad quos excutiendos ea cum fide, qua in hac editione Genesios excussos dedi acmrtxz et qua carere ad argutam et laboriosam istam archetyporum exputationem nullo modo possumus, anni insumendi videntur decem, si cum idoneis adiutoribus rem geras. sequetur conlationem disquisitio de codicum familiis et archetypis, comitabitur uersionum אבגדז perlustratio, quarum uersionum non codices tantam adeundi, sed indoles singulis uoluminibus describenda.

neque ad secundam editionem, quae hexaplaris futura est, tempus multo breuius destinandum erit. nam editionis syriacae hexaplaris tam pigre procedit editio mediolanensis, ut saepius iam de itinere londiniensi describendisque libris syriacis hexaplaribus cogitauerim, sin lenti istius negotii ambrosiani uelimus finem exspectare, quinquennium exspectandum uideatur. Iacobi edesseni libros utrum aliquis suscepturus sit in lucem protrahere nescio: ipse certe quominus id facerem inpeditus sum. neque codices MQV excuti horae momento possunt, ut taceam hominibus haereticis Q Romae uix monstratum, nedum edendum datum iri. nam M foliis 226 constat, V (si libros apocryphos includas, quod facere nunc coactus sum) 164. iam si reputaueris e legibus bibliothecae parisiensis per quinas cotidie horas aditum ad codices patere et si ad describenda cum notis hexaplaribus in margini inhaerentibus et bis conferenda cum codice singula folia descripta singulos dies sufficere sumseris (at uix suffecerint), coactus eris dies 226, qui nec dominici nec festi sint, Parisiis uiuere. similiter in codice ueneto agendum, qui requiret dies 164. uides codicum MV adcuratam conlationem (neque alia uti ad editionem nostram poterimus) poscere adsiduum quindecim circiter mensium laborem. quod iter quantos sumptus requirat, etiamsi paupere cultu in summis fere domorum tectis habites et in institorum et aurigarum popinis coenes, id melius iis omnibus scio, qui desides domi inter molitiae suae somnia magni sibi uidentur, si hominem in pigrum quouis modo uel retineant a debitis honoribus uel calumniantur. neque uero hanc secundam uersionis graecae editionem adgredi possumus ante, quam primam illam absoluerimus. fragmenta

enim interpretationum recentiorum in eis ipsis codicibus inueniuntur, quos propter editionem meam primam excutere aut debui aut debebo. pendemus nunc, si lectiones hexaplares nolumus cognoscere, ex opere Montefalconii, quod sane negligentissimum. uiam munierunt editionis sixtinae editores: ex his fere totus (nisi ubi Hieronymum et Theodoretum typis exscriptos excerpt) pendet Iohannes Drusius, perquam iniustis laudibus ob opus suum plerumque elatus: Drusium expilauit etschedas a Francisco Combefisio, Ernesto Grabio, aliis scriptas in usum suum adhibuit Montefalconius. quid ualeant uetera illa, uel ex editione mea quaestionum hieronymianarum ad Genesis 2, 8 14, 8 19, 28 26, 12 cett apparebit.

Sed ut redeat, unde euagata est, oratio: tertiam editionem me ipsum curaturum esse uix credo, quum mihi umbrae iam longiores cadant et ne ad uiginti quidem annorum spatium protrahendum me uitam persuasum habeam. huic igitur tertiae editioni ita consulendum censeo, ut patrum libros auctor et (si modo potero) magister sim sollerter e codicum fide edendi, ut ipse edidi Titum bostrenum, constitutiones apostolicas, Clementis homilias. qui patres non possunt — id quod iam saepius monui — ex ipsis indicibus locorum biblicorum, quos eis subiungere solent editores diligentes, iudicari, sed singuli tractandi, et propter differentiam maximam, quae inter singulos locos, quibus auctor biblicis utitur, intercedit, et quod non pauci patres rescripti sunt, ut ita dicam, uelut Ignatius et Clemens romanus ter, alii bis aut pluriens. rescriptis autem nuper demum didici etiam Hieronymum ad censendum esse, qui malam manum scioli cuiusdam iudaici expertus uidetur, eiusdem (ut puto) qui sub ementito stridonensis nomine quaestiones in malachim et dabreiamim ceteraque non nulla ecclesiae obrusit. nam in quaestionibus hebraicis in libro Geneseos 5, 2 editionis meae si codices quidam e Genesis 2, 8 mimizra exhibent, alii mecedem, id puto unumquemque mihi concessurum esse hanc scripturae differentiam non posse casu ortam esse neque hominem auctorem agnoscere linguae hebraicae inperitum. iam rationi magis consentaneum est lectionem מְוֹרָה ab usitato in nostris codicibus מְוֹרָה in exilium missam quam מְוֹרָה ab illo מְוֹרָה pulsum esse. accedit quod Montefalconius in hexaplis I 17 et Nicephorus in catena I 67^a Eusebii emiseni haec habent ὁ μὲν οὖν Σύρος οὕτως ἔχει γεγραμμένον „καὶ ἐφύττευεν ὁ θεὸς παρὰ-

δεισον ἐν Ἐδέμ“, „ἐξ ἀρχῆς“ δὲ φησὶ [φασὶ] μὴ κεῖσθαι ἐν [ἐγ-
 κεῖσθαι] τῷ ἔβραικῷ. Samuel Lee Syrum facit מן קרים habere,
 sed Ephraim Syrus in commentario armenice seruato et Ve-
 netiis 1836 edito, in quo frequens Hebraei, rara interpretum
 mentio fit, licet Genesis 16, 2 [I 57, 9], ubi מרחביא mutandum
 in מרחבא, aliisque in locis deprauatum iam codicem habuerit,
 Ephraim Syrus inquam I 9, 38 מן קרים non agnoscit. neque
 Aquila מקרמא legit, sed מקרמה, quod peruerse ἀπὸ ἀρχῆς
 reddidit. demonstratum uidetur מקרם in Genesi non fuisse,
 sed quum glossae מקרמה. מקרם. ממורח additae essent, מקרם
 in textum quem uocant post Hieronymi tempora se insinuasse.
 correctoris manum hebraici depræhendo in iisdem Hieronymi
 quaestionibus ad Genesis 3, 8 6, 4 aliisque in locis. codices igitur
 eos, qui scripturam hebraicam nunc uulgatam exhibent, pro cor-
 ruptis habui ideoque eos secutus non sum neque deinceps se-
 quar. hos igitur patres παλιψύστους singulos tractare debe-
 mus, et multa iam conguessi, quae si editorem inueniam (sum-
 ptibus enim meis hunc ultimum librum edo) cum theologis
 potero communicare.

Haec fere habui quae quum aduersa ualetudine plura dare
 prohiberer, fractis fere diurno conferendorum codicum labore
 uiribus, intra paucorum dierum spatium conscribenda ducerem,
 quum mea interesset consilia mea iis non incognita esse, quibus
 haec studia cordi sunt. non una uia ad ueram septuaginta
 uirorum manum inueniendam procedere conatus sum: nunc ea
 tantum iri posse intellego, quam his paucis uerbis commendaui.
 sin cui aliter uidebitur, rogo ut nolit repræhendere me, sed ipse
 efficiat quae efficere se posse confidet. mea autem Genesis edi-
 tione conabor uti ad instituendos iuuenes, qui integri ueteris
 testamenti graeci editionem parantem me possint adiuuare:
 nam solus tantum laborem sustinere omnino nequeo.

Schleusingae Franconum ante diem XII Kalendas Maias 1868.

Lagarde.

ΓΕΝΕΣΙΣ. •

1 Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ² ἡ δὲ 1
 γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς
 ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.
³ καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. ⁴ καὶ
 5 εἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνά
 μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους. ⁵ καὶ ἐκάλεσεν
 ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ
 ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία. ⁶ καὶ εἶπεν ὁ
 θεὸς Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω δια-
 10 χωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. καὶ ἐγένετο οὕτως. ⁷ καὶ
 ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνά
 μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνά
 μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. ⁸ καὶ ἐκάλεσεν
 ὁ θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

Inscribitur liber γενεσις κοσμου in A, γενεσις in Eabx, non inscribitur in ertw. m (qui catenam habet adiunctam) του αγιου προφητου μωσεως εις την κοσμου γενεσιν | 1 de primis codicis A foliis uide praefationem | 1 in m, quum margo unius paginae adnotationibus, quae ad comma primum addi debebant, recipiendis non sufficeret, comma primum ter in tribus paginis sequentibus scriptum est | 1 ad εν αρχη adscribit r ἐβο βρασιθ et ἀνυ ἐν κεφαλαιω | 2 ad αορατος και ακατασκευαστος adscribit r συ ἀργόν και ἀδιακριτον et θ θεν και οὐθέν. in margine b Aquila κενωμα και ουθεν, Symmachus αργον και αδιακριτον, Theodotio κενον και ουθεν habere refertur | 2 post σκοτος + επεκειτο a | 3 επεφερετω E | 3 υδατος E | 5 ιδεν AEz, in A praemissum ε parvulum a correctore recenti | 5 διεχωρησεν z | 7 εκαλεσε abcmrz, εκαλεσεν AEt | 9 γενηθητω E | 9 εμ μεσω E | 10/11 uocabula inter υδατος alterum et εποισεν 11 media super rasuram scripta in A manu uel prima uel secunda, antiquissima certe. ueri simile uidentur librarium, postquam υδατος και exarauit, statim addidisse εγενετο κτέ, quod quum uel ipse uel corrector quidam coaeuus falsum esse perspexisset, radendo deletum est | 10 και εγενετο ουτως > o | 11/14 quae inter και 11 et ουρανον 14 media sunt, bis scripta in m. additur in margine σημειωσαι δευτερον εγγραφη ου και αληθη, αλλα δια τα σχολια | 11 διεχωρησεν z | 11 ο θεος alterum > z | 13 post στερωματος + και εγενετο ουτως rt | 14 ιδεν AEz

καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα δευτέρα. ⁹ καὶ 1
εἶπεν ὁ Θεὸς *Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ*
εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.
καὶ *συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συνα-*
γωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. ¹⁰ καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ⁵
ξηρὰν γῆν καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας.
καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. ¹¹ καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς *Βλαστησάτω*
ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ'
ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρ-
μα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. ¹⁰
¹² καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ *βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ*
γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρ-
πὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς.
¹³ καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένε-
νετο πρωὶ ἡμέρα τρίτη. ¹⁴ καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς *Γενηθήτωσαν* ¹⁵
φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς
γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον
τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς
ἡμέρας καὶ εἰς ἐνιαυτούς· ¹⁵ καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ
στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ²⁰
οὕτως. ¹⁶ καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγά-
λους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας καὶ τὸν
φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέ-
ρας. ¹⁷ καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρα-
νοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς ¹⁸ καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ ²⁵

2 συναχθητω LXX, Aquila et Symmachus teste b συστητω |
5 αυτων AEabmrx. ita etiam t, ut uidetur. αυτου c | 6 συστημα
Eabcmrx. de t nihil ausim adfirmare. συστηματα A | 6 εκαλεσε abemtz,
εκαλεσεν AEr | 7 ιδεν AE | 8 pro σπειρον E nil nisi σπει. σπειρων z |
8 ad σπειρον σπέρμα in b habere Aquila refertur σπερματιζον εις
το γενος αυτων | 10 post αυτω + εις ομοιοτητα E | 10 κατα γενος Eabertz,
καθ ομοιοτητα mt, κατα γενος εις ομοιοτητα A | 10 18 και 10 usque ad
γης 18 > z | 14 ιδεν AEz [de A. e spatia constat] | 16 εις φασιν
ADabmrtz, ωστε φαινειν Ec | 16 επι > ADmt. in b huius scripturae
[„LU“] mentio fit | 17 post γης + και αρχειν της ημερας και της
νυκτος A, + και αρχετωσαν της ημερας και της νυκτος D [Grabe: su-
perest της ημερας και] | 17 του abertz, και AEmt | 18/19 quae inter και
primum 18 et ενιαυτους 19 media, > z | 19 εις prius > D [Grabe] |
23 ελασων t | 24 ο θεος > z

1 τῆς νυκτός και διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός και ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. και εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. ¹⁹ και ἐγένετο ἑσπέρα και ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα τετάρτη. ²⁰ και εἶπεν ὁ Θεὸς Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἔρπετὰ ψυχῶν ζώων και πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ. και ἐγένετο οὕτως. ²¹ και ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κτήνη τὰ μεγάλα και πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἔρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, και πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. και εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά. ²² και εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς λέγων *Αὐξάνεσθε και πληθύνεσθε, και πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις, και τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.* ²³ και ἐγένετο ἑσπέρα και ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πέμπτη. ²⁴ και εἶπεν ὁ Θεὸς Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώων κατὰ γένος, τετράποδα και ἔρπετὰ και θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. και ἐγένετο οὕτως. ²⁵ και ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος και τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν και πάντα τὰ ἔρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. και εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά. ²⁶ και εἶπεν ὁ Θεὸς Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν και καθ' ὁμοίωσιν, και ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης και τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ και τῶν κτηνῶν και πάσης τῆς γῆς και πάντων τῶν

? *Mecklen*
ad *Ec.* 12.
40

2 ἰδεν AD [Grabe] Εζ | 3/17 commata 20—25 > D teste Grabe | 4 πετωμενα mr | 6 κητα z | 6 ζων Eabertz, ζωσαν m. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 α et uirgulum huic praemissam > mt | 7 ἐξήγαγεν Er. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 γενη Eabertz, γενος mt. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 και . . . 8 γενος > z | 8 κατα Eabemrt, και πᾶ A | 8 ἰδεν AE | 9 ηυλογησεν AE | 9 ο θεος > z | 9 αυξανεσθαι Az | 10 post υδατα + τα mt | 11 πληθυνεσθω mrtz | 14 και θηρια > E | 14 και primum > r | 14 post γης + και τα κτηνη και παντα τα ερπετα της γης crz | 14 post γενος + αυτων c, και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος + m, + και τα κτηνη κατα γενος και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος tz, nisi quod z non habet κατα γενος post κτηνη | 15 της γης > mt | 15 post γενος + αυτων z | 15/16 και 15 usque ad γενος alterum 16 > z | 15/16 και τα κτηνη κατα γενος αυτων > E | 15/16 κατα γενος αυτων > c | 16 αυτων > Ar | 16 και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος > mt | 16 post γενος alterum + αυτων AEcr | 17 ἰδεν AEz | 17/18 uerba inter ποιησωμεν 17 et ομοιωσιν 18 media sexies scripta in m | 19 και των πετεινων του A in rasura uiginti duarum literarum capaci: eo tamen loco, quo nunc syllaba *ων* legitur, corium intactum uidetur | 20 ουρα uocis ουρανοῦ in rasura A, post quam decem literae radendo deletae: *ου* prima manu in corio intacto |

Μετὰ 27 Εξ
12. 40

ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. ²⁷ καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἁπλοῦς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. ²⁸ καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ θεὸς λέγων Ἀυξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς, καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης ⁵ καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. ²⁹ καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον, σπόριμον σπείρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου· ¹⁰ ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν ³⁰ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἐρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. ³¹ καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα ¹⁵ ² καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη. ¹ καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. ² καὶ συνετέλεσεν ὁ

20 post κτηνων + και των θηριων mt | 20 πασης ΑΕabmrtz, παντων c | 20/1 και παντων των ερπετων των ερποντων επι της γης > r | 20 παντων > m | 20 Grabius a D των alterum abesse dicit, nisi forte „librarius recentiori manu adscribens και παν omiserit των“

2 post ανθρωπον + εν εικονι αυτου r | 3 θυλυ D | 3 ηυλογησεν ΑΕz, ευλογησεν D [superest ευλ] abcmrt | 3 αυτους ο θεος Αabcmrtz, ο θεος αυτους E | 4 αυξανεσθαι z [z² = b] | 4 πληθυνεσθαι A | 4 pro πληρωσατε D πληθυν[ετε] habere dicitur a Grabio, ad quam uocem θ nunc superstes pertinere uideatur | 5 αρχητωσαν r | 6 παντων > E | 6/7 κτηνων et sub eo ια „in caractere minori addita a manu prima, quae olim exarauerat κτηνω καιπα [καιπα Baberus subter illud κτηνω habet]; literae και et maior pars του π perierunt cum pergamena humore laesa“ A | 6/7 και πασης της γης > E | 7 των ερπετων > E | 8 παντα abcmrtz, παν ΑΕt | 9 σπειρων A | 9 πασης > acz | 10 ad huius uersus marginem r συ σπερματιζοντα [ντα lego ν, cui τ superscriptum] | 10 αυτω z | 11 ab υμιν nouam enuntiationem exorditur r | 12 post παντι rasura trium literarum capax A [ergo non fuerat τω, quod duarum literarum est] | 12 ante ερποντι + τω A | 13 ζωσαν z | 14 χλορον m | 14 comma 31 Grabius in D „plane ut in editione romana“ scriptum esse testatur | 14 ιδεν A [de quo e spatio a dubitante coniectura fit] E | 14 τα > Em | 15 εποιησεν Ecrt, εποιησε m¹. A hoc loco laecer quid habuerit, non liquet | 16 de D Grabius „integrum hoc caput [secundum] deest, exceptis ultimis uerbis προσκολληθησεται usque ad finem, in quibus codici cotton cum impresso rom

- 1 Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. ²καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγάσεν αὐτήν, ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς ποιῆσαι. ⁴αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο, ἢ ἡμέρα ἐποίησε κύριος ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ⁵καὶ πᾶν χλωρὸν ἄγρου πρὸ τοῦ γεέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντα χόρτον ἄγρου πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι. οὐ γὰρ ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, ¹⁰καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι αὐτήν. ⁶πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. ⁷καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. ⁸καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παρά- ¹⁵δεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐπλασε. ⁹καὶ ἐξανέτειλεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν

conuenit“ | 16 συνετελεσθη z | 16 ante o rasura septem literarum capax A | 16/17 ad o ουρανος adscr ax su oi ουρανοι r. librarius sym iam paulo altius posuerat, quum uidit sibi adnotationem dogmaticam faciendam esse, quae nunc sub illo sym legitur

1 εν > r | 1 ad εκτη adscr in margine r oi λοιποι ἑβδόμη: subscriptum his uerbis ak su διελιπεν. et mox ἑβραῖοι λέγουσιν· εἰ κατέπαυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ. πεποηκέν τι καὶ ἐν αὐτῇ | 1 ἐποίησεν AECrt¹ | 2 κατέπαυσεν AECmrtz | 2 post κατέπαυσεν suum + ο θεος z, ο θεος εν α, + εν t | 2/3 αυτου > z | 3 ἐποίησεν AECr | 3 ἡυλογησεν AEtz | 5 ἔργων > E | 5 ποιῆσαι AECbmrzt, ποιειν c | 5/6 in margine r ax su ἀνταθ αἱ γενέσεις | 6 ante και + τε z | 6 οτι r' | 6 ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἢ ἐποf- a, ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἐποf- r | 6/7 ἐποίησεν AECmrtz | 7 κυριος > cmtz | 7 παν AECbcrzt, παντα m | 7/8 χλορον z | 8 γενεσθαι AECbmrzt, ανατειλαι a | 8 παντα Aabcmrzt, παν E | 8 post χορτον + του mt | 9 αγρου > E | 9 ανατειλαι AECbmrzt, γενεσθαι a | 9 εβρεξε cmt² | 9 εβρεξεν επι της γης ο θεος E | 9 ante o + κυριος cmrt | 9 της γης z | 10 αυτηn abcz, την γην AEmrt | 10 αναιβενεν A | 10/11 teste b Aquila επιβλυγμος ανεβη εκ της γης και εποτισε παν το προσωπον της χθονος | 11 εποτιζεν AECrt¹ | 11/12 επλασε mt | 12 ante o + κυριος mrt | 12 post χουν + λαβων acz | 13 προσωπον LXX, teste b Aquila et Symmachus μυκτηρα | 13 o > c | 14 ante ψυχην rasura sex literarum capax r | 14 εφυτευ m, v uocis εφυτευσεν radendo deletum in t | 14 ante o + κυριος AECmt | 14/15 παραδεισον A | 15 εδεμ AECbmrzt, εδεν c | 15 κατα ανατολας LXX, απο αρχης Aquila, εκ πρωτης Symmachus, εν πρωτοις Theodotio — teste b | 16 επλασεν AECrt¹

ξύλον ὄφραϊον εἰς ὄρασιν καὶ καλὸν εἰς βρωσίν καὶ τὸ ξύλον 1
 τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδέναι
 γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ. ¹⁰ ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ
 Ἐδέμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέ-
 σσαρας ἀρχάς. ¹¹ ὄνομα τῷ ἐνὶ Φισῶν· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν 5
 τὴν γῆν Εὐιλάτ, ἐκεῖ οὐ ἔστι τὸ χρυσιόν ¹² (τὸ δὲ χρυσιόν τῆς
 γῆς ἐκείνης καλόν)· καὶ ἐκεῖ ἔστιν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ
 πράσινος. ¹³ καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ Γεῶν· οὗτος
 ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας. ¹⁴ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ
 τρίτος Τίγρις· οὗτος ὁ προπορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. ¹⁰
 ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος Εὐφράτης. ¹⁵ καὶ ἔλαβε κύριος ὁ
 θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παρα-
 δείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. ¹⁶ καὶ
 ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων Ἀπὸ παντὸς ξύλου
 τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ¹⁷ ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ ¹⁵

· 2 εμ ΑΕ | 2 του παραδεισου abcmz, tw παραδεισω ΑΕ | 4 post
 αφορίζεται + και γίνεται mt. r ^{ms} γίνεται | 4 εδεμ ΑΕabmrtz, εδεμ ο |
 4 παραδεισον Α | 5 φισων Amtz. in margine r adscr ad φισων hinc
 στόμα το κόρης, illinc φισων [δὲ] λέγεται ὁ νῦν καλούμενος θανουβιος |
 6 ευειλατ Α. ad ευιλατ adscr mr ινδικη χωρα | 6 εκει ου εστι το χρυσιον
 > r | 6 οὐ b, δυ ο, ου Α, ουν Eatz, > m | 6 εστιν ΑΕ | 6 το δε ΑΕabmrtz,
 και το ο | 7 και prius > cz | 7 in margine r ad ανθραξ adscr αν
 βδελιον και αντι πρασινου ουνε αντιθραξ χασματα· ἢ ἐχχύτης ἢ στήθος |
 8 loco alterius τφ m το | 8 γαιων mt. ita ab editore futuro scribendum
 erit. γηων Er, quo pronuntiatio masoretarum gihon indicatur. A non du-
 bito cum b consensisse | 9 in commentario r Αιθιοπια· ἦτις ἐστὶν ἑβρα-
 ῖστί χοῦς· σημαίνει σκότωσιν· ἀπὸ τοῦ οὐν [sic] τῆς αἰθιοπίας τουτέστιν
 ἀπὸ τοῦ κοῦς τὸ κύριον ὄνομα τοῦ υἱοῦ χάμ. υἱοῦ νῶε, κέκληται
 χοῦς· διὰ τὸ σκοτῶδες τῆς χρείας [scr χορίας], ἧς ἔσχε παρὰ τοὺς
 λοιποὺς ἀδελφούς. idem ad haec adscribit in margine οὔτε χ οὔτε x
 αλλα μέσον τῶν δύο. στοιχεῖον δὲ ἔστιν ἀρμόττον [ἀρμόττων fuerat]
 τῆ τῶν ἑβραίων και σύρων γλωττη | 10 τιγρης mtz | 10 post ουτος +
 ο ποταμος Ε | 10 προπορευομενος ab, πορευομενος ΑΕcmrtz | 10 in
 ασσυριων post σ prius litera una radendo deleta in m, ασσυριων t |
 11 post τεταρτος + ουτος ΑΕcmrtz, quod non habent abr | 11 ad ευφρατης
 adscr καρποφορια in margine r | 11 ελαβεν ΑΕert, sed in t ν radendo
 deletum | 12 επλασεν Ecrt, sed in t ν radendo deletum. ueri simile
 uidetur etiam Α επλασεν habere Baberumque post επλασε praeterui-
 disse | 12 αυτον > z | 12/13 εν παραδεισω της αλας Symmachus
 teste b | 13 της τρυφης > ΑΕα | 13 post φυλασσειν + αυτον r |
 15 βρωσει > m

1 γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. ¹⁸καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. ¹⁹καὶ ἐπλασεν ὁ θεὸς ⁵ἔτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν, ὃ ἂν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. ²⁰καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήρεσι καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ¹⁰πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ· τῷ δὲ Ἀδὰμ οὐκ εὗρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ. ²¹καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, καὶ ὑπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σὰρκα ἀντ' αὐτῆς. ²²καὶ ᾠκοδόμησεν ὁ θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ, εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν ¹⁵αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδὰμ. ²³καὶ εἶπεν Ἀδὰμ Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήφθη. ²⁴ἔνεκεν

1 φαγεσθαι ΑΕΖ | 1/2 teste b Symmachus η δ αν ημερα φαγη απο ξυλου, θνητος εση. in margine r ἀκ ὅτι ἐὰν [scr εν] ἡμέρα βρώσεως σου: οἱ λοιποὶ θνητὸς ἔση. ubi σου scriptum σ imposito v. Hieronymus soli Symmacho θνητὸς ἔση tribuit | 2 ημεραν z, qui 1 ἢ scribit | 2 φαγησθαι Α, φαγη Ε, φαγησθε z | 2 αποθανεισθαι z | 3 ειπεν ΑΕcmrt [t² = b] | 3 κυριος > r | 3 ad μονον in margine r adscr ἀν μοναχόν | 4 ad κατ αυτον in margine r ἀκ ὡς κατέναντι αὐτοῖ: συ ἀντικρυς αὐτοῖ | 4 κατ αυτων z | 4/5 ετι ο θεος r | 7 εαν Αab, αν c, > Emrtz | 7 αυτο > m, αυτα z [t²?] | 7 αδαμ > r | 7 post αδαμ + εις mt | 8 αυτη abemt, αυτου ΑΕr, αυτοις z | 8 αδαμ > Ε | 8 ονοματα Αabcmrtz, ονομα Ε | 9 priori loco πασιν Α | 9 κτηνεσιν Α | 9 in margine r ἀκ τοῖς ζώοις | 10 του αγρου ΑΕab, της γης cmrtz | 11 ὁμοιως r | 11 επεβαλε a | 11 ante α + κυριος a | 11 εκστασιν LXX, Aquila καταφοραν, Symmachus καρον — teste b. in margine r ἀκ καταφορά. συ κάρων | 12 υπνωσεν ΑΕcrt [t² = b] | 12 ελαβεν ΑΕcr | 13 ανεπληρωσεν ΑΕ. in margine r ἀνυ ἀπέκλεισεν: συμ συνέκλεισεν | 13 φκοδομησε a, ωκοδομησε m, οκοδομησεν Ε, qui ω super o primum habet, ωκοδομησε tz | 13 ο θεος b, κυριος a, κυριος ο θεος ΑΕcmrtz | 14 απο του αδαμ > r | 15/16 teste b Symmachus et Theodotio τουτο απαξ οστον εκ των οστων μου. in margine r συ θ τοῦτο ἀπαξ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου | 15 οστον > Α: Grabius in margine suppletum esse tradit, quod nunc paene euauit | 16 εκ prius bis scriptum z | 16 οστέων ΑΕabcr, οστων t [sed ante v literula radendo deleta], οστον mz | 16/17 αυτη κληθησεται ανδρας Symmachus teste b. Apolinarius [sic] in r Τῇ δὲ γυναικὶ διετῆν

τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
 τέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ
 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὃ
 8 τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤσχιζόντο. ¹ ὁ δὲ ὄφις
 ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὧν
 ἐποίησε κύριος ὁ θεός. καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ Τί ὅτι
 εἶπεν ὁ θεός Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παρα-
 δείου; ² καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει Ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου
 τοῦ παραδείσου φαγόμεθα, ³ ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου,

ἔθετο προσηγορίαν, μίαν μὲν τῆς πρὸς τὸν ἄνδρα σχέσεως, ἣν ἐπὶ τῆς
 ἑβραϊδος γλώττης παρώνυμον ὄσαν τοῦ ἀνδρὸς καλῶς τις καὶ ἐπὶ τῆς
 ἑλλάδος ὀνοματοποιήσας παρώνυμόν τι πεποήκεν αὐτὴ κληθήσεται ἄν-
 δρις. ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἐλήφθη αὐτὴ, ἐτέρῳ δὲ αὐτῷ ὀνόματι προσεῖπεν
 αὐτὴν ὡς μητέρα ζώντων, ζῶν ὀνομάσας, ἔσαν δὲ κατὰ τὴν τῶν ἑβραίων
 φωνήν. leguntur haec ad comma 18 capituli secundi, quum re uera
 huc pertineant. iusto loco in margine r συμ αὐτὴ κληθήσεται εἰς ἄν-
 δρὸς. ὅτι ἀπὸ εἰς ἀνδρὸς ἐλήφθη αὐτὴ. δ ἐστι γυνή. haec malam
 manum putidissimi nebulonis Martini Crusii tubingensis experta sunt.
 uidetur Symmachus eissa ανδρις et εἰς ανδρος scripssisse, ut hebraicum
 uocabulum eiusque uersionem coniungeret. sequitur in r τὸ ἑβραϊκὸν
 οὐκ ἔχει γυνή. ἀλλὰ εἰσαδασέως [scr εἰσα δασέως, licet causam spiri-
 tus asperi nemo facile inuenturus sit]. δ σημαίνει ἄνθρωπον. καὶ
 τοῦτο μᾶλλον ἀκόλουθον δοκεῖ εἶναι | 17 ἐλημφθη A | 17 post ἐληφθη
 + αὐτὴ A, + αὐτὴ art, + αὐτὴ m, + αὐτὴ z

1 τουτου Aabcmrtz, τουτο E | 1 καταλειπει A | 1/2 post μητερα + αυτου
 AErtz | 2 προς την γυναικα D [teste Grabio] Ebcmtz, τη γυναικι Aa |
 2 αυτου > z | 3 caput tertium a uoce και exordiens habent ab, eodem
 loco nouam sectionem habet m, cz ut ego | 3 οι δυο γυμνοι AEabertz,
 γυμνοι οι δυο mt | 4 γυνυ c | 4 ο δε οφεις AEabcmrtz, και ο οφεις D |
 4/5 teste b Aquila και οφεις [ita sine articulo] ην πανουργος απο παν-
 τος ζωου της χωρας ου εποιησε κυριος ο θεος. „AA LL φρονιμωτερος.
 utraque lectio reperitur apud latinos doctores“ b | 5 φρονιμωτερος D
 teste Grabio | 6 εποιησεν AD [superest ησεν] rt [t² = b], εποισεν E |
 6/8 in margine r ακ μη ὅτι εἶπεν ὁ θεός μη φάγητε ἀπὸ παντὸς
 ξύλου τοῦ κήπου et ad 6/7 ibidem συ προς τί εἶπεν ὁ θεός | 7 ειπε
 mt² [t ειπεν] | 7 ante ο + κυριος Emt | 7 φραγη E | 7/8 ξυλου του
 παραδεισου Aabmt [A παραδεισου in rasura, post quam quinque
 literarum spatium scalpro abrasum, sed non iterum inscriptum est],
 ξυλου του εν τη παραδεισω crz | 8 τη οφει > a | 8 καρπου του ab,
 καρπου [omisso του] E, παντος crzA [sed in A τος nunc euauit,
 et locus, quo παντος expectatur, a prima manu aliud nescio quid
 habuerat], παντος καρπου mt [in quibus ξυλου adest] | 9 του εν

- 1 ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεὸς Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ μὴ ἀψησθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε. ⁴καὶ εἶπεν ὁ ὄφρις τῇ γυναικὶ Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. ⁵ἦδει γὰρ ὁ Θεὸς ὅτι ἦ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ⁵ἐμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔσεσθε ὡς Θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν. ⁶καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρωσιν καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον. ⁷καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν· καὶ ἔρασαν φύλλα συκῆς καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα. ⁸καὶ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ Θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν· καὶ ἐκρύβησαν, ὃ τε Ἄδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ Θεοῦ ἐν ¹⁵μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου. ⁹καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδὰμ, ποῦ εἶ; ¹⁰καὶ εἶπεν αὐτῷ

τω παραδεισω z | 9 φαγομεθα ab, φαγομεθα AEEcrz, φαγωμεθα mt | 9 του secundum > A, secundum et tertium > E

1 εμ AE | 1 ante ειπεν + ου φαγομεθα r | 1 post ου + μη mrtz | 1 φαγεσθαι AE, φαγησθε mrt, φαγητε z | 2 ουδε μη απησθε αυτου > z | 2 απεσθαι E | 2 αποθανηται E | 2/3 και ειπεν ο οφρις τη γυναικι prima manu supra uersum m | 3 ειδει D Grabii, ηδη z | 4 οτι η δ' αν ημεραν z | 4 post οτι + εν AD [Grabii] mrt | 4 η > E | 4 φαγησθε A [D... τε] | 4/5 in margine r θεοδ συνεισθητε | 5 ημων b [contra D] | 5 οι οφθαλμοι υμων r | 5 εσεσθαι AE | 5 ως θε ως θεοι r, radendo correctum | 5 γινωσκοντες A | 5 post γινωσκοντες + το E | 6 „uersum 6 usque ad finem capituli omittit“ D Grabii | 6 ιδεν AE | 7 οτι > mt | 7 αραιστον A | 7 εστιν AEr | 8 post λαβουσα + η γυνη cmtz | 8 απο > AEacrz | 8 εφαγεν AEt [t² = b] r | 9 εδωκεν AErt [t² = b] | 9 και secundum > r | 9 μετ αυτης > t | 9 „εφαγον libri ueteres et latini doctores: alia lectio [„AL“?] εφαγεν, quae lectio confirmatur latina ueteri editione“ b. εφαγθν AEabcmrt, εφαγε z | 11 ερασαν E | 11 αν φυλλα συ in rasura A | 11 εαυτοις AEabmrtz, αυτοις o | 12 της φωνης Eabcmrtz, την φωνην Ar | 13 το δειλινον LXX, teste b Aquila εν τω ανεμφ της ημερας, Symmachus δια πνευματος ημερας, Theodotio εν τῳ πνευματι προς καταφυξεν της ημερας | 13 δειληνον A, δειληνον r | 14 κυριου > E | 14 εμ AE | 15 του ξυλου > Eac | 15 εκαλεσεν AEabert, εκαλεσε mrt² [non, ut uulgo traditur, b] | 15 κυριος > a | 16 αδαμ alterum > crz | 16 post ειπεν alterum + αδαμ c | 16 loeo ειπεν alterius ειπε z | 16 αυτη alterum > cz

Τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἔφοβήθην ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην. ¹¹καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς Τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνός εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετείλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες; ¹²καὶ εἶπεν ὁ Ἄδὰμ Ἡ γυνή, ἣν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον. ¹³καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῇ γυναικὶ Τί τοῦτο ἐποίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνή Ὁ ὄφις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον. ¹⁴καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει Ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ¹⁰ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ καὶ γῆν φαγῆ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. ¹⁵καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτὸς σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. ¹⁶καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπαις σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτὸς σου κυριεύσει. ¹⁷τῷ δὲ

1 τῆς φωνῆς abcmrtz, τὴν φωνὴν AE | 1 περιπατοῦντος A, ubi ceteri περιπατουντος | 2 post αὐτῷ + κυριος mt | 2/3 ο θεος > AEcrz | 3 ἀνήγγειλεν AErt [t² = b] | 3 post μὴ + οτι E | 5 ο > Ecrtz | 5 ἔδωκας AEabrtz, ἔδωκας cmt | 5 in margine r ἀπ' ἡ συνοίησας με | 6 αὕτη z | 6 ad ἔδωκεν [sic] adscr in margine r ἀπὸ ἐπηγάγετό με | 6 εἶπεν AEacmrt [t² = b] z | 6/7 κυριος > acz | 8 ἠπάτησεν AEcr | 8 εἶπεν AEcmrt [t² = b] | 9 σοῦ ei m, σοι E | 10 κτηνῶν et θηρίων locos mutant in c | 10 τῶν ἐπι > Amz. in A „hae uoculae a correctore quodam perantiquo literis gracillioribus additae sunt“ | 11 το στήθους z | 11 σου > cmrtz | 11 post κοιλίᾳ + σου E | 15 τηρήσει AEabmrt, τηρήσει c, τηρήση z. in margine r: ἀπὸ προστρέψει: σὺ θλίψει | 15 τηρήσεις Aabmrt, τηρήσεις E, τηρήσεις c, τηρήσης z. ad uersum 10 b „ita libri ueteres et uulgatae editiones, τηρήσει et τηρήσεις, non [fuerat pro, sed nō typis manu, non prelo chartae admotis correctum est] τηρήσει et τηρήσεις“. Franciscus Lucas brugenbis in notationibus Antuerpiae 1580 editis „exemplar uaticanum“ cum complutensi facere et τηρήσει et τηρήσεις exhibere refert. habebat autem „graeca ueteris testamenti biblia, Argentorati edita, collata cum duobus graecis uaticanae bibliothecae antigraephis, quorum uariae lectiones ad marginem adnotatae sunt, iussu reuerendissimi cardinalis Granueliani“. codicem B initio nunc mutilum esse constat [cf Lagarde gesammelte abhandlungen 113, 37] | 16 εἶπεν AEcmrt [t² = b] | 16/17 τοὺς στεναγμοὺς crz | 18 loco τῷ δε ceterorum καὶ τῷ cz

- 1 Ἀδὰμ εἶπεν Ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύκαις φαγῆ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
- 5 ¹⁸ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῆ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ. ¹⁹ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου γραγῆ τὸν ἄρτον σου ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. ²⁰ καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικός αὐτοῦ Ζωή, ὅτι μήτηρ πάντων τῶν ζώντων.
- 10 ²¹ καὶ ἐποίησε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς. ²² καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς Ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνη τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
- 15 ²³ καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη. ²⁴ καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ κατώμισε αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, καὶ ἔταξε τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.

2 τουτου abcmrtz, A hoc loco lacer quid habuerit non constat [statim ou superest e uoce μονου], τουτο E [sed idem statim μονου] | 3/4 in margine r: συμ ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τῇ ἐργασίᾳ σου· ἐν κακοπαθείᾳ φαγῆ αὐτήν. † ἐπικατάρατος ἡ ἀδὰμ [scribe ἀδαμὰ] ἐν τῇ παραβάσει σου. μετὰ μόχθου φαγῆ αὐτήν | 4 ἐν λυκαις φαγῆ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου > E | 5 post σοι + η γη r | 5 φάγει z | 6 ιδρωτιτι ο, ιδρωτίτι z | 7 του Aabcmrtz, ου Er | 7 την > Ez | 7 ελημφθης AE | 8/9 „ita libri ueteres. in commentario Iohannis Chrysostomi est το ονομα της γυναικος αυτου ενα, οπερ εστι ζωη, quam lectionem sequutus uidetur Origenes“ b | 8 αδαμ > E | 9 αυτου > A | 9 post οτι + αυτη ην ο, αυτη + A, + αυτη mrx, + αυτη E, + αυτη t | 10 εποιησεν AEr | 11 ενεδεισεν z | 11 ειπε mt² | 11 ante ο + κυριος AEmrt | 11 ο θεος Aabcmrtz, αυτοις ο | 13 εκτεινει m | 13 αυτου > AEr | 14 απο > AE | 14 φαγη και > m¹ | 16 ελημφθη AE | 16 εξεβαλε AEr | 17 κατωκισεν A, κατωκησεν rz, r² = b | 17/18 της τρυφης του παραδεισου mrx | 18 εταξεν AEr | 18 χερουβιν A, χερουβειμ ar. adscribit r ἐπὶ γνωσις πεπληθυμμένη. in eodem r σευηριανοῦ ἐπισκόπου γαβάλων· τὸ ἐβραϊκὸν ἀχχερουβειμ. ὃ ἐστι χερουβέν. τὸ δὲ ἀχχερουβειμ σημαίνει ἐπὶ γνωθι καὶ συνετίσθητι. καὶ τὸ μὲν ἄχχερ [codex τὸ μενάχχερ]. ἐπὶ γνωθι κείται ἐν γενέσει, τὸ δὲ οὐβειν μὴν εἰ συνετίσθητι ἐν τῷ δανιήλ | 19 την στρεφομενην > a

4 Ἄδὰμ δὲ ἔγνω Ἐῶαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Κάιν. καὶ εἶπεν Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ. ²καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἄβελ. καὶ ἐγένετο Ἄβελ ποιμὴν προβάτων, Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν. ³καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, ἤνεγκε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ. ⁴καὶ Ἄβελ ἤνεγκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν στείτων αὐτῶν. καὶ ἐπεῖδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ⁵ἐπὶ δὲ Κάιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέχε. καὶ ἐλυπήθη Κάιν λίαν καὶ συνέπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. ⁶καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Κάιν Ἴνα τί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἴνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου; ⁷οὐκ ἔαν ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλθης, ἡμαρτες; ἡσίχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. ⁸καὶ εἶπε Κάιν πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ

λεω γουδ
ουαργουδ:
Fe E. p. e.

1 συλλαβοῦσα Eabcmrtz, συνελαβεν και A | 2 ετεκεν AEm¹r | 2 ad καιν
adsor in margine r κτήσιν ἢ ζῆλον. idem in commentario Ὁ βραχίος καὶ
ὁ σῦρος. ἐκτησάμην ἄνθρωπον ἐν θεῷ. ὡς ἀναιδέντος τὸν πρωτότο-
κον τῷ θεῷ | 3 προσέθηκε bmt, προσέθηκεν AEr, προσεθετο acz | 5 ηνεγ-
κεν AEr | 6 κυριω Abcmrtz, θεω Ea | 6 ηνεγκεν AEr | 7 πρωτοτόκων z |
7 απο alterum > r | 8 loco αυτων rz αυτου | 8 επειδεν LXX, ενεπυ-
ρισεν Theodotio, απεκληθη uel απεκληθη Aquila, ετερφθη Symmachus,
ευδοκησεν editio syra — teste b. in margine r θε συ [abest Aquilae
nomen] ἐπυρίασεν: ἐτέρφθη: ἐνεκλήθη: | 8 επειδεν AE | 9 επι· prius E
επι scribit | 9 ταις θυσίαις ADabcmrtz, τοις δωροις E | 9 D teste Gra-
bio „omittit a 4, 5 θυσίαις αυτου usque ad 4, 17 συλλαβοῦσα⁴ |
10 προσεσχεν AEr² [t² = b] | 10 ελυπηθη καιν b, ελυπησεν [sed r in
eodem uocabulo, uerbis repetitis, ελυπησε] τον καιν AEr, ελυπησε
τον καιν acmz, ελυπησε κυριος ο θεος ται καιν t | 10¹ συνεπεσεν AE |
10/11 τῷ προσώπῳ AEstbr, το προσωπον cmtz | 11 αυτου > AEAr. in mar-
gine r adnotatur τῷ προσώπῳ αὐτοῦ | 11 ειπεν AEr | 11 ινα > z |
11/12 teste b Aquila εις τι οργιλον σοι | 12 συνεπεσεν AEr | 13 ουκ > r |
13 εαν AEstbr, αν cmtz | 13 προσενεγκης m, προσενεγκεις E | 13/14 in
margine r συ ἀλλ εαν αγαδύνης. ἀρήσω· ἐὰν δὲ μὴ αγαδύνης. παρα
θύραν ἀμαρτια ἐγκάθηται: θε Ὅυκ ἂν αγαθῶς ποιῆς δεκτόν· καιν μὴ
ἀγαθῶς ποιῆς ἐπὶ θύρα ἀμαρτια ἐγκάθηται· καιν σὺ ἄρξεις αὐτοῦ |
14/15 αρξεις αυτου AEstbr, αυτου αρξεις cz, αυτου αρξης mt | 15 και
ειπε ab, και ειπεν AEstmr, ειπε δε mt², ειπεν δε t | 15/16 „Cyrillus
παρ ουδενι των λοιπων κειται τα ρηματα του καιν προς αβελ, αλλ
ουδε παρ βραχιοις· παρα δε τοις εβδομηκοντα κειται. χει δε αυτα

- 1 *πεδιψ ἀνέστη Κάιν ἐπὶ Ἰαβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέ-
κτεινεν αὐτόν. ⁹καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Κάιν Ποῦ ἐστὶν
Ἰαβελ ὁ ἀδελφός σου; καὶ εἶπεν Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ
ἀδελφοῦ μου εἰμι· ἐγώ; ¹⁰καὶ εἶπε κύριος Τί πεποίηκας;
5 *φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρὸς μὲ ἐκ τῆς γῆς.
¹¹καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ στόμα
αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου.
¹²ὅτε ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὸν αὐτῆς δοῦ-
ναί σοι· στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς. ¹³καὶ εἶπε
10 *Κάιν πρὸς κύριον τὸν Θεὸν Μελίζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφε-
θῆναί με. ¹⁴εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς,
καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων
καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὗρισκων με ἀπο-
κτενεῖ με. ¹⁵καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς Οὐχ οὕτω· πᾶς ὁ
15 *ἀποκτείνας Κάιν ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει, καὶ ἔθετο
κύριος ὁ Θεὸς σημεῖον τῷ Κάιν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα
τὸν εὗρισκοντα αὐτόν. ¹⁶ἐξῆλθε δὲ Κάιν ἀπὸ προσώπου τοῦ****

καὶ το σαμαρειτικον. animaduertendum quoque in thargum hierosoly-
mitano, qui Romae est, haec uerba reperiri“ b | 15/16 post διελωμεν
+ δη mtz | 16 παιδιον A

1 παιδιω A | 1 post πεδιψ + και AEar | 2 ειπεν AEert [t² =
b] z | 2 κυριος > Acz | 2 εστιν > E | 3 και abcmztz, ο δε AEr |
4 ειμη E | 4 ειπεν AEcmrtz | 4 κυριος ab, ο θεος AEcmrtz | 4 post
τι + τουτο mtz, + του cui το superscriptum E | 4 πεποιηκας ab,
εποιησας A, in quo η ante uersum adscriptum est, εποιησας Ecmrtz.
„LL UU τι εποιησας τουτο“ b. τουτο + post εποιησας summ cr | 6 και
νυν > z | 6 ει loco συ z | 6 απο Ebcmrtz, επι Aa | 6 εχανεν AEr |
8 οτε ab, οτι AEcmrtz | 8/9 δουναι σοι την ισχυν αυτης r | 9 „schol
ο εβραιος και ο συρος σαλευομενος και ακαταστατων, τουτ εστι μη
μενων εν ενι τοψ. Theodoretus το τρεμειν η κατα τους αλλους ερημη-
νευτας ακαταστατειν“ b. in margine r ὁ ἔβραιος καὶ ὁ σύρος σαλευό-
μενος καὶ ἀκαταστατῶν: ἀκατάστατος καὶ ἀναστατος ἐν τῇ γῆ: |
9 ειπεν AEr | 10 τον + ante κυριον A, κυριον > r | 10 τον θεον > Acmtz |
10 μειζον z | 11 με prius AEabcmrtz, μοι t² | 11 ει εκβαλλεις Ebr, ει
εκβαλεις Aa, και εκβαλης c, και ει εκβαλλεις mt, και ει εκβαλης z. in
margine r ἴδου ἐξέβαλες με | 12 του > z | 13 εσται > A, additum
manu secunda | 13 πας AEbcmrtz, παν a | 14 ουτως AEcmr. de t
certi nihil affirmari potest, quum codex hoc loco laesus sit | 16 τω
καιν σημειον r | 16 ad ανελειν in margine r ἀκν πληξαι· συ πατάξαι |
16 αναλειν A | 16 αυτον.> t | 17 εξηλθε δε abm, εξηλθεν δε AErt,
και εξηλθε cz

Θεοῦ καὶ ᾤκησεν ἐν γῆ Ναϊδ κατέναντι Ἐδέμ. ¹⁷ καὶ ἔγω 1
 Κάιν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Ἐνώχ.
 καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνώχ. ¹⁸ ἐγενήθη δὲ τῷ Ἐνώχ Γαι-
 δὰδ, καὶ Γαιδὰδ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ, καὶ Μαλελεήλ 5
 ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα, καὶ Μαθουσάλα ἐγέννησε τὸν
 Λάμεχ. ¹⁹ καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ
 μιᾷ Ἀδά, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Σελλά. ²⁰ καὶ ἔτεκεν Ἀδά
 τὸν Ἰωβήλ· οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων ἐν σκηναῖς κτηνοτρό-
 φων. ²¹ καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰουβάλ· οὗτος ἦν ὁ κα-
 ταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. ²² Σελλά δὲ καὶ αὐτὴ ἔτεκε
 τὸν Θόβελ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου.
 ἀδελφὴ δὲ Θόβελ Νοεμά. ²³ εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτοῦ γυ-

1 ad *ναϊδ* in margine r *σάλος* | 1 *εδεμ* AEBmrtz, *εδωμ* a, *εδεν* c |
 2 ad *γυναϊκα* in margine r ἡ γυνὴ *καῖν*. *ἀσαοὺλ* ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ |
 2 *ετεκεν* AEr | 2 *ενωχ* AEabert², *ενως* mt¹²z | 3 *και* *επωνομασε* *την* *πολιν*
 > z | 3 *επονομασεν* AE | 4 *του* *υιου* > D teste Grabio | 4/8 in mar-
 gine r *γαϊδα*. *μαιήλ*. *μαθουσαλα*. *λάμεχ*. *αδα*. *σελλα*. *θανατος* *ἐξαπο-*
στελλόμενος. ultima uerba nomen Mathusalae uertunt e lexicidio philo-
 niano | 4 utroque loco *ενωχ* AEbert², *ενως* amz [t¹?] | 4 *εγενηθη* Art |
 5 *και* *γαϊδαδ* AEabcmrtz, *γαϊδαδ* δε r | 5 *εγεννησεν* AEr | 5/6 quae
 inter ton 5 et *εγεννησε* prius 6 media sunt, radendo deleta in t | 5 utro-
 que loco *μαλελεηλ* abz, *μαιηλ* Acmr, *μαουηλ* E, *μαουία* D teste Grabio
 [nunc nil superstes nisi *και* *γαϊδαδ* *εγενν* ... *και* *μαουία*] | 6 utroque
 loco *εγεννησεν* AEr | 6 „schol παρα τοις εβδομηκοντα *μαθουσαλα* *κει-*
ται. *τουτο* *δε* *πλανη* *γραφικη* *εστιν*. *ο* *γαρ* *μαθουσαλα* *εκ* *της* *συνεστωσης*
γενεας *εστι* *του* *σηθ*. *ο* [*γαρ* + *τ*] *απο* *του* *καιν* *μαθουσαλα* *καλειται*, *ος*
εξωρισται *μετα* *των* *λοιπων*. in latina quoque editione Mathusala dici-
 tur qui ex Seth, Mathusael qui e Cain ortus est“ b. *μαθουσαλα* utro-
 que loco inc. manu Martini Crusii (ni fallor) *μαθουσαηλ* utroque loco
 in t correctum ex nescio quo | 6/7 *τον* *λαμεχ* usque ad comma 25
 > D teste Grabio | 7 *εαυτω* AEabmtz, *αυτω* c | 8 utroque loco
αδδα c, priori loco *αδα* super uersum addito δ altero tz, poste-
 riori *αδδα* z | 8 *σελα* m [idem 11 *σελλα*] t² [t = b] z | 9 *ιωβηλ* abz,
ιωβηδ E, *ωβελ* Amrt | 9 post ην + ο AEmt [t² = b] | 10/13 in mar-
 gine r Ἰωβελ. Ἰουβάλ. Θοβελ. μεταλλοῦ μεταλλου κλήσις. επιστροφης
συμπασα: | 11 *σελα* r [hoc loco] t² [t = b] z | 11 *δε* *και* *αυτη* *ετεκε* *αδ*,
δε *και* *αυτη* *ετεκεν* r, *δε* *ετεκεν* *και* *αυτη* AEct, *δε* *ετεκε* *και* *αυτη*
 mt² z | 12 *χαλκεους* E ubi ceteri *χαλκευς* | 13 *νοεμμα* r, addita in mar-
 gine explicatione *πιότης*. editori rescribendum erit *Νοαίμα*. nam *νοεμα*
 explicari e legibus linguarum semiticarum non potest. *Νοαιμα* proxime
 accedit ad *Σοραϊχος* *Βορκιος* cetera in inscriptionibus nabataeis saepe

1 ναιξιν Ἀδὰ καὶ Σελλά, ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς, γυναῖκες
 Λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους· ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα
 εἰς τραῦμα ἐμοὶ καὶ νεανίσκον εἰς μάλωπα ἐμοί. ²⁴ ὅτι
 ἐπτάκις ἐκδεδίχεται ἐκ Κάιν, ἐκ δὲ Λάμεχ ἑβδομηκοντάκις
 5 ἐπτά. ²⁵ ἔγγνυ δὲ Ἀδάμ Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλα-
 βοῦσα ἔτεκεν υἱόν. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σήθ λέ-
 γουσα Ἐξανέστησε γὰρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἀβελ,
 ὃν ἀπέκτεινε Κάιν. ²⁶ καὶ τῷ Σήθ ἐγένετο υἱός, ἐπωνόμασε
 δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐνώσ· οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ
 10 ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ. ¹ αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώ- 5
 πων. ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν Ἀδάμ, κατ' εἰκόνα θεοῦ
 ἐποίησεν αὐτόν, ² ἔρρεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εὐλό-
 γησεν αὐτούς. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀδάμ, ἡ ἡμέρα
 ἐποίησεν αὐτούς. ³ ἔζησε δὲ Ἀδάμ τριάκοντα καὶ διακόσια
 15 ἔτη καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα

inuenienda. scio iam in lapidibus Ζοβεδος Σοεδος Μοενος Σολεμος
 haberi, sed longe frequentiores formae quales Ονανος Νοαιρος Ὀδαι-
 ναδος Κοαιρος Λοαιος | 13 εἰπεν ΑΕrt [t² = b] | 13 αυτου > c

1 post ναιξιν + αυτου c | 1 αδδα cz | 1 σελα mrtz | 1 μου post
 φωνης ponunt rz | 2 ενωτισασθαι z | 2 οτι > z | 3 loco alterius εμοι
 Ε μοι | 4 εκ prius > c | 4/5 in margine r συ εβδομάδος δίκας δώσει |
 5/6 συλαβουσα z | 6 επωνομασεν ΑΕr. litterae πω huius uocis A in ra-
 sura, post quam sedecim litterae radendo deletae: νομασεν in corio
 intacto. επονομασε z | 6 in margine r σήθ εξανάστασις ἡ φύτευμα ἡ
 ποτισμός | 7 εξανεστησεν ΑΕr | 8 απεκτεινεν AD [superest κτεινεν] E |
 8 εγενετο ΑΕabertz, εγεννηθη m, εγενηθη t | 8 επωνομασεν ΑΕrt [t² = b],
 και επονομασε z | 9 δε > z | 9 in margine r ενώς ανθρωπος | 9/10 „Theo-
 doretus o δε ακυλας ουτως τουτο ηρηνηυσεν Τοτε ηρχθη του καλει-
 σθαι εν ονοματι κυριου“ b | 9/10 in commentario r ευσεβιου ἐμίσης.
 Ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐχ οὕτως λέγει. ἀλλ οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ
 ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ· τουτ ἐστιν υἱὸς θεοῦ λέγεσθαι καὶ θεός. οἱ
 γὰρ ἀπὸ τοῦ σήθ δίκαιοι γεγόνασιν, δθεν κτε | 10 post θεου octo lite-
 rae radendo deletae in A | 10/11 post ανθρωπων quatuor litterae ra-
 dendo deletae in A | 11 ad κατ εικονα pertinere uidentur, quae
 in margine r leguntur ἀνυ ἐν ομοιώματι: συ ὁμοίως | 12/13 και ευλογη-
 σεν αυτους > rz | 12/13 ηυλογησεν Ec: A quod initium uocis habuerit,
 nunc non constat | 13 επωνομασεν ΑΕ, επονομασε z | 13 αυτου „LU
 αυτων“ b. αυτων ΑΕr: in A et ων huius uocis et integra uox αδαμ
 in rasura | 14 αυτον z | 14 εζησεν ex E edidit Tischendorf hand scio
 an errore typographi pro εζησεν. εζησεν Art [t² = b] z | 14 in margine
 r ευσεβιου ἐμίσης. ιστέον δὲ ὅτι ὁ ἑβραϊος καὶ ὁ αἰρος καὶ σύμμαχος

αὐτοῦ καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σήθ. ⁴ ἐγένοντο δὲ αἱ 1
 ἡμέραι Ἀδάμ, ὡς ἔζησε μετὰ τὸ γεννησαὶ αὐτὸν τὸν Σήθ, ἔτη
 ἑπτακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ⁵ καὶ ἐγένοντο
 πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἀδάμ, ὡς ἔζησε, τριάκοντα καὶ ἑννακόςια
 ἔτη, καὶ ἀπέθανεν. ⁶ ἔζησε δὲ Σήθ πέντε καὶ διακόσια ἔτη ⁵
 καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνῶς. ⁷ καὶ ἔζησε Σήθ μετὰ τὸ γεννησαὶ
 αὐτὸν τὸν Ἐνῶς ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτακόσια καὶ ἐγέννησεν
 υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ⁸ καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Σήθ
 δώδεκα καὶ ἑννακόςια ἔτη, καὶ ἀπέθανε. ⁹ καὶ ἔζησεν Ἐνῶς
 ἔτη ἑκατὸν ἑνενήκοντα καὶ ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν. ¹⁰ καὶ ἔζησεν 10

παρα ρ ἔτη ἀεὶ γενεαλογεῖ καὶ ὑποδείγματος ἔθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ
 ἀδάμ γέγραπται σλ ἔτων γεννα τον σήθ. ὁ ἔθραιος ρλ. προστίθῃσι δὲ
 αὐτὰ εἰς ὑπολοιπὸν ζωῆς τοῦ ἀδάμ | 14/15 τριακοντα και διακοσια
 ετη D [superest κοντα και δια] Ebr, διακοσια και τριακοντα ετη A,
 τριακοντα και τριακοσια ετη a, ετη διακοσια τριακοντα c, λ και σ
 ετη m, ετη σλ z | 15 εγεννησεν AEr [D = b] | 15 ειδεαν Amz |
 15 αυτου > z | 15 κατα την εικονα ADabcmrt, κατ εικονα E, εικονα z
 ἰ καὶ ἐπωνομασε το ονομα αυτου σηθ > m | 1 ἐπωνομασεν Ar, ἐπο-
 νομασεν E, ἐπονομασε z [D aσε] | 1/3 quae inter a1 et egeronτο 3 media
 sunt, > a | 2 ὡς ἐζησε > AD [teste Grabio] Emt | 2 ἐζησεν r | 2 μετα
 το γεννησαι A in rasura uiginti trium literarum capaci | 2/3 ετη επτα-
 κοσια abc, ψ και ε ετη r, επτακοσια ετη AD [teste Grabio] Emt, ετη
 ψ z | 4 ἐζησεν AEom¹rt [t² = b] z | 4/5 ετη εννακοσια τριακοντα c, εν-
 νακοσια και τριακοντα ετη AEr, ετη ρλ z | 5 ἐζησεν AEr | 5 πεντε [em]
 και διακοσια ετη Eabmrt, διακοσια και πεντε ετη A, ετη διακοσια
 πεντε c, ετη σε z | 6 εγεννησεν AEr | 6 in margine r γυνή σήθ ἀζουρα
 ἢ ἀδελφή αὐτοῦ | 6 ἐζησεν ADErt [t² = b]. in margine r ὁι λοιποι ρε,
 quod nescio quo pertineat | 7 αυτον AEbcmrtz, αὐτῷ a | 7 επτα [z m]
 ετη και επτακοσια Eabmrt, procul dubio ita etiam D [superest ενως
 επτα], επτακοσια και επτα ετη A, ετη επτακοσια επτα c, ετη ψz z.
 in margine r ὁι λοιποι ωz | 8 post σηθ + ὡς ἐζησεν D teste Grabio |
 9 δωδεκα [z m] και εννακοσια ετη Eabmt, εννακοσια και [sed και
 coniectura tantum adsequor a prima manu fuisse: nunc eius loco rasura
 trium literarum capax] δωδεκα ετη A, ετη εννακοσια δεκαδυο c, δε-
 καδυο και εννακοσια ετη r, ετη ριβ z | 9 απεθανεν AEr | 9 ενω r,
 sed prima manu correctum | 9 in margine r γυνή ενῶς νωα ἢ ἀδελφή
 αὐτου | 10 ρ ετη και ενενηκοντα r [και prima manu supra uersum], ρ
 και ς ετη m, ετη ρς z. ex D superest ετη εκατον ενε. εκατον εννη-
 κοντα ετη AE, εκατον και ενενηκοντα ετη t. in margine r ὁι λοιποι ς,
 quod nescio quo pertineat. ενενηκοντα .b ut edidi | 10 εγεννησεν
 AD [superest νησεν] Er | 10 in margine r καϊνᾶν κτήσις [rossis
 κτήσις] αὐτων. γυνή καϊνᾶν μαωλιθ ἀδελφή αυτου

1 Ἐνὼς μετὰ τὸ γενῆσαι αὐτὸν τὸν Καιῶν πεντεκαίδεκα ἔτη
καὶ ἑπτακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ¹¹ καὶ
ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼς πέντε ἔτη καὶ ἑννακόσια,
καὶ ἀπέθανε. ¹² καὶ ἔζησε Καιῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν
5 ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. ¹³ καὶ ἔζησε Καιῶν μετὰ τὸ
γενῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεήλ τεσσαράκοντα καὶ ἑπτακόσια
ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ¹⁴ καὶ ἐγένοντο πᾶσαι
αἱ ἡμέραι Καιῶν δέκα ἔτη καὶ ἑννακόσια, καὶ ἀπέθανε.
¹⁵ καὶ ἔζησε Μαλελεήλ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη
10 καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. ¹⁶ καὶ ἔζησε Μαλελεήλ μετὰ τὸ γεν-
ῆσαι αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ ἔτη τριάκοντα καὶ ἑπτακόσια, καὶ
ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ¹⁷ καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Μαλελεήλ ἔτη πέντε καὶ ἐνεήκοντα καὶ οὐκτακόσια, καὶ ἀπέ-
θανε. ¹⁸ καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν καὶ

1 αὐτον ΑΕbcmrτζ, αὐτῷ a | 1/2 πεντεκαίδεκα ετη και επτακοσια
Eab, πέντε ετη και επτακοσια γ, επτακοσια και δεκαπέντε ετη Α,
ετη επτακοσια δεκαπέντε cm, ετη εννακοσια δεκαπέντε t, ετη ψιe z |
3 εγεννοντο c | 3 ημραι E¹ | 3 πέντε ετη και εννακοσια Eabγ, εννα-
κοσια και πέντε ετη Α, πέντε ετη και εννακοσια ετη D [ab], ετη εννα-
κοσια πέντε cmτ, ετη ρε z | 4 απεθανεν ΑEct [t² = b] | 4 composita
12—18 > D [ab] | 4 εζησεν ΑErt [t² = b] | 4/5 εβδομηκοντα και
εκατον ετη ab, εκατον εβδομηκοντα ετη Α, ετη εκατον εβδομηκοντα c,
ετη o και ρ t, εβδομηκοντα ετη και εκατον Emt, ετη ρη z | 5 εγεν-
νησεν ΑErt | 5 μελελεηλ c | 5 εζησεν ΑEr | 6 αὐτον ΑEbcmrτζ, αὐτῷ a |
6 τον > z | 6 μελελεηλ c | 6/7 τεσσαρακοντα και επτακοσια ετη ab,
επτακοσια και τεσσαρακοντα ετη Α, τεσσαρακοντα ετη και επτακο-
σια Emt, ετη μ και ψ γ, ετη επτακοσια τεσσαρακοντα c, ετη ψμ z |
8 δεκα ετη και εννακοσια Eabmrt, εννακοσια και δεκα ετη Α, ετη
εννακοσια δεκα c, ετη ρε z | 8 απεθανεν ΑEct [t² = b] | 9 εζησεν ΑEr |
9 μελελεηλ c | 9 πέντε και εξηκοντα και εκατον ετη Eabmt [sed ε ξ ρ m],
εκατον και εξηκοντα πέντε ετη Α, ε ετη και ξ και ρ γ, ετη εκατον εξη-
κοπταπέντε c, ετη ρξε z | 10 εγεννησεν ΑEr | 10 ιαρετ E | 10 εζησεν
ΑEr | 10 μελελεηλ c | 11 αὐτον ΑEbcmrτζ, αὐτῷ a | 10 in margine γ
γυη μιάλελεηλ. δινα θυγάτηρ βαραχίηλ παιραδελφου αὐτοῦ: ἰάρεδ·
καταβαίνοντα | 11 ιαρετ E | 11 ετη τριακοντα [λ m] και επτακοσια Eabmt,
επτακοσια και τριακοντα ετη Α: ετη λ και ψ γ, sed l ex alia litera
emendatum: ετη επτακοσια τριακοντα c, ετη ψλ z | 13 μελελεηλ c |
13 ετη πέντε και ενενηκοντα και οκτακοσια Ebr: ita a, nisi quod εννε-
νηκοντα, γ, nisi quod ετη post ενενηκοντα ponit: οκτακοσια και ενενη-
κοντα πέντε ετη Α, ετη οκτακοσια ενενηκονταπέντε c, ετη πέντε και
ενενηκοντα και επτακοσια t, ετη ε και ς και επτακοσια m, ετη ωσε z |
13/14 απεθανεν ΑEct¹ | 14 ιαρετ ΑE [D = b] | 14 εκατον και εξηκοντα

αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος. ²⁵ καὶ εἶπεν Ἐπικατάρατος ἡ
 Χαναὰν παῖς· οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ²⁶ καὶ
 εἶπεν Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Σήμ, καὶ ἔσται Χαναὰν
 παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. ²⁷ πλατῖναι ὁ θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ
 κατοικήσάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σήμ· καὶ γεννηθήτω Χαναὰν
 παῖς αὐτοῦ. ²⁸ ἔζησε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλισμὸν ἔτη
 τριακόσια πενήκοντα. ²⁹ καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε
 10 ἐνιαυτοὶ πενήκοντα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν. ¹ αὐταὶ δὲ αἱ
 γενέσεις τῶν υἱῶν Νῶε, Σήμ, Χάμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγεννήθησαν
 αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλισμὸν. ² υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμερ καὶ
 Μαγῶγ καὶ Μαδοὶ καὶ Ἰωῖαν καὶ Ἐλισὰ καὶ Θοβὲλ καὶ
 Μοσόχ καὶ Θείρας. ³ καὶ υἱοὶ Γαμερ· Ἀσχανὰζ καὶ Ῥιφὰθ
 καὶ Θοργαμά. ⁴ καὶ υἱοὶ Ἰωῖαν· Ἐλισὰ καὶ Θάρσεις, Κήτιοι,

2 χανααν· παις AD [teste Grabio] c, χαμ· πας E, χαμ παις ayz,
 χανααν και παις mt. non interpungit r. teste b Aquila δουλος δου-
 λων | 2 οικειτης z | 3 ο θεος > E | 4 οικητης > AD [teste Grabio]
 Eamrtz | 5 κατοικησατο E | 5 οικους AEBert, σκηνωμασι amyz. atque
 ita „LL UU“ in margine b, ubi Theodoretus in commentario utram-
 que lectionem agnoscere perhibetur | 5 γεννηθητω AEBamrtz, εσται D
 [teste Grabio] c | 5 χανααν Aabomrtz, χαμ E | 6 αυτου Eabyz, αυτων
 AD [teste Grabio] cr, αυται mt | 6 εζησεν AEBt [t² = b] | 6/7 τριακο-
 σια πενήκοντα ετη AD [AB] Eamty, εν ετη r, ετη εν z | 7 ante νεε +
 του r | 8 ετη 2'ν z | 8 ετη > D [AB] | 8 δε > cz | 9 γενεσεις E, sed cor-
 rectum | 9 post σση + και z | 9 εγεννηθησαν A | 10 των z | 10 seqq
 γαμερ. αφ' ου γαλαται. μαγωγ. αφ' ου σκυθαι. μαδατμ. αφ' ου
 μηδοι. ιωϊαν· αφ' ου ιωνια. ελιστα. αφ' ου αιολεις. θοβελ. αφ' ου
 ιβηρες. μοσοχ. αφ' ου καππαδοκες θειρας· αφ' ου θρακες. ρειφαθ·
 αφ' ου παφλαγονες + θοργαμα: αφ' ου φρυγες: ασχαναζ: αφ' ου ρηγη-
 νες [η alterum in i mutatum]: θαρσεις: αφ' ου κελικες: χετιειμ: αφ'
 ου κηπριοι. κητιοι και ροδιοι. conferatur de γαμερ liber meus anno 1866
 Lipsiae editus gesammelte abhandlungen 254, 6 | 11 μαγωγ La-
 garde gesammelte abhandlungen 158, 3 beiträge zur baktrischen lexi-
 kographie 72, 18 | 11 και semper > z | 11 μαδοι ab, μαδαι AD [teste
 Grabio] emtz, μαλαι E, μαδατμ r | 11 ιωναν c, αυαν mt, ιουωαν z |
 11 και ελιστα > c | 11 ελιστα mt, ελησα z | 11 θωβελ t | 12 μωσωχ z |
 12 ante υιοι + οι D [teste Grabio] r | 12 θηρας mt, θιρας z | 12 ασχα-
 ναζ Lagarde abhandlungen 254, 23 | 12 και tertium > z | 12 ρειφαθ D
 teste Grabia, ρειφαθ cr, ρηφαθ z | 12 ριφαθ Lagarde lc 255, 9 |
 13 θεργαμα A, θογωρμα c, θερμαγα z, θοργαμα Lagarde lc 255, 23 |
 13 υιοι r | 13 ιωναν c, αυαν mt, ιουωαν z | 13 ελιστα ct [sed in hoc
 loco = b] | 13 ελιστα και > r | 13 και tertium > z | 13 θαρσις A

- 1 Ῥόδιοι. ⁵ ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν ἡῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ⁶ υἱοὶ δὲ Χάμ· Χούς καὶ Μεσραῖν, Φοῦδ καὶ Χαναάν. ⁷ υἱοὶ δὲ Χούς· Σαβὰ καὶ Εὐιλὰ καὶ ⁵ Σαβαθα καὶ Ῥεγμὰ καὶ Σαβαθακά. υἱοὶ δὲ Ῥεγμὰ· Σαβὰ καὶ Λαδάν. ⁸ Χούς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς. ⁹ οὗτος ἦν γίγας κνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ Θεοῦ· διὰ τοῦτο ἐροῦσιν Ὡς Νεβρώδ γίγας κνηγὸς ἐναντίον κυρίου. ¹⁰ καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ¹⁰ Βαβυλῶν καὶ Ὀρέχ καὶ Ἀρχὰδ καὶ Χαλάνη ἐν τῇ γῇ Σενναάρ. ¹¹ ἐκ τῆς γῆς ἐκεῖνης ἐξῆλθεν Ἀσσοῦρ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Νινεὺ καὶ τὴν Ῥομβῶθ πόλιν καὶ τὴν Χαλάχ ¹² καὶ τὴν

δαρ' σις E, θαρσης z. post θαρσεις + και χειτειμ r, ibidem + χει-
θηειμ z | 13 κίτιοι D [teste Grabio] Emrt, κίτιοι c, κίτιοι z

1 ante ροδιοι + και Er, + οι c | 1 ροδιοι > z | 1 ἀφωρίσθη-
σαν E | 2 post κατα + την E | 3 εν > c | 3 seqq in margine r:
χοῦδ αφ ου χουσαιοι αιθιοπεσ: μεστραιμ αφ ου μεστραιοι αιγυπτιοι.
φουδ αφ ου φουσαιοι λιβυεσ: χανααν αφ ου χαναανιοι οι νυν παλαι-
στινοι. σαβὰ. αφ ου σαβαιοι αιθιοπων γενοσ: ευιλαι. αφ ου γέτουλοι.
σαβαθα αφ ου ασταβαροι. σεβεκαθα. αφ ου σεβεχθηνοι: ρεγμα αφ ου
ναμενοι [Caussin essai I 73] ιουδαν αφ ου ιουδαιοι αιθιοπικων εθνοσ |
3 μεστραιμ D [ae] rz, μεσαραιμ c, μεσαραιμ mt | 4 φουδ D [ae]
ctz | 4 και primum et tertium > z | 4 χοῦδ loco χουσ E | 4 ευιλαι D
[ae] rz, ευειλα c, λευιλαι mt | 5 σαβατα z | 5 και prius > z |
5 utroque loco ρεγγμα A | 5 σαβακαθα AD [teste Grabio] Emt, σεβε-
καθα rz | 5 σαβαν Emt, σεβα c | 6 δαδαν mt, ιούδας r, ιουδαν z |
6 ἐγεννησεν AEr | 6 νεβρων E, νεμβρωδ c | 6 ουτωσ z | 7 priori loco
γίγασ r | 7 την γην r | 7 ουτοσ ην γίγασ > z | 7 εναντι cmz | 8 του
θεου > D [teste Grabio] r | 8 νεβρων D [teste Grabio] E, νεμβρωδ c,
νεβρωδ r | 8/9 γυνηγοσ D teste Grabio, γ priori recenter in x correcto:
κνηγοσ E, > a. in margine b ad γίγασ κνηγοσ „schol βιαιοσ“ | 8/9 quae
inter δια 8 et κυριου 9 media sunt, > t | 9 εναντι z | 9 post κυριου
+ του θεου Ecmz | 9 ante αρχη + η D [teste Grabio] crz. in mar-
gine r ó εβρ βασιλεια πρωτον επι νεβρωθ ωνομασθη βαβυλωνοσ | 10 και
primum > D [teste Grabio] Emtz | 10 αρχαδ D [teste Grabio] Emt |
10 χαλανη Grabius in D recentiori manu scriptum fuisse testatur.
γαλανη E, χαλανη mtz [z* = b], χαλανη r, in quo η manu recen-
tiori super ei scriptum | 10 τη > D teste Grabio | 10 σεννααρ AD
[teste Grabio] Emrt | 11 ασουρ acrtz | 11 ωκοδομησεν AEt [t* = b] |
12 νινευη AD [teste Grabio, qui addit „suprascriptum“] mrt, νη-
νεη E. in margine r εστιν και εν τη αραβια πόλισ ιουδαιων νινευη
καλουμενη | 12/1 quae inter και primum 12 et νινευι 1 media sunt,

6 τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. ¹καὶ ἐγένετο, ἥρκα ἤρξαντο 1 οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρας ἐγενήθησαν αὐτοῖς. ²ἰδόντες δὲ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ὅτι καλαὶ εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ἃν ἐξελέξαντο. ³καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς Οὐ μὴ ⁵καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη. ⁴οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ μετ' ἐκεῖνο ὡς ἂν εἰσπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ¹⁰ἐγεννώσαν αὐτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. ⁵ἰδὼν δὲ κύριος ὁ Θεὸς ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ

tra a και 20, 1 c. in A „manus recens, quae numeros capitibus appinxit, olim ζ in spatio raso [ad και εγενετο 20, 1] scripserat, sed postea, re perpensa, scalpro erasit, et superius [ad initium uersus 13] rescripsit“ | 13 και prius > z | 13 ην νωε AEabmrt, νωε ην cz | 13 ετων > z¹, prima manu super uersum additum | 13 πεντακοσιων ετων r | 13 εγεννησαν Art¹ | 13 post εγεννησε + νωε AECmrtz | 13 in margine r γυνή νωε ἐμζαρα θυγάτηρ βαρακιήλ πατραδελφου αὐτοῦ | 13 τρις A

1 in margine r σήμ· ὄνομα: χάμ· θερμηρός, ἡ ἔκστασις. ἡ θέρμη. ἰάφεθ· πλατυσμός | 1 χαρ A | 2 γεινεσθαι A | 2 ἐν τη γη z | 3 ἐγένηθησαν A, sed quum uersus syllabis εγε concludatur, haud scio an Baberus = ν (euanidum fortasse) praetermiserit, praesertim quum in adnotationibus εγεννηθησαν illius mentionem non faciat | 3 ιδοντες AEabmrtz, ειδοτες c | 3 post δε + οι AECmrtz | 3 υιοι abcmrtz, αγγελοι AE | 3 Aquila apud b υιοι των θεων, Symmachus ibidem οι υιοι των δυναστευοντων. r^{ms} ἀκυ τῶν ἐθνῶν: συ τῶν δυναστευόντων | 4 καλαῖν a | 4 post εαυτοις + εις mt | 5 ἐξελεξατο z | 5 ειπεν AEcrt | 5 κυριος > t | 5/7 „L U“ apud b ου καταμενεῖ το πνευμα μου ἐν τοις ανθρωποις τουτοις δια το ειναι αυτους σαρκας. Symmachus ibidem ου κρινεῖ το πνευμα μου τους ανθρωπους αιωνως. in margine r συ ου κρινει το πνευμα μου τους ανθρωπους εις αιωνους, ubi haud scio an εις manu recentiore additum sit | 6/7 εις τον αιωνα > a | 7 αυτους Eabcmrtz, αυτου A | 8 ρκ ετη r, ετη ρκ z | 8 εικοσι AEct: male ex b εικοσι proferunt, quum distincte cum am εικοσιν habeat | 8 Aquila teste b οι επιπιπτοντες οι βιαιοι, Symmachus teste eodem οι δυσιατοι βιαιοι, ubi b οι δε γιγαντες habet. in margine r ἀκ οι επιπιπτοντες: συ οι βιαιοι | 8 γιγαντες E | 8 εισαν t | 9 μετ εκεινων z | 9 εισπορευοντο E | 11 ἐγεννώσαν AEabmrtz, ἐγέννησαν c | 11 αὐτοῖς ab, αὐτοις E, εαυτοῖς Acmrtz | 11 in margine r ακ δυνατοι: συ βιαιοι | 12 οι prius > mz

- 1 πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ
 πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας: ⁶καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς ὅτι
 ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενοήθη. καὶ
 εἶπεν ὁ θεὸς Ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα, ἀπὸ
 5 προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ
 ἐρπετῶν ἕως πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι ἐνεθυμήθη ὅτι
 ἐποίησα αὐτούς. ⁸Νῶε δὲ εἶρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ
 θεοῦ. ⁹αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Νῶε. Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος,
 τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ· τῷ θεῷ εὐηρέστησε Νῶε.
 10 ἔγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σῆμ, τὸν Χάμ, τὸν
 Ἰάφεθ. ¹¹ἔφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπλήσθη
 ἡ γῆ ἀδικίας. ¹²καὶ εἶδε κύριος ὁ θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἦν
 καταφθαρμένη, ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
 ἐπὶ τῆς γῆς. ¹³καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ Νῶε Καίρὸς
 15 παντὸς ἀνθρώπου ἦκει ἐναντίον μου, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ
 ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθείρω αὐτούς καὶ
 τὴν γῆν. ¹⁴ποιήσον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώ-
 νων· νοσσιᾶς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν

1 αὐτοῦ > r | 2 in margine b „Procopius gazaeus το δε ενεθυ-
 μηθη αντι του κατενυγη, συννον εσχε λογισμον. Aquila μετεμεληθη,
 Symmachus απεστρεψεν. idem Procopius ενεθυμηθη το εβραιικον εχει
 διεννηθη η προσεσχεν ενταυθα μόνον, αλλαχου δε ει που εχει, μετε-
 μεληθη δηλοι παρεκληθη“. in margine r ακ μετεμεληθη· συ ἀπέ-
 στρεψεν | 2 post ενεθυμηθη + κυριος r | 3 εποιησεν AECrt [t² = b |
 4 post ειπεν + κυριος r | 4 ο θεος > a | 5 πρωσωπου z | 6 post εως
 + των AD [teste Grabio] at | 6 ενεθυμηθη bcmrtz, εθυμωθη AD
 [ex] E, μετεμεληθη a. b „L U οτι μετεμεληθη: A L εθυμωθη. et
 ita Augustinus, Origenes et Philo“. r ^{ms} ἀκ μετεμεληθη | 7 αὐτους
 AEabmrt, αὐτον cz | 7 ευρεν AEmrt | 7 εναντιον AEabmrt, ενωπιον D
 [teste Grabio], εναντι cz | 7 κυριου > z | 8 ante αυται tres literae
 radendo deletae in A | 8 δε > r | 8 post rwe alterum + δε r | 8 post
 δικαιος + και m | 9 γενεα Eabcmrtz, γενεσει A | 9 ευηρεστησεν AECrt
 [t² = b], εβηρεστησε z | 9 margo b „schol συν τω θεω περιεπα-
 τε, τω θεω επηκολουθησεν“ | 10 εγεννησεν AECrt [t² = b] | 10 τρις A |
 10 χαφ A | 11 εναντι z | 11 επλισθη m | 12 ειδεν crt¹, ιδεν AD [teste
 Grabio] E | 13 καταφθειρεν Art, εφθειρεν E [ex D superest θειρεν] |
 14 ειπεν AECrt [t² = b] z | 14 κυριος > AECz | 14 τω ab, προς AD
 [teste Grabio] Ecmrt | 14 loco καιρος teste b Aquila τελος, Symmachus
 περας. in margine r ὁ εβραιος και ὁ σύρος πέρας ἢ τέλος ἢ πλήρωμα |
 15 μου ADEab, εμου cmrtz | 16 αδικειας A | 17 ουν > r | 17/18 τετρα-
 γωνων Ez | 17/18 schol in margine b: εκ ξυλων ασηπτων η κεδριων· ο

ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. ¹⁵ καὶ οὕτω ποιήσεις τὴν ¹
 κιβωτόν· τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ
 πενήτηκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ
 ὕψος αὐτῆς. ¹⁶ ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν, καὶ εἰς
 πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ⁵
 ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγια, διώροφα καὶ τριώροφα ποιή-
 σεις αὐτήν. ¹⁷ ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὕδωρ
 ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ ἐστὶ πνεῦμα
 ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὅσα ἂν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευ-
 τήσει. ¹⁸ καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ. εἰσελεύσῃ ¹⁰
 δὲ εἰς τὴν κιβωτόν, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ ἡ γυνὴ σου καὶ
 αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ. ¹⁹ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

εβραῖος το τετραγωνων φησιν επι πλακων πυξινων | 18 νοσιας t. pro νο-
 σιας Symmachus teste b καλιας. b ^{ms} „schol tas eis νεοπτοροφριαν επι-
 τηδειως εχουσιας καταλυσεις“ | 18 post ποιησεις + κατα ar^a. ita „AA LL“
 in margine b | 18 την κιβωτον ADEabmrt, επ αυτης cz | 18 ασφαλω-
 σεις E | 22/1 pro ασφαλωσεις ασφαλω Aquila teste b αλουρησεις αλουρη

1 οικως ADEotz | 2 τειρακοσιων E, τ r | 2 το > D teste Grabio |
 2 loco της κιβωτου z αυτης | 3 v loco πετηκοντα r | 3 λ loco τρια-
 κοντα r | 4 αυτης > cz | 4 loco επισυναγων teste b [ex Hiero-
 nymo?] Symmachus διαφανες, Aquila μεσημβρινον. in margine r συ δια-
 φανη: ακ μεσημβρινον | 4 ποιησεις E | 4 post ποιησεις + κατα a |
 5 πηχυν D [teste Grabio] z | 5 συντελεις E, συντελεσης z | 5 της
 κιβωτου > cz | 6 εκ πλαγιων ποιησεις r | 6 καταγια AEabmrt, κατα-
 γεα z, καταγια c, AL apud b καταγια, quod P Lagardius aio e κα-
 τωγεω deprauatum esse, quum uocis ανωγεω analogia (conlato Phry-
 nicho Lobeekii 297) καταγιαος non admittat. uirgulam post καταγια
 ego posui, non est in hc | 6 ad καταγια διωροφα και τριωροφα in
 margine b adscribitur. Symmachus habere κατα διστεγα και τριστεγα. in
 margine r ad καταγια relatum συ διστεγα και τριστεγα. in commen-
 tario r expositio proluxa [quae apud w 42^a Origeni adscribitur] de arca
 Noe occurrit, in qua legitur τοῦτο καὶ ὁ συμμαχος σαφῶς ἐξέδετο
 εἰπὼν κατὰ διστεγα και τριστεγα ποιήσεις αὐτήν. ex eadem ad 13
 pertinet νοσιας. πᾶς [sar aīs cum w] ὁ σύμμαχος πεποίηκεν καλια |
 6 διωροφα A, διωροφα D [teste Grabio] E, διοροφα z | 6 τριωροφα D
 [teste Grabio] z. τριωροφα E | 7 comma 17 cum sequentibus usque
 ad finem capituli a D abesse testatur Grabius | 7 loco εγω δε ιδου
 ceterorum E ιδε εγω | 7 επαγω AEabmrtz, επαξω c | 8 εστιν A, qui
 deinceps + εν αυτη. εστιν sine εν αυτη Er | 9 αν bcmtz, εαν AEAr |
 9 ην loco ἡ E | 9/10 τελευτηση r | 10 μετα σου bcmtz, προς σε AEAr
 [sed r in rasura] | 11 και η γυνη σου ante και οι υιοι σου E, > t |
 12 μετα σου > z

1 πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. ⁴καὶ εἶπαν Δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς
 5 ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. ⁵καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.
⁶καὶ εἶπε κύριος Ἰδοὺ γένος ἓν καὶ χεῖλος ἓν πάντων, καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι, καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. ⁷δεῦτε καὶ καταβάτες συ-
 10 χέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. ⁸καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκείθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. ⁹διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις, ὅτι ἐκεῖ συνέχευε κύριος τὰ χεῖλη πά-

1 πλίνθος a | 1 λίθους m | 1/2 in commentario r O συρος καὶ ο εβρεος φησιν καὶ ἀσβεστος ἦν αὐτοῖς ο πηλός ο καὶ πιθάνον [ ] ἀσφαλτος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἀχρηστος. in margine b „schol o συρος καὶ ο εβρεος ἀσβεστον φασιν. καὶ τὴν ἀσφαλτον τινες τῶν διδασκαλῶν ἀσβεστον ἐφασαν εἶναι, ἀγνοοῦντες ὡς εἰκος τας ἐν τῇ ἀσσυρια φηγας. Diodorus ἀσφαλτος εἰς οἰκοδομὴν ἀχρηστος, ἀσβεστος δὲ ἐπιτηδεύουσα“ | 2 αὐτοῖς ἦν z | 2 καὶ εἶπαν > E | 2 εἶπον ca | 2 post δευτε + καὶ ay | 2 ᾠκοδομησωμεν z | 2/3 αὐτοῖς ay | 3 ἐστὶν ἡ κεφαλὴ bez, ἡ κεφαλὴ ἐστὶν AEmrty, κεφαλὴ ἐστὶν a | 4 ποιήσωμεν αὐτοῖς abcmrtz, ποιήσωμεν αὐτῶν A, ποιήσωμεν αὐτῶν E | 4 ἡμᾶς > A [ad fuit, si recte intellego Tischendorfium, teste Grabio in D] Ear | 5 ἐπι AEmbrtz, ἀπο o | 5 πρόσωπον m | 5 post κυριος + ο θεος ca | 6 ᾠκοδομησα r¹ [correctum prima manu] | 7 εἶπεν AEmrt [t² = b] | 7 post κυριος + ο θεος mt | 7 ἀπαντων c : παντων > E, qui eius loco καὶ φωνὴ μία πασιν habet | 8 ἤρξαντο A, prima manu correctum | 8 καὶ AEmbrtz, τα ay | 8 ἐκλείψει A, κλείψει a | 8 ἀπ bcmrtz, ἐξ AD [teste Grabio] Eary | 9 αὐ > m | 9 ἐπιθῶνται c | 9 ποιεῖν Eabcmrtz, ποιήσαι A. schol in margine b ad ὅσα ... ποιεῖν adscribit ὁθεν ἐννοηθησοῦνται | 9 καὶ > z | 10 αὐτῶν ἐκεῖ bcmrtz, ἐκεῖ αὐτῶν AE, αὐτῶν ante ἵνα D [teste Grabio] ary | 10 ἐκεῖ τὴν > c | 10 τας γλωσσας ay | 10 ἀκουσῆ z | 11 τὴν φωνὴν > E: τῆς φωνῆς cmt | 11 post πλησίον + αὐτου D [teste Grabio] Er | 11 ἐσπείρεν a, διέσπειρε ca | 11 κυριος αὐτοῖς cr, κυριος ο θεος αὐτοῖς z | 11 post κυριος + ο θεος Ez | 12 post ἐπι + το ay | 12 ἐπαύσαν z | 12/2 quae inter καὶ 12 et γῆς 40, 2 media sunt, > E | 14 αὐτῆς abcmrtz, αὐτου A | 14 συγχυσις c | 14 ἐκεῖ > z | 14 συνέχεεν Art [t² = b] | 14 post κυριος + ο θεος D [teste Grabio] rz

σης τῆς γῆς, καὶ ἐκείθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐπὶ πρό-
 σωπον πάσης τῆς γῆς. ¹⁰ καὶ αὐταὶ αἱ γενέσεις Σῆμ. καὶ ἦν
 Σῆμ υἱὸς ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξᾶδ, δευτέρου
 ἔτους μετὰ τὸν κατακλισμὸν. ¹¹ καὶ ἔζησε Σῆμ μετὰ τὸ γεν-
 νῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξᾶδ ἔτη πεντακόσια, καὶ ἐγέννησεν ⁵
 υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. ¹² καὶ ἔζησεν Ἀρφαξᾶδ
 ἑκατὸν τριακοσιπέντε ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν. ¹³ καὶ
 ἔζησεν Ἀρφαξᾶδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καινᾶν ἔτη τε-
 τρακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.
 καὶ ἔζησε Καινᾶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν
 Σαλά. καὶ ἔζησε Καινᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλά
 ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας,
 καὶ ἀπέθανε. ¹⁴ καὶ ἔζησε Σαλά ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ
 ἐγέννησε τὸν Ἐβερ. ¹⁵ καὶ ἔζησε Σαλά μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ-
 τὸν τὸν Ἐβερ τριακόσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱὸς ¹⁵

1 ante κυριος + o c: post κυριος + o θεος AD [teste Grabio]
 rtz | 2 και prius > r | 2 και ην > AD [teste Grabio] Emrtz | 2/3 loco
 και ην σημ c σημ δε ην | 3 υιος > ay | 3 εκατον ετων Eabcmrt,
 ρ ετων z, ετων εκατον A | 3 εγεννησεν AErt [t² = b] | 4 εζησεν AErt
 [t² = b] | 5 αυτον AEbcmrt, αὐτῷ ay^{sup} > z | 5 ετη πεντακοσια bc,
 ετη φ z, πεντακοσια ετη AD [teste Grabio] Emrt, πεντε και τριακοντα
 και τριακοσια ετη ay | 6 απεθανεν AEmrt [t² = b] | 6 αρφαξιδ εζη-
 σεν r | 7 ετη εκατον τριακοντα D [teste Grabio, superest nunc τη εκα-
 τον τριακον], πεντε και τριακοντα ετη E, qui in margine ante ετη in-
 serit και εκατον, ετη εκατον τριακονταπεντε c, πεντε και τριακοντα
 και εκατον ετη mt, πεντε και τριακοντα ετη και ρ r, ετη ρλε z |
 7 εγεννησεν AD [superest εν] Er | 7 σαλα loco καιναν r | 8 αὐτῷ
 a, > z | 8 σαλα loco καιναν r | 8 ετη > r | 8/9 ετη υλ z | 8/9 τε-
 τρακοσια Abc, τριακοσια Eamrty: de D non constat, quum nil superit
 nisi ακοσια | 8/9 post τετρακοσια + τριακοντα AD [superest τριακον]
 Eacm [supra uersum prima manu praemittitur και] y, και τριακοντα ετη
 + r, + και τριακοντα t | 9 απεθανεν AErt [t² = b]. post hoc uocabu-
 lum † E: desunt quae inter και primum 10 et commatis decimi tertii finem
 leguntur | 10 εζησεν ADr | 10 ετη εκατον τριακοντα D [teste Grabio] ct,
 ετη ρλ m, ετη ρλδ rz | 10 και secundum > A | 10 εγεννησεν ADr,
 εγεννησαι t | 11 εζησεν ADr | 11 αυτον AEbcmrt, αὐτῷ a, > z | 12 ετη
 υλ rz | 13 απεθανεν Acmr [t² = b] | 13 εζησεν AE²r, εζη E¹ | 13 ειη
 εκατον τριακοντα D [gr] c, τριακοντα και εκατον ετη Emt, ετη λ και
 ρ r, ετη ρλ z | 14 εγεννησεν AEr | 14 εζησεν AEr | 14/15 αυτον > z,
 αὐτῷ a | 15 ετη τριακοσια τριακοντα D [gr] c, ετη τετρακοσια πενη-
 κοντα E, ετη τριακοσια πενηκοντα mt, r και λ ετη r, ετη tl z |
 15/1 και εγεννησεν υιος και θυγατερας > c

- 1 και θυγατέρας, και απέθανε. ¹⁶ και ἔζησεν Ἐβερ ἑκατὸν τριακοντατέσσαρα ἔτη και ἐγέννησε τὸν Φαλὲγ. ¹⁷ και ἔζησεν Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Φαλὲγ ἔτη διακόσια ἐβδομήκοντα, και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας, και απέθανε.
- 5 ¹⁸ και ἔζησε Φαλὲγ τριάκοντα και ἑκατὸν ἔτη και ἐγέννησε τὸν Ῥαγαῦ. ¹⁹ και ἔζησε Φαλὲγ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Ῥαγαῦ ἔννεα και διακόσια ἔτη, και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας, και απέθανε. ²⁰ και ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν τριάκοντα και δύο ἔτη και ἐγέννησε τὸν Σεροῖχ. ²¹ και ἔζησε Ῥαγαῦ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Σεροῖχ διακόσια ἑπτὰ ἔτη, και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας, και απέθανε. ²² και ἔζησε Σεροῖχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη και ἐγέννησε τὸν Νοχώρ. ²³ και ἔζησε Σεροῖχ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Νοχώρ ἔτη δια-

1 απεθανεν ADEert [$t^2 = b$] | 1/2 ετη εκατον τριακοντα τεσσαρα, si Tischendorffii uerba recte interpretor, D [aw]. ετη εκατον τριακοντατεσσαρα c, τεσσαρα και τριακοντα ετη και εκατον E, τεσσαρακοντα και εκατον ετη m, δ και λ ετη και ρ γ, τεσσαρα και τριακοντα και εκατον ετη t, ετη ρλδ z | 2 τριακοντατεσσαρα A | 2 εγεννησεν ADert [$t^2 = b$] | 2 φαλεγ bηz, φαλεκ AD [aw] Eacmt | 3 αυτον > z, αὐτῶ a | 3 φαλεγ bηz, φαλx A, ε par-uulo inter λ et x adposito. φαλεκ DEacmt | 3/4 ετη διακοσια εβδομηκοντα b, ετη τριακοσια εβδομηκοντα Aacy, εβδομηκοντα και διακοσια ετη Emt, θ και σ ετη γ, ετη σθ z. habet διακοσια D [superest διακο] | 4 απεθανεν ADEert [$t^2 = b$] | 5 εζησεν AEr | 5 φαλεγ bηz, φαλεκ AEacmt | 5 τριακοντα και εκατον ετη Eabmt, εκατον τριακοντα ετη A, ετη εκατον τριακοντα τεσσαρα c, λδ και ρ ετη γ, ετη ρλδ z | 5 εγεννησεν AEr [$t^2 = b$] | 6 ραγαβ z | 6 εζησεν AErz | 6 φαλεγ bηz, φαλεκ AEacmt | 6 αυτον > z, αὐτῶ a | 7 ραγαβ z | 7 εννεα και διακοσια ετη Eab, θ και σ ετη γ, διακοσια εννεα ετη A, ετη διακοσια εννεα c, οκτω και διακοσια ετη mt, ετη σθ z | 8 απεθανεν AEr | 8 εζησεν AEr | 8 ραγαβ z | 8/9 εκατον τριακοντα δυο ετη A, δυο και τριακοντα και εκατον ετη Emt, ετη εκατον τριακονταδυο c, β και λ ετη και ρ γ, ετη ρλβ z | 9 εγεννησεν AEr | 9 in margine γ γνη ραγαυ ωρα θυγατηρ ὄρ υἱου χεια | 9 εζησεν AEr | 9 ραγαβ z | 10 γεννησε t | 10 αυτον > z, αὐτῶ a | 10 διακοσια επτα ετη Aab, επτα και διακοσια ετη Emt, ετη διακοσια επτα c, ζ και σ [omisso ετη] γ, ετη σζ z | 11 και απεθανε > z | 11 απεθανεν AEr [$t^2 = b$] | 11 εζησεν AEr | 12 integer uersus > E | 12 ετη εκατον τριακοντα c, λ και ρ ετη mγ, τριακοντα και εκατον ετη t, ετη ρλ z | 12 εγεννησεν Ar | 12 αχωρ z | 12 in margine γ γνη σερουχ μελχα θυγατηρ χαβερ πατραδελφου αυτου | 13 εζησεν Art [$t^2 = b$], > E | 13 αυτον > z, αὐτῶ a | 13 τον > γ | 13 αχωρ z | 13/1 διακοσια ετη Emt, σ ετη γ, ετη σ z

καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε. καὶ ἐκλείσει κύριος ὁ θεὸς 1
 τὴν κιβωτὸν ἐξῶθεν αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς
 τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς·
 καὶ ἐπεπληθύνθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτὸν, καὶ
 ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς. ¹⁸ καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ καὶ ἐπλη- 5
 θύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς
 ἐπάνω τοῦ ὕδατος. ¹⁹ τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφόδρα
 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν
 ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. ²⁰ πεντεκαίδεκα πῆγεις ὑπεράνω
 ὑψώθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. 10
²¹ καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετει-
 νῶν καὶ τῶν κτηρῶν καὶ τῶν θηρίων καὶ πᾶν ἔρπετον κινού-
 μενον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς ἄνθρωπος. ²² καὶ πάντα, ὅσα
 ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανε.
²³ καὶ ἐξῆλειψε πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου τῆς 15
 γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἔρπετῶν καὶ τῶν πε-

1 καθὰ ενετειλατο ο θεος > τζ | 1 post ενετειλατο + κυριος Ec |
 1 loco ο θεος teste Grabio D κυριος | 1 τῷ νωε > ρ, προς νωε z |
 1 uerba inter και εκλεισε et και υψωθη pag 27, 3 media > D teste Grabio |
 1 εκλεισεν AEr | 1 κυριος > E | 2 την κιβωτον εξωθεν αυτου Aab,
 εξωθεν αυτου την κιβωτον Ecmrtz | 2 κατακλυσμος a | 2 post κατα-
 κλυσμος + επι της γης A | 3 τεσσαρακοντα utroque loco A, μ utroque
 loco z | 3 επι της γης > c [non omittit A] | 4 επεπληθυνθη ab,
 επληθυνθη AEctz, επληθυνθει m | 4 επηρεν AEt [t² = b] | 4 post
 επηρε + το υδωρ mt | 5 post υψωθη + τα κυματα E | 5 απο AEaber,
 επι z, επανω mt | 5/6 επληθυνετο AEabmrtz, επληθυνθη c | 6/8 quae
 inter και 6 et γης 8 media sunt, > ρ | 7 σφοδρα σφοδρα abmtz,
 σφοδρα [semel tantum] E, σφοδρα σφοδρως Ac | 8, 10 quae inter και 8
 et υδωρ 10 media sunt, > m | 8 εκλυψε abmz, επεκαλυψε Acrt,
 επεκαλυψεν E | 9 υπακατω c, υπακατω [sic] παντος ρ | 9 πεντεκαι-
 δεκα Ehmrt, δεκαπεντε Aac, ιε z | 9 υπερανω bt, επανω AEAoz |
 10 υψωθη LXX, teste b Aquila ενεδυναμωθη, Symmachus επεκρατη-
 σεν | 10 επεκαλυψεν AE | 10 τα υψηλα > Eoz | 11 απεθανεν AEcrt
 [t² = b] | 11 κεινουμενη A | 11/13 quae inter των 11 et γης 13 media
 sunt, > z | 12/13 κεινουμενον A | 14 post ζωης + εν ρωθωσιν αυτου ρ |
 14 παν ο b, πας ος AEAcmrtz | 14 υπο z loco επι ceterorum | 14 απε-
 θανεν AEcrt [t² = b] | 15 εξηλειψε bcm², εξηλειψεν Art, εξειληφθη E,
 εξηλειφθη a, εξαλειφθη z | 15 αναστεμα A | 15 προσωπου AEabertz,
 προσωπον m | 15 ante της + πασης AEAmtz | 16 ανθρωπου AEabertz,
 ανθρωπων m | 16 των > c

- 1 τειῶν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐξηλίφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ.
 2^a καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πενήτηντα.
 1^b καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων 8
 5 καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων, ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ· καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ. 2^c καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ συνεσχέθη ὁ ἕτερος ἀπο
 10 τοῦ οὐρανοῦ, 3^d καὶ ἐνεδίδον τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἤλαττονούτο τὸ ὕδωρ μετὰ πενήτηντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας. 4^e καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἄραράτ. 5^f τὸ δὲ ὕδωρ ἤλαττονούτο ἕως τοῦ δεκάτου μηνός· καὶ ἐν τῷ
 15 δεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός, ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὄρέων. 6^g καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέψξε Νῶε

1 ἐξηλειφθησαν b [quod typographi errori debere potest], ἐξηλειφθησαν Aacmrtz, ἐξεληφθησαν E | 2 κατεληφθη m | 2 μόνος νωε AEabmrt, νωε μόνος cz | 3 ἐπι AEbcmrtz, ἀπο a | 3 ἡμερας ἑκατον πενήτηντα Aabc, πενήτηντα καὶ ἑκατον ἡμερας D [teste Grabio] E, πενήτηντα [v r] καὶ ρ ἡμερας mrt, ἡμερας ρν z | 4 ἀνεμνήσθη bc, ἐμνήσθη AD [GR] Eamrtz | 5 καὶ πάντων τῶν πετεινῶν > r | 5/6 καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν > D [GR] E | 6 τῶν ἐρπόντων > AD [GR] Eamrtz | 6/7 ἐν τῇ κιβωτῷ AEabmrtz, εἰς τὴν κιβωτον c | 7 τὴν γῆν AEabmrtz, τῆς γῆς c | 7/8 ἐκόπασεν AEert [t^a=b]. teste b Aquila ἐσταλησαν, Symmachus ἐλωφθησαν: sequitur utrumque 8 τα ὕδατα uertisse | 8 ἐπεκαλύφθησαν Ebcmrtz, ἀπεκαλύφθησαν Aar. in margine b ad ἐπεκαλύφθησαν: „ita LL UU. Aquila ἐπεφραγήσαν. Hieronymus uidetur legisse ἀπεκαλύφθησαν ut uulgatae quaedam editiones“ | 9 καταραται AEertz | 9/10 quae inter καὶ alterum 9 et οὐρανον 10 media sunt, > c | 10/11 ἀπο τῆς γῆς > m | 10 ἀπο AEabcrz, ἐπι t | 10/11 ἀπο τῆς γῆς πορευόμενον r | 11 ante καὶ prius + ἐνεδίδου το ὕδωρ A: + ἐνεδίδου D [GR] E^a [ενδιδου E¹] at, καὶ ἐνεδίδου + m | 11 ἤλαττουτο m | 11 το ὕδωρ > A | 11 πενήτηντα [v r] καὶ ἑκατον [r r] AD [superest in hoc μετὰ πενήτη] abmrt, ἑκατον πενήτηντα c, ρν z | 12 ἐκάθισεν m, ἐκάθισεν A | 12 μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ [z r] D [superest μηνὶ τῷ ἑβδ] Eabr, τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ cz, τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ mt | 13 ἑβδόμῃ > E | 13 ad ἀραρατ adscribitur in margine r ὄρος τετριμμενον | 14 δε > c, habent ADEabmrtz | 14 post ὕδωρ + πορευόμενον AD [teste Grabio, quem recte uidisse monstrat spatium] Eamrt | 14 ἐλαττονούτο D | 14 τοῦ μηνός τοῦ δεκάτου r | 14 καὶ > cz |

θεν ἐκ Χαρραν. ⁵καὶ ἔλαβεν Ἀβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐ-
 τοῦ καὶ τὸν Ἀὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτή-
 σαντο ἐκ Χαρραν, καὶ ἐξήλθουσαν πορευθῆναι εἰς γῆν Χα-
 ναάν. ⁶καὶ διώδενυσεν Ἀβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ⁵
 ἕως τοῦ τόπου Συγέμ ἐπὶ τὴν ὄρεν τὴν ὑψηλὴν· οἱ δὲ Χα-
 νααναῖοι τότε κατέκονον τὴν γῆν. ⁷καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραμ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην·
 καὶ ὑποδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραμ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ ὀφθέντι
 αὐτῷ. ⁸καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαι-
 θήλ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθὴλ κατὰ
 θάλασσαν καὶ Ἀγγαὶ κατὰ ἀνατολὰς· καὶ ὑποδόμησεν ἐκεῖ
 θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 κυρίου. ⁹καὶ ἀπῆρεν Ἀβραμ καὶ πορευθεὶς ἐστρατοπέδενυσεν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹⁰καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη ¹⁵
 Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς

του κατακλυσμου ειως του εβδομηκοστου πεμπτου ετους αβρααμ ειη
 αρξ et in margine + ως ειναι απο αδαμ τη γνη

1 χαραν cz | 1 post αβραμ + την AD [GR] Emt | 1 σαρα A (con-
 tra D, si Grabio fides, σαραν: σαραν etiam E): σαρα m, σαρραν rt |
 1 την > AD [GR] Emt | 2 τον > mrtz | 2 ante υιον + τον z |
 2 αυτου > r | 3 αυτω m | 3 et 3/4 εκτησαντο m | 3 post εκτησαντο + εν
 χαρραν r, + εν χαραν z | 3/4 και πασαν ψυχην ην εκτησαντο εκ χαρραν
 > z | 4 εν χαραν c, εν χαρραν mt, > r | 4 εξηλθεν D [GR] Et,
 εξηλθε c, εξηλθον mtz | 4/5 post χανααν + και ηλθον εις γην χανααν
 Amt, + και ηλθεν εις γην χανααν D [GR]: uel nunc aan ante και διω-
 δεν superest. + και εισηλθον εις την [την > y] γην χανααν ay | 5 διω-
 δευσαν z?? | 5 την γην > Aa | 5 εις το μηκος αυτης > D [GR] cr | 6 ad
 συχεμ r^{ms} adscr ωμιασις | 6 „schol της δρους μαμβρη“ b | 6 εις
 Aabcmrtz, εις E (idem loco την sequentis r) | 6 υψηλην z: | 6/7 ad χα-
 νααναοι r^{ms} adscr προσκυνουντες ανομιαν η ητοιμασμενοι ταπεινωσει |
 8 το σπερματι m | 9 αβραμ > rz | 9 ante κυριω + τω cmrtz | 10 post
 αυτω rasura unius literae capax A | 10 ανεστη r. „Aquila μετρηεν“ b |
 10 κατ z | 10/11 βεθελ rz. r^{ms} βεθελ οικος θεου | 11 εστησε c | 11 εκει
 > c | 11 εν > D [GR] rz | 11 βεθελ rz | 11/12 „schol απο δυσμων. απο
 θαλασσης“ b | 12 θαλασσα r | 12 και αγγαι > ay | 12 αγγε c. in mar-
 gine r αγγαι εορταζων η εορται η εορτασμος | 12 κατ A | 13 επεκαλε-
 σατο το ονομα E | 14 post κυριου quindecim literae radendo deletae
 in A. post κυριου + τω οφθεντι αυτω ay | 14 απειρεν m | 14 πορευ-
 θης r¹, recentius correctum | 14 εστρατοπαιδενυσεν mtz | 15 εν τη ερημω]
 „Aquila νοτονδε, Symmachus εις νοτον“ b | 15 post λιμος + μεγας z |
 16 βραμ A¹ | 16 ενισχυεν b^{ms} c, ισχυσεν z. „Aquila εβαρυνεν“ b

- 1 ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ ἐγένετο δέ, ἡρίκα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν
 εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρρα τῇ γυναικὶ Γινώσκω ἐγὼ
 ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ. ¹² ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσί σε οἱ
 Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστὶν αὐτῆ, καὶ ἀπο-
 5 κτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. ¹³ εἶπὸν οὖν ὅτι Ἀδελφῆ
 αὐτοῦ εἰμί, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ
 ψυχὴ μου ἐνεκεν σοῦ. ¹⁴ ἐγένετο δέ, ἡρίκα εἰσῆλθεν Ἄβραμ εἰς
 Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι καλὴ
 ἦν σφόδρα. ¹⁵ καὶ [εἰ] ἴδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ καὶ ἐπή-
 10 νεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραὼ καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον
 Φαραί, ¹⁶ καὶ τῷ Ἄβραμ εὖ ἐχρήσαντο δι' αὐτὴν, καὶ ἐγέν-
 οντο αὐτῷ πρόβατα καὶ μῶσχοι καὶ ὄνοι καὶ παῖδες καὶ παι-
 δίσκαι καὶ ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. ¹⁷ καὶ ἤτασεν ὁ θεὸς τὸν
 Φαραὼ ἕτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
 15 περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς Ἄβραμ. ¹⁸ καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν
 Ἄβραμ εἶπεν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς
 μοι ὅτι γυνὴ σου ἐστίν; ¹⁹ ἵνα τί εἶπας ὅτι ἀδελφὴ μου
 ἐστίν; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἑμαυτῷ γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ

1/2 quae inter *εγενετο* 1 et *αιγυπτον* 2 media sunt, > r | 1 ηγ-
 γισεν A | 2 ante *ειπεν* + *και* r | 2 *σαρρα* t | 2 post *γυναικι* + *αυτου*
 AEacmrtz, idem + D [αβ] „recentiori manu quasi custos“ | 2 *γινω-*
σκων z | 3 post *ει* + *συ* rz | 3 *ως αν* AEabcm, *εαν* r, *ως εαν* z | 3 *ιδωσιν*
 Amrt [t²=b], *ειδωσιν* E | 4 α uocis *αιγυπτιοι* in rasura A | 4 *αιρου-*
σιν E | 4 *στη* r | 4 *γυγη* E, quod erratum Tischendorffii uidetur, literis
 vulgaribus codicem describentis et plagulas a nescio quo correctas non
 inspicientis | 4 *εστιν* > Emrt | 4 *αυτη* amtz, *αυτη* c, *αυτη* r | 4/5 *απο-*
κτενουσιν Art [t²=b], *αποκτεινουσιν* E, *αποκτεινουσι* m | 5 *ειπε* c,
ειπε z | 6 *ειμη* E | 7 *ενεκα* c | 7 *εγενετο δε* > z | 7 *ηρικα* > E |
 7 *ηλθεν* z | 8 ante *οι* + *ουν* E | 8 *αι* uocis *αιγυπτιοι* A in rasura |
 8 *την* *γυναικα* *αυτου* > z | 8 *αυτου* > Ecmrt | 9 *ιδον* AEabz, *ειδον* cr,
ιδοντες mt | 9 *και* alterum > mtz | 10 *προς* *φαραω* *και* *εισηγα-*
γον *αυτην* > r | 10/11 *και* *εισηγαγον* *αυτην* *εις* *τον* *οικον* *φαραω* > E |
 10 *εις* *τον* *οικον* bcm, *προς* *τον* *οικον* z, *προς* A, neutrum horum ay |
 11/12 *εγενετο* mrt | 12 *και* *tertium* > AEamt | 12 *αι* uocis *παιδεις* in
 rasura A manu secunda | 12/13 *παιδισκαι* r | 13 σ syllabarum *δισκαι*
 A ante uersum fortasse manu secunda | 13 *και* primum > AEamt |
 13 *ηπασε* cmt² [t=b] | 13 ο *θεος* Aabz, *κυριος* Ecm, *κυριος ο θεος* r |
 13/14 *τοι* *φαραω* t | 15 *σαρρας* rt | 16 *ειπε* c | 16 post *ειπεν* + *αυτω*
 Emrz, + *αυτωι* t | 16 *μοι* > r | 17 *εστι* c | 17 ante *ινα* + *και* c |
 17 *οτι* alterum > Et | 17 *μου* AEabcmrt, *σου* z | 18 *εστι* ctz |

Λασή, ἀνὰ μέσον Νινευὶ καὶ ἀνὰ μέσον Χαλλάχ· αὕτη ἡ 1
 πόλις μεγάλη. ¹²καὶ Μεσραῖν ἐγέννησε τοὺς Λουδιεὶμ καὶ
 τοὺς Νεφθαλειμ καὶ τοὺς Ἐνεμετιεὶμ καὶ τοὺς Λαβιεὶμ καὶ
 τοὺς Πατροσωνιεὶμ ¹⁴καὶ τοὺς Χασμωνιεὶμ, ὃθεν ἐξῆλθε
 Φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς Γαφθωριεὶμ. ¹⁵Χαναὰν δὲ ἐγέννησε 5
 τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον αὐτοῦ, ¹⁶καὶ τὸν Χετταῖον καὶ τὸν
 Ἰεθουσαῖον καὶ τὸν Ἀμορραῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον καὶ τὸν
 Εὐαῖον καὶ τὸν Ἀρουκαῖον ¹⁷καὶ τὸν Ἀσενναῖον καὶ τὸν
 Ἀράδιον καὶ τὸν Σαμαραῖον καὶ τὸν Ἀμαδί. ¹⁸καὶ μετὰ

> ay | 12 ρωβως A, ρωβοθ D [teste Grabio: „recentiori manu scri-
 ptum“] r, ρωβομ z | 12 την secundum > AD [teste Grabio] Emrt |
 12 καλαχ D teste Grabio, χαλαχ Ecr | 12 loco την tertii z τοις

1 δασεμ AD [teste Grabio] c, δασεν E, δασε mt, δασεμαν r,
 δασιμαν z | 1 ανα μεσον νινευι και > r | 1 νινευη Amt, νηνει E |
 1 ανα μεσον alterum > z | 1 χαλεκ E, χαλακ cr, χαλαχαχ z | 2 ante
 μεγαλη + η AD [teste Grabio, qui addit „recentiori manu, sed ex
 antiquis forte uestigiis“] cmrtz. μεγα E, λη supra uersum | 2 com-
 mاتا 13—32 et capituli XI commата 1—4 usque ad προ του δια >
 D teste Grabio | 2 μεσραειμ E, μεσαραειμ c, μεσσαραιμ m, μεσα-
 ραιμ t, μεστραιμ r, αιμετραημ z | 2 εγεννησεν AErt [t² = b] | 2 λου-
 διειμ E, δουλειμ r, in quo atramento Crusii δ in λ mutatum, λου-
 διημ z | 2/3 και τους νεφθαλειμ E in fine uersus post Labieim. ita
 etiam c, qui tamen και τους νεφθουειμ praebet. ita mt, sed νεφθα-
 λειμ. ita r, sed τον νεφθαβειμ. ita z, sed νεφθαδιειμ | 4 νεφθα-
 λειμ A | 3 αινεμετιειμ A, ενεμετιειν E, αινειαιμειμ c, ενεματιειμ mt,
 ενεμιτιειμ r [α super ι primum scripto, manu sec?] | 3 και τον λαβειν r |
 3 δαβειμ z | 4 πατροσωνοειμ E, πατροσωνειμ c, πατροσσωνειμ mt,
 προσθωνειμ z | 4 χαλοειμ E, χασλωνειμ c, χασλωριειμ mt, χασδο-
 νειμ r, in quo atramento Crusii δ in λ mutatum, χελωνειμ z |
 4 εξηλθε ab, εξηλθεν εκειθεν AECmrtz | 5 φιλιστιειμ z | 5 χαφθωριειμ
 AE, καφθωριειμ cmt, καφθωριειμ r, καμφωριειμ z, καμφθωριειμ z²
 (prima manu correctum) | 5 εγενησεν AErt [t² = b] | 6 σιδωνα z |
 6 αιτου > AEamtz | 6 και alterum > z | 7 et 8 sexies και > z |
 7 ιεθουσσαιον m | 7 και τον αμορραιον mt ante και ultimum 8 |
 7 αμορραιον r | 7 γεργεσσαιον m, γεργσαιον t | 7/8 και τον ευαιον > mt |
 8 και τον αρουκαιον > mt | 8 αργγαιον loco αρουκαιον z | 8 ασσε-
 ναιον mt, ασεναιον z | 8 και tertium > az | 9 σαμαραιον E, in margine
 additur ai | 9 αμαδει r. idem in commentario Τουτων την γην ελα-
 βον οι ισραηλιται κατα τα προφητευθεντα υπο νωε. αμαδει αφ ου
 αμαθ η νυν υπο μακεδωνων προσαγορευομενη επιφανεα. αρουδαιος
 δε αραδον. αρουκαιον αρχην την εν τω λιβανω. σιδαν αφ ου σιδανιοι.
 σαμαραιος τους χανκαν υιους αφ ου σαμαρεια η νυν εν πα [scr νεα-
 πολις]. cf Hieronymi quaestiones in Genesisin a me editas

- 1 τοῦτο διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χανααναίων. ¹⁹καὶ ἐγένετο τὰ ὄρια τῶν Χανααναίων ἀπὸ Σιδῶνος ἕως ἔλθειν εἰς Γεραρά καὶ Γάζαν, ἕως ἔλθειν ἕως Σοδόμων καὶ Γομόρρας, Ἄδαμὰ καὶ Σεβωίμ ἕως Λασά. ²⁰οὗτοι υἱοὶ Χαμ ἐν ταῖς φυλαῖς
 5 αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ²¹καὶ τῷ Σήμ ἐγεννήθη καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἐβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ τοῦ μείζονος. ²²υἱοὶ Σήμ· Ἐλὰμ καὶ Ἀσσοὺρ καὶ Ἀρφαξὰδ καὶ Λουδ καὶ Ἀράμ καὶ Καινᾶν. ²³καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Οὕζ καὶ Οὐλ καὶ Γατέρ καὶ
 10 Μοσόχ. ²⁴καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν, καὶ Καινᾶν ἐγέννησε τὸν Σαλά, Σαλά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐβερ. ²⁵καὶ τῷ Ἐβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἐνὶ Φαλέγ, ὅτι ἐν

1 ταυτα Ecmt | 1 εγενοντο AEamt | 2 των > A | 2 χαναανιον E¹, sed E² correxit | 2 ελθειν Aabz, εισελθειν Ecmrt | 3 ελθειν Aabcmzt, εισελθειν E, > r | 3 εως alterum > Ecmrtz | 3 ante αδαμα + και r | 4 σεβωειμ Ecmrt, σεβονειν z | 4 δασα Aaby, λασα Ecmrt, λασαν z | 4 ante υιοι + οι Ecmt | 5 loco κατα γλωσσας m και εν ταις γλωσσαις, t και γλωσσαις | 5 ante γλωσσας + τας E | 6 σημ Aabcmrtz, σηθ E | 6 εγεννηθη Ar | 7 εβορ E, ἄβερ a | 7 αδελφου r | 7 τω μειζονι z | 8 αιλαμ Ac [hoc editori futuro reponendum erit], αιλαθ E, αιλειμ mt | 8 πσουρ Ec | 8 και secundum tertium quartum > z | 8 αρα, post quod rasura octo literarum capax, in qua media manu secunda μων scriptum, ut nunc αραμων legatur A. ἄρθ loco αραμ z | 8 in commentario r αιλαμ αφ ου αιλυμαιοι περσων οι αρχαιοι. ασσουρ αφ ου ασσυριοι. αρφαξαδ αφ ου χαλδαιοι. αραμ αφ ου συροι: κατω μεντοι [Genes 22, 21] και τον καμουηλ πατερα συρων. λουδ αφ ου λυδοι. εβερ αφ ου τους ιουδαιους εβραιοις εκαλουν | 9 και καιναν > A | 9 και primum > t | 9 κεναμ r, ai supra uersum manu prima, nunc atramento recentiori [non eo, quo Crusius omnia conspurcavit] instauratum | 9 και secundum > E | 9 οι + ante υιοι r | 9 ουζ b, ουξ z, ως AE, ως ay, ως c, ως m, ως r, ως t. in margine r ως και ουλ πιζει την δαμασκον και την τραχωντιν | 9 και tertium quartum quintum > z | 9 ιουλ mt, ιεουλ z | 9 γαθερ AEcmrtz | 10 εγεννησεν AEt [t² = b] | 10 utroque loco καιναμ A | 10 τον καιναμ και A in rasura manu secunda | 10 loco και καιναν cmt καιναν δε | 10/11 τον καιναν και καιναν εγεννησε > r. sed idem in margine γυνη καιναν μελχα θυγατηρ μαδαι υιου ιαφεθ. γυνη σαλα μωαχα θυγατηρ χεεδαμ πατραδελφου αυτου. γυνη εβερ αζουρα θυγατηρ νεβρωδ. εβερ εστιν αφ ου αβρααμ και εβραιοι. γυνη φαλεχ δυμνα θυγατηρ σεννααρ | 11 utroque loco εγεννησεν AEt [t² = b] | 11 σαλας δε c, και σαλα z | 11 εγεννησε alterum > z | 11 ἄβερ a | 12 ἄβερ a | 12 φαλεχ AEacmzt, φαλεχ r, qui in margine μερισμος

λέγων ⁹Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν καὶ 1
 τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ¹⁰καὶ πάση ψυχῇ ζώσῃ μεθ'
 ὑμῶν, ἀπὸ ὀρνέων καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις
 τῆς γῆς, ὅσα ἐστὶ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν ἐξεληθόντων
 ἐκ τῆς κιβωτοῦ. ¹¹καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς, 5
 καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατα-
 κλισμοῦ, καὶ οὐκέτι ἔσται κατακλισμὸς ὕδατος καταφθεῖραι
 πᾶσαν τὴν γῆν. ¹²καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε Τοῦτο
 τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ
 ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης, ἣ ἐστὶ μεθ' ὑμῶν ¹⁰
 εἰς γενεὰς αἰωνίους· ¹³τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ,
 καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς.
¹⁴καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν ὀφθί-
 σεται τὸ τόξον ἐν τῇ νεφέλῃ, ¹⁵καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθή-
 κης μου, ἣ ἐστὶν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον ¹⁵
 πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι τὸ

1 και prius > Acrtz | 1 ιδου εγω bmrztz, ιδου εγω c, εγω ιδου AD
 [εω] a, εγω omisso ιδου E | 1 μου > z | 2 ψυχη > r | 2 ante ζωση
 + τη D [εω] Ecmrt | 2 post ζωση + τη E | 3 ημων z | 3 post υμων
 + εις τον αιωνα c | 3 literae oxt uocum απο κτηνων A manu prima
 in spatio septem literarum capaci. singulae literae syllabae oxt, ipsae
 in locis scalpro non tactis scriptae. utrimque rasura singularum litera-
 rum capaci circumdatae | 3 post απο alterum + των m | 4 οσα εστι
 μεθ υμων > E | 4 loco οσα εστι r τοις | 4 εστι > AD [teste Gra-
 bio] amtz | 4 απαντα loco απο mt [παντων iidem ut ceteri] | 5 εκ
 > r | 5 post κιβωτου + και πασι ζωοις της γης r | 6 αποθανειτε A |
 6 ετι > mt | 7 ουκει εστι bcz, ουκ εστι ετι AD [teste Grabio]
 Eamt, ουκ εστι omisso ετι r | 7 ante καταφθειραι + του Aart |
 8 ειπεν AEamrt [t² = b] | 8 κυριος > D [teste Grabio] a | 8 προς
 AEabmrt, τω cz | 9 post διαθηκης + σου z | 9 ης loco o mrtz |
 10 loco υμων prioris z σου | 10 πασης > m | 10 ζωσης > cmt |
 10 ante η duae literae radendo deletae A, οσα loco η az | 10 εστιν
 AE atque ut uidetar m, cuius η εστιν in rasura scriptum. εστι r |
 11 αιωοις E, αιωνος mt | 11 τοξο E, sed correctum | 11 τημι E, sed
 εδη supra uersum | 12 και εστι > m | 12 σημειον A | 12 και της γης
 AEabcrz, και υμων m, in quo supra uersum αλλοι και της γης prima
 manu. και υμων t | 13 συννεφειν mz, prima manu correctum in m |
 13 με > t | 13 της γης mtz | 14 post τοξον + μου AEcmrtz |
 15 ανα μεσον εμου και υμων και > D teste Grabio | 15 και υμων
 > r | 16 πασης > mz | 16 ζωσης > c | 16 εν παση > r | 16 και > a |
 16 ουκ ετι εστι r | 16 ετι > c | 16 το > cz

- 1 *πυρί. και ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, και ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. 4 και εἶπαν Δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν και πύργον, ὃ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, και ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς*
 5 *ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. 5 και κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν και τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. 6 και εἶπε κύριος Ἰδοὺ γένος ἓν και χεῖλος ἓν πάντων, και τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι, και νῦν οὐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. 7 δεῦτε και καταβιάστες συ-*
 10 *χέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. 8 και διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, και ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν και τὸν πύργον. 9 διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις, ὅτι ἐκεῖ συνέχευε κύριος τὰ χεῖλη πά-*

1 πλινθος a | 1 λιθους m | 1/2 in commentario r O συρος και ο εβραιος φησιν και ασβεστος ην αυτοις ο πηλος ο και πιθωνος [.] ασφαλτος γαρ εις οικοδομην αχρηστος. in margine b „schol ο συρος και ο εβραιος ασβεστον φασιν. και την ασφαλτον τινες των διδασκαλων ασβεστον φερασαν ειναι, αγνοουντες ως εικος τας εν τη ασσυρια πηγας. Diodorus ασφαλτος εις οικοδομην αχρηστος, ασβεστος δε επιτηδευοτατη“ | 2 αυτοις ην z | 2 και ειπαν > E | 2 ειπον ciz | 2 post δευτε + και ay | 2 ωκοδομησωμεν z | 2/3 αυτοις ay | 3 εσται η κεφαλη bcz, η κεφαλη εσται ΔΕmrtz, κεφαλη εσται a | 4 ποιησωμεν εαυτοις abcmrtz, ποιησωμεν εαυτων A, ποιησωμεν εαυτων E | 4 ημας > A [adfruit, si recte intellego Tischendorfium, teste Grabio in D] Ear | 5 επι ΔEabmrtz, απο c | 5 προσωπον m | 5 post κυριος + ο θεος cz | 6 ωκοδομησα r¹ [correctum prima manu] | 7 ειπεν ΔEmrt [t² = b] | 7 post κυριος + ο θεος mt | 7 απαντων ο : παντων > E, qui eius loco και φωνη μια πασιν habet | 8 ηρξατο A, prima manu correctum | 8 και ΔEbcmrtz, τα ay | 8 εκλειπει A, κλειπει a | 8 απ bcmrtz, εξ AD [teste Grabio] Eary | 9 αν > m | 9 επιθενται c | 9 ποσειν Eabcmrtz, ποιησαι A. schol in margine b ad οσα ... ποσειν adscribit οθεν εννοηθησονται | 9 και > z | 10 αυτων εκει bcmrtz, εκει αυτων AE, αυτων ante ινα D [teste Grabio] ary | 10 εκει την > c | 10 τας γλωσσας ay | 10 ακουση z | 11 την φωνην > E: της φωνης cmt | 11 post πλησιον + αυτου D [teste Grabio] Er | 11 εσπειρεν a, διεσπειρε cz | 11 κυριος αυτους cz, κυριος ο θεος αυτους z | 11 post κυριος + ο θεος Ez | 12 post επι + το ay | 12 επαυσαν z | 12/2 quae inter και 12 et γης 40, 2 media sunt, > E | 14 αυτης abcmrtz, αυτου A | 14 συγχυσις c | 14 εκει > z | 14 συνεχεεν Art [t² = b] | 14 post κυριος + ο θεος D [teste Grabio] rz

σης τῆς γῆς, καὶ ἐκαίδεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐπὶ πρό-
σωπον πάσης τῆς γῆς. ¹⁰ καὶ αὐταὶ αἱ γενέσεις Σῆμ. καὶ ἦν
Σῆμ υἱὸς ἑκατὸν ἑτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξᾶδ, δευτέρου
ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμῖν. ¹¹ καὶ ἔζησε Σῆμ μετὰ τὸ γεν-
νησάαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξᾶδ ἔτη πεντακλῶσια, καὶ ἐγέννησεν ⁵
υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. ¹² καὶ ἔζησεν Ἀρφαξᾶδ
ἑκατὸν τριακονταπέντε ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν. ¹³ καὶ
ἔζησεν Ἀρφαξᾶδ μετὰ τὸ γεννησάαι αὐτὸν τὸν Καινᾶν ἔτη τε-
τρακλῶσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.
καὶ ἔζησε Καινᾶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν ¹⁰
Σαλά. καὶ ἔζησε Καινᾶν μετὰ τὸ γεννησάαι αὐτὸν τὸν Σαλά
ἔτη τριακλῶσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας,
καὶ ἀπέθανε. ¹⁴ καὶ ἔζησε Σαλά ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ
ἐγέννησε τὸν Ἐβερ. ¹⁵ καὶ ἔζησε Σαλά μετὰ τὸ γεννησάαι αὐ-
τὸν τὸν Ἐβερ τριακλῶσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς ¹⁵

1 ante κυριος + o o: post κυριος + o θεος AD [teste Grabio]
rtz | 2 και prius > r | 2 και ην > AD [teste Grabio] Emrtz | 2/3 loco
και ην σημ c σημ δε ην | 3 υιος > ay | 3 εκατον ετων Eabcmrt,
ρ ετων z, ετων εκατον A | 3 εγεννησεν AErt [t² = b] | 4 εζησεν AErt
[t² = b] | 5 αυτον AEbcmrt, αυτῶ ay^{comp}, > z | 5 ετη πεντακωσια bc,
ετη φ z, πεντακωσια ετη AD [teste Grabio] Emrt, πεντε και τριακωσια
και τριακωσια ετη ay | 6 απεθανεν AEcmrt [t² = b] | 6 αρφαξαδ εζη-
σεν r | 7 ετη εκατον τριακωσια D [teste Grabio, superest nunc τη εκα-
τον τριακον], πεντε και τριακωσια ετη E, qui in margine ante ετη in-
serit και εκατον, ετη εκατον τριακωσιαπεντε c, πεντε και τριακωσια
και εκατον ετη mt, πεντε και τριακωσια ετη και ρ r, ετη ρλε z |
7 εγεννησεν AD [superest εν] Er | 7 σαλα loco καιναν r | 8 αυτῶ
a, > z | 8 σαλα loco καιναν r | 8 ετη > r | 8/9 ετη υλ z | 8/9 τε-
τρακωσια Abc, τριακωσια Eamrty: de D non constat, quum nil supersit
nisi ακωσια | 8/9 post τετρακωσια + τριακωσια AD [superest τριακον]
Eacm [supra uersum prima manu praemittitur και] y, και τριακωσια ετη
+ r, + και τριακωσια t | 9 απεθανεν AErt [t² = b]. post hoc uocabu-
lum ÷ E: desunt quae inter και primum 10 et commatis decimi tertii finem
leguntur | 10 εζησεν ADr | 10 ετη εκατον τριακωσια D [teste Grabio] ct,
ετη ρl m, ετη ρlθ rz | 10 και secundum > A | 10 εγεννησεν ADr,
εγεννησαι t | 11 εζησεν ADr | 11 αυτον AEbcmrt, αυτῶ a, > z | 12 ετη
υλ rz | 13 απεθανεν Acmr [t² = b] | 13 εζησεν AE²r, εζη E¹ | 13 ετη
εκατον τριακωσια D [gr] c, τριακωσια και εκατον ετη Emr, ετη λ και
ρ r, ετη ρl z | 14 εγεννησεν AEr | 14 εζησεν AEr | 14/15 αυτον > z,
αυτῶ a | 15 ετη τριακωσια τριακωσια D [gr] c, ετη τετρακωσια πεντη-
κωσια E, ετη τριακωσια πεντηκωσια mt, τ και λ ετη r, ετη tl z |
15/1 και εγεννησεν υιος και θυγατερας > c

- 1 καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. ¹⁶καὶ ἔζησεν Ἐβερ ἑκατὸν
 τριακοντατέσσαρα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέγ. ¹⁷καὶ ἔζησεν
 Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Φαλέγ ἔτη διακόσια ἐβδο-
 μῆκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.
 5 ¹⁸καὶ ἔζησε Φαλέγ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε
 τὸν Ῥαγαῦ. ¹⁹καὶ ἔζησε Φαλέγ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν
 Ῥαγαῦ ἑννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυ-
 γατέρας, καὶ ἀπέθανε. ²⁰καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν τριάκοντα
 καὶ δύο ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Σεροῖχ. ²¹καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ
 10 μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Σεροῖχ διακόσια ἑπτὰ ἔτη, καὶ
 ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. ²²καὶ ἔζησε
 Σεροῖχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ναχωῶρ. ²³καὶ
 ἔζησε Σεροῦχ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτὸν τὸν Ναχωῶρ ἔτη δια-

1 ἀπεθάνεν ADEert [t²=b] | 1/2 ετη εκατον τριακοντα τεσ-
 σερα, si Tischendorffii uerba recte interpretor, D [aw]. ετη εκα-
 τον τριακοντατεσσαρα c, τεσσαρα και τριακοντα ετη και εκατον E,
 τεσσαρακοντα και εκατον ετη m, δ και λ ετη και ρ γ, τεσσαρα
 και τριακοντα και εκατον ετη t, ετη ρλδ z | 2 τριακοντατεσ-
 σερα A | 2 εγεννησεν ADErt [t²=b] | 2 φαλεγ brz, φαλεκ
 AD [aw] Eacmt | 3 αυτον > z, αὐτῶ a | 3 φαλεγ brz, φαλα A, e par-
 uulo inter λ et x adposito. φαλεκ DEacmt | 3/4 ετη διακοσια εβδομη-
 κοντα b, ετη τριακοσια εβδομηκοντα Aacy, εβδομηκοντα και διακοσια
 ετη Emt, ϑ και σ ετη γ, ετη σθ z. habet διακοσια D [superest διακο]|
 4 απεθανεν ADEert [t²=b] | 5 εζησεν AEr | 5 φαλεγ brz, φαλεκ
 AEacmt | 5 τριακοντα και εκατον ετη Eabmt, εκατον τριακοντα ετη A,
 ετη εκατον τριακοντα τεσσαρα c, λδ και ρ ετη γ, ετη ρλδ z | 5 εγεν-
 νησεν AEr [t²=b] | 6 ραγαβ z | 6 εζησεν AErz | 6 φαλεγ brz, φα-
 λεκ AEacmt | 6 αυτον > z, αὐτῶ a | 7 ραγαβ z | 7 εννεα και διακοσια
 ετη Eab, ϑ και σ ετη γ, διακοσια εννεα ετη A, ετη διακοσια εννεα c,
 οκτω και διακοσια ετη mt, ετη σθ z | 8 απεθανεν AEr [t²=b] | 8 εζησεν
 AEr | 8 ραγαβ z | 8/9 εκατον τριακοντα δυο ετη A, δυο και τριακοντα
 και εκατον ετη Emt, ετη εκατον τριακονταδυο c, β και λ ετη και ρ γ,
 ετη ρλβ z | 9 εγεννησεν AEr | 9 in margine γ γυνη ραγαυ ωρα θυγα-
 τηρ ὄυρ υιου χεζα | 9 εζησεν AEr | 9 ραγαβ z | 10 γεννησε t | 10 αυτον > z,
 αὐτῶ a | 10 διακοσια επτα ετη Aab, επτα και διακοσια ετη Emt, ετη
 διακοσια επτα c, ζ και σ [omisso ετη] γ, ετη σζ z | 11 και απεθανε
 > z | 11 απεθανεν ADEert [t²=b] | 11 εζησεν AEr | 12 integer uer-
 sus > E | 12 ετη εκατον τριακοντα c, λ και ρ ετη mγ, τριακοντα και
 εκατον ετη t, ετη ρλ z | 12 εγεννησεν Ar | 12 αχωρ z | 12 in margine γ
 γυνη σερουχ μέλχα θυγατηρ χαβερ πατραδελφου αυτου | 13 εζησεν
 Art [t²=b], > E | 13 αυτον > z, αὐτῶ a | 13 τον > γ | 13 αχωρ z |
 13/1 διακοσια ετη Emt, σ ετη γ, ετη σ z

κόσια, και ἐγέννησεν υἱοὺς και θυγατέρας, και ἀπέθανε. 1
 24 και ἔζησε Ναχωρ ἔτη ἑκατὸν ἐβδομηκονταεννέα και ἐγέν-
 νησε τὸν Θάρρα. 25 και ἔζησε Ναχωρ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐ-
 τὸν τὸν Θάρρα ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιπέντε, και ἐγέννησεν υἱοὺς
 και θυγατέρας, και ἀπέθανε. 26 και ἔζησε Θάρρα ἐβδομή- 5
 κοντα ἔτη και ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ και τὸν Ναχωρ και τὸν
 Ἀρράν. 27 αὗται δὲ αἱ γενεαὶ Θάρρα. Θάρρα ἐγέννησε τὸν
 Ἀβραμ και τὸν Ναχωρ και τὸν Ἀρράν, και Ἀρράν ἐγέννησε
 τὸν Λώτ. 28 και ἀπέθανεν Ἀρράν ἐνώπιον Θάρρα τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ ἐν τῇ γῆ ἣ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. 10
 29 και ἔλαβον Ἀβραμ και Ναχωρ ἑαυτοῖς γυναῖκα: ὄνομα τῇ
 γυναικὶ Ἀβραμ Σάρα, και ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχωρ Μελχὰ,
 θυγάτηρ Ἀρράν, και πατὴρ Μελχὰ και πατὴρ Ἰεσχά. 30 και
 ἦν Σάρα στέρια και οὐκ ἐτεκνοποίει. 31 και ἔλαβε Θάρρα τὸν

1 και απεδανε > z | 1 απεδανεν AECrt [t² = b] | 2 εζησεν AERT
 [t² = b] z | 2 ἀχωρ z | 2 ετη εκατον εβδομηκονταεννια bc, ετη εβδο-
 μηκοντα εννια Aa, εννια και εβδομηκοντα ετη Emt, θ και ο ετη r,
 ετη οδ z | 2/8 εγεννησεν AEr | 2/3 in margine r γυνη ναχωρ ιεσα
 θυγατηρ ιεσα του χαλδαιου | 3 θαρα AECr¹ [r² = b] z | 3 εζησεν
 AERT [t² = b]. z cum nomine coniunctum εζησεναχωρ habet, ut certi
 nihil inde concluderis | 3/4 αυτον > z, αυτω α | 4 θαρα AECr [r² = b] z |
 4 ετη εκατον εικοσιπεντε bc, ετη κβ z, ετη εκατον εικοσιεννια Aa,
 εννια και εικοσι και εκατον ετη Et, εννια και εικοσιν και ρ ετη m,
 β και x και ρ ετη r [sed x και ρ ετη prima manu in rasura] | 5 απε-
 θανεν AECrt [t² = b] | 5 εζησεν AERT [t² = b] | 5 θαρα AEC [hoc loco
 primitus θαρα r] z | 5/6 ετη εβδομηκοντα c, εδομηκοντα ετη m, ο
 ετη r, ετη ο z | 6 εγεννησεν AEr | 6 αβραμ r¹, radendo correctum.
 in margine addit r πατηρ μετεωρος η περατης | 6 και medium > z |
 6 ἀχωρ z | 7 αραν cz, αρραμ mt [t² = b] | 7/8 quae inter αυται 7 et
 αρραν 8 media, > z | 7 δε > or | 7 utroque loco θαρα A¹, θαρα
 A²c | 7 post θαρα alterum + δε A | 7/8 quae inter θαρα alterum 7
 et αρραν prius 8 media sunt, > E | 7 εγεννησεν Ar | 8 utroque loco
 aran c, αρραμ mt [t² = b], altero loco aran z | 8 και tertium > c |
 8 εγεννησεν AERT [t² = b] | 9 αρρα A, αραν cz, αρραμ mt [t² = b] |
 9 hoc loco A θαρα, > E, θαρα cz | 10 αυτου > a | 10 εν τη γη η
 εγεννηθη > z | 10 ante η + εν r | 11 ελαβεν D [εα] Er | 11 αβραμ E |
 11 hoc loco ναχωρ z | 12 σαρα at | 12 in margine r σαρα θυγατηρ ην
 του αρραν. αδελφη της μελχας και του λωτ. ως ιστορει ωσητος |
 12 ναχωρ μελαχαν z | 13 αραν cz, hoc loco αρραν Dmt | 13 in mar-
 gine r μελχα βασιλεια: ιεσα σκηνη. hoc loco etiam z μελχα | 14 σαρα
 Et | 14 ετεκτοποιει z | 14 ελαβεν AEr | 14 θαρα AECz | 14 τον > z

- 1 Ἄβραμ υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὸν Λῶτ υἱὸν Ἀρράν, υἱὸν τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖκα Ἄβραμ
 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Καλ-
 δαίων πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον ἕως Χαρράν,
 5 καὶ κατώκησεν ἐκεῖ. ²²καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάρρα
 ἐν γῆ Χαρράν διακόσια πέντε ἔτη. καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν
 Χαρράν. ¹καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς 12
 σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
 σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δεῖξω. ²καὶ ποιήσω
 10 σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά
 σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· ³καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς
 σε, καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι· καὶ ἐνευλογη-
 θήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ⁴καὶ ἐπορεύθη
 Ἄβραμ καθ' ἃν ἔλαλθον αὐτῷ κύριος, καὶ ὤχετο μετ' αὐ-
 15 τοῦ Λῶτ· Ἄβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκονταπέντε ὅτε ἐξῆλ-

1 ante uion primum + τον A | 1 D [GR] ad αβραμ + και τον
 ναχω, ita re uera mrtz | 1 uious αυτου rz [mt = b] | 1 αραn c,
 αραμ m, in quo prima manu super uersum ρ alterum additum est.
 αρραμ t, αρραν t² | 1 τον loco tau ρ | 1/2 uion αρραn uion του uion
 αυτου > z | 2 την prius > z | 2·σαρα E, σαρραn art, σαρα m |
 2/3 γυναικα αβραμ του uion αυτου > z, qui eorum loco και παντα τα
 υπαρχοντα αυτων habet | 2 γυναικαn D [GR] | 2 post γυναικα + δε r |
 2 αβραμ > A | 3 της > z | 4 πορευεσθαι D [GR: superest uesθαι] |
 4 ante γην + την Aam, την omisso γην r [z = b] | 4 χανααν AEBcmτ,
 των χαναανιων arz | 4 ηλθεν AD [GR: superest εν ante εως] Eamrt |
 4 χαραν oz. in margine r χαρραn τραγλαι η βαρυμμος η επιγνωσις |
 5 ωκησαν c | 5 πασαι > AD [GR] Ec | 5 θαρρα D, θαρα AECz | 6 γη
 > ADEamrtz | 6 χαραν c, χαρρα r [z hoc loco = b] | 6 διακοσια πεντε
 ετη Ab, ετη πεντε omisso διακοσια r, ετη διακοσια πεντε D [teste Grabio] c.
 quem recte haec testatum esse inde constat quod τε και απεθα uel
 nunc superest. πεντε και διακοσια ετη Et, ε και σ ετη m, ετη οε [sic] z |
 6 απεθανεν AERT [t² = b] | 6/7 θαρρα εν χαρραn > z | 6 θαρα AECz |
 7 χαραν c | 7 ειπεν AERT [t² = b] | 7 post κυριος + ο θεος z | 7 τω
 AEabortz, προς m | 8 συγγενιας E | 9 και δευρο > AD [GR] |
 9 την > amyz | 9 αν Aabcmrtz, εαν E | 9 δεξω A | 10 post μεγα + και
 πολυ z | 11 ευλογημενος aber [prima manu in margine] z, ευλογητος
 AD [GR] Emr [in orationis serie] t | 12 καταρωμενους D [GR] |
 12/13 ενευλογηθησονται DEabmrtz, ευλογηθησονται Ac | 13 ω in D cor-
 rectum ex α | 14 καθα ct | 14 ενετειλατο mt loco ελαλησεν | 14 ante
 κυριος + ο m² | 14 post κυριος + ο θεος z | 14/15 μετα του D [GR] |
 15 ετων εβδομηκονταπεντε ADabc, ετων πεντε και εβδομηκοντα r, ετων
 οε z, πεντε και εβδομηκοντα ετων Emt | 15 in commentario r απο

θεν ἐκ Χαρράν. ⁵καὶ ἔλαβεν Ἀβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐ- 1
 τοῦ καὶ τὸν Ἀὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτή-
 σαντο ἐκ Χαρράν, καὶ ἐξήλθουσαν πορευθῆναι εἰς γῆν Χα- 5
 ναάν. ⁶καὶ διώδυσεν Ἀβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς
 ἕως τοῦ τόπου Συχέμ ἐπὶ τὴν δρῶν τὴν ὑψηλὴν· οἱ δὲ Χα-
 ναναῖοι τότε κατέκουν τὴν γῆν. ⁷καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραμ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην·
 καὶ ὑποδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραμ θουσιαστήριον κυρίῳ τῷ ὀφθέντι
 αὐτῷ. ⁸καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαι- 10
 θήλ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθήλ κατὰ
 θάλασσαν καὶ Ἀγγαὶ κατὰ ἀνατολὰς· καὶ ὑποδόμησεν ἐκεῖ
 θουσιαστήριον τῷ κυρίῳ καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 κυρίου. ⁹καὶ ἀπῆρεν Ἀβραμ καὶ πορευθεὶς ἔστρατοπέδευσεν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹⁰καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη 15
 Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς

του κατακλυσμου εως του εβδομηκοστου πεμπτου ετους αβρααμ ετη
 ρεξ et in margine + ως ειναι απο αδαμ ετη γνβ

1 χαραν cz | 1 post αβραμ + την AD [GW] Emt | 1 σαρα A (con-
 tra D, si Grabio fides, σαραν: σαραν etiam E): σαρα m, σαρραν rt |
 1 την > AD [GW] Emt | 2 τον > mrt | 2 ante υιον + τον z |
 2 αυτου > r | 3 αυτω m | 3 et 3/4 εκτησαντο m | 3 post εκτησαντο + εν
 χαρραν r, + εν χαρραν z | 3/4 και πασαν ψυχην ην εκτησαντο εκ χαρραν
 > z | 4 εν χαρραν c, εν χαρραν mt, > r | 4 εξηλθεν D [GW] Er,
 εξηλθε c, εξηλθον mtz | 4/5 post χανααν + και ηλθον εις γην χανααν
 Amt, + και ηλθεν εις γην χανααν D [GW]: uel nunc aan ante και διω-
 δειν superest. + και εισηλθον εις την [την > y] γην χανααν ay | 5 διω-
 δεισαν z?? | 5 την γην > Aa | 5 εις το μηκος αυτης > D [GW] cr | 6 ad
 συχημ r^{ms} adscr ωμιασις | 6 „schol της δρους μαμβρη“ b | 6 επι
 Aabcmrtz, εις E (idem loco την sequentis τ) | 6 υψηλην z. | 6/7 ad χα-
 ναναιοι r^{ms} adscr προσκυνουντες ανομιαν η ητοιμασμενοι ταπεινωσει |
 8 το σπερματι m | 9 αβραμ > rz | 9 ante κυριω + τω emtz | 10 post
 αυτω rasura unius literae capax A | 10 ανεστη r. „Aquila μετηρεν“ b |
 10 και z | 10/11 βεθηλ rz. r^{ms} βεθηλ οικος θεου | 11 εστησε c | 11 εκει
 > c | 11 εν > D [GW] rz | 11 βεθηλ rz | 11/12 „schol απο δυσμων. απο
 θαλασσης“ b | 12 θαλασσα r | 12 και αγγαι > ay | 12 αγγε c. in mar-
 gine r αγγαι εορταζων η εορται η εορτασμος | 12 κατ A | 13 επεκαλε-
 σατο το ονομα E | 14 post κυριου quindecim literae radendo deletae
 in A. post κυριου + τω οφθεντι αυτω ay | 14 απειρεν m | 14 πορευ-
 θης r¹, recentius correctum | 14 εστρατοπαιδευσεν mtz | 15 εν τη ερημω]
 „Aquila νοτονδε, Symmachus εις νοτον“ b | 15 post λιμος + μεγας z |
 16 βραμ A¹ | 16 ενισχυεν b^{ms} c, ισχυσεν z. „Aquila εβαρυνεν“ b

- 1 ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ ἐγένετο δέ, ἥνικα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρρα τῇ γυναικὶ Γινώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ. ¹² ἔσται οὖν ὡς ἂν ἰδωσί σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστὶν αὕτη, καὶ ἀπο-
 5 κτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. ¹³ εἰπόν οὖν ὅτι Ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμί, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου ἐνεκεν σοῦ. ¹⁴ ἐγένετο δέ, ἥνικα εἰσῆλθεν Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι καλὴ ἦν σφόδρα. ¹⁵ καὶ [εἶ]δον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ καὶ ἐπή-
 10 νεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραὼ καὶ εἰσηγάγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραί', ¹⁶ καὶ τῷ Ἄβραμ εὖ ἐχρήσαντο δι' αὐτὴν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα καὶ μῶσχοι καὶ ὄνοι καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι καὶ ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. ¹⁷ καὶ ἤτασεν ὁ θεὸς τὸν Φαραὼ ἑτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
 15 περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς Ἄβραμ. ¹⁸ καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν Ἄβραμ εἶπεν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ὅτι γυνὴ σου ἐστίν; ¹⁹ ἵνα τί εἶπας ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστίν; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἑμαντῶ γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ

1/2 quae inter *εγενετο* 1 et *αιγυπτον* 2 media sunt, > r | 1 ηγγισεν A | 2 ante *ειπεν* + *και* r | 2 *σαρρα* t | 2 post *γυναικι* + *αυτου* A Eacmrtz, idem + D [εβ] „recentiori manu quasi custos“ | 2 *γινωσκων* z | 3 post *ει* + *συ* rz | 3 *ως αν* AEabcmr, *εαν* r, *ως εαν* z | 3 *ιδωσιν* Amrt [t²=b], *ειδωσιν* E | 4 α uocis *αιγυπτιοι* in rasura A | 4 *αιρουσιν* E | 4 *οτη* r | 4 *γυγη* E, quod erratum Tischendorffii uidetur, literis uulgaribus codicem describentis et plagulas a nescio quo correctas non inspicientis | 4 *εστιν* > Emrt | 4 *αυτη* amtz, *αυτη* c, *αυτη* r | 4/5 *αποκτενουσιν* Art [t²=b], *αποκτεινουσιν* E, *αποκτεινουσι* m | 5 *ειπε* c, *ειπε* z | 6 *ειμη* E | 7 *ενεκα* c | 7 *εγενετο δε* > z | 7 *ηνικα* > E | 7 *ηλθεν* z | 8 ante *οι* + *ουν* E | 8 *αι* uocis *αιγυπτιοι* A in rasura | 8 *την* *γυναικα* *αυτου* > z | 8 *αυτου* > Ecmrt | 9 *ιδον* AEabz, *ειδον* cr, *ιδοντες* mt | 9 *και* alterum > mtz | 10 *προς* *φαραω* *και* *εισηγαγον* *αυτην* > r | 10/11 *και* *εισηγαγον* *αυτην* *εις* *τον* *οικον* *φαραω* > E | 10 *εις* *τον* *οικον* bcmt, *προς* *τον* *οικον* z, *προς* A, neutrum horum ay | 11/12 *εγενετο* mrt | 12 *και* *tertium* > AEamt | 12 *αι* uocis *παιδες* in rasura A manu secunda | 12/13 *παιδισκαι* r | 13 ο syllabarum *δισκαι* A ante uersum fortasse manu secunda | 13 *και* primum > AEamt | 13 *ητασε* cmt² [t=b] | 13 ο *θεος* Aabz, *κυριος* Ecmr, *κυριος* ο *θεος* r | 13/14 *τοι* *φαραω* t | 15 *σαρρας* rt | 16 *ειπε* c | 16 post *ειπεν* + *αυτω* Emr; + *αυτωι* t | 16 *μοι* > r | 17 *εστι* c | 17 ante *ινα* + *και* c | 17 *οτι* alterum > Et | 17 *μου* AEabcmrt, *σου* z | 18 *εστι* ctz |

γυνή σου ἐναντί σου· λαβὼν ἀπότρεχε. ²⁰ καὶ ἐντείλατο Φα- 1
 ραὼ ἀνδράσι περὶ Ἀβραμ συμπροπέμψαι αὐτὸν καὶ τὴν γυ-
 18 ναῖκα αὐτοῦ καὶ πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ. ¹ ἀνέβη δὲ Ἀβραμ ἐξ
 Αἰγύπτου αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ καὶ
 Λὼτ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. ² Ἀβραμ δὲ ἦν πλούσιος ⁵
 σφόδρα κτήρεσι καὶ ἀγρωσίῳ καὶ χρυσίῳ. ³ καὶ ἐπορεύθη,
 ὄθεν ἦλθεν, εἰς τὴν ἔρημον ἕως Βαιθῆλ, ἕως τοῦ τόπου, οὗ
 ἦν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθῆλ καὶ ἀνὰ
 μέσον Ἀγγαί, ⁴ εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησεν
 ἐκεῖ τὴν ἀρχήν· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἀβραμ τὸ ὄνομα τοῦ ¹⁰
 κυρίου. ⁵ καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἀβραμ ἦν πρό-
 βατα καὶ βόες καὶ σκηναί. ⁶ καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κα-
 τοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ· καὶ οὐκ
 ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. ⁷ καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ
 μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἀβραμ καὶ ἀνὰ μέσον ¹⁵
 τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Λὼτ· οἱ δὲ Χανααῖοι καὶ
 οἱ Φερεζαῖοι τότε κατέκον τὴν γῆν. ⁸ εἶπε δὲ Ἀβραμ τῷ
 Λὼτ Μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον

18 post εμαυτω + εις Aam [in quo ante εις rasura quatuor literarum capax] rtz

1 εναντιον AECmtz, ενωπιον r | 1 ante λαβων + και a | 1/2 φα-
 ραω ανδρασι r post αβραμ 2 | 2 ανδρασιν AE | 2 συμπροπεμψαι AE,
 προπεμψαι m, συμπροπεμψας r | 2 αυτω z | 3 post αυτω + και λωτ
 μετ αυτου AECamrtz | 4 αυτος > E | 4 και παντα τα αυτου > m |
 4/5 και λωτ μετ αυτου > a [non y] | 6 ante κτηνεσι + εν c | 6 κτηνεσιν AE |
 7 εξηλθεν c | 7 βεθηλ rz | 8 post προτερον + και E | 8 ανα μεσον
 βαιθηλ και > r | 8 βεθηλ z | 9 αγγε c | 9 εως του τοπου r | 10 αρχην
 Ebcmrtz, σκηνην Aay | 10 επεκαλεσεν Eγ, επεκαλει z | 10 εκει alterum
 > c | 10 αβραμ > z | 10 τω ονοματι ay | 10 του > AECamrtz |
 11 post κυριου + του θεου mrtz | 11 τω > z | 11 συμπρορευομενω E |
 12 post βοες + και κτηνη E [vide sequentia] | 12 σκηνας Ebmt, κτηνη
 Aacryz., και βοες και σκηνας] ita LL UU. in aliis est βοες και κτηνη.
 prior lectio reperitur apud Ambrosium, posterior apud Philonem " b |
 13 ην > c | 13/14 και ουκ εχωρει αυτους η γη κατοικειν αμα > Eγ |
 14 εχωρει αυτους η γη aby, εδυνατο A, ηδυνατο cmtz | 14 εγεγοντο
 μαχαι z | 15 priori loco μεσων z | 15 ποιμαινων At | 15 του > z |
 15 ανα μεσον > z | 15/16 quae inter αβραμ 15 et του 16 media,
 > t | 16 ποιμαινων A | 16 των κτηνων > c | 16 του > z | 17 φερε
 ζει m | 17 ειπεν AErT [t²=b] | 18 εμον και σου Aabcmrt, ημων z |
 18 και σου > D teste Grabio | 18 ανα μεσον alterum > z

- 1 τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου, ὅτι
 ἄνθρωποι ἀδελφοὶ ἐσμεν ἡμεῖς. ²οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναν-
 τίων σου ἐστὶ; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά,
 ἐγὼ εἰς δεξιὰ· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιὰ, ἐγὼ εἰς ἀριστερά. ¹⁰καὶ
 5 ἐπάρας Ἀὐτ τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ἐπέειδε πᾶσαν τὴν περι-
 χωρον τοῦ Ἰορδάνου ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη πρὸ τοῦ κατα-
 στρέψαι τὸν Θεὸν Σόδομα καὶ Γόμορρα ὡς ὁ παράδεισος
 τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν εἰς Ζόγορα.
¹¹καὶ ἐξελέξατο ἐναντῷ Ἀὐτ πᾶσαν τὴν περιχώρον τοῦ Ἰορ-
 10 δάνου, καὶ ἀπῆρε Ἀὐτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν
 ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ¹²Ἄβραμ δὲ κατέκησεν ἐν
 γῆ Χαναάν, Ἀὐτ δὲ κατέκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων
 καὶ ἐσκήρωσεν ἐν Σοδόμοις. ¹³οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδό-
 μοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ σφόδρα. ¹⁴ὁ
 15 δὲ Θεὸς εἶπε τῷ Ἄβραμ μετὰ τὸ διαχωρίσθηται τὸν Ἀὐτ
 ἀπ' αὐτοῦ Ἀνάβλεπον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε ἀπὸ τοῦ

1 utroque loco ποιμαινων A, priori ποιημενων E, priori ποιμαινων t |
 1 μου et σου locos mutant in AEay | 1 eorum loco, quae inter μου et σου
 media sunt, z ημων habet | 2 εσμεν ημεεις bc, ημεεις εσμεν AD [an]
 Eamrtyz | 2 ουκ Eabcmrty, ουχ D [an], και Az | 2 ειδου E | 3 σου > E |
 3 εστι > A, εστιν Emrt [t²=b] | 3 εις > m | 4 post εγω prius +
 δε t | 4 δε > A¹ [prima manu super uersum additum] c | 4 post εγω
 alterum + δε E | 5 λωτ post αυτου ponit c | 5 αυτου > D [an] |
 5 επειδε bc, ιδεν A [unulgo non notatur, quum Baberus in adnotatio-
 nibus eius mentionem non fecerit] DE, ειδε at²z, ειδεν mrt | 6 ad ιορ-
 δανου in margine r καταβαινοντος | 6 πασα > c | 6 ποτιζομενη ην c | 7 ad
 σοδομα in margine r τυφλωσις η στειρωσις η εστωσα σιωπη | 7 ad
 γομορρα pertinet quod in margine r ad ζογορα 8 refertur μετρον η
 στασις | 7 παραδεισος A | 8 θεου AEabcmrtz, κυριου r | 8 και > a [non y] |
 8 η > E | 8 σογορα z | 9 εξελεξατο AEabcrtz, εδεξατο m | 9 αυτω z |
 9 λωτ αυτω c | 9/10 ιορδανου litera erasa ante δ t | 10 απηρεν
 AErt [t²=b], απειρε m | 10 loco απο E ανθ [error ex antigrapho
 antiquissimo explicandus] | 11 απο του αδελφου Aabcmrtz, προς τον
 αδελφον αδελφον E, sed αδελφον alterum expunctum est | 11 ante
 αβραμ + και rz | 11 αβραμ a | 11 δε > D [an], sed recentiori manu
 „suprascriptum“ est. δε > rz | 11 παρωκησεν z | 11/12 εις γην c |
 12 post χαναν + εναντιον θεου z | 12 ante λωτ + και mt | 12 δε
 > mt | 12 παρωκησεν z | 12 πολει AEabmrtz, γη c | 13 ενσκηρωσεν
 A [ex D superest εσκηρ] | 13 εν prius > E | 13/14 comma decimum
 tertium ita z: εκεισε δε υπηρχον αμαρτωλοι και πονηροι σφοδρα |
 13 οι alterum > r | 14 του > r | 14/15 δε ο θεος post ειπε 15 c |
 15 θεος Aabcmrtz, κυριος Er | 15 ειπεν AErt [t²=b] | 15 τω AEab,

τόπου, ου νῦν σὺ εἶ, πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ ἡ θάλασσαν, ¹⁵ ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὄρας, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. ¹⁶ καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναται τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθή- ⁵ σεται. ¹⁷ ἀναστὰς διόδυσσον τὴν γῆν εἰς τε τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς τὸ πλάτος, ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. ¹⁸ καὶ ἀποσκηνώσας Ἀβραμ ἔλθων κατώκησε παρὰ τὴν δρυὸν τὴν Μαιμβροῦ, ἣ ἦν ἐν Χεβρώμ· καὶ ¹⁴ ὑποδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. ¹ ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφαὶ βασιλέως Σενναάρ καὶ Ἀριώχ βασιλέως Ἑλλάσαρ, Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Ἐλάμ καὶ Θαργάλ

ται r, προς cm̄ | 15 αβρααμ a | 15 χωρισθῆναι D teste Grabio, διαχωρησθῆναι r | 15/16 απ αυτου τον λωτ E | 16 αναβλειψας D [εσ: superest nunc bλεψας] Ec̄rz | 16 σου > rz | 16 και > D [εσ] crz, habet E
 1 ου νυν c̄ | 1 βορρα D teste Grabio [superest ρα ante και] | 1 ανατολην c̄ | 2 θαλασσαν r, σ altero prima manu super uersum σ priori inposito | 2 πασα η γη D teste Grabio | 2 σοῑ σν t | 3 post εως + του AD [εσ] Em̄rtz | 4 γης Aabc̄mrtz, θαλασσης E | 4/5 quae inter ει 4 et γης 5 media, > E | 4/5 αριθμησαι z̄ | 5/6 αριθμηθησεται ΔΕz, εξαριθμησεται acy | 6 διοδυσσον a, διωδυσσον cz | 6 ις E | 6 τε > mrtz | 6 αυτης bis scriptum A, > z | 7 εις το > z | 7 ad πλατος + αυτης D [εσ] Em̄rtz | 7 σοῑ σν t | 7/8 και τω σπερματι σου εις τον αιωνα > D [εσ] Em̄rtz. ad suam scripturam b: „ita LL UU et ita legit Ambrosius. in aliis libris desunt illa και τω σπερματι σου εις τον αιωνα. nec Augustinus agnoscit“ | 8/9 κατοκησεν AD [in quo superest ν ante παρα την δρυν] Er, παρωκησε m, παρωκησεν t [ν radendo deletum] | 9 περι a [y = b] | 9 μαμβρον AEt, μαυρη z. in margine r απο ορασεως | 9 η̄ η̄ν m, την z | 9 χεβρωμ ab, χεβρον ADEcm̄rt, χεβρων z. in margine r ζυγη η εταιρια. in margine m μαμβροη ερμηνευεται απο ορασεως, χεβρων δε ζυγη η εταιρια ερμηνευεται | 10 τω > Ar | 10 ante εγενετο literae duae radendo deletae A | 10 δε > z | 11 τη Aabertz, του E, > m | 11 αμαρφα m̄z, αμαρφα r. hoc uno loco com̄prehendo quae in margine r nominum interpretationes adnotantur. αμαρφα λογους πτωσεως. αριω ως λεων. ελλασαρ θεου ποιησις. αιλαμ παραβεβλημενη. θαργαλ θεου εκκλησις. secuntur loco, ad quem referenda sunt, non indicato κατασκοπη αναβασεως. εν ασβεβια. μετρον ονομα. mox ad ασταρωθ καρναιμ adscribitur ποιησις κατασκοπων, ad σανη επαρσις, ad χορραιους τραγλας η υστερουντας, ad σηειρ στομα ορασεως. ad ασασονδαμαρ, quod r ασασαθ θαμ scribit, in margine ad ασασαθ adnotatur αποστασις, ad θαμ uero φοινικη, tandem ad σηγωρ μικρα εξοδος μαρτυριου | 11 σεννααρ hoc loco etiam b cum AD [super-

- 1 βασιλεὺς ἔθνων, ² ἐποίησαν πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως Σοδόμων καὶ μετὰ Βαρὰ βασιλέως Γομόρρας καὶ μετὰ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμὰ καὶ μετὰ Συμοβὸρ βασιλέως Σεβωίμ καὶ βασιλέως Βαλάχ· αὕτη ἐστὶ Σηγῶρ. ³ πάντες οὗτοι συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἀλκην· αὕτη ἡ θάλασσα τῶν ἁλῶν. ⁴ δώδεκα ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ Χοδολλογομῶρ, τῷ δὲ τρισκαυδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν. ⁵ ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαυδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χοδολλογομῶρ καὶ οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέκωψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Ἀσταρᾷθ καὶ Καρναῖν
10 καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς καὶ τοὺς Ὀμμαίους τοὺς ἐν Σανῇ τῇ πόλει ⁶ καὶ τοὺς Χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ἕρσει

est νααρ] cmrz, σενααρ Et | 11 και > ADĒcmrtz | 11 αρω r | 11/12 βασιλευς AD [αβ] Eacmt: de z compendio scribente dubito, licet nominatiuum indicatum credam | 12 σελλασαρ Az, ελασαρ e, σαλλασαρ mt. Aquila ποντου, Symmachus σκυθων — teste b | 12 ante χοδολλογομορ + και o A, ibidem + και D [αβ] Eamrtz | 12 χοδολλογομορ D teste Grabio [superest οδολλα], χοδολλογομορ e, χοδολλογομορ mz | 12 αιλαμ AĒcmrt, αιλαμ D [αβ] | 12 θαραγα Eabcm, θαλαγα A, θαλαγα uel θαλαγα D teste Grabio, θαλαγα z

1 in it βασιλευς r | 1 εποιησε cz | 1 post πολεμον + μεγαν z | 1 βαλλα Aabc, βαλαχ rz, βαρα E, βαρλα mt | 2 in margine m το δε γομορρα μετρου ονομα | 2 μετα alterum > AD [αβ] Ecmt | 2/3 hoc loco σενααρ etiam Et, σενααρ z | 3 σαδαμα E | 3 μετα > AD [αβ] Ecmrtz | 3 συμοβορ in A οβορ in rasura habet, literae unius post ρ ulterioris capaci. βυμοβορ D teste Grabio [sed superest συμ], συμμορ c, σιμορ z | 3 βασιλευς z? | 3 σεβωειμ r, σεβοην z | 4 και βασιλευς βαλαχ > z | 4 post και + μετα A | 4 βαλα Et, σαλα m [D...z] | 4 εστιν AE | 4 σιγορ z | 4/5 Aquila συνεβαλον, Symmachus συνηλθον — teste b | 5 επι AEabcrz, εις mt | 5 αικην cz | 5 την αικην Aquila των περιπεδιων, Theodotion των αλων — teste b | 5 post αυτη + εστιν E | 5 η > c | 6 ιβ z | 6 αυτοι > AD [αβ] Eamrtz | 6 εδουλευσαν bcm, εδουλευον AD [αβ] Earz | 6 χοδαλλογομορ D teste Grabio, χοδολλογομορ e, χοδολλογομορ m, χοδολλογομορ z | 6/7 τω δε ADabmrtz. και τω c | 7 τρισκαυδεκατω A, εγ z | 7 ετει > E | 7/8 τεσσαρισκαυδεκατω r, ιδ z | 8 ηλθεν AE | 8 χοδολλογομορ e, χοδολλογομορ m, χοδολλογομορ z | 8 post βασιλευς + οι AEamrtz | 9 εκωψαν z | 9 γιγαντας [ραφαιμ Aquila teste b | 9 loco τους alterius A του, > E | 9 αστερωθ E, εσταρωθ a [y=b] | 9 και alterum > Acmrtz, habent Eab | 9 καρναιν Aabcm, ναιν E, καρναιμ r, καρναειμ z | 10 ομμαιους bmt, ομμεους z, εμμαιους e, σομαιιους Aay, σομ' μαιιους E, σομμαιιους r [Crusii atramento σ prius deletum] | 10 τους alterum > Ecmrtz | 11 σανη c, σαβα z | 11 χορδαιιους E, χωρραιους c, χαρραιους z | 11 ορσειν AE

Σηεῖρ ἕως τῆς τεφεβίνθου τῆς Φαράν, ἣ ἐστὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹
 ἠκαὶ ἀναστρέψαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως (αὕτη
 ἐστὶ Κάδης) καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἀρχοντας Ἀμαλήκ
 καὶ τοὺς Ἀμορραίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἀσασονδαμάρ. ⁵
²ἔξῃλθε δὲ βασιλεῖς Σοδόμων καὶ βασιλεῖς Γομόρρας καὶ
 βασιλεῖς Ἀδαμὰ καὶ βασιλεῖς Σεβωεὶμ καὶ βασιλεῖς Βαλακ
 (αὕτη ἐστὶ Σηγώρ) καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν
 τῇ κοιλάδι τῇ ἀλυκῇ ³ πρὸς Χοδολλογομορ βασιλέα Ἐλάμ καὶ
 Θαργὰλ βασιλέα ἔθνων καὶ Ἀμαρφαλ βασιλέα Σενναάρ καὶ
 Ἀριώχ βασιλέα Ἑλλάσαρ, οἱ τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς ¹⁰
 πέντε. ¹⁰ ἣ δὲ κοιλάς ἡ ἀλυκῇ φρέατα ἀσφάλτου. ἔφυγε δὲ

1 σιειρ ay, σιειρ c, σιερ z | 1 της prius > c | 1 τεφεμινθου Aamt
 [de t certus non sum. τεφεβινθου t², sed in angulo literae β rasura,
 ut primitus μ fuisse uideatur] γ, τεφμινθου Er. schol apud b: „θρος. η
 πολὺς αὕτη τοῦ ἰωβ“. in commentario γ: Αὕτη νυν ἐστὶ πολὺς τοῦ μακαρίου
 ὡφ ἐπὶ τῆς βοταναιας [scr Βαταναιας] οὕτω καλουμμενα δυο κομια,
 ἀπεχουσι δὲ ἀλλήλων σημειοὺς 3 μεταξυ αδωρων καὶ ἀβελῆς πολεως.
 Ορος γῆ εδωμ ενθα ωικησεν ησαν εν τη γεβαληγη κω ου και εκληθη
 σηειρ δια το δασυτριχον αυτου. Φοραν δε ἐστὶ πολὺς ἀπο τὴν ἀρα-
 βιαν [sic] ἐπὶ νοτον ἀπεχουσαν αιλιας πρὸς ἀνατολας ὁδον ημερων
 τριων δι ης ὠδυσαν οὖ ἰσραηλιται ἀπαρანτες ἀπο σινα | 1 της alte-
 rum > z | 1 φαραμ c | 1 post ερημω desunt folia nescio quot in E |
 2 ἡλθοσαν A | 2 πηγην Aaber, γην mtz | 3 ἐστιν Art [t²=b] | 3 καθ-
 δης z. ad καθης r^{ms} η παρατεινουσα πετρα [= Πέτρα] πολει της ἀρα-
 βειας ενθα μαριαμ ετελευτησεν η ἀδελφη μουσεως | 3 ante αμαληκ +
 του r | 4 ἀμορραίους z. postea + και c | 4 ἀσασονδαμάρ Aamt, ἀσασον-
 σαμαρ z, ασανδαμαρ ay, ασασαδθαμ r | 5 ἐξῃλθεν Art [t²=b] | 5 post
 δε + o mt | 5 ante σοδομων prima manu super uersum + των m | 5 post
 και prius + o mt | 6 βασιλεὺς primum et secundum > z | 6 σαβειμ
 z | 6 βαλακ Aabertz, σαλα m, βαλα t | 7 ἐστὶν A | 7 σιγωρ z | 7 εἰς
 πολεμον > z | 7 εν Aabmrtz, ἐπὶ c | 8 κοιλαδι mr | 8 ἀλυκῆ cz |
 8 post ἀλυκῆ + εἰς πολεμον z | 8 χοδολλογομορ c, χοδολλογομορ mz
 8 βασιλεὺς z?? | 8 αἰλαμ Acmt, ἴλαμ r | 9 Θαργὰλ A, Θαρσαλ z | 9 ὑπε-
 ρουε loco βασιλεὺς z?? | 9 ἐθνων] „Symmachus σκυθων, schol παμφυ-
 λιας“ b | 9 λ uocis ἀμαρφαλ manu recenti in rasura A, ἀμρφα z |
 9 σεννααρ z. „schol ποντου“ b | 9 και alterum > A | 10 ἀριω βασι-
 λεὺς r | 10 βασιλεὺς z?? | 10 hoc loco ἐλλάσαρ etiam A, ελασωρ c, σελ-
 λασαρ mtz | 10 ante τέσσαρες + και c | 10 post τέσσαρες + οὗτοι A |
 11 κοιλάς z | 11 ἀλυκῆ cz | 11 φρέατα bis scriptum in cmry, quod edi-
 tori futuro recipiendum erit. uide Dindorfii Epiphanium III^axvi. φρέα-
 τα semel tantum habent Aabtz | 11 ἐφυγεν Art [t²=b], ἐφυγον z

1 βασιλεὺς Σοδόμων καὶ βασιλεὺς Γομόρρας, καὶ ἐπέπεσαν ἐκεῖ· οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἔφυγον. ¹¹ ἔλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τὴν Σοδόμων καὶ Γομόρρας καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον. ¹² ἔλαβον δὲ καὶ ⁵ τὸν Ἀὐτὸν τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ Ἀβραμ καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπέφθοντο· ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν Σοδόμοις. ¹³ παραγενόμενος δὲ τῶν ἀνασωθέντων τις ἀπήγγειλεν Ἀβραμ τῷ περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατέκει παρα τῇ θρῦ τῇ Μαμβρῇ Ἰμορραίου τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀνάν, οἳ ἦσαν ¹⁰ συνωμόται τοῦ Ἀβραμ. ¹⁴ ἀκούσας δὲ Ἀβραμ ὅτι ἠχμαλώτεται Ἀὐτὸς ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, ἠρίθμησε τοὺς ἰδίους οἰκο-

1 ενεπεσον csmrtz | 2 ορεινη A | 2 εφυγον εις την ορεινην c | 2/3 ελαβεν A | 3 post δε + την ορεινην και επρονομευσαν a [non y], + και την ορεινην και z | 3 πασαν την ιππον rz | 3 την alterum > arz, των my | 4 βρωματα Abcmrty, βρωτα z, υπαρχοντα a | 5 τον prius > r¹ [prima manu super uersum suppletum] | 5 τον alterum > Ac | 5 αβραν A | 6 ωχοντο m, ωχοντο t | 6 κατασκηπων c. „AA LL ην γαρ κατασκηπων εν τη γη των σοδομων“ b. c cetera = b | 7 τις των ανασωθεντων cmtz | 7 ανασωθεν A [σ nunc euanidum, των numquam adfuit]. „Symmachus διαφυγοντων“ b | 7 απηγειλε cz | 7 ante αβραμ + τω D [αβ] c [τψ] z | 7/8 τψ περατη > z | 7/8 „Aquila περαίτη, Symmachus τψ εβραιψ. Acacius το απο του προπατορος του αβραμ, λεγω δε του εβερ, εδνικον ονομα ερμηνευθεν ετεθη, οιον αντι του αβραμ τψ εβραιψ αβραμ τψ περατη. εβραιος γαρ περατης ερμηνευεται. Diodorus περατην καλει τον αβραμ ωσανει περαν οικουντα του ιορδανου. Origenes περατης ερμηνευεται αβραμ, επειδη απο της χαλδαιων χωρας διαπερασας την μεσοποταμιαν ηλθεν εις τα μερη του χανααν. schol τουτο παρα τψ εβραιψ κειμενον ευρον ευρει [= εβροι]. ο δε αβρααμ απο της χαλδαιων χωρας εις την παλαιστινην ηλθεν, τον ευφρατην ποταμον διαβας“ b. in margine m ερμηνευεται δε και τοις περι ακυλαν εβραιος. in commentario r nomine auctoris non nominato ea, quae b ex Origene adfert, nisi quod pro ερμηνευεται est εκαλειτο, ante χαλδαιων articulus additur et του χανααν in των χαναανων mutatur. sequitur η περατης ερμηνευεται παρα τοις περι ακυλαν ο εβραιος | 8 παρα bc, εν A [sed nunc literae euanidae], προς D [αβ] amrtz | 8 μαρη z | 8/9 αμορραίου ab, αμμωρ c, ο αμορις A [σ nunc euanidum] mt, ο αμορις D teste Grabio, ομορος r [correctum a. nescio quo ὀμορις] yz | 9 ante του prius + δε r | 9 εχωλ a, εσχολ mtz | 9 του αδελφου alterum > z | 9 του alterum > cr | 9 ευναν ay | 10 συνωμοται Arg | 10 τω z | 10 ακουσας δε Aabcmzt, και ακουσας r | 10/11 ηχμαλωτηθη A, ηχμαλωτισται mtz | 11 αδελφιδους bez, αδελφος AD [αβ] amrt | 11 ηριθμησεν Art [t² = b]

γενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ κατεδίωξεν ¹ ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δάν. ¹⁵ καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτοὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως Χοβά, ἣ ἔστιν ἐν ἀριστερᾷ Λαμασκῶ. ¹⁶ καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον Σοδόμων· καὶ Λὼτ τὸν ⁵ ἀδελφιδῶν αὐτοῦ ἀπέστρεψε καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. ¹⁷ ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ, μετὰ τὸ ὑποστρέφειν αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομορ καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σαβύ· τοῦτο ἦν τὸ πεδῖον τῶν βασιλέων. ¹⁸ καὶ Μελχισέδεκ βασιλεὺς Σαλήμ ἐξήνεγκε[ν] ἄρτους καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου. ¹⁹ καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραμ καὶ εἶπεν Εὐλογημένος Ἀβραμ τῷ Θεῷ

1 δεκα και οκτω και τριακοσιους D teste Grabio, οκτω και δεκα και τριακοσιους mt, τριακοσιους δεκα και η γ, τη z | 1/9 quae inter ediozen uocis κατεδιωξεν 1 et των prius 9 media sunt [his inclusis], perierunt in A | 1/2 και κατεδιωξεν οπισω αυτων εως δαν > a [non y] | 2 οπισω αυτων > c | 2 ad δαν ἴ^{ms} κρισις | 2 επεσεν r | 3 post αυτου + μετ αυτου z | 3/4 και κατεδιωξεν αυτους > z | 3/4 εδιωξεν D teste Grabio. in margine m και ἐξεδί [sic] prima manu. εξεδιωξεν rt | 4 αυτους > cmt | 4 χωβαλ D [αβ] mt, σοβα a, χοβαλ crz | 4 εν > z | 4 αριστα z | 5 απεστρεψεν rt [t² = b] | 5 ante λωτ + τον c | 6 αδελφον D [αβ] amrt | 6 απεστρεψε > rz, απεστρεψεν t [t² = b] | 6 παντα > cr | 6 αυτου alterum > mt | 6 post αυτου alterum + απεστρεψεν r | 7 εξηλθεν mrt¹ | 7 post δε + ο z | 8 ante εις + και βασιλευς γομορρας c | 8 συναντησιν r | 8 αυτω Aabmrt, αυτου c, > z | 8 αποστρεφειν cz, αναστρεφει mrt | 8 αυτον > c | 9 της σκοπης D teste Grabio | 9 χοδολλογομορ D teste Grabio, χοδολλογομορ c, χοδολογομορ mtz. in margine r επιγνωσις εκστασις | 10 του σαβυ b, του σαβη ay, την σαυνη A, την σαυη D [αβ] cmrt, την σαβη z | 10 το > cz | 10 ε uocis πεδιον in rasura ab „emendatore quodam antiquo“ A, procul dubio παιδιον fuerat. παιδιον tz | 10 των > AD [αβ] cmtz, του r | 11 βασιλεων D [αβ] ab, βασιλεως A, uerum c ab „emendatore quodam antiquo“ in rasura, βασιλεως μελχισεδεκ c [qui mox nihilominus habet και μελχισεδεκ], βασιλεως mrtz | 11 ad βασιλευς σαλημ in margine r βασιλευς δικαιος η δικαιοσυνης | 11 εξηνεγκεν Aacmrtz, quod recepi contra. b, cuius εξηνεγκε ferri non potest | 11 post εξηνεγκεν suum + αυτω c | 11/12 αρτον t | 12 του alterum > a | 13 ηυλογησεν A [ex D superest σεν], ευλογησεν crt [t² = b]. b in margine „ευλογησεν [sic!] τον αβραμ] ita UU LL. in aliis est ευλογησεν αυτον μελχισεδεκ“ | 13 τον αβραμ ADabmrtz, αυτον μελχισεδεκ c | 18 ante τω + παρα mt

1 τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ²⁰ καὶ εὐλο-
 γητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὑψιστος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθροὺς σου
 ὑποχειρίους σοι. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβραμ δεκάτην ἀπὸ πάν-
 των. ²¹ εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἀβραμ Δός μοι
 5 τοὺς ἀνδρας, τὴν δὲ ἔπικον λάβε σεαυτῷ. ²² εἶπε δὲ Ἀβραμ
 πρὸς τὸν βασιλέα Σοδόμων Ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου πρὸς κύριον
 τὸν Θεὸν τὸν ὑψιστον, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
²³ εἰ ἀπὸ σπαριτίου ἕως σφυρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι
 ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς ὅτι Ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν
 10 Ἀβραμ. ²⁴ πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι καὶ τῆς μερίδος
 τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ, Ἐσχῶλ, Αἰνάν,
 Μαμβρη· οὗτοι λήφονται μερίδα. ¹ μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα **15**
 ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἀβραμ ἐν ὄραματι λέγων Μὴ
 φοβοῦ, Ἀβραμ· ἐγὼ ὑπερασπίζω σου· ὁ μισθός σου πολὺς
 15 ἔσται σφόδρα. ² λέγει δὲ Ἀβραμ Δέσποτα κύριε, τί μοι
 δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολλόμαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς

1 υψιστω t | 1 εκτισεν Ar | 1/2 ευλογημενος mtz | 2 ante ο θεος
 + κυριος c | 2 υψηστος t | 2 παρεδωκεν Art [t²=b], εδωκεν ut uide-
 tur D teste Grabio [superest ken] | 2 εχθρους a | 3 υπο χειρας mt |
 3 σου cz | 3 αυτω ante απο mt | 3 αβραμ > ADarz | 3 δεκατας mt |
 4 ειπεν Art [t²=b] | 4 ante βασιλευς + ο D [αβ] c | 4 σοδωμων r¹,
 nune ω radendo in ο mutatum, ο alterum non correctum | 4 αβρααμ m |
 5 τους ανδρας] Aquila την ψυχην, Symmachus τας ψυχας — teste b |
 5 σεαυτω] μετα σεαυτου r | 5 ειπεν Art [t²=b] | 6 τον > AD [αβ]
 mrtz | 6 κυριον > AD [αβ] cmrtz | 7 εκτισεν AD [superest εν] r |
 8 σπαριτιου] Aquila ραμματος, Symmachus νηματος — teste b. in
 margine r az ράματος. συ νηματος | 8 σφαιρωτηρος A [σ prius „ma-
 nus prima uel antiqua“ super uersum scripsit], σφαιρωτηρος D [αβ] c.
 σφαιρωτηρος mt. φαιρωτηρος r, sed manus prima literae φ super uer-
 sum σ praefixit. σφαιρωτηρος z. in margine r ιμαντος et mox ιμαντα
 τινες ερμηνευουσιν αυτου το υποδημα. „schol σφυρωτηρα δε τον ιμαντα
 του υποδηματος“ b | 8 υποδηματος > z | 8 ληψομαι AD [αβ] |
 9 παντων b errore typographi | 9 επλουτισα cmt, πεπλουτικα r, πε-
 πλουτικα z [D=b] | 11 εισχωλ A, εσχολ mtz. εσχολ post αυναν r, qui ad
 αυναν adscribit βοτρους, ad εσχολ uero ψευδος | 11 αυναν Aabmrtz, ανερ c |
 12 μαμβρι t, μαυρι z | 12 ληφονται AD [αβ] | 12 post μεριδα +
 αυτων mrt | 13 εγενετο mt | 13 post οραματι + της νυκτος amtz |
 13 λεγον mt, λεγων ante εν οραματι z | 14 φο a [sic] | 14/54, 8 quae
 inter λυς uocis πολυς 14 et σου 54, 8 media sunt [his syllabis inclu-
 sis], perierunt in A | 15 κυριε > cmtz | 16 δε alterum > z | 16 μασεχ
 ay | 16/1 „Aquila ο υιος του ποτιζοντος οικιαν μου. Theodotio και

οικογενούς μου, οὗτος Δαμασκός Ἐλιέξερ. ³ καὶ εἶπεν ¹
 Ἄβραμ Ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενής μου
 κληρονομήσει με. ⁴ καὶ εὐθὺς φωνή κυρίου ἐγένετο πρὸς
 αὐτὸν λέγουσα Οὐ κληρονομήσει σε οὗτος, ἀλλ' ὃς ἐξελεύσε-
 ται ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. ⁵ ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω ⁵
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀρίθμη-
 σον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν
 Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. ⁶ καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ
 Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁷ εἶπε δὲ πρὸς
 αὐτὸν Ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ χώρας Χαλδαιῶν, ὥστε ¹⁰
 δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύτην κληρονομήσαι. ⁸ εἶπε δὲ Λέσποτα
 κύριε, κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν; ⁹ εἶπε δὲ
 αὐτῷ Λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσας καὶ αἶγα τριετίζουσας
 καὶ κριὸν τριετίζοντα καὶ τραγὸνα καὶ περιστερὰν. ¹⁰ ἔλαβε
 δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα, καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα, καὶ ἔθηκεν ¹⁵
 αὐτὰ ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεῖλε. ¹¹ κατέβη
 δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ

ο υιος του επι της οικιας μου. schol ο δε συγγενης του οικου μου“ b.
 in margine r ad μασεκ adscribitur εκ φιληματος [ser φιληματος]

1 οικογενους z | 1 δαμασκος] αιματος φιλημα r^{ms} | 1 ελιεξερ] ο
 θεος μου βοηθος μου. βοηθεια in margine r et in commentario Η εβραια
 δαμασκηρος λεγει οθεν ην αυτα η μητηρ· τινες δε τουτου φασιν ειναι
 τον οικετην τον πιστον αβρααμ τον επι της οικιας αυτου | 1/2 και
 ειπεν αβραμ > z | 2 σπερμα abmrtz, τεκνον c | 2 δε > z | 3 κυριου
 abr, θεου cmt, > z | 4 λεγων D [εξ] c | 4 ἄλλος a loco αλλ ος |
 5 ουτος κληρονομησει σε > m | 5 εξηγαγεν mrt [t²=b] | 6 αυτω
 abcmrtz, προς αυτον D teste Grabio | 6 δη > crz | 7 δυνηση abcmrt,
 δυνησει z, δυνη D teste Grabio, δυνασαι r | 7 και ειπεν > mt |
 7 post ειπεν + αυτω rz | 8 ante ουτως + και z | 8 το] τῷ z |
 8 και > c | 8 επιστευσε c, qui + δε | 9 ειπεν Amrt [t²=b] |
 9/10 προς αυτον abcmrtz, αυτω A | 10 post εγω + εμι rz | 10 χω-
 ρας Aabcmrtz, χειρος r | 11 post κληρονομησαι + αυτην D [εξ] rz |
 11 ειπεν Amrt [t²=b] | 11 post δε + αυτω z | 12 post κυριε +
 θεε c | 12 ειπεν Art [t²=b] | 12 ante σι + τουτο z | 13 αυαν t¹,
 v radendo deletum. αυαν z | 14 κρειον D teste Grabio | 14 και secun-
 dum > z | 14 τραγωνα z | 14 ελαβεν Ar, και ελαβεν c | 15 δε > c |
 15 αυτω Aabcmrtz, εαυτω D teste Grabio | 15 ταυτα παντα mrtz |
 15 μεσον mrtz | 16 αντι προσωπον z | 16 διειλεν Art [t²=b] | 17 post
 δε + τα c | 17 „ita LL UU. in aliis est επι τα σωματα τα διχοτο-
 μηθεντα“ b | 17 επι alterum > AD [εξ] arz, και c

- 1 συνεκάθεισεν αὐτοῖς Ἄβραμ. ¹²περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἕκτα-
 σις ἐπέπεσε τῷ Ἄβραμ, καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας
 ἐπιπίπτει αὐτῷ. ¹³καὶ ἐρρέθη πρὸς Ἄβραμ Γινώσκων γνώση
 ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῆ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ δου-
 5 λώσουσιν αὐτοὺς καὶ κακώσουσιν αὐτοὺς καὶ ταπεινώσουσιν
 αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη. ¹⁴τὸ δὲ ἔθνος, ᾧ ἂν δουλεύωσι,
 κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὡδε μετὰ ἀποσκευῆς
 πολλῆς. ¹⁵οὐ δὲ ἀπελεύση πρὸς τοὺς πατέρας σου ἐν εἰρήνῃ,
 τραφεῖς ἐν γῆρᾳ καλῇ. ¹⁶τετάρτη δὲ γενεᾷ ἀποστραφήσονται
 10 ὡδε· οὐπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων
 ἕως τοῦ νῦν. ¹⁷ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο πρὸς δυσμὰς, φλόξ
 ἐγένετο· καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνίζόμενος καὶ λαμπάδες πυρός,
 αἷ διήλθον ἀνὰ μέσον τῶν διχοτομημάτων τούτων. ¹⁸ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἄβραμ διαθήκην λέγων Τῷ

1 συνεκαθεισεν A, συνεκαθησεν mr. „Aquila απεσοβησεν“ b. in
 margine r απεσοβησεν, nomine interpretis non indicato | 1/2 εκστα-
 σεις A. „Symmachus καρος“ b. r ^{ms} ἀνυ κόρσος· συ κάρσος | 2 εκπε-
 σεν At [t² = b] | 2 φοβος Aabmrtz, γνοφος c | 2 σκοτεινος A, σκοτεινος
 post μεγας z | 2 μεγας > c | 3 επιπιπτει m | 3 ερρηθη mt | 3 αβραμ A,
 αυτον z | 3 γνωσει z¹, η prima manu super uersum | 4 στη r | 4/5 και
 κακωσουσιν αυτο και δουλωσουσιν αυτους A | 4/5 δουλευσουσιν m |
 5 κακωσουσι cz | 5 αυτους alterum > cz | 6 αυτους > c | 6 ετη τετρα-
 κοσια c, ετη v z | 6 το δε Aabrz, και το cmt | 6 ω Aabertz, o m |
 6 εαν Aabmrtz, αν c | 6 δουλευσωσιν Ar | 7 εγω κρινω r | 7 post εγω
 + λεγει κυριος c | 7 ωδε > ay | 8 απελευση Aabmtz, πορευση cr | 8 πα-
 τερας in rasura m | 8/9 „AA LL πατερας σου μετ ειρηνης τραφεις εν
 γηρα καλω. AA πατερας σου τραφεις εν ειρηνη εν γηρα καλω. schol
 εν πολια αγαθη. omnes LL UU τραφεις. nusquam ταφεις“ b | 8/9 τρα-
 φεις εν ειρηνη D [gr] ay | 8 εν ειρηνη D [gr] ab, μετ ειρηνης Acmrtz |
 9 ταφεις c contra Aabmtz, τραφης r | 9 γηρει ex A notari solet,
 uerum codex hoc loco lacer amplius spatium habet, quam ut literae
 abscissae creditae εν γηρ ei implendo sufficiant. ...ei A, γηρει Dmtyz |
 9 quae inter γενεα 9 et κεδμωανιους 56,3 [his inclusis] media sunt, peri-
 erunt in A | 9 γενεα δε τεταρτη r | 9 αποσφησονται r, MCrusius ρα [sic]
 inter σ et φ posuit | 10 οδτω z | 10 αναπεπληρωνται t, αναπληρωσον-
 ται z | 11 επειδη rz | 11 δε ηδη εγενετο ο ηλιος προς c, δε εγενετο
 ηλιος προς mt, δε εγενετο ο ηλιος προς z | 11 εγενετο ο ηλιος προς
 δυσμαις D teste Grabio [superest ιος προς δυ], εγενετο ο ηλιος προς
 δυσμαις r | 12 ante λαμπαδες + ηλθον c | 13 α] και rz | 13 διηλ-
 θεν r | 13/14 εν τη ημερα εκεινη abcmrtz, εκει D teste Grabio |
 14 κυριος abcmrt, ο θεος D [gr], κυριος ο θεος z | 14 διαθηκην >
 a [non y], ante τω αβραμ ponit c | 14 λεγων > r

σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ¹
 Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου· ¹⁹ τοὺς
 Κεναίους καὶ τοὺς Κενεζαίους καὶ τοὺς Κεδμωναίους ²⁰ καὶ
 τοὺς Χετταίους καὶ τοὺς Φερεζαίους καὶ τοὺς Ραφαεὶν καὶ
 τοὺς Ἀμορραίους καὶ τοὺς Χανααίους καὶ τοὺς Εὐαίους καὶ ⁵
¹⁶ τοὺς Γεργεσαίους καὶ τοὺς Ἰεβουσαίους. ¹ Σάρα δὲ ἡ γυνὴ
 Ἄβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία,
 ἣ ὄνομα Ἄγαρ. ² εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ Ἴδου συνέκλεισέ
 με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν· εἰσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην
 μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι ἐξ αὐτῆς. ὑπήκουσε δὲ Ἄβραμ τῆς ¹⁰
 φωνῆς Σάρας. ³ καὶ λαβοῦσα Σάρα ἡ γυνὴ Ἄβραμ Ἄγαρ τὴν
 αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι
 Ἄβραμ ἐν γῆ Χαναάν, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς

2 ante εως + και rz | 2 του μεγαλου > z | 3 κενεους ay [D κεν...],
 κιναιους rz | 3 τους prius > z | 3 κενεζαιους a, νεζαιους z | 3 και τους
 alterum > z | 3 κελμωναιους D [εκ] r, κεδμωναιους z | 3 και ultimum
 > z | 4 > z | 4 ραφαιειμ ct, ραφαιμ r | 5 αμορραιους c, αμμορ-
 ραιους z | 5 τους primum > z | 5 και τους prius > z | 5 ante χανα-
 ναιους + φαραην z | 5 και τους εναιους > crz | 5 και tertium > mtz |
 6 τους prius > z | 6 γενεσαιους a [y = b] | 6 εβουσαιους z. r lexicon „phi-
 lionianum“ hoc modo excerptit κιναιους κεκτημενους. κενεζαιους κτησιν
 αυτων. κεδμωναιους [sic hoc loco] εμπροσθιους. χετταιους εξισταμε-
 νους. φερεζαιους διασκεδαζοντας. χαναναιους ητοιμασμενους ταπεινω-
 σεως η ως σαλευομενους. ραφαιους οιομενους. αμορραιους λαλουμε-
 νους. γεργεσαιους παροιμιαν εκβεβληκοτας. ιεβουσαιους πεπατημενους |
 6 σαρα t | 7 post παιδισκη + η r | 8 ειπεν ADrt [t² = b] | 8 σαρα
 mt | 8 post αβραμ + εν γη χανααν D [εκ: superest χανααν] tz, εν
 γη χανααν + m | 8 post ιδου + δη D teste Grabio [superest d].
 ita c. ηδη + mt | 8 συνεκλεισεν Ar. in margine r ἀκου ἐπέσχεν· συ
 συνέσχεν | 9 με Aabmrtz, μοι c | 9 post με prima manu super uersum
 + o z | 9 τεκειν r | 9 ουν προς r prima manu in rasura A, ην παιδι
 nunc euauerunt | 9 ουν > ay | 10 in margine r ακ ἐί πως οἰκοδομη-
 θήσονται: θε ἐί πως τεκνοθῶ [sic] | 10 τεκνοποιησομαι m, τεκνοποιη-
 σεις Az, τεκνοποιησω D teste Grabio. „τεκνοποιησωμαι ita LL UU et
 Hieronymus. AA LL τεκνοποιησης, quod secutus est Ambrosius, Iohan-
 nes Chrysostomus et Philo“ b | 10 υπηκουσεν ADr, επηκουσε c | 11 σα-
 ρας abcm, σαρας rt, αυτης A | 11 σαρα η γυνη αβραμ > z | 11 σαρα >
 Da, σαρα rt [y = b] | 12 την παιδισκην εαυτης r | 12/13 quae inter
 μετα 12 et χανααν 13 media, > z | 12 συνοικησαι r | 13 τη mt, ubi
 γη ceteri | 13 ante εδωκεν + και ADacmt | 13 τω αβραμ Aab, αβραμ
 τω D [εκ] crz, αβραμ τωι mt

- 1 αὐτῇ γυναῖκα. ⁴καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ, καὶ συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, καὶ ἠτιμάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς. ⁵εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ Ἄδικοῦμαι ἐκ σοῦ· ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκη μου εἰς τὸν κόλπον σου· ἰδοῦσα δὲ ⁵ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθη ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ⁶εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν Ἰδοῦ ἡ παιδίσκη σου ἐν ταῖς χερσὶ σου· χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοὶ ἀρεστόν ᾖ. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. ⁷εὔρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σουρ. ⁸καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν Ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. ⁹εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς. ¹⁰καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. ¹¹καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἰδοῦ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἴόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ, ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῆ ταπεινώσει σου. ¹²οὗτος ἔσται ἄγροικος ἄνθρωπος. αἱ χεῖρες

1 αὐτῇ γυναῖκα > z | 1 εἰσῆλθεν Ar | 1 καὶ secundum > a | 1 συνέλαβεν ADrt [t² = b] | 2 ἶδεν AD [GR] z | 2 ἐγγαστρι t[A?] | 2 γαστρὶς a | 2 ἠτιμάσθη z | 2 post κυρία + αὐτῆς mt | 2 ἐναντὶ r | 3 εἶπεν Ar | 3 σαρρα rt | 5 v uocis εν in rasura A inanu secunda, a prima manu γ fuerat | 5 ἠτιμάσθη r, ἠτιομάσθη z | 5 ἐνωπιον r | 6 εἶπεν Ar | 6 utrum σαραν an σαρα in A fuerit, non liquet, codice lacero. σαρραν r | 7 ἰδου ο παιδίσκη c | 7 σου prius > z | 7 εν ταῖς χερσὶ abcmtz, εν ταῖς χερσὶν r, ἐναντιον A | 7/15 quae inter v tertium uocis ἐναντιον modo enotatae 7 et αὐτῆς 15 media sunt [utroque incluso], periere in A | 7 ὡς δ αν D teste Grabio | 8 post ἦ + εν οφθ: r = εν οφθαλμοῖς, prima manu ita scriptum, ut in marginem promineat. mox r Abrami orationem repetit: in qua repetitione post ἦ in ipso corpore paginae εν οφθαλμοῖς σου additum inuenitur | 8 αὐτῇ c | 8 σαρρα r | 9 εὔρεν rt | 9 post κυριου + του θεου D [GR] amt | 10 εν τῇ ἐρημῳ ἐπὶ τῆς πηγῆς εν τῇ ὁδῳ Σουρ > c | 10 εν τῇ ἐρημῳ > z | 10 ἐπὶ τῆς πηγῆς > rz | 10 πηγῆς Abmt, γῆς ay | 10 εν τῇ ὁδῳ post σουρ z | 10 „σουρ] schol τοιχος η εὐθυσμος“ b. r^{ms} τειχος η εὐθυσμος | 11 ο αγγελος κυριου > z | 11 σαρρας r | 12 πορεύει z | 13 σαρρας r | 13 εἶπεν rt [t² = b] | 13 αὐτῇ > z | 14 κυριου > c | 14 ἀποστραφητι D [GR] r | 16 κυριου > z | 17 ἀριθμηθήσεται m, ἀρι-

αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν, καὶ κατὰ 1
 πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατοικήσει. ¹³ καὶ
 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λαλοῦντος πρὸς αὐτὴν Σὺ ὁ
 Θεὸς ὁ ἐπιδὼν με· ὅτι εἶπε Καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα
 μοι. ¹⁴ ἔνεκεν τούτου ἐκάλεσε τὸ φρέαρ Φρέαρ οὐ ἐνώπιον εἶδον· 5
 ἰδοὺ ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Βαράδ. ¹⁵ καὶ ἔτεκεν
 Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν Ἄβραμ τὸ ὄνομα τοῦ
 υἱοῦ αὐτοῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ἄγαρ, Ἰσμαήλ. ¹⁶ Ἄβραμ δὲ
 ἦν ἐτῶν οὐδοηκονταεξ, ἤλικα ἔτεκεν Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ τὸν
 17 Ἰσμαήλ. ¹ ἐγένετο δὲ Ἄβραμ ἐτῶν ἐνενηκονταεννέα, καὶ
 ὠφθη κύριος τῷ Ἄβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς
 σου· εὐαρέσκει ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμμεπτος, ² καὶ
 θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον
 σοῦ, καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα. ³ καὶ ἔπεσεν Ἄβραμ ἐπὶ
 πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεὸς λέγων ⁴ Καὶ
 ἐγὼ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ, καὶ ἔση πατὴρ πλήθους

Ῥησεται A | 17 υπο be, απο AD [GR] amrtz | 17/18 ειπεν αυτη ο
 αγγελος κυριου > z | 18 εγ γαστρι A | 18/19 καλεσης r | 19 ad ισμαηλ
 in margine r ακ εισακοη θεου. σ θ ερημου ανθρωπος. ακ αγριος. συ
 κευωρισμενος ανθρωπων. quae non omnia huc pertinere clarum est |
 19 επηκουσεν Acr | 19 κυριος Aabmrtz, ο θεος c | 19/20 της ταπει-
 νωσης mt | 20 ουτος εσται αγροικος ανθρωπος > mr [Crusius in r,
 libro mutuo accepto, supplevit!] | 20 ante αι + και m | 20 χειραι z

1 επ] υπ z | 2 αυτου > rz | 3 εκαλεσεν Aart [t²=b] yz | 3 ante
 το + αγαρ Ayz, ante ονομα + αγαρ a | 3 το > a [non y] | 3 post συ +
 ει D [GR] c | 4 εριδων A | 4 ειπεν Art [t²=b], ειπον ay | 4 ιδον AD
 [GR] | 5 ενεκα c | 5 εκαλεσεν Art¹ | 5 post φρεαρ prius + εκεινο a [non y] |
 5 φρεαρ alterum > r | 5 ενωπιον ου z | 5 ιδον AD [GR] | 6 καδδης z |
 6 βαραχ ay, βαραχ rz | 7 εκαλεσε c | 7 αβραμ alterum > c | 8 post
 αυτου + του γενομενου αυτω mt [αυτωι t] | 8/10 commia 16 > z |
 9 ογδωκονταεξ ετων At, ογδωκοντα [sic] εξ ετων m, πς ετων r.
 ετων ut b ponit D | 9/10 τον ισμαηλ τω αβραμ AD [GR: superest ton
 proxime post αγαρ] emr [nisi quod r τωι habet loco τον ceterorum:
 manus recens, quae non Crusii est, ον super αι scripsit] t [nisi
 quod τωι] | 10 αβραν z | 10 εννενηκονταεννεια a, ςθ mr | 11 τω
 αβραμ ceteri, αυτω z | 11 post ειμι + κυριος r | 12 ευαρεστηεις a,
 ευαρεστη mz [y=b] | 12 ενωπιον be, εναντιον AD [GR] amrtz | 12 μου c |
 12 απεμπος z | 13 θησω mrtz | 13 ανα μεσον εμου και > mtz | 13 al-
 tero loco μεσων z | 14 σφοδρα bis mrt | 15 αυτου > z | 15 και alte-
 rum > z | 16 εγω > cmtz | 16 post σου + και πληθυνω σε σφο-
 δρα z | 16 πληθους Aabcrz, πολλων mt

- 1 ἐθνῶν. ⁵καὶ σὺ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἀβραμ, ἀλλ' ἔσται τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε. ⁶καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα, καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ⁷καὶ στήσω
5 τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος σου μετὰ σέ εἰς τὰς γενεὰς αἰτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι σοῦ θεοῦ καὶ τοῦ σπέρματος σου μετὰ σέ. ⁸καὶ δώσω σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς,
10 πάντας τὴν γῆν Χαναάν, εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. ⁹καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ Σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ
σέ εἰς τὰς γενεὰς αἰτῶν. ¹⁰καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος σου μετὰ σέ εἰς τὰς γενεὰς αἰτῶν· περιμηθήσεται
15 ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. ¹¹καὶ περιμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. ¹²καὶ παιδίον ὀκτῶ ἡμερῶν περιμηθήσεται

1 ετι ante αβραμ m | 1 αλλα r | 2 εσται Aabcmz, κληθησεται r | 2 το ονομα σου αβρααμ D [superest sub o ονομα σου uersu sequenti μα σου αβρα] abcm, αβρααμ το ονομα σου A | 3 τεθηκα r | 3 σε secundum sai scribit t | 3 σφοδρα alterum > Arz [D=b] | 4 εθνος r | 4 post βασιλεις + εθνων c | 4 εξελευσονται Aabmrtz², εξελευστοι z¹, εσονται c | 4 θησω z | 5 σου ab, εμου και ανα μεσον σου AD [εμ, qui spatio inter αναμε et εσον σου uel nunc emetiendo uera testatus comprobatur] cmrtz | 6 τας > AD [εμ] rz | 7 ante θεος + o c | 7 post σε + z εις γενεας αυτων 6 et quae sequuntur usque ad σε 7 | 7/8 quae inter και alterum 7 et σε 8 [his inclusis] media, > mt | 7/8 „Symmachus και διδωμι σοι“ b | 8 μετα σε > ay | 8 κεις uocis παροικεις in rasura A | 9 integer et 10 usque ad θεος nostrum [hac uoce inclusa] A in rasura manu prima. pleraque nunc euanida | 9 D punctum habet post παναν | 10 αυτω r | 10 εις θεον bc, θεος ADamrtz | 10 και ειπεν ο θεος προς αβρααμ > m | 10 προς] τω z. D=b | 10 αβραμ a | 11 τηρησεις m, διατηρησης z, qui addit ανα μεσον εμου και σου | 11 συ > acy | 11 τω σπερματι ay | 11/12 μετα σε > mt | 12 τας > rz | 12/13 ην διατηρησεις > z | 13 ημων a, σου z | 14 „inde ab εις τας γενεας αυτων usque 18, 2 omnia desunt“ D | 14 εις τας γενεας αυτων > c | 15 υμων cz | 15 παν αρσενικον] των αρσενικων z, qui addit εις τας γενεας αυτων | 15 περιμηθησεσθαι A, περιμηθησεται z | 16 εις σημειον bc, εν σημειω Aamrtz | 16 ανα μεσον > mt | 17 υμων] σου z,

ὑμῖν πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· καὶ οἰκογενὴς καὶ ¹
 ὁ ἀργυρώνητος ἀπὸ παντὸς υἱοῦ αλλοτρίου, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ
 τοῦ σπέρματός σου, ¹³ περιτομῇ περιτμηθήσεται, ὁ οἰκογενὴς
 τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ ἀργυρώνητος. καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου
 ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον. ¹⁴ καὶ ἀπερίτμη- ⁵
 τος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας
 αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη
 ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε.
¹⁵ καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ Σάρα ἡ γυνὴ σου, οὐ κλη-
 θήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς Σάρα, Σάρρα ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. ¹⁰
¹⁶ εὐλόγησω δὲ αὐτήν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον. καὶ
 εὐλόγησω αὐτό, καὶ ἔσται εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ
 αὐτοῦ ἔσονται. ¹⁷ καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
 καὶ ἐγέλασε καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ λέγων Εἰ τῷ
 ἑκατονταετῆι γενήσεται υἱός, καὶ εἰ ἡ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν ¹⁵
 τεξέται; ¹⁸ εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσμαὴλ οὗτος
 ζῆτω ἐναντίον σου. ¹⁹ εἶπε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβραὰμ Ναί·

qui addit καὶ ἀναμεσον ἐμου καὶ τοῦ σπέρματος σου | 17 post υμων
 + καὶ ἀναμεσον τοῦ σπέρματος σου r | 17 καὶ Aabcmztz, πλην r

1 καὶ οἰκογενὴς b, ο οἰκογενης της οικιας σου Aacrz, ο οἰκογενης
 sine της οικιας σου m in fine paginae, in media pagina t ut m |
 2 post απο + δε a | 2/4 quae inter απο 2 et αργυρωνητος 4 media, > z |
 2 εστιν > r | 3 post σου + εστιν r | 3/4 ο οἰκογενης της οικιας σου καὶ
 ο αργυρωνητος > c | 4 post αργυρωνητος + σου r | 5/6 ἀπεριτμητον
 αρσεν ο a | 5/6 ἀπεριτμητος > mt | 6 αρσεν ceteris non mutatis yz |
 7 ante τη prius + εν c | 7 ηκερα a | 7 ἐξολοθρευθησεται A | 7 ante
 η + καὶ ἀφανισθησεται c | 8 διεσκεδασεν Amrt [t²=b] z. in com-
 mentario r ευσεβιου επισκοπου εμισης. Ο συρος ουτως εχει [·] πας
 ος ου περιτεμνει εξολοθρευθησεται. καὶ ο εβραϊος [·] πας ο μη πε-
 ριτεμνων. καὶ εικοτως. ου γαρ το νηπιον δει περι τουτου κολαζεσθαι,
 ἀλλ αυτους γονεις | 9 καὶ ειπεν abcmrtz, ειπεν δε A | 9 αβραμ tz |
 10 ante σαρα + ετι c | 10 ante σαραμ + ἀλλα Aa [sed aldina typo-
 graphi errore etiam altero loco σαρα habet] cmrtz | 12 αυτον Aamtz |
 13 σοσται Aabc, εξελευσονται mrtz | 13 αυτον alterum > Arz |
 14 εγελασεν Art [t²=b], εγγισεν z | 14 ειπε τη c | 14 αυτου > cz |
 14 λεγων > mt | 15 εκατονταετη mz | 15 γεννηθησεται m, γεννηθησε-
 ται t, γεννησεται cz | 15 υιος > r | 15 ει > rtz | 15 η > Aamrtz |
 15 εννενηκοντα ac, εννενηκον z | 15 post ετων + ουσα amrtz | 16 τεξε-
 ται abcmrtz, γεννησεται A [superest tantum σεται] | 16 ειπεν At [t²=b] |
 16 τον > c | 17 ενωπιον c | 17 ειπεν At [t²=b] | 17 προς abctz,
 τω Amt [τωι t] | 17 αβραμ m | 17 ναι > c, καὶ z

- 1 ἰδοὺ Σάρρα ἡ γυνή σου τέξεται σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναι αὐτῷ θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν. ²⁰ περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου·
- 5 καὶ ἰδοὺ εὐλόγηκα αὐτόν, καὶ αὐξανά αὐτόν καὶ πληθύνῳ αὐτόν σφόδρα· δώδεκα ἔθνη γεννήσει, καὶ δώσω αὐτόν εἰς ἔθνος μέγα. ²¹ τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς Ἰσαάκ, ὃν τέξεται σοι Σάρρα εἰς τὸν καιρὸν τούτον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐτέρῳ. ²² συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς
- 10 ἀπὸ Ἀβραάμ. ²³ καὶ ἔλαβεν Ἀβραάμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀργυρομήτους καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραάμ, καὶ περιέτεμε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός. ²⁴ Ἀβραάμ δὲ
- 15 ἐνενηκονταεννέα ἦν ἐτῶν, ἡνῖκα περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. ²⁵ Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦν ἐτῶν δέκα τριῶν, ἡνῖκα περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. ²⁶ ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετιμήθη

2 στησω Aabmrtz, ἦσσω c | 3 εἶναι αὐτῷ θεος > Acrz | 4 μετ' αὐτῶν r | 4 δε > z | 5 καὶ primum > cmrt | 5 ἰδοὺ > Az | 5 εὐλογησα A, εὐλογησω c | 5 inter αὐτὸν prioris syllabam αυ et syllabam τον quindecim literae erasae A: teste Babero erasae uoces καὶ αὐξανά αὐτόν mendose bis scriptae. ante αὐτόν alterum rasura quinque literarum in r: ni fallor, αὐτόν bis scriptum fuerat | 5 καὶ αὐξανά αὐτόν > a | 9 δευτέρῳ m, δευτερωί t | 9 συνετέλεσεν Art [t² = b] | 9 ante λαλῶν + ο θεος az | 10 καὶ ἔλαβεν Aabmrtz, ἔλαβε δε c | 10 ἑαυτοῦ ab, αὐτοῦ Acmrtz | 11 αὐτοῦ > mtz | 11 πάντας τοὺς alterum > z | 11/12 post ἀργυρομήτους + αὐτοῦ mrtz | 12 post οἴκῳ + του r | 12 αὐτοῦ z, ubi ceteri αβραάμ | 13 περιετέμεν Ar | 13 τὴν ἀκροβυστίαν mt, τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας r: | 13 ἀκροβυστίας A | 13 post καιρῷ + ἐκείνῳ z | 15 ἐνενηκονταεννέα ἦν ἐτῶν a, ἦν ἐνενηκοντα εννέα ἐτῶν At, ἦν ἐτῶν ἐνενηκοντα εννέα c, ἦν ςθ ἐτῶν mg, ἦν ἐτῶν ςθ z | 15 ἡνῖκα Aabcrz, στε mt | 15 περιετέμεν Ar, περιετέμε cz, ετεμε mt | 16 ἀκροβυστίας A | 16/18 comma 25 > amty | 16/17 ἐτῶν δεκατριῶν ἦν A [sic, aliter ac uulgo traditur] c, ἦν ἐτῶν ιγ z | 17 τριῶν r sine δεκα, sed v praecedentis ἐτῶν in i manu recenti mutatum et v, quo illud ἐτῶν ita spoliatum est, lineola uocali ω inposita suppletum | 17/18 quae inter ἡνῖκα 17 et ἐκείνης 18 media, > z | 17 περιετιμήθη Ar, περιετεμήθη c | 17 ἀκροβυστίας A | 18 δε > Acmrt | 18 ante περιετιμήθη + καὶ z

Ἀβραάμ καὶ Ἰσααὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ²⁷ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες ¹
 τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἀργυρώνητοι
 18 ἐξ ἀλλογενῶν ἐθνῶν. ¹ ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς πρὸς τῆ δρυὶ
 τῆ Μαμβρῆ, καθήμενον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς
 αὐτοῦ μεσημβρίας. ² ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ⁵
 εἶδε, καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἰστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ. καὶ
 ἰδὼν προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς
 σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ προσεκίνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ³ καὶ εἶπε
 Κύριε, εἰ ἄρα εὖρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν
 παῖδά σου. ⁴ ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιβάτωσαν τοὺς πόδας ¹⁰
 ὑμῶν, καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. ⁵ καὶ λήψομαι ἄρτον,
 καὶ φάγεσθε· καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν
 ὑμῶν, οὗ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. καὶ εἶπεν
 Οὕτω ποιήσον καθὼς εἶρηκας. ⁶ καὶ ἔσπενσεν Ἀβραάμ ἐπὶ
 τὴν σκηνὴν πρὸς Σάρραν καὶ εἶπεν αὐτῇ Σπεῦσον καὶ φύρα- ¹⁵
 σον τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποιήσον ἐγκυφίας. ⁷ καὶ
 εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβεν ἀπαλὸν μοσχάριον
 καὶ καλόν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδί, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι

1 ο > t | 1/2 καὶ παντες οι ανδρες του οικου αυτου > z | 2 οι prius > r | 2 αυτου alterum > Aamrtz | 2 ἀργυρωνῖται z | 3 ante εἰς + οι mrt, + καὶ οι z | 3 post ἐθνῶν + περιετεμεν αυτους A, + καὶ περιετεμεν αυτους amrt, + καὶ παντες οι ανδρες του οικου αυτου περιετεμεν αυτους z | 4 μαυρι z | 4 αυτου > z | 4 αυτου προς τη θυρα m | 5 ante αναβλεψας + καὶ z | 5 δε > z | 5 οφθαλμοις c | 6 ιδεν A, ειδεν mrt¹, οιδε z | 6 τρις A | 6 ιστηκεισαν A [a Babero in uolumine IV omissum] m, ειστηκησαν z | 7 post ιδων + αυτους ay | 7 αυτων mz | 7/8 απο της θυρας της σκηνης αυτου > z | 7 της θυρας > r | 8 ειπεν Acmrt [t² = b] | 9 παρελθης scribit m | 10 παιδα Aabcmrtz, δουλον D teste Grabio | 10 λημφθητω AD [GR] | 10 νιψατω A | 11 το > m | 11 ληψομαι AD [GR] | 12 ταυτα mt, τουτου z | 12/13 εις την οδον υμων > D | 12 εις > z | 13 ενεκεν ADz, ενεκα c, ενεκα r | 13 εξεκλινατε A | 13 ειπαν Dary, ειπον z | 14 ουτως Acmrt, τουτο z | 14 καθα D [GR] crz | 14 εσπουδασεν z | 15 της σκηνης a | 15 post προς + την ay | 15 καὶ alterum > mr | 15/16 φυρασον post σεμιδαλεως 16 r | 16 „Aquila et Symmachus σατα“ b | 17 βους z | 17/18 ελαβεν απαλον μοσχαριον καὶ καλον a [nisi quod ελαβε habet] b, ελαβον μοσχαριον απαλον καὶ καλον A. ελαβε μοσχαριον απαλον καὶ καλον cmrt [ελαβεν mrt¹] z [καὶ > z, neglegentia, ut credi possit]. μοσχαριον απαλον ex D seruauit Grabius | 18 εδωκεν AD [superest v ante τω παιδι] rt [t² = b] | 18 post παιδι + αυτου z | 18 εταχυνεν Art [t² = b] | 18 του > mt

- 1 αὐτό. ⁸ ἔλαβε δὲ βούτηρον καὶ γάλα καὶ τὸ μσχάριον, ὃ ἐποίησε, καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον· αὐτὸς δὲ παρειστήκει αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον. ⁹ εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Πού Σάρρα ἡ γυνή σου; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἰδοὺ ἐν τῇ
5 σκηνῇ. ¹⁰ εἶπε δὲ Ἐπαναστρέφων ἤξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει υἱὸν Σάρρα ἡ γυνή σου. Σάρρα δὲ ἤκουσε πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς, οὐσα ὄπισθεν αὐτοῦ. ¹¹ Ἀβραὰμ δὲ καὶ Σάρρα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν· ἐξέλιπε δὲ τῇ Σάρρᾳ γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα. ¹² ἐγέ-
10 λασε δὲ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα Οὐπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. ¹³ καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἀβραὰμ Τί ὅτι ἐγέλασε Σάρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα Ἄρά γε ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα. ¹⁴ μὴ ἀδυνατήσῃ παρα τῷ θεῷ ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναστρέψω πρὸς σὲ
15 εἰς ὥρας, καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. ¹⁵ ἤρῃσατο δὲ Σάρρα λέγουσα Οὐκ ἐγέλασα· ἐφοβήθη γάρ. καὶ εἶπεν αὐτῇ Οὐχί,

1 αὐτοὺς z | 1 ελαβεν ADr | 1 βουτηρον z | 2 ποιησεν Art[t² = b] |
2 εφαγοσαν A. in commentario r locus Acacii caesarensis adducitur,
in quo εφαγοσαν laudatur | 3 παριστηκει ADmr, παρεστηκει c |
3 ειπεν A, ειπον amrtz | 5 ειπε δε > D teste Grabio | 5 ειπεν
Aamrt [t² = b] | 5 post δε + ιδου a | 5 αναστρεφων mrt [D = b] |
5 ειξω r | 6 ηξει m | 7 ηκουσεν ADrt [t² = b] | 7 την θυραν ctz |
7 οπισθεν c | 8 πρεσβυτεροι > c | 8 προβεβυκοτες z | 9 ante ημερων +
ησαν c | 9 εξελειπεν AD, εξελιπον r, εξελιπεν t [t² = b] | 9 γινεσθαι
τη σαρρα r | 9 τη > AD [αα] cmtz | 9 γινεσθαι A | 9 τα r non habet
nisi e correctura Crusii, librarius ipse τη dedit | 9 γυναικια AD |
9/10 εγελασεν Art [t² = b] | 9/10 „Aquila εγελασε κατ αυτης“ b | 10 σαρρα
λεγουσα προς αυτην ουπω mt | 10 αυτη r | 10 μεν > z | 10/11 „Aquila
μετα το κατατριβηται με εγενετο μοι τρυφερια. Symmachus μετα το
παλαιωθηναι με εγενετο μοι ακμη“ b | 11 πρεσβυτης c | 11 και > cz |
11 ειπεν Amrt [t² = b] | 11 post ειπε + δε cz | 11 post κυριος alterum
+ o deos mt | 12 προς Aaborz, τω mt | 12 ante τι + λεγων c |
12 τι > A [D = b] | 12 εγελασεν Ar | 12 ad εν αυτη r in margine αν εγκατω
αυτης, ubi ης compendio * scriptum | 13 post γε + ει mt | 13 τεξω-
μαι r | 13 δε > cr | 13/14 αδυνατι παρα του θεου D teste Grabio |
13 αδυνατει Aamrtz | 13 παρα > m | 14 τω θεω Aabmrtz, κυριω c |
14 ante ρημα + παν mt | 14 ante εις + οτι z | 14 post τουτον +
εις ωρας c | 14 επαναστρεψω a, επαναστρεψω z | 15 εις ωρας > c |
15 post δε + η mt | 16 εφοβηθην D teste Grabio, „sed v a correctore
lineola notatum“ | 16 αυτη > AD [αα] amt

ἀλλὰ ἐγέλασας. ¹⁶ ἔξαναστάντες δὲ ἐκείθεν οἱ ἄνδρες κατέ-
 βλεψαν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας· Ἀβραὰμ δὲ
 συνεπορεύετο μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτούς. ¹⁷ ὁ δὲ
 κύριος εἶπε[ν] Οὐ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου,
 ἃ ἐγὼ ποιῶ. ¹⁸ Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα ⁵
 καὶ πολὺ, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς
 γῆς. ¹⁹ ἦδειν γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδοὺς κυρίου, ποιεῖν
 δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ
 πάντα, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. ²⁰ εἶπε δὲ κύριος Κραυγῇ ¹⁰
 Σοδόμων καὶ Γομόρρας πεπλήθυνται πρὸς μέ, καὶ αἱ ἁμαρ-
 τία αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα. ²¹ καταβάς οὖν ὄψομαι εἰ κατὰ
 τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρὸς με συντελοῦνται· εἰ
 δὲ μὴ, ἵνα γινῶ. ²² καὶ ἀποστρέψαντες ἐκείθεν οἱ ἄνδρες
 ἦλθον εἰς Σόδομα· Ἀβραὰμ δὲ ἔτι ἦν ἑστηκώς ἐναντίον κυρίου. ¹⁵

1 all crz | 1 egeilasas z | 1 oi andres ekeiθεν cmt | 1 post oi
 + treis rz | 3 συμπροπέμπων A | 3 αυτούς > D teste Grabio |
 3/5 comma decimum septimum bis scribit r | 3 ο δε] και ο z | 4 ειπε
 b, quod quum ferri non posset, correxi. ειπεν Acrtz, ειπε amt² | 4 ου
 > AD [εα] amt, habent bcrz | 4 in repetitione αποκρυψω r | 4 εγω
 > cr | 4 post απο + προσωπου mt | 5 γεινομενος A, γενομε-
 νος ay | 5 εσται > m | 6 „Aquila οστεινον, Symmachus ισχυρον“ b |
 6 παντα τα εθνη Aabertz, πασαι αι φυλαι m | 7 ηδειν Aabcmrz, ηιδειν t,
 ειδεν D [εα] | 7 ante τοις + αβρααμ z | 7 τοις υιοις m prima manu mutavit
 in τους υιους, τους υιους t | 7/8 και τω οικω αυτου D teste Grabio post μετ
 αυτον 8 | 8 μετ αυτον abcmrt, μεθ αυτον A, μετ αυτων z | 8 φυλαξου-
 οιν A, φυλαξωσι mr | 8 post κυριου + του θεου z | 8 ante ποιειν +
 του c, + οτι συνταξει τους υιους αυτου mt | 9 αν > D teste Grabio |
 9 post κυριος + ο θεος z | 10 ελαλησεν Art [t² = b] | 10 προς abcmrt,
 επ A | 10 ειπεν Amrt [t² = b] | 10 post κυριος + ο θεος mt | 10 „schol
 κραυγην την τολμαν λεγει η και την παρησιαν“ b | 11 γομορρων D
 teste Grabio | 11 πεπληθυται m, v ut uidetur recentius super uersum
 additum | 11 προς με > AD [εα] | 11 και alterum > t | 12 μεγαλαι
 σφοδρα] „Aquila et Symmachus βεβαρηθησαν“ b. in margine r αυ
 ββαρηθησαν: συ βεβαρηται. adde hexaplis | 12 ante καταβας +
 και c [oun non delete] | 13 συντελουνται] „Symmachus επετελεσεν το
 εργον“ b. in margine r, auctore non nominato συνετελεσαν το εργον |
 14 μηγε r | 14 ινα > z, γνα A¹² | 14/15 quae inter και 14 et σο-
 δομα 15 media, > z | 14 οι ανδρες εκειθεν cmt | 15 ετι > AD [εα] cz,
 post ην ponit r | 15 post εστηκως + ινα z | 15 εναντι D¹ teste Gra-
 bio, sed „ον additum paullo minoribus literis ad caput literae i reeen-
 tiori manu, sed ex antiquis uestigiis“: at hunc in modum Tischen-

- 1 ²³ καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ εἶπε Μὴ συναπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ἄς ὁ ἀσεβής. ²⁴ ἔὰν ὡσι πενήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πενήκοντα δικαίων, ἔὰν ὡσι
 5 ἐν αὐτῇ; ²⁵ μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ἔθιμα τοῦτο τοῦ ἀποκτείνει δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής· μηδαμῶς. ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, σὺ ποιήσεις κρίσιν; ²⁶ εἶπε δὲ κύριος Ἐὰν ὡσιν ἐν Σοδομοῖς πενήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω ὅλην τὴν πόλιν καὶ πάντα τὸν
 10 τόπον δι' αὐτούς. ²⁷ καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε Νῦν ἤρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου, ἐγὼ δὲ εἰμι γῆ καὶ σποδός. ²⁸ ἔὰν δὲ ἐλαττωθῶσιν οἱ πενήκοντα δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἔὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακον-
 15 ταπέντε. ²⁹ καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἐὰν δὲ εὕρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; καὶ εἶπεν Οὐ

dorfius non putat prima manu emendatum esse. εναντι cz | 15 post κυριου + του θεου mt. ad κυριου in margine r adscribitur του θεου

1 ειπεν Amrt [t² = b] | 1 συναπολεσης z | 1/2 μετ ασεβους c | 2 ασεβης t | 2 post εαν + δε r | 2 ωσιν Ar | 2/3 ᾤ r | 3 δίκαιοι εν τη πολει aberz, δίκαιοι εις την πολιν mt, εν τη πολι [sic] δίκαιοι A | 3/4 quae inter απολεεις 3 et τοπον 4 media, > m | 3 απολεσεις D [gr] erz | 3 ανοισης z | 4 παντα τον τοπον > z | 4 παντα > A | 4 τοπον εκεινον ενεκα D teste Grabio | 4 ενεκα c | 4 E iterum incipit syllabis καμων uocis δικαίων | 4 ᾤ r | 5 αυτοις E | 5 ου > c | 5 ποιησης et | 5 ως > Ecmz [Dt = b] | 5 του > er | 6 μετ c | 6 loco ως E os | 7 μηδαμως „Symmachus ουχι σον“ b | 7 πασαν post την γην E [D = b] | 8 ειπεν ADert [t² = b] | 8 ante κυριος + o D | 8 post κυριος + ο θεος mt | 8 ωσιν bc, ωσι mt, ευρω AD [gr] Earz | 8 εν σοδομοις > mt | 8 ᾤ r | 9 δίκαιοι bcmt, δίκαιους AD [gr] Earz | 9 post δίκαιοι + εν σοδομοις mt | 9 εν τη πολει > c | 9 ανησω c | 9 ολην την πολιν και > ADEamrtz | 10 αβρααμ E post ειπεν suum | 10 ειπεν ADert [t² = b] | 11 ηρξαμην z | 11 μου > ADEcmrt | 12 ελαττωθωσιν E, ελαττωθωσιν mr, ελαττωθωσιν tz [D = b] | 12 ᾤ r | 12 δίκαιοι > E | 12/13 εις τεσσαρακονταπεντε abcmzt, εις σαρακονταπεντε E, εις με r, πεντε AD | 13 απολεσεις mtz | 13 πεντε Ab, σαρακονταπεντε E, τεσσαρακονταπεντε cmzt, με r | 14 ante ου + οτι ADE | 14 ου μη απολεσω > mtz [D = b] | 14 ευρω Aabmrtz, ευρεθωσιν Ec | 14/15 τεσσαρακονταπεντε AD [superest τεσσαρακοντ], με r | 15 post ταπεντε + ου μη απολεσω mtz | 15 in προσεθηκεν r post o unam literam radendo deleuit | 16 δε >

μη ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. ²⁰καὶ εἶπε Μὴ τι, ¹ κύριε, ἐὰν λαλήσω· ἐὰν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. ²¹καὶ εἶπεν Ἐπειδὴ ἔχω λαλήσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐὰν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὐρω ἐκεῖ εἴκοσι. ⁵ ²²καὶ εἶπε Μὴ τι, κύριε, ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ· ἐὰν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέκα. ²³ἀπῆλθε δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ, **19** καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ¹ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέρας· αὐτὸ δὲ ἐκάθητο παρὰ ¹⁰ τὴν πόλιν Σοδόμων. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἐξάνεστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν ²καὶ εἶπεν Ἰδοῦ, κύριοι, ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν καὶ καταλύσατε, καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθοῦσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπαν Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ ¹⁵ καταλύσομεν. ³καὶ κατεβιάσατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς

D^{Ec}, post ευρεθωσι suum z | 16 ευρεθωσι mtz | 16 εκει > mt | 16 τεσσαρακοντα AD [superest τεσσαρακοντα], μ rz | 16/1 ου μη Abcz, ουx Eamrt

1 απολω a | 1 ενεκε t | 1 τεσσαρακοντα A, μ rz | 1 ειπεν ADEmrt [t²=b] | 1/2 „schol μη δη οργιλον τῷ κυριῳ“ b | 2 εαν λαλησω κυριε c | 2 δε > D [εω] | 2 λ rz | 3 ου μη Aabcz, ουx mt | 3 ενεκεν των abcmt, εαν ευρεθωσιν εκει AEr, εαν ευρω εκει z | 3 λ rz | 4 post κυριον + μου mrt | 4 δε > Er | 4 εκει > E | 5 utroque loco εικοσιν m, utroque x rz, altero x t | 5 εαν ευρω εκει bc, ενεκεν των AD [εω] amrtz, ενεκεν τον E | 6 και ειπε > m | 6 ειπεν AEr [t²=b] | 6 ετι > z | 7 ευρεθωσι mt | 7 εκει > mt | 7 δεκα εκει E | 7 ε z | 7 ου μη Abc, ουx Eamrtz | 8 ε z | 8 απηλθεν AEr [t²=b] | 8 ο > AD [εω] Eamrtz | 8 κυριος > r | 9 και > z | 9 αβρααμ ante εις z | 9 επιστρεψεν r, υπεστρεψε δε z | 9 απηλθον E | 11 πολιν Abcmrtz, πολιν a | 11 ειδων t | 11 ανεστη Ac, εξανεστησεν E | 12 προσεκυνησεν AD [superest ησεν] Emrt, προσεκυνησεν z | 12 ante τῷ + εν z | 12 τῷ προσωπῳ] επι προσωπον mt | 13 εκκλεινατε A | 13 post εκκλεινατε + προς με mt | 13 εις Eabcmrtz, προς A | 13/14 quae inter και 13 et υμων 14 media, > E: in margine suppleta, sed ατε uocis καταλυσατε, ατε uel ασθε uocis νιψατε (νιψασθε), οδας uocis ποδας nunc perierunt | 13/14 καλυσατε A, τα prima manu super uersum | 14 νιψασθαι z, νιψατε Aa | 14 ορθοισαντες A | 14/15 απελευσεσθαι AD [εω] | 15 εις > c | 15 post υμων + ου ενεκεν εξεκλινατε προς τον παιδα υμων Er | 15 και ειπαν Eabmt, ειπαν δε Ar, ειπον δε cε | 15 αλλα Emt | 15 post αλλ + η A | 16 καταλυσομεν Eε [D=b] |

1 αὐτόν. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
 πότον καὶ ἀζύμους ἔπεισεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον. ⁴ πρὸ τοῦ κοι-
 μηθῆναι δὲ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομίται περιεκύκλω-
 σαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς
⁵ ὅμα. ⁵ καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν Λώτ καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν Ποῦ
 εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα; ἐξάγαγε
 αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς. ⁶ ἐξῆλθε δὲ
 Λώτ πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θύραν προ-
 σέβηξεν ὀπίσω αὐτοῦ. ⁷ εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς Μηδραμῶς, ἀδελ-
¹⁰ φοί, μὴ πονηρεύσηθε. ⁸ εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἱ οὐκ
 ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρᾶσθε αὐταῖς
 καθὰ ἂν ἀρέσκει ὑμῖν· μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ
 ποιήσητε ἄδικον, οὗ ἔνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπη τῶν
¹⁵ δοκῶν μου. ⁹ εἶπαν δὲ αὐτῷ Ἀπόστα ἐκεῖ· εἰσῆλθες παροι-
 15 κῆν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν οὖν σὲ κακώσωμεν μᾶλλον

16 κατεβιασατο Ebc, παρεβιαζετο A, κατεβιαζετο D [αβ] amrt, κατεβια-
 ζεν z | 16 post αυτους + σφοδρα r | 16 εξεκλειναν AD [superest εξεκλει]

1 ηλθον r | 1 τον οικον Eabmrtz, την οικιαν Acr | 1 αυτοις radendo
 ex autous factum t | 2 τοπον loco ποτον a | 2 αζυμους tz | 2 επεμψεν
 Eatz [D = b] | 2 punctum post εφαγον positum non agnoscunt ADEamrtz |
 2/3 κυμηθηναι m. post κοιμηθηναι + αυτους r | 3 δε bc, και AD
 [αβ] Eamrtz | 3 σοδομειται AE, σοδομηται z | 3/4 εκυκλωσαν c | 4/5 quae
 inter την 4 et καὶ ξ 5ma media, prima manu in margine r | 4 πρεσβυ-
 του c | 4 απας AEabmrtz, πας c | 4 in λαος nunc o madore deletum
 in m | 5 εξεκαλουντο AEabmrtz, προσεκαλουν c | 5 ελεγον AEabmrtz,
 ειπον c | 6 οι ανδρες > a | 6 ελθοντες mt | 6 την > a | 7 υμας b
 errore typographi | 7 εξηλθεν AErt [t² = b] | 8 προς αυτους λωτ r |
 8 προς αυτους > c | 8 προς το προθυρον > A | 8 την δε θυραν
 Eabcmrtz, και την θυραν A | 8/9 προσοξεν E, προσεαξεν z | 9 αυτων
 D teste Grabio | 9 ειπεν AErt[?]t [t² = b] | 9 προς αυτους AEabz, αυτοις
 cmrt | 9/10 ante αδελφοι + ανδρες c | 10 πορευεσθε a, πονηρευησθε c,
 πονηρευεσθε mrt, πονηρευεσθαι z | 10 εισιν AErt | 10 δυο > a |
 10 θυγατεραις m compendio scriptum | 11 ανδρας mrtz | 11 εξαξω
 Aabcmrtz, και αξω E | 11 χρησησθαι A, χρησησθαι z, χρησησθε D
 [αβ] r, χρησησθαι E | 11 αυταις Aabert, αυτας Emz | 12 καθο D [αβ] tz,
 καθ ο c | 12 αν > Az | 12 αρεσκει AD [αβ] Ert, αρεσκει amz | 12 αν-
 δρας Aabcmrtz, ανθρωπους D teste Grabio | 13 ποιησατε z | 13 ante
 αδικον + μηδεν Arz, + μηδεν mt | 13 ενεκεν c | 13 σκεπην berz,
 στεγην AD [αβ] Eamt | 14 ειπον Emrtz | 14 αυτω > AD [αβ] Eamrtz |
 14 post εκει + και ειπαν r | 15 και > m | 15 κρισην t¹ [t² = b],
 νομους r | 15 κρινειν Eabcmrtz, κριναι A | 15 κακωσωμεν Aacmrt,
 κακωσωμεν E

ἢ ἐκείνους. καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λωτ σφόδρα, 1
καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν. ¹⁰ ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄν-
δρες τὰς χεῖρας εἰσεσπάσαντο τὸν Λωτ πρὸς ἑαυτοὺς εἰς
τὸν οἶκον, καὶ τὴν θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν. ¹¹ τοὺς δὲ
ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν ἐν 5
ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου· καὶ παρελύθησαν ζῆ-
τοῦντες τὴν θύραν. ¹² εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς τὸν Λωτ Εἰσί-
σοι ὧδε γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυγατέρες, ἢ εἴ τις σοι ἄλλος
ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου. ¹³ ὅτι ἡμεῖς
ἀπόλλυμεν τὸν τόπον τούτον, ὅτι ἐψώθη ἡ κρῆνὴ αὐτῶν ¹⁰
ἐναντι κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν.
¹⁴ ἐξῆλθε δὲ Λωτ καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ
τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἀνάστητε καὶ
ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι ἐκτρίβει κύριος τὴν πόλιν.
ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ. ¹⁵ ἤρῃκα ¹⁵
δὲ ὕφθρος ἐγένετο, ἐσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λωτ λέγοντες
Ἀναστὰς λάβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου,
ὡς ἔχεις, καὶ ἐξέλθε, ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλη ταῖς ἀνομίαις

1 τον ανδρα > mt | 2 ηγγεισαν A | 2 θυρα E | 3 εισεσπασαντο
Er. „Iustinus pro εισεσπασαντο legit επισαν“ b | 3/4 εις τον οικον
προς εαυτους c | 3/4 εις τον οικον > mt | 4 τας θυρας z | 4 οικον
Aabcmrtz, τοιχους E | 5 οντας > r | 5 την θυραν m | 5 του οικον > c |
5 οικον Aabcmrtz, τοιχου [sic] E | 5 εν > AD [gr] Eamrtz | 7 θυρα E |
7 ειπον emtz [D = b] | 7 τον > AD [gr] Emrtz | 7 εισι bc, εστιν
τις AEmt, εστιν D [gr] r, εστι τις at²z, in margine t εισι τινες |
8 γαμβρος Ez [D = b] | 8 νοι r | 8 η ητις A, η τις E | 9 post εξα-
γαγε + αυτους Emtz [D = b] | 9 εκ > mt | 9/10 απολλυμεν ημεις
ADEcmrtz | 10 αυτην z | 11 εναντιον ADEr, ενωπιον c | 11 ημας E
[non D] post εκτριψαι ponit | 11 post κυριος + ο θεος z | 11 εντριψαι a |
12 εξηλθεν AErt¹ | 12 ελαλησεν AD [superest σεν] Er | 14 εξελθατε
ADEm | 14 εκτριψει c | 15 εδοξεν AD [superest οξεν] E | 15 δε > z |
15 εναντιον ADabmrtz, με αντι E, ενωπιον c | 15 ηρκα AEabmrtz, ως c |
16 εγινετο ADt | 16 εισπουδαζον AD [superest εισπου] tz | 16 αγγε-
λοι aber. αγγελοι τον λωτ λεγοντες in A a primum et τις in
corio intacto habet. quae a illud primum sequebantur literae septem
[incluso τ uocis τον] nunc euanuerunt in rasura. post η uocis λεγοντες
literae unius rasura, ut et λεγον in rasura scriptum | 17 παραλαβε c |
17 δυο et σου > D teste Grabio: quum in D nunc ante ως εχεις su-
persit σ, clarum σου alterum non adfuisse. σου alterum > Emrtz,
δυο et σου alterum > c | 18 post εχεις + επταυθα r | 18 και συ
> Acmtz | 18 συ > r | 18 απολη E, συναπολλοι z

- 1 τῆς πόλεως. ¹⁶καὶ ἐταράχθησαν, καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι
 τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν
 χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ φείσασθαι κύριον
 αὐτοῦ. ¹⁷καὶ ἐγένετο, ἥρῃκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν
 5 Σῶζων σῶζε τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν· μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω
 μηδὲ στῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σῶζον, μή-
 ποτε συμπαραληφθῆς. ¹⁸εἶπε δὲ Ἄωτ πρὸς αὐτοὺς Δέομαι,
 κύριε, ¹⁹ἐπειδὴ εὔρεν ὁ παῖς σου ἕλεος ἐναντίον σου καὶ
 ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σου, ὃ ποιεῖς ἐπ' ἐμὲ τοῦ ζῆν
 10 τὴν ψυχὴν μου· ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος,
 μήποτε καταλάβῃ με τὰ κακά, καὶ ἀποθάνω. ²⁰ἰδοὺ πόλις
 αὕτη ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἣ ἐστὶ μικρά· καὶ ἐκεῖ
 διασωθήσομαι. οὐ μικρά ἐστι; καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου
 ἕνεκεν σοῦ. ²¹καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρό-
 15 σωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν
 πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας· ²²σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ·
 οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρῶγμα ἕως τοῦ ἔλθεῖν σε ἐκεῖ.

1 ἐταραχθησαν] „Aquila ἐμελλησεν. schol εστρατευσατο“ b | 2 ini-
 titio τας χειρας z | 2 αυτου prius DEabcmrtz, αυτων A | 2 της χειρος
 alterum > E | 2/3 της χειρος loco των χειρων D [superest της] | 3 δυο
 > Emt [non D] | 3 post κυριον + τον θεον mt [non D] | 4 αυτω E | 4 post
 αυτου + και εξηγαγosan αυτον και εθηκαν αυτον απεξω της πολεως r |
 4 εγενετο ηρικα > r | 4 post ηρικα + και t | 4 εξηγαγosan r, εξηγαγεν z |
 4 αυτους Aabcmrtz, αυτον E | 4 εξω > z | 4 post εξω + της πολεως
 D [αβ: superest πολεως] | 4 ειπον crtz | 5 σωζων > r | 5 περιβλεψης
 AEc̄z, βλειψη a | 6 περιχωρω m | 6/7 post μηποτε + μη z | 7 συνα-
 παραλημφθης A, συμπαραλημφθης DE, συμπαραλημφθεις mz | 7 ειπεν
 AErt [t²=b] | 7 δαιομε A | 8 κυριοι z | 8 ευρον c | 8 ελεος AEabmrtz,
 χαριν c | 8 σου alterum] υμων z | 9 ο ποιεις Aabcm̄t, ου ποιησεις E,
 ο ποιησεις r, ο ποιης z | 9 επ] εις z | 9 ζην AEabmrtz, ζησαι c. „schol
 του ζωωσαι“ b | 10 σωθηναι c | 11 μηποτε bz, μη AD [αβ] Eacmrt |
 11 καταλαβει z | 11 post ιδου + η AD [αβ] Eamrtz | 11 πολεις A |
 12 εστιν ADE | 12 και > ADEarz | 12 εκει alterum > c, ante ου 13
 ponit r | 12/13 „ita latina uetus editio. in AA LL ου μικρα εστι sine
 nota interrogationis. Philo μικραν τε και ου μικραν την πολιν ταυτην
 οι χρησιμοι διασυνιστασιν“ b | 13 σωθησομαι AEacrz | 13 μακρα z |
 13 εστιν ADEmt [t²=b] | 14 ενεκεν σου > Dr | 14 σου alterum > r |
 14/15 „Symmachus ορασει εδυσωπηθην το προσωπον σου. Aquila ηρα
 το προσωπον σου“ b. in margine r ακυ ιδου ηρα προσωπον σου: συ
 ορασει εδυσωπηθον [sic] προσωπον σου: | 15 post σωπον + σου r | 15 και
 > a | 15 ρηματι r | 15 τουτο z | 16 ελαλησε z | 16 ουν > mt [non D] |

διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης Σηγῶρ. ²³ ο ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ Ἄωτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγῶρ, ²⁴ καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῖρ παρὰ κυρίου ἐξ οὐρανοῦ, ²⁵ καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πᾶσαν τὴν περιχώρον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦν- 5 τας ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς. ²⁶ καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἀλός. ²⁷ ὤρθησε δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωὶ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἰστήκει ἐναντίον κυρίου, ²⁸ καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς περιχώρου, ¹⁰ καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινον φλόξ ἐκ τῆς γῆς ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου. ²⁹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ ἔξα-

17 ante ποιησαι + του Da | 17 του ελθειν σε abc, του σε ελθειν Ar, ου εισελθης D [gr: superest εισελθης ante εκει], του σε εισελθειν Emtz
 1 εκαλεσεν DErt [t² = b], επανομασεν. A | 1 της πολεις > z | 1 εκεινης > D | 1 σιγωρ az, συγωρ c. in commentario m: Σηγωρ ερμηνευεται μικρα βραχεια. ταυτην αλλαχου η γραφη ζωγωρα καλη. ο δε συρος ζαρη και βαλα, τουτεστι καταπιουσα. διο φρασι τινες οτι ου κατεκαησαν, αλλα κατεποδησαν κτλ. in margine r βραχεια μικρά | 2 σιγωρ az | 3 post κυριος + ο θεος E | 3 εβρεξε z [sic] | 3 πυρ και θειον m, sed prima manu literis α et β superscriptis in nostrum ordinem redactum | 4 παρα κυριου > z | 4 εξ ουρανου bc, εκ του ουρανου AD [superest εκ του ουρα] Eamrtz | 4 κατεστρεψεν AD [superest ατεστρεψεν] Er | 4 ante τας + πασας mt | 4 πολεις t | 4/5 post ταυτας + εν αις κατακει εν αυταις λωτ A: loco ταυτας D teste Grabio πασας. ut D etiam E | 5 την περιχωρον bcm, περιοικον [sine articulo] A, την περιοικον DEar | 6 πολεισιν A? lineola ν significans una cum esi nunc euanidis euanuisse potuerit. πολεισιν D [superest σιν] Ert [t² = b] | 6 και prius > a | 6 ante τα + παντα ADEamt | 6 τα ανατελλοντα] παν ανατελλον z | 6 εκ της γης > E, qui: ponit. επι της γης c | 7 αυτου > E, του λωτ z | 8 sqq commata 27 28 29 „desunt“ in D | 8 ωρθησεν Art [t² = b], ορθησεν E, ορθησε m | 8 τω ab, τω mr, το AEctz | 9 ιστηκει AEm, εστηκει c | 9 ante εναντων + εκει E | 9 εναντι cz | 10 γομορρων c | 10 post επι + παν r | 10 post προσωπον + της γης Aarz, + πασης της γης E, + πασης της γης εκεινης mt | 11 ιδεν AE, ειδεν mrt [t² = b] z | 11 ανεβαινεν Abrt, ανεβενnen E, ανεβαινε amt²z, > c | 11 εκ > AEmt | 11 ωση E, ως c | 11/12 καμεινου A | 12 τον θεον bcr, κυριον Aamtz, > E | 13 πολεις E¹ | 13 περιχωρου mt | 13 post εμνησθη + δε c | 13 ο θεος Aabcrtz, κυριος mt | 13/1 εξαπεστειλεν AEr

1 πέστειλε τὸν Λωτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ κατα-
στρέψαι κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λωτ.
30 ἀνέβη δὲ Λωτ ἐκ Σηγώρ, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει, αὐτὸς
καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ· καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. 31 εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ. 32 δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. 33 ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἰσελθούσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι. 34 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθούσα κοιμηθήσεται μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς

1/2 εκτριψαι mt | 2 κυριον >.c | 2 post κυριον + τον θεον E | 2 τας πολεις > z | 3 ανεβη δε Ebmrtz, και εξηλθεν A, και εξηλθε a, εξηλθε δε c | 3 εν loco εκ Ez | 3 σιγωρ a | 3 αυτος > AD [αβ] a, habent Ebamtz | 4 θυγατεραις m | 4 μετ αυτου > z | 4 ante εφοβηθη + εν τω ορει z | 4 εφοβηθησαν mt | 4 εφοβηθη usque ad finem com-matis > D teste Grabio, quem uera testatum esse spatium superstes docet. εφοβηθη usque ad σηγωρ 5 prima manu serius addita in r | 4/5 οικησαι Ez | 5 εν prius AEabcmzt, εις r | 5 σιγωρ az | 5 οικησεν Amrtz, φησεν a, ωκοδομησεν E | 6 δυο > amt | 6 θυγατεραις E¹z | 6 ειπεν AErt [t² = b] | 7 νεωτερα A | 8 επι AEbcmrtz, εκ a | 8/9 καθηκε z | 9 και Ebcmrtz, ουν Aa | 9 ποτησωμεν m | 11 εποτησαν m | 12 εν > r | 12 εκεινη bc, εκεινη rz, ταυτη ADEm, ταυτη a, ταυτη t | 13 εν τη νυκτι εκεινη > D teste Grabio, την νυκτα εκεινην AEamrt | 13 εν > z | 14 ηδει Aabcrtz, ηδει mt, εγνω D teste Grabio [?] | 14 αυτον bc, αυτην AD [superest την] Eamrtz | 14 και] η mt | 14 εν τω alterum > ADEacrz contra bmt | 14/15 εγενετο δε > z | 15 εν > AD [αβ] Eamrz | 15 ante τη + και z | 15 και > z | 15/16 προς την νεωτεραν] τη νεωτερα m, την νεωτερα t¹, τη νεωτερα t² | 16 post ιδου + εγω z | 16 in κοιμηθην post ε litera radendo deleta t | 16 εχθες AD [αβ] Er | 16/17 ποτησωμεν m | 17 εν τη νυκτι ταυτη bc, τη νυκτι ταυτη m, την νυκτα ταυτην AD [αβ] Eartz. m^{ms} γρ και την νυκτα ταυτην manu ut uide-tur secunda | 17 post εισελθουσα + την υκτα [prima manu v super uersum additum] ταυτη r | 18 εξαναστησομεν a | 18/1 σπερμα εκ του πατρος ημων E

ἡμῶν σπέρμα. ³⁵ ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν 1
πατέρα αὐτῶν οἶνον, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεώτερα ἐκοιμήθη
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐ-
τὸν καὶ ἀναστῆναι. ³⁶ καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Λωτ 5
ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ³⁷ καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωάβ λέγουσα Ἐκ τοῦ πατρὸς μου·
οὗτος πατήρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ³⁸ ἔτεκε
δὲ καὶ ἡ νεώτερα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀμμὸν 10
λέγουσα Υἱὸς γένους μου· οὗτος πατήρ Ἀμμωνιτῶν ἕως τῆς
20 σήμερον ἡμέρας. ¹ καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς
λίβα, καὶ ὤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Σούρ· καὶ
παρώκησεν ἐν Γεράροις. ² εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν
ὅτι γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως δι' αὐτήν. ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γε- 15
ράρων καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν. ³ καὶ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς πρὸς

1 και > c | 1 εν > z | 2 αυτον E¹, ω super uersum scriptum |
3 post αυτης + την νυκτα εκεινην r, + τη νυκτι εκεινη z | 3 ηδει |
εγνω D [GR], ηδειν z | 3/4 αυτην AD [GR] Eamrtz | 4 αι δυο θυγατε-
ρες λωτ c post αυτων 5 | 4 θυγατεραις z | 6 εκαλεσεν AErt | 6 αυτον a
[sic] | 6 ad μωαβ r^{ms} εκ πατρος μου η υδωρ πατριον | 6 post μου +
ουτος mt | 7/8 και η νεωτερα δε ετεκεν r | 7 ετεκεν AD [superest v
ante δε] Ect¹ [t² = b] | 8 και prius > t | 8 εκαλεσεν AD [superest
εν ante το] Ert [t² = b] | 8 αμμων c, αμμων r [qui in margine laos
ημων], αμων z | 9 λεγουσα > AD [GR] Eacr | 9 ante υιος + ο A |
9 υιον E | 9 post υιος + του ADEamrtz | 9 γενου r | 9 post μου +
λεγουσα a | 9 αμμωνιτων c [Drz = b]. in commentario r Οι αμμωνιται
και αυτοι της αραβιας εκρατησαν τα μερη φιλαδελφιας. ητις αμμων
καλειται παρα των επιχωριων | 10 εκεινησεν AE | 10 αβρααμ εκειθεν c |
10 εις γην > c, εις την r | 10 προς Aabcmrtz, εως E | 11 λιβαν z |
11 ad καδης r^{ms} αγιον, ad σουρ idem τειχος η ευθυμοσ | 11 καδ-
δης z | 12 γεραροις z | 12 post γεραροις r in commentario Ουτοι [sed
qui?] της αραβιας κατεσχον τας αμφι την καλουμενην αρεοπολιν.
ητις την μητροπολις το παλαιον του μωαβιτων εθνοσ | 12 ειπεν AD
[superest εν ante δε] Emrt [t² = b] | 12 αβραμ D | 13 οτι > DEamt |
13/15 quae inter εφοβηθη 13 et αυτην 15 media, > rz | 14 οτι >
D [GR] Ea [habet hoc loco m] | 14 εστιν AD [superest v ante μηποτε] Emt
[t² = b] | 14 αποκτενουσιν at, αποκτενωσιν m | 15 απεστειλεν
AD [superest στειλεν ante δε] Ert [t² = b] | 15 ad αβιμελεχ r^{ms}
πατρος μου βασιλεια | 15/16 γεραρων E. in γεραρων ante ω litera

- 1 Ἀβιμέλεχ ἐν ὑπνῷ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν Ἴδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις
περὶ τῆς γυναικὸς ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συναρκηκία ἀν-
δρί. 4 Ἀβιμέλεχ δὲ οὐκ ἤψατο αὐτῆς, καὶ εἶπε Κύριε, ἔθνος
ἀγροῦν καὶ δίκαιον ἀπολείς; 5 οὐκ αὐτὸς μοι εἶπεν Ἀδελφῆ
5 μου ἐστὶ; καὶ αὕτη μοι εἶπεν Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ
καρδίᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο. 6 εἶπε δὲ
αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὑπνον Κάγω ἔγνω ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ
ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου, τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς
ἐμέ· ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφήκ' σε ἄψασθαι αὐτῆς. 7 νῦν δὲ
10 ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ
προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, γίνωσκῃ
ὅτι ἀποθανῆ σὺ καὶ πάντα τὰ σά. 8 καὶ ἠρθρισεν Ἀβιμέ-
15 βήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα. 9 καὶ ἐκάλε-

radendo deleta r. r^{ms} φραγμος | 16 ελαβεν ADErt [t² = b] | 16 σαρα r |
16 ηλθεν r

1 εν υπνω > cr | 1 υπνω m, ενυπνιω t [εν in utroque praemittitur] |
1 post υπνω + αυτου z | 1 post ειπεν + αυτω Aa [non D] | 1 ου >
Ez, post αποθνησκεις ponit c | 2 η r | 2 εστιν ADEt [t² = b] | 2 συ-
νωικια z | 3 „inde a uersu 4 usque ad 21, 3 desideratur“ D | 3 ειπεν
AEmrt [t² = b] | 3 post κυριε + ο θεος mt | 4 απολεις AEabm, απο-
λεσεις r, ουκ αποκτηεις c | 4 ειπεν μοι r | 4 et 5 post ειπεν + οτι E |
5 initio εστιν AEmrt [t² = b] | 5 και αυτη μοι ειπεν αδελφος μου
εστιν > r | 5 εν] εκ z sequentibus non mutatis | 5/6 loco quo perti-
neat adcuratius non indicato r^{ms} ἀκυ συνάπλοτη σι συναγαθοπ [π
super o scriptum] | 6 εν > cmt | 6 ειπεν AEmrt [t² = b] |
7 αυτω > az | 7 καθ υπνον > mt | 7 υπνου z | 7 καγω] καιγε
εγω z | 7 καθαρε omiserat E, qui inter scribendum post καρδια post
finem unius et ante initium uersus sequentis addidit | 8 εποιησα A¹,
prima manu correctum | 8 εφρησαμην E | 8 post εφρησαμην + εγω
Aar | 8 post σου + εγω mt. σου bis scribit z | 8 αμαρτειν σε AEabmt,
αμαρτησαι c, αμαρτανειν [sine σε] r, αμαρτανειν σε z | 9 ενεκεν
AEmrtz | 9 post σε + του c | 9 νυνι mt | 10 εστιν AERt¹ [cum tae-
deat semper referre t² radendo idem habere quod b, semel dixisse
sufficiat, ubicumque t¹ positurus sum, t² cum b conuenire] | 11 ζη-
σει E, ζησεις c | 11 αποδωσ cmt | 11 γνωθι Acmrz, γνωθη Et |
12 οτι > z | 12 αποθνησκεις a | 13 τω ab, τω mr, το AECTz | 13 εκα-
λεσεν AER | 14 ελαλησεν AER | 14 ante παντα + καιτι c | 15 ανθρω-
ποι AEabr, ανθρωες cmtz | 15 ante σφοδρα + τον κυριον mt, + τον
θεον r | 15/1 in εκαλεσεν ante a rasura unius literae capax t

σεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο 1
ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ'
ἐμέ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἀμαρτίαν μεγάλην; ἔργον, ὃ
οὐδεὶς ποιήσει, πεποίηκός μοι. ¹⁰εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ
Ἀβραάμ Τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο; ¹¹εἶπε δὲ Ἀβραάμ Εἶπα 5
γάρ Ἄρα οὐκ ἔστι Θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐμέ τε
ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς γυναικός μου. ¹²καὶ γὰρ ἀληθῶς
ἀδελφή μου ἐστὶν ἐκ πατρός, ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη
δὲ μοι εἰς γυναῖκα. ¹³ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ Θεός
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ εἶπα αὐτῇ Ταύτην τὴν 10
δικαιοσύνην ποιήσεις εἰς ἐμέ, εἰς πάντα τρόπον, οὗ ἂν εἰσέλ-
θωμεν ἐκεῖ, εἰπὼν ἐμέ ὅτι Ἀδελφός μου ἐστίν. ¹⁴ἔλαβε δὲ
Ἀβιμέλεχ χίλια δίδραγμα καὶ πρόβατα καὶ μόσχους καὶ παῖ-
δας καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν
αὐτῷ Σάρρα τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ¹⁵καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ 15
Ἀβραάμ Ἴδου ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· οὗ ἂν σοὶ ἀρέσκη,
κατοίκει. ¹⁶τῇ δὲ Σάρρα εἶπεν Ἴδου δέδωκα χίλια δίδραγμα
τῷ ἀδελφῷ σου· ταῦτα ἔσται σοὶ εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου
σου καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ, καὶ πάντα ἀλήθυσσον. ¹⁷προ-
σῆξατο δὲ Ἀβραάμ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἴασατο ὁ Θεὸς τὸν 20

1/2 „Aquila ti εἶδες ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο; Symmachus
τι ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Theodotio τι εἰσάκας ὅτι ἐποι-
ήσας τὸν λόγον τοῦτον;“ b | 2 ἡμῖν A Eabmrtz, μοι c | 2 ἡμάρτον c |
2 ἐπήγαγες A Eabmrtz, ἐποίησας c | 4 οὐδεὶς c | 4 ποιήσει A Eabmrtz,
πεποίηκεν c | 4/5 εἶπε δε ἀβιμελεχ τῷ ἀβραάμ > z | 4 εἶπεν A Emt¹ |
5 πεποίηκας m | 5 τοῦτο] τὸ ῥῆμα r | 5 εἶπεν A Emt¹ | 6 ἀρα A Ebcmt,
μηποτε arz | 6 ἐστὶν A Ert¹ | 6 τοῦτο mz | 6 τε A abcz, δε Emt |
7 ἀληθῶς > r | 8 ἐκ alterum A ε, sed prima manu x super uersum |
9 post μοι + καὶ a | 9 δε alterum > E | 9 ἐξήγαγεν A E r | 9 ο Θεός]
κυριος z | 10 εἶπον z | 11 ποιήσεις εἰς b c m t, ποιήσον ἐπ A, ποιήσεις
ἐπ E ar z | 11 ἐὰν A E abrtz, ἀν c, > m | 12 ἐκεῖ cum εἰπὼν coniun-
git a | 12 εἶπε z | 12 ἐμέ] περὶ ἐμου m t | 12 ὅτ E [sic] | 12 ἔλαβεν
A E r t¹ | 13 δίδραγμα abrt, δίδραγμα A E c m z | 13 καὶ primum >
A E a m r t | 13 καὶ tertium > a m t z | 14 ἔδωκεν A E r t¹ | 14 ἀβραάμ A |
14 post ἀπε uocis ἀπέδωκεν folia quaedam absunt ab E | 15 post εἶπεν +
αὐτῷ z | 15/16 ἀβιμελεχ τῷ ἀβραάμ > z | 16 γῆ μου] γυνῆ σου r z |
16 μου > a | 16 ante οὗ + ἐστὶν z | 16 ἀν abr, ἐὰν A c m t z |
16 ἀρέσκει z | 17 κατοίκει z | 17 τῇ δε A abmrt, καὶ τῆ c, καὶ τῆ z |
17 χίλια δίδραγμα suum c post σου 18 | 17 δίδραγμα abrt, δίδραγμα
A c m z | 18 ταῦτα > m | 18 ἐστὼ t | 18 σοὶ ἐσται c | 20 καὶ ἴασατο

- 1 Ἀβιμέλεχ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ,
καὶ ἔτεκον· ¹⁸ ὅτι συγκλείων συνέκλεισε κύριος ἔξωθεν πᾶσαν
μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβιμέλεχ ἕνεκεν Σάρρας τῆς γυναίκος
Ἀβραάμ. ¹ καὶ κύριος ἐπεσκέψατο τὴν Σάρραν καθὰ εἶπε· **21**
5 καὶ ἐποίησε κύριος τῇ Σάρρα καθὰ ἐλάλησε. ² καὶ συλλα-
βοῦσα ἔτεκε τῷ Ἀβραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν καιρὸν
καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. ³ καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραάμ τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ
Σάρρα, Ἰσαάκ· ⁴ περιέτεμε δὲ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαάκ τῇ ἡμέρᾳ
10 τῇ ὀγδόῃ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. ⁵ καὶ Ἀβραάμ ἦν
ἑκατὸν ἐτῶν, ἡμίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ⁶ εἶπε
δὲ Σάρρα Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὅς γὰρ ἂν ἀκούσῃ,
συγχαρεῖται μοι. ⁷ καὶ εἶπε Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ ὅτι
θηλάξει παιδίον Σάρρα, ὅτι ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γῆρα μου;

ο θεος τον > z, qui in horum loco, sequentibus non mutatis, περι
sufficit | 20 ο θεος > m

1 ante τας + πάσας c | 1 post αυτου alterum + και παντα τα
κτηνη αυτων c, + και ολον τον οικον αυτου rz | 2 συγκλειων > A |
2 συνεκλεισεν Acmt | 2 κυριος Aabr, ο θεος cmt | 2 εξωθεν > mt |
2 post πασαν + την a | 3 post οικω + του Amrt | 4 post κυριος +
ο θεος mt | 4 την > r | 4 ειπεν Art¹z | 5 εποιησεν Art¹ | 5 post
κυριος + ο θεος mt | 5 την σαρραν ct | 5 καθως m | 5/6 quae inter
καθα 5 et καιρον 6 media, > r | 5 ελαλησεν At¹ | 5/6 post συλλα-
βουσα + σαρρα mt | 6 ετεκεν Amt¹ | 6 ante τω + σαρρα Aaz | 6 το
> m¹, prima manu super uersum additum | 6 εις τον καιρον > z |
6 καιρων b, manu correctum | 7 post κυριος + ο θεος mtz | 7 εκα-
λεσε c | 7 αβρααμ > c | 8 του υιου > z | 8/9 του γενομενου αυτω
ον ετεκεν αυτω σαρρα > z | 8 του alterum > a | 8 ετεκε A [sic] |
9 post ισαακ prius + και z | 9 περιετεμεν ADrt¹z | 9 δε > z |
9 αβρααμ τον ισαακ αυτον z | 9 post ισαακ alterum + υιον αυτου
D [αβ] r, + τον υιον αυτου mt | 9/10 τη ημερα τη ογδοη D [superest
ρα τη ογδοη] bc, τη ογδοη ημερα Az, τη ογδωμη ημερα m, τη η
ημερα r, τη ογδομη ημεραι t, τη ογδοη ημερα az | 10 ενετειλατο ελα-
λησεν z | 10 ο θεος Aabr, κυριος cz, κυριος ο θεος mt | 10 και
αβρααμ bc, αβρααμ a, αβρααμ δε Amtz, και ην αβρααμ r | 10/11 ην
εκατον ετων Aab, η ετων εκατον D, ην ετων εκατον cmt, ην ετων
ρ z, ρε ετων r | 11 γεγονεν c | 11 ειπεν AD [superest εν ante δε] rt¹ |
12 μοι > Dr | 12 εποιησεν ADrt¹ | 12 ante κυριος + μοι D [αβ] r |
12 post κυριος + ο θεος mt, | 12 γαρ > mt | 12 αν Dbcmrt, εαν A,
> az | 13 συγχαρετε Dt, συγχαρητε z | 13 ειπεν ADMrt¹ | 13 τω
> mt | 13/14 οτι θηλαζει παιδιον σαρρα rz post μου 14 | 14 ετε-
κεν r | 14 υιον > r | 14 τω > z | 14 γηρει ADmtz

⁸καὶ ἠρέθη τὸ παιδίον καὶ ἀπεγαλακτίσθη· καὶ ἐποίησεν ¹
 Ἀβραὰμ δοχὴν μεγάλην ἢ ἡμέρα ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαὰκ ὁ
 υἱὸς αὐτοῦ. ⁹ἰδοῦσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἴγυ-
 πτίας, ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τοῦ
 υἱοῦ αὐτῆς, ¹⁰καὶ εἶπε τῷ Ἀβραὰμ Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην ⁵
 ταύτην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς
 τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαὰκ. ¹¹σκληρὸν
 δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ. ¹²εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ Μὴ σκληρὸν ἔστω
 ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης· ¹⁰
 πάντα, ὅσα ἂν εἶπῃ σοι Σάρρα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι
 ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. ¹³καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς
 παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν, ὅτι σπέρμα
 σὸν ἐστί. ¹⁴ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους
 καὶ ἄσκον ὕδατος καὶ ἔδωκεν τῇ Ἄγαρ· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ ¹⁵
 τὸν ὄμω αὐτῆς τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν. ἀπελ-
 θούσα δὲ ἐπλαῖατο κατὰ τὴν ἔρημον, κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ
 ὄρκου. ¹⁵ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ, καὶ ἔρριψε τὸ
 παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης· ¹⁶ἀπελθούσα δὲ ἐκάθητο
 ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν ὡσεὶ τόξον βολῆν· εἶπε γάρ Οὐ ²⁰

1 ηυξηθη z | 2 μεγαλην > r | 2 η ημερα] εν ημερα η r | 3 comma
 9 et quatuor prima uocabula 10 bis scripta in r | 3 uix crediderim
 αγαρ umquam adfuisse in D | 4 τω > a | 4 „Acacius μηποτε το παι-
 ζειν αντι της μαχης και διωξεως ειρηται;“ b | 5 αυτης abcmrt, αυ-
 της A, αυτου z | 5 και > mrtz | 5 ειπεν Amrt¹ | 6 ταυτην > cmt |
 6 in τον υιον ante v litera una radendo deleta t, τω νω z | 6 μη
 > Dz | 6 κληρονομηση mrt³ | 7 ταυτης > Aac, habent Dbmrtz |
 8 σφοδρα > r | 9 post αυτου + ισμαηλ Aac | 9 ειπεν Amrt¹ |
 9 εσται z | 9 post εστω + το ρημα Amrtz | 10 παιδος z | 10 περι
 alterum > D [GR] m [habet etiam t] rz | 11 αν abcmzt, εαν ADr |
 11 ακουση m, ακουσης t, ακουσον z | 13 ταυτης > c | 14 σου εστιν
 Aabcmrtz, εστιν σου D | 14 αναστη D [GR] | 14 τωι πρωι m | 14 αρτων m |
 15 εδωκε c | 15 τη > AD [GR] amrtz | 15 επεθηκε c, qui το παιδιον ex
 16 huc transfert | 16 τῶν [sic] ὠμων c, τον ὠμων m, των ὠμων rt |
 16 αυτης > ADa | 16 ante το + και ADamrtz | 16 το παιδιον hic > c |
 16/17 απελθουσαι t | 17 κατα prius > ADatz | 17 φρεαρ m | 18 εξελει-
 πεν AD [superest ελειπεν], εξελιπεν rt¹ | 18 εκ > c, απο z | 18 ερ-
 ριψεν ADt¹ | 19 post ελατης + και Dcrz | 19 δε > Dcrz | 19 εκα-
 θισεν z | 20 μακροθεν Dabcmrtz, μακροτερον A | 20 βολην τοξου r |
 20 ειπεν ADmrt¹ | 20 ου > r

- 1 μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου. καὶ ἐκάθισεν ἀπέ-
 ναντι αὐτοῦ· ἀναβοῶσαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν. ¹⁷ εἰσή-
 κουσε δὲ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ
 ἦν, καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος θεοῦ τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 5 καὶ εἶπεν αὐτῇ Τί ἐστίν, Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακίχοις γὰρ
 ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐστίν.
¹⁸ ἀνάστηθι καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρὶ σου
 αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτό. ¹⁹ καὶ ἀνέψξεν ὁ
 θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ εἶδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος·
 10 καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπλησεν τὸν ἀσκὸν ὕδατος καὶ ἐπότισε τὸ
 παιδίον. ²⁰ καὶ ἦν ὁ θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ ἠψῆθη
 καὶ κατέκρησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐγένετο δὲ τοξότης. ²¹ καὶ κα-
 τέκρησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ
 γυναικῶνα ἐκ τῆς Αἰγύπτου. ²² ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
 15 καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ καὶ Ὁχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ

1 ἐκάθισεν D [superest θισεν] abcmzt, ἐκαθητο Ar | 2 αὐτου
 > c | 2 post αὐτου + μακροθεν Aa | 2 ἀνεβοῶσαν D [superest ὠσαν]
 t¹, ἐβοῶσε m, ἀνεβοῶσε t² | 2 ante ἐκλαυσεν + και D [GR] mt |
 2/3 εἰσηκούσεν AD [superest ὠσεν] r, ἐσηκούσε c | 3 τῆς φωνῆς > c |
 4 ante θεου + του D [GR] r | 4 θεου AD [GR] abmrtz, κυριου c | 5 ἐπα-
 κηκοεν Art¹ | 6 πεδίου A | 6 ante εκ + σου AD [GR] amrtz. post σου ita
 additum + και ἐκάλεσεν r | 6 ἐστιν] ἦν r, ἐστι z | 7 και prius > D [GR]
 cmrt, ante ἀνάστηθι ponit z | 7 post παιδίον + σου z | 7/8 τῇ χειρὶ
 σου αὐτο Aabmrt, αὐτω τῇ χειρὶ σου z, τῆς χειρὸς αὐτου c | 7/8 „ita
 LL UU et ita legit Augustinus. AA LL κρατησον τῆς χειρὸς αὐτου,
 quae lectio extat apud Ioannem Chrysostomum et Hieronymum“ b |
 8 ποιῶ] καταστησῶ z | 8 post ποιῶσ A αὐτον | 9 ἰδεν AD [GR], εἰδεν
 mrt¹ | 10 και ἐπορεύθη > r | 10 in και post x minio in margine scri-
 ptum litera [x] radendo deleta, postquam miniator officio suo functus
 est. talia deinceps tacebo | 10 ἐπλησεν Ar, ἐπληρωσεν t¹, ἐπληρωσε
 mt² | 10 ὕδατος > c. ante ὕδατος + του D [GR] a. post ὕδατος +
 ζῶντος z | 10 ἐποτίσεν Art¹ | 11 post παιδίον + αὐτῆς c | 11 ἠψῆθη z |
 12 και κατέκρησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ > m | 12 post ἐρήμῳ + τῇ φαράν r, +
 φαράν t, + χαράν z | 12 ἐγένετο δε] και ἐγένετο mrtz | 12/13 και
 κατέκρησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ φαράν > rz | 13 post ἐρήμῳ + τῇ AD [GR] a |
 13 φαράν a. > b, in cuius margine calamo adscriptum est | 13 αὐτων r |
 13 post μήτηρ + αὐτου crz | 14 τῆς in b calamo correctum quo loco
 typis exscriptum est φαράν, τῆς etiam cmt, γῆς AD [GR] a | 14 ante
 ἐγένετο + και crz | 14 ἐγένετο > z | 14 δε > D [GR] crz | 15 και
 primum > z | 15 aldina fortasse heic et in sequentibus ὁ χοζαθ.
 quum saepius uocabula disiuncta adpareant in hac editione, certi nihil

ἡμῶν σπέρμα. ³⁵ ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν ¹
πατέρα αὐτῶν οἶνον, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεώτερα ἐκοιμήθη
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐ-
τὸν καὶ ἀναστῆναι. ³⁶ καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Ἀὼτ
ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ³⁷ καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ ⁵
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωᾶβ λέγουσα Ἐκ τοῦ πατρὸς μου·
οὗτος πατήρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ³⁸ ἔτεκε
δὲ καὶ ἡ νεώτερα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀμμὼν
λέγουσα Υἱὸς γένους μου· οὗτος πατήρ Ἀμμωνιτῶν ἕως τῆς
²⁰ σήμερον ἡμέρας. ¹ καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς ¹⁰
λίβαν, καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Σούρ· καὶ
παρώκησεν ἐν Γεράροις. ² εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν
ὅτι γυνὴ μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως δι' αὐτήν. ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γε- ¹⁵
ράρων καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν. ³ καὶ εἰσῆλθεν ὁ Θεὸς πρὸς

1 και > c | 1 εν > z | 2 αυτον E¹, ω super uersum scriptum |
3 post αυτης + την νυκτα εκεινην r, + τη νυκτι εκεινη z | 3 ηδει]
εγνω D [αβ], ηδειν z | 3/4 αυτην AD [αβ] Eamrtz | 4 αι δυο θυγατε-
ρες λωτ c post αυτων 5 | 4 θυγατεραις z | 6 εκαλεσεν AErt | 6 αυτον a
[sic] | 6 ad μωαβ r^{ms} εκ πατρος μου η υδωρ πατριον | 6 post μου +
ουτος mt | 7/8 και η νεωτερα δε ετεκεν r | 7 ετεκεν AD [superest v
ante δε] Ect¹ [t² = b] | 8 και prius > t | 8 εκαλεσεν AD [superest
εν ante το] Ert [t² = b] | 8 αμμων c, αμμων r [qui in margine laos
ημων], αμαν z | 9 λεγουσα > AD [αβ] Eacr | 9 ante υιος + ο A |
9 υιον E | 9 post υιος + του ADEamrtz | 9 γεου r | 9 post μου +
λεγουσα a | 9 αμμωνιτων c [Drz = b]. in commentario r Οι αμμωνιται
και αυτοι της αραβιας εκρατησαν τα μερη φιλαδελφιας. ητις αμμων
καλειται παρα των επιχωριων | 10 εκεινησεν AE | 10 αβρααμ εκειθεν c |
10 εις γην > c, εις την r | 10 προς Aabemrtz, εως E | 11 λιβαν z |
11 ad καδης r^{ms} αγιον, ad σουρ idem τειχος η ευθυσμος | 11 καθ-
δης z | 12 γαγαροις z | 12 post γεραροις r in commentario Ουτοι [sed
qui?] της αραβιας κατεσχον τας αμφι την καλουμενην αρεοπολιν.
ητις ην μητροπολις το παλαιον του μωαβιτων εθνους | 12 ειπεν AD
[superest εν ante δε] Emrt [t² = b] | 12 αβρααμ D | 13 οτι > DEamt |
13/15 quae inter εφοβηθη 13 et αυτην 15 media, > rz | 14 οτι >
D [αβ] Ea [habet hoc loco m] | 14 εστιν AD [superest v ante μηποτε]
Emt [t² = b] | 14 αποκτενουσιν at, αποκτενασιν m | 15 απεστειλεν
AD [superest στειλεν ante δε] Ert [t² = b] | 15 ad αβιμελεχ r^{ms}
πατρος μου βασιλεια | 15/16 γαγαρωνων E. in γεραρων ante ω litera

- 1 Ἀβιμέλεχ ἐν ὑπνῷ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν Ἴδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις
περὶ τῆς γυναικὸς ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συγκληκία ἀν-
δρῖ. 4 Ἀβιμέλεχ δὲ οὐκ ἤψατο αὐτῆς, καὶ εἶπε Κύριε, ἔθνος
ἀγροῦν καὶ δίκαιον ἀπολείς; 5 οὐκ αὐτός μοι εἶπεν Ἀδελφῆ
5 μου ἐστὶ; καὶ αὕτη μοι εἶπεν Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρχᾷ
καρδίᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο. 6 εἶπε δὲ
αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὑπνον Κάγω ἔγνων ὅτι ἐν καθαρχᾷ καρδίᾳ
ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου, τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς
ἐμέ· ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφήκᾳ σε ἄψασθαι αὐτῆς. 7 νῦν δὲ
10 ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ
προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, γνῶσῃ
ὅτι ἀποθανῆ ἂν καὶ πάντα τὰ σά. 8 καὶ ὤφθησεν Ἀβιμέ-
λεχ τῷ πρῶτῳ καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφο-
15 βήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφοδρά. 9 καὶ ἐκάλε-

radando deleta r. r^{ms} φραγμος | 16 ελαβεν ADErt [t²=b] | 16 σαρχα r |
16 ηλθεν r

1 εν υπνω > cr | 1 υπνω m, ενυπνωι t [εν in utroque praemittitur] |
1 post υπνω + αυτου z | 1 post ειπεν + αυτω Aa [non D] | 1 συ >
Ez, post αποθνησκεις ponit c | 2 η r | 2 εστιν ADEt [t²=b] | 2 συ-
νωκλια z | 3 „inde a uersu 4 usque ad 21, 3 desideratur“ D | 3 ειπεν
AEmrt [t²=b] | 3 post κυριε + ο θεος mt | 4 απολεις AEabm, απο-
λεσεις r, ουκ αποκτειεις c | 4 ειπεν μοι r | 4 et 5 post ειπεν + οτι E |
5 initio estin AEmrt [t²=b] | 5 και αυτη μοι ειπεν αδελφος μου
εστιν > r | 5 εν] εκ z sequentibus non mutatis | 5/6 loco quo perti-
neat adcuratius non indicato r^{ms} ανυ συνάπλοτη σι συναγαθοπ [π
super o scriptum] | 6 εν > cmt | 6 ειπεν AEmrt [t²=b] |
7 αυτω > az | 7 καθ υπνον > mt | 7 υπνου z | 7 καγω] καιγε
εγω z | 7 καθαρχε omiserat E, qui inter scribendum post καρδια post
finem unius et ante initium uersus sequentis addidit | 8 εποιησα A¹,
prima manu correctum | 8 ερησαμην E | 8 post εφεισαμην + εγω
Aar | 8 post σου + εγω mt. σου bis scribit z | 8 αμαρτειν σε AEabmt,
αμαρτησαι c, αμαρτανειν [sine σε] r, αμαρτανειν σε z | 9 ενεκεν
AEmrtz | 9 post σε + του c | 9 νυν mt | 10 εστιν AEr¹ [cum tae-
deat semper referre t² radendo idem habere quod b, semel dixisse
sufficiat, ubicumque t¹ positurus sum, t² cum b conuenire] | 11 ζη-
σει E, ζησεις c | 11 αποδος cmt | 11 γνωθι Acmrz, γνωθη Et |
12 οτι > z | 12 αποθνησκεις a | 13 τω ab, τω mr, το AECTz | 13 εκα-
λεσεν AEr | 14 ελαλησεν AEr | 14 ante παντα + κατα c | 15 ανθρω-
ποι AEabr, ανδρες cmtz | 15 ante σφοδρα + τον κυριον mt, + τον
θεον r | 15/1 in εκαλεσεν ante a rasura unius literae capax t

νήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ⁶ ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ 1
 ξύλα τῆς ὀλοκαυτώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ·
 ἔλαβε δὲ μετὰ χεῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ
 ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. ⁷ εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραὰμ
 τὸν πατέρα αὐτοῦ Πάτερ. ὁ δὲ εἶπε Τί ἐστι, τέκνον; εἶπε ⁵
 δὲ Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ ἐστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς
 ὀλοκαύρωσιν; ⁸ εἶπε δὲ Ἀβραὰμ Ὁ Θεὸς ὕψεται ἐαντῷ πρό-
 βατον εἰς ὀλοκαύρωσιν, τέκνον. πορευθέντες δὲ ἀμφοτέροι
 ἅμα ⁹ ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός. καὶ ἠκο-
 δόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα. ¹⁰
 καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ
 τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. ¹⁰ καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, σφάζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
¹¹ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν
 Ἀβραὰμ Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ. ¹² καὶ εἶπε Μὴ ¹⁵
 ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσῃς
 αὐτῷ μηδὲν· νῦν γὰρ ἔγνων ὅτι φοβῆ ἰσὺν τὸν Θεόν, καὶ οὐκ
 ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. ¹³ καὶ ἀναβλέψας
 Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε, καὶ ἰδοὺ κριὸς εἰς κα-

παιδιον A | 18 ελευσωμεθα r [qui in margine eis βηθανιαν ισως],
 διελευσωμεθα z

1 ἀναστρεψομεν ADtz. z ἀναστρεψομεν suum post προς υμας
 ponit | 1 ante προς + κειθεν D | 1 προς υμας > r | 1 ελαβεν ADrt¹ |
 2 ολοκαυτωσεως D [superest ολοκαυτω] | 2 επεθεικεν r | 3 ελαβεν Art¹ |
 3 χειρα ADMrt | 3 και το πυρ ante μετα Acmtz [contra D], ante ελαβε z
 omisso δε | 3 και primum > a | 3 μαχαιρα m | 4 ειπε δε bmt², ειπεν
 δε Drt¹, και ειπεν A, > a | 5 τον πατερα αυτου > m | 5 post αυτου +
 ειπας Ac | 5 priori loco ειπεν Acmrt¹ | 5 εστιν AD | 5/6 ειπε δε abc,
 λεγων AD, ειπεν δε λεγων mt¹ [ειπε κτε t²], > r | 6 το primum o
 in rasura habet m | 6 εστιν AD | 6 post εις + την r | 7 ολοκαυτωσιν
 D [εr] z | 7 ειπεν ADMrt¹ | 7 αυτω z | 7/8 πραβατον c | 8 ολοκαυτω-
 σιν z | 9 o > z | 10 εκει > cz, post αβρααμ ponunt mt | 10 αβρααμ
 > D [εr] | 10 το > AD [εr] cmrtz | 10 επεθηκεν Art¹ | 11 συμπο-
 δησας c | 12 τω r¹, ν prima manu super uersum | 13 λαβειν την μα-
 χαιραν > mt | 14 κυριου > t | 14 και ειπεν λεγων αυτω mt |
 14 post ειπεν + αυτω Acrz | 15 αβρααμ alterum > m | 15 ο δε ειπεν
 > A, και ειπεν mt | 15 και ειπε ειπε δε z | 15 fin ειπεν Acmrt¹ |
 16 επιβαλεις z | 16 ποιησεις mz | 17 μηθεν z | 17 ad νυν r^{ms} ὁ εβραιος
 νυν εδειξας | 17 συ τον θεον Dabctz, τον θεον συ Amr | 19 αβρααμ
 ante ειδε ponit z | 19 αυτου > z | 19 ειδεν mrt¹, ιδεν AD | 19/1 „Me-

- 1 τεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων. καὶ ἐπορεύθη
 Ἀβραὰμ καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὄλο-
 κάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ¹⁴ καὶ ἐκάλεσεν
 Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Κύριος εἶδεν ἵνα
 5 εἴπωσι σήμερον Ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη. ¹⁵ καὶ ἐκάλεσεν
 ἄγγελος κυρίου τὸν Ἀβραὰμ δεύτερον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγων
¹⁶ Κατ' ἐμαντοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος, οὐ εἶνεκεν ἐποίησας
 τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ
 δι' ἐμέ, ¹⁷ ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πλη-
 10 θυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς
 τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης· καὶ κληρονο-
 μήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντιῶν, ¹⁸ καὶ
 ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς
 γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς. ¹⁹ ἀπεστράφη δὲ
 15 Ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἀναστάντες ἐπορεύ-
 θησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου· καὶ κατῴκησεν Ἀβραὰμ
 ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου. ²⁰ ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα

lito o syros kai o ebraios kremaamēnos phsi ws safrēstēron tytoun ton stauron“ b

1 εν φυτω σαβεκ rz post των κερατων | 1 σαβεκ] „Aquila συχῶ-
 schol το σαβεκ αφεισιν τινες εκδεδωκασιν, οι δε ορθιος, ως ειναι
 αυτο το λεγομενον τραγος ορθος επαναβεβηκως φυτω. ενταυθα δε
 ορθος των κερατων κατεχομενος, ως ειναι φανερον τυπον σταυρου.
 δια τουτο δε ουχ ερμηνευεται, οτι η εβραικη μια ουσια λεξι πολλα
 σημαινει ερμηνευομενη, προς δε τους πυνθανομενους δει αποκρινεσθαι
 και λεγειν οτι το σαβεκ επηρμενος ερμηνυει“ b. idem scholion fere
 iisdem uerbis in catena Nicephori I 282 ζ et m: prima uerba Gennadio
 adscribit Nicephorus. quae e Diodoro habet Nicephorus, etiam in m
 leguntur atque ita quidem Το εν φυτω ουχ εχει ο συρος, μονον δε το
 σαβεκ. τουτο δε το ονομα του φυτου ειναι νομιζω. τοις δε εβραιοις
 το σαβεκ δοκει αφεισιν σημαινειν. και τουτο δε του μυστηριου του
 σταυρου δηλωτικον αν ειη. r ad σαβεκ in margine adscribit συχῶν
 ἔπειν το σαβέκ | 1 ante των + ex cmt | 2 ελαβεν AD [superest aben]
 rt¹ | 2 απηνεγκεν z | 2 αυτον > a | 2 εις > r | 4 αβρααμ > r |
 4 εκεινου > z | 4 ιδεν AD [ab], οιδεν z | 5 επωσιν ADr | 5 ορη z |
 5 εκαλεσε z | 6 αγγελος κυριου] κυριος z | 6 δευτερον τον αβρααμ z |
 7 ωμοσα bz | 7 ενεκεν c | 8 εφισω D | 9 δι εμε > a | 9 η abcmz,
 ει ADr | 13 ευλογηθησονται c | 13/82, 4 quae post τω σπερ secuntur,
 > D „usque v. 21“ [ab] | 13/14 της γης > A | 14 επηκουσας z |
 14 Επεστραφη r | 16 αμα > Aa | 16 επι usque ad αβρααμ > mt |
 17 τὸ φρέαρ abcr, τω φρεατι Az, τωι φρεατι mt

καὶ ἀγγέλη τῷ Ἀβραάμ λέγοντες Ἰδοὺ τέτοκε Μελχὰ καὶ 1
 αὐτὴ υἱὸς τῷ Ναχῶρ τῷ ἀδελφῷ σου, ²¹ τὸν Οὐζ̄ πρωτότο-
 κον καὶ τὸν Βαῖξ̄ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τὸν Καμουηλ̄ πατέρα
 Σύρων ²² καὶ τὸν Χαζὰδ̄ καὶ Ἀζαῦ καὶ τὸν Φαλδῆς καὶ τὸν
 Ἰελδαφ̄ καὶ τὸν Βαθουήλ. ²³ Βαθουήλ δὲ ἐγέννησε τὴν Ρε- 5
 βέκκαν. ὅτι ὡ οὔτοι υἱοί, οὓς ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχῶρ τῷ
 ἀδελφῷ Ἀβραάμ. ²⁴ καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, ἣ ὄνομα Ῥεύμα,
 ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Ταβὲκ καὶ τὸν Ταάμ καὶ τὸν Τοχὸς καὶ
 23 τὸν Μοχά. ¹ ἐγένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάρρας ἑτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτά.
² καὶ ἀπέθανε Σάρρα ἐν πόλει Ἀρβόκ, ἣ ἐστὶν ἐν τῷ κοιλῶ- 10
 ματι· αὐτὴ ἐστὶ Χεβρων ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἦλθε δὲ Ἀβραάμ
 κόψασθαι Σάρραν καὶ πενθῆσαι. ³ καὶ ἀνέστη Ἀβραάμ ἀπὸ
 τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἀβραάμ τοῖς υἱοῖς τοῦ Χετ
 λέγων Ἰσραὴλ καὶ παρεπίδημος ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν· ὅτε

1 λεγοντων z | 1 τετοκεν Acg | 2 τῷ prius > Aa | 2 ους b, ως z,
 ωξ Aacmrt | 2/3 post πρωτοτοκον + αυτου r | 3 loco βαυξ z ζαβ |
 4 χαζαδ Amt, χαζαδ D, χαζαθ cr, χοζα z | 4 ante αζαν + τον
 ADacmrtz | 4 ναζαν a, αζαν r | 4 φαλδης AD [e correctione nel pri-
 mae manus uel coassuae librario ipsi] mrtz, φαλδαλ D¹, φαλας c |
 4/5 και τον ιελδαφ > D | 4 τον quartum > m | 5 ιελδαθ c, ελαφ mt,
 ιελαμ z. ιελδαφ hoc loco r | 5 βαθουηλ δε abr, και βαθουηλ ADcm̄t, και
 μαθουηλ z | 5 εγεννησεν ADrt¹ | 5/6 ρεβεκαν z | 6 υιοι ουτοι z | 6 ετε-
 κεν ADr | 7 παλλακις a | 7 ρευμα b, ρηρα A, ρημα D [GR] amrtz,
 ρεμαν c | 8 ετεκεν ADert¹ | 8 post αυτη + τον βααικ m, + τον βαακ t |
 8 τον ταβεκ και τον τααδ r, τον τααμ και τον ταβεκ D, τον τααδ και
 τον γαεν c, τον τααδ και τον ταβεκ z, και τον τααμ και τον ταβεχ
 mt | 8 τοχος t, τουχος z, χως m [D=b] | 9 μοχα AD [GR] tz, χωμα c,
 μοχαν mt | 9 ετη ραξ̄ tz, ραξ̄ ετη r | 9 post εικοσιεπτα + ετη ζωης σαρ-
 ρας D | 9 r: μελχα βασιλεια. ωξ βουλευομεναν. ναχωρ αναπανσεως φωτος.
 βαυξ εξουδενωμενον. καμουηλ αναστασις θεου. συρων μετεωρων. χα-
 ζαθ ψευδος. φαλδης πτωσιν ενδεους η πτωσιν πτωχειας. αζαν οραπτα.
 ιελδαβ [sic] χειρος περισσεια η χειρα λαβε. βαθουηλ ενοικον θεου η
 θυγατερα θεου. ρεβεκαν υπομονη. τοχος σιγη. ρεμα [sic hoc loco]
 ορασις προσδοκωμενη η αγαπητη η ορωσαν. τααμ διαμηρικομενον η
 φαραγγα καυματος. μοχα εντερον κενον | 10 απεθανεν Art¹ |
 10 ante πολει + τη c | 10 πολλει z | 10/13 r: αρβοχ [sic in com-
 mentario] τετραγωνω. χεβρων συζυγη η εταιρια. χετ εκστασεως | 10 ...βοx
 etiam D. αρβουκ a, αρβοκ mtz | 10/11 κυλωματι t | 11 εστιν ADt¹ | 11 χευ-
 ρων z | 11 τη > AD [GR] m, t habet τη̄ | 11 ηλθεν ADrt¹ | 12 σαρ-
 ραν post πενθησαι m | 12 post πενθησαι + αυτην r | 13 αυτου > cr |
 13 ειπε ct² z | 13 αβρααμ > Dcmrtz | 13 του alterum > Aacmz [non t] |
 14 παρεπιδημος z | 14/1 quae inter ὅτε 14 et υμων 1 media, > r

1 μοι οὖν κτήσιν τάφου μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρὸν μου ἀπ' ἐμοῦ. ⁵ ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χέτ πρὸς Ἀβραὰμ λέγοντες ⁶ Μή, κύριε· ἄκουσον δὲ ἡμῶν. βασιλεὺς παρὰ θεοῦ οὐ εἶ ἐν ἡμῖν, ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον τὸν νεκρὸν σου· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὐ μὴ κωλύσει τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, τοῦ θάψαι τὸν νεκρὸν σου ἐκεῖ. ⁷ ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ προσεκίνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς υἱοῖς τοῦ Χέτ. ⁸ καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ἀβραὰμ λέγων Εἰ ἔχετε τῇ ψυχῇ ὑμῶν ὥστε θάψαι τὸν νεκρὸν μου ἀπὸ προσώπου μου, ⁹ ἀκούσατέ μου καὶ λαλήσατε περὶ ἐμοῦ Ἐφρωνί τῷ τοῦ Σαάρ· ⁹ καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὃ ἐστὶν αὐτῷ, τὸ ὄν ἐν μέρει τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ· ἀργυρίου τοῦ ἀξίου δότω μοι αὐτὸ ἐν ἡμῖν εἰς κτήσιν μνημείου. ¹⁰ Ἐφρων δὲ ἐκιάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Χέτ· ἀποκριθεὶς δὲ Ἐφρων ὁ Χετταῖος πρὸς ¹⁵ Ἀβραὰμ εἶπεν, ἀκούοντων τῶν υἱῶν Χέτ καὶ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν πάντων, λέγων ¹¹ Παρ' ἐμοὶ γενοῖ, κύριε, καὶ ἄκουσόν μου. τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ σοὶ δίδωμι· ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν μου δέδωκά σοι· θάψον τὸν νεκρὸν σου. ¹² καὶ προσεκύνησεν Ἀβραὰμ ²⁰ ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ¹³ καὶ εἶπε τῷ Ἐφρων εἰς τὰ ἅτα ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς Ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν

1 μοι ουν ab, ουν μοι ADcmtz | 1 ταφου > c | 2 απ εμου Dabcmrtz, εκει A | 2 οι > crz | 2 ante χετ + του De | 3 μη κυριε > r | 3 δε > r | 3 υμων a | 3 ante βασιλευς + κυριος r | 4 ει συ Dcmrt | 4 ει > z | 5 ουδεις mt | 5 ου μη > Aarz, ου > D | 5 κωλυση mt | 5/6 κωλυση το μνημειον αυτου απο σου Dt, το μνημειον αυτου κωλυσει απο σου Aar | 6 απο σου > m, habet t | 6 του θαψαι Aabcrtz, θαψον D, θαιψαι mt | 6 ante εκει + απο σου z | 7 προσεκνησεν ADrt¹ | 7 ante τοις + και m [non t] | 7 του > Amrtz, habet D | 8 ελαλησεν ADrt¹ | 8 αβρααμ > rz | 10 και > c | 10 εφρων b contra D et reliquos | 10 εφρων χους λιπαρος. σααρ κρανηγ r^{ms} | 10 τφ] το z | 11 δοτο t, δοτε z | 11 αυτου crz | 11 ante το ον + εν t | 11 το ων z | 12 μερει Dabcmrtz, μεριδει A | 12 δοτω Dabcmrtz, δοτε A | 12 αυτω z | 13 δε > r | 13 ante μνημειου + του D [ar] | 13 εμμεσω A | 14 δε > z | 15 αβρααμ] αυτον mt | 15 post ακουοντων + παντων r | 15 post και + πατων AD [ar] cmrtz | 15 των alterum > c | 16 πολιν] πυλην της πολεως αυτου r | 16 παντων > Acmrtz | 16 λεγω mt | 16 εμου mtz | 16 γινου c | 17 post αγρον + δεδωκα z, qui διδωμι 18 nihilominus habet, + δεδωκα σοι r | 18 ενωπιον z | 18 παντων > A | 20/21 του 20 usque ad γης 21 > t in spatio uacuo octo tantum literarum capaci | 20 post γης + και τοις υιοις του χετ a | 20 ειπεν Amr | 21 εναντιον > D [ar] | 21 ante του + παν-

μου· τὸ ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ θάψω τὸν 1
 νεκρὸν μου ἐκεῖ. ¹⁴ ἀπεκρίθη δὲ Ἐφρών τῷ Ἀβραάμ λέγων
¹⁵ Οὐχί, κύριε· ἀκήκοα γάρ, γῆ τετρακοσίων διδραχμῶν ἀργυ-
 ρίου· ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ; σὺ δὲ
 τὸν νεκρὸν σου θάψον. ¹⁶ καὶ ἤκουσεν Ἀβραάμ τοῦ Ἐφρών· 5
 καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραάμ τῷ Ἐφρών τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλά-
 λησεν εἰς τὰ ὕδα τῶν υἱῶν Χέτ, τετρακόσια διδραχμα ἀργυ-
 ρίου δοκίμου ἐμπόροις. ¹⁷ καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς Ἐφρών, ὃς ἦν
 ἐν τῷ διπλῷ σπηλαίῳ, ὃς ἐστι κατὰ πρόσωπον Μαιμβρῆ, ὁ
 ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον, ὃ ἦν 10
 ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ πᾶν, ὃ ἐστιν ἐν τοῖς ὄρεσι αὐτοῦ κίλμ,
¹⁸ τῷ Ἀβραάμ εἰς κτήσιν ἐναντίον τῶν υἱῶν Χέτ καὶ πάντων
 τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν. ¹⁹ μετὰ ταῦτα ἔθαψεν
 Ἀβραάμ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ
 τῷ διπλῷ, ὃ ἐστιν ἀπέναντι Μαιμβρῆ· αὕτη ἐστὶ Χεβρών ἐν 15
 τῇ γῇ Χαναάν. ²⁰ καὶ ἐκνώσθη ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ
 ἦν ἐν αὐτῷ τῷ Ἀβραάμ εἰς κτήσιν τάφου παρὰ τῶν υἱῶν

τος Ααζ | 21 post γης + λεγων r | 21 επειδη habet η in rasura scri-
 ptum r

1 θαψον Αζ | 2 εφρωμ t | 2 τω αβρααμ > z | 2 post λεγων +
 αυτω r | 3 post κυριε + μου r | 3 γη > AD [GR] crz, eius loco οτι a | 3 δι-
 δραγμαων mt. διδαχμων r¹, διδραχμων r², δραχμων z. in margine r
 στατηρες ως φησιν ωριγενης. το ημισυ της ογκιας εχει δραχμας δυο
 et μλλον εις αργυρον οι τοιε συνηλλαττον ως μεχρι νυν περσαι και
 τα περι την αρμενιαν | 4 αλλα > AD [GR] amrtz | 4 τι αν ειη τουτο
 ανα μεσον εμου και σου bc, ανα μεσον εμου και σου τι αν ειη τουτο
 Αamt, ανα μεσον εμου και ανα μεσον σου τι αν ειη τουτο D [GR] r |
 5 του bcmrtz, τω Αa | 6 και απεκατεστησεν αβρααμ τω εφρων > az |
 6 απεκατεστησεν Abt, αποκατεστησεν cm, απεστειλεν r | 7 ante χει +
 του mt | 7 υ z | 7 διδραγμα mrt | 8 εμποροις A | 8 εστη Abemtz,
 εστιν ar | 9 εν τω σπηλαιω τω διπλω cz | 9 ος Αabmrt, ο D [GR] cz |
 9 εστιν A | 10 δ prius ... δενδρον > z initio nouae paginae | 10 εν
 > A | 10 παν > a | 11 και παν > AD [GR] acmrtz | 11 ante τοις +
 πασιν D [GR], + πασι ar | 11 ορεισις z | 12 τω του z | 12 κτισιν
 εναντιων z | 12 των > z | 12 ante χει + του c | 12 και παντ in
 rasura A, manu nel prima uel correctoris antiquissimi | 13 πολιν] πυ-
 λην της πολειωσ αυτου r | 13 ante μετα + και mt, post μετα + δε c |
 14 την γυναικα αυτου σαρραν m, sed a β uersui inpositis prima manu
 in ordinem uulgatum redacta | 15 εστιν χεβρων At¹ | 15 χειρων z |
 16 τη > D [GR] z | 16/17 ο ην Αabmrtz, το c | 17 εν > A | 17 κτι-
 σιν z

- 1 *Χετ*. ¹ και Ἀβραὰμ ἦν προβεβηκώς ἡμερῶν, **24**
 και κύριος ἠλόγησε τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα. ² και εἶπεν
 Ἀβραὰμ τῷ παιδί αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ
 τῷ ἀρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ Θεὸς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν
⁵ μηρόν μου, ³ και ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
 και τὸν Θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου
 Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ
 οἰκῶ ἐν αὐτοῖς. ⁴ ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου, οὗ ἐγεννήθην, πο-
 ρεῖσθαι και εἰς τὴν φυλὴν μου, και λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου
¹⁰ Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. ⁵ εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς Μήποτε οὐ
 βούληται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν
 ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες
 ἐκεῖθεν; ⁶ εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραὰμ Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ
 ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ. ⁷ κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ
¹⁵ και ὁ Θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
 μου και ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι και ὃς
 ὤμοσέ μοι λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην και τῷ σπέρ-

1 ante χειτ + του cz | 1 προβεβηκος z | 2 ευλογησεν ADt¹, ευλο-
 γησε cmt²z, ηυλογησεν r | 3 παιδι αυτω τω z | 4 παντων post των
 αυτου ponunt cz | 4 post των rasura duarum literarum capax A | 4 αυ-
 του] υπαρχοντων αυτωι mt | 4/5 επι τον μηρων z | 5 in commentario r
 Εβραιος δε τις ελεγεν τον ορκον ειναι κατα της περιτομης, αλλοι δε
 κατα του εκ σπερματος εκπορευομενου χριστου. Ευσεβιου εμισης Ο
 ελλην σεμνοτερον ερμηνευει· ο γαρ εβραιος και ο συρος αυτο λεγει του
 ανδρος το τεκνοποιον οργανον. κελευει δε εκεινον θειναι την χειρα,
 ινα κατα της περιτομης ομοση της του θεου διαθηκης | 5 εξορκιω
 A²hemrt, εξορκισω A [prima manu, si Babero fides] D [αβ], εξορ-
 κιω a, ορκιω z | 6 τον θεον > Ar | 6/7 ισαακ τω υιω μου c | 7 ante
 ισαακ + τωι t | 7 απο Aabmrtz, εκ c | 7 εγω > z | 8 εν αυτοις
 Dabemrtz, μετ αυτων A | 8 αλλ η D [?] abmrtz, αλλα A, αλλ c |
 8 εγεννηθην D [superest εννη] b, εγενομην Aamrtz, εγω εγενομην c |
 9 post μου prius + και εις τον οικον του πατρος μου z | 9 ληψη
 AD [αβ], ληψει z | 10 ειπεν ADrt¹ | 10 μηποτε ου Aabmrt, εαν ουν
 μη c, εαν μη z | 11 βουλεται AD, βουληθη z | 11 πορευθηναι Aabamrtz,
 ελθειν D [αβ : superest εν] | 12 ante αποστρεψω + και αποστρεψων
 mt, μη αποστρεψων r | 12 εις την γην οθεν εξηλθες > z | 13 ειπεν
 ADrt¹ | 13 αβραμ m¹; prima manu correctum | 14 αποστρεψεις z |
 14/15 quae inter τον 14 et γης 15, > r | 14 κυριε t | 15 ο θεος > z |
 15 ελαβεν Ar | 16 ης > r [addidit MCrusius in libro mutuo accepto] |
 16 εγεννηθην Aar | 16 ελαλησεν Ar | 16 μοι > z, μου m | 16/17 και ος
 ωμοσε μοι > r | 16 ος alterum > ADcmtz | 17 „ab ωμοσε usque

ματί σου· ἀντὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθεν¹ σου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. ⁸ ἔν δὲ μὴ θέλη ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὄρκου μου· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ. ⁹ καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν⁵ μῆρον Ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. ¹⁰ καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ. ¹¹ καὶ ἐκοίμισε τὰς¹⁰ καμήλους ἕξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὀψέ, ἥρῃκα ἐκπορεύονται αἱ ὕδρευόμεναι. ¹² καὶ εἶπε Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, εὐδόωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον καὶ ποιήσον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ. ¹³ ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, αἱ δὲ θυμα-¹⁵τέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλήσαι ὕδωρ· ¹⁴ καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ἣ ἂν ἐγὼ εἴπω Ἐπίκλινον τὴν ἰδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἶπη μοι Πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι — ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου τῷ Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι²⁰

v. 14 omnia desiderantur“ D [GR] | 17 ὤμοσεν A, ὠμωσεν m | 17/1 λεγων τω σπερματι σου δωσω την γην ταυτην r

1 εμπροσθεν m¹, prima manu correctum | 2 ληψη A | 2 post μου + ισαακ Δαζ | 2 δε > z | 3 θελει z | 3 μετα σου post ταυτην conlocant mt | 4 εση] ει συ z | 4 ορκου μου b, ορκου τουτου Aamrtz, ορκου μου τουτου c | 5 αυτου > m | 5/6 επι των μηρων z | 6 αβρααμ του κυριου > z | 6 αβρααμ > A, additum est a correctore quodam perantiquo | 7 inde a syllabis ματος uocis ρηματος usque ad Μεσοποταμιαν 10 superest lacinia codicis S | 8/9 των αγαθων του κυριου αυτου > r | 9 την > c | 10 εκοιμησεν A, εκοιμισεν r, εκοιμησε mtz. „schol εγονατισεν“ b^{ms} | 11 παρα] περι z | 11 υδατος τω προς m | 12 post ηρῃκα + δε z | 12 επορευοντο r | 12 και > z | 12 ειπεν Amrt¹ | 12 κυριος a | 13 μου > A | 13 εμου] μου mt | 15 εγω > c | 15 την πηγην c | 15 πηγης] γης a | 15 δε > z | 15/16 θυγατεραις z | 16 ante των + των ανθρωπων c | 16 νοικουντων z | 16 αντλησαι r in margine manu prima, in media pagina υδρευσασθαι | 17 ειπω εγω r | 17 ante την + μοι mrt, + μ (quod vulgo μου legendum est) z | 18 ante πω + εγω mt | 18 ειπει m | 18 μοι > mrt | 18 post πει + και m | 18 συ > crt | 19 παυσονται tz | 19 πινουσαι A | 19/20 ταυτην usque ad ισαακ bis scripsit r | 19/20 „schol απεδειξας“ b^{ms}. συ απεδειξας r^{ms} | 20 τω alterum > Acmrtz | 20 τουτω] του A, τουτο t

- 1 ἐποίησας ἔλσος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ. ¹⁵ καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελεῖσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἢ τεχθεῖσα Βαθούηλ, υἱῷ Μελχᾶς τῆς γυναικὸς Ναχώρ, ἀδελφοῦ δὲ Ἀβραάμ, ἔχουσα τὴν ἰδρίαν
- 5 ἐπὶ τῶν ὠμων αὐτῆς. ¹⁶ ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβάσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπλησε τὴν ἰδρίαν αὐτῆς, καὶ ἀνέβη. ¹⁷ ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπε Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ἰδρίας σου. ¹⁸ ἡ δὲ εἶπε Πίε, κύριε·
- 10 καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε τὴν ἰδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτὸν ἕως ἐπαύσατο πίνων. ¹⁹ καὶ εἶπε Καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πῖωσι. ²⁰ καὶ ἔσπευσε καὶ ἐξεκένωσε τὴν ἰδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον, καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλήσαι πάλιν, καὶ ὑδρεύσατο πάσαις
- 15 ταῖς καμήλοις. ²¹ ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτήν, καὶ παρεσιώπηα τοῦ γυνῶναι εἰ εὐώδωκε κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἢ οὐ. ²² ἐγένετο δὲ ἥνικα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὀλκῆς

1 πεποιησας mt | 1 μετα του κυριου bcmtz, τω κυρω Aar | 2 αυτον in rasura prima manu A | 2 αυτον συντελεσαι D [GR] r | 2 αυτου > AD [GR] cmrtz | 3 ρεβεκα z | 3 ad ρεβεκα adscr r^{ms} πολλη υπομοση | 3 ante υιω + τω z | 4 ναχωρ του αδελφου αβρααμ c | 4 δε > rt | 4 7 10 13 υδρειαν r | 5 τον ωμων z | 5 αυτης > cz | 7 in πηγην post π litera deleta A | 7 επλησεν Ar | 7 αυτης > D [GR] cmrtz | 7/8 επεδραμεν Art¹, εδραμε c | 8 δε > r | 8 αυτη cr | 8 ειπεν Amrt¹, ειπεν αυτη c | 8 ποτησον μοι m | 9 υδωρ > mt | 9 υδρειας r | 9 ειπεν Amrt¹ | 9 post κυριε + μου r | 10 εσπευσεν Art¹ | 10 λοοο και καθειλε rz καθειλεν | 10 καθειλεν At¹, καθιλεν D [GR] | 10 post υδρειαν + αυτης r | 10 εαυτης r | 11 εποτησεν m | 11 post εως + ου D [GR] c | 11 ειπεν Amrt¹ | 12 τας καμηλους σου ποτιω και υδρευσομαι a | 12 πιωσιν Art¹ | 13 εσπευσεν Art¹ | 13 εξεκενωσεν Ar, εξεκαινωσε m | 13 ante εις + εαυτης r | 13 εις abmrtz, επι Ac | 13 ποτηστηριον m, ποτηριον tz | 14 εδραμε c | 14 ante επι + ετι D [GR] amrtz | 14 παλιν b, υδωρ Aamt, neutrum D [GR] rz, ante επι ponit παλιν c sine υδωρ | 14 υδρευσατο r [Crusium expertum est] | 14/15 ταις καμηλοις πασαις z | 15 post καμηλοις + αυτου r | 16 του γυναι > m | 16 ει ευωδωκε bmt², η ευωδωκεν A [οδωκεν κς την prima manu in rasura A], ει ευωδωκεν r, ευωδωσεν D [GR: de ει taceatur], ει ευωδωσε a, ει ευωδωκε cz, ει ευωδωκεν t¹ | 17 γεγενετο δε > z | 17 post ηνικα + δε z | 17 πασαι > D [GR] z | 17 καμηλοι m, καμηλαι z | 17 „a voce καμηλοι usque v. 30 omnia desunt“ D [GR] | 18 ante ενωτια + δυο c | 18 ανα δραχμην ολκης „L U διδραχμην. Hieronymus

καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὀλκῆ 1
 αὐτῶν. ²³καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν καὶ εἶπε Θυγάτηρ τίνοσ εἶ;
 ἀνάγγελόν μοι· εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρὶ σου τόπος ἡμῖν τοῦ
 καταλύσαι; ²⁴ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ Θυγάτηρ Βαθουήλ εἰμι τοῦ
 Μελχᾶς, ὃν ἔτεκε τῷ Ναχώρ. ²⁵καὶ εἶπεν αὐτῷ Καὶ ἄχρα 5
 καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τόπος τοῦ καταλύσαι.
²⁶καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος προσεκίνησε τῷ κυρίῳ καὶ
 εἶπεν ²⁷Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ,
 ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν
 ἀπὸ τοῦ κυρίου μου· ἐμέ τ' εὐώδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ 10
 ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου. ²⁸καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς ἀνήγγειλε[ν]
 εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
²⁹τῇ δὲ Ῥεβέκκα ἀδελφὸς ἦν, ᾧ ὄνομα Λάβαν· καὶ ἔδραμε
 Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγὴν. ³⁰καὶ ἐγένετο,
 ἥρῃκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς 15
 ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς
 ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγούσης Οὕτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· καὶ

in quaest hebr uertit didrachmum pondus eius“ b^{ms} | 18 δραχμης A, δι-
 δραγμαον mt, δραχμων z | 18 post ολκης + και εθηκεν εις τα οτα αυτης z

1 ultra hunc uersum, temporis angustia impeditus, codicem r con-
 ferre non potui, ad quem spero fore ut redire aliquando possim |
 1 ψελια Ac | 1 ante επι + χρυσα z | 2 ειπεν Acmt¹z | 3 μοι] ημιν
 m [t=b] | 3 ante ει + και. cz | 3 εστιν At¹ | 3 τοπος post εστι z |
 3 του > Acmtz | 4 η δε ab, και Acmtz | 4 ειπε z | 4 αυτω > z |
 4 ante ειμι + εγω m, post ειμι + εγω Atz | 5 μελχα a | 5 ετεκε το
 abcmz, ετεκεν αυτω A, ετεκεν τωι t | 5 ειπεν > z | 5 και alterum
 > ctz | 6 χορτασματα abcmz, χορτασμα A | 6 πολλα > mt, πολυ A |
 6 post τοπος + ημιν z | 6 του > z | 7 προσεκνησεν A | 7 τω
 > A | 8 post ειπεν + αυτη z | 9 ου cz | 9 εγκατελειπεν A, κα-
 τελιπες c, κατελιπε z | 9 αυτου > Aa, σου c | 10 post μου +
 αβρααμ cmtz | 10 εμε τ ευωδωκε b, εμε ευωδωκεν A, εμε ευω-
 δωκε at², εμε τε ευωδωσε c, εμε ευωδοκε m, εμε ευωδωκεν t¹, και
 εμε εν οσω ηγαγε z | 10 post ει + τον c | 10 του alterum > m |
 11 post μου + λαβειν γυναικα τω υιω αυτου c | 11 απηγγειλεν At,
 ανηγγειλε ab | 12 εις τον οικον > a | 12 τη μητρι a | 12 τα > A¹,
 super uersum scripsit uel ipse librarius uel corrector coaenus |
 13 ην αδελφος c | 13 εδραμεν A, ελαβε m [MCrusius εδραμε
 super uersum scripsit, in libro mutuo accepto!] | 14 εξω επι
 την πηγην προς τον ανθρωπον z | 15 ιδεν A, ειδεν t¹ | 15 ψελια
 επι τας χειρας A, ψελια επι τας χειρας az, ψελια επι τας δυ χει-
 ρας c | 16 οτι mtz | 16 ηκουσεν Az | 16 τα ρηματα > z | 16/17 ης

1 ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμή-
 λων ἐπὶ τῆς πηγῆς, ³¹ καὶ εἶπεν αὐτῷ Δεῖρο εἰσελθε, εὐλο-
 γητὸς κυρίου· ἕνα τί ἔστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἠτοίμασα τὴν
 οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς καμήλοις. ³² εἰσῆλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος
 5 εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλους· καὶ ἔδωκεν
 ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι
 τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτοῦ,
³³ καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄφτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν Οὐ μὴ
 φάγω ἕως τοῦ λαλήσαι με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπεν Δάλη-
 10 σον. ³⁴ καὶ εἶπε Παῖς Ἀβραὰμ ἐγὼ εἰμι. ³⁵ κύριος δὲ ἠλό-
 γησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
 πρόβατα καὶ μόσχους καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, παῖδας καὶ
 παιδίσκας, καμήλους καὶ ὄνους. ³⁶ καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνή
 τοῦ κυρίου μου υἱὸν ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηρᾶσαι
 15 αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ. ³⁷ καὶ ὤρκισέ με ὁ
 κύριός μου λέγων Οὐ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν
 θυγατέρων τῶν Χανααίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ ἐν τῇ γῆ
 αὐτῶν· ³⁸ ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου πορεύσῃ καὶ
 εἰς τὴν φυλὴν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.

ἀδελφῆς αὐτοῦ ρεβεκκας t, αὐτῆς eorum loco z | 17 οὕτως Amt | 17 λε-
 λαλῆκεν A | 17/89, 5 quae inter και 17 et και prius 89, 5 media, > z
 1 ἦλθεν At¹ | 2 ante τῆς + τῆς γῆς m [sic, non t] | 2 post πηγῆς +
 του υδατος m | 2 δευρα t | 3 ante να + και c | 2/3 „ita LL UU et
 latina editio. AA LL εὐλογητος κυριος“ b^{ms} | 3 κυριος AD [GR] amt |
 3 ητοιμακα D [GR] mt | 4 post και + τον a | 4 εισηλθεν At¹ | 5 επε-
 σαξεν A | 6 νιψασθαι > λααz | 7 post και + υδωρ z | 7 ποσιν των A |
 8 αυτους t | 8 αρον z | 8 post ειπεν + ο ανθρωπος z | 9 με > mt |
 9 ειπαν Aamt, ειπον z, ειπε c | 10 ειπεν Amt¹ | 10 παις ειμι εγω του
 αβρααμ z | 10 ειμι εγω c | 10 δε > D [GR], post δε + εὐλογητος m |
 10/11 εὐλογησεν At¹, εὐδωσεν D [GR], εὐλογησε omt² z | 11 εδωκεν
 εγενετο z | 12 μοσχοι z, βοας mt | 12 και secundum > z | 12 και
 χρυσιον και αργυριον D, χρυσιον και αργυριον omt | 12 ante παιδας
 + και Dc. παιδες z | 13 παιδισκαι καμηλοι ονοι z | 13 ετεκεν ADT¹ |
 14 ενα > D [GR: spatium assentitur] | 14 τῷ κυρίῳ μου > z | 15 αυτην
 D [GR] mt, τον κυριον μου z | 15 ante οσα + παντα Dmt | 15 ωρκισεν
 AD, ωρκησε z | 16 λημψη AD, ληψει z | 17 θυγατερων D, si Ti-
 schendorffio fides | 17 εν οισ] μεθ ων mt | 17 οικω mt | 18 αυ
 αυτων m, τον κυριον μου z | 18 αλλα mt | 18 post αλλ + η ADa |
 19 λημψη AD | 19 ante εκειθεν + ισαακ mt | 19 εκειθεν > c

³⁹ εἶπα δὲ τῷ κυρίῳ μου Μήποτε οὐ πορεύσεται ἡ γυνή ¹ μετ' ἐμοῦ. ⁴⁰ καὶ εἶπέ μοι Κύριος ὁ Θεός, ᾧ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ, αὐτὸς ἐξαποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σου καὶ εὐδοῦσαι τὴν ὁδὸν σου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τῆς φυλῆς μου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. ⁵ ⁴¹ τότε ἀθῶος ἔση ἀπὸ τῆς ἀρᾶς μου· ἦνίκα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν φυλὴν μου καὶ μὴ σοι δῶσι, καὶ ἔση ἀθῶος ἀπὸ τοῦ ὀρκισμοῦ μου. ⁴² καὶ ἔλθῶν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν εἶπα Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, εἰ σὺ εὐδοῖς τὴν ὁδὸν μου, ἐν ἧ νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ. ⁴³ ἰδοὺ ἐγὼ ¹⁰ ἐφέστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως ἐκπορεύονται ἀντλήσαι ὕδωρ, καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ἧ ἂν ἐγὼ εἶπω Πότισόν με ἐκ τῆς ὑδρίας σου μικρὸν ὕδωρ, ⁴⁴ καὶ εἶπη μοι Καὶ σὺ πίε καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι: αὕτη ἡ γυνή, ἧν ἠτοιμάσας κύριος τῷ ¹⁵ ἐαυτοῦ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ. ⁴⁵ καὶ ἐγένετο πρὸ

1 ειπον δε z, και ειπα c | 1 post δε + εγω mt | 1 πορευσεται η γυνη b, πορευθη η γυνη Ac, βουληται η γυνη πορευθησαι a, πορευθησεται η γυνη mt, μη πορευθη η γυνη z | 2 ειπεν Amt¹ | 2 ο θεος > D [teste Grabio] | 2 ευηρεστησω z | 3 αποστελει D [GR] cmtz | 3 με uocis μετα in rasura manu secunda A | 4 ευωδωσει m, ευοδοση z | 4 λημψη AD [GR] | 6 απο abcmtz, εκ A | 6 γαρ] δε mt, > z | 6 εαν > tz | 7 την φυλην μου Aabz, την εμην φυλην D [GR] cmt | 7 μη σοι δωσι bez, μη δωσιν σοι AD [GR], μη σοι δωσωσι a, μη σοι δωσιν mt | 7 και alterum > D [GR] c | 8 μου uocis ορκισμου usque ad και 11 supersunt ex S | 8 ορκισμου σου c | 8 ειπον cz | 9 ευοδεις συ z | 10 εν η bc, ην AD [GR] Samtz | 10 νυν > mt | 10 εγω prius in rasura prima manu m | 10 πορευσομαι a | 10 εν αυτη bc, επ αυτην AD [GR] Sa, εις αυτην mtz | 10 εγω alterum > ac | 11 εστηκα A [post tres literas radendo deletas: Baberius prima manu εφεστηκα fuisse contendit] D [GR] Sz | 11 την πηγην A, της γης της πηγης m | 11 και αι Aabcz, αι δε D [GR] mt | 11 θυγατεραις tz | 12 εκπορευονται αντλησαι bc, εξελευσονται υδρευσασθαι A [εξε et σ praecedentis polews in rasura A, cui prima manus inscripsit] D [GR] amtz | 13 ην αν t | 13 ποιησον t | 13/14 μικρον υδωρ εκ της υδριας σου AD [GR] mtz, μικρον υδωρ απο της υδριας σου c | 14 ειπε z | 14 και συ πие abmtz, πие συ Ac | 14/15 τας καμηλους t | 14 τοις z | 15 υδρευσομαι m | 15 ητοιμασεν A | 16 θεραποντι αυτου ισαακ z | 16/17 εποησας c | 17 αβραμ m¹, prima manu correctum | 17/1 προ του Aabcmtz, πριν η D [GR]

- 1 τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ μου ἐνθὺς Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ ὑδρεύσατο. εἶπα δὲ αὐτῇ Πότισόν με. ⁴⁶καὶ σπεύσασα καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα
- 5 αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς καὶ εἶπε Πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ· καὶ ἔπιον, καὶ τὰς καμήλους ἐπότισε. ⁴⁷καὶ ἠρώτησα αὐτὴν καὶ εἶπα Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι. ἢ δὲ ἔφη Θυγάτηρ Βαθουήλ εἰμι υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, ὃν ἔτεκεν ἀπὸ Μελχὰ. καὶ περιέθρηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια
- 10 περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς. ⁴⁸καὶ εὐδοκήσας προσεκίνησα τῷ κυρίῳ, καὶ εὐλόγησα κύριον τὸν θεὸν τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὃς εὐώδωσέ με ἐν ὁδοῦ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ νύμφῳ αὐτοῦ. ⁴⁹εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλκος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου· εἰ δὲ μή,
- 15 ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. ⁵⁰ἀποκριθεῖς δὲ Ἀάβαν καὶ Βαθουήλ εἶπαν Παρὰ κυρίου ἐξῆλθε τὸ πρῶγμα τοῦτο· οὐ δυνασόμεθά σοι ἀντειπεῖν κακὸν ἢ καλόν. ⁵¹ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου, λαβὼν ἀπό-

1 με συντελεσαι ctz [m = b] | 1 εν > c | 1 μου > mtz | 1 ενθὺς Aabz, και ιδου D [GR], και ιδου ενθὺς c, ενθὺ mt | 2 τον ωμον z | 3 ειπον δε z, και ειπα c | 4 post με + μικρον υδωρ c, + υδωρ μικρον z | 4 καθειλεν At¹ | 4 επι τον βραχιονα > D [GR] cmtz | 5 αυτης > mtz | 5 ειπεν Amt¹ | 5 α uocis τας prima manu in rasura A | 5 σου > z | 6 post καμηλους + μου AD [GR] cz | 6 εποτισεν A, ισε uocis εποτισε m manu prima in rasura, εποτησεν t¹, εποτησε t² | 6/7 επηρωτησα mt | 7 ειπον mtz | 7 τινος θυγατηρ ει Ac, τινος ει θυγατηρ mt, τινος θυγατηρ omisso ει z | 7 αναγγειλον μοι > D [GR] az | 8 εφη ειπε cz | 8 post ειμι + εγω Acmtz | 8 υιου του b, του υιου AD [GR] mtz, υιου sine του a, του sine υιου c | 9 α uocis περιεθρηκα prima manu in rasura alterius quoque literae capaci A | 9 post ενωτια + επι τον βραχιονα αυτης a | 9 ψελια AD [GR] c | 10 περι abcmztz, επι A | 10 τῳ > AD [GR] | 12 ευωδωσε με hm, ευωδωσε με a, ευωδωσεν μοι A: μοι ex D notauit Grabius: ευωδωσε με cz [μ z] | 13 ποιεται z | 14 ελεον z | 14 post μου + απαγγειλατε μοι complutensis, sequentibus non mutatis | 14 ει δε μη > AD [GR] amtz | 15 απαγγειλαται A | 15 post μοι + ει δε μη mt | 15 υποστρεψω z | 15 δεξια η αριστερα D [GR], δεξια η εις αριστερα cmt | 15 post η + εις Acmtz | 16 αποκριθεντες c | 16 βαθουηλ και λαβαν D [GR] | 16 και και z | 16 βαιδουηλ z | 16 ειπον cz | 17 εξηλθεν At¹ | 17 πρῶγμα abc, προσταγμα AD [GR] mt | 17 ante σοι + ουν AD [GR], ουν omisso σοι mt | 17 αντιπειν Acz | 18 καλον κακω z | 18 η καλον bc, καλω AD [GR] am, καλωι t. ,, AA LL κακον καλωι.

τρεχε· και ἔστω γυνή τῆ νύχ τοῦ κυρίου σου καθὰ ἐλάλησε 1
 κύριος. 52 ἐγένετο δὲ ἐν τῆ ἀκούσαι τὸν παῖδα τοῦ Ἀβραάμ
 τῶν θημάτων αὐτῶν, προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν τῆ κυρίου.
 53 και ἐξενέγκας ὁ παῖς σκευή ἀργυρᾶ και χρυσᾶ και ἱμα-
 τισμὸν ἔδωκε τῆ Ῥεβέκκα, και δῶρα ἔδωκε τῆ ἀδελφῶ 5
 αὐτῆς και τῆ μητρὶ αὐτῆς. 54 και ἔφαγον και ἔπιον και αὐτὸς
 και οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, και ἐκοιμήθησαν. και
 ἀναστὰς τὸ πρωὶ εἶπεν Ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς
 τὸν κύριόν μου. 55 εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς και ἡ μήτηρ
 Μεινάτω ἡ παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, και μετὰ 10
 ταῦτα ἀπελεύσεται. 56 ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Μὴ κατέχετέ
 με· και κύριος εὐδόκωσε τὴν ὁδόν μου ἐν ἐμοί· ἐκπέμψατέ
 με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου. 57 οἱ δὲ εἶπαν Καλέ-
 σωμεν τὴν παῖδα και ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς. 58 και
 ἐκάλεσαν τὴν Ῥεβέκκαν και εἶπαν αὐτῇ Πορεύσῃ μετὰ τοῦ 15
 ἀνθρώπου τούτου; ἡ δὲ εἶπε Πορεύσομαι. 59 και ἐξέπεμψαν
 Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν και τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, και
 τὸν παῖδα τοῦ Ἀβραάμ και τοὺς μετ' αὐτοῦ. 60 και εὐλό-

schol ο συρος η καλον η κακον“ b^{ms} | 18 ενωπιον Aabmt, εναντιον
 D [αβ] cz

1 ελαλησεν At¹ | 2 post κυριος + ο θεος z | 2 του abcmtz, τον
 AD [superest ν ante αβρααμ] | 3 αυτων abcmtz, τουτων AD [αβ] | 3 τη
 > Am, habet D [superest ω ante κω] | 4 προσενεγκας c [D = b] | 4 ante
 χρυσα + σκευη D | 5 εδωκεν utroque loco A, priori D, priori δε-
 δωκε a, altero εδωκεν t¹ | 5 τη > ADamtz | 5 ρεβεκκαν z | 6 αυτης
 alterum > z | 6 και quartum > AD [αβ] cmtz | 8 post αναστας + ο
 παις c [non D] | 8 το > ADamtz | 8 post ειπεν + ο παις z | 8 εκπεμψαται A.
 syllaba τε huius imperatiui denuo incipit E | 9 ειπον cz [non D] | 9 αυτης
 post μητηρ ponit E | 10 μεθ ημων η παρθενος ημερας ωσει δεκα E |
 10/11 μετ αυτα D [αβ], μετα τουτο c | 11 απελευσεσθε z | 11 ειπεν
 AEmt¹ | 11 κατεχεται mt | 12 post και + γαρ Emt | 12 ευδοκωσεν t¹,
 ευδοκωσεν AE, ευδοκωσε a, ευδοκωσε z | 12 μου] αυτου a | 12 εν εμοι
 > ADEcmtz | 12 εκπεμψαται t, sed αι in rasura? | 13 οι δε ειπον m,
 ειπον δε cz | 13/14 καλεσομεν z | 14 και prius > c | 14 ερωτησομεν m,
 επρωτησομεν AD [αβ: superest επ] | 15 την > AD [αβ] Eamt |
 15 ρεβεκκα m | 15 ειπον cz | 16 η δε Eabcmtz, και A | 16 ειπεν AEt¹ |
 17 ante ρεβεκκαν + την c | 17 ρεβεκκα m | 17 „Aquila και την τιθηνη
 αυτης, Symmachus και την τροφον αυτης“ in margine b | 18 του
 Eabcmt, τον AD [αβ], > z | 18 αυτου] αυτων m, αυτον t | 18/1 ηυλο-
 γησαν E

¹ ἦσαν Ῥεβέκκῃ καὶ εἶπαν αὐτῇ Ἀδελφῆ ἡμῶν εἰ· γίνου εἰς
 χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς
 πόλεις τῶν ὑπεναντίων. ⁶¹ ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ
 ἄβραι αὐτῆς ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν
⁵ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν Ῥεβέκκῃ
 ἀπῆλθεν. ⁶² Ἰσαὰκ δὲ διεπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ
 φρέαρ τῆς ὀράσεως· αὐτὸς δὲ κατόκει ἐν τῇ γῆ τῇ πρὸς
 λίβα. ⁶³ καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον τὸ
 πρὸς δειλῆς, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε κα-
¹⁰μήλους ἐρχομένας. ⁶⁴ καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς εἶδε τὸν Ἰσαὰκ καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου,
⁶⁵ καὶ εἶπε τῷ παιδί· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευό-
 μενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; εἶπε δὲ ὁ παῖς
 Ὁὗτός ἐστιν ὁ κύριός μου· ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον
¹⁵ περιεβάλετο. ⁶⁶ καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα τὰ
 ῥήματα, ἃ ἐποίησεν. ⁶⁷ εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς

1 ρεβεκκα m | 1 post ρεβεκκαν + την αδελφην αυτων AD [GR:
 superest εληφ] Ecmtz | 1 ειπον cz | 2 χειλιαδας D [superest χει-
 λια] | 2/3 και 2 usque ad των υ 3 „atramento nouo obductae a
 manu recenti“ A | 3 αναστα A¹, prima manu correctum | 3 ante
 ρεβεκκα + η c, post ρεβεκκα + απηλθεν D [GR: spatium assenti-
 tur] | 4 αβραι „Aquila παιδισκαι, Symmachus χορασια“ in mar-
 gine b | 5 μετα του ανθρωπου Eabemt, μετα του A, in quo το
 [non υ sequens?] „rescriptae sunt a manu recenti: cetera perie-
 runt cum pergamena abscissa“ | 5 και αναλαβων ADabemt, ανα-
 λαβων δε E | 5 ρεβεκκα m | 6 επορευετο ADEcmtz | 7 τη alterum
 > Ecz | 8 και εξηλθεν] εξηλθε δε c | 8 αδολεσχισαι z | 8 „Sym-
 machus λαλησαι εν τω αγρω. Aquila ομιλησαι εν χωρα. schol εξηλθε
 κατα μονας τοις ιδιοις λογισμοις ενομιλησαι. ου προσκειται δε τινι.
 εικοτως, επει μηδε ανθρωπων η τοιαυτη ομιλια γινεται, αλλ ητοι
 προς θεον η αυτου τινος προς εαυτον“ b in margine | 8 εν τω πε-
 διω c | 8 παιδιον A | 8 το alterum > Ec | 9 δειλην c, δηλης z |
 9 αυτου > ADEcmtz | 9 ιδεν AD [superest ιδ] E, ειδεν t¹, ιδε z |
 11 ιδεν AE, ειδεν t | 12 ειπεν AEt¹ | 12 παιδιω z | 12 τι z |
 12 εκεινος > z | 13 εν τω πεδιω > E | 13 παιδιω A | 13 ημων
 Ecmtz | 13 ειπεν AEt¹ | 14 integer et 15 usque ad ο παις > z |
 14 εστιν > c | 14 θεριστρον t | 16 α εποησεν ADabcz, ταυτα E,
 ταυτα α εποησε [sic] m, ταυτα α εποησεν t | 16 εισηλθεν ADEt |
 16/1 „Aquila εισηγαγεν αυτην εις την σπηνην σαφρας της μητρος
 αυτου“ b^{ms}. idem m | 16/1 της μ prima manu in rasura A

καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὀλκῆ 1
 αὐτῶν. ²³ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν καὶ εἶπε Θυγάτηρ τίνοσ εἶ;
 ἀνάγγελόν μοι· εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρὶ σου τόπος ἡμῖν τοῦ
 καταλῦσαι; ²⁴ ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ Θυγάτηρ Βαθουήλ εἰμι τοῦ
 Μελαχᾶς, ὃν ἔτεκε τῷ Ναχώρ. ²⁵ καὶ εἶπεν αὐτῷ Καὶ ἄγχορα 5
 καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι.
²⁶ καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος προσεκίνησε τῷ κυρίῳ καὶ
 εἶπεν ²⁷ Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ,
 ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἀληθείαν
 ἀπὸ τοῦ κυρίου μου· ἐμέ τ' εὐώδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ 10
 ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου. ²⁸ καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς ἀνήγγειλε[ν]
 εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
²⁹ τῇ δὲ Ῥεβέκκα ἀδελφὸς ἦν, ᾧ ὄνομα Λάβαν· καὶ ἔδραμε
 Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγὴν. ³⁰ καὶ ἐγένετο,
 ἥρῃκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς 15
 ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς
 ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγοῦσης Οὕτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· καὶ

in quaest hebr uertit didrachmum pondus eius“ b^{ms} | 18 δραχμης A, δι-
 δραγμαον mt, δραχμων z | 18 post ολκης + και εθηκεν εις τα οτα αυτης z

1 ultra hunc uersum, temporis angustia impeditus, codicem r con-
 ferre non potui, ad quem spero fore ut redire aliquando possim |
 1 ψελια Ac | 1 ante επι + χρυσα z | 2 ειπεν Acmt¹z | 3 μοι] ημιν
 m [t=b] | 3 ante ει + και.cz | 3 εστιν At¹ | 3 τοπος post εστι z |
 3 του > Acmtz | 4 η δε ab, και Acmtz | 4 ειπε z | 4 αυτω > z |
 4 ante ειμι + εγω m, post ειμι + εγω Atz | 5 μελχα a | 5 ετεκε τω
 abcmz, ετεκεν αυτω A, ετεκεν τωι t | 5 ειπεν > z | 5 και alterum
 > ctz | 6 χορτασματα abcmzt, χορτασμα A | 6 πολλα > mt, πολυ A |
 6 post τοπος + ημιν z | 6 του > z | 7 προσεκνησεν A | 7 τω
 > A | 8 post ειπεν + αυτη z | 9 ου cz | 9 εγκατελειπεν A, κα-
 τελιπες c, κατελιπε z | 9 αυτου > Aa, σου c | 10 post μου +
 αβρααμ cmtz | 10 εμε τ ευωδωκε b, εμε ευωδωκεν A, εμε ευω-
 δωκε at², εμε τε ευωδωσε c, εμε ευωδοκε m, εμε ευωδοκεν t¹, και
 εις εν οδω ηγαγε z | 10 post εις + τον c | 10 του alterum > m |
 11 post μου + λαβειν γυναικα τω υιω αυτου c | 11 απηγγειλεν At,
 ανηγγειλε ab | 12 εις τον οικον > a | 12 τη μητρι a | 12 τα > A¹,
 super uersum scripsit uel ipse librarius uel corrector coaeuus |
 13 ην αδελφος c | 13 εδραμεν A, ελαβε m [MCrusius εδραμε
 super uersum scripsit, in libro mutuo accepto] | 14 εξω επι
 την πηγην προς τον ανθρωπον z | 15 ιδεν A, ειδεν t¹ | 15 ψελια
 επι τας χειρας A, ψελια επι τας χειρας az, ψελια επι τας δυ χει-
 ρας c | 16 οτι mtz | 16 ηκουσεν Az | 16 τα ρηματα > z | 16/17 της

1 ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐστηρίχτος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμή-
λων ἐπὶ τῆς πηγῆς, ³¹καὶ εἶπεν αὐτῷ Δεῦρο εἰσελθε, εὐλο-
γητὸς κυρίου· ἵνα τί ἐστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἠτοιμάσα τὴν
οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς καμήλοις. ³²εἰσηλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος
5 εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλους· καὶ ἔδωκεν
ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι
τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτοῦ,
³³καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν Οὐ μὴ
φάγω ἕως τοῦ λαλήσαι με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπεν Δάλη-
10 σον. ³⁴καὶ εἶπε Παῖς Ἀβραάμ ἐγὼ εἰμι. ³⁵κύριος δὲ ἠλό-
γησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
πρόβατα καὶ μύσχους καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, παῖδας καὶ
παιδίσκας, καμήλους καὶ ὄνους. ³⁶καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνή
τοῦ κυρίου μου υἱὸν ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηῖσαι
15 αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ. ³⁷καὶ ὠρκισέ με ὁ
κύριός μου λέγων Οὐ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν
θυγατέρων τῶν Χαναανίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ ἐν τῇ γῆ
αὐτῶν· ³⁸ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου πορεύσῃ καὶ
εἰς τὴν φυλὴν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.

αδελφης αυτου ρεβεκκας t, αυτης eorum looo z | 17 ουτως Amt | 17 λε-
λαληκεν A | 17/89, 5 quae inter και 17 et και prius 89, 5 media, > z

1 ηλθεν At¹ | 2 ante της + της γης m [sic, non t] | 2 post πηγης +
του υδατος m | 2 δευρω t | 3 ante ινα + και c | 2/3 „ita LL UU et
latina editio. AA LL ευλογητος κυριος“ b^{ms} | 3 κυριος AD [GR] amt |
3 ητοιμακα D [GR] mt | 4 post και + τον a | 4 εισηλθεν At¹ | 5 επε-
σαξεν A | 6 νιψασθαι > Aacz | 7 post και + υδωρ z | 7 ποσιν των A |
8 αυτους t | 8 αρτον z | 8 post ειπεν + ο ανθρωπος z | 9 με > mt |
9 ειπαν Aamt, ειπον z, ειπε c | 10 ειπεν Amt¹ | 10 παις ειμι εγω του
αβρααμ z | 10 ειμι εγω c | 10 δε > D [GR], post δε + ευλογητος m |
10/11 ευλογησεν At¹, ευδοησεν D [GR], ευλογησε cmt² z | 11 εδωκεν
εγενετο z | 12 μσχουι z, βοας mt | 12 και secundum > z | 12 και
χρυσιον και αργυριον D, χρυσιον και αργυριον cmt | 12 ante παιδας
+ και Dc. παιδες z | 13 παιδισκαι καμηλοι ονοι z | 13 ετεκεν ADt¹ |
14 ινα > D [GR: spatium assentitur] | 14 τω κυριω μου > z | 15 αυτην
D [GR] mt, τον κυριον μου z | 15 ante οσα + παντα Dmt | 15 ωρκισεν
AD, ωρκησε z | 16 ληψη AD, ληψει z | 17 θυγατερων D, si Ti-
schendorfio fides | 17 εν οεις] μεθ ων mt | 17 οικω mt | 18 αυ-
αυτων m, τον κυριον μου z | 18 αλλα mt | 18 post αλλ. + η ADA |
19 ληψη AD | 19 ante εκειθεν + ισαακ mt | 19 εκειθεν > c

καὶ Ἰετοῦρ καὶ Ναφές καὶ Κεδμά. ¹⁶ οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ ¹
 Ἰσμαήλ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν
 καὶ ἐν ταῖς ἐπαυλῶσιν αὐτῶν· δώδεκα ἄρχοντες κατὰ ἔθνη
 αὐτῶν. ¹⁷ καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Ἰσμαήλ, ἑκατὸν τρια-
 κονταεπτὰ ἔτη· καὶ ἐκλείπων ἀπέθανε, καὶ προσετέθη πρὸς ⁵
 τὸ γένος αὐτοῦ. ¹⁸ κατήκησε δὲ ἀπὸ Εὐλάτ ἕως Σοῖρ, ἣ
 ἔστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου, ἕως ἔλθειν πρὸς Ἀσσυρίους·
 κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατήκησε. ¹⁹ καὶ
 αὐταὶ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ· Ἀβραάμ ἐγέν-
 ησε τὸν Ἰσαὰκ. ²⁰ ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἑτῶν τεσσαράκοντα, ὅτε ἔλαβε ¹⁰
 τὴν Ῥεβέκκαν, θυγατέρα Βαθουῆλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς Μεσο-
 ποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λαβὰν τοῦ Σύρου, ἐαυτῷ εἰς
 γυναῖκα. ²¹ ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ κυρίου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναι-
 κὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν· ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Θεός, καὶ
 συνέλαβεν ἐν γαστρὶ Ῥεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. ²² ἐσκιρτων δὲ ¹⁵
 τὰ παιδιὰ ἐν αὐτῇ· εἶπε δὲ Εἰ οὕτω μοι μέλλει γίνεσθαι,
 ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ κυρίου. ²³ καὶ

17 *μασση* A E abcmz, *μανασση* D [GR] | 17 *χοδαν* A ab, *χαλδα* D [GR],
χοδδαδ E, *χολδαδ* emt, > z | 17 *θημαν* D [GR] Emt, *θεμαν* cz

1 και primum et secundum > z | 1 *ιετουρ* D [GR] E, *θητουρ*
 emt, > z | 1 *ναφεθ* D [GR], *ναφεις* c. post *ναφες* + *μασμαν* ιδουμα
χολδαμ ιετουρ z | 1 *κεδμαν* D [GR] mt, *κεδεμα* c | 1 *οι* > Emz | 2 *αυτων*
 alterum > z | 2/3. *εν ταῖς ἐπαυλῶσιν αὐτων και εν ταῖς σκηναῖς αὐτων* c |
 3 *εθνος* A az, *τα εθνη* mt | 4 *ετη*] *εθνη* D [GR], *ετη ημερων* mtz |
 4 *της* > D [GR], *eius loco ημερων* E | 4/5 *ρλιζ* *ετη tz* | 5 *ἐκλειπων* cz |
 5 *απεθανεν* A E ct¹ | 6 *το γένος* A abcmz, *τους πατερας* E | 6 *κατωκησεν*
 At¹, *και κατωκησεν* E | 6 *δε* > E | 6 *ευειλατ* AD [GR] | 6 *σουρ* E abcmz,
σουηλ A | 7 *εστιν* AE | 7 post *προς* + *τους* E | 7 *ασυριους* t | 8 *κατω-*
κησεν A E emt | 8/9 *και αυται* A abcz, *αυται δε* D [GR] Emt | 9 *του* > mt |
 9/10 *εγενησεν* AE | 10 *τεσσαρακοντα* AD [GR], *μ z* | 10 *μγ* m, *τεσ-*
σαρακοτια τριων t | 10 *ελαβεν* AE | 11 *την* > z | 11 *ρεβεκκα* m |
 11 *του συρου εκ της μεσο* in rasura manu prima A | 11/12 *quae inter*
ex 11 et συρου 12 media, > ac | 11/12 *εκ της μεσοποταμιας συριας*
αδελφην λαβαν του συρου εαυτω > E | 12 *συριας* > AD [GR] z |
 12 post *αδελφην* + *δε z* | 12 *εις* > AD [GR] cz | 13 *εδειτο* A E az
 13 *κυριου* > cz | 13 *ρεβεκκας* > z | 14 post *αυτου prius* + *ρεβεκ-*
κας z | 14 ante *οτι* + *του κυριου* c | 14 *ην στειρα* Ec | 14 *επη-*
κουσεν A E t¹, *εισηκουσε* a, *υπηκουσε* z | 14 *αυτω ο θεος* E, *αυται*
ο θεος mt | 15 *συνελαβε* *ρεβεκκα εν γαστρι* c | 15 *ελαβεν* AD [GR]
 E amtz | 15 *εγγαστρι* At | 15 *εσκιρτων*] „Synmachus διεπαλαιον“
 b^{ms} | 16 *ειπεν* A E t¹ | 16 *ουτως* AD [GR] Emt | 16 *μοι* > z | 16 *γενε-*
σθαι Ea | 17 *πειθεσθαι* z

1 εἶπε κύριος ἀντὶ Ἰσὼ ἐθνη ἐν γαστρὶ σου εἰσὶ, καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. ²⁴ καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτῆν· καὶ τῆδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ κοιλίᾳ
 5 αὐτῆς. ²⁵ ἐξῆλθε δὲ ὁ πρωτότοκος πυρράκης ὄλος, ὡσεὶ δορὰ δασύς· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἡσαῦ. ²⁶ καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπιλημμένη τῆς πτέρης Ἡσαῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα, ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς Ῥεβέκκα.
 10 ²⁷ ἠῤῥῆθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι· καὶ ἦν Ἡσαῦ ἄνθρωπος εἰδὼς κινηγεῖν, ἄγροικος, Ἰακώβ δὲ ἄνθρωπος ἄπλαστος, οἰκῶν οἰκίαν. ²⁸ ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἡ θῆρα αὐτοῦ βρώσις αὐτῷ, Ῥεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ. ²⁹ ἤψησε δὲ Ἰακώβ ἔψημα· ἦλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τοῦ πεδίου ἐκλείπων. ³⁰ καὶ
 15 εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ Γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ ἐψέματος πυρροῦ τούτου, ὅτι ἐκλείπω· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐδώμ. ³¹ εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Ἡσαῦ Ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί. ³² καὶ εἶπεν Ἡσαῦ Ἰδοὺ ἐγὰ πορεύο-

1 εἶπεν AEt¹ | 1 post αυτη + ιδου z | 1 εν τη γαστρι AD [GR] Ecmtz [γη mt] | 1 εισιν AE, εστι z | 3 ελαττονι m¹ | 4 του του E | 4 κοιλια Eabcm, γαστρι Az | 5 εξηλθεν. AEt¹ | 5 post δε + ο υιος AD [GR] amtz, + ο υιος αυτης E | 5 πυρακκιος c, πυρακις t | 5 ολος z? | 5 post ολος + και c | 5 δορρα z | 6 επωνομασεν At¹, επονομασεν E, επονομασε z | 6 δε > z | 7 τουτο AEabcm, ταυτα D [GR] | 7/8 επιλημμενη AEt, επηλειμμενη z | 8 εκαλεσεν AEt¹ | 9 ετων ξ z | 9 ετεκεν Eabcm, εγεννησεν A | 9 αυτω η ρεβεκκα z | 10 ηυξηθησαν c et ex correctura seniori t | 10 ανθρωπος ειδως > z | 11 κινηγος z | 11 post δε + ην Ac | 11 απλαστος ανθρωπος z | 11 αβλαστος A. „Aquila απλους, Symmachus αμωμος“ b^{ms} | 12 οικιαν etiam D, εν οικια ay | 12 ηγαπησεν AEt¹ | 12 η > c | 13 δε prius > t | 13 ηψησεν AEt¹ | 14 εψημα ADE | 14 post εψημα + φαζου c | 14 ηλθεν AEt¹ | 14 παιδιου A, παιδειου t | 14/15 και ειπεν] ειπε δε c | 15 β uocis ιακωβ manu prima in rasura A | 15 με] μοι mt | 15 απο] εκ c | 15 εψηματος AEb [male uulgo e romana editione εψηματος proferunt, quum bis (in capite et in margine) εψηματος sit] yz, εψηματος acmt | 15 ante πυρρου + του AD [GR: superest τ] Eamtyz. ibidem + σου του c | 15 πυρρου Eayz | 15 πυρρου] „Symmachus αδαμ“ b in margine | 16 post εκλειπω + εγω A | 16 τουτο Eabcm, το A in fine uersus | 17 ειπεν AEt¹ | 17 αποδου E, αποδος mt | 18 πρωτοτοκια A hoc loco, semper E excepto 98, 5. πρωτοτοκια ay | 18 εμοι > D [GR: uel nunc clarum] c | 18 και ειπεν Eabmt, ειπεν δε AD, ειπε δε cz | 18 ιδου > E

μαι τελευταῖαν, καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια; ³³ καὶ ¹
 εἶπεν αὐτῷ Ἰακώβ Ὅμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤμωσεν αὐτῷ·
 ἀπέδοτο δὲ Ἡσαὺ τὰ πρωτοτόκια τῷ Ἰακώβ. ³⁴ Ἰακώβ δὲ
 ἔδωκε τῷ Ἡσαὺ ἄρτον καὶ ἐψῆμα φρακοῦ· καὶ ἔφαγε καὶ ἔπινε,
 καὶ ἀναστὰς ᾤχετο· καὶ ἐφάνησεν Ἡσαὺ τὰ πρωτοτόκια. ⁵
²⁶ ἔγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότε-
 ρον, ὃς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Ἀβραάμ· ἐπορεύθη δὲ
 Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιεὶμ εἰς Γέραρα. ² ὤφθη
 δὲ αὐτῷ κύριος καὶ εἶπε Μὴ καταβῆς εἰς Αἴγυπτον· κατοί-
 κησον δὲ ἐν τῇ γῇ ἣ ἄν σοι εἴπω. ³ καὶ παροικεῖ ἐν τῇ γῇ ¹⁰
 ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ
 τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, καὶ στήσω
 τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμωσα τῷ Ἀβραάμ τῷ πατρὶ σου. ⁴ καὶ
 πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
 δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ εὐλογη- ¹⁵
 θήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς·
⁵ ἄνθ' ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραάμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς,
 καὶ ἐφύλαξε τὰ προσταγμάτά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καὶ
 τὰ δικαιοῦματά μου καὶ τὰ νόμμά μου. ⁶ κατώκησε δὲ

1 τελευταῖαι D [GR] | 1 πρωτοτοκεια Aay, πρωτοτοκια superest ex D |
 2 med ωμοσον Emt, ωμωσον z | 2 αυτω alterum αυτο scribit z | 3 δε prius
 > mt | 3 πρωτοτοκεια Aay, sed πρωτοτοκια etiam D. πρωτοκια t |
 3 τω ιακωβ] αυτου c, αυτου τω ιακωβ z | 3 τφ > E | 4 εδωκεν ADEmt |
 4 τφ > mt | 4 εψεμα ADEz | 4 εφαγεν AEt¹ | 4 επινεν ADEt¹ | 5 απ-
 ωχετο c | 5 εφανησεν tz | 5 πρωτοτοκεια Aay, sed πρωτοτοκια etiam
 D. πρωτοκια E | 5 post πρωτοτοκια + αυτου c | 6/7 προτερον DEc |
 7 εγενετο Eabcmzt, εγενηθη A | 7 εν] επι t | 7 καιρω bmt, χρονω AD
 [GR] Eacyz | 7 του Aabctz, τω D [GR: superest ω] E, τω m | 7 επορευθη δε]
 και επορευθη c | 8 φυλιστιειμ mz [D=b] | 9 κυριος Aabcmzt, ο θεος E |
 9 ειπεν ADEt¹ | 10 εν τη γη prius > t | 10 post γη prius + ταυτη
 Em | 10 η αν σοι ειπω > mt | 10 ην αν E | 10/11 και παροικει
 εν τη γη ταυτη > D [GR], και παροικει εν τη γη > mt | 10 παροι-
 κησεις ay, παροικησει z | 11 συ γαρ z | 12 πασαν > Ect, post ταυτην
 ponit z | 12 ταυτην > ay | 12/15 quae inter και 12 et ταυτην 15 media,
 > m | 13 τφ prius > ADEctz | 15 post δωσω + σοι και tz | 15 πα-
 σαν > t | 15/16 ευελογηθησονται AD [GR] Eamtz | 16 εθνη Aabcmzt,
 περατα E | 17 επηκουσεν z | 17 ο πατηρ σου > mt | 18 εφυλαξεν AE |
 18 εφυλαξε τας εντολας μου και τα προσταγματα μου z | 18 ante τα
 + παντα c | 18 και τας εντολας μου > mt | 19 μου prius > z |
 19 ante τα alterum + παντα c | 19 τα alterum > z | 19 κατοκησεν
 δε Dt¹, και κατοκησεν A, παρωκησεν δε E

- 1 Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις. ⁷ ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἀδελφή μου ἐστίν· ἐροβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι Γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας, ὅτι
- 5 ὠραία τῇ ὄψει ἦν. ⁸ ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ· καὶ παρακύψας Ἀβιμέλεχ ὁ βασιλεὺς Γεράρων. διὰ τῆς θυρίδος εἶδε τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.
- ⁹ ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαὰκ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄρα γε γυνή σου ἐστί; τί ὅτι εἶπας Ἀδελφή μου ἐστίν; εἶπε δὲ
- 10 αὐτῷ Ἰσαὰκ Εἶπα γὰρ Μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. ¹⁰ εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη τις ἐκ τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικὸς σου, καὶ ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν. ¹¹ συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ λέγων Πᾶς ὁ ἀψάμενος τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ
- 15 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θανάτῳ ἐνοχος ἔσται. ¹² ἔσπειρε δὲ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ, καὶ εἶρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοσττεύουσας κριθῶν· εὐλόγησε δὲ αὐτὸν κύριος. ¹³ καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ προβαίνων μείζων ἐγένετο ἕως οὗ

1 και επηρωτησαν c | 2 post ειπεν + οτι A | 3 γαρ] δε z | 3 οτι > D [GR] amtz | 3 γυναικα z | 3 εστιν μηποτε ADEmt¹ | 4 post ρεβεκκας + της γυναικος αυτου mtz | 5 ωραια ην τη οφει E, ην ωραια τη οφει c, ωραιαν ην τη οφει z | 5/6 και παρακυψας ab, παρακυψας δε ADcmztz [παρακυψας in z bis scriptum], παρακυψας E | 6 αβιμελεχ > z | 6 ο > mt | 6 γεραρων > e | 6 δια της θυριδος > mt | 6 ειδεν b^{ms} t¹, ιδεν ADE | 7 πεζοντα Et. „schol ευσημονως ειρηται“ in margine b | 8 εκαλεσεν AEt¹ [non z] | 8 δε > z | 9 σου εστιν AEt¹ | 9 τι ειπας οτι mt | 9 ειπες z | 9 ante αδελφη + οτι Ecz | 9 ειπεν AEt¹ | 10 αυτω > mt | 10 ειπον z | 10 μηποτε Aεabcmztz, μη D [GR] | 10 αποθανη A | 10 ειπεν AEt¹ | 11 αυτω > Emtz | 11 τουτο in E to super uersum scriptum habet | 11/12 τις εκοιμηθη c | 12 εκ του γενους μου > E | 12 εκ > AD [GR] amtz | 12 μετ αυτης της m | 13 αν > AEcz, post ημας ponit m | 13 αγνοιαν] „Aquila et Symmachus πλημμελημα“ b | 13 συνεταξεν AEt¹ | 14 λεγων > m | 14 απσάμενος bc, απτομενος AD [GR] Eamtz | 14 και bez, η AD [GR] Eamt | 15 uerba θανατου ενοχος εσται in rasura manu prima A, quae rasura ante θανατου trium, post ενοχος nouem, post εσται septem aliarum literarum capax est | 15 θανατου AD [GR] Ecmztz | 15 ενωχος z | 15 εσπειρεν AEt¹ | 17 εκαστοτεουσας ay, εκατωστεουσας z. „Aquila εκατον εκασαμενον“ b | 17 ante κριθων + την m [non t] | 17 ευλογησεν A, ηυλογησεν D [GR] Emt¹, ηυλογησε t² | 17 ante κυριος + ο mz | 17/18 και υψωθη ο ανθρωπος > m [non t] | 18 υψωθη Aabctz,

μέγας ἐγένετο σφόδρα. ¹⁴ ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων ¹ καὶ κτήνη βοῶν καὶ γεώργια πολλά. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλιστιεῖμ· ¹⁵ καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεῖμ καὶ ἐπλησαν αὐτὰ γῆς. ¹⁶ εἶπε δὲ Ἀβι- ⁵ μέλεχ πρὸς Ἰσαὰκ Ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα. ¹⁷ καὶ ἀπήλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαὰκ καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ κατώκησεν ἐκεῖ. ¹⁸ καὶ πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξε τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖ- ¹⁰ δες Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεῖμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ὠνόμασεν ὁ πατήρ αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ εὔρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος. ²⁰ καὶ ἐμοχέ- ¹⁵ σαντο οἱ ποιμένες Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαὰκ, φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ φρέατος Ἀδικία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτόν. ²¹ ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὤρυξε φρέαρ ἕτερον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκείνου, καὶ

ηυξηθη E | 18 μειζον E | 18 εγενετο AD [teste Grabio] | 18/1 εως ου μεγας εγενετο > z

1 init εγενετο A | 1 αυτω Eabemt, αυτη A | 2 και prius > z | 2/3 αυτω οι φυλιστιειμ m, αυτωι οι φυλιςτιειμ t, αυτων οι φυλιστιειμ z | 4 του πατρος prius > D [GR] Eay | 4 post αυτου prius + ενεφραξαν αυτα c, quae postea omittit | 4 εν τω χρονω του πατρος αυτου > t | 4 post χρονω + αβρααμ z | 5 φυλιστιειμ z | 5 ειπεν AEt¹ | 6 προς] τω m | 6 ισαακ recentiori atramento super antiquas literas nescio quas in rasura m | 7 ισαακ εκειθεν D [GR] c | 7/8 κατελυσεν Aabemt, κατωκησεν E | 8 και κατωκησεν εκει > E, και κατεσκηρωσεν εκει ay | 9 ωρυξεν AEmt | 9 ante τα + εκει mt | 9 a] o a | 10/11 quae inter και 10 et αυτου 11 media, > D [GR: ?] | 10/11 φυλιστιειμ z | 11 τον > a | 12 iniit επονομασεν Ez | 12 κατα τα ονοματα > D [GR] z, και τα ονοματα ay | 12 ονομασεν z, επωνομασεν D [GR] Emt | 12 ante o + αβρααμ AD [GR] mt, ibidem + αυτοις z | 13 και ωρυξαν Dabemt, ωρυξαν δε A | 14 ευραν D [GR] cz, ευραν E | 14/15 „schol εδικασαντο“ b | 15 ποιμαινες A | 15 ποιμαινων A | 15 ante ισαακ + του E | 16 εκαλεσεν AD [GR] Et¹, εκαλεσε mt² z | 17 post φρεατος + εκεινου Az, loco φρεατος c τοπου εκεινου | 17 „schol συκοφαντια. εσυκοφαντησαν γαρ αυτον“ b | 17 post δε + ισαακ AD [GR] Emt | 18 ωρυξεν AEt¹ | 18/2 quae inter εκρινοντο 18 et 101, 2 ετερον media, > E | 18 περι] υπερ c

- ¹ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐχθρία. ²² ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὤρξε φρέαρ ἕτερον, καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐρυχωρία, λέγων Διότι νῦν ἐπλάτυνε κύριος ἡμῖν καὶ ἠΐξῃσεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς. ²³ ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου. ²⁴ καὶ ὤφθη αὐτῷ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς σου, μὴ φοβοῦ· μετὰ σοῦ γὰρ εἰμί, καὶ εὐλογήσω σε καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου δι' Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου. ²⁵ καὶ ὑποδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ· ὤρξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ φρέαρ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων. ²⁶ καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ Φιχὰλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ²⁷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαὰκ Ἴνα τί ἤλθετε πρὸς μέ; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με καὶ ἐξάπεστείλατέ με ἀπ' ὑμῶν. ²⁸ οἱ δὲ εἶπαν Ἰδόντες ἐωράκαμεν ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ, καὶ εἴπαμεν Γενέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ διαθήσμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην ²⁹ μὴ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν κακόν, καθότι οὐκ ἐβδελυξάμεθά σε ἡμεῖς, καὶ

1 ἐπωνομασεν At¹, επονομασε z | 1 αυτου] του τοπου εκεινου c | 1 ἐχθρία A, de quo Baberus in uolumine quarto tacet. „Aquila et Symmachus αντικειμενη, εναντιωσις“ b | 2 ὤρξαν Act¹ | 2 ἐμαχῆσαντο E, ἐμαχέσαντο z | 2 και alterum > z | 3 ἐπωνομασεν AEt¹, επονομασε δε z | 4 ἐπλάτυνεν AEmt | 4 ante κυριος + o mt | 5 post κυριος + o θεος mt | 7 ὑπολογηκα D [GR] E, εὐλογηκα amtz. „AA LL εὐλογηκα σε“ b | 8 δια AD [GR] mz | 9 ante και alterum + τω κυριω Ez | 9 ἐπεκαλεσατο] ἐπωνομασε z | 9 ante το + εκει E | 11 ισακ a | 11 φρεαρ post γεραρων ponunt Emtz | 11 εν τη φαραγγι γεραρων > AD [GR] ay | 11 τη > mt | 12 προς αυτον > m | 12 οχοζαθ D [GR], ὁ χοζαθ a [y ὁ in fine uersus unius, χοζαθ initio alterius habet], χοζαθ | 13 φιχολ AD [GR], φιχολ Eay, φιγωρ c, φιλ mt, φιλοχ z | 13 ο alterum > z | 14 ἤλθατε AD [GR] E | 15 ἐμισήσατε A | 15 ἀπεστείλατε Aay, ἀποστείλατε z | 15 με tertium > z | 16 οι δε ab, και AD [GR] Ecmtz | 16 ειπον cz | 16 ante ιδοντες + αυτω c, post ιδοντες + σε aty | 16 ην > z | 16 κυριος ην c | 17 ειπομεν cz | 17 ημων] σου c | 17 ανα μεσον alterum > z | 18 σου και] ημων και c | 18 διαθησομαι E | 18 ποιησειν AD [GR] amtyz, ποιησιν E | 19 ante κακον + μηδεν E | 19 κακον A¹ teste Babero, nunc κακα sequente rasura unius literae capaci et a „a correctore perantiquo super rasura“ scripto | 19 ημεις σε ουκ εβδελυξαμεθα A [sed Baberus, in uolumine quarto

ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς καὶ ἐξαπτεστείλαμέν σε ¹
 μετ' εὐφροσύνης· καὶ νῦν εὐλογημένος σὺ ἐπὶ κυρίου. ³⁰ καὶ
 ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν· καὶ ἔφαγον. καὶ ἔπιον. ³¹ καὶ ἀνα-
 στάντες τὸ πρῶτ', ὤμοσεν ἕκαστος τῷ πλησίον· καὶ ἐξαπέ-
 στείλειεν αὐτοὺς Ἰσαὰκ, καὶ ἀπέχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτη- ⁵
 ρίας. ³² ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ παραγενόμενοι
 οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ
 ὤρυξαν, καὶ εἶπαν Οὐχ· εὑρομεν ὕδωρ. ³³ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ
 Ὅρκος· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ Φρέαρ
 ὄρκου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ³⁴ ἦν δὲ Ἡσαῦ ἐτῶν τεσσα- ¹⁰
 ράκοντα καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰουδίθ, θυγατέρα Βεαὴ τοῦ
 Χετταίου, καὶ τὴν Βασέμαθ, θυγατέρα Ἐλὼν Χετταίου·
 27 ³⁵ καὶ ἦσαν ἐρρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ρεβέκκᾳ. ¹ ἐγένετο
 δὲ μετὰ τὸ γηρᾶσαι τὸν Ἰσαὰκ καὶ ἠμβλύθησαν οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ αὐτοῦ τοῦ ὄραν· καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν ¹⁵

tacens, ex alexandrino edidit ἐχρησάμεθα] D [αβ] Emt, ημεῖς οὐκ
 ἐβδελυξάμεθα a, sed γ = ADE. καὶ ημεῖς σε οὐκ ἐβδελύσομεθα z

1 ἐχρησάμεθα A | 1 σοι] σου c | 2 μετὰ c | 2 εὐλογημένος συ bc,
 συ εὐλογητός AD [αβ] Eay, εση εὐλογητός συ m, εση συ εὐλογητός t,
 συ εὐλογημένος z | 2 κυρίου] θεου mt | 3 αὐτοὺς mt | 3/4 quae inter
 καὶ secundum 3 et πλησίον 4 media, > z | 4 super o uocis το E scri-
 psit ω | 4 τῷ πρῶτῳ m, τῶν πρῶτῳ t | 4 ὤμοσαν AD [αβ] | 4 ἕκαστος bc,
 ἀνδραπόπος AD [αβ] Eamty | 4 post πλησίον + αὐτοῦ AD [αβ] Eamty |
 6 παραγενόμενοι E, > z | 7 ἀπήγγειλαν Ἰσαὰκ οἱ παῖδες αὐτοῦ
 περὶ z | 7 ἀπήγγειλαν E | 8 εἶπον cz | 8 post ειπον sum + αυτω c | 8 οὐχ
 > c | 8 αὐτο Eabamty, το ὄνομα αὐτοῦ AD [αβ], αὐτῶ z | 9 ἐκα-
 λεσε cz | 9 ante ὄνομα + το AEcz | 9 τῇ πόλει ἐκείνῃ] του τοπου ἐκει-
 νου z | 9 ἐκείνῃ > AD [αβ] Eamty | 10/11 μ ἐτῶν z | 10/11 τεσσαρακοντα
 AD [αβ] | 11 ἔλαβεν AEt¹ | 11 γυναίκας z | 11 post γυναίκα + την c |
 11 Ἰουδίθ bc, Ἰουδην A [non, ut uulgo traditur, Ἰουδην] z, Ἰουδην
 D [αβ] Eamty | 11 ante θυγατέρα + την Eamtyz | 11 βεωχ b, βεωρ c,
 βεηρ AD [αβ], βαιη mt, βηρην z, βαιη E, βηλ ay | 12 priori loco
 χετ'γαίου E | 12 βασέμαθ bc, μασεμμαθ AE, μασεμια mt, βασενα-
 μαθ D [αβ]: „ut uidetur: nam posteriores literae sunt exesae“, βα-
 σεμιαθ ay, ἄσεματ z | 12 αἰλωμ AEmt, αιδωμ D [αβ], ἐλωμ c,
 z = ab | 12 fin χετταίου b, του ευαιου Aamtyz, ευαιου D [αβ], του χετ'
 γαιου E | 13 αἰρίζουσαι A | 13 Ἰσαὰκ E? | 14 μετὰ το] εν τω c | 14 τον >
 AD [αβ] Ec | 14 Ἰσαὰκ A | 14 καὶ > cm | 14 ἠβλυωπησαν D [αβ], ἠβλυωπη-
 σαν E, ἠμβλυθησαν c | 14/15 αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ z | 15 του ὄραν > m |
 15 ante ὄραν + μη D [αβ] z | 15 καὶ > z | 15 ἐκάλεσε z | 15 ἦσαν]
 Ἰσαὰκ mt, ἦσαν z post αὐτοῦ alterum ponit | 15/1 το πρεσβυτερον c

¹ πρεσβύτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ Υἱέ μου. καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ.
² καὶ εἶπεν Ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς
 τελευτῆς μου. ³ νῦν οὖν λάβε τὸ σκευὸς σου, τὴν τε φαρέ-
 τραν καὶ τὸ τόξον, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον καὶ θῆρευσόν
⁵ μοι θῆραν. ⁴ καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγώ, καὶ
 ἐνεγκέ μοι, ἵνα φάγω· ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχὴ μου πρὶν
 ἀποθανεῖν με. ⁵ Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος Ἰσαὰκ πρὸς
 Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ἐπορεύθη δὲ Ἡσαῦ εἰς τὸ πεδίον
 θηρεύσαι θῆραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ⁶ Ῥεβέκκα δὲ εἶπε
¹⁰ πρὸς τὸν Ἰακώβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω Ἴδε, ἤκουσα
 τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν
 σου λέγοντος ⁷ Ἐνεγκόν μοι θῆραν, καὶ ποιήσόν μοι
 ἐδέσματα, ἵνα φαγῶν εὐλογήσω σε ἐναντίον κυρίου πρὸ
 τοῦ ἀποθανεῖν με. ⁸ νῦν οὖν, υἱέ μου, ἄκουσόν μου καθὰ
¹⁵ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι· ⁹ καὶ πορευθεῖς εἰς τὸ πρόβατα λάβε
 μοι ἐκαίδην δύο ἐρίφους ἀπαλούς καὶ καλούς, καὶ ποιήσω
 αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρὶ σου, ὡς φιλεῖ· ¹⁰ καὶ εἰσοίσεις
 τῷ πατρὶ σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου
 πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν. ¹¹ εἶπε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ῥεβέκ-

1 αυτω > c | 1 υιε > t | 1 μου και ειπεν ιδου εγω > Et |
 1 μου > c | 1 ante ιδου + αυτω A | 2 και ειπεν > Et, ειπε δε z |
 2 ante ιδου + αυτω D [αε] m, + αυτω ay, + αυτω ισαακ z | 2 post ιδου
 + εγω mtz | 2 γεγηρακα z | 3 σκευος A manu secunda z in rasura |
 3 σου > A | 4 post τοξον + σου E | 4 παιδιον AEm¹ [m² sero cor-
 rectorum] | 5 και alterum κα scribit E | 6 ενεγκον AE | 6 οπως και c |
 6 ευλογησει D [αε] Emz | 6 πριν Eabmtz, προ του A, πριν η cz |
 7 ηκουσεν AEmt, ηκουε ay | 7 ισαακ λαλουντος mt | 8 παιδιον Am¹
 [m² sero correxit] t | 9 ρεβεκκα δε και ρεβεκκα c | 9 post δε + ηκουσε
 λαλουντος ταυτα και z | 9 ειπεν AEt¹ | 10 τον primum > AD [αε]
 Eacmtz | 10 ιακωβ > a [habet y], ισαακ A | 10 αυτης > E |
 10 ελασσω νεωτερον cz | 10 ιδου mt | 10 ante ηκουσα + εγω AD [αε]
 Ecmtz | 11 λαλουντος του πατρος σου cz | 11 ισαι a, ησαυ y | 11/12 τον
 αδελφον σου > z | 12 ενεγκε z, θηρευσον c | 13 ινα και cz | 13 ab
 εναντιον κυριου usque ad και εφαγε cominatis 25 [105, 10] hiabat D iam
 Grabii tempore | 13/14 προ του αποθανειν με > c | 14 με αποθανειν z |
 14 μου prius > AEtz | 14 μου alterum μοι scribit E | 15 εντελλομαι
 σοι A | 15 εντελλωμαι m | 16 αιριφους A | 16 post απαλους + τε mt |
 17 αυτους > c | 17/18 ως φιλει και εισοισεις τω πατρι σου > z |
 18 φαγεται a. de y dubitare possis, uidetur habere φαγητα | 18 ευλο-
 γησει Em [t=b] z | 19 αυτον > cz | 19 ειπεν AEt¹ | 19/1 προς
 ρεβεκκαν την μητερα αυτου > z | 19/1 ρεβεκκα m [t=b]

καν τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἔστιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ 1
 δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. ¹² μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πα-
 τήρ, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν, καὶ ἐπάξω
 ἐπ' ἑμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν. ¹³ εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ
 μήτηρ Ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα σου, τέκνον· μόνον ἐπάκουσόν μου 5
 τῆς φωνῆς, καὶ πορευθεῖς ἐνεγκέ μοι. ¹⁴ πορευθεῖς δὲ ἔλαβε
 καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα
 καθὰ ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὴν
 στολὴν Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλὴν, ἣ
 ἦν παρ' αὐτῆ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν Ἰακώβ τὸν υἱὸν 10
 αὐτῆς τὸν νεώτερον. ¹⁶ καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέ-
 θηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τοῦ τρα-
 χήλου αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς
 ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακώβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. ¹⁸ καὶ εἰση-
 νεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ 15
 ἐγώ· τίς εἶ σύ, τέκνον; ¹⁹ καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ πατρὶ Ἐγὼ
 Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου, πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι·
 ἀναστὰς κάθισον καὶ φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλο-
 γήσῃ με ἡ ψυχὴ σου. ²⁰ εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Τί
 τοῦτο, ὃ ταχὺ εὔρες, ὦ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ παρῆδωκε κύ- 20

1 ησαυ > cz | 1 ἀνθρωπος E loco ἀνηρ | 2 ἀνηρ > mt | 2 λος
 AEz | 2 post μήποτε + ουν c | 2 ψηλαφήσει z | 2/3 post πατήρ +
 μου AEmt | 3 καταφρονῶν „Aquila καταμωκωμενος. Symmachus
 καταπαίζων“ b. Ο συμμαχος το καταφρονων αντι του καταπαίζων
 O δε ακυλας καταμωκωμενος m | 4 επ αυτον E | 4 επ > z | 4 ειπεν
 AEmt¹ | 5 υπακουσον Amt, ακουσον z | 5/6 της φωνης μου AECmtz |
 6 ενεγκαι AE | 6 ελαβεν AEt¹ | 7 ηνεγκεν AE | 7 την μητερα t¹ |
 7 post μητρι + αυτου mtz | 8 καθως mtz | 9 αυτης αυτου z |
 10 ενεδυσεν αυτην bc, και ενεδυσεν A [sine αυτην], ενεδυσεν E [sine
 και (eius loco) et sine αυτην] amtyz | 11/12 περιεθηκε cz, εθηκεν mt | 12 επι
 τους βραχιονας αυτου και > mt | 12 επι utrumque] περι c | 12 επι
 prius] περι z | 13 εδωκεν AEt¹ | 14 ιακωβ abemtz, ρεβεκκας A,
 αυτου E | 14 του υιου αυτης > E | 14/15 εισηνεγκεν AE, ηνεγκε ay |
 15 τω πατρι αυτου > a | 15 ειπε δε] και ειπε cz | 15 med ειπεν AEt¹ |
 15 post πατερ + μου A | 16 ante τις + ο δε ειπεν A | 16 post
 ιακωβ + ο υιος αυτου A | 16 post πατρι + αυτου AECmtz | 17 post
 σου + και m [t = b] | 17 ποιησα Az | 17 καθως λελαληκας c |
 18 απο της θηρας μου > z | 18 απο > AEamty | 18 μ uocis μου
 [an integ^{ra} uox?] manu prima in rasura A | 18/19 ευλογησει m
 [t = b] z | 19 ειπεν AEt¹ | 19 του υιου E | 20 ο primum οτι scribant
 Emt | 20 ο δε] και Ez | 20 παρεδωκεν AEt¹

1 ριος ὁ Θεὸς σου ἐναντίον μου. ²¹ εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ
 Ἔγγισόν μοι καὶ ψηλαφήσω σε, τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου
 Ἡσαῦ ἢ οὐ. ²² ἤγγισε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα
 αὐτοῦ· καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἡ μὲν φωνὴ φωνὴ
 5 Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες χεῖρες Ἡσαῦ. ²³ καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν·
 ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ χεῖρες Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ δασεῖαι. καὶ εὐλόγησεν αὐτόν ²⁴ καὶ εἶπε Σὺ εἶ ὁ υἱός
 μου Ἡσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ. ²⁵ καὶ εἶπε Προσάγαγέ μοι καὶ
 φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου, τέκνον, ἵνα εὐλόγησῃ σε ἡ
 10 ψυχὴ μου. καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν
 αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε. ²⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ
 αὐτοῦ Ἔγγισόν μοι καὶ φίλησόν με, τέκνον. ²⁷ καὶ ἐγγίσας
 ἐφίλησεν αὐτόν· καὶ ὠσφράνθη τὴν ὀσμήν τῶν ἱματίων
 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ὀσμή τοῦ υἱοῦ
 15 μου ὡς ὀσμή ἀγροῦ πλήρους, ὃν εὐλόγησε κύριος. ²⁸ καὶ
 δῶή σοι ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς
 πίπτου τῆς γῆς, καὶ πλήθος σίτου καὶ οἴνου. ²⁹ καὶ δου-
 λευσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ προσκνησάτωσάν σοι ἄρχοντες·
 καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ προσκνησούσι σοι

1 σου > Az | 1 εμου Ec | 1 ειπεν AEt¹ | 3 ηγγεισεν A, ηγγι-
 σεν Eat¹, ηγγεισε z | 3 δε > a, habet y | 4 ειψηλαφησεν A, η prius
 et l manu secunda in rasura | 4 μιν > A | 6 χειρες alterum χειραις
 scribit m [A?] | 6 ησαυ „rescriptum a manu secunda erasis prioribus lite-
 ris: super spatio raso plures olim fuerunt literae“ A | 7 ηυλογησεν
 AEmtz | 7 ειπεν AEmt¹ z | 7 ante συ + ει z | 8 και ειπε| ειπε δε
 ισαακ m [non t] | 8 ειπεν προσαγαγε AEt¹ | 9 φαγω z | 9 ινα Eabcmty,
 οπως A, και z | 9 ευλογησει m [t = b] z | 10 προσηγαγεν z | 10 εφα-
 γην AEct¹ | 11 ειπεν ADEct¹ | 11 αυτω alterum > z | 11/12 ο πατηρ
 αυτου > Ez, ante ισαακ ponit c | 12 ante εγγισον + τω υιω αυτου z |
 12 εγγισον A | 12 μοι etiam z? qui μ scribit | 12 φιλησω σε mt,
 φιλησον μοι z | 12 τεκνον post μοι ponit E, > m | 13 οσφρανθη mz |
 14 ηυλογησεν A, sed „literae ηυλο abrasae sunt non scalpro, sed
 iniuria quadam“. ηυλογησεν DEmt | 15 „Diodorus αντι του αγρου
 αρουρας εχει. το δε πληρους πεπληρωμενου βλαστηματα ευθεστα-
 των“ b | 15 πληρης D [gr: nunc qη legi non potest] Ez | 15 ηυλο-
 γησε mt², ηυλογησεν A [Baberus in adnotationibus ευλογησεν, in uolu-
 mine primo ηυλογησεν] D [gr: superest η prius] t¹, ευλογησεν E |
 16 δωσει c | 16 post ουρανου + ανωθεν Amt | 17 ποιητος z |
 17 και primum > c | 18 προσκνησουσιν A, προσκνησουσι c, προ-
 σηρησουσι z | 18 σοι alterum] σε z | 19 προσκνησουσιν AE | 19 σοι
 abcm, σε Az

οὶ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου· ὁ καταράμενός σε ἐπικατάρατος, ¹
ὁ δὲ εὐλογῶν σε εὐλογημένος. ²⁰ καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύ-
σασθαι Ἰσαὰκ εὐλογοῦντα Ἰακώβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐγένε-
το, ὡς ἂν ἐξῆλθεν Ἰακώβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τῆς ⁵
θῆρας. ³¹ καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα καὶ προσήνεγκε
τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ Ἀναστήτω ὁ πατήρ μου
καὶ φαγέτω ἀπὸ τῆς θῆρας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλόγησῃ
με ἢ ψυχὴ σου. ³² καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατήρ αὐτοῦ
Τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγὼ εἰμι ὁ υἱός σου ὁ πρωτότοκος ¹⁰
Ἡσαῦ. ³³ ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἐκστασιν μεγάλην σφόδρα καὶ
εἶπε Τίς οὖν ὁ θηρεύσας μοι θῆραν καὶ εἰσενέγκας μοι, καὶ
ἔφαγον ἀπὸ πάντων πρὸ τοῦ ἔλθειν σε; καὶ εὐλόγησα αὐτόν,
καὶ εὐλογημένος ἔσται. ³⁴ ἐγένετο δέ, ἦρκα ἤκουσεν Ἡσαῦ
τὰ ῥήματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ, ἀνεβόησε φωνὴν μεγά- ¹⁵
λην καὶ πικρὰν σφόδρα καὶ εἶπεν Εὐλόγησον δὴ καὶ ἐγὼ, πά-
τερ. ³⁵ εἶπε δὲ αὐτῷ Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου

1 οἱ > ctz | 1 σε] σοι c | 2 ο δε] και ο m | 3 ante isaac +
τον t | 3 ante iakob + τον AD | 3 iakob > z | 3 τον > D | 4 ως
αν b, οσον Eamtyz, ως sine αν AD [GR] c et super uersum prima
manu monacensis | 5/6 απο της θηρας > E | 6 post θηρας +
αυτου A | 6 εποησεν ADEt¹ | 6 προσηνεγκεν ADEt¹ | 7 ειπεν
AD [v a Tischendorfio non uisum esse uidetur] Ect^{1z} | 7 τῷ
πατρὶ alterum > cz | 7 post πατρὶ alterum + αὐτου A | 8 απο >
ADEay | 8 ευλογησει A [cuius uocis η in rasura manu uel prima uel
perantiqua alia] z | 10 εἰμι ο πρωτοτοκος υιος σου m, sed a super
σου, β super υιος scriptum. εἰμι ο πρωτοτοκος σου υιος t | 12 ειπεν
AEcmt¹ | 12 ante τις + και z | 12 ουν] εστιν a [y = b] z | 12 μοι
prius] με m | 12 εισηνεγκας A, εισηνεγκε c, εισηνεγκων z | 12 post
μοι alterum + θηραν E | 12 και alterum > z | 13 πατων D [GR] |
13 ελθειν σε abz, σε εισελθειν A, σε ελθειν D [GR] Ecmt, εισελθειν
σε y | 13 ηυλογησα AE | 14 εσται Abc, εστω D [GR] Eamtyz. „, ita [ut b]
LL' UU et Ioannes Chrysostomus. AA LL ευλογημένος εστω. et ita
Augustinus“ b. Angustinus in sermone IV de Iacob et Esau § 27 [tom
V 23* Mabillon] „benedictus sit“ | 14 ηρκα Aabcmz, ως D [GR] E |
14/15 ηκουσε τα ρηματα ησαν mt | 15 ισαακ του πατρος αυτου AD
[GR] cmtyz | 15 ισαακ > E | 15 ante ανεβησεν suum + και E |
15 ανεβησεν AE, και εβησε c | 15 ante φωνην + ησαν A | 15/16 φωνη
μεγαλη Ez | 16 και πικρα E, > z | 16 σφοδραν D [GR], > z |
16 ειπε t² | 16 post ειπεν + τῷ πατρὶ αὐτου D [GR] mt [τωι t] | 16/17 ε
uocis πατερ manu prima in rasura A | 17 ειπε δε] και ειπεν mt |

- 1 ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σου. ³⁶ καὶ εἶπε Δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ· ἐπτέρνικε γάρ με ἰδοὺ δεῦτερον τοῦτο· τὰ τε πρωτοτομία μου εἴληφε καὶ νῦν ἔλαβε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Οὐχ ὑπελείπουν μοι
 5 εὐλογίαν, πάτερ; ³⁷ ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ εἶπε τῷ Ἡσαῦ Εἰ κύριον αὐτὸν πεποίηκά σου, καὶ πάντα τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ πεποίηκα αὐτοῦ οἰκέτας, σίτῃ καὶ οἴνῳ ἐστήριξα αὐτόν: σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον; ³⁸ εἶπε δὲ Ἡσαῦ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Μὴ εὐλογία μία σοὶ ἐστὶ, πάτερ; εὐλόγησον θὴ καμὲ,
 10 πάτερ. κατανυχθέντος δὲ Ἰσαὰκ ἀνεβόησε φωνῇ Ἡσαῦ καὶ ἔκλαυσεν. ³⁹ ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πίστεως τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν. ⁴⁰ καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ σου ζήσῃ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις· ἔσται δέ, ἤνικα
 15 ἔαν καθέλῃς καὶ ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου. ⁴¹ καὶ ἐνεκότει Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ διανοίᾳ

17 εἶπεν ΑΕ | 17 super ω uocis ελθων manus recens o adscripsit in m | 17 μετα δολου] „Aquila ενεδρας, Symmachus εν επιθεσει“ b

1 ελαβεν ΑΕτ¹ | 1 εἶπεν ΑΕmt²z | 1 ante δικαίως + ησαν z | 1 ἐεκλήθη m [t = b], ἐεκκληθη z | 2 ἐπτερνικεν Α, ἐπτερνικε cz, ἐπτερнисεν D [αβ] t, ἐπτερνήσεν Ε, ἐπτερнисε mt². „Cyrillus πτερνισης ιακωβ, τουτεστι τεχνητης ητοι νικαν ειδως“ b | 2 με γαρ Ε | 2 ιδου b, ηδη AD [αβ] Εacmtyz | 2 τουτο > c | 3 πρωτοτοχεια Δay | 3 εἴληφεν ΑΕτ¹ | 3 post νυν + ιδου m | 3 ελαβε bc, εἴληφεν AD [αβ] Ετ¹, εἴληφε amt²yz | 4 υπελειπω Am, υπελιπω D [teste Grabio] t, υπολειπω Εz, υπολειπειτο c | 5 ευλογια c | 5 δε > a, habet y | 5 εἶπεν ΑΕmt¹ | 6 ἐποιησα AD [teste Grabio] Εcmtz | 6 αυτου > z | 7 πεποιηκα αυτου > c | 7 ἐποιησα Αz | 7 ου uocis αυτου in rasura manu secunda Α | 7 ἐστηρισα ΑΕm, ἐστερωσα c, ετηρισα t | 7 αυτου t | 8 εἶπεν ΑΕmt¹ | 8/9 προς τον πατερα αυτου > z | 8 post προς + ισαακ AD [αβ: superest ακ] | 9 post μια + μονη D | 9 εστιν σοι Ε | 9 εστιν At¹ | 10 πατερ > z | 10/11 quae inter κατανυχθέντος 10 et εκλαυσεν 11 media, > Α | 10 ανεβησεν Ετ¹ | 10 φωνην D [αβ: superest ην ante ης] mtz | 10 post φωνη + μεγαλη Εa [η a] y | 10 ησαν > Ε | 11 ο πατηρ αυτου > z | 13 και > mt | 13 μαχαρη AD [αβ] Ε | 14 δουλευσης Εm | 14/15 „schol εστι δε εαν καμψης· και εσται καθα καταβιβασης“ b | 15 εαν θελης Ε, αν καθελης cmtz | 15 εκλυσεις Α, ἐκλύσης c | 15 αυτου > z | 16 τω > mt | 17 ηυλογησεν D [αβ] Ε | 17 post αυτον + ισαακ mtz | 17 εἶπεν ΑΕτ¹

καν τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἔστιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ 1
 δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. ¹² μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πα-
 τήρ, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν, καὶ ἐπάξω
 ἐπ' ἑμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν. ¹³ εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ
 μήτηρ Ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα σου, τέκνον· μόνον ἐπάκουσόν μου 5
 τῆς φωνῆς, καὶ πορευθεῖς ἐνεγκέ μοι. ¹⁴ πορευθεῖς δὲ ἔλαβε
 καὶ ἤνεγκε τῇ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα
 καθὰ ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὴν
 στολὴν Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλὴν, ἣ
 ἦν παρ' αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν Ἰακώβ τὸν υἱὸν 10
 αὐτῆς τὸν νεώτερον. ¹⁶ καὶ τὰ δέσματα τῶν ἐριφῶν περιέ-
 θηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τοῦ τρα-
 χήλου αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς
 ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακώβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. ¹⁸ καὶ εἰσή-
 νεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Πάτερ, ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ 15
 ἐγὼ· τίς εἶ σύ, τέκνον; ¹⁹ καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ πατρὶ Ἐγὼ
 Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου, πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι·
 ἀναστάς κάθισον καὶ φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλο-
 γήσῃ με ἡ ψυχὴ σου. ²⁰ εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Τί
 τοῦτο, ὃ ταχὺ εἶδες, ὦ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ παρεδῶκε κύ- 20

1 ησαυ > cz | 1 ανθρωπος E loco ανηρ | 2 ανηρ > mt | 2 λιος
 AEz | 2 post μηποτε + ουν c | 2 ψηλαφησει z | 2/3 post πατηρ +
 μου AEmt | 3 καταφρονων] „Aquila καταμωκωμενος. Symmachus
 καταπαιζων“ b. Ο συμμαχος το καταφρονων αντι του καταπαιζων
 Ο δε ακυλας καταμωκωμενος m | 4 επ αυτον E | 4 επ > z | 4 ειπεν
 AEmt¹ | 5 υλακουσον Amt, ακουσον z | 5/6 της φωνης μου AEmctz |
 6 ενεγκαι AE | 6 ελαβεν AEt¹ | 7 ηνεγκεν AE | 7 την μητερα t¹ |
 7 post μητρι + αυτου mtz | 8 καθως mtz | 9 αυτης] αυτου z |
 10 ενεδυσεν αυτην bc, και ενεδυσεν A [sine αυτην], ενεδυσεν E [sine
 και (eius loco) et sine αυτην] amtyz | 11/12 περιεθηκε cz, εθηκε mt | 12 επι
 τους βραχιονας αυτου και > mt | 12 επι utrumque] περι c | 12 επι
 prius] περι z | 13 εδωκεν AEt¹ | 14 ιακωβ abcmtz, ρεβεκκας A,
 αυτου E | 14 του υιου αυτης > E | 14/15 εισηνεγκεν AE, ηνεγκε ay |
 15 τῷ πατρι αυτου > a | 15 ειπε δε] και ειπε cz | 15 med ειπεν AEt¹ |
 15 post πατερ + μου A | 16 ante τις + ο δε ειπεν A | 16 post
 ιακωβ + ο υιος αυτου A | 16 post πατρι + αυτου AEmctz | 17 post
 σου + και m [t = b] | 17 εποιησα Az | 17 καθως λελαληκας c |
 18 απο της θηρας μου > z | 18 απο > AEamty | 18 μ uocis μου
 [an integ^a uox?] manu prima in rasura A | 18/19 ευλογησει m
 [t = b] z | 19 ειπεν AEt¹ | 19 του υιου E | 20 ο primum οτι scribant
 Emt | 20 ο δε] και Ez | 20 παρεδωκεν AEt¹

- 1 ριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου. ²¹ εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ
 Ἔγγισόν μοι καὶ ψηλαφήσω σε, τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου
 Ἡσαῦ ἢ οὐ. ²² ἤγγισε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα
 αὐτοῦ· καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἡ μὲν φωνὴ φωνή
 5 Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες χεῖρες Ἡσαῦ. ²³ καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν·
 ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ χεῖρες Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ δασεῖαι. καὶ ἐλόγησεν αὐτὸν ²⁴ καὶ εἶπε Σὺ εἶ ὁ υἱός
 μου Ἡσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ. ²⁵ καὶ εἶπε Προσάγαγέ μοι καὶ
 φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου, τέκνον, ἵνα εὐλογῆσῃ σε ἡ
 10 ψυχὴ μου. καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν
 αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε. ²⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατήρ
 αὐτοῦ Ἔγγισόν μοι καὶ φίλησόν με, τέκνον. ²⁷ καὶ ἐγγίσας
 ἐφίλησεν αὐτόν· καὶ ὠσφράνθη τὴν ὀσμήν τῶν ἱματίων
 αὐτοῦ, καὶ ἐλόγησεν αὐτόν καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ὀσμή τοῦ υἱοῦ
 15 μου ὡς ὀσμή ἀγροῦ πλήρους, ὃν ἐλόγησε κύριος. ²⁸ καὶ
 δὲξέ σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς
 πλοῦτητος τῆς γῆς, καὶ πληθὺς σίτου καὶ οἴνου. ²⁹ καὶ δου-
 λευσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ προσκνησάτωσάν σοι ἄρχοντες·
 καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ προσκνησούσιν σοι

1 σου > Az | 1 εμου Ec | 1 ειπεν AEt¹ | 3 ηγγεισεν A, ηγγι-
 σεν Eat¹, ηγγεισε z | 3 δε > a, habet y | 4 εψηλάφησεν A, η prius
 et λ manu secunda in rasura | 4 μεν > A | 6 χεῖρες alterum χεῖραις
 scribit m [A?] | 6 ησαν „rescriptum a manu secunda erasis prioribus lite-
 ris: super spatio raso plures olim fuerunt literae“ A | 7 ηυλογησεν
 AEmtz | 7 ειπεν AEcm¹z | 7 ante συ + ει z | 8 και ειπε] ειπε δε
 ισαακ m [non t] | 8 ειπεν προσαγαγε AEt¹ | 9 φαγω z | 9 ινα Eabcmty,
 οπως A, και z | 9 ευλογησει m [t = b] z | 10 προσηγαγεν z | 10 εφα-
 γεν AEct¹ | 11 επιεν ADEct¹ | 11 αυτω alterum > z | 11/12 ο πατηρ
 αυτου > Ez, ante ισαακ ponit c | 12 ante εγγισον + τω υιω αυτου z |
 12 εγγεισον A | 12 μοι etiam z? qui. μ scribit | 12 φιλησω σε mt,
 φιλησον μοι z | 12 τεκνον post μοι ponit E, > m | 13 οσφρανθη mz |
 14 ηυλογησεν A, sed „literae ηυλο abrasae sunt non scalpro, sed
 iniuria quadam“. ηυλογησεν DEmt | 15 „Diodorus αντι του αγρου
 αρουρας χει. το δε πληρους πεπληρωμενου βλαστηματων ευωδεστα-
 των“ b | 15 πληρης D [ar: nunc ρη legi non potest] Ez | 15 ηυλο-
 γησε mt², ηυλογησεν A [Baberus in adnotationibus ευλογησεν, in uolu-
 mine primo ηυλογησεν] D [ar: superest η prius] t¹, ευλογησεν E |
 16 δωσει c | 16 post ουρανου + ανωθεν Amt | 17 ποιητητος z |
 17 και primum > c | 18 προσκνησουσιν A, προσκνησουσι c, προ-
 σηρησουσι z | 18 σοι alterum] σε z | 19 προσκνησουσιν AE | 19 σοι
 abcm¹, σε Az

ἰδοὺ κλίμαξ ἑστηρικμένη ἐν τῇ γῆ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο ¹
 εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κα-
 τέβαινον ἐπ' αὐτῆς. ¹³ ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς.
 καὶ εἶπεν Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ
 Θεὸς Ἰσαάκ, μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ, ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, ⁵
 σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου. ¹⁴ καὶ ἔσται τὸ
 σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ
 θάλασσαν καὶ λίβα καὶ βορρᾶν καὶ ἐπὶ ἀνατολάς· καὶ ἐνε-
 λογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ
 σπέρματί σου. ¹⁵ καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ, διαφυλάσσω ¹⁰
 σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση, οὗ ἂν πορευθῆς, καὶ ἀποστρέψω σε εἰς
 τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω ἕως τῶν ποιῆσαι
 με πάντα, ὅσα ἐλάλησά σοι. ¹⁶ καὶ ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἐκ τοῦ
 ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι Ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ,
 ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν. ¹⁷ καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν Ὡς φοβερός ὁ ¹⁵
 τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἡ οἴκος Θεοῦ, καὶ αὐτὴ ἡ
 πύλη τοῦ οὐρανοῦ. ¹⁸ καὶ ἀνέστη Ἰακώβ τὸ πρωί, καὶ ἔλαβε
 τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν
 αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς. ¹⁹ καὶ
 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Οἶκος Θεοῦ· καὶ Οὐλάμ- ²⁰

1 αφικνετο D [? superest xvi], αφικνειτο E | 2/3 αναβαινοντες
 και καταβαινοντες E | 3 initio αυτη Dabmt, αυτης AE, αυτην ca | 3 εστη-
 ρικτο m [t = b] | 4 ειμι > AD [ar] Eacyz | 4/5 ο θεος αβρααμ και
 ο θεος ισαακ του πατρος σου μη mt | 4 του πατρος σου αβρααμ e |
 5 ης etiam t, η cm [qui mox αυτης ut b] z [qui mox αυτην] | 5 κα-
 θευδεις E | 6 σοι] συ Et | 6 το σπερματι E | 7 ως] ωσει Eay | 7 η > Eay |
 7 η αμμος της γης] τα αστρα του ουρανου z | 7 γης Eabcm, θαλασσης A |
 8 και επι λιβαν και επι βορραν και επ ανατολας A. ita E, nisi quod
 λιβα. c = b, nisi quod ante βορραν addit επι. mt + επι ante λιβα
 et ante βορραν, quod m βορραν scribit. z = b, nisi quod λιβαν. ex D
 Grabius adfert επι λιβα και επι βορρα και επ ανατολας | 8 a και
 quarto 8 usque ad σοι 13 D iam Grabii tempore hiabat | 10 εγω
 ιδου E | 10 ειμι > AEcmz | 10 διαφυλαττων m [t = b] | 11 οδω]
 γη c | 11 αν ab, εαν AEcmz | 11 πορευση c | 12 εγκαταλειπω AEc |
 13 με > z | 13 εκ Eabcm, απο AD [ar] z | 14 εστιν AE | 14 τουτο t |
 15 ιδειν E | 15 εφοβηθειν m | 16 εστιν AE | 17 και ανεστη ιακωβ το
 πρωι > m | 17 τωι πρωι t | 17 ελαβεν AE | 18 υπεθηκεν abmt, εδη-
 κεν AE, επεθηκεν z | 18 εκει > E | 19 ελεον D [superest εον ante
 επι] | 19 αυτης] αυτου z | 20 εκαλεσεν AD [ar] Emtz | 20 ante το +
 ιακωβ AD [ar: superest ωβ] mtz | 20 οικος θεου] „Aquila βαιθλ“ b |

1 *λοῦζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον.* ²⁰ *καὶ ἠΐξαστο Ἰακώβ*
ἐπὶ λέγων Ἐάν ἦ κύριος ὁ θεὸς μετ' ἐμοῦ, καὶ διαφυλάξῃ
με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἢ ἐγὼ πορευόμεαι, καὶ δῶ μοι ἄρτον
φαγεῖν καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι, ²¹ *καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ*
5 σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου: καὶ ἔσται κύριός
μοι εἰς θεόν. ²² *καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται*
μοι οἶκος θεοῦ· καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῶς, δεκάτην ἀπο-
δεκατώσω αὐτά σοι. ¹ *καὶ ἐξήρας Ἰακώβ τοὺς πόδας ἐπο-*
ρεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουῆλ τοῦ
10 Σύρον, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας μητρὸς Ἰακώβ καὶ Ἡσαῦ. ²καὶ
ὄρεξ', καὶ ἰδοὺ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια
προβάτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτοῦ· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκεί-
νου ἐπότιζον τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στό-
ματι τοῦ φρέατος. ³καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια,
15 καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος,
καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα, καὶ ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ
τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ⁴εἶπε δὲ αὐτοῖς
Ἰακώβ Ἀδελφοί, πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν Ἐκ Χαρρὰν

20/1 ουλαμματος A, ουλαμματος DEyz, ου λαμματος a, λαμματος c, ουλαμ mt, „Aquila προτερον λουζ ονομα τη πολει. LL UU variant. in aliis est ουλαμματος. in aliis λαμματος. in aliis ουλαμ“ b

2 post ευχην + τω κυριω z | 2 ο θεος > Emt | 2 και > a [y = b] | 2 φυλαξη c, διαφυλαξει z | 3 εγω > m | 3 πορευσομαι c | 3 post πορευομαι + εν αυτη D, + εν αυτη mt | 3 δω D. δωh Ec, manus recens in t sei super δω scripsit | 4 φαγειν D | 4 περιβαλεσθαι ADabctz, περιβαλεσθαι m, ενδυασθαι E | 4/5 και μετα σωτηριας αποστρεψει με E | 4 αποστρεψει a [y = b] z, αποστρεψομαι c, αποστρεψαι m | 4 με > cz | 5/6 κυριος μοι abmt, μοι κυριος AEcz | 7 αν Ez | 7 δος z | 7/8 αποδεκατωσω A | 8 αυτας t | 8 σοι > z | 9 τον του βαθουηλ E, τον εκ βαθουηλ c | 9 βαιθουηλ z | 10 δε > Ec | 10 ante μητρος + της D [aw] E | 10/11 και ορα > z | 11 παιδιω A | 11 τρια] δυο mt | 12 επ αυτου abmtz, επι το αυτο A, > E | 13 εποτιζοντο E | 13/14 λιθος 13 usque ad ποιμνια 14 > z | 13 post λιθος + εις mt | 13/14 του στοματι D [aw] | 14 συνηγαγοντο E | 14 post ποιμνια + και οι ποιμενες c | 15 post και + οι ποιμενες z | 15 επι τω στοματι D teste Grabbio | 15 post φρεατος + εκεινον z | 16 post και alterum + παλιν c | 16 αποκαθιστων Eaw | 16 τοων λιθοων t | 16 επι] εις ay | 17 τω στοματι c, του στοματος z | 17 ειπεν AEt¹ | 17 post δε + ιακωβ t | 17 αυτους] προς αυτους mt | 18 ιακωβ > t | 18 εσται Am | 18 ειπον z | 18 χαρρας E, χαραν z

ἔσμεν. ⁵ εἶπε δὲ αὐτοῖς Γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ· ¹ οἱ δὲ εἶπαν Γινώσκουμεν. ⁶ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει· καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων. ⁷ καὶ εἶπεν Ἰακώβ Ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή, οὐπὼ ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες τὰ ⁵ πρόβατα ἀπελθόντες βόσκετε. ⁸ οἱ δὲ εἶπαν Οὐ δυνασόμεθα ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας, καὶ ἀποκλι-
σουσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ πο-
τιοῦμεν τὰ πρόβατα. ⁹ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ ¹⁰ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. ¹⁰ ἐγένετο δέ, ὡς εἶδεν Ἰακώβ τὴν Ῥαχὴλ τὴν θυγα-
τέρα Λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν Ἰακώβ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, ¹⁵ καὶ ἐπότιξε τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς

1 εσμεν > c | 1 ειπεν ΑΕτ¹ | 1 post αυτοις + ιακωβ E | 1 post αυτοις + μη c | 1 γνωσκειται z | 1 αχωρ c | 2 οι δε ειπον z | 2 med ειπεν ΑΕτ¹ | 2 υγιαινη z | 3 ειπον cz | 3 υγιαινη z | 3 ante και + ει αυτου λαλουντος ΑΕ | 3 ραχηλ m | 3/4 και 3 usque ad προβατων 4 > D | 4 post προβατων + του πατρος αυτης αυτη γαρ εβασκεν τα προβατα του πατρος αυτης A, + του πατρος αυτης Ecz | 4 post ειπεν + αυτοις c | 5 post ουπω + εστιν mt | 5 ωρα > c | 5 κτηνη] ποιμνια c | 6 προβατα] κτηνη E | 6 βοσκειται E | 6 οι δε ειπαν ΑΕabmt, ειπαν δε D [GR], οι δε ειπον cz | 6 δυναμεθα c, δυνασωμεθα z | 7 ποιμινιας m¹? certe ε prima manu in rasura | 7/8 αποκλισωσι Acmt, αποκλισωσιν D [GR] E, αποκλισωμεν z | 8 του στοματος > c | 8 του φρεατος > E | 9 ποβατα E¹? | 9 ιδου > Aamtz | 10 η θυγατηρ λαβαν > mt | 10 η > c | 11/12 αυτη 11 usque ad αυτης 12 > E | 11 αυτη mt, αυτη z | 11 εβασκεν At¹ | 12 ιδεν AD [GR] E | 12 την prius > c | 12 την alterum > AD [GR?] cmtz | 12/15 την θυγατερα 12 usque ad ιακωβ 15 > E | 12/13 a uoce θυγατερα usque ad ημερων 113, 10 in D „omnia sunt exesa et charta insuper recentior folio obducta, exceptis uerbis 113, 4 και δραμουςα ανγγελεν τω πατρι αυτης“ | 13 αδελ' [RE] [RE] [RE] ο [RE] [RE] A. „syllabam φου fini lineae praecedentis olim adscriptam manus prima derasis, scalpro deleuit etiam manus eadem literas quasdam in initio lineae sequentis mendose exaratas, earumque loco ultimam syllabam uocis αδελφου rescripsit“ | 13/14 και τα προβατα λαβαν του αδελφου της μητρος αυτου > Amt | 14 λαβαν του αδελφου της μητρος > z | 14 και > z | 15 απεκυλισεν A, απεκυλησεν E | 16 εποτισεν ΑΕ [m¹?], εποτισε cmz, εποτησε t

1 αὐτοῦ. ¹¹ καὶ ἐφίλησεν Ἰακώβ τὴν Ῥαχὴλ, καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ ἔκλαυσε. ¹² καὶ ἀπήγγειλε τῇ Ῥαχὴλ ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστί, καὶ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί. καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα
 5 ταῦτα. ¹³ ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακώβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφίλησε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντα τοὺς λόγους τούτους. ¹⁴ καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Ἐκ τῶν ὁσῶν μου καὶ
 10 ἐκ τῆς σαρκὸς μου εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν. ¹⁵ εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, οὐ δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι τίς ὁ μισθός σου ἐστί. ¹⁶ τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι Λεία καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ Ῥαχὴλ. ¹⁷ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
 15 Λείας ἀσθενεῖς, Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ τῷ εἶδει καὶ ὠραία τῇ ὄψει σφοδρά. ¹⁸ ἠγάπησε δὲ Ἰακώβ τὴν Ῥαχὴλ, καὶ εἶπε Δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη περὶ τῆς Ῥαχὴλ τῆς θυγατρὸς σου τῆς νεωτέρας. ¹⁹ εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Βέλτιον δοῦναί με

1 κατεφιλησεν mt | 2 εκλαυσεν AEmt¹ | 2 ανηγγειλεν AE, απηγγει-
 λεν mt | 2 ante τη + ιακωβ mt | 2 την ραχηλ z, αυτη ιακωβ E |
 2/3 αδελφος του πατρος αυτης εστι και οτι > z | 3 του πατρος > E |
 3 εστιν utroque loco AEmt¹ | 3 και οτι υιος ρεβεκκας εστι > a [non y] |
 3/4 ρεβεκκας εστιν αδελφης του πατρος αυτης και δραμουσα z | 4 και]
 η δε E | 4 ανηγγειλεν D [GR] E. ex A Baberus in uolumine I απηγγειλεν
 adfert, in uolumine IV ανηγγειλεν, illius απηγγειλεν mentione in uolu-
 mine IV non facta. uulgo de his tacent. απηγγειλεν t¹ | 5 εγενετο
 δε Eabemt^z; και εγενετο A | 5 ηκουσεν AE | 6 υιου της manu prima in
 rasura A | 6 συναντησιν αυτου Acmtz [sed t αυτωι] | 7 εφιλησεν αυτον E |
 7 εφιλησεν AEcz, κατεφιλησεν t¹, κατεφιλησε mt² | 7 αυτον alterum > E |
 8 τω > Emtz | 9 τουτους] αυτου c | 9 οστων Ec | 11 ειπε δε abcm^z,
 ειπεν δε At¹, και ειπεν D [GR] E, και ειπε z | 11 post ει + συ z |
 12 δουλευσης μου m | 12 τι σου ο μισθος c | 12 τι z | 13 εστιν
 AEmt¹ | 13 δυο θυγατερες ησαν c | 13 θυγατεραις m | 14 λια AE,
 λιαν z | 14 νεωτερε] δευτερα cz | 14 οι δε οφθαλμοι > z | 15 λιας E,
 η δε λιαν z | 15 ασθενης z | 15 ην > Ec | 15 τω ειδει καλη E |
 15 υδει A, ειδη z¹ | 16 σφοδρα > AD [GR] | 16 ηγαπησεν AEt¹ |
 16 δε την ραχηλ ο ιακωβ c | 16 ειπεν AEmt¹ | 17 σοι > z | 17 περι
 AEabemt^z, υπερ D [GR] | 17 της prius > AD [GR] Ecm^z | 18 ειπεν
 AEt¹ | 18 αυτω > D [GR] cmt | 18/1 βελτιον σοι δουναι με αυτην η c |
 18 με δουναι E, δουναι μοι a [y = b] m [t = b] z

αὐτὴν σοὶ ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἐτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ. 1
 20 καὶ ἐδούλευσεν Ἰακώβ περὶ Ῥαχὴλ ἑπτὰ ἔτη· καὶ ἦσαν
 ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν
 αὐτὴν. 21 εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Λάβαν Δός μοι τὴν γυναῖκά
 μου (πεπλήρωται γὰρ αἱ ἡμέραι), ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. 5
 22 συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τοὺς ἀνδρας τοῦ-τόπου καὶ
 ἐποίησε γάμον. 23 καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ λαβὼν Λείαν τὴν
 θυγατέρα αὐτοῦ εἰσήγαγεν πρὸς Ἰακώβ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς
 αὐτὴν Ἰακώβ. 24 ἔδωκε δὲ Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ
 Ζελαφάν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην. 25 ἐγένετο δὲ 10
 πρῶτι, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεία. εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Λάβαν Τί
 τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ παρὶ Ῥαχὴλ ἐδούλευσα παρὰ σοί;
 καὶ ἵνα τί παρελογίσω με; 26 ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν Οὐκ ἔστιν
 οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν
 πρεσβυτέραν. 27 συντέλεσον οὖν τὰ ἑβδομα ταύτης, καὶ δώσω 15
 σοὶ καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοῦ ἔτι
 ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. 28 ἐποίησε δὲ Ἰακώβ οὕτως, καὶ ἀνεπλή-

1 σοι | συ z | 1 δουναι μοι z | 1 αυτην alterum | αυτηι t | 1 ετερω
 ανδρι E | 1 post οικησον + ουν z | 2 εδουλευσεν δε ιακωβ E |
 2 ετη επτα D [GR] cmt | 2/4 quae inter και alterum 2 et αυτην 4 me-
 dia, > A | 3 ωσει E | 4 ειπεν AEt¹ | 4/5 comma 21 > a, habet y |
 4 τῷ προς Ecz | 4 δος bc, αποδος AD [GR] Eyz, παραδως mt |
 4 μοι > Emt | 5 post ημεραι + μου AD [GR] mty | 6 συνηγαγεν AEt¹ |
 7 ποιησεν AE | 7 γαμον „Aquila et Symmachus ποτον“ b | 7 loco
 και prioris E ως δε | 7 εσπερα γεγενετο E | 7 και alterum > E | 7 post
 λαβων + λαβαν D [GR] Eamtyz | 7 λιαν Ez | 8 εισηγαγε c | 8 post
 εισηγαγεν + αυτην AD [GR] Eamtyz | 8 ιακωβ | αυτον z | 8/9 και εισηλθε
 προς αυτην ιακωβ > z | 8 εισηλθεν AEt¹ | 8/9 ιακωβ προς αυτην E |
 9 ante ιακωβ + o m | 9 εδωκεν AEt¹ | 9 post λαβαν + ζελαφαν Aay |
 9 λιαν ζελαφαν τηι t [sic] | 9 λια τη θυγατρι αυτου > D hoc loco, habet
 loco αυτη versu sequenti [GR]. τη θυγατρι αυτου λια E | 9 λιαν z |
 10 ζελαφαν > Aaty | 10 αυτου αυτη παιδισκην > ay | 10 αυτη > t |
 10 γεγενετο δε | και γεγενετο δε c [sic] | 11 τοπρωι c | 11 λια Ez |
 11 ειπε δε | και ειπεν mt | 11 ειπεν AE | 11 τῷ > A, προς
 τον c | 12 παρα > AEtz | 13 και > z | 13 ινα τι | ιτι D [GR] |
 13 „schol ενθρυσας με“ b | 13 με > z, μαι E | 13 απεκριθη ab,
 ειπεν AD [GR] Et¹, ειπε cmt² z | 13 εσται E | 14 ημων | τουτω c |
 14 ἡ | ι E, > c | 14/15 της πρεσβυτερας c | 16 αυτι | απο c | 16 εργα-
 σει D [GR]: “σαι?”, ειργασω E | 16 ετι > Ecm [habet t] z | 17 ετη επτα
 Ecmz | 17 ποιησε δε ιακωβ ουτως > m [habet t] | 17 ποιησεν
 AEt¹ | 17/1 ανεπληρωσεν AEt¹, ενεπληρωσε z

- 1 ῥωσε τὰ ἑβδομα ταύτης· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. ²⁹ ἔδωκε δὲ Λάβαν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην. ³⁰ καὶ εἰσήλθε πρὸς Ῥαχὴλ· ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ ⁵ Λείαν· καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. ³¹ ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς ὅτι ἐμισεῖτο Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. ³² καὶ συνέλαβε Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ῥουβὴν λέγουσα Διότι εἶδέ μου κύριος τὴν ταπεινωσιν καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· ¹⁰ νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνὴρ μου. ³³ καὶ συνέλαβε πάλιν καὶ ἔτεκεν υἱὸν δευτέρον τῷ Ἰακώβ, καὶ εἶπεν ὅτι Ἦκουσε κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τοῦτον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Συμεών. ³⁴ καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ εἶπεν Ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ ¹⁵ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Λευί. ³⁵ καὶ συλλαβοῦσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ εἶπε Νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ· διὰ τοῦτο ἐκά-

1 αυτης c | 1 εδωκε mt² | 1 αυτη > AEmt, habet etiam D | 2 init τη θυγατρι t, sero correctum | 2 αυτου > m¹ | 2 γυναικι z | 2/3 εδωκε δε λαβαν τη θυγατρι αυτου > E | 2 εδωκεν ADt¹ | 2 post λαβαν + ραχηλ Acmtz | 2 a τη usque ad finem commatis 33 omnia > D [aw] | 2/3 την θυγατερα z | 3 ante βαλλαν + και E | 3 βαλαν z | 3 αυτου αυτη παιδισκην > ay | 3 αυτη] αυτην t | 4 εισηλθεν AEt¹ z | 4 ante προς + ιακωβ z | 4 post προς + την c | 4 ραχηλ prius] αυτην ιακωβ E | 4 ηγαπησεν AEt¹ | 5 λιαν Ez | 5 και εδουλευσεν αυτω επτα ετη ετερα > Em | 6 ο θεος > c | 6 εμισειτο b, μισειτε A [non, ut vulgo traditur, μισεσαι], μισειται Eacmtz | 6 λια E, λιαν z | 6 ηνοιξεν AE | 6 μητρα m | 7 συνελαβεν AEt¹ | 7 λια Ez | 7/8 τω ιακωβ υιον E | 8 εκαλεσε δε] και εκαλεσε c | 8 εκαλεσεν AEt¹ | 8 ρουβιμ amtz | 9 ειδεν At¹, ιδεν E | 9 μου > Ecz | 9 post ταπεινωσιν + μου cz | 9 και εδωκε μοι υιον > Ac | 9 εδωκεν Et¹ | 10 ουν > AEcz | 10 με αγαπησει cz | 10 συνελαβεν AEt¹ | 10 post παλιν + λεια Aacmt, + λια Ez | 11 ετεκε z | 11 δευτερον υιον z | 11 τω ιακωβ δευτερον mt | 11 ηκουσεν AEt¹ | 12 μισουμαι A | 12 προσεδωκεν At¹, προσεθηκεν E | 12 και tertium > Ecz | 12 εκαλεσεν At¹, εκαλεσεν δε E, εκαλεσε δε cz | 13 συλλαβουσα ετι ετεκεν D [aw] | 13 ετι > E | 14 καιρου ay | 14 προς εμου εσται προσκειται προς με E | 15 ετεκον Ecz | 15 εκαλεσεν Et¹, εκληθη A | 16 λευι AD [aw] cmtz, λευιν E | 16 ετι > Emtz | 17 ειπεν AEt¹ | 17 τουτο prius > Ez | 17 εξομολογησωμαι E | 17 ante κυριω + τω D [aw] mz | 17 post κυριω + τω θεω E | 17/1 εκαλεσεν AEt¹

30 **λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰούδαν. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν.** ¹ ἰδοῦσα ¹ δὲ Ῥαχὴλ ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ, καὶ ἐξήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. ² θυμωθεὶς δὲ Ἰακώβ τῇ Ῥαχὴλ εἶπεν αὐτῇ Μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; ³ εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλὰ· εἰσελθε πρὸς αὐτήν, καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου, καὶ τεκνοποιήσομαι καγὼ ἐξ αὐτῆς. ⁴ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναικα, καὶ εἰσηλθε πρὸς αὐτήν Ἰακώβ. ⁵ καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκε ¹⁰ τῷ Ἰακώβ υἱόν. ⁶ καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Ἐκρινέ μοι ὁ θεὸς καὶ ἐπήκουσε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Δάν. ⁷ καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκεν υἱὸν δευτέρου τῷ Ἰακώβ. ⁸ καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Συναντελάβετό μοι ὁ θεός, καὶ συνανεστράφη ¹⁵ τῇ ἀδελφῇ μου, καὶ ἠδυνάσθη· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νεφθαλεὶ. ⁹ εἶδε δὲ Λεία ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν, καὶ ἔλαβε Ζελφάν τὴν παιδίσκην αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτῇ τῷ Ἰακώβ

1 *ιουδα* AD [αβ] E | 1 *τεκειν* c | 2 *initio ραχηλ* z¹, *ραχιηλ* z² | 2 *τετοκεν* AEt¹, *τετεκε* a | 2 *και* > Ez | 2 *εξηλωσεν* AEt¹ | 2, *ante ραχηλ alterum + λειαν* mt | 2 *in fine ραχηλ* z | 2 *ante την + λειαν* z | 2/3 *η αδελφη* t | 3 *ειπεν* AEt² | 3 *τω ιακωβ* > E | 3 *τεκνον* Ec | 4 *θυμωθεις* aby, *ειθυμωθη* AD [αβ] Ecmtz | 4 *την ραχηλ* t | 4 *ante ειπεν + και* AD [αβ] Ecmtz | 5 *αυτη* > E | 5 *ante θεου + του* AD [αβ] | 5 *εστερησεν* AEt¹ | 6 *ειπεν* AEt¹ | 6 *ραχηλ* > z | 6 *τω ιακωβ* αυτω z | 6 *βαλλα* > z | 7/8 *και τεκνοποιησομαι* Eabmtyz, *ινα τεκνοποιησομαι* A, *και τεκνοποιηθησομαι* c | 8 *και εγω* D [αβ], *καγω* > c | 8 *εδωκε* c | 8 *αυτω* > c | 8 *βαλιν* z | 9 *αυτω γυναικα* > z | 9 *και* > Ecmt | 9 *εισηλθεν* A, *εισηλθεν δε* Et¹, *εισηλθε δε* cmt² | 10 *συνελαβεν* AEt¹ | 10 *βαλα* z | 10 *παδισκη* E | 10 *ετεκεν* AEt¹ z | 11 *υιον τω ιακωβ* z | 11 *ειπεν* AEt¹ | 11 *εκρινεν* AEt¹ | 11 *ο θεος*] κυριος E | 12 *επηκουσεν* AE, *εισηκουσε* m | 12 *εδωκεν* AE, *εδοκεν* t¹, *εδοκε* t² | 12 *τουτο*] του E | 12/13 *εκαλεσεν* AEt¹ | 13 *βαλα* z | 15 *ειπεν* AEt¹ | 15 *ραχηλ* > Ec | 15 *συναντελαβετο μου* bmt, *συνεβαλετο μοι* A [β prima manu super uersum], *συναντελαβοιτο μοι* z, *συνελαβετο μοι* D [αβ] Eacy. „ita [ut b] LL UU et Iohannes Chrysostomus. in aliis est *συνελαβετο μοι*. Aquila *συνανεστρεψεν με*“ b | 15 *συνεστραφη* ayz | 15 *post μου + και ειπον* z | 16 *εδυνασθη* cmt, *εδυνηθη* z | 16 *εκαλεσεν* AEt¹ | 17 *νεφθαλει* E, *νεφθαλειμ* acmtyz | 17 *ιδεν* AE, *ειδεν* t¹ | 17 *λια* Ez | 17 *απεσθη* c, *εστι* z | 17 *ελαβεν* AEt¹ | 18 *ζελφαν* > c

1 γυναῖκα. ¹⁰καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ συνέλαβε Ζελαρὰ ἡ
 παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακώβ υἱόν. ¹¹καὶ εἶπε Λεία
 Ἐν τύχη· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰ'άδ. ¹²καὶ συνέ-
 λαβεν ἔτι Ζελαρὰ ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακώβ
 5 υἱὸν δεύτερον. ¹³καὶ εἶπε Λεία Μακαρία ἐγώ, ὅτι μακα-
 ριοῦσί με αἱ γυναῖκες· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀσήρ.
¹⁴ἔπορευθῆ δὲ Ρουβὴν ἐν ἡμέρᾳ θεισμοῦ πυρῶν καὶ εὔρε
 μῆλα μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν
 τὴν μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς
 10 Ἰός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. ¹⁵εἶπε δὲ Λεία
 Οὐχ ἰκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς μαν-
 δραγοράς τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; εἶπε δὲ Ῥαχὴλ Οὐχ οὕτως·
 κοιμηθῆτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγο-
 ρῶν τοῦ υἱοῦ σου. ¹⁶εἰσῆλθεν δὲ Ἰακώβ ἐξ ἀγροῦ ἐσπέρας,

1 και εισηλθε προς αυτην > D [GR] Eacy | 1 και prius > Amtz |
 1 εισηλθεν δε At¹, εισηλθε δε mt²z | 1 post δε suum + ιακωβ z |
 1 post αυτην + ιακωβ Amt | 1 και alterum > Ecz | 1 συνελα-
 βεν At¹, συνελαβεν δε E, συνελαβε δε cz | 2 λιας E [z = b] |
 2 ετεκε AEt | 2 ειπεν AEt¹ | 2 λια Em, λιαν z | 3 εν τυχη |
 ευτυχηκα cmtz. „ita [ut b] LL UU et Hieronymus. AA LL ευτυ-
 χηκα. Theodoretus ευτυχηκα ου του ιακωβ εστι ρημα, αλλα
 της λιας γυναικος εν δυσσεβειᾳ τραφεισης και κατα βραχυ τα θεια
 παιδευομενης. ουτω και ο ταυτης πατηρ ειρη το οωνισιαμην“ b |
 3 επωνομασεν AE²t¹, επονομασεν E¹, επονομασε z | 3 ἡ Lagarde ge-
 sammelte abhandlungen 16, 23 | 3/4 συνελαβε mt² | 4 ει > D [GR] Emt |
 4 λιας Ez | 4 ετεκε abcz, ετεκεν E, ετεκεν ει AD [GR] mt | 5 ειπεν AEt¹ |
 5 λια Ez | 5/6 μακαριουσι bmtz, μακαριζουσιν AD [GR] E, μακαριζουσι
 acy. „ita [ut b] LL UU, Ioannes Chrysostomus, Cyrillus et Philo. in
 aliis est μακαριζουσι με. et ita Hieronymus“ b | 6 ante αι + πα-
 σαι AE | 6 αι > m¹ | 6 και > E | 6 εκαλεσεν At¹, εκαλεσεν δε E |
 6 ασειο ay. in margine b ασειο [!] addita hac adnotatione „AA LL addunt
 δ εστι πλουτος. quod improbat Hieronymus“ | 6 post ασηρ + πλου-
 τος Ez | 7 ρουβιμ Eamtz | 7 ημεραις AD [GR] Ez | 7 ευρεν AEmt¹ |
 8 μανδραγορον AD [GR] Eay, μανδραγορων z. Lagarde gesammelte
 abhandlungen 67, 8 | 8 λιαν Ez | 9 ειπεν AEt¹ | 9 τη λια > z |
 9 τη prius > c | 9 λια E | 9 τη αδελφη αυτης > AD [GR] E | 10 ulgo
 non docent A hoc loco μανδραγορων habere. μανδραγορων z |
 10 ειπε δε] και ειπε z | 10 ειπεν AEt¹ | 10 λια E, λιαν z | 11 σοι
 > t | 11 μη] αλλα E | 11/12 τας μανδραγορας z | 11/12 μανδραγο-
 ρους AD [GR] | 12 λημψη AE | 12 ειπεν AEt¹, και ειπεν z | 12 δε
 ραχηλ > z | 13 τη νυκτι ταυτη z | 14 εισηλθεν ADEabt¹y, εισηλθε
 cmt²z. de b ulgo errant | 14 δε > ay

καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῶ καὶ εἶπε Πρὸς ἐμὲ ¹ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου· καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην. ¹⁷καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς Λείας, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱὸν πέμπτον. ¹⁸καὶ εἶπε Λεία Δέδωκέ ⁵ μοι ὁ Θεὸς τὸν μισθόν μου ἀνδ' οὐ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῶ ἀνδρὶ μου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσάχαρ, ὃ ἐστι μισθός. ¹⁹καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῶ Ἰακώβ. ²⁰καὶ εἶπε Λεία Δεδώρηται ὁ Θεὸς μοι δῶρον καλὸν ἐν τῶ νῦν καιρῶ· αἰρετιεῖ με ὁ ἀνὴρ μου, ¹⁰ τέτοκα γὰρ αὐτῶ υἱούς ἑξ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ζαβουλών. ²¹καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκε θνηγατέρα, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Λείνα. ²²ἐμνήσθη δὲ ὁ Θεὸς τῆς Ῥαχὴλ· καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ Θεὸς καὶ ἀνέωξεν αὐτῆς τὴν μήτραν· ²³καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ ¹⁵ Ἀφείλεν ὁ Θεὸς μου τὸ ὄνειδος· ²⁴καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσήφ λέγουσα Προσθήτω ὁ Θεὸς μοι υἱὸν ἕτερον. ²⁵ἐγένετο δέ, ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακώβ τῶ Λάβαν Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. ²⁶ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παῖδιά ²⁰

1 ἐξῆλθεν ADEt¹, εἰσηλθε ay, ηλθε z | 1 λια Ez [D=b] | 1 αυτου z [D=b] | 1 ειπεν ADEt¹ z | 1 ante προς + αυτω z | 1 ἐμὲ] με Dcmtz | 2 ελευση a | 2 μεμεισθωμαι t | 3 και κοιμηθη] κοιμηθη δε E | 3/4 τη νυκτι εκεινη z | 4 ο θεος λειας abcm, αυτης ο θεος A, ο θεος της λιας E, ο θεος λιας z | 5 ετεκεν AD [Tischendorf ken edidit, sed non uidit] Ect¹ | 5 τῶ ιακωβ c post πεμπτον ponit | 5 ειπεν ADEmt¹ | 5 λια Ez [D=b] | 5 δεδωκεν Az, εδωκεν DEamt¹, εδωκε t² | 6 μοι > DEamtz, habet t | 6 μου] μοι E | 6 ου DEabmtz, ων Ac | 7 εκαλεσεν ADEt¹, ονομασε z | 7 ισαχαρ z | 8 εστιν ADE. scr ἐστιν Ἔστι | 8 λια A, „ε inseruit [supra uersum] manus uetusta“ . λια Ez | 9 εκτον > E | 9 ειπεν AEt¹ | 9 λια Ez | 9 μοι ο θεος D [GR] Ecz | 10 ερετιει D [GR], αιρετισει E | 11 ετεκον cz | 11 εξ υιους c | 11 και > E | 11 εκαλεσεν At¹, εκαλεσεν δε E | 12 τουτου a [y=b] | 12 ετεκεν AEt¹ | 12 εκαλεσεν AEt¹ | 13 δινα c, δινα z | 13 post δεινα + και εσθη του τικειν A | 13 της > Ac | 14 αυτη ο θεος ay | 14 ηνωξεν D [GR] E | 14 την μητραν αυτης D [GR] | 14 μητρα m | 15 ετεκεν AEt¹ z | 15 υιον τῶ ιακωβ cz | 15 ειπεν At¹, και ειπεν E | 15 δε > E | 16 αφηλεν E | 16 αφειλε μου ο θεος c, αφειλε μοι ο θεος z | 16 μου post το ονειδος ponit m | 16 εκαλεσεν AEt¹ | 16 τῶ ονομα z | 17 προσεθετο cz, προσθητω mt | 17 μοι ο θεος D [GR] Ecmtz | 17 υιον > z | 18 ετεκεν AEt¹ | 18/19 το λαβαν z | 19 με] μοι z | 20 post αποδος + μοι AD [GR] Ec | 20 μου alterum > AE

1 μου, περι ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις
τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. ²⁷ εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Εἰ
εὔρον χάριν ἐναντίον σου, ὠιονισάμην ἄν· εὐλόγησε γὰρ με
ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ. ²⁸ διάστειλον τὸν μισθόν σου
5 πρὸς μέ, καὶ δώσω. ²⁹ εἶπε δὲ Ἰακώβ Σὺ γινώσκεις, ἃ δε-
δούλευκά σοι καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ. ³⁰ μικρὰ γὰρ
ἦν, ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ ἠῤῥήθη εἰς πλῆθος· καὶ εὐλό-
γησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε ποι-
ήσω καγὼ ἑμαυτῷ οἶκον; ³¹ καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Τί σοι
10 δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ Οὐ δώσεις μοι οὐδέν· ἐὰν
ποιήσης μοι τὸ ἔργον τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά
σου καὶ φυλάξω. ³² παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατά σου σή-
μερον, καὶ διαχωρίσον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς
ἀρνάσι καὶ πᾶν διάλευκον καὶ ραντὸν ἐν ταῖς αἰξίν· ἔσται
15 μοι μισθός. ³³ καὶ ἐπακούσεται μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ

1 μου > AEmtyz | 1 εδουλευσα Eay | 1 ινα] και cz | 1 γνω-
σκηs m | 2 δουλιαν AE | 2 εδουλευσα E | 2 ειπε δε αυτω λαβαν bis z¹ |
2 ειπεν AEt¹ | 3 ευρον] εὐ m | 3 οιωνησαιμην c, οιωνησαιμην z |
3 ευλογησεν AEt¹ | 3 γαρ > cmt | 4 επι > AEac | 4 οσω E | 4 ante
διαστειλον + και ειπεν D [GR] mt [v radendo deletum in t] |
4/5 comma 28 > z | 4/5 διαστειλον μου τον μισθον προς E | 4 δια-
στειλον] „Aquila επονομασον. Symmachus ορισον“ b | 5 με] σε D
[GR] | 5 post δωσω + σοι AD [GR] | 5 ειπεν AD [GR] Emt¹ | 5 post
δε + αυτω AD [GR] Ecz | 5 γνωσκηs m | 5 post γινωσκεις + την
δουλειαν c | 5 α] ει E, ην c | 6 post ην + τα z | 7 ην > m [non t] | 7 post
οσα + ην AE, post σοι + ην D [teste Grabio] acmtz | 7 σοι > AE |
7 μου AEcz | 7 ηϋξηθη z | 7/8 ηυλογησεν AD [GR], ευλογησεν Et¹ |
8 κυριος > E | 8 ο θεος > AD [GR] cmz | 8 ποδει A, ποδιω E |
9 καγω εμαυτω manu secunda in rasura A, manus secunda etiam οικον
scripsit. και εγω D [GR] z | 9 εμαυτο̄ t, εμαυτον z | 9 ειπε λαβαν αυτω c |
9/10 τι σοι δω am² yz, τι ποιησω σοι E, τι σοι δω̄ m¹ t | 10 ειπεν
At¹, και ειπεν E | 10 δε > E | 10 αυτω > mt | 10 ου δωσης μοι
> m | 10 ου] και z | 10 ουδεν D [GR] Ez | 11 ποιησεις Az | 11 μοι
> Em | 12 και E κα scribit | 12 παρελθαιω AD [GR] E | 12 post
παρελθετω + σημερον mt | 12 παντα > Amtz | 12 σου alterum > E |
12/13 σημερον > mt | 13 διαχωρησονται E, διαχωρισω ay, διαχωρη-
σον z | 13 εκειθεν > E | 13 post προβατον + εκειθεν ον E | 13 φαιον
> E. „schol ποιικilon, περκον“ b | 14 αρνασιν AEz | 14 post ραντον +
εν τοις αρνασι και a [non y] | 14 διαλευκον και ραντον Eb, διαραντον και
λευκον A | 14 αιξαισιν E | 14 ante εσται + και D [GR] | 15 μοι prius
σοι t | 15 ante μισθος + ο z | 15 σ alterum uocis μισθος in rasura A

ἡμέρα τῆ ἐπαύριον, ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου· 1
 πᾶν, ὃ ἐὰν μὴ ᾗ φαντὸν καὶ διάλεκτον ἐν ταῖς αἰξὶ καὶ φαιὸν
 ἐν τοῖς ἀρνάσι, κεκλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοί. 34 εἶπε δὲ
 αὐτῷ Λάβαν Ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. 35 καὶ διέστειλεν ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς φαντούς καὶ τοὺς διαλεύ- 5
 κους καὶ πάσας τὰς αἰγὰς τὰς φαντάς καὶ τὰς διαλεύκους
 καὶ πᾶν, ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν, ὃ ἦν λευκὸν ἐν
 αὐτοῖς, καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 36 καὶ ἀπέ-
 στησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέ-
 στον Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ 10
 ὑπολειφθέντα. 37 ἔλαβε δὲ ἐαυτῷ Ἰακώβ ῥάβδον σιτυρακίην
 χλωρὰν καὶ καρυῖνῃν καὶ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰα-
 κώβ λεπίσματα λευκά· καὶ περισύρων τὸ χλωρόν, ἐφαίνετο
 ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον. 38 καὶ πα-
 ρέθηκε τὰς ῥάβδους, ὡς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτιστη- 15
 ρίων τοῦ ὕδατος, ἵνα, ὡς ἂν ἔλθῃσι τὰ πρόβατα πιεῖν,

manu secunda | 15 post μισθος + και εσται μοι ay | 15 uulgo και omittunt contra b | 15 επακουσετε z | 15 μοι alterum] μου cmtz

1 τῃ ταυτη z | 1 επαυριον ab, αυριον AD [GR] Emtz, υἄριον c | 1 ο > E | 1 εναντιον E | 2 εαν > D [GR], αν cmtz | 2 και prius] η c | 2 αιξιν At'z, αιξισιν E | 3 αρναςιν AE | 3 κεκλεισμενον z | 3 επεν AEt' | 4 αυτω > E | 4 εσται D [GR] | 5 γουcis τραγους manu secunda in rasura A | 5/6 „Symmachus λευκοποδας“ b | 5/6 λευκους E | 6 και πασας τας αιγας τας φαντας και τας διαλευκους > z | 6 τας tertium > ay | 7 και παν ο ην φαιον εν τοις αρναςιν [sic] AE post αυτους 8 posit. ita D [Grabii] amt, nisi quod αρναςι | 7 παν φαιον ο ην εν c | 7/8 και παν ο ην λευκον εν αυτοις > z | 8 εδωκεν AEt' | 8 post αυτου + ποιμνιον καταμονας cz | 8/9 α uocis απεστησεν in rasura „a correctore antiquo“ A | 9 και prius > AD [GR] Ecmztz | 9/10 αυτων et ιακωβ in E locos mutant | 10 δε usque 31, 12 προβατα > D [GR] | 10 επομαινεν At', εποιμενεν E | 11 ελαβεν AEt' | 11 ιακωβ αυτω z | 11 αυτω AEay | 11/12 quae inter ραβδον 11 et ιακωβ 12/13 media, > a [non y] | 12 χλωραν > E | 12 καρυινην] „schol αμυγδαλινη“ b | 12 ελεπησεν z | 13 λεπησματα z | 13 λευκα] χλωρα z | 13 και > AEcmztz | 13 περισυρας z | 13 χλωρον] λευκον ay. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. in aliis est το λευκον“ b | 13 post χλωρον + το επι των σκυταλων z | 14 ante επι + δε AEcmztz | 14 επι] εν E | 14 τας ραβδους z | 14 ταις Eabcmz, τοις A | 14 λευκον] χλωρον E | 14 ελεπισεν AE, ελεπισε t, ελεπησε z | 14/15 παρεθηκεν AEt' | 15 ελεπισεν E, ελεπησεν z | 15 τοις boy, ταις AEamtz | 15/16 ποτηριων t, ποτιστηριων z | 16 ελθωσιν AE, ελθη z | 16 πινειν mt, πεινειν z

1 ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισή-
 σωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους. ³⁹ καὶ ἐνεκίσσων τὰ
 πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους, καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα
 καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαυτά. ⁴⁰ τοὺς δὲ ἀμνοὺς διέ-
 5 στείλειεν Ἰακώβ, καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν
 διάλευκον καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν
 ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ
 πρόβατα Λάβαν. ⁴¹ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων
 τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα ἔθνηκεν Ἰακώβ τὰς ῥάβδους
 10 ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκισθῆσαι αὐτὰ
 κατὰ τὰς ῥάβδους. ⁴² ἦν ἡμεῖς δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ
 εἶθι· ἐγένετο δὲ τὰ μὲν ἄσημα τοῦ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα
 τοῦ Ἰακώβ. ⁴³ καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα· καὶ
 ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ καὶ βόες καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι
 15 καὶ κάμηλοι καὶ ὄνοι. ¹ ἤκουσε δὲ Ἰακώβ τὰ ῥήματα τῶν 31
 υἱῶν Λάβαν λεγόντων Εἴληφεν Ἰακώβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς
 ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποιήκε πᾶσαν τὴν
 δόξαν ταύτην. ² καὶ εἶδεν Ἰακώβ τὸ πρόσωπον τοῦ Λάβαν,

1 post ῥαβδων + και A | 1 αυτου E¹ | 1 εις το > m | 1 πιειν z |
 1/2 ενκισσησωσιν A, εκκισσησωσιν E, εγκισσησωσι mt, εγγισσωσι z | 2/3 και
 usque ραβδους > Aacyz | 2 loco ενεκισσων E ελθοντων εις το πιειν
 εκισσησαν | 3 post προβατα alterum + ποικιλα E | 4 σποδοει
 A¹,
 prima manu correctum. σποδη z²? | 4 δε > E | 5 εστησει] εθνη-
 κεν oz | 5 εναντιων t | 5 κριων z | 6 και παμποικιλον m | 6 διεχω-
 ρησεν tz | 8 post καιρω + εν m, + εκεινω z | 8 η ενεκισσων] ως αν
 εκισσησε z | 9 v uocis εν in rasura A: fueratne γ? | 9 post εθνηκεν +
 δε E | 10 εναντιων t | 10 τοις bc, ταις AEmtyz. aldinam uix dubito
 ταις uoluisse, nam οο numquam pro οις scriptum me reperire memini |
 10 ενκισσησαι A, εγγισσησαι z | 10 αυτα] αυτω m | 11 δ αν ετεκον
 Ec, δε ετικτε z, γαρ ετεκον A, mt² = b [ετεκεν t¹] | 12 ετιθη t |
 12 μεν > AEmctyz | 12 ασημα] „Aquila οημμα, Symmachus δευτε-
 ρογονα“ b | 12 του] τω E | 13 του] τω E | 13 επλουτισεν z | 14 και
 primum > E | 14 και secundum et tertium > a | 14 και secundum
 > mty | 15 και prius > amtyz | 15 post ονοι + και ημιονοι c |
 15 ηκουσεν AEt¹ | 16 τα > z | 16 „litera π uocis πατρος nouo atrag-
 mento obducta est a manu recenti“ A | 17 και εκ των του πατρος
 ημων > z | 17 εκ των manu secunda in rasura A | 17 των > E |
 17 πεποιηκεν A, εποιησεν E, εποιησε z | 18 ταυτην > mt | 18 literae
 ειθ uocis ειθεν manu prima in rasura septem elementorum. capaci A
 ita, ut singula elementa rescripta singulae literae radendo deletae et
 praecedant et sequantur. ειθεν Ez | 18 του > AEmz, habet t

καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν ὡσεὶ χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ¹
² εἶπε δὲ κύριος πρὸς Ἰακώβ Ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ
πατρὸς σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.
⁴ ἀποστείλας δὲ Ἰακώβ ἐκάλεσε Λείαν καὶ Ραχὴλ εἰς τὸ
πεδίον, οὗ ἦν τὰ ποίμνια, ⁵ καὶ εἶπεν αὐταῖς Ὁρῶ ἐγὼ τὸ ⁵
πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὅτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ ὡς
ἐχθρὸς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρὸς μου ἦν μετ'
ἐμοῦ. ⁶ καὶ αὐταὶ δὲ οἶδατε ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύϊ μου δεδού-
λευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. ⁷ ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με,
καὶ ἥλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμῶν, καὶ οὐκ ἔδω- ¹⁰
κεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με. ⁸ ἐὰν οὕτως εἶπη Τὰ
ποικίλα ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβata
ποικίλα· ἐὰν δὲ εἶπη Τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός· καὶ τέξε-
ται πάντα τὰ πρόβata λευκὰ. ⁹ καὶ ἀφείλετο ὁ θεὸς πάντα
τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά. ¹⁰ καὶ ἐγέ- ¹⁵
νετο, ἥνικα ἐνεκίσσων τὰ πρόβata ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, καὶ
εἶδον τοὺς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι
καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβata καὶ τὰς αἶγας
διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σποδοειδεῖς θαντοί. ¹¹ καὶ εἶπέ
μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα 20

1 και ιδου Aabcmtyz, οτι E | 1 προς αυτον] προσωπον αυτου ay |
1 ωσει χθες aby, ως εχθες AE, ως χθες cmtz | 2 ειπεν AEt¹ | 2/3 του
πατρος manu prima in rasura A, literae τ υ, ut uidetur, in corio in-
tacto | 3 και εσομαι μετα σου > E | 4 εκαλεσεν AEt¹ | 4 ραχηλ και
λιαν A | 4 λιαν mz [E = b] | 4 ραχηλ z | 5 παιδιον A | 5 ην > Aamtz |
5 αυτοις ay | 5 ο uocis το manu prima in rasura A | 6 ημων E |
6 εστιν AEt¹ | 6 προς Eabcmtyz, μετ A | 6 εμε Eayz | 7 χθες cmtz |
8 τη > AEc | 8/9 εδοιλευσα E | 9 παρεκρουσατο Aabcmtyz, παρελο-
γισατο E. „Aquila et Symmachus παρελογισατο με“ b | 10 αυλας
Και ηλλαξε την μισθωσιν μου δεκα αριθμους. συμμαχος Και ηλλαξε
τον μισθον μου δεκακις αριθμω m in commentario. „Aquila δεκα
αριθμους, Symmachus δεκακις αριθμω. Eusebius ο συρος δεκακις αντι
του πολλακις“ b | 10 ηλλαξεν AE, ηλαξε c | 11 post θεος + του
πατρος μου ay | 12 εστω σοι mt | 13 > z | 13 ποικειλα E |
13 εσται σοι mt | 14 usque ad προβata [hoc incluso] > z | 14 αφειλατο
AEz, αφειλεν c | 15 τα κτηνη τα του z¹, ut uidetur: prima manu
mutatum in τα κτηματα του | 15 εδωκεν AE | 16 εκισσον z | 16 εν
γαστρι λαμβανοντα > Aamtz | 17 init ιδον AE | 17 ante τοις + εν A |
17 μου > AEayz | 17 ante εν + αυτα Eacmty | 18 ante επι + ησαν
AEmtz | 19 και ποικιλοι > ay | 19 σποδεις z²? δοει heic ut 121, 4 linea sub
uersu ducta deletum | 19 ειπεν AEt¹ | 20 ιακωβ ιακωβ AEcmt | 20 ειπον ca

- 1 Τί ἐστι; 12 καὶ εἶπεν Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποιμίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς· ἐώρακα γάρ, ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ. 13 ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἠλιψάς μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ἠΰξω μοι ἐκεῖ εὐχήν· νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. 14 καὶ ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ Λεία εἶπαν αὐτῷ Μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν; 15 οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ καταβρώσει κατέφαγε τὸ ἀργύριον ἡμῶν. 16 πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν· νῦν οὖν, ὅσα σοι εἶρηκεν ὁ θεός, ποίει. 17 ἀνάστας δὲ Ἰακώβ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παῖδια αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους. 18 καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ὑπόρχοντα αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν. 19 Λάβαν

1 ἐστιν AEF | 1 εἶπε μοι ἀναβλεψον c | 1 ἀναβλεψας z | 1 τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ > z | 4 ἐώρα z | 4 post ἐγὼ + δε mt | 5 post θεος + σου ay | 5 τοπῳ θεου ου Ebemtz, τω τοπῳ ω A, τῳ τοπῳ θεου ου ay | 5 ἠλιψα A, σ minusculo, quod „nunc nimia uetustate pene euannit“, postea inter literas inserto. ἠλιψας D [GR]. εἰληψας m [sed prima manu correctum] z | 6 στειλην E | 6 ἐκεῖ > cz, post ευχην mt | 6/7 ἀπελθε AD [GR] z | 7 ἐκ τῆς γῆς ταυτης καὶ ἀπελθε > z | 8 καὶ εσομαι μετὰ σου > c | 8 ἀποκριθεισα AD [GR] ayz | 8/9 λια καὶ ραχηλ E, λια καὶ ραχηλ c, λιαν καὶ ραχηλ z | 9 εἶπον Ecmtz | 9 αὐτῳ > z | 9 ἐτι > E | 9 ἦ > c | 9 κληρονομιας c, κληρος mt | 10 τῳ οἴκῳ τοῖς c | 10 ὑμῶν a [y = b] | 10 αὐ > z | 10 syllabā αὐ uocis αλλοτριαι incipit F | 11 πέπρακεν AEFt¹ | 11 κατέφαγεν καταβρώσει AD [GR] EFT¹, κατέφαγε καταβρώσει cmt², κατέφαγε κατὰ βρώμα z | 12 ἡμ uocis ἡμῶν in rasura corrector uetustus in A, ita quidem, ut post m tertia litera olim fuerit | 13 ἀφείλατο AD [GR] EFz | 14 σοι post θεος ponit A. ex D Grabius εἶρηκεν σοι profert. ita EFT¹ ante ο θεος. σοι εἶρηκεν ante ο θεος m, sed prima manu α et β inpositis in εἶρηκεν σοι mutatum. εἶρηκε σοι t²z | 14 post θεος + σου z | 15 ἐλαβεν AEFt¹ | 15 post τας + θυο F | 15 αὐτου > A | 16 post αὐτου + καὶ ἀνεβησεν αὐτας z | 16 ἀπήγαγεν AEFt¹, ἐπήγαγε z | 17 αὐτῳ aby, αὐτου AD [GR] EFcmtz | 17 ἀποσκευην „schol κτησιν“ b | 17/18 ἐποιησεν Eaz | 19 εἰς γῆν] ἐν γῆ t | 19 γῆν] την E, την γῆν z

δὲ ὤρετο κείραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ· ἔκλεψε δὲ Ῥαχὴλ τὰ 1
 εἰδῶλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. ²⁰ ἔκρυψε δὲ Ἰακώβ Λάβαν τὸν
 Σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ ὅτι ἀποδιδράσκει. ²¹ καὶ
 ἀπέδρα αὐτὸς καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα, καὶ διέβη τὸν ποταμὸν,
 καὶ ὤρμησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλααδ. ²² ἀγγέλη δὲ Λάβαν τῷ 5
 Σύρῳ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὅτι ἀπέδρα Ἰακώβ. ²³ καὶ παρα-
 λαβὼν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ ἐδίωξεν ὀπίσω
 αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ, καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει
 Γαλααδ. ²⁴ ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν Σύρον καθ'
 ὕπνον τὴν νύκτα καὶ εἶπεν αὐτῷ Φύλαξαι σεαυτὸν, μήποτε 10
 λαλήσῃς μετὰ Ἰακώβ πονηρά. ²⁵ καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν
 Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει, Λά-
 βαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει Γαλααδ.
²⁶ εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ Τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῆ
 ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέ- 15
 ρας μου ὡς αἰχμαλωτίδας μαχαίρα; ²⁷ καὶ εἰ ἀγγεῖλάς μοι,
 ἐξαπέστειλα ἂν σε μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ μουσικῶν καὶ
 τυμπάνων καὶ κιθάρας. ²⁸ καὶ οὐκ ἤξιώθην καταφιλήσαι τὰ
 παῖδιά μου καὶ τὰς θυγατέρας μου· νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας.
²⁹ καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χεὶρ μου κακοποιῆσαι σε· ὁ δὲ Θεὸς τοῦ ²⁰

1 κηραι m | 1 εκλεψεν AEFt¹ | 2 εδωλα A. „Aquila μορφωματα, Symmachus θεραφειν“ b | 2 εκρυψεν AEt¹, εκλεψεν D [GB]. de F lacerō non constat utrum qu an le habuerit, v in fine habere eum scimus | 2 ιακωβ δε εκρυψεν E | 3 απαγγελαι t | 3 διδρασκει a [y = b] | 4 τα αυτου παντα abc, παντα τα αυτου AD [GB] Fmtz | 4 ante και alterum + και ανεστη D [GB] | 6 τη ημερα τη τριτη abcz, τη [τη mt] τριτη ημερα AEFmt | 7 ante τους + παντας AD [GB] EFamtz, + τους υιους αυτου και c | 7 μεθ αυτου F, μετ αυτου c, > z | 7 κατεδιωξεν cz | 9 ante uersum + τω D [GB] Fmtz, + τω a | 9 γαλαδ ni | 9 ηλθεν AEFt¹ | 9 ο θεος] αγγελος ay. F lacer | 10 τη νυκτι z | 10 φυλαξε Az | 10 σεαυτον > c, σεαυτω z | 11 λαλησεις tz | 11 μετα] προς Eacyz | 11 μακωβ] αυτου a [y = b] | 11 πονηρα] σκληρα D [GB] mt, sed mt σκληρα suum ante λαλησης nostrum ponunt | 11 κατελαβεν AEFt¹ | 12 επηξεν AEFt¹ | 12 σκηνην] οδον της σκευης a, οδον της σκηνης y | 13 εστησεν AEFt¹ | 14 ειπεν ADFt¹, και ειπεν E | 14 δε > E | 14 post εισησας + τουτο z | 14 κρυβη Aay. ut b etiam D | 14/15 απεδρας κρυψη c | 15 και και m | 15 εκλοποφορησας m | 16 αναγγελιας z | 17 μετ] μετα c | 17 και alterum > AD [GB] EFamt | 18 post κιθαραι D o habet: sequentia desiderantur | 18 και alterum > AD [GB] EFmtz | 18 ου κατηξιωθην φιλησαι c | 18/19 τας θυγατερας μου και τα παιδια μου E | 20 post

1 πατρός σου χθές εἶπε πρὸς με λέγων Φύλαξαι σεαυτὸν μή-
 ποτε λαλήσης μετὰ Ἰακώβ πονηρά. ³⁰ ἄν ὄν πεπόρευσαι·
 ἐπιθυμία γὰρ ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
 τρός σου· ἵνα τί ἔκλειψας τοὺς θεοὺς μου; ³¹ ἀποκριθεὶς δὲ
 5 Ἰακώβ εἶπε τῷ Λάβαν ὅτι Ἐφοβήθην· εἶπα γὰρ Μήποτε
 ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ καὶ πάντα τὰ ἐμά. ³² καὶ
 εἶπεν Ἰακώβ Παρ' ᾧ ἂν εὗρης τοὺς θεοὺς σου, οὐ ζήσεται
 ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· ἐπίγνωθι τί ἐστι παρ' ἐμοὶ
 τῶν σῶν καὶ λάβε. καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐθέν· οὐκ
 10 ᾔδει δὲ Ἰακώβ ὅτι Ραχὴλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλειψεν αὐτοῦς.
³³ εἰσελθὼν δὲ Λάβαν ἠρעύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ
 οὐκ εὗρεν· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας, καὶ ἠρעύνησε
 τὸν οἶκον Ἰακώβ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ

non + δε c | 20 ισχυι ADEFz recte, nam dativius exprimit בְּנֵי Hebraeorum. ισχυσει mt | 20 ante κακοποιησαι + του D [ga] z | 20 σε] σοι z

1 ειπε χθες z | 1 εχθες AD [ga] EFmt | 1 ειπεν ADEFmt¹ | 1 φυ-
 λαξε Az, φυλαξα E¹, φυλαξον c | 1 σεαυτῶ z | 2 λαλησεις t¹? t²=b |
 2 μετα] προς E | 2 πονηρα AFabcmztz, σκληρα D | 2 πεπορευσο c |
 3 επιθυμια γαρ > mt | 3 επιθυμιαν c | 3 απελθειν > Ac | 4 post
 σου + απελθειν kai A, + απελθειν c | 4 απεκριθη omisso δε c |
 5 ιακωβ ειπεν τω λ in rasura manu secunda A | 5 ειπεν AD [ut uide-
 tur] EFt¹, και ειπε c | 5 οτι εφοβηθην > ADEFacy | 5 fin ειπον z |
 6 αφελης AD [ga] EFmt, αφελει z | 6/8 quae inter kai alterum 6 et
 ημων 8 media, DEcz post ουθεν 9 ponunt | 6/7 και ειπεν ADFabcmztz, ειπεν
 δε E | 7 post ειπεν + αυτω A | 7 ω] ον ay | 7 αν abcmztz, εαν ADEF |
 7 ευρεθωσιν οι θεοι σου c | 8 εναντιων m, x[α]τ[εν]αντι.. D | 8 τ uocis
 των in rasura trium literarum capaci A | 8 post επιγνωθι + ουν c |
 8 ante τι + ελ z | 8 εστιν AEft¹ | 8/9 των σων παρ εμοι ADEFcz,
 των σων παρ ημιν mt | 9 παρ > E | 9 ουθεν Ecm²z. iam uide
 supra 6/8 | 10 ηδη z | 10/12 οτι 10 usque ad λειας 12 [his inclu-
 sis] > z | 11 ηρעυνησεν DEabt, ηραυνησεν AF, ηρעυνησε cm | 11 εις
 > Ecm, habet etiam t | 11 λιας E | 12 ευρε mt² | 12 ante και prius
 + και εις τον [οικον λει]ας και εις τον οικον των δυο [παιδισκ]ων
 και ουχ ε[υρ]εν D. Tischendorfius hoc loco officio suo adcurate edendi
 non bene functus uidetur. uix credi potest εις τον οικον λειας 11 bis
 adfuisse in D: priori loco palaeographiologus misenensis ille puncta
 posuit | 12/13 quae inter και prius 12 et ιακωβ 13 media, > m |
 12 εξηλθεν DFbmtz, εξελθων AEc | 12 λιας E, λειας F | 12/1 quae inter
 και alterum 12 et ευρεν 1 media, > D | 12/13 quae inter και alte-
 rum 12 et παιδισκων 13 media. > F | 12 και alterum > AEc | 12 ηραυ-
 ησεν A, ηρעυνησεν t¹, εισηλθεν E | 12 in fine uersus + εις AE |
 13 post ιακωβ + και ουχ ευρεν t¹, + και ουχ ευρε t²z | 13 ante εν

καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν ὡσεὶ χθές καὶ τρίτην ἡμέραν. ¹
² εἶπε δὲ κύριος πρὸς Ἰακώβ Ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ
πατρὸς σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.
³ ἀποστείλας δὲ Ἰακώβ ἐκάλεσε Λείαν καὶ Ραχήλ εἰς τὸ
πεδίον, οὗ ἦν τὰ ποίμνια, ⁴ καὶ εἶπεν αὐταῖς Ὁρῶ ἐγὼ τὸ ⁵
πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὅτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ ὡς
ἐχθρὸς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρὸς μου ἦν μετ'
ἐμοῦ. ⁶ καὶ αὐταὶ δὲ οἶδατε ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύι μου δεδο-
λευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. ⁷ ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με,
καὶ ἥλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμῶν, καὶ οὐκ ἔδω- ¹⁰
κεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με. ⁸ ἐὰν οὕτως εἶπη Τὰ
ποικίλα ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα
ποικίλα· ἐὰν δὲ εἶπη Τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός· καὶ τέξε-
ται πάντα τὰ πρόβατα λευκὰ. ⁹ καὶ ἀφείλετο ὁ θεὸς πάντα
τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά. ¹⁰ καὶ ἐγέ- ¹⁵
νετο, ἥνικα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, καὶ
εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι
καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας
διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σποδοειδεῖς ῥαντοί. ¹¹ καὶ εἶπέ
μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καὶ ὕπνον Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα ²⁰

1 και ιδου Aabcmtyz, οτι E | 1 προς αυτον] προσωπον αυτου ay |
1 ωσει χθες aby, ως εχθες AE, ως χθες cmtz | 2 ειπεν AEt¹ | 2/3 του
πατρος manu prima in rasura A, literae τ υ, ut uidetur, in corio in-
tacto | 3 και εσομαι μετα σου > E | 4 εκαλεσεν AEt¹ | 4 ραχηλ και
λιαν A | 4 λιαν mz [E = b] | 4 ραχηλ z | 5 παιδιον A | 5 ην > Aamtyz |
5 αυτοις ay | 5 ο uocis το manu prima in rasura A | 6 ημων E |
6 εστιν AEt¹ | 6 προς Eabcmtyz, μετ A | 6 εμε Eayz | 7 χθες cmtz |
8 τη > AEc | 8/9 εδουλευσα E | 9 παρεκρουσατο Aabcmtyz, παρελο-
γισατο E. „Aquila et Symmachus παρελογισατο με“ b | 10 αυulas
Και ηλλαξε την μισθωσιν μου δεκα αριθμους. συμμαχος Και ηλλαξε
τον μισθον μου δεκακις αριθμω m in commentario. „Aquila δεκα
αριθμους, Symmachus δεκακις αριθμω. Eusebius ο συρος δεκακις αντι
του πολλακις“ b | 10 ηλλαξεν AE, ηλαξε c | 11 post θεος + του
πατρος μου ay | 12 εστω σοι mt | 13 > z | 13 ποικειλα E |
13 εσται σοι mt | 14 usque ad προβατα [hoc incluso] > z | 14 αφειλατο
AEz, αφειλεν c | 15 τα κτηνη τα του z¹, ut uidetur: prima manu
mutatum in τα κτηματα του | 15 εδωκεν AE | 16 εκισσον z | 16 εν
γαστρι λαμβανοντα > Aamtyz | 17 init ιδον AE | 17 ante τοις + εν A |
17 μου > AEayz | 17 ante εν + αυτα Eacmty | 18 ante επι + ησαν
AEmtz | 19 και ποικιλοι > ay | 19 σποδεϊς z²? διει heic ut 121, 4 linea sub
uersu ducta deletum | 19 ειπεν AEt¹ | 20 ιακωβ ιακωβ AEcmt | 20 ειπον cz

- 1 *Τί ἐστι;* ¹²καὶ εἶπεν Ἀναβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἰγας διαλεύκους καὶ ποιμίλους καὶ σποδοειδεῖς ραντούς· ἑώρακα γάρ, ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ. ¹³ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθαλμοῖς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ἠῶξω μοι ἐκεῖ εὐχὴν· νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενεσῆς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. ¹⁴καὶ ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ Λεία εἶπαν αὐτῷ Μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν; ¹⁵οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ καταβρώσει κατέφαγε τὸ ἀργύριον ἡμῶν. ¹⁶πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν· νῦν οὖν, ὅσα σοι εἶρηκεν ὁ θεός, ποιεῖ. ¹⁷ἀναστὰς δὲ Ἰακώβ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους· ¹⁸καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ἐπάρχοντα αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν. ¹⁹Λάβαν

1 ἐστιν AEt | 1 εἶπε μοι αναβλεψον c | 1 αναβλεψας z | 1 τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ > z | 4 ἑώρα z | 4 post εγω + δε mt | 5 post θεος + σου ay | 5 τοπῳ θεου ou Ebcmtz, τω τοπῳ ω A, τῳ τοπῳ θεου ou ay | 5 ἠλιψα A, σ minusculo, quod „nunc nimia uetustate pene euauit“, postea inter literas inserto. ἠλιψας D [GR]. εἰληψας m [sed prima manu correctum] z | 6 στείλην E | 6 ἐκεῖ > cz, post ευχηρ mt | 6/7 ἀπελθε AD [GR] z | 7 ἐκ τῆς γῆς ταυτης καὶ ἀπελθε > z | 8 καὶ εσομαι μετὰ σου > c | 8 ἀποκριθεισα AD [GR] ayz | 8/9 λια καὶ ραχηλ E, λεια καὶ ραχηλ c, λιαν καὶ ραχηλ z | 9 εἶπον Ecmzt | 9 αὐτῳ > z | 9 ἐτι > E | 9 ἦ > c | 9 κληρονομιας c, κληρος mt | 10 τῳ οἴκῳ] τοῖς c | 10 ὡμων a [y = b] | 10 αἰ > z | 10 syllabâ ai uocis aliothriai incipit F | 11 πέπρακεν AEFt¹ | 11 κατέφαγεν καταβρώσει AD [GR] EFt¹, κατέφαγε καταβρώσει cmt², κατέφαγε κατὰ βρώμα z | 12 ἡ uocis ἡμων in rasura corrector uetustus in A, ita quidem, ut post μ tertia litera olim fuerit | 13 ἀφείλετο AD [GR] EFz | 14 σοι post θεος ponit A. ex D Grabius εἶρηκεν σοι profert. ita EFt¹ ante ο θεος. σοι εἶρηκεν ante ο θεος m, sed prima manu α et β inpositis in εἶρηκεν σοι mutatum. εἶρηκε σοι t²z | 14 post θεος + σου z | 15 ἔλαβεν AEFt¹ | 15 post τας + δυο F | 15 αὐτου > A | 16 post αὐτου + καὶ ἀνεβίβασεν αὐτας z | 16 ἀπήγαγεν AEFt¹, ἐπήγαγε z | 17 αὐτῳ aby, αὐτου AD [GR] EFcmzt | 17 ἀποσκευην „schol κτησιν“ b | 17/18 ἐποίησεν Eaz | 19 εἰς γῆν] ἐν γῆ t | 19 γῆν] τὴν E, τὴν γῆν z

ἡμῶν ἐστίν· ἴδε ὁ θεὸς μάργυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ¹
⁴⁵ λαβῶν δὲ Ἰακώβ λίθον ἔστησεν αὐτὸν στήλην. ⁴⁶ εἶπε δὲ
 Ἰακώβ τοῖς ὀδελφοῖς αὐτοῦ Συλλέγετε λίθους, καὶ συνέλεξαν
 λίθους, καὶ ἐποίησαν βουνόν· καὶ ἔφαγον ἐκῆ ἐπὶ τοῦ βου-
 νοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ ⁵
 μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. ⁴⁷ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν
 Βουνὸς τῆς μαρτυρίας, Ἰακώβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν Βουνὸς
 μάργυς. ⁴⁸ εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ Ἴδου ὁ βουνὸς οὗτος
 καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ
 βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη· διὰ τοῦτο ἐκλήθη ¹⁰
 τὸ ὄνομα Βουνὸς μαρτυρεῖ, ⁴⁹ καὶ ἡ ὄρασις, ἣν εἶπεν Ἐπίδοι
 ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος
 ἀπ' ἑτέρου. ⁵⁰ εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, εἰ λάβης
 γυναικας πρὸς ταῖς θυγατέρας μου, ὄρα, οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν
 ἐστὶν ὄρων· θεὸς μάργυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ. ⁵¹ καὶ ¹⁵
 εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ Ἴδου ὁ βουνὸς οὗτος καὶ μάργυς ἡ
 στήλη αὕτη. ⁵² εἴαν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρὸς σὲ μήτε σὺ

. 1 ιδε > E, ιδου D [αε] mt, ο δε z | 2 ante στηλην + ει E [sic] |
 2 ειπεν ΑΕτ¹ | 3 συλλεγετε] συναγαγεται z | 3 συνηγαγον z | 4 post εφα-
 γον + και επιον ΑΕmtz | 4 εκει > Ez | 4/5 τον βουνον z | 5 post νοῦ +
 και επιον c | 5/6 και 5 usque ad σημερον 6 > c | 5 μαρτυρων z | 6 και
 σου > ay | 6 και εκαλεσεν] εκαλεσεν δε E | 6 ante λαβαν in m o radendo
 deletum | 7 priori loco βουνον E, ο βουνος mt | 7 της μαρτυρίας abct,
 μαρτυρίας omisso της Emtz, μαργυς A | 7 ιακωβ δε] ο δε ιακωβ c, και
 ιακωβ m, sed prima manu (και non delete) δε super uersum additum.
 και ιακωβ δε t | 7 αυτον] το ονομα αυτου E | 8 μαργυς Eabemtz,
 μαρτυρει A | 8 ειπεν ΑΕτ¹ | 8 τῷ ιακωβ ιδου > c | 9/10 και prius 9
 usque αυτη 10 > c, qui in eorum loco sufficit μαρτυρει αναμεισον
 εμου και σου σημερον | 9 post στηλη + αυτη A | 9 εστησας Etz | 9 μου
 [non ε] και σου in rasura a correctore antiquo A: ante x spatium ele-
 menti unius uacuum | 10 μαρτυρει] μαργυς mt | 11 post ονομα + αυτου
 Amtz, + του τοπου εκεινου E, + του τοπου c | 11 μαρτυριου E,
 μαρτύριον z | 11 η > E | 11 ειπει] ιδου D [αε], ειδεν E, ειπεν ο
 θεος z | 11 επιδοι A, επειδοι cz | 13 αφ b, απο του AD [αε] Ecmtyz,
 του a | 13 ταπεινωσης c | 13 λαβης Ebey, λαβης mt, λαβοις D [αε] z,
 ληψη A, ληψη a | 14 γυναικα a | 14 προς b, επι AD [αε] Eacmtyz |
 14 τας z | 14 θυγατρασιν AE | 14 ουθεις Ez | 15/17 ορων 15 usque ad
 εγω 17 desunt in D [αε] | 15/17 quae inter ορων 15 et αυτη 17 media, >
 ΑΕmtyz | 15 ορων > c | 15 ante θεος + ο c | 15/16 μαργυς αναμεισον
 εμου και σου και ειπε c | 16 βουνος] σωρος a | 16 μαργυς > c |
 17 post στηλη + ην εστησα αναμεισον εμου και σου, μαρτυρει. ο βου-

- 1 διαβῆς πρὸς με τὸν βουνὸν τούτου καὶ τὴν στήλην ταύτην ἐπὶ καίῃ. ⁵³ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ναχώρ κρίναι ἀνὰ μέσον ἡμῶν. ⁵⁴ καὶ ὤμοσεν Ἰακώβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ. καὶ ἔθυσεν θυσίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει. ⁵⁵ ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρῶτον κατέφιλησε τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ¹ καὶ Ἰακώβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ· καὶ ἀνα- 32
¹⁰ βλέψας εἶδε παρεμβολὴν Θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, καὶ συνήτησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. ² εἶπε δὲ Ἰακώβ, ἦνίκα εἶδεν αὐτούς, Παρεμβολὴ Θεοῦ αὐτῆ· καὶ ἐκάλεσέ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Παρεμβολαί. ³ ἀπέστειλε δὲ Ἰακώβ ἄγγελους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσαὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς 32
¹⁵ γῆν Σηεὶρ εἰς χώραν Ἐδώμ· ⁴ καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων Οὕτως ἔρεῖτε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαὶ Οὕτως λέγει ὁ παῖς σου

νος ουτος και η στήλη, ην εστησα, αὐτη μαρτυρεῖ c | 17 διαβω εγω omisso μη c | 17 μηδε AD [GR] Ecmtz

1 πρὸς με > m | 1 ταύτην > n | 2 ο θεος alterum > z | 2 κρίνει A, κρίνει cmt | 3 ante και + αυτων, cui asteriscus praemissus est, G, qui incipit. quousque asteriscus uel obelus ualeat, solet punctis duobus [:] indicari, quae semper adesse credi possunt, nisi ubi contrarium adfirmuero | 3/4 ἰσαακ του πατρος αυτου c | 4 ἰσαακ G | 4 και prius > E | 4 εθυσεν AD [GR] GEabmt, εθυσει cz | 4 post εθυσεν + ιακωβ AD [GR] Gamt, + δε ιακωβ E | 4 post θυσιαν + ιακωβ z | 4 εν] επι z | 4/5 εκαλεσεν AEG, επεκαλεσε t | 5 post αυτου + φαγειν αρτον D [GR], + του φαγειν αρτον G | 5 post εφαγον + asterisc αρτον G | 6 post ορει + εν ειρηνη z | 6 τω πρωι mt | 6/7 κατεμνησεν AEGt¹ | 7 post υιους + αυτου AD [GR] Gamt | 7 ηυλογησεν EGz | 8 απηλθεν αποστραφεις λαβαν G, απεστραφη λαβαν omisso απηλθεν c | 8 ante λαβαν rasura unius literae capax t | 8/9 τοπον εαυτου G | 9 και ιακωβ] ιακωβ δε z | 9 απηλθε c | 9 εις > c | 9 εαυτου οδον Aamt, οδον αυτου EGcz | 9/10 και alterum 9 usque ad παρεμβεβληκυιαν 10 obelo notata G | 10 post βλεψας + τοις οφθαλμοις A, + τοις οφθαλμοις αυτου E, + ιακωβ mt | 10 ιδεν AD [GR] E, ειδεν Gmt¹ | 11 οι > z | 11 ειπεν AEGt¹ | 12 ιδεν AE | 12 παρεμβολαι θεου αυτου z | 12 εκαλεσεν AEGt¹ z | 12 ante το + ιακωβ z | 13 εκεινου > D [GR] | 13 απεστειλεν AEGt¹ | 13/14 αγγελους > c | 14 εμπροσθεν αυτου > A, εμπροσθεν > m | 14 αυτου prius > c | 14/15 εις γην] εν τη G | 15 σιειρ z | 15 „pro autois is, qui litteras renouauit, scripsit αυτω“ G. αυτοις > m | 16 altero loco ουτω A, sed s minutum uel a librario ipso uel

οὐκ εὔρεν· εἰσηλθε δὲ καὶ εἰς τὸν οἶκον Ῥαχὴλ. ³⁴ Ῥαχὴλ δὲ 1
 ἔλαβε τὰ εἶδωλα καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆς κα-
 μήλου καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς, ³⁵ καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς
 Μὴ βαρέως φέρε, κύριε, οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου,
 ὅτι τὰ κατ' ἐδίωκόν τῶν γυναικῶν μοι ἐστίν. ἤρηνθησε Λά- 5
 βαν ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ οὐχ εὔρε τὰ εἶδωλα. ³⁶ Ὠργίσθη
 δὲ Ἰακώβ καὶ ἐμαχέσατο τῷ Λάβαν· ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακώβ
 εἶπε τῷ Λάβαν Τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί τὸ ἁμαρτήμα
 μου, ὅτι κατεδίωξας ὀπίσω μου ³⁷ καὶ ὅτι ἤρηνθησας πάντα
 τὰ σκεύη τοῦ οἴκου μου; τί εὔρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν 10
 τοῦ οἴκου σου; θές ὡδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
 ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἡμῶν.
³⁸ ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἶμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου
 καὶ αἱ αἰγές σου οὐκ ἤτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων
 σου οὐ κατέφαγον. ³⁹ θηριάλωτον οὐκ ἐνήροχά σοι· ἐγὼ 15
 ἀπεινῶν παρ' ἑμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα

+ ουχ ευρεν E | 13 post παιδισκων + ηρηνθησε z | 13/1 και ουχ
 ευρεν > E

1 ευρε mt² | 1 εισηλθεν ADEF, και εισηλθεν omissio δε sequenti
 mt | 1 και > Emt | 1 οικον > F | 2 ελαβεν ADEFt¹ | 2/3 των καμη-
 λων mt | 3 επεκαθισεν AF, επεκαθησεν m | 3 και alterum > E |
 3 ειπεν AD [ut uidetur] Ft¹, ειπεν δε E | 4 post κυριε + μου m |
 4 δυναμε E¹ [super uersum est emendatum] mz. δυνασομαι c |
 5 τα > m, το sty | 5 καθ A, και emendatum manu secunda | 5 αιθι-
 σμον z | 5 γυναικιων A [D = b] Eft, γυναικειων cm | 5 μοι abcyz,
 μου AEFmt, μων D [αε] | 5 ηρηνθησεν ADEt¹, ηρηνθησεν F | 5/6 ante
 λαβαν + δε ADEFcmzt | 5/6 post λαβαν + ενωπιον αυτου c | 6 ευρεν
 ADEFt¹ | 6 ab ωργισθη usque ad comma 38 > D [αε] | 7 εμαχησατο
 a [y = b, sed ε ita scriptum, ut ab imperitiore possit η legi] z | 7 τψ
 > az, habet y | 7/8 αποκριθεις δε ιακωβ ειπε τω λαβαν > Ez, in
 eorum loco z και ειπεν αυτω | 7 και αποκριθεις omissio δε c | 8 ειπεν
 AFt¹ | 8 τι alterum > z | 9 οτι κατεδιωξας οπισω μου > t | 9 οτι
 alterum > Emt | 9 ηρηνθησας E, ηραν F, in quo cetera cum folio se-
 quenti desunt. ηρηνθησας c, ηρηνθησες z | 10 του οικου > Ec | 10 ερη-
 κας E | 11 του οικου > c | 11 ενωπιον hcz, εναντιον AEamt | 11 post
 ενωπιον + παντων z | 11 post και + εναντιον Emt | 13 ταυτα μοι
 cum ελεγξατωσαν 12 interpunctione iungit a | 13 post μοι + ετι E, sed
 ad ε litera η super uersum addita. ετη sequitur | 13 εικοσιν m | 13 ante
 εγω + α z | 14 αι > c | 14 αιγες] βοαι E [sic] | 15 θηριοβρωτον c,
 θηροβρωτον mt | 15 ανενηροχα AD [αε] Emt | 16 απεινων m |
 16 παρ Eabcmtz, απ A | 16 εμαυτω D [αε] | 16 utroque loco κλεματα z

- 1 νυκτός. ⁴⁰ ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύματι καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός, καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. ⁴¹ ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἶμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου· ἐδούλευσά σοι δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέ-
- 5 ρων σου καὶ ἕξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου, καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀνάσιν. ⁴² εἰ μὴ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς μου Ἀβραὰμ καὶ ὁ φόβος Ἰσαὰκ ἦν μοι, νῦν ἂν κενὸν με ἐξαπέστειλας· τὴν ταπεινώσιν μου καὶ τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεός, καὶ ἤλεγξέ σε χθές. ⁴³ ἀποκριθεὶς δὲ
- 10 Ἀάβαν εἶπε τῷ Ἰακώβ Αἰ θυγατέρες θυγατέρες μου, καὶ υἱοὶ υἱοὶ μου, καὶ τὰ κτήνη κτήνη μου, καὶ πάντα, ὅσα σὺ ὄρας, ἐμά ἐστι καὶ τῶν θυγατέρων μου· τί ποιήσω ταύταις σήμερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν οἷς ἔτεχον; ⁴⁴ νῦν οὖν δεῦρο διαθῶμαι διαθήκην ἐγὼ τε καὶ σὺ, καὶ ἔσται εἰς μαρτύριον
- 15 ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰδοὺ οὐδεὶς μεθ'

1 ante νυκτος + της A | 1 της ημερας post καυματι c | 1 εγενομην D [GR] E | 1 συγκαιομενος E | 1 καυματι Eabcmztz, καυσωνι A | 2 τῷ > AEt | 2 παγετος D [GR] E | 2 μου > Ecmztz | 2 απο] εκ E | 3 εικοσιν m | 3 post ετη + ᾶ z | 3 εμι εγω z | 3/4 εν τη οικια σου εμι εγω D [GR] | 4 δεκα και τεσσαρα A, δεκατεσσαρα D [GR], δεκα και τεσσαρα E, ιδ z | 4 δυο θυγα manu secunda in rasura A: manus prima δυο non scripserat. δυο > cz | 5 εξ ετη εν] εξεστιν ἐπὶ z | 5 εν > t | 5 προβασιν E | 6 ante τον + παντα z | 6/13 quae inter τον 6 et τεκνοις 13 media, desunt in D [GR] | 6 ἀμναδας z, subter δ punctum | 7 ην μοι και ο φοβος ισαακ Ecmt: ita z, sed omisso μοι | 7 αν] ουν z | 7 με κενον E, με κενον με z | 7 απεστειλας z | 8 μου > m | 8 τον] το a | 8 κοπον] πονον ctz | 9 ειδεν ο θεος > E, ειδε θεος z | 9 ιδεν A | 9 ηλεγξεν AEmt¹t² | 9 εχθες E | 9 αποκριθεις δε] και αποκριθεις z | 10 ειπεν AEt¹ | 10 inter utrumque θυγατερες + σου Az | 11 υιοι prius] οι υιοι σου A, οι υιοι sine σου ct, οι omisso et υιοι priori et σου z. ut et etiam m, sed οι, licet prima manu, super uersum additum | 11 inter utrumque κτηνη + σου A | 11 κτηνη alterum > Ez | 11/12 οσα συ ορας] τα συ ορας ολα E | 11 συ] σοι m | 12 εστιν AE | 12 ταις θυγατερες A | 12 ποιησεις z | 13 αυτων > m | 13 οισ] οϊ z | 14 διαθωμαι ab, διαθωμεθα E, διαθωμεν c. διαθωμεθα A, sed θα manu prima in rasura „super spatio plurimarum literarum abrasarum“: Baberus in editione ipsa unam tantum post α radendo deletam significat. διαθωμεθα D [GR] mtz | 14 διαθηκην ante διαθωμεθα sumum E | 14 τε > AD [GR] Eacmtz | 14 συ] σου A¹ | 15/1 ειπε 15 usque ad σου 1 > c | 15 ειπεν AEmt¹ | 15 post αυτω + ιακωβ A | 15 ουδεις D [GR], ουδεις mtz | 15 μεθ] μεσον z

δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ καὶ πᾶσι τοῖς προπορευομένοις ὀπίσω 1
 τῶν ποιμνίων τούτων λέγων Κατὰ τὸ ἕνμα τοῦτο λαλήσατε
 Ἰσαὺ ἐν τῷ εὐρεῖν ὑμᾶς αὐτόν, ²⁰ καὶ ἔρεϊτε Ἰδοὺ ὁ παῖς
 σου Ἰακώβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν· εἶπε γὰρ Ἐξήλασομαι
 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευομένοις 5
 αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως
 γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου. ²¹ καὶ προεπορεύετο τὰ
 δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα
 ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ. ²² ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην
 ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκας καὶ τὰς δύο παιδίσκας καὶ τὰ ἔνδοκα 10
 παιδία αὐτοῦ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν τοῦ Ἰαβώχ. ²³ καὶ
 ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ διέβη τὸν χειμάρρον, καὶ διεβίβασε πάντα
 τὰ αὐτοῦ. ²⁴ ὑπελείφθη δὲ Ἰακώβ μόνος, καὶ ἐπάλειεν ἄν-
 θρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρωῆ. ²⁵ εἶδε δὲ ὅτι οὐ δύναται
 πρὸς αὐτόν, καὶ ἤψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ 15
 ἐνάραρχε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακώβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτόν

sequentia usque ad τοις 132, 1 tribus obelis notata G: corrector, qui
 obelos ultimos deleuit, post τῳ πρώτῳ καὶ 19 addidit: , ita ut effectum
 sit τῳ πρώτῳ καὶ :

1 πασιν G | 1 ἵ: προ:πορευομένοις G, ubi - et: alterum cor-
 rectori debentur | 2 ποιμνηων t, ποιμενων z | 2 τουτων] αυτων D [εα] |
 3 initio + τῳ AG | 3 σου A, prima manu η super σ scriptum |
 3 ερεῖν t | 3 υμας ευρειν E | 3 αυτον υμας cm, sed in monacensi prima
 manu literis α et β inpositis in ordinem nostrum redactum | 4 ιακωβ
 > c | 4 ἵ: παραγινεται: G | 4 οπισθεν E | 4 ειπεν AD [ut uidetur]
 EGt¹ | 4 εξηλασομαι AG | 5/6 εν 5 usque ad αυτου alterum 6 > z |
 5 post δωροις + τουτοις mt | 6 αυτου prius > cmt | 6/8 ισως 6 usque
 ad αυτου 8 > E | 6/7 „schol εαν πως εντραπη“ b | 7 ε alterum uocis
 προσδεξεται „calamo recenti“ in rasura duarum triumue literarum ca-
 paci A | 7 προεπορευοντο Aamt, παρεπορευετο Gcz | 8 post κοιμηθη
 + εκει z | 8/9 τη νυκτι εκεινη z | 8 νυκταν t | 9 τη νυκτι εκεινη z | 10 ελα-
 βεν AEGt¹ | 10 τᾶ Gz | 11 παιδι E | 11 ιαβοκ AD [εα] EG, ιαβωδ a,
 ραβωκ mt, ιακωβ yz. in m ωριγενους. ραβωβ [sic] ποταμος εστι της
 αραβιας ο νυν καλουμενος ιαμβύκης | 11/12 και ελαβεν αυτους και διεβη
 τον χειμαρρον > z, qui in eorum loco sufficit και του χειμαρρου |
 12 διεβη] διεβησασεν αυτους G | 12 χειμαρρον G | 12 διεβησασεν AG,
 διεβησασεν E, διεβησασε t | 13 υπεληφθη z | 13/14 „Aquila et Sym-
 machus εκυλιετο ανηρ μετ αυτου“ b | 13 επαλειεν G, επαλεισεν z |
 13/14 μετ αυτου ανθρωπος Amt | 13/14 ανθρωπος] αγγελος D [εα] |
 14 ιδεν AE, ειδεν Gt¹ | 15/16 αυτου και εναραρχε το πλατος του
 μηρου > Gm [t = b] | 16 εναραρχσεν AEt¹ | 16 μηρου z

1 μετ' αὐτοῦ. ²⁶καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀπόστειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ
 ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν Οὐ μὴ σε ἀποστείλω, ἐὰν μὴ με εὐλόγη-
 σης. ²⁷εἶπε δὲ αὐτῷ Τί τὸ ὄνομά σου ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν
 Ἰακώβ. ²⁸καὶ εἶπεν αὐτῷ Οὐ κληθήσεται ἐτι τὸ ὄνομά σου
 5 Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίσχυσας
 μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς ἔση. ²⁹ἠρώτησε δὲ
 Ἰακώβ καὶ εἶπεν Ἀνάγγελόν μοι τὸ ὄνομά σου. καὶ εἶπεν
 Ἰνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς σὺ τὸ ὄνομά μου; καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν
 ἐκεῖ. ³⁰καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνον
 10 Εἶδος Θεοῦ· εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ
 ἐσώθη μου ἡ ψυχή. ³¹ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἥνικα παρήλθε
 τὸ εἶδος τοῦ Θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ. ³²ἔνε-
 κεν τοῦτου οὐ μὴ φάγωσιν υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάκη-
 σεν, ὃ ἐστίν ἐπὶ τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ, ἕως τῆς ἡμέρας
 15 ταύτης· ὅτι ἤψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακώβ, τοῦ νεύρου,

1 ο > G | 2 ο δε] και E | 2/3 ευλογησης με A | 2/3 ευλογη-
 σεις z | 3 init ειπεν AEGT¹ | 3 αυτω > mt | 3 το > Gc | 3 σου εστιν]
 σοι Gc | 3 ο δε ειπεν] ειπε δε c | 4 και ειπεν] ειπεν δε G, ειπε
 δε cmz | 4 αυτω > amy | 4/5 ουκ ετι ιακωβ κληθησεται το ονομα
 σου G | 4 ετι > E | 4 τω ονομα z | 5 αλλα A | 5 post αλλ + η D
 [εα] amtz | 5 εσται σου το ονομα obelo notata G | 5 εσται post σου
 ponit A | 5 σου το ονομα EG. in margine m, qui media pagina ut b habet,
 γρ εσται σου το ονομα prima manu | 5/6 „Aquila ηρξας μετα θεου.
 Symmachus ηρξω ισχυι προς θεον“ b | 6 ante θεου + του Ec | 6 εση
 > AGacty, ante δυνατος m | 6 ηρωτησεν AEGT¹ | 7 απαγγελιον amty |
 7 post μοι + τι E | 7 post σου + ; σι ενισχυσας : G, a correctore
 quinto punctis inpositis deletum | 8 τουτο > A | 8 ου ερωτας A |
 8 συ > D [εα] Gz | 8 post μου + δ εστι θανμαστον a [non y], + και
 τουτο εστι θανμαστον m, + και αυτο εστι θανμαστον z. „schol το
 και τουτο εστι θανμαστον παρ ουδενι κειται εν τω εξαπλω“ b |
 8 ηυλογησεν AE | 9 in και literae ai in rasura quatuor literarum ca-
 paci A | 9 εκαλεσε c | 9 ιακωβ > c | 10 ιδο A, ιδον E | 10 init m ^{comm} O
 ακυιας φησι προσωπον ισχυρου O συμμαχος φανουηλ. „Aquila προσω-
 πον ισχυρου. Symmachus φανουηλ“ b | 10 ante θεον + τον c |
 10 θεον > z | 11 η ψυχη μου Gc | 11 ανετειλεν AEGT¹ | 11 αυτω
 > ay | 11 ο > z | 11 παρηλθεν AGT¹ | 12 επεσκαζεν AEGT¹ | 13 ante
 τουτου + γαρ A | 13 φαγοσιν D [εα], φαγοσιν t | 13 ante υιοι +
 οι. AD [εα] EGcmzt | 13 ισραηλ] ησαν E | 14 το πλατος acy | 14 post
 μηρου + ιακωβ A, sed ιακωβ hoc et uocabula usque ad αυτου 134, 3
 sequentia „a correctore quodam perantiquo“ in rasura scripta sunt,
 exceptis quatuor syllabis ρου ιακωβ 15 | 14/15 εως 14 usque ad μη-

Ἰακώβ Μετὰ Λάβαν παρήκησα καὶ ἐχρόνισα ἕως τοῦ νῦν· 1
 2 καὶ ἐγένοντό μοι βόες καὶ ὄνοι καὶ πρόβατα καὶ παῖδες καὶ
 παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ,
 ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου. 3 καὶ ἀνεστρέψαν
 οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ λέγοντες Ἔλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου 5
 σου Ἡσαῦ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ
 τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ. 6 Ἐφοβήθη δὲ Ἰακώβ σφόδρα
 καὶ ἠπορεύετο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς
 βόας καὶ τὰς καμήλους καὶ τὰ πρόβατα εἰς δύο παρεμβολάς.
 7 καὶ εἶπεν Ἰακώβ Ἐὰν ἔλθῃ Ἡσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν καὶ 10
 κόψῃ αὐτήν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σώζεσθαι.
 8 εἶπε-δὲ Ἰακώβ Ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς μου Ἀβραὰμ καὶ ὁ
 Θεὸς τοῦ πατρὸς μου Ἰσαάκ, κύριε σὺ ὁ εἰπὼν μοι Ἀπό-
 τρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εἶ σε ποιήσω·
 9 ἰκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης 15
 ἀληθείας ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου
 manu correctoris cuiusdam antiqui super uersum additum. eodem loco
 ουτω z

1 εχρονησα mt | 2 εγινοντο E | 2 ποβατα G¹, prima manu cor-
 rectum | 2 παιδες] βοες, A [sed βο nunc euanuit] | 3 τω κυριω μου ησαν
 απαγγελαι [sic] c | 3 ησαν obelo notatum G, sed: deest, eius loco ;
 alias coli fini designando inseruiens | 4 χαριν ο παις σου E | 4 post
 σου alterum + κυριε z | 4 και ανεστρεψαν Aab, απεστρεψαν δε E,
 και υπεστρεψαν G, και απεστρεψαν cmtz | 5/6 ησαν τον αδελφον
 σου z | 6 ιδου αυτος > AG | 6 αυτος > D [GR] | 6 σου alterum etiam E¹,
 σοι AD [GR] E²G | 7 υ Gz | 7 εφοβετο A | 8 διειλεν AEGT¹ | 8 μετ αυτου
 AD [GR: μετ Grabius non commemorat] EGctz [m=b] | 8 ante και ter-
 tium + και τα προβατα G | 9 και τας καμηλους > AD [GR] acz, post
 προβατα ponit E. και τους καμηλους asterisco notatum G | 9 και τα
 προβατα > G | 10 και ειπεν] ειπεν δε E. post ειπεν G ;, post ιακωβ
 in eodem a correctore appositum uidetur: , sed „punctum superius
 foramine periit“ | 10 μιαν παρεμβολην E | 11 εκκοψη AD [GR] Gamt,
 εγκοψη E, κοψει z | 11 ante εσται + και G | 11 σωζεσθαι: G |
 12 ειπεν AEGT¹ | 12 ο θεος του πατρος μου αβρααμ και > mt |
 12/13 ο θεος του πατρος μου > z | 13 ισακ G | 13 κυριε Abc, > z, ο θεος
 D [GR] E, κυριος G, κυριε ο θεος amty | 13 συ ο ειπων b, ο ειπων
 omissio συ cz, ο ειπας AD [GR] EGay, ειπας m, ειπας t | 13/14 ανα-
 τρεχε E | 14 σε] σοι cz | 15 ικανουθω b in textu, calamo correctum.
 in adnotatione eadem ut nos, ubi „ita LL UU. Cyrillus ικανουται
 μοι. AA LL ικανος ειμι“. ικανουσαι AGy, ικανουται D [GR] E, ικα-
 νος ειμι a | 15 μοι > a, habet y², με y¹ | 15/16 και απο πασης
 αληθειας prima manu in margine m | 16 ης] ην E, και t

- 1 ταύτη διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς. ¹¹ ἐξελὼ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἡσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτόν, μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις. ¹² σὺ δὲ εἶπας Ἐὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. ¹³ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερον δῶρα καὶ ἐξ-ἀπέστειλεν Ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ¹⁴ αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι, ¹⁵ καμή-
 10 λους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους εἴκοσι καὶ πῶλους δέκα. ¹⁶ καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ποιμνιον κατὰ μόνας. εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ Προπορευέσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποιμνης καὶ ποιμνης. ¹⁷ καὶ
 15 ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ λέγων Ἐάν σοι συναντήσῃ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐρωτᾷ σε λέγων Τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου; — ¹⁸ ἔρεις Τοῦ παιδὸς σου Ἰακώβ· δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. ¹⁹ καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ καὶ τῷ

1 ταυτη > AD [GR] EGamt | 1 νυν AEG | 2 initio commatis 11 + και z | 2 εξελου μου AD [GR] EGmtz [mtz in unam uocem coniungunt]. m²=b | 2/3 εκ χειρος > AD [GR] Eamtz, habent Gbc | 3 ante σι + εν' mt | 3 αυτον εγω c | 4 με ; και G, a correctore mutatum in - με και : | 4 μητρας D [GR] EG [ex correctura quarti renisoris] amtz | 4 ante ευ + καλωσ AD [GR: „9 loco ε scriptum“ in εν] Gamz [in amz ad ειπας relatum] t | 4 σε] σοι Ec | 4/5 post ποιησω + καλωσ E | 6 post ουκ + αν E | 6 αριθμησεται E | 6 υπο bc, απο AD [GR] EGamtz | 6 του > z | 7 εφερεν AEGabt¹, εφερε cmt²z | 7 post εφερεν + asteriscata εν χειρι αυτον G, sine asterisco eadem + a | 7/8 και εξαπε-στειλεν obelo notatum G | 8/11 numeros Gz σ* x λ μ ι scribunt | 9 utroque loco εικοσιν m | 9 προβατα διακοσια > E | 9 α ultimum uocis διακοσια in rasura A | 9 κριουσ G | 10 λ t | 10/11 τεσσερακοντα AD [GR] E | 11 δεκα prius] εικοσι c | 11 εικοσιν m, η [sic] z | 11 και > A | 11 πολουσ E | 12 εδωκε amt²z | 12 αυτα b, δια χειροσ AD [GR] EGamtz; αυτα δια χειροσ c | 12 ποιμνια c | 13 ειπεν ADEGt¹, και ειπε omisso δε c | 13 προπορευεσθαι AEGt, πορευεσθε c | 14 ποιεται AE | 15 τῷ το z | 15 συναντησει z | 16 ερωτησει z | 17 ταυτα > cm [habet t], post προπορευομενα ponit z | 17 πορευομενα c | 17 ante σου + εμπρο-σθεν cz | 17 ante ερεισ + και Az | 18 απεσταλκεν ADEGt¹, απε-σταλε z | 19 post ενετειλατο corrector : adscripsit G | 19 τω πρωτω et
 9*

τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ. ¹⁵ εἶπε δὲ Ἡσαὺ Καταλείψω μετὰ 1
 σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπεν Ἴνα τί τοῦτο;
 ἰκανὸν ὄτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου, κύριε. ¹⁶ ἀπέστρεψε
 δὲ Ἡσαὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς Σηεῖρ.
¹⁷ καὶ Ἰακώβ ἀπαίρει εἰς Σηηνάς· καὶ ἐποίησεν ἐαυτῷ ἐκεῖ 5
 οἰκίας, καὶ τοῖς κτήρεσιν αὐτοῦ ἐποίησε σκηνάς· διὰ τοῦτο
 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Σκηναί. ¹⁸ καὶ ἦλθεν
 Ἰακώβ εἰς Σαλήμ πόλιν Σηκίμων, ἣ ἐστὶν ἐν γῆ Χαναάν,
 ὅτε ἐπαρῆλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ παρενέβαλε
 κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως. ¹⁹ καὶ ἐκτέσαστο τὴν μερίδα τοῦ 10
 ἀγροῦ, οὗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηρὴν αὐτοῦ, παρὰ Ἐμμῶρ πα-
 τρὸς Συχεμ ἑκατὸν ἀμνῶν. ²⁰ καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον
 34 καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν Ἰσραήλ. ¹ ἐξῆλθε δὲ Λείνα ἡ
 θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκε τῷ Ἰακώβ, καταμαθεῖν τὰς θυγα-
 τέρας τῶν ἐγχωρίων. ² καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχεμ ὁ υἱὸς Ἐμμῶρ 15
 ὁ Εὐαῖος, ὁ ἄρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκοιμήθη μετ'
 αὐτῆς, καὶ ἐκαπέινωσεν αὐτήν. ³ καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ
 Λείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ, καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον,
 καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν δίκαιον τῆς παρθένου αὐτῆς. ⁴ εἶπε
 Συχεμ πρὸς Ἐμμῶρ τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγων Λάβε μοι τὴν 20

1 σειρ m [sed i prius in rasura] tz | 1 ειπεν AEGT¹ | 1 post δε
 + αυτω z | 1 καταλειψω D [superest ταλιψω] | 2 ειπε c | 3 ευρηκα E |
 3 απεστρεψεν AEGT¹ | 4 ησαν > G | 4 post εκεινη + ησαν G |
 4 εις την οδον αυτου > m [habet t] | 4 σειρ mtz | 5 εαυτω EGaboz,
 αυτω Amt | 5 εκει > D [GR] cmt | 6 εποιησεν AEGT¹ | 7 εκαλεσεν
 AEGT¹, εκαλεν D [sic] | 7 ante εκεινου corrector quintus G obelum
 addidisse uidetur | 8 σαλειμ z | 8 ante πολιν + την E, + εις z |
 8 σικμων AD [GR] EGat, σηκμων c, σικμων z | 8 γη] τη E |
 9 επαρηλθεν ab, ηλθεν AD [GR] EGMtyz | 9 της ante συριας ponit z |
 9 παρενεβαλεν AD [GR] EGct¹, παρενελαβε b [sic] | 11 αυτου > mt, εαυ-
 του G | 11 παρ z | 11 εμωρ c. m^{comm}: σικμικ ομοιωσις. Συχεμ οπερ ερμη-
 νευεται ωμος η ωμων η ωμια η σικημα η ωμι. συ σχχὸθ | 12 ρ αμνα-
 δων G, > m | 13 εξηλθεν AEGT¹ | 13 δινα c | 14 λιας Ez | 14 ετεκεν
 AEGct | 14 τω > t | 14 καταμαθεν A | 15 ενχωριων AE | 15 ιδεν AE |
 15 ο > c | 16 ευαιος bc, χορραιος AD [GR] EGam [hic quidem ultimas
 literas in rasura habet] ty, χετταιος z. in commentario m Εμμωρ ο χορ-
 ραιος. α' ευαιος φησιν. εμμωρ δε ερμηνευεται ορνεον εκ τραυλης | 17 post
 αυτης + και ετεκε ay | 17 προσεσχεν AEGT¹ | 18 δινας cz | 18 ηγαπησεν
 AEGT¹ | 19 ελαλησεν AEGT¹ | 19 αυτην E, αυτης z | 19 ειπεν ADEGT¹ |
 20 ante συχεμ + δε ADEGctz | 20 συχημ E | 20 προς] ο υιος a |
 20 αμμωρ G | 20 post τον + προς a [sic] | 20 αυτων m | 20 σοι m¹²

- 1 *παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα.* ⁵ *Ἰακώβ δὲ ἤκουσεν ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς Ἐμμώρ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηρῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ· παρεσιώπησε δὲ Ἰακώβ ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτούς.* ⁶ *ἔξῆλθε δὲ Ἐμμώρ ὁ πατήρ*
⁵ *Συχέμ πρὸς Ἰακώβ λαλῆσαι αὐτῷ.* ⁷ *οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου· ὡς δὲ ἤκουσαν, κατενύγησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄσχημον ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ οὐχ οὕτως ἔσται.*
⁸ *καὶ ἐλάλησεν Ἐμμώρ αὐτοῖς λέγων Συχέμ ὁ υἱὸς μου προ-*
¹⁰ *εἴλετο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑμῶν· ὁστε οὖν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.* ⁹ *καὶ ἐπιγαμβρεύσασθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὁστε ἡμῖν, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.*
¹⁰ *καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε, καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν· κατοικεῖτε καὶ ἐμπορεύσαθε ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐγκταῶσθε*
¹⁵ *ἐν αὐτῇ.* ¹¹ *εἶπε δὲ Συχέμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς Ἐβροῖμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν, καὶ ὁ*

1 παιδισκη AD [αβ: superest σκη] Eamtz | 1 μιανει cmt², qui addunt συχεμ | 1 post μιανει G | 2 εμμωρ: corrector quintus G | 2 δειναν Gcz, δεινα in rasura m | 3 ησαν μετα των κτηρων αυτου > mt | 3 αυτου > c | 3 εις το πεδιον mt | 3 παιδιω AE¹ | 3 παρεσιωπησεν ADEGt¹ | 4 εξηλθεν ADGt¹, εξηλθον E, εισηλθεν z | 4 δε > z | 4 ερμων E | 5 προς ιακωβ > D | 5 αυτον t | 6 παιδιου AE¹ | 6 κατενυχθησαν ADEGz, κατηνυχθησαν c | 7 σφοδρα > z | 7 ante εν + συχεμ A | 7 post ισραηλ + συχεμ cz | 8 post ιακωβ + και ειπον και ειπον z, prius και ειπον punctis subpositis deletum | 8 και > z | 8 ουκ b | 9 εμμωρ αυτοις Gabmt, αυτοις εμμωρ ADcz, αυτοις εμμων E | 9/10 προειλετο AD [αβ] EG, προσειλετο m [t = b] | 10 post ψυχη + αυτου mt | 10 ουν > c | 11 και > ADGayz | 11 επιγαμβρευσατε ADmt, επιγαμβρευσασαι G | 11 υμιν τας z | 12 οστε υμιν αυτας και λαβετε z | 12 και > G, corrector addidit | 12 ημων prima manu G, quum ipse librarius antea υμων uoluisset. post υμων suum και punctis supernis notatum, id est deletum, additur. post υμων + εκ των θυγατερων ημων εις γυναικας z | 13 η γη ιδου DEGabc, ιδου η γη Amtz | 13 πλατια E | 14 κατοικειτε G | 14 εμπορευεσθαι AG | 14 επ αυτης m, εν αυτη Gz; εν αυτη c, εν αυτη t. D = b | 14 εκτασθαι A [ν super εκ „manu prima uel sane perantiqua“ additum], εκτασθε E, εγκτησασθαι G, κτασθε c, εγκιτασθε m¹?, ενκτασθαι t, εκτησασθε z | 15 επ αυτην E, επ αυτη z | 15 ειπεν ADEGt¹ | 15 προς alterum > z | 16 post αυτης + λεγων c | 16 ευροιμι] εν ευρον z | 16 εναντιων z

ἐὰν εἴπητε, δώσομεν. ¹² πληθύνετε τὴν φερρὴν σφόδρα, καὶ ἡ δώσω καθότι ἂν εἴπητέ μοι, καὶ δώσετε μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. ¹³ ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τῷ Συχέμ καὶ Ἐμμώρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου, καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. ¹⁴ καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας Οὐ δυνασόμεθα ποιῆσαι τὸ ἥμα τούτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνθρώπῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἔστι γὰρ ὄνειδος ἡμῖν. ¹⁵ μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθήσομεθα ὑμῖν καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. ¹⁶ καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ οἰκήσομεν παρ' ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἓν. ¹⁷ ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν τοῦ περιτεμεῖσθαι, λαβόντες τὴν θυγατέρα ἡμῶν ἀπελευσόμεθα. ¹⁸ καὶ ἤρσαν οἱ λόγοι ἐναντίον ¹⁵ Ἐμμώρ καὶ ἐναντίον Συχέμ τοῦ υἱοῦ Ἐμμώρ. ¹⁹ καὶ οὐκ

1 an cz¹ | 1 ante δωσομεν + ημιν A | 1 σφοδρα την φερρην G | 1 ante και + G asteriscatum και δομα | 2 δωσω] ποιησω E | 2 καθο εαν E, καθο αν c | 2 ειπηται A | 2 μοι prius > E | 2 δωσεται AG, δοτε uoluit m¹ | 3 απεκριθησαν δε] και απεκριθησαν z | 3 δε > E¹, in margine suppletum | 3 οι > E | 4 ερωων E, > m- | 4 μετα ... 5 αυτων > z | 5 εμειαναν Em | 5 διναν c, > mt | 5 ante και obelus erat in G, „sed erasus est. ita certe uidetur“ | 6 ειπον cz | 6 αυτοις > z | 6 ὄνειδος συμειων και λευει οι αδελφοι δεινας υιοι λειας : G | 6 λευει Ga | 6 δινας c, αυτης z | 6 post δεινας + υιοι δε λειας A, + υιοι λειας Dm, οι υιοι λειας + E. de G uide supra. οι υιοι λειας + aty | 6/7 δυναμεθα z | 7 το ρημα > A, habet D | 7 υμων t | 8 ος εχει] εχοντι c | 8 εχει ακροβυστιαν] εν ακροβυστια εστι z | 8 ακροβυστειαν G | 8 εστιν AEGt¹, και z | 8/10 μονον usque ad 10 υμεις > z, qui eorum loco habet εν τω ομοιωθηναι και οικειν μετ αυτου | 8/9 μονον > AD [GR] EGa | 9 ομοιωθησομεθα E | 9 και κατοικησομεν εν υμιν obelizata G | 9 κατοικησομεν AE, οικησομεν cmt | 10 γενησεσθε E, γενησθαι G | 10 καθως G | 10 και υμεις obelizata G | 10 περιτεμενεσθαι D | 10 ημων z | 11 δωσομεν m, δωσομεν z | 11 ημων a correctore G, librarius μων dederat. eodem loco μων a | 12 υμων > z | 12 λημψομεθα ADEG | 12 ημιν EGabamtz, υμιν A | 12 ὄνειδος : G, > c | 13 οικησομεν Amz. D=b | 13 ως > c | 14 μη > ay | 14 εισακουσετε z | 14 του και c | 14 post του + μη G | 14 περιτεμενεσθαι AD [GR] Emtz, περιτεμνησθε c | 14/15 τας θυγατερας AD [GR] EGamtz | 15 υμων mz | 15 απελευσομεθα] πορευσομεθα c | 16 εναντιον > z | 16 ante συχημ + του mt | 16 του υιου εμμωρ > z

- 1 ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐνέκειτο
 γὰρ τῇ θυγατρὶ Ἰακώβ· αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότατος πάντων
 τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ²⁰ ἦλθε δὲ Ἐμμώρ καὶ
 Συχέμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ
⁵ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν λέγοντες ²¹ Οἱ
 ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοὶ εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ
 τῆς γῆς καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν, ἥ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεία
 ἐναντίον αὐτῶν· τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖ-
 κας, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς. ²² ἐν τούτῳ
¹⁰ μόνον ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ'
 ἡμῶν ὥστε εἶναι λαὸν ἓνα, ἐν τῷ περιτεμέσθαι ἡμῶν πᾶν
 ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτέμνηται. ²³ καὶ τὰ κτήνη
 αὐτῶν καὶ τὰ τετράποδα καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ ἡμῶν
 ἔσται; μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσουσι
¹⁵ μεθ' ἡμῶν. ²⁴ καὶ εἰσήκουσαν Ἐμμώρ καὶ Συχέμ τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ πάντες οἱ ἐμπορευόμενοι τὴν πόλιν τῆς πόλεως αὐτῶν,
 καὶ περιετέμοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς

1 εχρονησεν z | 1 του > c | 2 ην ενδοξοτατος] ενδοξος z | 3 ηλ-
 θεν ADEGT¹ | 5 ελαλησεν G. D = b | 5 αυτων > z | 6 ειρηνικοι]
 „Aquila απηρτισμενοι“ b | 6 εισιν ADEGT¹z | 6 μεθ ημων cum εισιν
 coniungunt Aa | 6 οικηωσαν Ez | 7 αυτην AEGabmtz, εν αυτη D
 [GR: superest τη ante η δε] c | 7 πλατεια ιδου z. D = b | 7 πλατεια E |
 7 post πλατεια punctum ponit a, εναντιον αυτων cum sequentibus
 coniungens. + asteriscatum εν χειρσιν G | 8 τας θυγατερας αυτων
 > ay | 8 λημψομεθα A [ut uidetur, etiam D] G | 9 δωσωμεν z |
 9 post αυτοις + γυναικας z | 9/10 μονον εν τούτω ADEGcm, μο-
 νον εν τούτω z | 10 post ανθρωποι + ουτοι c | 10 οικειν Gcz |
 11 περιτεμνεσθαι ADEGcmzt | 11 fin ημιν z | 12 περιτετεμνηται A,
 si Baberi uolumini primo fides: nam in quarto huius scripturae mentio
 non fit. περιτεμνονται m [t D = b], περιτεμνηται z | 12 post περι-
 τεμνηται + και τα υπαρχοντα αυτων G | 13 post αυτων prius + και
 τα υπαρχοντα A [D = b], + και τα υπαρχοντα αυτων z | 13 post
 τετραποδα + αυτων A [non D] cz | 13 και τα υπαρχοντα αυτων etiam
 hoc loco A, quod mendum iam antiquo tempore inuentum et lineâ
 subter uersum ductâ notatum [D = b]. desunt haec uerba hoc loco
 in Gz | 13 post και alterum + παντα c | 13 αυτων alterum > c |
 13 ουχ usque ad ημων 15 > z | 14 εν τούτω: μονον G | 14 ομοιω-
 θεσομεθα D | 14/15 οικησωμεν μετ αυτων D [GR] | 14 οικησουσιν AEG |
 15 εισηκουσεν Aay | 15 και alterum > a | 15 του > E | 16 ante παν-
 τες + και a | 16 εκπορευομενοι AD [GR] EGacmtyz | 16 την πυλην
 > z | 17 περιτεμνοντο mt, περιτεμνον Ec | 17 την σαρκα της ακρο-

ἄρσῃ. ²⁵ ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ ¹ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δῖο υἱοὶ Ἰακώβ Συμεὼν καὶ Λευί, ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ῥσενικόν. ²⁶ τὸν τε Ἐμμώρ καὶ Συχέμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν στόματι ⁵ μαχαιράς, καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχέμ, καὶ ἐξῆλθον. ²⁷ οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ἧ ἑμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. ²⁸ καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ¹⁰ ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον. ²⁹ καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἤμαλωτέυσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις. ³⁰ εἶπε δὲ Ἰακώβ πρὸς Συμεὼν καὶ Λευί Μισηρόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι πᾶσι ¹⁵ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν ἐν τε τοῖς Χαναταίοις καὶ ἐν τοῖς Φερεζαίοις· ἐγὼ δὲ ὀλιγοστός εἰμι ἐν ἀριθμῷ, καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ συγκόψουσί με, καὶ ἐκτριβήσομαι ἐγὼ καὶ ὁ

βυστειας αυτων : G | 17 ακροβυστειας AG | 17/1 παν αρσεν Ec2, παν αρσην G

1 post αρσην + asteriscatum παντες εξερχομενοι πυλην πολεως αυτου G | 1 τῷ > E | 2 λαβοντες c | 2 δυο > E | 2 λευει D [GR] Ga, λειυει E | 2 ante αδελφοι + οι Gcmtz | 3 δινας cz | 3 αυτων c | 3 και > c | 5 ερωων E | 5 ante συχημ + τον Am | 5 τον > m | 5 post εν + τῷ a | 6 μαχαιρης E | 6 δεινα A et fortasse m, διναν c, δινα z | 6 του alterum > D [GR] mtz | 7 initio απηλθον mt | 8 αφηρπασαν ay | 8 εμειναν z | 8/9 την αδελφην αυτων διναν z | 8 διναν c, δεινα m, δειναν : G | 9 και alterum > z | 10 αυτων utrumque > z | 10 και prius > z | 10 τε > Ec | 11 οσα ην > z | 11 παιδιω A, post πεδιω + παντα m | 11 αυτων > z | 11 in fine + και πασαν την ικπον αυτων D [GR] | 12 πασαν > z | 13 ηυχ'μαλωτευσαν E | 13 αφηρπασαν ay | 13 τε > c | 13 εν > t | 14 οσα ην > z | 14 post οσα + τε E | 14 ειπε AEGt¹ | 14 προς > AD [GR] EGCmtz | 15 λευει Ga | 15 μεισητρον AD [GR] G | 15 πασι > AD [GR] Eamt, πασιν G [corrector punctis inpositis damnauit uocem] | 16 κατοικουσιν AEG | 16 ante την + G πασαν, quam uocem corrector punctis inpositis damnauit. ibidem + πασαν mt | 16 τε > E | 16 εν alterum > AD [GR] EGCmtz | 16 τοις tertium > z | 17 φερεζειοις A | 17 ολιγοστος z | 17 ειμι ημιν E | 18 post εμε + και z | 18 συγκοψουσιν A, συνκοψουσιν D [GR] EG | 18 εκτριβομαι A

1 οἰκός μου. ³¹ οἱ δὲ εἶπαν Ἀλλ' ὡσεὶ πόρνη χρήσονται τῇ
 ἀδελφῇ ἡμῶν; ¹ εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακώβ Ἀναστὰς ἀνά- 35
 βηθι εἰς τὸν τόπον Βαιθὴλ, καὶ οἴκει ἐκεῖ, καὶ ποιήσων
 ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι ἐν τῷ ἀποδι-
 5 δράσκειν σε ἀπὸ προσώπου Ἡσαὺ τοῦ ἀδελφοῦ σου. ² εἶπε
 δὲ Ἰακώβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ Ἄρατε
 τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν,
 καὶ καθαρίσθητε, καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν. ³ καὶ
 ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυ-
 10 σιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
 ὃς ἦν μετ' ἐμοῦ καὶ διέσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἐπορεύθην. ⁴ καὶ
 ἔδωκαν τῷ Ἰακώβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ἰσίν αὐτῶν·
 15 καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακώβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἐν Ση-
 κίμοις, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ⁵ καὶ
 ἐξῆρξεν Ἰσραὴλ ἐκ Σηκίμων· καὶ ἐγένετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς
 πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ. ⁶ ἦλθε δὲ Ἰακώβ εἰς Λουζά, ἣ ἐστὶν ἐν γῆ Χαναάν,
 ἣ ἐστὶ Βαιθὴλ, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαός, ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ.

1 οἱ δε] και z | 1 ειπον cz | 1 ωσει] ως αι z | 1 πορνηι z? | 1 χρησηων-
 ται AD [αβ] | 1/2 την αδελφην z | 2 ειπεν ADEGmt¹ | 2 προς > mt |
 2/3 αναστηθι z | 3 τον τοπον > G, τον οικον m | 3 βεθηλ cz | 4 εκει > z |
 4 θεω] κυριω E | 4/5 σε αποδιδρασκειν DE | 5 σε > acy | 5 ησαν
 > E | 5 ειπεν AEGt¹ | 6 πασιν AG | 6 πασι τους z | 6 altero loco
 εαυτου D [αβ] ??? | 7 τους μεθ υμων > AEGac, τους μεθ ημων mz |
 7 μεσου ημων z | 8 και primum usque ad υμων > t | 8 καθαρισα-
 σθαι A [sic, aliter ac vulgo traditur] G, καθαρισασθε D [αβ: super-
 est ισασθε] mz, καθαρισεσθε E | 9 αναβωμεν] απαρωμεν mt | 10 τω
 θεω] κυριω E, τω κω z | 10 υπακουσαντι D | 10 μου Gabcm, μοι AE,
 με z | 11 και διεσωζεν με obelizata G | 11 διεσωσεν A, εσωσεν E, διεσω-
 ζεν G, εσωσε z. ...σεν D | 11 επορευομην AD [αβ] a | 13 και τα ενωτια τα
 εν τοις ωσιν αυτων > mt | 13 τα alterum > E | 14 αυτα > G | 14 τε-
 ρεμινθον t¹?G | 14/15 σικιμοις ADGcm, σικημοις z | 15 και απωλεσεν
 αυτα εως της σημερον ημερας obelizata G | 15 απολεσεν m | 16 Ἰσραηλ
 εκ σικιμων : G, ubi ῥ et obelum uersui praemissum corrector [quin-
 tus] uidetur scripsisse | 16 Ἰσραηλ] ιακωβ z | 16 σικιμων A [D?] Ecm,
 σικημων z | 16 θεου] κυριου z | 17 αυτων τας κυκλω z | 18 ηλθεν AD
 [ut uidetur] EGt¹ | 18 λουζαν z | 18 η εστιν > c | 18 ῥ εστιν : G |
 18 γγ] τη E | 19 η] αυτη E, ο G | 19 εστιν AD [ut uidetur] EG |
 19 βεθηλ Dec | 19 ος ην > G

⁷καὶ ᾠκοδομήσεν ἐκεῖ θυνδιαστήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου Βαιθὴλ· ἐκεῖ γὰρ ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀποδιδρασκεῖν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ἡσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ⁸ἀπέθανε δὲ Λεβόρρα ἡ τροφὸς Ῥεβέκκας, καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα αὐτῆς Βάλανος πένθους. ⁹ᾤφθη δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰακώβ ἔτι ἐν Λουζά, ὅτε παρεγένετο ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός. ¹⁰καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός· Τὸ ὄνομά σου οὐ κληθήσεται ἔτι Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραὴλ. ¹¹εἶπε δὲ ¹⁰αὐτῷ ὁ θεός· Ἐγὼ ὁ θεός σου· ἀνξάνου καὶ πληθύνου· ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται. ¹²καὶ τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, σοὶ δέδωκα αὐτήν· σοὶ ἔσται, καὶ τῷ σπέρματι σου μετὰ σέ δώσω τὴν γῆν ταύτην. ¹³ἀνέβη δὲ ὁ θεός ἀπ' ¹⁵αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ. ¹⁴καὶ ἔστησεν Ἰακώβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ὁ θεός, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτήν σπονδὴν, καὶ ἐπέ-

1 ᾠκοδομησαν D | 1 ἐκαλεσεν ADEGt¹ | 2 post τοπου + κεινου Emtz, + asteriscatum ισχυρος G | 2 βεθελ z, non D | 2 ἐπεφανη AEGamtz, επεφανεν D | 2 αυτον z | 3 αυτον αποδιδρασκειν Emt | 3 post αυτον + αποδιδρασκειν D, qui antea etiam αποδιδρασκειν habuit | 3 ῥησαυ:G | 4 απεθανεν ADEGt¹ | 4 δεβωρα ADGmt, ρεβωρα E, δεβωρα ay | 4 και εταφη > AEy, habet etiam D, asteriscatum G | 5 εκαλεσε m | 5 ιακωβ > Gm | 6 βαλανον z | 6 τω > ADEGmt | 7 εν λουζα· G | 7 εν] επι z | 7 ante εκ + εκεισε a | 7 post εκ + της E | 7 της > E | 8 ηυλογησεν AE | 8 priori loco ὁ θεος : G, ubi : a correctore esse uidetur | 8 ο θεος alterum > Dz | 9 post σου + ιακωβ DEGmt | 9 ετι ιακωβ αλλ A in rasura manu secunda | 9 αλλα c | 9 post αλλ + η DGmtz | 10 και εκαλεσε [α σεν G] το ονομα αυτου ισραηλ > ADEgmtz, habet asteriscata G, qui : finale omisit | 10 ειπεν AD [ut uidetur] EGT¹ | 11 εγω ο θεος > G, a correctore primo suppletum | 11 post σου + asteriscatum ιανος G | 11 ante εθνη + και AE | 13 δεδωκα ADamtz. „schol ωμοσα“ b | 13 ante αβρααμ + τωι mt, + τω a | 14 ante ισαακ + τω m, + τωι t | 14 ισακ G | 14 σοι δεδωκα αυτην > z | 14 ante σοι alterum + και a | 14 σοι εσται > AEmt, habet etiam D. ὁ σοι εσται : G. συ εσται z | 15 post ταυτην + εις τας γενεας αυτων a | 15 δε > a | 15/16 απ αυτου ο θεος G | 15/16 απ αυτου > z | 16 ελαλησεν ADEGt¹ | 17 ελαλησεν AEGt¹ | 17 ο θεος > AD [αυ] EGT¹ | 18 λιθην t | 18 εσπισεν E, εποησεν c, επεσεν z | 18 et 1 αυτης D [αυ], 18 etiam z αυτης | 18 σποδην E | 18/1 επεχεν a, επεχεεν t

1 χεεν ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον. 15 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τοῦ
 τόπου, ἐν ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ ὁ θεός, Βαιθὴλ.
 16 ἀπάρας δὲ Ἰακώβ ἐκ Βαιθὴλ ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ
 ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ. ἐγένετο δέ, ἥνικα ἤγγισεν εἰς
 5 Χαβραθὰ τοῦ εἰσεῖν εἰς τὴν Ἐφραθὰ, ἔτεκε Ῥαχὴλ· καὶ
 ἐδυστόχησεν ἐν τῷ τοκετῷ. 17 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν
 τικτεῖν εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα Θάρσει, καὶ γὰρ οὕτως σοι ἐστὶν
 υἱός. 18 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν, ἀπέ-
 10 πατήρ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βενιαμίν. 19 ἀπέθανε δὲ
 Ῥαχὴλ, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἵπποδρόμου Ἐφραθὰ· *cf. R. Elias*
 αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. 20 καὶ ἔστησεν Ἰακώβ στήλην ἐπὶ τοῦ
 μνημείου αὐτῆς· αὕτη ἐστὶν ἡ στήλη ἐπὶ τοῦ μνημείου Ῥαχὴλ
 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 21 ἐγένετο δέ, ἥνικα κατώκησεν Ἰσραὴλ

1 post autem tres litterae radendo deletae et elai uocis elaiou in
 rasura G. librarinus ipse scripsit | 1 εκαλεσε mt² | 1 ιακωβ > mt |
 2 ελαλησεν AEGmt | 2 ο θεος μετ αυτου εκει mt, μετ αυτου ο θεος
 εκει z | 2 εκει > ay | 3 απηρην G | 3 ιακωβ > G | 3/4. επηξε 3 usque
 ad γαδερ 4 > G | 3 επηξεν AEt¹ | 4 γαβερ E | 4 εγενετο δε] και
 εγενετο G | 4 ηγγισεν A, ηγγισε cm²t²z | 4 εις > AD [GR] EGMtzt |
 5 χαβραθα ay | 5 του ελθειν εις την bc, του ελθειν εις γην az, ελθειν
 εις γην mt, εις γην ελθειν AD [GR] EG [Tischendorfius, qui hoc loco
 adcuratus non est, ab eo, qui scripturam renouauit „inepte“, την pro
 γην datum esse refert] | 5 uix crediderim libri m librarium uofραθα
 hoc loco et in sequentibus uoluisse, licet in nomine minus noto quae
 scripsit ita legerem | 5 ετεκεν AGt¹, ετεχεν E | 5 post και + εν τω
 τικτεν cz | 6 εδυστοχησε z | 6 εν τω τοκετω > cz | 6 εγενετο δε] και
 εγενετο z | 7 τικτην E¹ | 7 αυτη η μαια θαρσει A in rasura „manu
 antiqua“ | 7 αυτη > m | 7 θαρσει G | 7 σοι > A | 7/8 υιος εστιν c |
 8 αφειναι [sic] αυτης την E | 8 αφειναι G | 8 αυτην > z | 8/9 απεθνη-
 σκεν AEGt¹ | 9 εκαλεσεν AEGt¹ | 9 ante το + δε E | 10 post πατηρ
 + αυτου A, ; αυτου : addit G, in quo prima manu super ; asteriscus |
 10 εκαλεσεν AD [GR] Eabmt, εκαλεσε cz | 10 το ονομα αυτου bcz, αυτον
 AD [GR] EGamt | 10 βενιαμην AD [GR] G, βενιαμην z | 10 απεθανεν
 AEGt¹ | 11 ad suam scripturam b: „ita LL UU et Hieronymus cap 4
 Micheae. Rachel in uia erat et in hippodromo, id est equorum cursu.
 et ipse Iacob Genes 48 εγγιζοντος [πέ, non repeto]. AA LL εν τη
 οδω εφραθα. Aquila καθ οδον της γης“ | 11 του ιπποδρομου >
 AD [GR] EGacy, post εφραθα ponit z | 12 εστιν AEG | 12 βηθλεεμ m,
 βηθλεμ t | 13 init μνημιου G, μνηματος z | 13 εστι acmt²yz | 13 η
 > AD [GR] EGacmtyz | 13 επι του > AD [GR] EGamtyz | 13 fin μνη-
 μιου G | 14 ημερας ταυτης bcz, σημερον ημερας AD [GR] Eamty,

ἐν τῇ γῇ ἐκεῖνῃ, ἐπορεύθη Ῥουβὴν καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλ-
 λᾶς τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ· καὶ ἤκουσεν
 Ἰσραὴλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ. ²² ἦσαν δὲ οἱ
 υἱοὶ Ἰακώβ δώδεκα. ²³ υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακώβ Ῥου-
 βὴν, Συμεὼν, Λεὶ, Ἰούδας, Ἰσαάχαρ, Ζαβουλὼν. ²⁴ υἱοὶ δὲ ⁵
 Ῥαχὴλ Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. ²⁵ υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης
 Ῥαχὴλ Δὰν καὶ Νεφθαλεὶμ. ²⁶ υἱοὶ δὲ Ζελαῶς παιδίσκης
 Λείας Ἰὰδ καὶ Ἀσήρ· οὗτοι υἱοὶ Ἰακώβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ
 ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας. ²⁷ ἦλθε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσαὰκ
 τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρῆ, εἰς πόλιν τοῦ πεδίου· αὕτη
 ἐστὶ Χεβρών ἐν γῇ Χαναάν, οὗ παρῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ
 Ἰσαὰκ. ²⁸ ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα. ²⁹ καὶ ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε καὶ προσετέθη
 πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ
 36 ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαὺ καὶ Ἰακώβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. ¹ αὐταὶ δὲ ¹⁵
 αἱ γενέσεις Ἡσαὺ· αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. ² Ἡσαὺ δὲ ἔλαβε τὰς
 γυναῖκας ἐαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων· τὴν

σημερον - ημερας G | 14 ante εγενετο + και απηρην ισραηλ και
 επηξεν την σκηνην αυτου επεκεινα του πυργου γαδερ Ga [nisi quod
 aldina επεξε] | 14 ισραηλ > E

1 post εκεινη + ισραηλ E | 1 uocis επορευθη literae π et εν
 manu prima in rasura A, ita quidem ut et post et ante εν elementa sin-
 gula deleta sed non suppleta sint | 1 ρουβιμ amtz, ρουβημ c | 1/2 βα-
 λας z | 2 ιακωβ > AD [GR] EGamt | 3 - και πονηρον εφρανη ενωπιον
 αυτου : G | 3 ενωπιον Gcz | 3 οι > EGz | 4 ιβ G | 4 λιας E | 4/5 ρου-
 βιμ ο πρωτοτοκος ιακωβ a | 4 ιακωβ alterum > z | 4/5 ρουβιμ amtz |
 5 ante συμεων + και c | 5 λευεις A, λευει D [GR] G, λευις E |
 5 ιουδα E | 5 ησαχαρ m, ισαχαρ z | 6 και > z | 6 βενιαμειν AD [GR]
 EG | 6 δε > E | 6 βαλας z | 7 νεφθαλει G | 7 δε > E | 7 παιδει-
 σκης z | 8 λιας E | 8 post ουτοι + οι At | 8 αυτω > z | 9 μεσοπο-
 ταμιας E | 9 ηλθεν AEGT¹ | 9 ισακ G | 10 post αυτου + ετι ζωτος
 αυτου D [GR] amtz | 10 εις πολιν μαυρη του πεδιου z | 10 εις alterum
 > G | 10 παιδιου AD [GR], εναιου mt | 11 εστιν AEGT¹ | 11 χειρων z,
 μαν E | 11 - εν γη χανααν : G | 11 post εν + τη D [GR] E, + τη a |
 11 χανααν m¹ | 12 utroque loco ισακ G | 12 ante αι + πασαι Gz | 12 - ας
 εζησεν : G | 12 ετη > E | 12/13 ρπ Gm, ρν z | 13 εκλιπων AGamtz |
 13 ισαακ > AD [GR] Eay, ισακ asteriscatum G | 13 απεθανεν AEGT¹ |
 15 οι > Ez, post οι + δυο a | 16 αιδωμ D [GR], δωμ G¹ | 16/17 ελα-
 βεν εαυτω γυναικας D [GR] | 16 ελαβεν AEGT¹ | 16 τας > AEamty |
 17 αιτω ay, αυτου z, αυτου z, αυτω E, > m | 17 απο] εκ m | 17 των
 χαναανιων] χανααν z

- 1 Ἀδά, θυγατέρα Αἰλῶμ τοῦ Χετταίου, καὶ τὴν Ὀλιβεμά,
 θυγατέρα Ἀνά τοῦ υἱοῦ Σεβεγῶν τοῦ Ἐνῶλου, ² καὶ τὴν Βα-
 σεμάθ, θυγατέρα Ἰσμαήλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ. ³ ἔτεκε δὲ αὐτῷ
 Ἀδά τὸν Ἐλιφάς, καὶ Βασεμάθ ἔτεκε τὸν Ῥαγουήλ, ⁵ καὶ Ὀλι-
⁵ βεμά ἔτεκε τὸν Ἰεσοῦ καὶ τὸν Ἰεγλόμ καὶ τὸν Κορέ· οὗτοι υἱοὶ
 Ἡσαῦ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν. ⁶ ἔλαβε δὲ Ἡσαῦ
 τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας
 αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πάντα, ὅσα ἐκῆ-
¹⁰ σατο, καὶ πάντα, ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ Χαναάν· καὶ
 ἐπορεύθη Ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς Χαναάν ἀπὸ προσώπου Ἰακώβ
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ
 τοῦ οἰκεῖν ἅμα, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν
 φέρειν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.
¹⁵ ⁸ κατέφησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ· Ἡσαῦ αὐτός ἐστιν
 Ἐδώμ. ⁹ αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ πατρὸς Ἐδώμ ἐν τῷ

1 αδαn z | 1 αιλωμ abm, ελω A¹, ελωμ A² [primae manus: vulgo
 tacent] ct, αιδαμ D [GR], αιλων EG, αλων z | 1 του > G, a cor-
 rectore additum | 1 ολιβαιμαν E, ολιβεμαν mt, ολειβαμαν G, ελιβα c,
 ελιβεμαν z | 2 ανα] εναν c, αιναν z | 2 σεβαγων cz, σεβαιγων m |
 2 αιβαιου z | 2/3 βασεμμαθ AGamt, μασεθμαν E, βασεματ z | 3 να-
 βαιωρ D [GR], ἄβαιωθ t, δε ναβωτ z | 3 ετεκεν ADEGT¹ | 3 αυτω >
 ADEGamt | 3 ante αδα + η a | 4 post αδα + τω [τωι t] ησαν ADEGmt, +
 τω ισαν a | 4 ελιφας Ecz, ελειφας G, ελισαφ mt | 4 βασεμ A, μασεμ-
 μαθ D, βασεμμαθ at, μασεθμαθ E, βασεμμαθ G, βασεμμαθ c, βασεμ-
 ματ z. hoc loco m = b | 4 ετεκεν ADEGT¹ | 4/5 ολειβαμα G, ελιβαμα c,
 ελιβεμαν z | 5 ετεκεν ADEGT¹ | 5 ιεουλ cz, ιεσβους E. D = b | 5 ιεγλουμ
 E, ιεγλωμ mt, ιεγωμ z | 6 αυτω > z | 6 γη > z | 6 ελαβεν ADEGT¹ |
 7 αυτου alterum > ADEGT | 7/8 και τας θυγατερας αυτου > z |
 8 αυτου prius > ADEGcmt | 9 αυτου > ADEGc, αυτω m | 9 παντα
 prius > Az | 9/10 και παντα οσα εκτησατο post χανααν 10 ponit z |
 10 και παντα οσα περιεποιησατο > E | 10 παντα > AGay | 10/11 και
 επορευθη ησαν εκ της γης χανααν > G, corrector quintus επορευθη
 δε εκ γης χανααν supplevit | 11 ησαν > ADEamtz | 11 της > ADEamtz |
 11 ιακωβ > E | 12 αυτων πολλα τα υπαρχοντα mt | 12 τα υπαρχοντα
 αυτων Gcz | 12 elementa χοντ πολλ manu prima in rasura A, ita qui-
 dem ut post λλ unius literae spatium rasum sed non iterum inscri-
 ptum sit | 13 εδυνατο ADG | 14 υπαρχοντων αυτοις m, υπαρχοντων
 αυτους t | 15 ακησεν AD [GR: superest ακησεν] Gt¹, και κατακησεν E,
 ακησε cmt² z | 15 δε > E [non D] | 15 σιειρ z | 15 αυτος] ουτος mt | 16 post
 εδωμ prius + κατακει δε ιακωβ εν τη γη η παρωκησεν ο πατηρ αυτου

ὄρει Σηείρ. ¹⁰ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ· Ἐμφάς, υἱὸς Ἀδᾶς γυναικὸς Ἡσαῦ, καὶ Ῥαγουήλ, υἱὸς Βασεμαῖθ γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹¹ ἐγένοντο δὲ Ἐμφάδος υἱοί· Θαιμάν, Ὠμάρ, Σωφάρ, Γοθῶμ καὶ Κενέζ. ¹² Θαμνὰ δὲ ἦν παλλακὴ Ἐμφάδος τοῦ υἱοῦ Ἡσαῦ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἐμφάδος τὸν Ἀμαλήκ. ⁵ οὗτοι υἱοὶ Ἀδᾶς γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹³ οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχόθ, Ζαρέ, Σομέ καὶ Μοζέ· οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμαῖθ γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹⁴ οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλβεμαῖς θυγατρὸς Ἀνά τοῦ υἱοῦ Σεβεγῶν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἰεοὺς καὶ τὸν Ἰεγλόμ καὶ τὸν Κορέ. ¹⁵ οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ ¹⁰ Ἡσαῦ. υἱοὶ Ἐμφάδος πρωτοτόκου Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Θαιμάν, ἡγεμῶν Ὠμάρ, ἡγεμῶν Σωφάρ, ἡγεμῶν Κενέζ, ¹⁶ ἡγεμῶν Κορέ, ἡγεμῶν Γοθῶμ, ἡγεμῶν Ἀμαλήκ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλι-

εν γη χανααν c | 16 δε > t [non m] | 16 νεσεις z | 16 post ησαν + του Ecmt | 16 πατρος εδωμ > z

1 σιειρ z | 1 ante ησαν + αυτου t | 1/2 ελευραξ G, ελιφαξ E | 2 ante υιος prius > o E | 2 αδας DEGabmtz, αδα Ac | 2/3 βασεμαθ AGamt, βασσεμμαθ E, βασεματ z | 3 ελιφας υιοι aby, υιοι ελιφας cmtz, οι υιοι ελιφας A, υιοι ελιφας G, υιοι ελιφαθ E, οι υιοι Grabius ex D notauit | 3 θεμαν E¹ [ai super uersum] ct | 4 ωμαν AD [aw] Eamt, ομαρ z | 4 σωφαρ > z | 4 γοθομ AD [aw] EGacz | 4 και > Ecz | 4 κενεζ AEabmt, ενεζ D [aw], κενετ G, καινεζ c | 4 αμνα z | 4 post ην + η E, η omisso ην cmtz | 4 παλλακη z¹ | 5 utroque loco ελιφας G : utroque ελιφαξ E : priori ελιφαξ, altero ελιφαξ z | 5 του A | 5 και > Gemt, non D | 5 post και + αυτη z | 5 ετεκεν ADEt¹, ετεκεν δε G | 6 ουτοι οι υιοι αδα A. D ut uidetur = b, certe ut Gmtz αδας habuit. αδα c | 6 post ουτοι prius + δε E | 7 ναχομ A, ναξεθ c, ναγωθ mt, ναχετ z | 7 duo nomina coniungens ζαρεσομαί c | 7 ζορε z | 7 σομε AEabz, σμμα G, βοσορ mt | 7 μοζε AEabemt, μεζα G | 7 post ουτοι + δε z | 7 ησαν > z, εισιν mt | 7 βασσεμαθ acy, μασσεμμαθ A, βασεμμαθ Gmt, μασσεμαθ E, βασεματ z | 8 post δε + ησαν Gemtz | 8 ελιβεμας AEz, ελιβαμας G, ολεβεμας ay, λιβεμας c, ολικεμας m [t = b] | 8 ανα εναν c, αιναν z | 9 σεβαιγων mt | 9/11 quae inter ετεκε 9 et υιοι 11 media, > z | 9 ετεκεν AEGt¹ | 10 ιευς DEGabmt, ιευς A, ιεουλ c | 10 ιεγλωμ mt | 10 ηγεμονες υιοι EGabcm, οι ηγεμονες υιου A, οι ηγεμονες υιοι t, ηγεμονες υιων D [aw: superest ηγεμονες post ουτοι] | 11 υιοι ελιφας > E | 11 ελιφαξ D, ελιφαξ G, ελιβας c, ελιφαξ z | 11 πρωτοτοκος Ez | 11 post ησαν alterum + υιοι ελιφαξ πρωτοτοκου ησαν z | 11/13 quae inter ηγεμων 11 et κορε 13 media, > m | 11 θαμναν E, θεμαν c | 12 ωμαρ ναμαρ z | 12 ηγεμων σωφαρ > t | 12 σωφαρ z | 12 post σωφαρ suum + ηγεμων γοθομ z | 12/13 ηγεμον γορε z | 13 ηγεμων γοθωμ hoc

1 φᾶς ἐν γῆ Ἰδουμαίᾳ, οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς. 17 καὶ οὗτοι υἱοὶ
 Ῥαγουήλ υἱοῦ Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Ναχώθ, ἡγεμῶν Ζαρέ, ἡγεμῶν
 Σομέ, ἡγεμῶν Μοζέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ῥαγουήλ ἐν γῆ Ἐδώμ, οὗτοι
 υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. 18 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμαῖς γυναι-
 5 κὸς Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Ἰεούλ, ἡγεμῶν Ἰεγλόμ, ἡγεμῶν Κορέ· οὗτοι
 ἡγεμόνες Ὀλιβεμαῖς θυγατρὸς Ἀνὰ γυναικὸς Ἡσαῦ. 19 οὗτοι
 υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· οὗτοι εἰσιν υἱοὶ
 Ἐδώμ. 20 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηεῖρ τοῦ Χορραίου τοῦ κατοικοῦν-
 τος τὴν γῆν· Ἄωτάν, Σωβάλ, Σεβεγών, Ἀνὰ 21 καὶ Δησῶν
 10 καὶ Ἀσάρ καὶ Ρισῶν· οὗτοι ἡγεμόνες τοῦ Χορραίου τοῦ υἱοῦ
 Σηεῖρ ἐν τῇ γῆ Ἐδώμ. 22 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἄωτάν Χορροὶ
 καὶ Αἰμίαν· ἀδελφὴ δὲ Ἄωτάν Θαμνά. 23 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σω-

loco > z | 13 γοθωμ ab, γοθα Acmt, γοθομ D [αβ] EG [z] | 13 post
 γοθομ suum + ηγεμων γοθομ G, sed μων γοθο punctis inpositis
 inprobatum | 13/1 ελιφαζ Ez, ελειφαζ G

1 ante εν + πρωτοτοκου ησαν z | 1 γη τη Gyz, τη a | 1 ιδου-
 μαις cm [t=b] | 1 ante υιοι prius + οι E, + δε a | 1 υιοι alte-
 rum > z | 2 υιου etiam D, υιοι EGacz | 2 ναχοθ AD [αβ] G, ναχωρ E,
 ναχετ z | 2 ζαρε AG, ζαραι z, ζερε D [αβ] | 2/3 ηγεμων σομε > A |
 3 σομαι D [αβ] z, σαμμα G | 3 μοζαι D [αβ], σωζε m | 3 post μοζε +
 ηγεμων σομε A | 3 ουτοι prius > ay | 3 post ουτοι prius + οι E |
 3 εν γη εδωμ > z, εν τη αιδωμ c, εν τη εδωμ mt | 3 ante ουτοι
 alterum + υιοι εδωμ z | 4 ante υιοι prius + οι D | 4 μασεμμαθ AE,
 βασεμμαθ Gamt, βασεμας c, σεματ z. βασεμαθ etiam D | 4/5 quae
 inter ουτοι 4 et ησαν 5 media, > E | 4 ελιβεμας Acz, ολιβεμμας D,
 λειβαμας G | 4/5 γυναικος ησαν > z | 5 ιεουηλ D, ιεους EG, ιεολ z |
 5 ιεγλον G, ιεγλωμ mtz | 6 ελιβεμας Acz, ελιβαμας D, ολιβεμα E,
 ολιβαμας G | 6 θυγατρος ανα γυναικος ησαν > AEcz. ante θυγατρος
 ana asteriscum habet G, cuius haec ultima uerba e Genesi seruata
 sunt | 6 ανας D | 6/7 ουτοι υιοι ησαν > m initio nouae paginae, > t in
 media pagina. „AA LL ουτοι υιοι ησαν. ουτος εστιν εδων [sic] και ουτοι
 υιοι σηειρ“ b | 6 post ουτοι + δε A, + εισιν a | 7 post ουτοι prius
 + εισιν E | 7 ante ηγεμονες + οι A | 7 post εισιν + οι ηγεμονες
 αυτων A | 7 ante υιοι alterum + οι E | 8 αιδων c [sic] | 8 δε > z |
 8 σιειρ του χετταιου z | 9 ωβαλ uocis σωβαλ in rasura A. σωλβαν m,
 σοβαν z | 9 σεγεγων E [P], σεβαιγων mt, σεμεγων z | 9 λησων c, δι-
 σαν mt, δηεισαν z. D=b | 10 ασαρ Eabemt, σααρ A, ασειρ z | 10 ρει-
 σαν A, ρειγων z | 10 post ουτοι + οι A | 10 post ηγεμονες + σιειρ z |
 10/11 του υιου σηειρ > z | 10 υιου > E | 11 τη > Dz | 11 αιδωμ c |
 11 χορροι AD [αβ], χορροι Eacmt, χωρρη z. cf Lagarde gesammelte
 abhandlungen 57, 14 | 12 εμαν cz | 12 αδελφος z | 12 δε prius > Ez |
 12 θεμνα c | 12/1 σωλβαν m, σοβαλ z

βάλ· Γωλάμ και Μανναχάθ και Γαιβήλ και Σωφρά και Ὠμάρ. 1
 24 και οὗτοι υἱοὶ Σεβειών· Αἰὲ και Ἀνά· οὗτός ἐστιν Ἀνά,
 ὃς εὔρε τὸν Ἰαμειν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σε-
 βειών τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· 25 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δησὼν και
 Ὀλιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά· 26 οὗτοι δὲ υἱοὶ Δησὼν· Ἀμαδὰ και 5
 Ἀσβὰν και Ἰθρὰν και Χαρράα· 27 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀσάρ· Βα-

1 γωλων A, γολων z, γωλωμ D [GB] Eamty, τωλαμ c | 1 και pri-
 mum secundum tertium > z | 1 μανναχαθ A, μαναχα E, μανακαθ mt,
 μαναχατ z | 1. γεβηλ ctz | 1 και σωφρα b. σωφρα sine και ay, σωφρα
 sine και c, σωφ sine και Amtz, σωφ sine και E, σωφρα Grabius ex
 D profert | 1 ωμαν AEsac, ωμαμ D [GB], ωμα mt. ιωμαν z | 2 και
 prius > z | 2 hoc loco σεβειων etiam E, σεβαιγων mt | 2 ναι E,
 αιαι c, ει z | 2 ανα prius b, ωναν ADamτ, ωνα E, εναν· c, αναν z |
 2 εστιν > c | 2 ανα alterum Db, ο ανας A, ανας E, αναν amτ,
 εναν c, αιαναν z | 3 ευρεν ADEt¹ | 3 εαμιν c, αιαμιν z. „Diodorus
 ο συρος και ο εβραιος τον ιαμειν υδωρ βουλονται λεγειν αντι του
 ευρε πηγην εν ερημῳ. οι δε ερμηνευσαντες αυτην πως την λεξιν την
 εβραιικην τεδεικασι. Aquila et Symmachus τους ιαμειν“ b. in margine
 m Theodoretus O συρος λεγει πηγην αυτον ευρηκεναι. η γαρ πηγη
 ανα καλειται [scribe ανα et discce Theodoretum ανα legisse] τη συ-
 ρων φωνη. εις το αυτο εν αλλω αντιγραφῳ ουτω κειται Τις εστιν
 ουτος ο αινα ον ευρεν ο ναν και τα εξης. αλλως. Πανταχου μεν το
 υδωρ αμμαιμ λεγεται εν τω εβραιικῳ η δε πηγη μωκωρ [cf reliquias
 iuris ecclesiastici graece a me editas 48, 7 XLI. hunc librum ab eis
 lectum uolo, qui me libros meos nudos in mundum protrudere querun-
 tur]. εν γαρ τω λε ψαλωμ [Psalm 36, 10] εις το οτι παρα σοι πηγη
 ζωης, εν τω εβραιικῳ κειται μωκωρ αιουμ. ουτε ουν τον ιαμειν κατα
 διοδωρον ευρον αντι του υδατος ουτε αντι της πηγης το αιναν. κατα
 θεοδωριτον δε το αιναν πηγην εδει λεγεσθαι, αλλ η αρα το ιαμειν. ο
 γαρ αιναν ευρε τον ιαμειν, ουχ ο ιαμειν τον αιναν. Οι ο ουτος
 εστιν ο αιναν ος ευρε τον ιαμειν εν τη ερημῳ οτε ενεμε τα υποζύγια
 σεβαιγων του πατρος αυτου. ακυλας αυτος ανας ος ευρε συν τουσιμειμ
 εν τη ερημῳ εν τω βοσκειν αυτον τους ονους του σεβαιγων. Θεο-
 δοτιων ουτος εστιν ο αιναν ος ευρε τον ιαμειν εν τη ερημῳ οτε ενεμε
 τα βουκολια σεβαιγων του πατρος αυτου. iam secuntur quae b ex
 Diodoro profert, nomine auctoris non indicato, nisi quod εν τη ερημῳ |
 3 ενεμεν ADEt¹, ευρε c | 3/4 σεβαιγων mt: σεβων z, sed post β manu
 prima lineola subter uersum | 4 ανα etiam D. εναν cz | 4 δαισων c,
 δισων mt | 4 και > z | 5 ολιβα E, ελιβεμαθ c, ελιβαμα z | 5 εναν
 cz. α. . D | 5 δισων mt. D = b | 5 αδαμα E, αβασα c, αμαλα z
 6 ασβα c, ασμαμ [uix ασβαμ] z | 6 ιεθραν AD [GB] Emt, ιεσθραν a,
 ιεθραμ z | 6 χαραν z | 6 ante υιοι + οι t | 6 ασαρ DEabcmtz, σααρ A
 6/1 βαλααν A, βαλαμ ay

1 λαὰμ καὶ Ζουκάμ καὶ Ἰουκάμ. ²⁸ οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥισών· Ὡς
καὶ Ἀράν. ²⁹ οὗτοι δὲ ἡγεμόνες Χορρί· ἡγεμῶν Λωτάν, ἡγε-
μῶν Σωβάλ, ἡγεμῶν Σεβεγών, ἡγεμῶν Ἀνά, ³⁰ ἡγεμῶν Δη-
σών, ἡγεμῶν Ἀσάρ, ἡγεμῶν Ῥισών· οὗτοι ἡγεμόνες Χορρί ἐν
5 ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῆ Ἐδῶμ. ³¹ καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς
οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδῶμ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλεῖα ἐν
Ἰσραήλ. ³² καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδῶμ Βαλάκ υἱὸς Βεῶρ, καὶ
ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Λενναβά. ³³ ἀπέθανε δὲ Βαλάκ, καὶ
ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβάβ υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσόρρας.
10 ³⁴ ἀπέθανε δὲ Ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὼμ
ἐκ τῆς γῆς Θαιμανῶν. ³⁵ ἀπέθανε δὲ Ἀσὼμ, καὶ ἐβασίλευ-
σεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδάδ υἱὸς Βαράδ ὁ ἐκκόψας Μαδιάμ ἐν τῷ
πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γετθαιμ. ³⁶ ἀπέ-
θανε δὲ Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαδά ἐκ Μασ-
15 σεκῆς. ³⁷ ἀπέθανε δὲ Σαμαδά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ

1 και utrumque > z | 1 ιουκαμ bc, ιουκαμ AEmtz, ιουκαμ
D [GR], ιουκαν a | 1 post ιουκαμ suum + και ουκαν AD [GR: super-
est και ουκ post υκαμ] E, eodem loco + και ουκαμ amtz | 1 ρεισων
AD, ρησων E, ρυσων c, ρισσων z | 1 ους E | 2 αραμ AEmt, αρραν cz.
αραν etiam D | 2 δε > AD [GR] Ec | 2 χορρει AD, χωρι z | 3 σω-
βαρ E, σοβαλ z. D=b | 3 σεβαιγων mt | 3 εναν z. D=b | 3 ηγεμων ul-
timum > z | 3/4 δισων mt, δεσσων z. D=b | 4 ηγεμων utrumque > z |
4 ασαρ abcmz, σααρ AD, ασα E, ασηρ z | 4 ρεισων AD, και ρεισων z, ρη-
σων c | 4/5 χορρει 4 usque ad αυτων 5 > z | 4 χορρει AD, χωρι ay | 5 οι]
η E | 6 ante εδωμ + γη D [GR] z, + γη a | 6 βασιλεα > z | 7 ισραηλ
Eabemt, ιερουσαλημ A | 7 εβασιλευσαν z | 7 ante βεωρ nostrum + του AD
[GR] Eamt | 7 βαιωρ cmt | 7 post βεωρ + βασιλευς μωαβ z | 8 απεθανεν
AEt¹ | 8 δε > z | 8 βαλεχ E, βαλαακ ay | 9/10 quae inter ιωβαβ 9 et
αυτου 10 media, > z | 9 ιωβαδ A, ιωβακ Ea | 9/12 quae inter ζαρα 9
et υιος 12 media, > E | 9 post ζαρα + nunc radendo deletum ουτος εστιν
ιωβ t, quod ad ιωβαβ pertinet | 9 βοσορας am¹, βοσσορας m²t | 10 απεθα-
νεν At¹ | 10 ασωμ AD [GR] cz, ασωμ t | 11 της > Az | 11 θεμανων Ac.
a uocis θαιμανων prima manu super uersum m, θαιμαν z | 11 απεθανεν
At¹ | 11 ασωμ AD [GR] cz, ασωμ t | 11 post ασωμ + ο εκ της θαιμα-
νων ay | 12 αδατ z | 12 ο] και t | 13 παιδιω A | 13 μωαμ Ec | 13 γεθ-
θαιμ AD [GR] Eamt, γεθεμ c | 13/14 απεθανεν AEt¹ | 14 αδαμ E,
αδαμ z | 14 σαμαδα abmt, σαμαα c, σαλαμα A, σαμαλα D [GR],
αδαμα E, σαμαλαx o z | 14/15 μασεκκας AD [GR] Ect, μασσεκας m, μα-
σεκας z | 15 απεθανεν AEt¹ | 15 σαμαα b¹c, σαμαδα in editione ro-
mana e correctura calamo facta, σαλαμα A, σαμαλα D [GR], σαλαμα E,
σαμαλαx z | 15 post σαμαδα + εκ μασσεκας m, + εκ μασεκκας t

ἔρει Σηείρ. ¹⁰ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλι- ¹
φάς, υἱὸς Ἀδάς γυναικὸς Ἡσαῦ, καὶ Ῥαγουήλ, υἱὸς Βασε-
μαῖθ γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹¹ ἐγένοντο δὲ Ἐλιφάς υἱοί· Θαιμάν,
Ῥιμάρ, Σωφάρ, Γοθώμ καὶ Κενέζ. ¹² Θαιμὰ δὲ ἦν παλλακὴ
Ἐλιφάς τοῦ υἱοῦ Ἡσαῦ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἐλιφάς τὸν Ἀμαλήκ. ⁵
οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹³ οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥαγουήλ·
Ναχόθ, Ζαρέ, Σομέ καὶ Μοζέ· οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμαῖθ
γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹⁴ οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμαῖς θυγατρὸς Ἀνά
τοῦ υἱοῦ Σεβεγών, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν
Ἰεοὺς καὶ τὸν Ἰεγλόμ καὶ τὸν Κορέ. ¹⁵ οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ ¹⁰
Ἡσαῦ. υἱοὶ Ἐλιφάς πρωτοτόκου Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Θαιμάν,
ἡγεμῶν Ῥιμάρ, ἡγεμῶν Σωφάρ, ἡγεμῶν Κενέζ, ¹⁶ ἡγεμῶν
Κορέ, ἡγεμῶν Γοθώμ, ἡγεμῶν Ἀμαλήκ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλι-

εν γη χανααν c | 16 δε > t [non m] | 16 νεσεις z | 16 post ησαν
+ του Ecm̄t | 16 πατρος εδωμ > z

1 σιειρ z | 1 ante ησαν + αυτου t | 1/2 ελειφαζ G, ελιφαζ E |
2 ante υιος prius > o E | 2 αδας DEGabmtz, αδα Ac | 2/3 βασεμ-
μαῖθ AGamt, βασσεμμαῖθ E, βασεματ z | 3 ελιφας υιοι aby, υιοι ελιφας
cmtz, οι υιοι ελιφας A, υιοι ελειφαζ G, υιοι ελιφαθ E, οι υιοι Gra-
bius ex D notavit | 3 θεμαν E¹ [ai super uersum] et | 4 ωμαν AD [aw]
Eamt, ομαρ z | 4 σωφαρ > z | 4 γοθωμ AD [aw] EGacz | 4 και > Ec̄z |
4 κενεζ AEabmt, ενεζ D [aw], κενετ G, καινεζ c | 4 αμνα z | 4 post
ην + η E, ἡ omisso ην cmtz | 4 παλακη z¹ | 5 utroque loco ελειφαζ
G : utroque ελιφαζ E : priori ελιφαζ, altero ελιφαζ z | 5 του] τω A | 5 και
> Gem̄t, non D | 5 post και + αυτη z | 5 ετεκεν ADEt¹, ετεκεν δε G |
6 ουτοι οι υιοι αδα A. D ut uidetur = b, certe ut Gmtz αδας ha-
buit. αδα c | 6 post ουτοι prius + δε E | 7 ναχομ A, ναζεθ c, να-
γωθ mt, ναχετ z | 7 duo nomina coniungens ζαρεσομαί c | 7 ζορε z |
7 σομε AEabz, σαμμα G, βοσορ mt | 7 μοζε AEabcm̄tz, μεζα G |
7 post ουτοι + δε z | 7 ησαν > z, εισιν mt | 7 βασσεμμαῖθ acy, μα-
σεμμαῖθ A, βασεμμαῖθ Gmt, μασσεμμαῖθ E, βεσεματ z | 8 post δε +
ησαν Gcm̄tz | 8 ελιβεμας AEz, ελιβαμας G, ολεβεμας ay, λιβεμας c,
ολικεμας m [t = b] | 8 ανα] εναν c, αιναν z | 9 σεβαιγων mt |
9/11 quae inter ετεκε 9 et υιοι 11 media, > z | 9 ετεκεν AEGt¹ |
10 ιευς DEGabmt, ιευς A, ιεουλ c | 10 ιεγλωμ mt | 10 ηγεμονες
υιοι EGabcm, οι ηγεμονες υιου A, οι ηγεμονες υιοι t, ηγεμονες υιων
D [aw: superest ηγεμονες post ουτοι] | 11 υιοι ελιφας > E | 11 ελι-
φαζ D, ελειφαζ G, ελιβας c, ελιφαζ z | 11 πρωτοτοκος Ez | 11 post
ησαν alterum + υιοι ελιφαζ πρωτοτοκου ησαν z | 11/13 quae inter
ηγεμων 11 et κορε 13 media, > m | 11 θαιμαν E, θεμαν c | 12 ωμαρ]
ναμαρ z | 12 ηγεμων σωφαρ > t | 12 σωφαρ z | 12 post σωφαρ suum
+ ηγεμων γοθωμ z | 12/13 ηγεμον γορε z | 13 ηγεμων γοθωμ hoc

1 φὰς ἐν γῆ Ἰδουμαίᾳ, οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς. ¹⁷καὶ οὗτοι υἱοὶ
 Ραγούηλ υἱοῦ Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Ναχώθ, ἡγεμῶν Ζαρέ, ἡγεμῶν
 Σομέ, ἡγεμῶν Μοζέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ραγούηλ ἐν γῆ Ἐδώμ, οὗτοι
 υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹⁸οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμαῖς γυναι-
 5 κὸς Ἡσαῦ· ἡγεμῶν Ἰεούλ, ἡγεμῶν Ἰεγλόμ, ἡγεμῶν Κορέ· οὗτοι
 ἡγεμόνες Ὀλιβεμαῖς θυγατρὸς Ἀνά γυναικὸς Ἡσαῦ. ¹⁹οὗτοι
 υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· οὗτοί εἰσι υἱοὶ
 Ἐδώμ. ²⁰οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηεῖρ τοῦ Χορραίου τοῦ κατοικοῦν-
 τος τὴν γῆν· Ἀωτάν, Σωβάλ, Σεβεγών, Ἀνά ²¹καὶ Δησῶν
 10 καὶ Ἀσάρ καὶ Ρισών· οὗτοι ἡγεμόνες τοῦ Χορραίου τοῦ υἱοῦ
 Σηεῖρ ἐν τῇ γῆ Ἐδώμ. ²²ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἀωτάν Χορροὶ
 καὶ Αἰμάν· ἀδελφὴ δὲ Ἀωτάν Θαμνά. ²³οὗτοι δὲ υἱοὶ Σω-

loco > z | 13 γοθωμ ab, γοθα Acmt, γοθομ D [GR] EG [z] | 13 post
 γοθομ suum + ηγεμων γοθομ G, sed μων γοθο punctis inpositis
 inprobatum | 13/1 ελιφαζ Ez, ελειφαζ G

1 ante εν + πρωτοτοκου ησαν z | 1 γη] τη Gyz, τη a | 1 ιδου-
 μαιας cm [t=b] | 1 ante υιοι prius + οι E, + δε a | 1 υιοι alte-
 rum > z | 2 υιου etiam D, υιοι EGacz | 2 ναχοθ AD [GR] G, ναχωρ E,
 ναχετ z | 2 ζαρε AG, ζαραι z, ζερε D [GR] | 2/3 ηγεμων σομε > A |
 3 σομαι D [GR] z, σαμμα G | 3 μοζαι D [GR], σωζε m | 3 post μοζε +
 ηγεμων σομε A | 3 ουτοι prius > ay | 3 post ουτοι prius + οι E |
 3 εν γη εδωμ > z, εν τη αιδωμ c, εν τη εδωμ mt | 3 ante ουτοι
 alterum + υιοι εδωμ z | 4 ante υιοι prius + οι D | 4 μασεμμαθ AE,
 βασεμμαθ Gamt, βασεμας c, σεματ z. βασεμαθ etiam D | 4/5 quae
 inter ουτοι 4 et ησαν 5 media, > E | 4 ελιβεμας Acz, ολιβεμμας D,
 λειβαμας G | 4/5 γυναικος ησαν > z | 5 ιεουηλ D, ιεους EG, ιεολ z |
 5 ιεγλον G, ιεγλωμ mtz | 6 ελιβεμας Acz, ελιβαμας D, ολιβεμα E,
 ολιβαμας G | 6 θυγατρος ανα γυναικος ησαν > AEcz. ante θυγατρος
 ανα asteriscum habet G, cuius haec ultima uerba e Genesi seruata
 sunt | 6 ανας D | 6/7 ουτοι υιοι ησαν > m initio nouae paginae, > t in
 media pagina. „AA LL ουτοι υιοι ησαν. ουτος εστιν εδων [sic] και ουτοι
 υιοι σηειρ“ b | 6 post ουτοι + δε A, + εισιν a | 7 post ουτοι prius
 + εισιν E | 7 ante ηγεμονες + οι A | 7 post εισιν + οι ηγεμονες
 αυτων A | 7 ante υιοι alterum + οι E | 8 αιδων c [sic] | 8 δε > z |
 8 σιειρ του χετταιου z | 9 ωβαλ uocis σωβαλ in rasura A. σωλβαν m,
 σοβαν z | 9 σεγεγων E [P], σεβαιγων mt, σεμειγων z | 9 λησων c, δι-
 σων mt, ρηεισων z. D=b | 10 ασαρ Eabcm, σααρ A, ασειρ z | 10 ρει-
 σων A, ρειγων z | 10 post ουτοι + οι A | 10 post ηγεμονες + σιειρ z |
 10/11 του υιου σηειρ > z | 10 υιου > E | 11 τη > Dz | 11 αιδωμ c |
 11 χορροι AD [GR], χορρι Eacmt, χωρρη z. cf Lagarde gesammelte
 abhandlungen 57, 14 | 12 εμαν cz | 12 αδελφος z | 12 δε prius > Ez |
 12 θεμνα c | 12/1 σωλβαν m, σοβαλ z

εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου οὐ ἐνυπνιάσθη· 1
 ἤμην ὑμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ
 ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα καὶ ὠρθάθη· περιστραφέντα δὲ τὰ
 δράγματα ὑμῶν προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα. 2 εἶπαν δὲ
 αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς 5
 ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν
 αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων
 αὐτοῦ. 3 εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ
 πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἰδοὺ
 ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον· ὡσπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη 10
 καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με. 10 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ
 ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυ-
 πνιάσθη; ἀρὰ γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγὼ τε καὶ ἡ μήτηρ
 σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν;
 11 ἐξήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὃ δὲ πατὴρ αὐτοῦ 15
 διετήρησε τὸ ῥῆμα. 12 ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχέμ. 13 καὶ
 εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ Οὐχὶ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνου-
 σιν εἰς Συχέμ; δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτοὺς. εἶπε δὲ
 αὐτῷ Ἰδοὺ ἐγώ. 14 εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ Πορευθεὶς ἴδε εἰ 20
 ἰγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου καὶ τὰ πρόβατα, καὶ ἀνάγγελόν
 μοι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών· καὶ

1 τουτου > z | 1 ηνυπνιασθη D [αβ], ενυπνιασαμην cz | 2 ημας
 m | 2 δραγματα AD [αβ] E | 2 εμμεσω A, εν sine μεσω D [αβ] | 2 του
 πεδιου Ez | 2 παιδιω A, παιδιωι m [Crusius non deficit!] | 3 δραγμα
 AD [αβ] E | 3 ανορθωθη z | 3 δε > z | 4 δραγματα A, si primo Ba-
 bери uolumini fides, nam in quarto δραγματα profert. δραγματα E |
 4 δραγμα A, si primo Baberi uolumini fides, nam in quarto δραγμα
 profert. δραμα E | 4 ειπον cz | 5 αυτω > t | 5 αυτου > Az | 5 βα-
 σιλευων > z | 5 βασιλευσης cmt | 6 κυριευεις E, κυριευσης cmt | 7 ρη-
 ματων] λογων E | 8 ιδεν AE, ειπε a, ειδεν ct¹ | 8 post δε + και z |
 8 αυτο > Eat, αυτω z | 10 ενυπνιασθη Amt | 11 ante ενδεκα +
 οι m [non t] | 11 επετιμησεν A | 12 αυτω > A | 12/13 ενυπνια-
 σθεις z¹, η prima manu super uersum | 13 ελευσωμεθα z | 15 αυτου
 alterum > z | 16 διετηρησεν At¹, διετηρει E | 17 εις] εν z | 18 ουχ
 AD [αβ] Ect | 18/19 προσμενουσιν z | 19 εις Eabemt, εν Az | 19 απο-
 στελω mtz | 19 ειπεν AEt¹ | 20 αυτω prius] ιωσηφ z | 20 ειπεν AEmt¹ |
 20 αυτω alterum > mt | 20/21 „schol την ειρηνην των αδελφων σου
 και την ειρηνην των βοσκηματων“ b | 21 και alterum > z, ει A |
 21 απαγγελων D [αβ] cz | 22 κιλαιδος ut uidetur m, nunc οι colore

- 1 ἦλθεν εἰς Συχέμ. ¹⁵ καὶ εἶφεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος λέγων Τί ζητεῖς; ¹⁶ ὁ δὲ εἶπε Τοὺς ἀδελφούς μου ζητῶ· ἀπαγγεῖλόν μοι ποῦ βόσκουσιν. ¹⁷ εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος Ἀπῆρασιν ἐντεῦθεν· ἦκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων Πορευθῶμεν εἰς Λωθαίμ. ¹⁸ καὶ ἐπορεύθη Ἰωσήφ κατόπισθε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εἶφεν αὐτούς ἐν Λωθαίμ. ¹⁹ προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν πρὸς αὐτούς· καὶ ἐπονηρέοντο τοῦ ἀποκτείνειν αὐτόν. ²⁰ εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰδοῦ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται· ²¹ νῦν σὺν δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ρίψωμεν αὐτὸν εἰς ἓνα τῶν λάκκων, καὶ ἐροῦμεν Θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, καὶ ὀψόμεθα τί ἔσται τὰ ἐπίπνια αὐτοῦ. ²² ἀκούσας δὲ Ῥουβὴν ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ εἶπεν Οὐ πατάξιμεν αὐτὸν εἰς ψυχὴν. ²³ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥουβὴν Μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλλετε αὐτὸν εἰς ἓνα τῶν λάκκων τούτων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,

graeco [non atramento tenui tubingensis ueteratoris] super literam *ι* scriptum | 22 της alterum > z | 22 χειρων z

1 πλανομενον E¹z | 2 παιδιω AE¹ | 2 ηρωτησεν AE, και ηρωτησεν mt | 2 δε > mt | 2 λεγων > c | 3 ειπεν ADEmt¹ | 3 αναγγειλον D [αε: superest αναγγειλο] cz | 4 ειπεν ADEt¹ | 4 ο > a | 5 δοθαειμ a, δοθαημ z | 6 > E | 6 κατοπισθεν Ac, οπισθεν mt | 6/7 φων αυτου και ευρεν in A „est correctio librarii, qui primo scripsisse uidetur αδελφων αυτου εις κτλ, sed, cum errorem suum animaduertisset, φων αυτου literis minimis ad finem lineae praecedentis addidit et, derasis literis φω in initio lineae sequentis, margini interiori conjunctionem και adscripsit et postea super spatio raso ευρεν rescripsit“ | 7 ευρεν αυτους εν δωθαειμ > E | 7 αυτους] αυτου A | 7 εν abcz, εις AD [αε] mt | 7 δοθαημ z | 7/9 quae inter προειδον 7 et αυτον 9 media, > z | 7 προιδον A [D = b] | 7 δε αυτων E | 8 αυτον > D [αε] Eamt | 8 επονηρευοντο DEabc, επορευοντο A, επονηρευσαντο mt et b in margine! ubi „schol εδολευσαντο“ | 8 του alterum > A | 9 ειπαν AD [αε] Emt, ειπον z | 9 αδελφων z, πλησιον mt | 10 ενυπνιασθεις cz | 10 δευτε > m [non t] | 11 init αυτων t | 11 ριψομεν A [DE = b] z | 12 εφαγεν t | 13 εσται DEabcmz, εστιν A | 13 ρουβημ a, ρουβιμ mtz | 13 εξειλατο ADEz | 14 init αυτων εκ t | 14 παπαξομεν AD [αε] Eatz | 15 ειπε δε αυτους ρουβην > z | 15 ειπεν AEt¹ | 15 ρουβημ a, ρουβειμ mt | 15 εκχηται A, εκχεται z | 15/16 εμβαλετε AEmt, εμβαλατε D ut uidetur [εμβαλλατε Grabii error typographicus uideatur]. εμβαλατε z | 16 ante αυτον + δε Ac | 16 ενα > Eamtz, habet D | 16 τον λακκων τουτον τον Eamtz. D = b | 16 τουτων > A

χειρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ· ὅπως ἐξέλθῃται αὐτὸν ἐκ τῶν 1
 χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποδοῦ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ²³ ἐγένετο
 δέ, ἥνικα ἦλθεν Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, ἐξέδυσαν
 Ἰωσήφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτόν, ²⁴ καὶ λα-
 βόντες αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενός, 5
 ὕδωρ οὐκ εἶχε[ν]. ²⁵ ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον· καὶ ἀναβλέψαν-
 τες τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσραηλῖται
 ἦρχοντο ἐκ Γαλαὰδ, καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμαμά-
 των καὶ ρητίνης καὶ στακτῆς· ἐπορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς 10
 Αἴγυπτον. ²⁶ εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ Τί
 χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ κρύψωμεν
 τὸ αἷμα αὐτοῦ; ²⁷ δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσραηλῖταις
 τούτοις· αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ' αὐτόν, ὅτι ἀδελ-
 φὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστίν. ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ
 αὐτοῦ, ²⁸ καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδιναῖοι 15
 ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσήφ ἐκ τοῦ
 λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσήφ τοῖς Ἰσραηλῖταις εἰκοσι
 χρυσῶν· καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον. ²⁹ ἀνέ-
 στρεψε δὲ Ρουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ οὐχ ὄρα τὸν Ἰωσήφ
 ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. ³⁰ καὶ ἐπέ- 20

1 ενεγκετε z | 1 ante οπως + εζητει γαρ a [non y] | 1 εξελητε D, εξελει-
 ται Em | 2 πατρι αυτων z | 2/3 εγενετο δε > z | 3 post ηνικα + δε z |
 4 ante ιωσηφ + τον ΔΕαmt | 4 χιτονα E | 4 post χιτωνα + αυτου D |
 4 αυτω z | 5 post ερριψαν + αυτον a [D = b] | 5 κενος DEabcmt, κει-
 νος Az | 6 ειχε ab | 6 εκαθισαν A, εκαθησαν a | 7 ιδον ADE | 7 ισμα-
 ηλειται A, ισμαιληται m | 8 ante ηρχοντο + εμποροι z | 8 post εκ +
 γης a | 8 αι DEabotz, οι A, αι m prima manu in rasdra | 8/9 θυμα-
 ματων] „Aquila στυρακος“ b | 9 και prius > z | 9 ριτινης AEz, ρυ-
 τηνης c. manu recenti super uersum t κηριν | 9 στακτη E. manu recenti
 super uersum t πιαγαριν | 9 καταγειν Ec | 10 ειπεν AEt¹ |
 10/11 „Aquila τί πλεονεκτημα; alii interpretes τί κερδος;“ b. o ακυ-
 λας το τι χρησιμον τί πλεονεκτημα εκδεδωκεν, οι λοιποι τί κερ-
 δος m | 11 αποκτεινομεν t | 11 αδελφων E¹t. | 11 κρυψομεν z |
 12 αποδωμεν z | 13 επι τουτον m | 14 ημων prius > Dc | 14 οι αδελ-
 φοι > D, post αυτου 15 periit | 15 οι ανθρωποι > E | 15 μαδιναιοι
 cmtz. „schol ισμαηλιται“ b, ισμαηλιται habet in textu E | 16 ante εμ-
 ποροι + οι AD [ar] cmt | 16 εμποροι > E | 16 ανεβηβασαν t, ανεβι-
 βισαν z | 17 τον ιωσηφ] αυτον a | 17 x z | 18/19 ανεστρεψεν AE, εκ
 D superest εν | 19 ρουβημ a, ρουβιμ mtz | 19 εν τω λακκω z | 19 ορα]
 ευρε c. D = b | 19 τον ιωσηφ] αυτον z. D = b | 20 διερρηξεν ADE,

1 στρεψε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπε Τὸ παιδάριον
 οὐκ ἔστιν· ἐγὼ δὲ ποῦ πορευόμεμαι ἔτι; ³¹ λαβόντες δὲ τὸν
 χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν
 χιτῶνα τῷ αἵματι. ³² καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποιμί-
 5 λον καὶ εἰσηνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν καὶ εἶπαν Τοῦτον εὗρο-
 μεν, ἐπλίνωθι εἰ χιτῶν τοῦ υἱοῦ σου ἔστιν ἢ οὐ. ³³ καὶ
 ἐπέγνω αὐτὸν καὶ εἶπε Χιτῶν τοῦ υἱοῦ μου ἔστι· θηρίον
 ποτηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, θηρίον ἤρπασε τὸν Ἰωσήφ. ³⁴ διέρ-
 ρηξε δὲ Ἰακώβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν
 10 ὄσφιν αὐτοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας πολλὰς.
³⁵ συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες,
 καὶ ἤλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἤθελε παρακαλεῖσθαι,
 λέγων ὅτι Καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ἄδου.
 καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ. ³⁶ οἱ δὲ Μαδιθραῖοι
 15 ἀπέδοντο τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον τῷ Πετεφρῇ τῷ σπάδοντι
 Φαραὼ ἀρχιμαγείρῳ. ¹ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέβη 38
 Ἰούδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς
 ἀνθρώπον τινα Ὀδολλαμίτην, ᾧ ὄνομα Εἰράς. ² καὶ εἶδεν ἐκεῖ
 Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπου Χαναναίου, ᾧ ὄνομα Σαβά· καὶ

διερριξε t | 20/1 ανεστρεψεν AEt¹, υπεστρεψεν D [ακ], ανεστρεψε mt²,
 απεστρεψε z

1 αυτου > t | 1 ειπεν AEmt | 2 „a uerbis ουκ εστιν omnia de-
 sunt usque 38, 5“ D | 2 εστι z | 2 post εστιν + εν τω [τω c] λακκω Ecm,
 + εν τωι λακκωι t | 2 πεπορευμαι E, πορευσομαι cmz | 3 του > z,
 τω E | 3 αιριφον A | 4 ante τω + εν z | 4 τω αιματι > c | 4 τω
 > A | 4/5 και απεστειλαν τον χιτωνα τον ποικιλον > E, και απε-
 στειλαν τον χιτωνα > c | 5 εισηνεγκε z | 5 αυτου cz | 5 ειπον Ec,
 ειπε z | 5/6 ευρωμεν z | 6 ει] η E | 7 ειπεν AEmt¹ | 7 εστιν AEmt¹ |
 7 post θηριον + το a | 8 post θηριον + ποτηρον m [non t] z |
 8 ηρπασεν AEt¹ | 8/9 διερρηξεν AEt¹ | 9 επεδηκε z | 10 επενθη E |
 10 υιον αυτου] ιωσηφ z | 10 ημερας z | 10 πολλας Eabcmz, τινας A |
 11 post θυγατερες + αυτου Ea | 12 ηθελεν AEt¹ | 12 post ηθελε no-
 strum παρακληθηναι mt | 13 αδην z | 14 μαδιθραιοι E, μαδιναιοι cmt,
 ισμαηλειται εμποροι z | 15 τον ιωσηφ > m | 15 τω prius > Ec |
 15 πετρεφη A, πεντεφρη a, πεντεφρι z | 15 σπαροντι E, επάδοντι z .
 τω σπαδον suum m prima manu in rasura scriptum habet | 16 αρχιμα-
 γηρω E, αρχοντι μαγειρων m [ubi ει prima inanu in rasura] t, τω
 αρχιμαγω z, αρχιμαχειρω a | 17 αφικετο A | 18 τινα οδολλαμιτην in
 rasura A e correctione recenti | 18 οδολλαμιτην si nescio quis ex A
 profert, fallitur. οδολλαμιτην amt, οδολλαβητην z | 18 ιρας Ez |
 18 ιδεν AE | 19 θυγατραν z | 19 χαναναιου ανθρωπου E | 19 σαβα az

ἔλαβεν αὐτήν καὶ εἰσήλθε πρὸς αὐτήν. ³ καὶ συλλαβοῦσα ¹
 ἔτεκεν υἷόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἡρ. ⁴ καὶ συλλα-
 βοῦσα ἔτεκεν υἷόν ἔτι, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀνάν.
⁵ καὶ προσθεῖσα ἔτεκεν υἷόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 Σηλώμ· αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασσί, ἥνικα ἔτεκεν αὐτούς. ⁶ καὶ ⁵
 ἔλαβεν Ἰούδας γυναῖκα Ἡρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἧ ὄνομα
 Θάμαρ. ⁷ ἐγένετο δὲ Ἡρ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἐναντι
 κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ Θεός. ⁸ εἶπε δὲ Ἰούδας τῷ
 Ἀνάν Ἐἴσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ ἐπι-
 γάμβρευσαι αὐτήν, καὶ ἀνάστησον σπέρμα τῷ ἀδελφῷ σου. ¹⁰
⁹ γνοὺς δὲ Ἀνάν ὅτι οὐκ αὐτῷ ἔσται τὸ σπέρμα, ἐγένετο,
 ὅταν εἰσήρχετο πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξέχεεν
 ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ μὴ δοῦναι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ¹⁰ πο-
 νηρὸν δὲ ἐφάνη ἐναντίον τοῦ Θεοῦ ὅτι ἐποίησε τοῦτο, καὶ
 ἐθανάτωσε καὶ τοῦτον. ¹¹ εἶπε δὲ Ἰούδας Θάμαρ τῇ νύμφῃ ¹⁵
 αὐτοῦ Κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς σου ἕως μέγας
 γέννηται Σηλώμ ὁ υἱὸς μου· εἶπε γὰρ Μήποτε ἀποθάνῃ καὶ
 οὗτος ὡσπερ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἀπελθούσα δὲ Θάμαρ
 ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. ¹² ἐπληθύνθησαν
 δὲ αἱ ἡμέραι καὶ ἀπέθανε Σανὰ ἡ γυνὴ Ἰούδα· καὶ παρα- 20

1 εἰσηλθεν AEt¹ | 2 ἐκάλεσεν AEt¹ | 3 ἔτεκεν υἱόν ἐτι ab, ἐτι
 ἔτεκεν υἱόν Acsm, ἔτεκεν υἱόν δευτερόν E, ἔτεκεν υἱόν t, ἔτεκεν ἑτε-
 ρόν υἱόν z | 3 ἐκάλεσεν AEt¹ | 3 ἀνναν a, ἀνναν t | 4 post προσθεῖσα
 + ἐτι AEamt | 4 post υἱόν + ἑτερόν τρίτον a | 4 ἐκάλεσεν AEt¹ |
 5 σιλωμ c, σηλων z | 5 δε > E | 5 χασση z | 5 ἠρηκα z | 6 ἰούδας
 > E | 6 post ἠρ + τωι υἱοι αὐτοῦ t | 6 αὐτοῦ > t | 7 post ἠρ +
 ο mtz | 7 ἐναντίον ADcmt | 8 εἶπεν A [D?] Et¹ | 8 τῷ etiam D, πρὸς mt |
 9 ἀνναν a | 9 πρὸς] εἰς z | 9/10 ἐπιγάμβρευσαι abcmt, γάμβρευσαι AE,
 γάμβρευσον D, ἐπιγάμβρευσον z | 11 ἀνναν a, ἀννα t | 11 αὐτοῦ c |
 11 ἐγένετο AEmt, ἐγένετο D [gr.: superest ἐγένετο] | 12 εἰσηλθε c |
 12 αὐτοῦ > m | 13 μη > m | 13/14 πονηρὸς z | 14 post ἐφάνη + το
 ρημα Aa, + τοῦτο m [non t] | 14 ἐναντίον z [non D] | 14 ante του + τυ-
 ρίου z | 14 ἐποίησεν AEt¹ | 15 ἐθανάτωσεν ADE | 15 εἶπεν ADEt¹ | 15 τῇ
 νύμφῃ t | 16 post αὐτοῦ + μετὰ το ἀποθάνειν τους. δύο υἱούς αὐτοῦ
 D [gr.: omnia supersunt praeter vs αὐτοῦ] a | 16 ἠρα A¹, manus prima
 χ super uersum addidit | 17 σιλων c, σηλων z. D=b | 17 εἶπεν AEt¹ |
 17 post γὰρ + ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ a | 18 ante ὡσπερ + ὡς m |
 18 καὶ > Aa | 19 ἐπληθύνθησαν mt | 20 ἀπέθανεν ADEt¹ |
 20 σαβα z

- 1 κληθεὶς Ἰούδας ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ Εἰρᾶς ὁ ποιμὴν αὐτοῦ ὁ Ὀδολλαμίτης, εἰς Θαμνᾶ.
 13 καὶ ἀπηγγέλη Θάμαρ τῇ νόμφῃ αὐτοῦ λέγοντες Ἰδοὺ ὁ πεν-
 θερός σου ἀναβαίνει εἰς Θαμνᾶ κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ.
 5 14 καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ' ἐαυτῆς
 περιέβαλε τὸ θέριστρον καὶ ἐκαλλωπίσατο, καὶ ἐκάθισε πρὸς
 ταῖς πύλαις Αἰνάν, ἣ ἐστὶν ἐν παρόδῳ Θαμνᾶ· [εἰ]δε γὰρ ὅτι
 μέγας γέγονε Σηλώμ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυ-
 ναῖκα. 15 καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰούδας ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι·
 10 κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτήν.
 16 ἐξέκλινε δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐασόν
 με εἰσελθεῖν πρὸς σέ· οὐ γὰρ ἔγνω ὅτι νόμφη αὐτοῦ ἐστίν.
 ἣ δὲ εἶπε Τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρὸς μέ; 17 ὁ δὲ
 εἶπεν Ἐγὼ σοι ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων
 15 μου. ἣ δὲ εἶπεν Ἐὰν δῶς μοι ἀραβῶνα ἕως τοῦ ἀποστεῖ-
 लाί σε. 18 ὁ δὲ εἶπε Τίνα τὸν ἀραβῶνά σοι δώσω; ἣ δὲ
 εἶπε Τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὀρμίσκον καὶ τὴν ῥάβδον

1 ἰουδα A¹, σ super uersum manu prima | 1 ἐπι] προς EmT | 1 κειρον-
 τας E, κηροντας mtz¹ | 2 αυτος > mt | 2 post και + κατεβη amt |
 2 ἰρας E, ηρας cz | 2 οδολλαμειτης A, οδολλαμιτης E, οδολαμιτης amt,
 οδολλατης z | 2 θαμνα A, θαμναι z | 2 post θαμνα + μετ αυτου amt | 3 απ-
 ηγγελλη tz | 4 ανεβη AEmT | 4 κηραι m | 4 post αυτου + αυτος και ειρας
 ο ποιμην αυτου mtz [nisi quod ηρας m¹z] | 5 post χηρευσεως + αυτης
 mtz | 5 αφ εαυτης > z | 6 περιεβαλετο θεριστρον A, περιεβαλλετο θερι-
 στρον z, περιεβαλετο το θεριστρον E | 6 περιεβαλεν t¹ | 6 θεριστρον
 „schol spaθapισκον“ b | 6 εκαλλοπισατο Etz | 6 και εκαθισε > c |
 6 εκαθεισαν A, εκαθισεν Et¹z | 7 τας πυλαις c | 7 εναν cz | 7 εστι t² |
 7 εν > t [habet m] | 7 θαμναν c | 7 ιδεν A, ειδεν D [αβ] t¹, ιδε
 Eab, ειδε cmt²z | 8 γεγονεν AEmT, εγενετο c | 8 σιλωμ c, ο σηλωμ
 mt, σηλων z | 8 post σηλωμ + ο υιος αυτου Amt | 8 fin εαυτω z |
 10 κατεκαλυψε z | 10 εαυτης D [αβ] | 11 εξεκλεινεν A, εξεκλινεν Et.
 hebraica emendauit Lagarde anmerkungen zur griechischen über-
 setzung der proverbien in initio praefationis | 12 ελθειν z | 12 σε] με A |
 12 ου γαρ εγνω] και ουκ επεγνω E | 12 ante νυμφη + η AD [αβ]
 amtz | 13 ειπεν AEt¹ | 13 δωσεις μοι D [αβ] | 13 δωσις E | 13 ο δε] και cz |
 14 αποστελλω AD [αβ] Ea | 14 αιριφον A | 14 αιρων > z | 14 των > m
 [non t] | 15 μου > Amtz | 15 μοι > AD [αβ] Eamtz | 15 αραβων E |
 16 σε] σοι z | 16 ειπεν AEt¹ | 16 αραβωνα z¹ | 16 δω D [αβ] a, δσω
 Ez | 16 η δε] και z | 17 ειπεν AEt¹ | 17 „Aquila την σφραγιδα σου
 και σιρεπτον σου [Lagarde gesammelte abhandlungen 40, 15 beiträge
 zur baktrischen lexicographie 47, 14]. schol αλλως φησιν τον ορμι-

τὴν ἐν τῇ χειρὶ σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς 1
 αὐτήν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. 19 καὶ ἀναστᾶσα
 ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέριστρον αὐτῆς ἀφ' ἐαυτῆς, καὶ
 ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρέσεως αὐτῆς. 20 ἀπέστειλε δὲ
 Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ 5
 Ὀδολλαμίτου, κομίσασθαι παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν ἀραβῶνα·
 καὶ οὐκ εἶρεν αὐτήν. 21 ἐπρωῶτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ
 τοῦ τόπου Που ἔστιν ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς
 ὁδοῦ; καὶ εἶπαν Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη. 22 καὶ ἀπεστράφη
 πρὸς Ἰούδαν καὶ εἶπεν Οὐκ εἶρον, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ 10
 τοῦ τόπου λέγουσι μὴ εἶναι ὧδε πόρνην. 23 εἶπε δὲ Ἰούδας
 Ἐχέτω αὐτά, ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέ-
 σταλκα τὸν ἔριφον τοῦτον, σὺ δὲ οὐκ εἴρηκας. 24 ἐγένετο δὲ
 μετὰ τρίμηρον ἀγγελῆ τῷ Ἰούδᾳ λέγοντες Ἐκπεπόρνευκε
 Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. 15

σκον ωραριον [Casaubonus et Salmasius ad scriptt histor augustae II
 135, 12 editionis Eysenhardtianae: vide Codinum]. ο δε αγιος Κυ-
 ριλλος κοσμηματι τῃ περι την δερριν εδει χαλδαικῃ κοσμουμενη τῃ
 ιουδα. χρῆσθ γαρ ουτοι και χειρας και δερριν καταλαμπρυνουσι και
 αυτην την τριχα στεφανουσιν εσθ οτε“ b | 17 αρμισκον c | 17 ραβδον]
 „Symmachus εγχειριδιον“ b

1 αυτῇ] αυτην a | 1 εισηλθεν AEt¹ | 2 εγ γαστρι A | 2 αναστας A¹,
 [a super uersum manu uel prima uel certe perantiqua quadam additum] E |
 3 απηλθεν AEt¹ | 3 περιειλετο D [αβ] Eα, περιεβαλετο A, περιειλε mt |
 3 θεριστον z | 3 αυτης > AEamtz | 4 χειρευσεως E | 4 αυτης αφ εαυ-
 τῆς A, αφ εαυτης omissio αυτης E | 4 απεστειλεν ADEt¹ | 5 τον] την z |
 5 ειριφον A | 5 εξ] εκ των D [αβ], των z | 5 ποιμαινος Am | 5 τον
 alterum > a | 6 οδολλαμειτου A [D = b], οδολλαμητου E, οδολομι-
 του a, οδολαμιτου mt | 6 κωμησασθαι E | 6 τον αρραβωνα παρα της
 γυναικος ADEcm [nisi quod αρραβωνα m¹] tz | 7 επρωτησεν ADEt¹ |
 7 εκ] επι A | 8 ante που + και ειπεν αυτοις D [αβ: superest και ει
 ες] a | 8 η πορνη] „Aquila η ενδιηλλαγμενη“ b | 8 εναν c | 9 ειπον z | 9 ην]
 ηλθεν z | 9 επεστραφη D [αβ] | 10 ανθρωποι] ανδρες mtz | 10 οι alte-
 rum > t [non m] | 10 εκ > a | 11 του > c | 11 λεγουσιν AEtz |
 11 „Aquila ουκ ην εν τουτῃ διηλλαγμενη“ b | 11 ωδε] ενταυθα AE |
 11 ειπεν AEt | 12 με uocis καταγελασθωμεν manu prima in rasura A.
 „Aquila et Symmachus γενομεθα εις εξουθενωσιν“ b | 12 post μεν
 + γαρ Eα | 13 ειριφον A | 13 ευρικας Et, ευρες z | 13 δε alterum
 > c, γαρ z | 14 απηγγελη AcM, απηγγελλη t, λεγουσι z | 14 του
 ιουδα E | 14 τῷ > D [αβ] | 14 λεγοντες > z | 14 post λεγοντες +
 οτι a | 14 εκπεπορνευκεν AEt¹ | 15 εγ γαστρι A | 15 πορνειας E

1 εἶπε δὲ Ἰούδας Ἐξαγάγετε αὐτὴν καὶ κατακαυθήτω. ²⁵ αὐτὴ δὲ ἀγομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς λέγουσα Ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, οὐκίτινος ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω· καὶ εἶπεν Ἐπίγνωθι τίνος. ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὀμφάλιος καὶ ἡ ῥάβδος αὐτῆ. ²⁶ ἐπέγνω δὲ Ἰούδας καὶ εἶπε Δεδικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ, οὐ ἔνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλωμ τῷ υἱῷ μου· καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν. ²⁷ ἐγένετο δὲ, ἥρκα ἔτικτε, καὶ τῆδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. ²⁸ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκειν αὐτὴν ὁ εἷς προεξήνεγκε τὴν χεῖρα· ¹⁰ λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον λέγουσα Οὗτος ἐξελεύσεται πρότερος. ²⁹ ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπε Τί διεκόπη διὰ σέ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Φαρές. ³⁰ καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ ¹⁵ ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ζαρά. ¹ Ἰωσήφ δὲ κατήχη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτί- 39
σατο αὐτὸν Πετεφρῆς ὁ εἰνούχος Φαραῶ ὁ ἀρχιμάγειρος,

1 εἶπεν AEt¹ | 1 κατακαυθήτω z | 1/2 αὐτῆς δε ἀγομένης c | 2 ἀπογομένη D [αβ] | 2 ἀπεστειλεν AEt¹ | 2 πενθερον] „schol κυριον“ b | 3 ουκίτινος] τίνος AD [αβ] Eac z | 3 εγω] ἄ εχω z | 3 εγγαστρι At | 3 εχω > z | 4 ἐπίγνωθη E. utrumque i uocis t in rasura | 5 εἶπεν AEt¹ | 6 θάμαρ] αὐτῆ z | 6 εἰνεκεν AD [αβ] Ecmtz | 6 ου δεδωκα z | 6 αἰλων c | 7 ου > A, super uersum + „corrector antiquus“ | 7 προσέθετο E | 8 ἐτικτε DEt¹, ετεκεν Ac | 8 διδυμα z | 8 γαστρι DEabcmz, κοιλια A | 8/9 ἐγένετο δε] και z | 9 προεξήνεγκεν ADE, προεξηγαγε t [non m] | 9 post χεῖρα + αὐτου Ecmtz | 10 εδῆσεν m | 10 κοκκινον ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτου E | 10 ante κοκκινον + το mt | 11 πρῶτος mtz | 11 ἐπισυνήγαγεν ADE, ἐπεισηγαγε t [non m], ἐπησυνήγαγε z | 12 και > D | 12 εὐθὺς c | 12 εἶπεν ADEt¹ | 13 „schol ο συρος και ο βραμιος· τί διεκοπη ἐπὶ σε διακοπη; Aquila τί διεκοψας ἐπὶ σε διακοπην; aliud schol αλλως· τί διεπλωσας καθ' ἡμῶν ἀπλωμα;“ b. ultima etiam m | 13 διακοπτει z | 13 ἐκάλεσεν ADEt¹ | 14 ἐξῆλθε z, qui + και ante ὁ | 14 τοῦτο A¹, sed „corrector quidam uetustus“ v „minuscule inter lineas inseruit“. τουτον Eα, ταυτα m [non t] | 14 φ] ὄν mt; ὄν z | 15 ἦν το κοκκινον ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτου z | 15 ἐπὶ] ἐν E | 15 τὴν χεῖρα A | 15 ἐκάλεσεν ADEt¹ | 16 κατήχη a | 16/17 ἐκτίσατο z | 17 πετεφρῆς a, πετεφρις z | 17 εἰνούχος φαραω o > E, qui mox φαραω post ἀρχιμαγῆρος suum ponit. sed Tischendorf [ἀρχιμαγῆρος φαραω] et ante ἀθηρ 160, 1 ... edidit | 17 „schol ο μὲν συρος μιὰ προσγοριὰ τον τε σπαδοντα και τον πιστον ἀνδρα λεγει τοις δεσποταις [hincne Iesu dictum Matth 19, 12 explicandum?].

ἀνὴρ αἰγύπτιος, ἐκ χειρῶν τῶν Ἰσμηλιτῶν, οἱ κατήγαγον¹
 αὐτὸν ἐκεῖ. ²καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπι-
 τυγχάνων· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ τῷ
 αἰγυπτίῳ. ³ἦδεν δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ὅτι ὁ κύριος ἦν μετ'
 αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇ, κύριος εὐδοοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. ⁵
⁴καὶ εἶπεν Ἰωσήφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ εὐη-
 ρέστησεν αὐτῷ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
 καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ ἔδωκε διὰ χειρὸς Ἰωσήφ. ⁵ἐγένετο
 δὲ μετὰ τὸ καταστήναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
 πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ ἠύλλογησε κύριος τὸν οἶκον τοῦ¹⁰
 αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία κυρίου ἐν πᾶσι
 τοῖς ἐπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
⁶καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ εἰς χεῖρας Ἰωσήφ, καὶ
 οὐκ ἦδει τῶν καθ' αὐτὸν οὐδὲν πλὴν τοῦ ἄρτου οὗ ἤσθιεν
 αὐτός. καὶ ἦν Ἰωσήφ καλὸς τῷ εἶδει καὶ ὠραῖος τῇ ὄψει¹⁵
 σφόδρα. ⁷καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐπέβαλεν
 ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσήφ,

ο δε εβραιοι αληθως εννουχον και τουτον απο της πιστεως, επειδη
 φιλει το των εννουχων γενος μαλιστα πιστευεσθαι τα τιμιωτερα των
 κτηματων και αυτην την βασιλειων σωτηριαν“ b | 17 ο alterum > D
 [GR] cmt | 17 αρχιμαγνηρος E, αρχιμαχειρος a

1 αιγυπτιων z | 1 χειρος D [GR] cz | 1 των > AD [GR] Eacmtz | 1 ισμαη-
 λειτων A, ισμαηλ λεγων E, ισμαιοιτων m | 1 οἶ] ὄν a | 2/3 „Aquila κατε-
 υθνομενος. Symmachus ευδοουμενος“ b | 3 τῳ secundum > E | 3 κυριω
 in m υριω manu recentiori in rasura scriptum habet | 3 αυτου >
 AEmtz | 4 ἠδη z | 4 κυριος prius in m υριος manu recentiori in rasura
 scriptum habet | 4 ο alterum > ADEcmtz | 4 ἦν > AD [GR] Emtz |
 5 ante και + εστι mt², + εστιν t¹ | 5 οσα] ο z | 5 ειν Eabz, αν Acmt |
 5 ποιει Emz | 5 ευδοοι c, κατευοδοι m, ευδοει z | 6 χάριν ιωσηφ c |
 6 ενωπιον D | 6/7 και ευηρεστησεν [ut uidetur: superest εστησεν αν] D,
 ευηρεσται δε Am, ευηρεστη δε E, και ευηρεσται a, ευηρεστησε δε ctz |
 7 της οικιας Ez, τον οικον mt | 7 αυτου > z | 8 post ἦν + εν mt |
 8 post αυτω + επι του οικου αυτου z | 8 εδωκεν AEt¹ | 9 καταστα-
 θηναι AD [GR: superest καταστη] Ecmtz, καταστησαι a | 9 τον οικον z |
 9 και > t | 10 ηυλογησεν AE: ex D superest ευλογη: ευλογησεν c,
 ευλογησε mtz | 10 του > z | 11 ευλογεια D | 11 ante κυριου + παρα z |
 11 εν omisso πασι c, επι πασιν A | 12 αυτω] αυτου D | 12 αυτου >
 A [habet D] Emtz | 13 επεστρεψεν AE, επεστρεψε c | 13 post εις +
 τας z | 14 καθ αυτον A, και αυτον DE, καθ εαυτου c | 14 κατη-
 σθειεν c | 15 αυτος > D | 15 τῷ ἦδει t | 16 επεβλειψεν z sequentibus
 non mutatis

- 1 και εἶπεν Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. ⁸ ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ Εἰ ὁ κύριός μου οὐ γνώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα, ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου, ⁹ καὶ οὐχ ὑπερέχει ἐν τῇ οἰκίᾳ
- 5 ταύτῃ οὐθὲν ἐμοῦ οὐδὲ ὑπεξήρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν πλὴν σοῦ διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι: καὶ πῶς ποιήσω τὸ ἔημα τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ ἀμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;
- ¹⁰ ἥνικα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσήφ ἡμέραν ἕξ ἡμέρας: καὶ οὐκ ὑπῆκουεν αὐτῇ καθεῦδειν μετ' αὐτῆς τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ.
- 10 ¹¹ ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οὐθὲς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω. ¹² καὶ ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων λέγουσα Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. ¹³ καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν
- 15 ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω, ¹⁴ καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ

1 inīt eipe ct²z | 1 ante κοιμηθητι + αυτω a | 1 ηθελησεν m [Dt = b], ειθελεν z | 1 fin ειπεν ADEt¹ | 2 τη γυναικι του κυριου αυτου] αυτη z | 2 τη γυναικι] η γυνη E | 2/3 ουδεν δι εμε z | 2/3 δι εμε > E | 3 ουθεν D, > c | 3 ante εν + των Eamt | 3 και] αλλα a | 3 εστιν Aabcmztz, ην E | 3 post εστιν + εν a | 3 αυτω] εν τω οικω αυτου mt [οικω t] | 4 δεδωκεν atz | 4 ουκ Ec z | 4 υπαρχει D [GR] ac | 5 ταυτη Dabcmztz, αυτου AE | 5 ουθεν εμου > c | 5 ουδεν mtz | 5 post ουθεν + εκτος a | 5 υπεξειρηται AE, υπεξηρηται D [GR], υπεξαιρειται c, υπεξηρηται mt, υπηξηρηται z | 5 ουδεν απ εμου z | 5 ουδεν] ουθεν E | 6 δια το σε γυναικα αυτου ειναι > z | 6 και > a | 6 πως > E | 6/7 το ρημα > z | 7 τουτον E | 8 ελαλη m. in t ει in rasura manu recen-tiori | 8 τω > A | 8 ιωσηφ E¹ | 8 και > mt | 9 ex D superest πηκου-σεν. υπηκουσεν Ecmtz | 9 αυτη prius] αυτης E | 9 καθευδευειν z | 9 μεθ αυτης E | 9 αυτη alterum] αυτου z | 10 εγενηθη z | 10 τοιαυτη της ημερας z | 10 και > ADEaz | 11 ante ποιειν + του A [non D] | 11 ουδεις cmzt [D = b] | 11 των > Am | 12 και > z | 12 αυτον] αυτου t | 12 των ιματιων > E | 12 post ιματιων + αυτου A | 13 και] ο δε a | 13 καταλειπων AE | 13 αυτου > Ez | 13/14 εν ταις χερσιν αυτης > A [non D, nam superest της ante εφυγεν] | 14 εφυγεν ADEct¹ | 14/16 comma 13 > a | 14 και εγενετο] εγενετο δε z | 14 ιδεν D [GR] | 15 καταλειπεν AE, καταλιπεν Dt¹, καταλιπε mt²z | 15 εν ταις χερσιν αυτης εφυγε > t | 15 post αυτης + και ADEm | 15/16 εφυγε και εξηλθεν εξω > z | 15 εφυγεν A [D?] Ec | 16 και secundum > D [GR] z | 16 εκαλεσεν AEt¹ | 16 post οικια + ως ιδεν οτι καταλιπε τα ιματια αυτου εν ταις χερσιν αυτης a

εἶπεν αὐτοῖς ἄλεγουσα Ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα ἑβραῖον 1
 ἐμπαίζων ἡμῖν· εἰσήλθε πρὸς με λέγων Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ
 καὶ ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ. 15 ἐν δὲ τῷ ἀκούσαι αὐτὸν ὅτι
 ἕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. 16 καὶ καταλιμπά- 5
 νει τὰ ἱμάτια παρ' ἑαυτῆ ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶκον
 αὐτοῦ. 17 καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγουσα
 Εἰσήλθε πρὸς με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς
 ἡμᾶς, ἐμπαίζαί μοι, καὶ εἶπέ μοι Κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ.
 18 ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι ἕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, κα- 10
 ταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.
 19 ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυ-
 ναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λέγουσα Οὕτως ἐποί-
 ησέ μοι ὁ παῖς σου, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. 20 καὶ λαβὼν ὁ
 κύριος Ἰωσήφ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχρῳμα, εἰς τὸν τόπον, 15
 ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὄχρ-
 ρώματι. 21 καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ καὶ κατέχεεν αὐτοῦ
 ἔλκος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος.
 22 καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμοκτήριον διὰ χειρὸς
 Ἰωσήφ καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους, ὅσοι ἐν τῷ δεσμοκτήριῳ, 20

1 εἶδετε AD | 2 ἐμπεξεν E | 2 εἰσηλθεν ADEt¹ | 2 λεγων > z |
 2 κοιμηθησομαι μετα σου c, καθευδειν μετ' εμου z | 4 καταλειπων AE |
 5 εφυγεν ADEct¹ | 5/6 καταλειμπανει E, καταλειπει z | 6 post ιμα-
 τια + αυτου E | 6 παρ αυτης z, αρ prima manu super uersum |
 6 post κυριος + ιωσηφ D, + αυτου Ez | 6 εις τον οικον > mt |
 8 εισηλθεν A [D?] Et¹ | 8/9 προς ημας > E | 9 ἐμπεξαι A [D = b],
 ἐμπαῖξε z | 9 ειπεν ADEt¹ | 9 μοι alterum > c | 9 κοιμηθητι μετ
 εμου A [D = b] | 9 κμηθησομαι m | 10 φωνη E | 10 μου > t |
 10/11 κατελειπεν AE, κατελ[ιπ]εν D, κατελιπε mt²z, κατελιπεν t¹ |
 11 post εμοι + και ADEmtz | 11 εφυγεν ADEct¹ | 11 εξω > c |
 12/13 της γυναικος αυτου] ταυτα z | 12 αυτου > A [D, ut constat e
 spatio, = b] | 13 ελαλησεν ADEt¹ | 13 post λεγουσα + η γυνη
 αυτου z | 13/14 εποιησεν ADE | 14 και prius > E | 14 ελαβεν A
 [D = b] | 14/15 ο κυριος > z | 15 ante ιωσηφ + τον z | 15 ante ενε-
 βαλεν + και A | 15 post οχυρωμα + και c | 16 κατεχορτο E, κατ-
 ερχονται z | 18 ελαιον z | 18 του αρ prima manu in rasura t, χ uetu-
 stum, ι non scribitur in his uocabulis, si abbreviantur | 18 δεσμοφυ-
 λακος E | 19 αρ in rasura t, χιδεσμοφυλαξ in corio intacto manu
 prima | 20 απηγμενους Aabcmtz, εγκεκλισμενους D [teste Grabio: su-
 perest εγχεκ νου], εγκεκλεισμενους E. „Symmachus δεδεμε-
 νους“; b | 20 οσοι > c

1 καὶ πάντα, ὅσα ποιῶσιν ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. ² οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμοτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθέν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ διὰ τὸ τὸν κύριον μετ' αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, ὁ κύριος εὐώδου ἐν ταῖς
 5 χερσὶν αὐτοῦ. ¹ ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἤμαρτεν **40** ὁ ἀρχιοινοχός τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν, βασιλεῖ Αἰγύπτου. ² καὶ ὤργισθη Φαραὼ ἐπὶ τοῖς δουσὶν εὐνούχοις αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχῷ καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιῷ. ³ καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ εἰς τὸ
 10 δεσμοτήριον, εἰς τὸν τόπον, οὗ Ἰωσήφ ἀπῆλθο ἐκεῖ. ⁴ καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσήφ αὐτούς, καὶ παρέστη αὐτοῖς· ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ. ⁵ καὶ εἶδον ἀμφοτέροι ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί· ἡ δὲ ὄρασις τοῦ ἐνυπνίου τοῦ ἀρχιοινοχού καὶ ἀρχισιτοποιοῦ, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύ-
 15 πτου, οἱ ὄντες ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, ἦν αὕτη. ⁶ εἰσῆλθε πρὸς

1 αὐτος ἦν ποιῶν > ADEmtz | 2 ἀρχιδεσμοφυλαξ t | 2 του δε-
 σμοτηριου > A, habet D | 2 γινώσκων z | 2 ουδεν cz, D=b | 3 το > D |
 4 post σα + αν mt, non D | 4 αὐτος > z | 4 εποιε z | 4 ο > ADEacz |
 4 ευθοι κυριος z | 4 ευθοι ADE | 4 ταῖς > a | 6 ο ἀρχιοινοχος και
 ο ἀρχισιτοποιος] „Aquila ο ποτιστης και ο πεσων“ b | 6 ἀρχιο-
 χος m¹, sero correctum | 7 ante βασιλει + τω Dz | 7 φαραω > mt |
 8/9 επι τω ἀρχιοινοχω και επι τω ἀρχισιτοποιω > E | 8 επι primum
 > Dz | 8 αυτου > z | 8 επι secundum et tertium > z | 8 ἀρχιο-
 χω m¹, sero correctum | 9·τω > c | 9 ἀρχισιτωποιω z | 9 post εν
 + τη c | 9 φυλακι m | 9 post φυλακη + παρα τω ἀρχιδεσμοφυλακει
 A [sic, aliter ac uulgo traditur] E [nisi quod hic ἀρχιδεσμοφυλακι, +
 παρα τω δεσμοφυλακι D [τω D] mt, + παρα τω ἀρχιμαγειρω z | 10 εις
 τον τοπον > m | 10 ante ου + εν τω οχειρωματι z | 10 ου] οπου D |
 10 ιωσηφ επεκειτο εκει c, ην ιωσηφ E | 11 παρεστησεν Ea | 11 ante ο
 + αυτους z | 11 τω > z | 11 αυτους > z | 11/12 και παρεστη αυτοις > D |
 12 αυτοις] αυτους αυτω a, αυτους t | 12 post δε + εκει z | 12 post ημερας
 + πλειστους z | 12 post φυλακη + πλειους mt | 12 ιδον AE | 12/13 αμφο-
 τεροι > Ez | 13 init ενυπνια t | 13 post ενυπνιον + εκατερος ενυπνιον
 ADE, + εκατεροι ενυπνιον mt | 13 νυκτι] φυλακη D | 13/14 νυκτι εν· ὡν αι
 ορασεις του ενυπνιου αυτων· ο οινοχος και ο σιτοποιος ησαν c | 13/14 „AA
 LL ορασις του ενυπνιου αυτων· ο ἀρχιοινοχος και ο ἀρχισιτοποιος, οἳ
 ησαν τῷ βασιλεῖ αἰγυπτου, οἱ οντες εν τοις δεσμοτηριοις“ b | 13/15 quae
 inter η 13 et αυτη 15 media, > z | 13 η δε > ADEmt | 13 του alterum]
 αυτου AEmt | 14 ο ἀρχιοινοχος και ο ἀρχισιτοποιος A [non D] Em [nisi
 quod ἀρχιονοχος m¹] t | 14 post και + του D | 14 post ησαν + εν t |
 15 οι > c | 15 τοις δεσμοτηριοις mt | 15 ην αυτη > ADEcmt | 15 εισηλθεν
 ADEt¹ | 15 post εισηλθε + δε AD [αε] Ecmtz | 15/1 ιωσηφ προς αυτους E

αὐτοὺς Ἰωσήφ τὸ πρῶν, καὶ εἶδεν αὐτοὺς καὶ ἦσαν τεταρα- 1
 γμένοι. ⁷ καὶ ἤρώτα τοὺς εὐνούχους Φαραῶ, ὧς ἦσαν μετ'
 αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, λέγων Τί ὄτι τὰ
 πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον; ⁸ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ
 Ἐνύπνιον εἶδομεν, καὶ ἔσθ' ἡ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό. εἶπε δὲ ⁵
 αὐτοῖς Ἰωσήφ Οὐχὶ διὰ τοῦ Θεοῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἐστὶ;
 διηγήσασθε ὅτι μοι. ⁹ καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχινοχὸς τὸ
 ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσήφ καὶ εἶπεν Ἐν τῷ ὑπνῷ μου ἦν
 ἄμπελος ἐναντίον μου. ¹⁰ ἐν δὲ τῇ ἄμπέλῳ τρεῖς πυθμένες,
 καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνενηνοχία βλαστοίς· πέπειροι οἱ βό- 10
 τρες σταφυλῆς. ¹¹ καὶ τὸ ποτήριον Φαραῶ ἐν τῇ χειρὶ μου
 καὶ ἔλαβον τὴν σταφυλὴν καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτή-
 ριον, καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραῶ. ¹² καὶ
 εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ Τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. οἱ τρεῖς
 πυθμένες τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. ¹³ ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ μνη- 15
 σθήσεται Φαραῶ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ
 τὴν ἀρχινοχοῦσαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραῶ εἰς
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν σου τὴν προτέραν, ὡς ἦσθα
 οἰνοχοῶν. ¹⁴ ἀλλὰ μνήσθητί μου διὰ σεαυτοῦ, ὅταν εὖ γένη-
 ταί σοι, καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος, καὶ μνησθήσῃ περὶ ²⁰

1 το πρῶν ἰωσηφ A [non D] | 1 το πρῶν > m, το > c, τῷ πρῶν E¹ |
 1 ἰδεν AE | 1/2 „Aquila εμβρασσομενοι. Symmachus σκυθρωποι“ b |
 2 ηρωτησε z | 3 εν τη φυλακη παρα τῷ κυριῳ αὐτου > c | 3 φυλακῇ m |
 3 του κυριου D | 3 κῦρι in m χειρὶ manu recentiori scriptum habet |
 4 ημων m | 4 ειπον DE¹mz | 4 αυτῷ > cm | 5 ἰδομεν A [D = b],
 εἶδομεν t | 5 αυτο ουκ εστιν A [D = b] c | 5 αὐτῶ z | 5 ειπεν ADEt¹ |
 6 αυτοις > mtz | 6 ἰωσηφ αυτοις E | 6 διασαφησεις A [D = b] | 6 fin
 αυτου Ecm | 6 εστιν ADEmt¹ | 7 διηγησασθαι Az¹ | 7 αρχινοχος m¹ |
 8 τῷ ἰωσηφ > z | 8 post ειπεν + αυτῷ ουτως c | 8 ενυπνω z |
 8/9 αμπελος ην E | 9 πυθμεναις D. „Aquila et Symmachus κληματι-
 δες“ b | 10/11 „AA LL ανενηνοχια βλαστους, πεπειρους βοτρυας
 σταφυλης“ b. atque ita complutensis | 10 θαλουσα z | 10 ανενηνοχια E,
 ενηνοχια z | 10 post βλαστους + και a | 10 πεπειροι A [D = b] |
 11 ante σταφυλης + της DE | 12 την > m | 12/13 post ποτηριον +
 φαραω amtz | 13 και εδωκα το ποτηριον εις την χειρα φαραω > m |
 13 το ποτηριον] αυτο z | 13 τας χειρας ADaz | 14 ante οι + ουτοι m |
 15 ησιν E¹ | 16 αποκατασταση t, καταστήσει [sic] z | 16 σοι A |
 17 την αρχην της οίνοχοιας σου mt | 17 αρχινοχοιαν A, αρχινοχο-
 χοειαν a | 17 φαραω > D | 18 αυτου] φαραω D | 18 ante κατα + και a |
 18 προτεραν E | 18 οισθα mz | 19/20 σοι γενηται ADcz | 20 ποιησης

- 1 ἔμοῦ πρὸς Φαραῶ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τοῦ ὄχρωμάτος τούτου. ¹⁵ ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων, καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδέν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν λάκκον τούτον. ¹⁶ καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιὸς ὅτι ὀρθῶς συνέκρινε, καὶ εἶπε ⁵ τῷ Ἰωσήφ Καγὼ εἶδον ἐνύπνιον, καὶ ὦμην τρία κανᾶ χονδρύτων αἶρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. ¹⁷ ἐν δὲ κανῶ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν ὧν Φαραῶ ἐσθίει, ἔργον σιτοποιοῦ· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου. ¹⁸ ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ εἶπεν ¹⁰ αὐτῷ Αὐτὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τὰ τρία κανᾶ τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. ¹⁹ ἔτι τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀφελεῖ Φαραῶ τὴν κεφαλὴν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. ²⁰ ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γενέσεως ἦν Φαραῶ, καὶ ἐποίησεν ¹⁵ λόγον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ οἰνοχόου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ. ²¹ καὶ ἀποκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραῶ. ²² τὸν

επ εμε E, ποιησεις μετ εμου c, ποιησεις εις εμε z. D=b | 20 ελεον z | 20 μνησθεις c [και 165, 1 non abest], μνησθησει m | 20 περι > m

1 εμου προς > E | 1 προς > A [habet D] a | 2 κλοπη m | 2 ουκ > D | 3 αλλα D, ελλ c [sic], και z | 3 ενεβαλλον z | 3 εις τον οικον του λακκου τουτου cz | 4 ιδεν AE | 4 συνεκρινεν AEt¹ | 4 ειπεν AEt¹ | 5 και εγω z | 5 ιδον AD [GR] E | 5 και > D [GR] cz | 5/6 „Aquila τρεις κοφινου γυρεως. Symmachus τρια κανᾶ βαῖνά“ b. O ακυλας Τρεις κοφινους γυρεως m | 5/6 χονδρύτων z | 6 αιρειν > t | 6 ante κανω + τω AD [GR] Ez, + τω a, + τωι mt | 7 των γενων > D [GR] E | 7 γενηματων A, γενῶν t | 7 post ων + ο βασιλευς AD [GR] Eamtz | 7 εσθιει φαραω c | 7 εργω c | 8 του ουρανο > D [GR] Eamt | 8 κατησθιον cm²tz, κατισθιον m¹ | 9 του επανω > c | 9 επανω] επι Ez | 9 ante ιωσηφ + ο m | 10 συγκρισεις A | 10 τα > E | 10 τρις A | 11 και > AEamtz | 11 αφελετε D [GR], αφελεται c | 12 σε > z | 12 post και alterum + παν E, sed punctis inpositis deletum | 12 φαγονται Ec | 13 ορνεα] πετεινα E | 13 σου prius > a | 14 εν > mt | 14 γενεσεως ημερα c. Ουδαμου δικαιοσ φαινεται γενεθλων αγειν ημεραν m | 14 εποιεν A, εποισεν E, εποιη z | 15 της αρχης > c | 15 του > z | 16 αρχιοινοχοου AD [GR] cm²t, ονοχοου E, αρχιοχοου m¹ | 16 της αρχης > Ez | 16 αρχισιτοποιου AD [GR] Ecmt | 16 εμ μεσω AE | 17 αυτου > E | 17 απεκατεστησεν ADEz, αποκατεστησεν t¹ | 17 αρχινοχοον m¹, prima manu correctum | 18 εδωκεν A [D?] Et¹ | 18 τας χειρας mt | 18 φαραω] αυτου z

δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ. ¹
²³καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχιοιοχόος τοῦ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπελά-
41 θητο αὐτοῦ. ¹ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν Φαραὼ εἶδεν
ἐνύπνιον. ᾤετο ἐστάναι ἐπὶ [τοῦ] ποταμοῦ, ²καὶ ἰδοὺ ὡσπερ
ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἶδει καὶ ⁵
ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ ἄχει. ³ἄλλαι δὲ
ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσχραὶ
τῷ εἶδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας
ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ⁴καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες
αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξί τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς ¹⁰
τῷ εἶδει καὶ τὰς ἐκλεκτὰς ταῖς σαρξί. ἠγέρθη δὲ Φαραὼ,
⁵καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον. καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαι-

1 εκρεμασε cmt² z | 1 post εκρεμασεν + επι ξυλου Ea | 1 συνε-
ταξεν E | 2 και > ADEamtz | 2 ante o + δε AD [εα] Eamtz | 2 τω
ιωσηφ E | 2 αλλα A | 3 ετη > a | 3 ιδεν ADE | 4 φετο] ὡσε z | 4 επι
και ποταμου b, και manu deletum, του in exemplo meo b non additum
habent ceteri | 5 εκ] επι Ea | 5 αναβαινον A [D = b], ανεβεννον E | 5 καλαι
τφ ειδει] „schol στερεμνιοι κρει και παχειαι σαρξιν“ b | 5 τφ ειδει] τη
οψει Dz | 6 τοις z | 6 σαρξιν ADEct¹ | 6 ενεμοντο Ecz | 6 τω αχι c,
τη οχθη a, τῷ ἔλει t, τῷ ἄχι z | 6 εν τφ αχει] „AA LL εν τη οχθη.
et ita legit Philo. schol εν τφ ἔλει. aliud schol αχος εστι το λεπτον
και βοτανωδες φυταριον. in Job cap 8 transfertur βοιτομον. ἡ υψω-
θησεται βοιτομον ανευ ποτου, quod Aquila uertit ἡ πληθυνθησεται
ἔλος. latina editio caretum, et in Ecclesiast cap 40 pro αχι επι παν-
τος υδατος latina editio habet: super omnem aquam uiriditas“ b |
6 αλλαι δε] και ιδου E | 7 βοες επτα c | 7 post βοες + ετεραι E |
7 ανεβεννον E | 7 μετ αυτας c, οπισω αυτων E | 7 αισχραι] πνη-
ραι E | 7 post αισχραι + δε z | 8 ειδη m | 8 λεπραι z | 8 και alterum usque
ad 9 ποταμου > z | 8 σαρξιν ADEct¹ | 8/9 και ενεμοντο παρα τας
βοας επι το χειλος του ποταμου > E, qui eorum loco habet οιας ουκ
ειδον τοιαυτας εν ολη τη γη αιγυπτου αισχροτερας | 8 παρα τας βοας
Dabemt, αι βοες A | 8 post βοας + τας καλας τω ειδει και εκλεκτας m |
9 > t | 9 επι το χειλος του ποταμου > m | 9 επι] παρα Adc |
9 post ποταμου + εν τω αχει A [non D] | 9 εφαγον z | 9 αι usque
ad σαρξι 10 > z | 9 βοες > m | 10 αι usque ad βοας > t | 10 εσχραι
ADE | 10 ante και + τη ορασει D | 10 ταις σαρξι > m | 10 σαρξιν
ADEc | 10 post βοας + τας πρωτας m | 11 τφ ειδει > m | 11 ιδει A
[D = b] | 11 τας > Dmz | 11 ταις σαρξι > A [D?] Ecm | 11 σαρξι abz |
11 ante ηγεθη + και ου διαδηλοι εγενοντο οτι εισηλθον εις τας κοι-
λιας αυτων Etz. ita a, nisi quod και ιδου αδηλοι. eodem loco + m
εισηλθον δε εις τας κοιλιας αυτων και ου διαδηλοι εγενοντο οτι εισηλ-
θον εις τας κοιλιας αυτων | 12 ηνυπνιασθη D, ενυπνιαθη E | 12 και
alterum usque ad καλοι 1 > z | 12/1 ανεβεννον E

- 1 τον ἐν τῷ πυθμένι ἐνὶ ἐκλεκτοῖ καὶ καλοῖ. ⁶καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ
στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφρίοντο μετ' αὐτούς.
⁷καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι
τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. ἡγήρθη
5 δὲ Φαραώ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. ⁸ἐγένετο δὲ πρῶτῃ, καὶ ἑταρά-
χθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς
ἐξηγητὰς Αἰγύπτου καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ διη-
γήσατο αὐτοῖς Φαραώ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ὁ
ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ Φαραώ. ⁹καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος
10 πρὸς Φαραώ λέγων Τὴν ἀμαρτίαν μου ἀναμιμνήσκω σήμερον.
¹⁰ Φαραώ ὠργίσθη τοῖς παῖσιν αὐτοῦ καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν
φυλακῇ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν ἀρχι-
σιτοποιόν. ¹¹καὶ εἶδομεν ἐνύπνιον ἀμφοτέροι ἐν νυκτὶ μιᾷ,
ἐγὼ καὶ αὐτός· ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐνύπνιον εἶδομεν.
15 ¹²ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς ἑβραῖος τοῦ ἀρχι-
μαγείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. ¹³ἐγ-
νήθη δέ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν, οὕτω καὶ συνέβη, ἐμέ τε
ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆ-

1 τῷ > ADEcmt | 1 και ιδου] αλλοι δε ADEamt | 2 σταχυαις m |
2 ανεμοφθοροι] „schol εφθαρμενοι καυσωνι, πεφρυγμενοι ανεμῳ“ b |
2 ανεφριστο μετ αυτους > z | 2 [μετα] τουτους D | 3 > z | 3 κατε-
πιων mt | 3 σταχυαις m | 3 οι λεπτοι και ανεμοφθοροι > mt | 3 και
ανεμοφθοροι > a | 4 τους επτα σταχυας > mt | 4 ηγηρθη E,
ηγεθει m | 5/6 εταραχθη c. „schol κατεπαρη“ b | 6 εκαλεσεν A
[D?] E | 7 εξηγητας] „Aquila κρυφιαστας, Symmachus μαγους“ b.
in m Ακυλας κρυφιαστας. Συμμαχος μαγους σοφους | 7 σοφιστας z |
8 αυτου > AEaz | 9 απαγγελων m, αναγγελων z | 9 αυτω z | 11 ορ-
γηθη t, οργισθη z | 11 ante τοις + προς E | 11 εθεντο z | 11 post
εν + τη z | 12 αρχιμαχειρου a, αρχιδεσμοφυλακος A, αρχιμαγου z |
13 ιδομεν AEz | 13 post ειδομεν + ε[z]ασ[τος] D, + εκατερος mt |
13 αμφοτεροι > ADcmt | 14 post εγω + τε DEcmtz | 14 εκαστος >
A¹, „manus quaedam antiquissima margini intercolumnari“ adscripsit.
habet D | 14 αυτο A¹, v super uersum additum. post ενυπνιον ponit
αυτου D. εαυτου cm | 14 ιδομεν A [D = b], ιδωμεν z | 15 εκει > z |
15 εβραιος παις z | 15 post εβραιος + δουλος mt | 15/16 αρχιμαχει-
ρου a | 16 αφηγησαμεθα a | 16 post αυτω + ενυπνιον m, το manu
recentiori super uersum adscriptum | 16 επεκρινεν z | 16 ημιν] „AA LL
addunt τα ενυπνια ημων. ανδρι κατα το ενυπνιον αυτου επελυσεν“ b.
haec mt | 17 ante καθως + και a | 17 καθα z | 17 ουτως AD [GE]
Ectz | 18 κατασταθηναι z | 18 επι] εις Emtz | 18 μου > Ea | 18 δε]
τε m

και. ¹⁴ ἀποστείλας δὲ Φαραὼ ἐκάλεσε τὸν Ἰωσήφ. καὶ ἐξή- 1
 γαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχρωμάτος, καὶ ἐξύρησαν αὐτὸν καὶ
 ἤλλαξαν τὴν στολὴν αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραὼ. ¹⁵ εἶπε
 δὲ Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ Ἐνύπνιον εἴωρακα, καὶ ὁ συγκρίνων
 οὐκ ἔστιν αὐτό· ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων ἀκού- 5
 σαντά ὅτι ἐνύπνια συγκρίναι αὐτά. ¹⁶ ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ
 τῷ Φαραὼ εἶπεν Ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σω-
 τήριον Φαραὼ. ¹⁷ ἐλάλησε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ λέγων Ἐν
 τῷ ὕπνῳ μου ὕμνη ἐστάναι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ,
¹⁸ καὶ ὡσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ 10
 τῷ εἶδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρκί, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἀχει.
¹⁹ καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ
 ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ εἶδει καὶ λεπταὶ ταῖς
 σαρκί, οἷας οὐκ εἶδον τοιαύτας ἐν ὅλῃ γῆ Αἰγύπτου αἰσχρο-
 τέρας. ²⁰ καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ 15
 τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς καὶ τὰς ἐκλεκτάς,
²¹ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ οὐ διάδηλοι ἐγέν-
 οντο ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν, καὶ αἱ ὄψεις αὐ-
 τῶν αἰσχραὶ καθὰ καὶ τὴν ἀρχήν. ἐξεγερευθεὶς δὲ ἐκοιμήθη.

1 εκαλεσεν ADEt¹ | 1/2 εξηγαγεν Amt [D habet ... ηγαγον]. „schol
 δρομη ηγαγον“ b | 2 απο] ex ADE [et b ipse in margine!] cmtz |
 2 εξηρησεν z | 3 ηλθεν AE, εισηλθεν t¹, εισηλθε t² [m = b] | 3 φων z |
 3 ειπεν AEt¹ | 4 προς] τω AD [gr] EcZ, τωι t [non m] | 4 εορακα D |
 4 συγκρινας z | 5 αυτο ουκ εστιν Az | 6 συγκρινειν z | 7 ειπε τω φα-
 ραω cz | 8 ελαλησεν ADEt¹ | 9 ενυπνω z | 9 παρα] επι AD, περι z |
 10 ωσπερ] ιδου mt, ιδου ωσπερ z | 10 ανεβεννον E | 10/11 βοες εκλεκται
 ταις σαρκιν και καλαι τω ειδει c, βοες εκλεκτοι ταις σαρκι και καλαι
 τω ειδει z | 11 ιδει A [D = b] | 11 σαρκιν AEct¹ | 11 τω αχι cz, τη
 οχθη a | 12 ετεροι βοες επτα z | 12 βο ετερ m¹, prima manu correctum |
 12 ανεβεννον E, αναβαινον z | 13 εσχραι A | 13 ιδει A [D = b] | 13 post
 ειδει + σφοδρα Da | 13/14 και λεπται ταις σαρκιν > t | 14 post
 σαρκιν + και ενεμοντο εν τω αχει A, sed „manus peruetusta“ aster-
 riscum margini adscripsit | 14 οιδον z | 14 γη > A, habet D [gr].
 τη γη E, τη γη mt [γη t] | 14 αιγυπτω AD [gr: superest γυπτω] z | 15 ai
 prius > a | 15 εσχραι E | 15 λεπται και αισχραι EcZ | 16 τας πρω-
 τας > z | 16 τας καλας τας πρωτας a | 16 ante τας tertium rasura
 trium literarum capax t | 16 τας tertium] και E | 16 και τας εκλεκτας
 > E | 16 τας quartum > Aamt, habet D | 17 και εισηλθον] εισηλθον
 δε mt | 18 εισηλθοσαν z | 18 post κοιλιας + ας D, si Tischendorfio
 fides | 19 καθαπερ c

1 ²³καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὡσπερ ἑπτὰ στά-
 χυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἐνὶ πλήρεισ καὶ καλοῖ. ²³ἄλλοι
 δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο ἐχόμε-
 νοι αὐτῶν. ²⁴καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ
 5 ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχους τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλή-
 ρεις. εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι
 αὐτό. ²⁵καὶ εἶπεν Ἰωσήφ τῷ Φαραῷ Τὸ ἐνύπνιον Φαραῷ
 ἐν ἔστιν· ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραῷ. ²⁶αἱ ἑπτὰ
 βόες αἱ καλάι ἑπτὰ ἔτη ἐστί, καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ
 10 ἑπτὰ ἔτη ἐστί· τὸ ἐνύπνιον Φαραῷ ἐν ἔστι. ²⁷καὶ αἱ ἑπτὰ
 βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν ἑπτὰ ἔτη ἐστί,
 καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἑπτὰ ἔτη
 ἐστί[γ]· ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ. ²⁸τὸ δὲ ῥῆμα, ὃ εἶρηκα Φα-
 ραῷ· ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ ἔδειξε τῷ Φαραῷ. ²⁹ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη
 15 ἔρχεται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου. ³⁰ῥῆξι δὲ
 ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπιλήσονται τῆς πλησμονῆς
 τῆς ἐσομένης ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ, καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν
 γῆν. ³¹καὶ οὐκ ἐπιγνώσθησεται ἡ εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ

1 ἰδον A [D = b] E | 1 μου > mt | 1 ante ὡσπερ + ἰδου a |
 2/3 quae inter ἀνέβαινον 2 et σταχυες 3 media, > E | 2 Ἄλλοι φη-
 σιν ἐν καλάμῳ ἐν m | 2 καὶ > z | 2 ἄλλοι] ετεροι mt | 3 λεπτοὶ]
 ἀκυλας Εἰρθεαρμενοι καυσωνι. συμμαχος Πεφρυγμενοι ἀνεμῳ m | 3 ἐφυ-
 οντο Ea, ἀνηροχοντο mt | 4 οἱ λεπταὶ z | 5 τοὺς tertium > D |
 5/6 πληρης D | 6 εἶπον z | 6 post οὖν + πασι z | 6 τοῖς ἐξηγηταῖς]
 „Aquila προς τοὺς κρυφιαστας. Symmachus μαγους“ b | 6 ἀπαγγελ-
 λων m, ἀπαγγελων z | 7 αὐτο > AD [GR] Emtz | 7/8 quae inter το 7
 et φαραω 8 media, > t | 8 ποιησει a | 8 εδειξεν A [D?] E | 9 ἐστιν
 ADEc, εἰσι amt², εἰσιν t¹ | 9 οἱ prius] αἱ t | 9 fin ἐπὰ z | 9 σταχυαις t |
 10 post ετη habent ἐστιν ADEc, εἰσι amt², εἰσιν t¹ | 10 το ἐνυπνιον φα-
 ραω ἐν ἐστι > E | 10 ἐν ἐστιν Act¹, ἐν ἐνεστι D [GR], ἐστι omisso ἐν z |
 11 αἱ λεπταὶ post αὐτων ponit z | 11 αἱ alterum > a | 11 ἐτη] ἐστη
 A [Baberus in uolumine IV tacet] | 11 ἐστιν ADEc, εἰσιν t¹, εἰσι t² |
 12/13 ἐπτα ἐτη ἐσιν > A | 13 ἐστι ab; εἰσιν t | 13 ante ἐσονται +
 καὶ a | 13 λιμος Emt | 13 post ρημα + μου z | 14 οσα usque ad
 φαραω > t | 14 ποιησει a | 14 εδειξεν ADE | 14 τῳ > m | 15 εὐθη-
 να πολλη ερχεται E | 15 ερχονται Dz | 15 εὐθηνια z | 15 παση τη γη
 mt, nil nisi τη E, πᾶσι γῆ z | 15 αἰγυπτῳ ADE | 15 ἡξη z. | 16 λιμος
 mt | 16 ἐπιλησθησονται A [D = b] | 17 τῆς ἐσομένης > ADc, τῆς γε-
 τομένης z | 17 post τῆς + μετὰ ταυτα mt | 17 ολη > [D?] E |
 17 αἰγυπτῳ] τη γη αἰγυπτῳ AD [in quo τη nunc deletum], γη αἰγυ-
 πτω Emt [*πτω t], γη αἰγυπτου cz | 18 ἐπιγνώσεται m

τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα. ³² περὶ δὲ τοῦ δευτερώσαι τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ δὶς, ὅτι ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα τὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταχυνεὶ ὁ Θεὸς τοῦ ποιῆσαι αὐτό. ³³ νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετόν, καὶ καταστήσον αὐτὸν ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου. ³⁴ καὶ ποιησάτω Φαραὼ καὶ καταστησάτω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀποπεμπτωσάτωσαν πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύπτου τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας, ³⁵ καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων τῶν καλῶν τούτων· καὶ συναχθήτω ὁ σίτος ὑπὸ χεῖρα Φαραὼ, βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω. ³⁶ καὶ ἔσται τὰ βρώματα τὰ πεφυλαγμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἐκριβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ. ³⁷ ἤρесе δὲ τὸ ῥῆμα ἐναντίον Φαραὼ καὶ ἐναντίον πάντων τῶν παιδῶν αὐτοῦ. ³⁸ καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς 15 παισὶν αὐτοῦ Μὴ εὐρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ; ³⁹ εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ Ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ Θεὸς σοὶ πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερος καὶ συνετώτερος σοῦ. ⁴⁰ σὺ ἔσθι ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου,

3 „schol ετοιμον το ρημα. βεβαιος ο λογος“ b | 3 εστι Eam | 3 το alterum > c | 3 του > m | 4 του] τουτο m | 4/5 φρονημον z | 5 κατασθηεις a | 5 ante γης + της A [non D] mt | 5 loco γης z ολης της | 5 αιγυπτου > m | 6 > m | 6 τοπαρχας] „schol επισκοπους“ b | 6/7 την γην z | 7 γης prius > m | 7 αποπεμπτωσαν Ea, αποπεμπτωσαν z | 7 γεννηματα ADEamtz | 8 ευθηνιας z | 9 βρωματα] „schol γεννηματα“ b | 9/10 των καλων των ερχομενων D | 11 uersui praemittit και a | 11 πολεσιν ADEt¹ | 11 φυλαχθητω] συναχθητω AD | 11/12 τα βρωματα τα > mt | 12 τα πεφυλαγμενα] „Aquila eis παραδηκην. Symmachus εις ενδηκην“ b | 12 τα prius > ADEcz | 12 ante τη + εν a | 12 α > A [non D] | 13 εν prius > E | 13 ante γη + τη Em, + τη t | 13 αιγυπτω A [D = b] z | 13 ουκ > z, sed signum omissionis adest | 13,14 γη απο του λιμου E, γη εκ του λιμου a | 14 λειμω A | 14 ηρσεν A [D?] Et¹ | 14 τα ρηματα AD [τα super uersum, prima (ut uidetur) manu] cz | 14 εναντιον alterum > z | 15 παντων > Dm | 15 ειπεν A [D?] Et¹ | 15 πασιν ADE, > c | 16 ευρομεν E, ευρησωμεν z | 17 εν in rasura prima manu z | 17 αυτω m, αυτω t¹, αυτω t² [prima manu] | 17 ειπεν ADEt¹ | 18 εδειξε mt² z | 18 σοι ο θεος ταυτα παντα E | 18 σοι ο θεος mtz | 18/19 φρονημος m, φρονημοτερος z | 19 σου και συνετωτερος A [D = b] | 19 συνετωτερος E | 19 post συ + δε a | 19 επι] εν a | 19 του οικου Dz

1 και ἐπὶ τῷ στόματί σου ἵπακούσεται πᾶς ὁ λαὸς μου· πλὴν
 τὸν θρόνον ὑπερέβω σου ἐγώ. ⁴¹ εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ
 Ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσῃ γῆ Αἰγύπτου. ⁴² και
 περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ
 5 περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, και ἐνέδυσεν αὐτὸν
 στολὴν βυσσίνην, και περιέθηκε κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν
 τραχήλον αὐτοῦ. ⁴³ και ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ
 δεύτερον τῶν αὐτοῦ, και ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ·
 και κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης γῆς Αἰγύπτου. ⁴⁴ εἶπε δὲ
 10 Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ Ἐγὼ Φαραὼ, ἀνευ σοῦ οὐκ ἔξαρεῖ οὐθεις
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου. ⁴⁵ και ἐκάλεσε
 Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ Φουδομοφανή· και ἔδωκεν αὐτῷ τὴν
 Ἄσενθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἐλιουπόλεως αὐτῷ εἰς
 γυναῖκα. ⁴⁶ Ἰωσήφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον
 15 Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ προσώ-
 που Φαραὼ, και διῆλθε πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου. ⁴⁷ και ἐποί-
 ησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσι τῆς εὐθηνίας δράγματα. ⁴⁸ και
 συήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ
 εὐθηνία ἐν τῇ γῆ Αἰγύπτου, και ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς

1 [στοματι] ρηματι mt | 2 ειπεν A [D?] Et¹ | 3 σε] σοι z | 3 πα-
 σης γης Aamtz, πασης της γης Ec | 4 post δακτυλιον + αυτου z |
 4 αυτου > z | 5 τω ιωσηφ επι την χειρα z | 6 περιεθηκεν AEct¹ |
 6 περι] επι mtz | 7 ανεβηβασεν Et¹ | 7 αυτο A¹, v si non prima, at
 perantiqua manu super uersum additum: αυτον > m | 8 δευτερευον cz | 8 των
 > z¹ | 8 εκηρυσσεν mt | 9 ante γης + της A, της omisso γης mtz |
 9 ειπεν AEt¹ | 10 ανευ ξου E | 10 ουθεις z | 11 παση γη Ae, παση
 τη γη Ez | 11 εκαλεσεν AE | 12 το ονομα ιωσηφ > A, „literis mi-
 nusculis additum a correctore quodam peruetusto“. si uolumen pri-
 mum Baberi sequaris, αρω ab eodem scriptum | 12 φουδομοφανη E,
 φουδομοφανη mt, φουδομοφανη z. „schol o στρος εχει ο
 ειδως τα κρυπτα. Philo κρυπτων ευρετης η ονειροκριτης“ b. ita m,
 nisi quod η ο | 13 ασενθ A, ασενθ z | 13 πετεφρη A, πετεφρη az |
 13 ιλιουπολεως A, sed li manu prima super uersum | 13 εις > Ecmtz |
 14 λ z | 15 post αιγυπτου + comma 47 z, quod postea omittit |
 15 εξηλθεν ADEt¹, και εξηλθεν z omisso δε | 15 απο Db [m¹?] z, εκ
 AEacm [sed m in rasura prima manu] t | 16 διηλθεν A [D?] Et¹ z |
 16 γην > Dz, την γην E, την omisso γην mt | 16 αιγυπι[ον] D,
 αιγυπτου mtz | 17 ετεσιν ADE | 17 δραγματα DE, τα δραγματα mt |
 18 συνηγαγεν ADE | 18 επτα > z | 18 η > Dmtz | 19 ευθηνια A |
 19 τη > ADEcmt, eius loco παση z | 19 αιγυπτω Em, αιγυπτωι t |
 19 εθηκεν ADt¹, εθετο E | 19 τα > m | 19/1 εις τας πολεις E | 19 τοις m

πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλω αὐτῆς ἔθνηκεν ἐν αὐτῇ. ⁴⁹ καὶ συνήγαγεν Ἰωσήφ σῖτον ἰσοεὶ τῆν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως οὐκ ἠδύνατο ἀριθμηθῆναι· οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς. ⁵⁰ τῷ δὲ Ἰωσήφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενὲθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἐλιουπόλεως. ⁵¹ ἐκάλεσε δὲ Ἰωσήφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου Μανασσῆ, ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου καὶ πάντων τῶν τοῦ πατρὸς μου. ⁵² τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐφραΐμ, ὅτι ἠῤῥξήσε με ὁ θεὸς ἐν γῆ ταπεινώσεώς μου. ⁵³ παρῆλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, ἃ ἐγένοντο ἐν τῇ γῆ Αἰγύπτου, ⁵⁴ καὶ ἤρξατο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ἐν δὲ πάσῃ τῇ γῆ Αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι. ⁵⁵ καὶ ἐπεινάσε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἔκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων· εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις Πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὃ ἐὰν εἴπη ὑμῖν, ποιήσατε.

1 πολεσιν ADc | 1 παιδιων AE [m¹? m certe e prima manu in rasura habet] | 2 ante εθνηκεν + ων A | 2 εν > Eat | 2 [ωσ] D, si Tischendorfio fides. ωσ D [αβ] z | 3 πολλην c | 3 εδυνατο D, ηδυνατο amt | 3/4 αριθμησαι AD [αβ: σαι non conspicuum, αριθμη in fine uersus] Eacmtz | 4 ου δε γαρ c | 4 post ην + ο m | 5 ζ z | 5 της λιμου E | 6 ασεννεθ AE | 6 η > AEcz | 6 πετεφρη A, πεντεφρη a, πεντεφρι z | 6 ιερεως > E | 6 ελιουπολεως A | 7 εκαλεσεν AEt¹ | 7 του πρωτοτοκου] αυτου z | 7 μανασση A, μαναση c | 8 ante οτι + λεγων Aaz | 8 επελαθεσθαι A [in uolumine IV Baberus tacet], επελαθεσθε z | 8 εποιησε με mt², εποιησεν με t¹ | 8/9 παντων των πονων μου και > m | 10 ante οτι + λεγων az | 10 ηρξησεν Et¹, υψωσεν A | 11 παρηλθε cz | 11 ευθηνειας A [Tischendorfius editionem codicis E a typographo conspurcari passus est] | 12 εγενετο Az | 12 τη > AEcmtz | 12 αιγυπτω AEmz, αιγυπτωι t | 12 ηρξαντο AEtz | 13 φ uocis ιωσηφ in aldina typo manu in plagulâ iam expressâ chartae admoto scriptum uidetur | 13 και εγενετο] εγενετο δε E | 14 τη γη εν δε παση > m | 14 τη alterum > Ab^{ms}cmtz | 14 αιγυπτω Em, αιγυπτωι t, αιγυπου c | 14 ante ησαν + ουκ AEamt. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus et Augustinus. AA LL ουκ ησαν αρτοι“ b | 15 επινασεν A, επεινασεν Et². ει t in rasura manu recenti | 15 η > z | 15 εκεκραξεν AEt¹, εκεκραξε mt², και εκεκραξεν omisso δε z | 15 ante ο + πασ AE | 16 ειπε δε] και ειπε mt², και ειπεν t¹ | 16 ειπεν AE | 17 πορευεσθαι A [m?] z | 17 ιωσηφ ut uersu 13 a | 17 δ αν c | 17 ειπη] λεγει E | 17 ante ποιησατε + τουτο E

1 ⁵⁶καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· ἀνέψξε δὲ
 Ἰωσήφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς
 Αἰγυπτίοις. ⁵⁷καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἦλθον εἰς Αἴγυπτον
 ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ
 5 τῇ γῇ. ¹ἰδὼν δὲ Ἰακώβ ὅτι ἐστὶ πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε 42
 τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Ἰνα τί ῥαθυμεῖτε; ²ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι ἐστὶ
 σίτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατάβητε ἐκεῖ καὶ πρίασθε ἡμῖν μικρὰ
 βρώματα, ἵνα ζήσωμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν. ³κατέβησαν δὲ
 οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ οἱ δέκα πρίασθαι σίτον ἐξ Αἰγύπτου.
 10 ⁴τὸν δὲ Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσήφ οὐκ ἀπέστειλε μετὰ
 τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· εἶπε γὰρ Μήποτε συμβῆ αὐτῷ μαλακία.
⁵ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν
 γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. ⁶Ἰωσήφ δὲ ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς,
 οὗτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς· ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελ-
 15 φοὶ Ἰωσήφ προσεκίνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.
 ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπέγνω, καὶ ἠλλο-
 τριούτο ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρὰ, καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς Πόθεν ἦκατε; οἱ δὲ εἶπον Ἐκ γῆς Χαναάν, ἀγοράσαι
 βρώματα. ⁸ἐπέγνω δὲ Ἰωσήφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, αὐτοὶ
 20 δὲ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν. ⁹καὶ ἐμνήσθη Ἰωσήφ τῶν ἐν-

1 και ο] ο δε mt | 1 προσωπον D [GR: superest pon] E, προσω-
 πον z | 1 ανεωξεν AEt¹ | 2 σιτοβολωνας z | 2 επολει t, επωλεισε z |
 2 πασιν D?, > mt | 2 ι in τοις et ι tertium in αιγυπτιοις 3 recen-
 tius t | 3 ανηλθον c, εισηλθον mt | 3 εις prima manu in rasura m |
 4 επεκρατησεν AEt¹ | 4 γαρ] δε z | 5 οτι εστι πρασις εν αιγυπτω > m |
 5 εστιν AE | 5 ante πρασις + σιτου a | 5 πρασεις A | 5 post πρασις
 + σιτου cz | 5 ειπεν AEt | 5 fin + ιακωβ t | 6 προς τους υιους c |
 6 ραθυμειται D [GR], ραθυμητε mt | 6 εστιν ADEt¹ | 7 post εν +
 γη z | 7 πριασασθε z, αγορασατε c | 7 ημιν > t, υμιν z | 7 post ημιν
 + εκειθεν a | 8 ζωμεν A [D = b] Eacmtz | 9 οι alterum > a | 9 πρια-
 σθε E, πριασασθαι cz | 10 βενιαμειν ADE | 10 απεστειλεν ADEt¹ |
 10 ante μετα + ιακωβ D | 11 ειπεν ADEt¹ | 11 μαλακια] „Aquila
 συμπτωμα. Symmachus κινδυνος“ b | 11 post μαλακια + εν τη οδω
 Ea [γ φ a] | 12 οι > z | 12 post υιοι + του z | 12 post ισραηλ +
 εις αιγυπτον DEcmtz | 12 ante μετα + σιτον c | 13 post γαρ +
 και mt | 13 ο prius > z | 13 ante εν + και z | 13 post εν + τη
 mz, + τη t | 13 γη > t | 13 ο alterum > ADamt | 13 γης] αιγυ-
 πτου mt | 14 της γης > z | 15 επι προσωπον > z | 15 επι prius]
 εις t | 16 ειδων t, sed ει recens in rasura | 16 post επεγνω +
 αυτοις D | 17 απ αυτον E¹, επ αυτων c | 17 ειπαν D [GR]?? |
 18 ηκατε z | 18 ειπαν AD [GR?] Ecmt | 20 εγνωσαν E

πνίων αὐτοῦ ὧν εἶδεν αὐτός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κατάσκοποι ¹
 ἔστε, κατανοῆσαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας ἦρατε. ¹⁰ οἱ δὲ εἶπαν
 Οὐχί, κύριε· οἱ παῖδες σου ἦλθομεν πρίασθαι βρώματα.
¹¹ πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοὶ ἐσμεν· οὐκ
 εἰσὶν οἱ παῖδες σου κατάσκοποι. ¹² εἶπε δὲ αὐτοῖς Οὐχί, ⁵
 ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἦλθετε ἰδεῖν. ¹³ οἱ δὲ εἶπαν Δώδεκά
 ἐσμεν οἱ παῖδες σου ἀδελφοὶ ἐν γῆ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώ-
 τερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐκ
 ὑπάρχει. ¹⁴ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶρηκα
 ὑμῖν λέγων ὅτι κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵ ἐν τούτῳ φανεῖσθε· ¹⁰
 νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, οὐ μὴ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ
 ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἐλθῇ ὧδε. ¹⁶ ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν
 ἓνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως
 τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὐ·
 εἰ δὲ μή, νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, ἢ μὴν κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵
¹⁷ καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς. ¹⁸ εἶπε δὲ
 αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε·
 τὸν θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβοῦμαι. ¹⁹ εἰ εἰρηνικοὶ ἔστε, ἀδελφὸς
 ὑμῶν κατασχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ, αὐτοὶ δὲ βαδίσατε

1 αὐτου > ADcz | 1 ιδεν A [D = b] | 1 αυτοις > z | 1 κατασκο-
 ποι] „Aquila εφοδευται“ b | 2 εσται E¹ | 2 κατανοησαι] και κατασκο-
 πησαι z | 2 χωρας] γ[ης] D, γης Emt | 2 ειπον z | 3 ουχι] ου mt |
 3 πριασθαι A [D = b] z, πριασθε E | 4 απαντες mt | 4 post παντες
 + γαρ a | 4 ενως t | 4 ειρηνικοι] „Aquila ορθοι. Symmachus απλοι“ b |
 5 ειπε δε αυτοις > E | 5 ειπεν ADt¹ | 6 τα ιχνη] „Aquila et Symmachus
 τα κρυπτα“ b | 6 ηλθατε ADE | 6 ιδειν] μαθειν mt | 6 ειπον z | 7 αδελ-
 φοι > tz | 7 γη > E | 7/8 post νεωτερος + ημων amtz | 9 ειπεν
 ADEt | 9 αυτοις > z | 9 ο] το A | 10 ημιν z | 10 ποce οτι F iterum
 incipit | 10 εσται Az | 10 τουτο t | 10 φανησεσθε E, φαινησθε z.
 „Aquila et Symmachus δοκιμασθησεσθε“ b | 11 „Aquila ζῆ φα-
 ραώ“ b | 11 νη Aabz, μα DEFcm | 11 υγιαν ADFc, υγειαν Ez | 11 post
 μη alterum + ελθη z | 12 νεωτερος z | 12 ελθη > z | 12/13 ενα εξ
 υμων z | 13 λαβετε] αγαγετω z | 13 απαχθητε] „Aquila et Symmachus
 δεθησεσθε“ b | 14 του > E | 14 αληθευεται E | 15 νη AD [σ]r
 Fabemtz, μα E | 15 υγιαν AFc, υγειαν E | 15 η μνη > E | 15 η
 Dabemtz, ει AF | 16 post εν + τη z | 16 ειπεν A [D?] Eft¹ | 16 syl-
 labā au desinit E | 17 post αυτοις + .ιωσηφ D | 17 προησετε z |
 17 ζησεσθαι D | 18 γαρ θεον Dc | 18 ει] η A | 18 ειρηνικαι εσται z |
 19 εις κατασχεθητω AD [Grabii, quem Tischendorfius errasse dicit:
 ipse edidit ut b habet] Femtz

¹ καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, ²⁰ καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρὸς μέ, καὶ πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. ²¹ καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ⁵ Ναί, ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερεῖδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν αὐτοῦ· καὶ ἔνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη. ²² ἀποκριθεὶς δὲ Ῥουβὴν εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον; καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου· καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται. ²³ αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἐρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἦν. ²⁴ ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἔκλαυσεν Ἰωσήφ. καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ¹⁵ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. ²⁵ ἐντεῖλατο δὲ Ἰωσήφ ἐμπλήσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου καὶ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως. ²⁶ καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ἀπῆλθον ἐκεῖθεν. ²⁰ ²⁷ λύσας δὲ εἰς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὐ κατέλυσαν, καὶ εἶδε τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. ²⁸ καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργίριον, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. καὶ ἐξέστη ἡ καρδία

1 επαγαγετε a | 2 καταγαγετε A, αγαγεται D | 2/3 πιστευθησεται z | 3 αποθανεισθαι D | 4 ειπαν c. ειπεν in t v manu recenti in rasura scriptum habet | 4 αδελφον] πλησιον z | 5 ναι] ναιον a [sic] | 5 αμαρτια AD, αμαρτια a | 5 γαρ > z | 6 υπεριδομεν A [D=b] | 6 τη A¹, manu prima v super uersum additum | 6 pro οτε A¹ οτι scripserat [D=b] | 7 ηκουσαμεν z | 7 in αυτου desinit F | 7 και alterum > AD [ca] mtz | 7/8 απηλθεν a | 8 ante η + πασα z | 8 ρουβημ a, ρουβιμ mtz | 10 και ουκ εισηκουσατε μου > mt | 10 και alterum > c | 11 εκζητεται A¹, εκζητεται A², εκζητετε D | 12 ερμηνευς Dz | 12 αυτων] αμφοτερων z | 12 αποκριβεις z | 13 προσηλθεν At | 14 και ειπεν αυτοις > z | 14 post αυτοις + καθως προτερον t | 14 ελαβεν At¹ | 16 αγγια A | 16 ante το + εκαστω z | 17 αυτων > Acmtz | 17 εκαστου A, > z | 18 εγενετο z | 18 ante εις † εις πλησμονην a | 19 ονους] ωμους z | 20 μαρσιππον] „Aquila θυλακον, Symmachus σακκον“ b | 20 αυτου c | 21 ονοις a | 21 αυτων t | 21 και > Aamtz | 21 ιδεν A, ειδεν t¹ | 23 ειπεν At¹ | 24 καρδια] διανοια mt

πνίων αὐτοῦ ὧν εἶδεν αὐτός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κατάσκοποι ¹
 ἔστε, κατανοῆσαι τὰ ἔχνη τῆς χώρας ἤματε. ¹⁰ οἱ δὲ εἶπαν
 Οὐχί, κύριε· οἱ παῖδες σου ἦλθομεν πρίασθαι βρώματα.
¹¹ πάντες ἔσμεν υἱοὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοὶ ἔσμεν· οὐκ
 εἰσὶν οἱ παῖδες σου κατάσκοποι. ¹² εἶπε δὲ αὐτοῖς Οὐχί, ⁵
 ἀλλὰ τὰ ἔχνη τῆς γῆς ἤλθετε ἰδεῖν. ¹³ οἱ δὲ εἶπαν Δώδεκά
 ἔσμεν οἱ παῖδες σου ἀδελφοὶ ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώ-
 τερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐκ
 ὑπάρχει. ¹⁴ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶρηκα
 ὑμῖν λέγων ὅτι κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵ ἐν τούτῳ φανεῖσθε· ¹⁰
 νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, οὐ μὴ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ
 ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε. ¹⁶ ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν
 ἓνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως
 τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὐ·
 εἰ δὲ μή, νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, ἢ μὴν κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵
¹⁷ καὶ ἔφθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς. ¹⁸ εἶπε δὲ
 αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε·
 τὸν θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβοῦμαι. ¹⁹ εἰ εἰρηνικοὶ ἔστε, ἀδελφὸς
 ὑμῶν κατασχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ, αὐτοὶ δὲ βαδίσατε

1 αυτου > ADcz | 1 ιδεν A [D = b] | 1 αυτοις > z | 1 κατασκο-
 ποι] „Aquila εφοδευται“ b | 2 εσται E¹ | 2 κατανοησαι] και κατασκο-
 πησαι z | 2 χωρας] γ[ης] D, γης Emt | 2 ειπον z | 3 ουχε] ου mt |
 3 πριασσθαι A [D = b] z, πριασθε E | 4 απαντες mt | 4 post παντες
 + γαρ a | 4 ενως t | 4 ειρηνικοι] „Aquila ορθοι. Symmachus απλοι“ b |
 5 ειπε δε αυτοις > E | 5 ειπεν ADt¹ | 6 τα ιχνη] „Aquila et Symmachus
 τα κρυπτα“ b | 6 ηλθατε ADE | 6 ιδειν] μαθειν mt | 6 ειπον z | 7 αδελ-
 φοι > tz | 7 γη > E | 7/8 post νεωτερος + ημων amtz | 9 ειπεν
 ADEt | 9 αυτοις > z | 9 ο] το A | 10 ημιν z | 10 ποce σι F iterum
 incipit | 10 εσται Az | 10 τουτο t | 10 φανησεσθε E, φαινησθε z.
 „Aquila et Symmachus δοκιμασθησεσθε“ b | 11 „Aquila ζῆ φα-
 ραώ“ b | 11 νη Aabz, μα DEFcm | 11 υγιαν ADFc, υγειαν Ez | 11 post
 μη alterum + ελθη z | 12 νεωτερος z | 12 ελθη > z | 12/13 ενα εξ
 υμων z | 13 λαβετε] αγαγετω z | 13 απαχθητε] „Aquila et Symmachus
 δεσθησεσθε“ b | 14 του > E | 14 αληθενεται E | 15 νη AD [αβ]
 Fsbcmz, μα E | 15 υγιαν AFc, υγειαν E | 15 η μην > E | 15 η
 Dabcmz, ει AF | 16 post εν + τη z | 16 ειπεν A [D?] Eft¹ | 16 syl-
 labá av desinit E | 17 post αυτοις + ιωσηφ D | 17 ποιησετε z |
 17 ζησεσθαι D | 18 γαρ θεον Dc | 18 ει] η A | 18 ειρηνικαι εσται z |
 19 εις κατασχεθητω AD [Grabii, quem Tischendorfus errasse dicit:
 ipse edidit ut b habet] Femtz

¹ και ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, ²⁰ και τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρὸς μέ, και πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. ²¹ και εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν ⁵ αὐτοῦ *Ναί*, ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἔσμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν και οὐκ εἰσηκούσαμεν αὐτοῦ· και ἔνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη. ²² ἀποκριθεὶς δὲ· *Ρουβὴν* εἶπεν αὐτοῖς *Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον; και οὐκ εἰσηκούσατέ μου· και ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται.* ²³ αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἑρμηνευτὴς ἀνά μέσον αὐτῶν ἦν. ²⁴ ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἔκλαυσεν Ἰωσήφ. και πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς και εἶπεν αὐτοῖς: και ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν, και ¹⁵ ἔδωκεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. ²⁵ ἐντεῖλατο δὲ Ἰωσήφ ἐμπλήσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου και ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἑκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ και δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. και ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως. ²⁶ και ἐπιθέοντες τὸν σίτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ἀπῆλθον ἐκεῖθεν. ²⁰ ²⁷ λύσας δὲ εἰς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὗ κατέλυσαν, και εἶδε τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, και ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. ²⁸ και εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ *Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, και ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. και ἐξέστη ἡ καρδία*

1 επαγαγετε a | 2 καταγαγετε A, αγαγεται D | 2/3 πιστευθησεται z | 3 αποθανεισθαι D | 4 ειπαν c. ειπεν in t v manu recenti in rasura scriptum habet | 4 αδελφον] πλησιον z | 5 και] ναιον a [sic] | 5 αμαρτια AD, αμαρτια a | 5 γαρ > z | 6 υπεριδομεν A [D=b] | 6 τη A¹, manu prima v super uersum additum | 6 pro οτε A¹ οτι scripserat [D=b] | 7 ηκουσαμεν z | 7 in αυτου desinit F | 7 και alterum > AD [GR] mtz | 7/8 απηλθεν a | 8 ante η + πασα z | 8 ρουβημ a, ρουβιμ mtz | 10 και ουκ εισηκουσατε μου > mt | 10 και alterum > c | 11 εκζητεται A¹, εκζητεται A², εκζητετε D | 12 ερμηνευς Dz | 12 αυτων] αμφοτερων z | 12 αποκριβεις z | 13 προσηλθεν At | 14 και ειπεν αυτοις > z | 14 post αυτοις + καθως προτερον t | 14 ελαβεν At¹ | 16 αγγια A | 16 ante το + εκαστω z | 17 αυτων > Acmtz | 17 εκαστου A, > z | 18 εγενετο z | 18 ante εις + εις πλησμονην a | 19 ονους] ωμους z | 20 μαρσιππον] „Aquila θυλακον, Symmachus σακκον“ b | 20 αυτου c | 21 ονοις a | 21 αυτων t | 21 και > Aamtz | 21 ιδεν A, ειδεν t¹ | 23 ειπεν At¹ | 24 καρδια] διανοια mt

πνίων αὐτοῦ ὧν εἶδεν αὐτός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κατάσκοποι ¹
 ἔστε, κατανοῆσαι τὰ ἔχνη τῆς χώρας ἤρατε. ¹⁰ οἱ δὲ εἶπαν
 Οὐχί, κύριε· οἱ παῖδες σου ἤλθομεν πρίασθαι βρώματα.
¹¹ πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοὶ ἐσμεν· οὐκ
 εἰσὶν οἱ παῖδες σου κατάσκοποι. ¹² εἶπε δὲ αὐτοῖς Οὐχί, ⁵
 ἀλλὰ τὰ ἔχνη τῆς γῆς ἤλθετε ἰδεῖν. ¹³ οἱ δὲ εἶπαν Δώδεκά
 ἐσμεν οἱ παῖδες σου ἀδελφοὶ ἐν γῆ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώ-
 τερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐκ
 ὑπάρχει. ¹⁴ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶρηκα
 ὑμῖν λέγων ὅτι κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵ ἐν τούτῳ φανεῖσθε· ¹⁰
 ἢ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, οὐ μὴ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ
 ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε. ¹⁶ ἀποστείλατε ἕξ ὑμῶν
 ἓνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως
 τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὐ·
 εἰ δὲ μὴ, ἢ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, ἢ μὴν κατάσκοποι ἔστε. ¹⁵
¹⁷ καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς. ¹⁸ εἶπε δὲ
 αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε·
 τὸν θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβοῦμαι. ¹⁹ εἰ εἰρηνικοὶ ἔστε, ἀδελφὸς
 ὑμῶν κατασχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ, αὐτοὶ δὲ βαδίσατε

1 αὐτου > ADcz | 1 ιδεν A [D = b] | 1 αυτοις > z | 1 κατασκο-
 ποι] „Aquila εφοδευται“ b | 2 εσται E¹ | 2 κατανοησαι] και κατασκο-
 πησαι z | 2 χωρας] γ[ης] D, γης Emt | 2 ειπον z | 3 ουχι] ου mt |
 3 πριασθαι A [D = b] z, πριασθε E | 4 απαντες mt | 4 post παντες
 + γαρ a | 4 ενως t | 4 ειρηνικοι] „Aquila ορθοι. Symmachus απλοι“ b |
 5 ειπε δε αυτοις > E | 5 ειπεν ADt¹ | 6 τα εχνη] „Aquila et Symmachus
 τα κρυπτα“ b | 6 ηλθατε ADE | 6 ιδειν] μαθειν mt | 6 ειπον z | 7 αδελ-
 φοι > tz | 7 γη > E | 7/8 post νεωτερος + ημων amtz | 9 ειπεν
 ADEt | 9 αυτοις > z | 9 ο] το A | 10 ημιν z | 10 ποce στι F iterum
 incipit | 10 εσται Az | 10 τουτο t | 10 φανησεσθε E, φαινησθε z.
 „Aquila et Symmachus δοκιμασθησεσθε“ b | 11 „Aquila ζῆ φα-
 ραώ“ b | 11 η Aabz, μα DEFcm | 11 υγιαν ADFc, υγειαν Ez | 11 post
 μη alterum + ελθη z | 12 νεωτερος z | 12 ελθῃ > z | 12/13 ενα εξ
 υμων z | 13 λαβετε] αγαγετω z | 13 απαχθητε] „Aquila et Symmachus
 δεσθησεσθε“ b | 14 του > E | 14 αληθευεται E | 15 ηη AD [GB]
 Fabcmz, μα E | 15 υγιαν AFc, υγειαν E | 15 η μην > E | 15 η
 Dabcmz, ει AF | 16 post εν + τη z | 16 ειπεν A [D?] EFt¹ | 16 syl-
 labā au desinit E | 17 post αυτοις + ιωσηφ D | 17 ποιησετε z |
 17 ζησεσθαι D | 18 γαρ θεον Dc | 18 ει] η A | 18 ειρηνικαι εσται z |
 19 εις κατασχεθητω AD [Grabii, quem Tischendorfius errasse dicit:
 ipse edidit ut b habet] Fcmz

- ¹ και ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, ²⁰ και τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρὸς μέ, και πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μὴ, ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. ²¹ και εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν
⁵ αὐτοῦ Ναί, ἐν ἀμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερεῖδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν και οὐκ εἰσηκούσαμεν αὐτοῦ· και ἔνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη. ²² ἀποκριθεὶς δὲ Ῥουβὴν εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὸ παι-
¹⁰ δάριον; και οὐκ εἰσηκούσατέ μου· και ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται. ²³ αὐτοὶ δὲ οὐκ ἤρδισαν ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἐρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἦν. ²⁴ ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἔκλασεν Ἰωσήφ. και πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς και εἶπεν αὐτοῖς· και ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν, και
¹⁵ ἔδωκεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. ²⁵ ἐνετείλατο δὲ Ἰωσήφ ἐμπλήσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου και ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ και δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. και ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως. ²⁶ και ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ἀπῆλθον ἐκεῖθεν.
²⁰ ²⁷ λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὐ κατέλυσαν, και εἶδε τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, και ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. ²⁸ και εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, και ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. και ἔξεστη ἡ καρδία

1 επαγαγετε a | 2 καταγαγετε A, αγαγεται D | 2/3 πιστευθησε-
 ται z | 3 αποθανεισθαι D | 4 ειπαν c. ειπεν in t η manu recenti in ra-
 sura scriptum habet | 4 αδελφον] πλησιον z | 5 ναι] ναιον a [sic] |
 5 αμαρτια AD, αμαρτια a | 5 γαρ > z | 6 υπεριδομεν A [D = b] |
 6 τη A¹, manu prima η super uersum additum | 6 pro οτε A¹ οτι
 scripserat [D = b] | 7 ηκουσαμεν z | 7 in αυτου desinit F | 7 και alte-
 rum > AD [GR] mtz | 7/8 απηλθεν a | 8 ante η + πασα z | 8 ρου-
 βημ a, ρουβημ mtz | 10 και ουκ εισηκουσατε μου > mt | 10 και alte-
 rum > c | 11 εκζητεται A¹, εκζητεται A², εκζητεται D | 12 ερμη-
 νευς Dz | 12 αυτων] αμφοτερων z | 12 αποκριβεις z | 13 προσηλθεν At |
 14 και ειπεν αυτοις > z | 14 post αυτοις + καθως προτερον t |
 14 ελαβεν At¹ | 16 αγγια A | 16 ante το + εκαστω z | 17 αυτων >
 Acmtz | 17 εκαστου A, > z | 18 εγενετο z | 18 ante εις + εις πλη-
 σμονην a | 19 ονους] ωμους z | 20 μαρσιππον] „Aquila θυλακον, Sym-
 machus σακκον“ b | 20 αυτου c | 21 ονοις a | 21 αυτων t | 21 και >
 Aamtz | 21 ιδεν A, ειδεν t¹ | 23 ειπεν At¹ | 24 καρδια] διανοια mt

αὐτῶν, καὶ ἐταράχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τί τοῦτο 1
ἐποίησεν ὁ θεὸς ἡμῖν; ²⁹ ἦλθον δὲ πρὸς Ἰακώβ τὸν πατέρα
αὐτῶν εἰς γῆν Χαναὰν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ
συμβάντα αὐτοῖς λέγοντες ³⁰ Λελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος
τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρά, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ ὡς 5
κατασκοπεύοντας τὴν γῆν. ³¹ εἴπαμεν δὲ αὐτῷ Εἰρημικοί
ἐσμεν, οὐκ ἐσμὲν κατάσκοποι. ³² δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν,
υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐκ ὑπάρχει, ὁ δὲ μικρὸς μετὰ
τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον ἐν γῇ Χαναὰν. ³³ εἶπε δὲ ἡμῖν
ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς Ἐν τούτῳ γινώσκωμαι ὅτι εἰρη- 10
μικοί ἐστε· ἀδελφὸν ἓνα ἄφετε ὧδε μετ' ἐμοῦ, τὸν δὲ ἀγο-
ρασμὸν τῆς σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν λαβόντες ἀπέλθατε
³⁴ καὶ ἀγάγετε πρὸς με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον, καὶ
γινώσκωμαι ὅτι οὐ κατάσκοποι ἐστε, ἀλλ' ἦτι εἰρημικοί ἐστε·
καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύ- 15
σεσθε. ³⁵ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν αὐτοὺς τοὺς σάκκους
αὐτῶν, καὶ ἦν ἐκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ
αὐτῶν· καὶ εἶδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ καὶ
ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν. ³⁶ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακώβ
ὁ πατὴρ αὐτῶν Ἐμὲ ἠτεκνώσατε· Ἰωσήφ οὐκ ἔστι, Συμεὼν 20

1 uoce etaraxθησαν iterum incipit F | 1 post τουτο + ο mt |
2 ο θεος εποιησεν D [GR] | 2 ημιν ο θεος z | 2 ante ηλθον + και ην
επαρω του στοματος του μαρσιππου z | 3 εις γην] εν γη D Gra-
bii: Owenius „hae uoces εις γην perfodiuntur calamo in ms [Grabii].
an uoces εν γη perfodi quoque debeant, nescio“. εν γη t [non m] |
3 ανηγγειλαν F | 4 συμβεβηκοτα At [non m] z | 4 λελαληκε z | 4/5 προς
ημας ο ανθρωπος ο κυριος της γης z | 4 ο ανθρωπος > m | 5 εις
φυλακην m | 6 κατασκοπουντας z | 6 ειπομεν z | 7 δωκα αδελφοι F |
8 μικροτερος AD [GR] cz | 9 σημερον > z | 9 post σημερον + εστιν c |
9 εν χη t¹?, in quo nunc εν χη. εις γην A | 9 ειπε usque ad της 10
> F, membranâ abscissâ | 9 ειπεν At¹ | 9 ημιν > t [non m] | 10 post
γης + προς ημας t | 10 τουτο t | 10 γνωσομεθα A | 10 οτι] ει t |
11 post αδελφον + υμων D [GR] cz, + ημων a | 11 αφετε ενα a |
12 του οικου > A, ante της σιτοδοσιαι ponit z | 12 απελθετε acm |
13 αναγαγετε c | 13 προς με post νεωτερον D [GR] z | 14 ουκ εστε κα-
τασκοποι z | 14 ου > F¹, super uersum suppletum | 15 ante τη +
εν z | 15/16 εμπορευσεθε AD [GR] Facmt, πορευσεθε z | 16 κατακαι-
νον A | 16 αυτους > D [GR] m | 17 post αργυριου + αυτου a |
18 αυτων prius] αυτου z | 18 ιδον A, ιδοντες t. ex D superest ει v |
19 και non omittit t | 19 ειπεν Aft¹ | 20 ητεκνωσατε z | 20 fin οτι[v]
συμ incendio deleta in t | 20 εστιν AF

1 οὐκ τι. καὶ τὸν Βενιαμὴν λήψαθε; ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα
 πάντα. ³¹ εἶπε δὲ Ῥουβὴν τῷ πατρὶ αὐτῶν λέγων Τοὺς δύο
 υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ. ὁ δὲ
 αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μου, κἀγὼ ἀνάξω αὐτὸν πρὸς σέ. ³⁸ ὁ δὲ
 5 εἶπεν Οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελ-
 φός αὐτοῦ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλείπεται· καὶ
 συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ἐὰν πορεύσῃθε,
 καὶ κατάξεται μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ἄδου. ¹ ὁ δὲ **43**
 λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς. ² ἐγένετο δέ, ἥρῃκα συνετέλεσαν
 10 καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ πατήρ αὐτῶν Πάλιν πορευθέντες πρῖασθε ἡμῖν
 μικρὰ βρώματα. ³ εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰούδας λέγων Διαμαρτυρία
 μεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς λέγων Οὐκ
 ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτε-
 15 ρος μεθ' ὑμῶν ᾗ. ⁴ εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
 μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα καὶ ἀγοράσομέν σοι βρώματα,
⁵ εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, οὐ
 πορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν λέγων Οὐκ ὄψε-
 σθέ μου τὸ πρόσωπον, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος

1 estin AFt¹ | 1 βενιαμειν AD [GR] F | 1 ληψασθαι A [aliter ac
 uulgo traditur], ληψασθε F | 1 εγενετο mt | 1/2 παντα ταυτα AD |
 2 ειπεν ADFt¹ | 2 ρουβειμ a, ρουβειμ cmtz | 2 αυτου ADFcmtz | 3 μου
 υιους t | 3 αναγαγω mt | 3 αυτον > z | 3 post σε + τον βενια-
 μιν z | 3 dos usque ad προς σε 4 > m, habet t | 4 και εγω z | 4 αξω
 D [GR: spatium adsentitur] cmt | 6 απεθανεν A [D?] Ft¹ | 6 καταλε-
 ληπται t | 7 μαλακισθηναι αυτον z | 7 η̄] υιε z | 7 εαν Fbdtz, an ADcm |
 7 πορευεσθαι A [aliter ac uulgo traditur], πορευσησθε c, πορευη
 σθαι z¹, πορευη σθε z² | 8 και > z | 8 καταξεται D [GR], ηξεται m,
 ηξετε t | 8 μου post το γηρας mt | 10 φαγειν z | 11 post αυτοις +
 ιακωβ Dz | 11 πορευεσθε F | 11 πριασθε etiam F, qui πριασθαι de-
 buit: αγορασατε D, πριασασθε cz | 12 ειπεν A [D?] Ft¹ | 12 λεγων
 > Dm | 13 διαμαρτυρηται AFmt, [διεμα]ρτυρατο D, διεμαρτυρατο cz |
 13 ημιν post λεγων ponit z | 13 ο κυριος της γης > ADFcz | 14 οψε-
 σθαι A | 15 μεθ υμων η Fbcmtz, μεθ υμων ει z, μεθ υμων ελθη a,
 καταβη προς με A | 15/178, 1 commata 4 et 5 > z. infra 178, 6 partem habet.
 scripturae discrepantiam hoc loco inserto | 15 ουν > D [GR] | 15 απο-
 στελλεις AD [GR] Fmt, αποστειλεις z | 16 μεθ ημων > D [GR] | 16 αγο-
 ρασομεν AFz | 16 σοι > z | 17 αποστελλεις AFmt, αποστειλης z |
 17 μεθ ημων > t [habet m] z | 18 πορευσομεθα z | 18/19 οψεσθαι A |
 19 το προσωπον μου c

οἴκου ²⁰ λέγοντες Δεόμεθα, κύριε. κατέβημεν τὴν ἀρχὴν ¹
 πρίασθαι βρώματα. ²¹ ἐγένετο δέ, ἥνικα ἦλθομεν εἰς τὸ κα-
 ταλῦσαι καὶ ἠνοίξαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν, καὶ τότε τὸ
 ἀργύριον ἐκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτοῦ. τὸ ἀργύριον ἡμῶν
 ἐν σταθμῷ ἀπεστρέψαμεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν, ²² καὶ ⁵
 ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν ἀγοράσαι βρώματα·
 οὐκ οἶδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίππους
 ἡμῶν. ²³ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε· ὁ θεὸς
 ὑμῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς
 ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκιμοῦν ¹⁰
 ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτοὺς τὸν Συμεὼν, ²⁴ καὶ ἤνεγκεν
 ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔδωκε χορτάσματα τοῖς
 ὄνοις αὐτῶν. ²⁵ ἠνοίμασαν δὲ τὰ δῶρα ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν
 Ἰωσήφ μεσημβρίας· ἤκουσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν.
²⁶ εἰσῆλθε δὲ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ ¹⁵
 τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, εἰς τὸν οἶκον καὶ
 προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. ²⁷ ἠρώτησε
 δὲ αὐτοὺς Πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Εἰ ὑγιαίνει ὁ πατήρ

2 πριασθε A, πριασθαι z | 2 εγενετο δε] και εγενετο A |
 2 ηνικα > z | 2 εις το > mt, του z | 3 και prius > z | 3 αρσιπ-
 πους [non μ] in rasura manu prima A. μαρσιππους z¹ | 3 ημων > z |
 3 τοδε] το D Grabii, sed Tischendorfius „uidetur το δε deesse notan-
 dum fuisse“ | 3 το > mt. in x manu recentiori super rasura, sed libra-
 rius uetus deeto in unum iunxisse uidetur, quod correctori quum displi-
 ceret, radendo deletum et denuo inscriptum uidetur | 4 εκαστω x |
 4 post ημων + ενταυθα mt | 5 ταις χερσιν] τοις μαρσιπποις A |
 6 μεθ εαυτων x post βρωματα ponit | 7 ουκ etiam γ, ου γαρ a | 7 ενεβαλε
 t² x², non b | 7 ante το + ημιν Fm, + ημιν μετα χειρας ay | 7 post
 αργυριον + ημιν t, + ημων x | 7 εν τοις μαρσιπποις mt | 8 ειπεν
 AFt¹ x¹ | 8 post αυτοις + ο ανθρωπος A | 8 λεως ημιν z | 8 φοβει-
 σθαι A | 10 εις τους μαρσιππους x | 10 και το] το δε AD [αβ] Fcmtxz |
 11 εξηγαγεν At¹ [x¹?], εξηνεγκεν F | 11 τον > A | 11 σιμων c |
 11 post σιμων + και εισηγαγεν ο ανηρ τους ανδρας εις τον οικον
 ιωσηφ x | 11 ηνεγκαν D [αβ] Fayz | 12 νηρασθαι z | 12 εδωκεν Ft¹ x¹,
 ηνεγκεν A | 13 εισελθειν D [αβ] Fey | 13 τον > AD [αβ] Fcmtxz, εις ay |
 14 > x | 14 μεσημβριu AD [αβ] | 14 γαρ] δε ay | 14 αν uocis αρισταν
 A manu secunda „super spatio plurimarum [ni fallor, trium] litera-
 rum rasarum“ | 15 εισηλθε δε > x | 15 εισηλθεν AFt¹ | 15 εισηνε-
 γκαν z | 16 τα > mt | 16 ι ν εν ταις χερ εν αυτων εις ον οικον και
 periere in F | 16 αυτων > x | 17 ηρωτησεν AFt¹ x¹ | 18 post αυτοις
 + ιωσηφ D [αβ] | 18 αυτοις > c | 18 ει > D [αβ] amty

- 1 ἑμῶν ὁ πρεσβύτες, ὃν εἶπατε Ἐτι ζῆ; ²⁸ οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατήρ ἡμῶν, ἔτι ζῆ. καὶ εἶπεν Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ Θεῷ. καὶ κύψαντες προσεκίνησαν αὐτῷ. ²⁹ ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ἰωσήφ εἶδε
- 5 Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον, καὶ εἶπεν Οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἶπατε πρὸς με ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν Ὁ Θεὸς ἐλεῆσαι σε, τέκνον. ³⁰ ἔταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεστρέφετο γὰρ τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ἔζητει κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον ἐκλαυσεν ἐκεῖ. ³¹ καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον ἐξελεῖθαι ἐνεκρατεύσατο, καὶ εἶπε Παράθετε ἄρτους. ³² καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτούς, καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τοῖς συνδαιπνοῦσι μετ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτούς· οὐ γὰρ ἐδύνατο οἱ Αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα.
- 15 γὰρ ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτίοις. ³³ ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεία αὐτοῦ καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ· ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ³⁴ ἦσαν δὲ μερίδας παρ' αὐτοῦ πρὸς

1 πρεσβυτερος AD [GB] cm [t = b] xz. F ut uidetur = b | 1 ετη z | 1 ζη „ ex emendatione manus secundae“ A, ζην amt¹z, ζειν t² | 1 ειπον xz | 2 υμων t | 2/3 ευλογητος AD [GB] Facy | 4 αυτη > AFz | 4 και αναβλειψας omisso δε z | 4 αυτου > AD [GB] Fay | 4 ιωσηφ > cxz | 4 ιδεν AD [GB] c, ειδεν Ft¹x¹ | 5 βενιαμειν AF, > x | 5 ante και + τον βενιαμειν x | 5 post ειπεν + αυτοις A | 6 post ουτος + εστιν Aa [non xy] | 6 νεω, post quae elementa unius elementii spatium uacuum uidetur, „ ex emendatione manus perantiquae“ A | 6 ειπατε pro perit in F | 6/7 με αγαγειν et 7 ειπεν ο θεος periere in F | 7 ελεησει z | 7 σε > F | 8 γαρ > b^{ms} | 8 εγκατα] εντερα AD [GB] Facy, σπλαγχνα mt, ενδον z. „ AA LL τα σπλαγχνα. in aliis est τα εντερα“ b | 9 εζητει κλαυσαι A manu secunda in rasura, quae rasura post εζη tria, post κλαυσαι quindecim elementa alia olim inscripta habuerat | 9 ταμειον AFxz | 9 ante εκλαυσεν + αυτου cz | 10 εκει > c | 10 post προσωπον + αυτου mtz' | 11 ειπεν AFcm¹x¹ | 13 συνδαιπνουσιν ADFcm¹x¹ | 13 μετ αυτου > m, αυτωι t | 13 ου γαρ εδυνατο] και γαρ ου δυναται z | 13 ηδυνατο c. D = b | 14 γ uocis αιγυπτιοι in rasura A | 14 συνεσθιειν ante αρτους ponit x | 15 εστιν ADF [t = b] x¹ | 15 τοις αιγυπτιοις] αυτοις D | 15 post αιγυπτιοις + πας ποιμην προβατων Aamtz [non xy]. „ ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus et Augustinus“ b | 15 εκαθισαν AF, εκαθισεν D [GB] | 15 εναντιον αυτου post αυτου 16 D [GB] | 15 ενωπιον z | 17 εξησταντο cm | 17 οι ανθρωποι > m [non Dt] | 18 μεριδα A [D = b] mt | 18 παρ > b^{ms}

ἐαυτούς· ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερὶς Βενιαμὶν παρὰ τὰς μερίδας 1
 πάντων, πενταπλασίως πρὸς τὰς ἑκείνων. ἔπιον δὲ καὶ ἐμε-
 44 θύσθησαν μετ' αὐτοῦ. ¹ καὶ ἐνετείλατο ὁ Ἰωσήφ τῷ ὄντι
 ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ λέγων Πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν
 ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι, καὶ ἐμβάλετε 5
 ἐκάστου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. ² καὶ
 τὸ κόνδυ μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ
 νεωτέρου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. ἐγενήθη δὲ κατὰ
 τὸ ῥῆμα Ἰωσήφ καθὼς εἶπε. ³ τὸ πρωὶ διέφρασε, καὶ οἱ
 ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν, αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. ⁴ ἐξελθόν- 10
 των δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν οὐκ ἀπέσχον μακρὰν, καὶ Ἰωσήφ
 εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ Ἀναστάς ἐπιδίωξον ὀπίσω
 τῶν ἀνθρώπων καὶ καταλήψη αὐτούς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς Τί
 ὄτι ἀνταπεδώκατε πονηρὰ ἀντὶ καλῶν; ἵνα τί ἐκλέψατέ μου
 τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν; ⁵ οὐ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός 15
 μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ· πονηρὰ συντε-
 τελέκατε ἃ πεποιήκατε. ⁶ εὐρών δὲ αὐτοὺς εἶπεν αὐτοῖς κατὰ

1 αὐτους ADFamt. b in margine „AA LL προς αὐτους“ | 1 ἐμε-
 γαλυνθη z | 1 βενιαμειν ADFx | 2 προς τας εκεινων > x | 2/3 επιον
 δε και εμεθυσθησαν μετ αυτου > z | 3 ο > AD [εβ] Fomtxz | 3 οντι
 > c | 4 οικειας A | 4 μαρσιππους z | 5 post ανθρωπων + τουτων mt |
 5 βρωματων] σιτου mt | 5 οσον mt | 5 αν δυναται αραι cz, αν αρω-
 σιν mt¹, αν αρωσι t² | 5 εμβαλαται A [aliter ac vulgo traditur], εμ-
 βαλατε D [εβ], εμβαλεις mt | 6 το αργυριον εκαστου z, αργυριον εκ-
 αστου omisso το x | 6 αργυριον c | 6 μαρσιπου z | 6 post μαρσιππου +
 αυτου A | 7 κονδυ Lagarde abhandlungen 212, 11. „; Aquila σκυφος,
 Symmachus φιαλη“ b | 7 εμβαλατε AD [εβ], εμβαλεις mt, εμβαλε z |
 7 το μαρσιππιον z | 8 αυτου > F | 8 εγεννηθη a [non xy] | 9 ειπεν
 AFt¹x¹ | 9 τω πρωι m, τωι πρωι t, το δε πρωι z | 9 διεφρασεν
 AFot¹x¹, δε φρασε ay [“εν y] | 10 ανθρωποι] ανδρες z | 10 εξαπεσταλησαν
 Famt | 10 ονοι] ανθρωποι a. clarum eum ἀνοι cum ονοι confudisse |
 10/11 αυτων δε εξελθοντων x | 11 post αυτων + εις m | 11/12 ειπεν
 ιωσηφ x | 12 ειπεν AEmt¹ | 12 post αυτου + λεγων Aayz | 12 κατα-
 διωξον m, επιδιωξον t | 13 post ανθρωπων + τουτων z | 13 post
 και prius + ει m | 13 καταληψη AF, καταμεμψη ay, καταληφει t,
 καταλειφει z | 14 απεδωκατε xz | 14 ante πονηρα + μοι A | 14 μου
 > F | 15 εστιν > D [εβ] | 15 πινει ut uidetur x¹ | 16 εν] επ mt |
 16/17 συντετελεσθαι A, συντετελεσθε D [εβ] F, συντελεσασθε cx [in
 x & recentius?], συντετελεσατε mt, συντετελεσται z | 17 δε > t |
 17 post αυτους + ο ανθρωπος a | 17 ειπε m | 17 αυτοις > m

- 1 τὰ ῥήματα ταῦτα. ⁷οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἴνα τί λαλεῖ ὁ κύριος κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισὶ σου ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. ⁸εἰ τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὗρομεν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρὸς σέ ἐκ γῆς Χαναάν,
- 5 πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ χρυσίον; ⁹παρ' ᾧ ἂν εὗρης τὸ κόνδν τῶν παιδῶν σου, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
- ¹⁰ὁ δὲ εἶπε Καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως ἔσται· παρ' ᾧ ἂν εὗρεθῇ τὸ κόνδν, ἔσται μου παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.
- 10 ¹¹καὶ ἔσπευσαν καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤνοιξαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ.
- ¹²ἤρεινήσε δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον, καὶ εὗρε τὸ κόνδν ἐν τῷ μαρσίππῳ τοῦ Βενιαμίν.
- ¹³καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθησαν
- 15 ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν. ¹⁴εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς Ἰωσήφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ· καὶ ἔπεσον ἐναντίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. ¹⁵εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Τί τὸ

1 syllaba τα uocis ταῦτα et integrum comma 7 in rasura a correctore peruetusto A. post τα illud octo, post κυ uocis κυριος duorum, post ταυτα 2 quinque, post ποι uocis ποιησαι 2 duorum, post τουτο 3 duodecim elementorum radendo deletorum spatium uacuum | 1 ειπον A [sed correctoria] xz | 1 λαλει λεγει mt | 1 κς F, υριο super uersum | 1 post κυριος + μου D [αε] | 2 παισιν A [correctoria] DF [non t] x¹ | 3 κατα το ρημα > z | 3 κατα > A correctoria | 3 μεν το z | 3 ευραμεν A, ευρωμεν z | 4 μαρσιπποις z | 4 ημων > t, υμων a | 4 σε] υμιας D [αε] | 4 χανααν F | 5 πως δ αν z | 5 εκλεψαμεν F | 6 αν] εαν D [αε] Fx | 6 ευρεθη AD [αε: superest η ante το] Fcxz | 7 ημεις διεσωμεθα z | 7 δε > F | 7 τω κυριω ημων παιδες cxz [τω xz] | 7 fin υμων ay | 8 ειπεν ADFct¹x¹ | 8 λεγεται t | 8 ante παρ + ο ανθρωπος ADFamtz | 8 αν] εαν D [αε] x | 9 post κονδν + μου x | 9 ante εσται + αυτος ADFamtz | 9 εσεσθαι ADt | 10 καθειλον ayz, καθηλαν t | 11 > mt | 11 και ηνοιξαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου > x | 11 ηνοιξεν AD [αε] cz | 12 ηραυνα AFm, ηρευνα D [αε: superest ηρε] atxyz | 13 επι] εις z | 13 ante και + συντελεσας x, post και + idem a | 13 ευρεν AFt¹x¹ | 13/14 τω βενιαμειν AF, et ut uidetur x¹, τω βενιαμιν m, βενιαμιν omisso articulo z, του βενιαμειν x nunc, in quo ou recens | 15 την ονον z | 15/16 υπεστρεψαν D [αε: superest υπε] z, απεστρεψαν cm [t = b] | 16 εισηλθεν AFt¹x¹ | 17 ετι > z | 17 επεσαν cx. D... σου | 18 ειπεν AFt¹x¹ | 18 ante ιωσηφ + ο mt

ἐαυτούς· ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερὶς Βενιαμὴν παρὰ τὰς μερίδας 1
 πάντων, πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων. ἔπιον δὲ καὶ ἐμε-
 44 θύσθησαν μετ' αὐτοῦ. ¹καὶ ἐνετείλατο ὁ Ἰωσήφ τῷ ὄντι
 ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ λέγων Πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν
 ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι, καὶ ἐμβάλετε 5
 ἐκάστου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. ²καὶ
 τὸ κόνδου μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ
 νεωτέρου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. ἐγενήθη δὲ κατὰ
 τὸ ῥῆμα Ἰωσήφ καθὼς εἶπε. ³τὸ πρῶν διέφραυσε, καὶ οἱ
 ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν, αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. ⁴ἐξελθόν- 10
 των δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν οὐκ ἀπέσχον μακρὰν, καὶ Ἰωσήφ
 εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ Ἀναστάς ἐπίδιωξον ὀπίσω
 τῶν ἀνθρώπων καὶ καταλήψη αὐτούς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς Τί
 ὅτι ἀνταπεδώκατε πονηρὰ ἀντὶ καλῶν; ἵνα τί ἐκλέψατέ μου
 τὸ κόνδου τὸ ἀργυροῦν; ⁵οὐ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός 15
 μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ· πονηρὰ συντε-
 τελέκατε ἅ πεποιήκατε. ⁶εὐρών δὲ αὐτούς εἶπεν αὐτοῖς κατὰ

1 αὐτους ADFamt. b in margine „AA LL προς αὐτους“ | 1 ἐμε-
 γαλῆθη z | 1 βενιαμειν ADFx | 2 προς τας εκεινων > x | 2/3 επιον
 δε και ἐμεθύσθησαν μετ αὐτου > z | 3 ο > AD [aw] Famtix | 3 οντι
 > c | 4 οικειας A | 4 μαρσιππους z | 5 post ἀνθρωπων + τούτων mt |
 5 βρωμάτων σιτου mt | 5 οσον mt | 5 αν δυναται αραι cz, αν αραι-
 σιν mt¹, αν αραισι t² | 5 ἐμβαλεται A [aliter ac vulgo traditur], ἐμ-
 βαλατε D [aw], ἐμβαλεῖς mt | 6 το αργυριον εκαστου z, αργυριον εκασ-
 του omisso το x | 6 αργυριον c | 6 μαρσιππου z | 6 post μαρσιππου +
 αὐτου A | 7 κόνδου Lagarde abhandlungen 212, 11. „Aquila σκυφος,
 Symmachus φιαλη“ b | 7 ἐμβαλατε AD [aw], ἐμβαλεῖς mt, ἐμβαλε z |
 7 το μαρσιππιον z | 8 αὐτου > F | 8 ἐγεννηθη a [non xy] | 9 εἶπεν
 AFt¹x¹ | 9 τω πρῶν m, τῶν πρῶν t, το δε πρῶν z | 9 διέφραυσεν
 AFt¹x¹, δε ἐφραυσε ay [“εν y”] | 10 ἀνθρωποι| ἀνδρες z | 10 ἐξαπεσταλησαν
 Famt | 10 ονοι| ἀνθρωποι a. clarum eum ἄνοι cum ονοι confudisse |
 10/11 αὐτων δε ἐξελθόντων x | 11 post αὐτων + εἰς m | 11/12 εἶπεν
 ἰωσηφ x | 12 εἶπεν AEmt¹ | 12 post αὐτου + λεγων Aayz | 12 κατα-
 διωξον m, ἐπίδιωξον t | 13 post ἀνθρωπων + τούτων z' | 13 post
 και prius + ει m | 13 καταλημψη AF, καταμεμψη ay, καταληψει t,
 καταλειψει z | 14 ἀπεδώκατε xz | 14 ante πονηρα + μοι A | 14 μου
 > F | 15 ἐστιν > D [aw] | 15 πινει ut uidetur x¹ | 16 εν| επ mt |
 16/17 συντελεσθαι A, συντελεσθε D [aw] F, συντελεσασθε cx [in
 x & recentius?], συντελεσατε mt, συντελεσται z | 17 δε > t |
 17 post αὐτους + ο ἀνθρωπος a | 17 εἶπε m | 17 αὐτοις > m

- 1 τὰ ῥήματα ταῦτα. ἵοι δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἴνα τί λαλεῖ ὁ κύριος
κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισὶ σου ποιῆσαι
κατὰ τὸ ῥήμα τοῦτο. ἵεὶ τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὗρομεν ἐν τοῖς
μαρσίπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρὸς σὲ ἐκ γῆς Χαναάν,
5 πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ
χρυσίον; ἵπαρ' ᾧ ἂν εὗρης τὸ κόνδν τῶν παιδῶν σου, ἀπο-
θνησκέτω· καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
10 ἵὸ δὲ εἶπε Καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως ἔσται· παρ' ᾧ ἂν
εὗρεθῇ τὸ κόνδν, ἔσται μου παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.
11 καὶ ἔσπευσαν καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤνοιξαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ.
12 ἤρηνθη δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος ἕως ἦλθεν
ἐπὶ τὸν νεώτερον, καὶ εὗρε τὸ κόνδν ἐν τῷ μαρσίππῳ τοῦ
Βενιαμίν. 13 καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθησαν
15 ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν πόλιν. 14 εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ πρὸς Ἰωσήφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ· καὶ ἔπεσον ἐναν-
τίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. 15 εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Τί τὸ

1 syllaba ta uocis ταῦτα et integrum comma 7 in rasura a correctore peruetusto A. post ta illud octo, post kv uocis κυριος duorum, post ταυτα 2 quinque, post ποι uocis ποιησαι 2 duorum, post τουτο 3 duodecim elementorum radendo deletorum spatium uacuum | 1 ειπον A [aed correctoris] xz | 1 λαλει λεγει mt | I κς F, υριο super uersum | 1 post κυριος + μου D [αε] | 2 παισιν A [correctoris] DF [non t] x¹ | 3 κατα το ρημα > z | 3 κατα > A correctoris | 3 μεν το z | 3 ευραμεν A, ευρωμεν z | 4 μαρσιπποις z | 4 ημων > t, υμων a | 4 σε] υμας D [αε] | 4 χαναν F | 5 πως δ αν z | 5 εκλεψαμεν F | 6 αν] εαν D [αε] Fx | 6 ευρεθη AD [αε: superest η ante το] Fcxz | 7 ημεις διεσωμεθα z | 7 δε > F | 7 τῳ κυριῳ ημων παιδες cixz [τω xz] | 7 fin υμων ay | 8 ειπεν ADFct¹x¹ | 8 λεγεται t | 8 ante παρ + ο ανθρωπος ADFamtz | 8 αν] εαν D [αε] x | 9 post κονδν + μου x | 9 ante εσται + αυτος ADFamtz | 9 εσεσθαι ADt | 10 καθειλαν αυz, καθηλαν t | 11 > mt | 11 και ηνοιξαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου > x | 11 ηνοιξεν AD [αε] cz | 12 ηραυνα AFm, ηρευνα D [αε: superest ηρε] atxyz | 13 επι] εις z | 13 ante και + συντελεσας x, post και + idem a | 13 ευρεν AFt¹x¹ | 13/14 τῳ βενιαμειν AF, et ut uidetur x¹, τῳ βενιαμιν m, βενιαμιν omisso articulo z, του βενιαμειν x nunc, in quo ou recens | 15 την ονον z | 15/16 υπεστρεψαν D [αε: superest υπε] z, απεστρεψαν cm [t = b] | 16 εισηλθεν AFt¹x¹ | 17 ετι > z | 17 επεσαν cx. D... σου | 18 ειπεν AFt¹x¹ | 18 ante ιωσηφ + ο mt

πρῶγμα τοῦτο ἐποιήσατε; οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνιεῖ- 1
 ται ὁ ἄνθρωπος οἶος ἐγώ; ¹⁶εἶπε δὲ Ἰούδας Τί ἀντεροῦμεν
 τῷ κυρίῳ ἢ τί λαλήσομεν ἢ τί δικαιωθῶμεν; ὁ θεὸς δὲ εὔρε
 τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου· ἰδοὺ ἔσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ
 ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ παρ' ᾧ εὔρέθη τὸ κόνδυ. ¹⁷εἶπε δὲ 5
 Ἰωσήφ Μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ὁ ἄνθρωπος
 παρ' ᾧ εὔρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσται μου παῖς· ὑμεῖς δὲ
 ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν. ¹⁸ἐγγίσας
 δὲ αὐτῷ Ἰούδας εἶπε Δέομαι, κύριε· λαλησάτω ὁ παῖς σου
 ῥῆμα ἐναντίον σου, καὶ μὴ θυμωθῆς τῷ παιδί σου, ὅτι σὺ 10
 εἶ μετὰ Φαραῶ, ¹⁹κύριε. σὺ ἠρώτησας τοὺς παιδάς σου
 λέγων Εἰ ἔχετε πατέρα ἢ ἀδελφόν; ²⁰καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ
 Ἔστιν ἡμῖν πατὴρ πρεσβύτερος, καὶ παιδίον γῆρως νεώτε-
 ρον αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος
 ὑπελείφθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν. 15
²¹εἶπας δὲ τοῖς παισὶ σου Καταγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ, καὶ
 ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ. ²²καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ Οὐ δυνήσεται
 τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταλίπη
 τὸν πατέρα, ἀποθανεῖται. ²³σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισὶ σου

1 post tutto + o D [GR] z | 1/2 οἰωνιετε A, οἰωνιζεται Damtz.
 „AA LL οἰωνισμῶ οἰωνιζεται. schol το σαμαρειτικον Και αυτος πει-
 ρασμῶ πειραζει εν αυτω. aliud schol και γαρ εγνωτε οτι πειρασμῶ
 πειραζεται ομοιος εμοι“ b | 2 ο > Amt | 2 οἰς εγω z | 2 ειπεν
 AFt¹x¹ | 3 λαλησωμεν AD [GR: superest ωμεν] Fctx¹z | 3 θεος δε] δε
 θεος AD [GR] Fcmtxz | 3 ευρεν ADFc [non t] x¹ | 4 ιδου] ου z | 4 οικετε t |
 5 v uocis ημων in rasura A | 5 ηυρεθη D [GR] | 5 ειπεν AFt¹x¹ |
 7 μου] μοι z | 7 ημεις a | 8 αναβαινετε x | 8 ημων z¹? | 8 εγγισας]
 επιστας z | 9 αυτω > t | 9 ειπεν AFct¹x¹ | 10 ρημα > a [non x],
 ρηματα D [GR] c | 10 θυμωθεις z | 10 οτε mt | 11 ει] ης m, ης t |
 11 κυριε > x | 11 ερωτησας m | 11 σου > A, prima manu lacuna indicata
 12 εχεται t | 12 ειπομεν x, ειπωμεν z | 12 τω κυριω > m | 12 post
 κυριω > οτι a, + υμων [sic] z | 13 εστι πατηρ ημιν m | 13 παιδαριον
 γηρωσ D [GR]; παιδιον γηρωσ Fx, παιδιον εκ γηρωσ ay, παιδιον εκ
 γηρωσ z | 13/14 νεωτερον γηρωσ A | 14/15 υπελειφθη δε αυτος μο-
 νος x | 15 υπεληφθη mt | 15 τη μητρι] τω πατρι Az | 15 πατηρ αυτου
 ηγαπησεν αυτον x | 16 παισιν AFx¹ | 16 post σου + οτι A | 17 ante
 ου + μου c | 18 παιδαριον D [GR] tix | 18 καταλειπειν D [GR] x¹
 [sero in hoc correctum] | 18 αυτου > AD [GR] Famtx | 18 fin καταλειπη
 AD [GR] Fx¹ [sero correctum], καταλειπει z | 19 post πατερα + αυ-
 του x | 19 αποθανειτε A | 19 παισιν AFx¹ | 19 post σου + οτι a

- 1 Ἐὰν μὴ καταβῆ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, οὐ προσθήσεσθε ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. ²⁴ ἐγένετο δέ, ἥνικα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ κυρίου ἡμῶν. ²⁵ εἶπε δὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν
- 5 Βαδίσατε πάλιν καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. ²⁶ ἡμεῖς δὲ εἶπομεν Οὐ δύνησόμεθα καταβῆναι· ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα. οὐ γὰρ δύνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν. ²⁷ εἶπε
- 10 δὲ ὁ παῖς σου, πατὴρ ἡμῶν, πρὸς ἡμᾶς Ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκε μοι ἡ γυνή. ²⁸ καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἰς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εἶπατε ὅτι θηριόβροτος γέγονεν, καὶ οὐκ [εἶ]δον αὐτὸν ἄχρι νῦν. ²⁹ ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ προσώπου μου καὶ συμβῆ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας
- 15 μετὰ λύπης εἰς ἄδου. ³⁰ νῦν οὖν, ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδίον μὴ ᾗ μεθ' ἡμῶν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέματα ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς: ³¹ καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὄν τὸ παιδίον μεθ' ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ κατάξουσιν οἱ παῖδες σου τὸ γῆρας τοῦ παι-

2 προσθήσεσθαι A¹, prima manus ante φ alterum supra uersum σ addidit | 2 ante ἰδειν nostrum + ετι AD [GR] Famtxz | 2 ειδειν AF | 3 ante πατερα + τον z | 3 post πατερα + δε AD [GR] Famtx | 4 post αυτω + κατα x | 4 in κυριου apud A ρ in rasura trium literarum capaci „manu perantiqua“ | 4 ημων prius > AD [GR] Famtz, μου x | 4 ειπεν AFt¹x¹ | 4 post δε + ημιν AD [GR] Famtx, + ο παις σου z | 5 βαδισατε > z | 5 και > AD [GR] Facmtxz | 5 αγορασατε| πορευθεντες πριασασθε z | 6 ειπαμεν AD [GR] Famtz | 6 ου δυνησομεθα καταβηναι > mt | 7 καταβαινη c, καταβαβαινει F | 9 ημων prius > AD [GR] Famtz | 9 ειπεν AFt¹x¹ | 10 ο παις σου ay post ημων | 10 ante πατηρ + ο AD [GR] acmtxyz | 10 post πατηρ + δε F | 10 προς υμας m, > x | 11 ετεκεν AFt¹x¹ | 11 post γυνη + μου D [GR] x | 12 post ειπατε + μοι a | 12 οτι > Amt | 12 θηριοβροτος tz | 12 γεγονε mt²x²z, εγενετο a | 12 ιδον AD [GR] ab [x¹?], οιδον z | 12/13 αχρι νυν bc, ετι Amtz, ουκει D [GR], .ετι και νυν F, ετι αχρι και νυν ay, ετι αχρι νυν x | 13 εαν ουν| και νυν ουν εαν D [GR] mz, και νυν εαν t | 13 και τουτον| αυτον z | 13 του > Acx | 14 post οδω + η αν πορευησθε Fz | 14 καταξητε D [GR], καταξεται mt | 15 εαν > m [non t] | 15 εισπορευομαι A, εκπορευομαι mt, πορευομαι z | 15 προς| εις c | 16 παιδιον| παιδαριον AD [GR] z | 16 η| ei m. | 17 εκκρεματα t. „Aquila συνδεδεμενη. Symmachus ενδεδεται“ b | 17 εκ| απο x | 17 ψυχης τουτου cx | 18 εστε A | 18 παιδαριον AD [GR: ?] xz | 19 σου > F

δός σου, πατρός δὲ ἡμῶν, μετὰ λύπης εἰς ἄδου. ³² ὁ γὰρ 1
 παῖς σου παρὰ τοῦ πατρὸς λέγων ἐδέδεκεται τὸ παιδίον
 Ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ καὶ στήσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου,
 ἡμαρτηκῶς ἕσομαι εἰς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας. ³³ γὼν
 οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου, οἰκέτης τοῦ κυ- 5
 ρίου· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήσω μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
³⁴ πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τοῦ παιδίου μὴ
 ὄντος μεθ' ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακά, ἃ ἐθήσει τὸν πατέρα
 45 μου. ¹ καὶ οὐκ ἠδύνατο Ἰωσήφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρε-
 στηκότων αὐτῷ, ἀλλ' εἶπεν Ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ' ἐμοῦ· 10
 καὶ οὐ παρειστήκει οὐδεὶς τῷ Ἰωσήφ, ἥλικα ἀνεγνωρίζετο τοῖς
 ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ² καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσαν
 δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον
 Φαραῶ. ³ εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ Ἐγὼ
 εἰμι Ἰωσήφ· ἐτι ὁ πατήρ μου ζῆ; καὶ οὐκ ἠδύνατο οἱ ἀδελ- 15
 φοὶ ἀποκριθῆναι αὐτῷ· ἐταράχθησαν γάρ. ⁴ εἶπε δὲ Ἰωσήφ

1 μετα οδνης m, μετ οδνης AD [GR: ?] Fayz | 2 post σου + ο πατηρ
 ημων a | 2 παρα του πατρος λεγων post παιδιον AD [GR] Fmtrxy, >
 az. c ut ADFmtx, nisi quod μου addit post πατρος | 2 εκδεχεται F |
 2 παιδαριον z | 2 post παιδιον + παρ εμου ειποτος αυτω a | 3 ante
 εαν + και z | 3 αυτο προς z | 3 σε] αυτον z | 3 και στησω αυτον
 ενωπιον σου > c | 3 αυτον alterum > z | 3 εναντιον AD [GR] Fax |
 3 σου] αυτον z | 4 ημαρτηκος z | 4 εις] προς AD [GR] F¹ [sed cor-
 rector substituit εις] cmtz | 5/6 κυρ uocis κυριου manu prima in rasura
 A. post κυριου + μου cx | 6 δε > m [non t] | 6 αυτου > AD [GR]
 Famtxz | 7 post γαρ + αν z | 7 προς] ιδειν z | 7 ante μη + του
 νεωτερου z | 8 οτως m | 8 μη > z | 8 τα κακα ιδω z | 8 ι uocis ιδω
 nunc enanidum F | 9 εδυνατο x | 9 ante ιωσηφ + ο t | 9 αναχεσθαι
 D [GR: „fortasse potius ανασεσθαι“ Tdf], ανεσεσεσθαι c | 9 των
 > z | 10 init ἀτω c | 10 εξαπεσειλατε z | 10 παντες z | 10 απ· εμου > z |
 11 παριστηκει AD [GR] t [x¹?], παρεστηκει c | 11 post ουδεις + ετι
 AD [GR] F² amtxz, + επι F¹ | 11 τω ιωσηφ] αυτω x | 11 εγνωριζετο z |
 11 ante τοις + ιωσηφ Ax | 12 post αυτου + του δευτερου z | 12 και
 > z | 12 αφηκεν AFt¹ x¹ | 12 μετα] μεγαλην F. | 12 κλαυθμου A. certe
 Baberus in uolumine IV „erratum typographicum“ non adscribit neque
 uero etiam ullam eius mentionem inicit. κλαυθμου etiam m [non t] |
 13 παντες > x | 14 ειπεν AFt¹ x¹ | 14 προς τους αδελφους] τοις αδελ-
 φους F | 15 post ιωσηφ + ο αδελφος ημων ον απεδοσθε εις αιγυ-
 πτον A, sed haec uerba et sequentia usque ad finem commatis in
 rasura manu perantiqua | 15 εδυνατο A [correctoris] D [GR] x | 16 post
 φοι + αυτου D [GR] cmtxz | 16 απταποκριθηναι t | 16 post γαρ +

- 1 πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἐγγίστατε πρὸς μέ. καὶ ἤγγισαν, καὶ εἶπεν Ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον. ὁ νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε μηδὲ σκληρὸν ὑμῖν φανήτω ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν. ὁ τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν ἄροτρίασις οὐδὲ ἀμητός. ἠπέστειλε γὰρ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι ὑμῖν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην. ὁ νῦν οὖν οὐχ ὑμεῖς με ἀπεσταλάκατε ὧδε, ἀλλὰ ὁ θεὸς, καὶ ἐποίησέ με ὡς πατέρα Φαρωῶ καὶ κύριον παντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου. ὁ σπεύσαντες οὖν ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ εἶπατε αὐτῷ Τάδε λέγει ὁ υἱὸς σου Ἰωσήφ Ἐποίησέ με ὁ θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· κατέβηθι οὖν πρὸς μέ, καὶ μὴ μείνης. ὁ καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας, καὶ ἔσθι ἕγγυς μου σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου καὶ οἱ βόες σου καὶ ὄσα σοὶ ἔστι. ὁ καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ (ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμὸς) ἵνα μὴ ἐκτριβῆς σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. ὁ ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς

απο προσωπου αυτου x | 16 ειπε usque ad ηγγισαν 1 > A | 16 ειπεν Ft¹x¹

1 ηγγισαν F | 1 fin + προς αυτον Fz | 2 ημων z | 3 μη manu prima in rasura x | 3 λυπεισθαι A, λυπησθε a | 3/4 φανητω υμιν o | 4 φανειτω z | 4 με prius] και t | 4 ζωην] „Aquila ζωωσιν, Symmachus σωτηριαν“ b | 4 απεστειλεν AFt¹, απεσταλκεν x¹, απεσταλκε x² | 6 ετι λοιπα] επιλοιπα x | 6 ετι] ετη aldina sequentibus non mutatis | 6 εστιν]·εται AD [GR] Fozx | 7 αμιτος z | 7 απεστειλεν AFt¹x¹ | 8 υμιν] υμων AFx | 8 καταλειμμα x¹y | 8 επι της γης > mt | 9 υμων] υμιν c | 9 καταλειψιν AF, καταληψιν t | 9 post ουχ + ως t | 10 αλλ η Axz, αλλ cmt | 10 και > mt | 10 εποιησεν AF [non t] x¹ | 12 γης > t | 13 o > c | 18/14 επιρησεν AFt¹x¹ | 14 κυριος D [GR] | 14 γης etiam D, της F, της γης o | 15 μη > D [GR] | 15 ει uocis μεινης x recentius in rasura | 15 κατοικησον F | 15 γεσσε t | 16 αραβειας F, > o, αρραβιας t, αρραβια z | 16 οι alterum > cz¹ | 17 ante τα + και x | 17 και οι βοες σου > x | 17 αι βοες At | 18 εστιν Fet¹x¹, εκει A | 18 διαθρεψω z | 18 post λιμος + εσται επι της γης a, + εσται και z | 19 οι > c | 19 post σου + και o οικος σου z | 20 σου] σοι ay | 20 βλεπουσιν AFct¹x¹ | 21 βενιαμειν AFx, sed x post του αδελφου μου ponit

ὑμᾶς. ¹³ ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρὶ μου πᾶσαν τὴν δόξαν ¹
 μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὅσα [εἰ]δείτε, καὶ ταχύναντες κατα-
 γάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε. ¹⁴ καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸν τρα-
 χήλον Βενιαμὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ, καὶ
 Βενιαμὴν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ καταφιλή- ⁵
 σας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ
 μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. ¹⁶ καὶ
 διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραῶ λέγοντες Ἔκασιν οἱ
 ἀδελφοὶ Ἰωσήφ. ἐχάρη δὲ Φαραῶ καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ.
¹⁷ εἶπε δὲ Φαραῶ πρὸς Ἰωσήφ εἰπόντων τοῖς ἀδελφοῖς σου ¹⁰
 Τοῦτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ φορεῖα ὑμῶν καὶ ἀπέλθετε εἰς
 γῆν Χαναάν, ¹⁸ καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ τὰ
 ὑπάρχοντα ὑμῶν ἦκατε πρὸς μέ· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων
 τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς.
¹⁹ σὺ δὲ ἔντειλαι ταῦτα, λαβεῖν αὐτοῖς ἀμάξας ἐκ γῆς Αἰγύ- ¹⁵
 πτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν καὶ ταῖς γυναῖξιν ὑμῶν, καὶ ἀνα-
 λαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν παραγίνεσθε. ²⁰ καὶ μὴ φείσησθε
 τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ

1 post υμας + ταυτα z | 1 δοξαν] τιμην D [GR] | 2 ιδετε AFbxz,
 οιδατε a, ειδετε cmt | 3 επιπισων a?, επιπεσον t | 4 βενιαμειν AFx,
 του βενιαμιν c | 4 εκλαυσε x², επεπεσεν A, praecedentibus non mu-
 tatis | 4 επ αυτω > x | 5 βενιαμειν AFx | 5 τραχειλαι t | 6 επ
 αυτους mt | 7 λεληθηκασιν a | 7 αυτου προς > m, προς Crusius in
 libro mutuo accepto super uersum addidit | 8 λεγοντες > mt | 9 ante
 η + πασα F | 9 ει uocis θεραπεια recentius in rasura x | 10 ειπε δε]
 και ειπε mt², και ειπεν t¹ | 10 ειπεν AFx² | 10 προς] τω c | 10 post
 σου + οτι x | 11 γεμισατε t | 11 πορτα A, πορτα D [GR] Famtxy,
 φορτια z. „ita [ut bc] LL UU et ita Hieronymus [in editione Erasmi,
 non in mea] in quaest hebr testatur uertisse septuaginta et interpre-
 tatur uehicula. AA LL πορτα. in aliis est φορτια. Ambrosius: mandat
 impleri eorum sarcinas tritico“ b | 11 post υμων + σιτου cz | 11 απελ-
 θατε AD [GR] Fxz | 12 ante γην + την m [non t] | 12 παραλαβοντες
 AD [GR] Fcmtxz. | 12 ante τα + παντα z | 13 υμων] ημων A | 13 ηκατε
 ctz | 14 των > x | 14 αιγυπτου] της γης m | 14 φαγεσθαι A | 15 εν-
 τειλε D [GR] tz | 15 αυτους cmtxz | 15/16 εκ γης αιγυπτου αμαξας xz |
 15 ante γης + της c | 16 γυναιξι mt² x² z | 16 υμων alterum > AFcmtxz |
 17 παραγινεσθαι [aliter ac uulgo traditur] A [Baberus in uolumine IV
 παραγινεσθαι], παραγινεσθε D [GR], παραγινεσθε z | 17/18 και 17 us-
 que ad υμων 18 > z | 17/18 τοις οφθαλμοις μη φεισησθε x | 17 φει-
 σησθε F | 18 τοις οφθαλμοις > t | 18 υμων των σκευων A | 18 απο-
 σκευων c | 18 αγαθα παντα x

- 1 Αἰγύπτου ὑμῖν ἔσται. ²¹ ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσήφ αὐτοῖς ἀμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραῶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. ²² καὶ πᾶσιν ἔδωκε δισσὰς στολάς, τῷ δὲ Βενιαμὴν
5 ἔδωκε τριακοσίους χρυσοῦς καὶ πέντε ἐξαλλασσοῦσας στολάς. ²³ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε κατὰ τὰ αὐτά, καὶ δέκα ὄνους αἵροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου; καὶ δέκα ἡμίονους αἰρούσας ἄρτους τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν. ²⁴ ἔξαπέ-
στειλε δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπορευθῆσαν· καὶ εἶπεν
10 αὐτοῖς Μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ. ²⁵ καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναὰν πρὸς Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτῶν, ²⁶ καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ὁ υἱός σου Ἰωσήφ ζῆ, καὶ αὐτὸς ἄρχει πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἐξέστη τῇ διανοίᾳ Ἰακώβ· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς. ²⁷ ἐλάλησαν
15 δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ρηθέντα ὑπὸ Ἰωσήφ, ὅσα εἶπεν αὐτοῖς· ἰδὼν δὲ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσήφ ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτόν, ἀνεζώπυρσεν τὸ πνεῦμα Ἰακώβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ²⁸ εἶπε δὲ Ἰσραὴλ Μέγα μοι ἔστιν, εἰ ἔτι Ἰωσήφ ὁ υἱός μου

1 οἱ > z | 2 ἔδωκεν AFt¹, καὶ ἔδωκεν x | 2 δε > x | 2 αυτοῖς ἰωσηφ D [GB] x, αυτοῖς ἰωσηφ αυτοῖς z | 2 υπο > a | 3 του βασιλεως > D [GB] x | 3 του > Fam | 3 ante καὶ + αἰγυπτου Famtz | 4 ἔδωκεν AFt¹ x¹ | 4 αὐτω z | 4 τω δε βενιαμειν Fx, καὶ τω βενιαμειν A | 5 ἔδωκεν AFt¹ x¹ | 5 „schol ο συρος πεντε ζυγας στολων καὶ διακοσιους χρυσινοὺς“ b. idem habet m | 5 πεντε] ε m | 5 ἀλλασσοῦσας A, ξαλ nunc deest in F | 5 ας στο desideratur nunc in F | 6 αἱ τῷ πατρὶ nunc desiderantur in F | 6 ἀπεστειλεν AF [nunc ἀπεστει desideratur in F] x¹, ἐξαπεστειλε mt², ἐξαπεστειλεν t¹, > a [non y] | 6 κατὰ τὰ αὐτὰ „AA LL κατὰ ταῦτα“ b | 6/7 καὶ δέκα ὄνους αἵροντας ἀπο in rasura „corrector coaevus“ A | 7 post αἰγυπτου + αἵροντας A | 8 post ἄρτους + καὶ τροφὴν x | 8 ante ὁδον + τὴν az | 8/9 ἐξαπεστειλεν AFt¹ x¹ z | 9 δε > z | 9 ante τοὺς + ἰωσηφ amtz | 10 ὀργίζεσθαι A | 11 ἦλθουσαν z | 11 ante γῆν + τὴν z | 12 ἀπήγγειλαν F | 12/13 ἰωγηφ b | 13 αυτοῖς] οὗτος Amt | 13 ante γῆς + τῆς A | 13 γῆς > at | 14 ἡ διανοία AF [δ nunc desideratur in F] | 14 ante ἰακωβ + ο a | 14 ου nunc desideratur in F | 14 σεν αυ nunc desideratur in F | 14 ἐλάλησεν A, uox nunc desideratur in F, omnino > mt | 15 > mt | 15 ante τα + τὰ ρηματα a | 15 ρηθέντα] ρηματα z | 15 post ρηθέντα + αυτοῖς D [GB] | 15 υπο > z | 15 ὅσα] α D [GB] | 17 init αὐτοὺς z | 17 ἀνεζώπυρσεν AFt¹, ἀνεζώπυρσε t², ἀνεζώπυρσεν x¹ | 17 τον πνεῦμα a | 18 εἶπεν AFt¹ x¹ | 18 ο υἱός μου ἰωσηφ Ac | 18 ante ἰωσηφ + i m

46 ζη· πορευθεὶς ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. ¹ἀπά- 1
 ρας δὲ Ἰσραὴλ, αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἦλθεν ἐπὶ τὸ
 φρέαρ τοῦ ὄρκου, καὶ ἔθνας θυσίαν τῷ θεῷ τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ Ἰσαάκ. ²εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄραματι τῆς
 νυκτὸς εἰπὼν Ἰακώβ Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε Τί ἐστιν; ³ὁ δὲ ⁵
 λέγει αὐτῷ Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου· μὴ φοβοῦ
 καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε
 ἐκεῖ. ⁴καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον· καὶ
 ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος, καὶ Ἰωσήφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας
 αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου. ⁵ἀνέστη δὲ Ἰακώβ ἀπὸ ¹⁰
 τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου, καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν
 πατέρα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν
 ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσήφ ἄραι αὐτόν. ⁶καὶ
 ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν κτήσιν, ἣν
 ἐκτήσαντο ἐν γῆ Χαναάν, εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, Ἰακώβ καὶ ¹⁵
 πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, υἱοὶ καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν
 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, θυγατέρες καὶ θυγατέρες τῶν θυγατέρων

1 οψομε A | 1 με > c, ante αποθανειν ponunt m [t=b] x |
 2 ισραηλ] ιακωβ F | 2 αυτος > cmtx | 2 ηλθον Ax | 2 επι] εις mt |
 2 το > c | 3 εθυσεν AFt¹x¹ | 3 ante θυσιαν + εκει A | 4 ειπεν
 AFt¹x¹ | 4 τῷ > AFa, eius loco προς D [αβ] x | 4 τῆς > D [αβ] Fx |
 5 εἰπὼν > mtz, ειπας AFx, λεγων D [αβ] c | 5 ειπεν AFt¹x¹ |
 5 εστι mt²x²z | 5/6 ο δε λεγει] λεγων AFmtx, ο δε ειπεν D [αβ],
 ειπεν c, και ειπεν z | 6 αυτω > AFmtxz. de D nihil traditur | 6 post
 αυτω + ο θεος λεγων c | 6 εμι > F, εμι c | 7 εις alterum usque
 ad αιγυπτον 8 > t | 8 καγω x | 8 καταβησωμαι m | 8/9 καγω x |
 9 αναβιβασω σε] πορευθησομαι μετα σου εις αιγυπτον και εγω πο-
 ρευθησομαι z | 9 αναβιβει D [αβ] F | 9 και > z | 10 αυτου > D [αβ]
 Fmt, σου A | 11 ορκου A. Baberus in uolumine IV tacet | 11 post
 ισραηλ + ιακωβ cix, ιακωβ loco illius ισραηλ mt | 12 πατερα ευ-
 των mt | 13 απεστειλε x² | 13 ιωσηφ > x | 13 post αυτων + και τα
 κτηνη αυτων και κατεβησαν εις αιγυπτον mt | 14 ανελαβον Fc | 14 syl-
 labis την κη desinit F | 14 κτισιν z | 14 post κτησιν + αυτων mtz |
 15 εκτισατο z | 15 εν γη χανααν > mt | 15 εκ γης Az | 15 ante εισηλ-
 θον + και c | 15 εισηλθεν εις αιγυπτον ιακωβ mtz, και εισηλθεν ιακωβ
 εις αιγυπτον A | 16 υιοι prius] οι υιοι αυτου D [αβ] t, υιοι αυτου x |
 16 ante υιοι alterum + οι AD [αβ] mt | 17 μετ αυτων > z | 17 και
 > t | 17 ante θυγατερες utrumque + αι a, ante alterum + αι mt |
 17 priori loco θυγατερας z | 17 post θυγατερες prius + αυτου D [αβ]
 tx | 17 θυγατερων] υιων A

1 αὐτοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον.
 2 ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς
 Αἴγυπτον ἕμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. Ἰακώβ καὶ οἱ υἱοὶ
 αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰακώβ Ῥουβὴν. 3 υἱοὶ δὲ Ῥουβὴν· Ἐνῶχ
 5 καὶ Φαλλός, Ἰσρὼν καὶ Χαρμί. 10 υἱοὶ δὲ Συμεὼν· Ἰεμονήλ
 καὶ Ἰαμείν καὶ Ἰωδ καὶ Ἰχειν καὶ Σαδρ καὶ Σαούλ υἱὸς
 τῆς Χανανίτιδος. 11 υἱοὶ δὲ Λευί· Γηρσὼν, Κ[α]θ καὶ Με-
 ραρί. 12 υἱοὶ δὲ Ἰούδα· Ἡρ καὶ Ἀνὼν καὶ Σηλὼμ καὶ
 Φαρὲς καὶ Ζαρά· ἀπέθανε δὲ Ἡρ καὶ Ἀνὼν ἐν γῆ Χα-
 10 ναν· ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρὲς Ἐσρὼν καὶ Ἰεμονήλ. 13 υἱοὶ δὲ
 Ἰσάχαρ· Ὡυλά καὶ Φονὰ καὶ Ἀσοῦμ καὶ Σαμβραὴν. 14 υἱοὶ
 δὲ Ζαβουλὼν· Σερεδ καὶ Ἀλλὼν καὶ Ἀχοήλ. 15 οὗτοι υἱοὶ
 Λείας, οὓς ἔτεκε τῷ Ἰακώβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας,
 καὶ Λείαν τὴν θνηγατέρα αὐτοῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαί, υἱοὶ καὶ
 15 θνηγατέρες, τριάκοντα τρεῖς. 16 υἱοὶ δὲ Γάδ· Σαφὼν καὶ
 Ἀγγίς καὶ Σαννίς καὶ Θασοβὰν καὶ Ἀρθεῖς καὶ Ἀροηδεῖς

1 post autou prius + μετ αυτου Ax | 1 παν > x | 1 εισηγαγεν m |
 2 εισπορευομενων z | 3 εμα ιακωβ τω πατρι αυτων > AD [GR] mtxy |
 3/4 ιακωβ και οι υιοι αυτου > z, ουτοι δε εισιν υιοι αυτου a | 3 οι
 > y | 4 ante πρωτοτοκος + ο a | 4 πρωτοκος m | 4 ρουβιμ utroque
 loco amtz | 4 ante υιοι + οι t | 4 δε > z | 5 φαλλουδ A, φαλλους
 D [GR] amtxz, φαλλου c | 5 ασρωμ x | 5 χαρμη a | 6 ιαμιν cix | 6 ιωδ
 mtz, λωδ A [Baberus IV et Grabius tacent], αωρ x | 6 και tertium
 et quartum > z | 6 ιαχειν D [GR] amt, ιαχειμ A, αχιν cz | 6 ασιαρ
 mt, ασαρ x | 6 σιαλ D [GR] | 6 σαουλ] σαμουηλ A | 6 υιοσ] ο εκ z |
 7 δε > z | 7 λευει D [GR] | 7 γηρσων] γεδεων z | 7 ante καθ + και
 D [GR] c | 7 καθ ab, καθ mt | 7/8 μεραρει A | 8 δε > z | 8 και ter
 > z | 8 ανων a | 8 σηλων c | 9 απεθανεν At¹x¹, απεθανον a | 9 αν-
 ναν a | 10 ασρων AD [GR] amt¹, εσρωμ cx, ασρον t², ασρωμ z |
 11 εσσαχαρ a, ισαχαρ cz | 11 φωλα x | 11 και primum et secundum
 > D [GR] | 11 και secundum > xz | 11 ιασουμ x, ιασουφ A, ιασουβ
 D [GR] amtz | 11 ζαμβραν D [GR] amt, ζαμβραμ Ax, σαμβραμ c, ταμ-
 βραμ z | 12 εσερεδ D [GR], σερεθ mt, σαδαρ x | 12 και prius > z |
 12 αλλων] ασρων A, αδων z | 12 αχοηλ] αλοηλ A, εηλ D [GR], αιηλ
 amtz, ιαηλ x | 13 λιας z | 13 ετεκεν At¹x¹, εγεννησε a | 13 post εν +
 τη x | 14 θναν c, θναν z | 14 ante πασαι + και mt | 14 αι > z |
 15 praemittit αι A | 15 λγ z | 15 γαδ] γαλ a | 15 ασρων z | 15 και
 > z | 16 αγγεις AD [GR] | 16 και σαννις usque ad finem uersus > t |
 16 και quater > z | 16 σαυνις Acnz, σαυνιες D [GR] x | 16 αηδις AD
 [GR], αηδις c, αιδις z | 16 και quartum > x | 16 αροηδις A, αυαιρις
 D [GR], αροηδις a, αροηδις c, > x, αροιδις z

καὶ Ἀρεηλείς. ¹⁷ υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· Ἰεμνά, Ἰεσσονὰ καὶ Ἰεοὺλ ¹
καὶ Βαριά καὶ Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. υἱοὶ δὲ Βαριά· Χοβὸρ
καὶ Μελχιλ. ¹⁸ οὗτοι υἱοὶ Ζελφᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Λεία
τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακώβ, δεκαεὶς ψυ-
χάς· ¹⁹ υἱοὶ δὲ Ραχὴλ γυναικὸς Ἰακώβ· Ἰωσήφ καὶ Βενια- ⁵
μίν. ²⁰ ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσήφ ἐν γῇ Αἰγύπτου, οὓς ἔτεκεν
αὐτῷ Ἀσενὲθ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡμοιπόλεως, τὸν
Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὓς
ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν Μαχίρ· Μαχίρ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Γαλαάδ. υἱοὶ δὲ Ἐφραΐμ ἀδελφοῦ Μανασσῆ· Σου- ¹⁰
ταλαὰμ καὶ Ταάμ, υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ· Ἐδώμ. ²¹ υἱοὶ δὲ
Βενιαμίν· Βαλά καὶ Βοχὸρ καὶ Ἀσβήλ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ
Βαλά Γηρά καὶ Νοεμᾶν καὶ Ἀγγίς καὶ Ρῶς καὶ Μαμφίμ·
Γηρά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ. ²² οὗτοι υἱοὶ Ραχὴλ, οὓς ἔτεκε
τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ δεκαοκτώ. ²³ υἱοὶ δὲ Λᾶν· ¹⁵

1 αροηδεις A, αρηηλις D [GR], αροηλις c, αροηλις mt, αροηλεις x,
αρηηλις z | 1 υιοι δε] ουτοι δε υιοι x | 1 δε > mt | 1 ιεσσουα] και
ιεσσαι A, και ιεσουα D [GR] mtX, ιεσουα a, και ιεσουα c, ιεσουαζ z |
1 και alterum > z | 1 fin + και ιεουχ D [GR] | 2 και prius > z |
2 utroque loco βαρεια D [GR] mtX | 2 σαρα D [GR] z, σαα A | 2 ἀδελ-
φοι a | 2 δε > z | 2 χοβωρ Ac, χοβολ D [GR] | 3 μελχειλ AcmtXz,
μελχειλ D [GR], μελχιλ a | 3 εδωκεν At¹x¹ | 3 λαβαν lia A atque ita
quidem, ut an lia manus prima in rasura scripserit | 3 lia z | 4 ετε-
κεν At¹x¹ | 4 τω > z | 4 δεκα και εξ c, ις z | 4/5 ψυχαι D [GR] |
5/6 βενιαμειν Ax | 6 αιγυπτω AD [GR] mXz, αιγυπτωι t | 7 ασεννεθ
AD [GR] x | 7 πετρεφη A, πεντεφρη a, πεντεφρι z | 7 ιλιουπολεως A |
8 utroque loco μανασση A | 8 ante υιοι + οι t | 8 εφραιμ haud
scio an in ἐφρέμ mutaturus sim in editione mea | 8 ους] ην z | 9 αυ-
τον z | 9 η prius > z | 9 παλαχη mt | 9 utroque loco μαχειρ AD [GR]
amtx, priori μαχηρ z | 9/10 εγεννησεν At¹x¹ | 10 γαλαδ mt, γαλιδ z |
10 μανασση A | 10/11 σουταλαμ mt | 11 σουταλαμ mt | 11 ταλαμ z |
11 εδεμ AD [GR] acxz | 11 δε > D [GR] | 12 βενιαμειν AD [GR] x |
12 βαλαχ x | 12 και prius > c | 12 βοχωρ c, χοβορ amz, χοβωρ At,
χοβολ D [GR], βορωκ x | 12 ασφηλ a, ασθη c, ασβαηλ z | 12/13 εγε-
νοντο δε υιοι βαλα > c | 13 βαλαχ x | 13 και quater > z | 13 νοεμαν]
μοσμαν D [GR] | 13 αγχεις A, αγχειν D [GR] mt, ειγχειμ a, αχιν z |
13 και tertium > c | 13 μαμφειν AD [GR] ay, μαμφειν c, μαμφην mt,
μαμφιν z | 13 fin + και οφμειν Ac, + και οφμειν D [GR], + και
οφειμειμ ay, + και φιμειμ mt, + και αφημειμ x, + και οφμειμ z |
14 εγεννησεν A [non t] x¹ | 14 αραμ xz | 14/15 ετεκε τω] εγεννησεν A.
ετεκε m, qui τω habet, manu prima in rasura. ετεκεν τωι t¹, ετε-

- 1 Ἀσὴμ. ²⁴καὶ υἱοὶ Νεφθαλί· Ἀσιήλ καὶ Γωνὶ καὶ Ἰσάακ
καὶ Σολλήμ. ²⁵οὗτοι υἱοὶ Βαλλᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Ῥαχὴλ
τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους. τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ
ψυχαὶ ἑπτὰ. ²⁶πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εἰσελθούσαι μετὰ Ἰακώβ
5 εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, χωρὶς
τῶν γυναικῶν υἱῶν Ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐξηκονταεξ.
²⁷υἱοὶ δὲ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ψυχαὶ
ἐννέα. πᾶσαι ψυχαὶ οἴκου Ἰακώβ αἱ εἰσελθούσαι μετὰ Ἰα-
κώβ εἰς Αἴγυπτον ψυχαὶ ἑβδομηκονταπέντε. ²⁸τὸν δὲ Ἰού-
10 δαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἰωσήφ συναντῆσαι
αὐτῷ καθ' Ἡρώων πόλιν εἰς γῆν Ῥαμεσσή. ²⁹ζεύξας δὲ
Ἰωσήφ τὰ ἄρματα αὐτοῦ ἀνέβη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ
πατρὶ αὐτοῦ καθ' Ἡρώων πόλιν· καὶ ὁφθεῖς αὐτῷ ἐπέπε-
σεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πλῖονι.
15 ³⁰καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ Ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν,
ἐπεὶ ἑώρακα τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σὺ ζῆς. ³¹εἶπε δὲ
Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἀναβὰς ἀπαγγεῶ τῷ

κεν τω x¹ | 15 αι > Axz | 15 δεκα και εννεα D [GR], δεκατεσσαρες x
ιη z. ante υιοι + και x [sic] z | 15 δε > z | 15 διαν] δαιδαν A

1 ασωμ c | 1 και υιοι] υιοι δε mt, υιοι x | 1 νεφθαλειμ D [GR]
mtx, νεφθαλιμ acz | 1 ασειηλ D [GR], ασηλ a, μασηλ x | 1 γωννι
Aacmtxz, γωννι D [GR] | 1 ισσαχαρ a, ιασσααρ m, ασσααρ t |
2 συλλημ AD [GR] ax, σελλημ c, συλλειμ mt, συλιμ z | 2 βαλας z |
2 εδωκεν At¹x¹ | 3 η] ην A¹, και x | 3 ετεκεν At¹x¹ | 3 αι > Ax |
4 ζ z | 4 post δε + αι D [GR] cmtz | 4 εισηλθουσαι z | 5 εξηθοντες
A¹, prima manu correctum | 6 των > mt | 6 ante υιων + των cmtx |
6 ιακωβ etiam t, ισραηλ m | 6 αι > Aaxz | 6 ξz mz | 7 γη > c |
7 αιγυπτου a | 7/8 ψυχαι εννεα > a | 8 θ z | 8 ante ψυχαι + αι D [GR]
cmt | 8 οικου ιακωβ > m [non t] | 8/9 μετα ιακωβ > Ac, post εις αιγυ-
πτον 9 ponunt D-[GR] mt | 9 εις αιγυπτον > x | 9 ψυχαι > Acmtxz |
9 οε mz | 10 αυτων A | 11 εις γην ραμεσση > D [GR] | 11 ρακεσση a,
ραμεσση m, ραμηση t, ραμηση z | 12 ισραηλ > m | 13 καθ ηρωων
πολιν > z | 13 ωφθεις z | 13/14 επεσεν cmt | 14 εκλαυσεν Act¹x¹ |
14 ante κλαυθμω + εν D [GR] | 14 πλιονι b [sed non B], πλιονι A,
πλειουει D [GR], πλειονι acmtxz. „ita [ut b] L U. in aliis πλιονι mu-
tatum est in πλειονι ut in Psalm 77 ex απεκτεινεν εν τοις πλοισιν
αυτων simili mutatione factum est απεκτεινεν εν τοις πλειοσιν αυτων.
at in LL UU ibi est πλοισιν, pro quo latina editio habet "occi-
dit pingues eorum" b | 15 „Aquila αποθανοιμι“ b | 16 ειπεν
At¹x¹

Φαραώ και ἐρῶ ἀντῷ Οἱ ἀδελφοί μου και ὁ οἶκος τοῦ πα-
 τρός μου, οἳ ἦσαν ἐν γῆ Χαναάν, ἤκασι πρὸς μέ. ³²οἱ δὲ
 ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· και τὰ
 κτήνη και τοὺς βόας και πάντα τὰ αὐτῶν ἀγρόχασιν. ³³ἐὰν
 οὖν καλέσῃ ἡμᾶς Φαραώ και εἴπῃ ὑμῖν Τί τὸ ἔργον ὑμῶν ⁵
 ἐστὶν; ³⁴ἐρεῖτε Ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμὲν οἱ παῖδες σου ἐκ
 παιδός ἕως τοῦ νῦν, και ἡμεῖς και οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα
 κατοικήσῃτε ἐν γῆ Γεσέμ Ἀραβίας. βδέλλγμα γὰρ ἐστὶν
 47 Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. ¹ἔλθῶν δὲ Ἰωσήφ
 ἀπήγγειλε τῷ Φαραώ λέγων Ὁ πατήρ μου και οἱ ἀδελφοί ¹⁰
 μου και τὰ κτήνη και οἱ βόες αὐτῶν και πάντα τὰ αὐτῶν
 ἦλθον ἐκ γῆς Χαναάν, και ἰδοὺ εἰσιν ἐν γῆ Γεσέμ. ²ἀπὸ
 δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβε πέντε ἄνδρας και ἔστησεν
 αὐτοὺς ἐναντίον Φαραώ. ³και εἶπε Φαραώ τοῖς ἀδελφοῖς
 Ἰωσήφ Τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραώ Ποιμένες ¹⁵
 προβάτων οἱ παῖδες σου, και ἡμεῖς και οἱ πατέρες ἡμῶν.
⁴εἶπαν δὲ τῷ Φαραώ Παροικεῖν ἐν τῇ γῆ ἤκαμεν· οὐ γὰρ
 ἔστι νομὴ τοῖς κήρῃσι τῶν παιδῶν σου· ἐνίσχυσεν γὰρ ὁ
 λιμὸς ἐν γῆ Χαναάν. νῦν οὖν κατοικήσομεν ἐν γῆ Γεσέμ.
⁵εἶπε δὲ Φαραώ τῷ Ἰωσήφ Κατοικεῖτωσατ ἐν γῆ Γεσέμ· εἰ ²⁰

1 ante oi + sti a | 1 o articulus > A, in exemplo Baberi berolinensi calamo super uersum additus est | 2 οἳ > a | 2 post χανααν + νυν δε a | 2 ηκασιν At¹x¹ | 3 εισιν Ax¹, εισι c | 3 ποιμαινες Am | 3 ησαν] εισι cz | 4 παντα > x | 4 ante αυτων + υπαρχοντα cx | 4 αγροχασιν D [GR]. η euaniidum in A | 5 ουν > z | 5 υμιν > c | 5 το > c | 6 εστιν > AD [GR] amtx. εστι b | 6 εσμεν post σου ponit A | 8 γεσεν D [GR] | 8 αραβια AD [GR], αρραβιας t, αρραβια z | 8 εστι x¹z, > c | 9 praemitit τοις Axz | 9 ιωσηφ] φαραω A | 10 απηγγειλεν Ax¹, απηγγειλεν D [GR], απηγγειλε a | 10 τω > Amt | 10 φαραω] ιωσηφ A | 11 και παντα τα αυτων > D [GR] | 11 τα alterum > x | 12 ηλθον] ηκασιν cz | 12 ante γη + τη a | 13 παρελαβεν At¹x¹ | 13 παρεστησεν a | 14 ειπεν At¹x¹ | 15 ειπον az | 15 τω φαραω > z | 15 ποιμαινες Am | 15 fin + εσμεν z | 16 post σου + εκ παιδος εως του νυν mt | 16 fin + εκ παιδιοθεν εως του νυν A, + εκ παιδος εως του νυν axz | 17 ειπον z | 17 τω > c | 17 τη > x | 17 post γη + γεσεμ x | 17 ηκομεν c | 17 γαρ Baberus uolum IV ^α ^α scribit, id est γ ρ euauisse refert; sed uolum I ^α est, addito ρ (calamo ut uidetur) super uersum | 18 εστιν Ax¹ | 18 κτηρῃσιν Ax¹ | 18 ενισχυσεν A [D? sed t=b] x¹ | 19 κατοικησωμεν Aamz | 19 ante εν alterum + οι παιδες σου AD [GR] acmtxz | 19 γεσσεμ a | 20 usque ad γεσεμ [incl]

1 δὲ ἐπίστη ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοί, κατὰστησον
αὐτοὺς ἀρχοντας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον
πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἤκουσε Φαραὼ
βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ λέγων Ὁ
5 πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἦκασιν πρὸς σέ. ⁶ ἰδοὺ ἡ γῆ
Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν, ἐν τῇ βελτίστῃ γῆ κατοίμισον
τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. ⁷ εἰσήγαγε δὲ Ἰωσήφ
Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Φα-
ραῶ· καὶ ἠλόγησεν Ἰακώβ τὸν Φαραῶ. ⁸ εἶπε δὲ Φαραῶ
10 τῷ Ἰακώβ Πόσα ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου; ⁹ καὶ εἶπεν Ἰα-
κώβ τῷ Φαραῶ Αἶ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ὡς πα-
ροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· μικραὶ καὶ πονηραὶ γέγονασιν
αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, οὐκ ἀφίκοντο εἰς τὰς
ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ὡς ἡμέρας,
15 παρήκασαν. ¹⁰ καὶ εὐλόγησας Ἰακώβ τὸν Φαραῶ ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ. ¹¹ καὶ κατώμισεν Ἰωσήφ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῆ
Αἰγύπτῳ ἐν τῇ βελτίστῃ γῆ, ἐν γῆ Ῥαμεσσή, καθὰ προσέ-
ταξε Φαραῶ. ¹² καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ
20 καὶ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ σί-

> z | 20 ειπε δε] και ειπε c | 20 ειπεν A [D?] t¹x¹ | 20 τῷ πρὸς c |
20 post ιωσηφ ea, quae inter λεγων 4 et σου alterum 7 media, + ac |
20 post ιωσηφ + λεγων mt | 20 κατοικησασαν ct

1 επιστασε D [GR], επιστασαι a, επιστησαι mt | 1 εν αυτοις > z |
2 εμων > z | 2 post κτηνων + ημων z | 2 ηλθον usque ad αιγυ-
πτου 4 > c | 2 ηλθε a | 3 οι > z | 3 ηκουσεν AX¹ | 4 και ειπε φα-
ραω πρὸς ιωσηφ > ac | 4 ειπεν At¹x¹ | 4 post φαραω + βασιλευς
αιγυπτου m [non t] | 4 πρὸς τω D [GR] mxtz, τωι t | 4 quae inter λεγων 4
et σου alterum 7 media, hoc loco > ac | 5 ηκασιν A [D = b : GR] t¹x¹ |
5/7 comma sextum > x | 6 γη > z | 6 κατοικησόν Acmtz | 7 εισηγα-
γεν At¹x¹ | 7 δε bis m | 8 ιακωβ > mt | 9 ευλογησεν AD [GR] cmtxz |
9 ειπεν At¹x¹ | 10 ποσαι ημεραι ετων ζωης σου x | 10 της > Am¹
[m prima manu super uersum habet] x | 11 τῷ φαραω > z | 11 „Aquila
ημεραι ετων της προσηλυτευσεως μου“ b | 12 ρλ mz, sed z ετη ante
ρλ ponit | 13 αφεικοντο A, αφεικοντο D [GR] | 13 τας > m | 14 „pro
ημερας [utro?] est ημεραι as“ D [GR] | 14 της ζωης των ετων D [GR] |
16 κατακησεν Acmtz | 16 αυτου alterum > At | 17 γη > mt | 18 αιγυ-
πτου c | 18 γη prius > x | 18 εν γη ραμεσση > D [GR] | 18 ante γη
alterum + τη c | 18 ραμεση t | 18/19 προσεταξεν At¹x¹, συνεταξε c |
19 ante φαραω + αυτω D [GR] | 19 εσιτομετρι A | 19 αυτου > AD
[GR] cmtxz [non a] | 20 post αδελφοις + αυτου AD [GR] acmtxz .

τον κατὰ σῶμα. ¹³ οἴτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ἐνίσχυσε ¹
 γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ
 Χαναάν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ. ¹⁴ συνήγαγε δὲ Ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύ-
 ριον τὸ εὐρεθὲν ἐν γῆ Αἰγύπτου καὶ ἐν γῆ Χαναάν τοῦ σί-
 του οὐ ἠγόραζον, καὶ ἔσιτομέτρει αὐτοῖς· καὶ εἰσήνεγκεν Ἰω- ⁵
 σήφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. ¹⁵ καὶ ἐξέλιπε
 πᾶν τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐκ γῆς Χαναάν. ἦλ-
 θον δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς Ἰωσήφ λέγοντες Δὸς ἡμῖν
 ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοιπε
 γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν. ¹⁶ εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ Φέρετε τὰ ¹⁰
 κτήρη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν,
 εἰ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ὑμῶν. ¹⁷ ἤγαγον δὲ τὰ κτήρη αὐτῶν
 πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσήφ ἄρτους ἀντὶ τῶν
 ἔππων καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν καὶ ἀντὶ
 τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων ¹⁵
 τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. ¹⁸ ἐξῆλθε δὲ τὸ
 ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ
 καὶ εἶπαν αὐτῷ Μήποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν;
 εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ
 κτήρη πρὸς σὲ τὸν κύριον, καὶ οὐκ ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναν- ²⁰
 τίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἀλλ' ἡ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν.
¹⁹ ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ,
 κτήσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐδοῦμεθα

1 σωματα a | 1 ενισχυσεν Acx¹ | 2 εξελεπεν AD [GR] x¹, εξελ-
 πεν t^{1z}, εξελιπε e correctura seriori x² | 3 συνηγαγεν Ax¹, συνειση-
 γαγεν t¹, συνεισηγαγε t^{2z} | 4 αιγυπτω AD [GR] mnx, αιγυπτωι t |
 4 post χανααν + απο c | 5 εισηγαγεν c | 6 εξελεπεν AD [GR], εξελ-
 πεν t^{1x¹} | 7 παν > Aax | 7 post αργυριον + ωστε αναλωθηναι mt |
 9 εκλελοιπεν At^{1x¹} | 10 ημων > D [GR] xz | 10 ειπεν At¹ [x¹?]
 10 ιωσηφ > z | 12 uoce εἰ iterum incipit F | 12 εκλελοιπεν AFt^{1x¹},
 εκλελιπε m | 12 ημων A, Baberus in uolumine IV tacet. υμων > D
 [GR] Facmtxz | 12 αυτων > AD [GR] Fmtxz | 14 αντι secundum > z |
 15 ante εν + ιωσηφ x | 16 εξηλθεν AFt^{1x} [sic] | 17 ετος] εκes A [sic] |
 17 ετει] ενιαυτω z | 18 και ειπαν αυτω > x | 18 ειπον z | 18 αυτω m |
 19 εκλελοιπεν AFt^{1x¹} | 19 το αργυριον] τα παιδαρια F | 19 ημων >
 AD [GR] Facmtxz | 19 ante τα alterum + παντα z | 20 προς σε τον
 κυριον > F | 20 σε > x | 20 post κυριον + ημων cmt | 20 υπολειπεται
 Amt | 20 ημιν > A | 22 post σου + και γε ημεις αυτοι x | 22 post
 γη + ημων mt | 22 ερημωθησεται AD [GR] Famtx | 23 > z

- 1 ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ Φαραῷ· δὸς σπέρμα', ἵνα
 σπειρώμεν καὶ ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ οὐκ
 ἐρημωθήσεται. ²⁰ καὶ ἐκήσαστο Ἰωσήφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν
 Αἰγυπτίων τῷ Φαραῷ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γῆν
 5 αὐτῶν τῷ Φαραῷ, ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμός, καὶ ἐγένετο
 ἡ γῆ τῷ Φαραῷ. ²¹ καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ
 εἰς παιδας, ἀπ' ἄκρων ὀρίων Αἰγύπτου ἕως τῶν ἄκρων,
²² χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. οὐκ ἐκήσαστο ταύτην
 Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραῷ, καὶ
 10 ἦσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραῷ· διὰ τοῦτο οὐκ
 ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν. ²³ εἶπε δὲ Ἰωσήφ πᾶσι τοῖς Αἰγυπ-
 τίοις Ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ
 Φαραῷ, λάβετε ἑαυτοῖς σπέρμα καὶ στείρατε τὴν γῆν. ²⁴ καὶ
 ἔσται τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ δώσετε τὸ πέμπτον μέρος
 15 τῷ Φαραῷ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς εἰς
 σπέρμα τῆ· γῆ καὶ εἰς βρώσιν ὑμῖν καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς
 οἴκοις ὑμῶν. ²⁵ καὶ εἶπαν Σέσωκας ἡμᾶς, εὗρομεν χάριν
 ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραῷ.
²⁶ καὶ ἔθηκε αὐτοῖς Ἰωσήφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας

1 usque ad φαραω > z | 1 ante ημεις + και cmt | 1 τφ > AD
 [GB] Fxz | 1 post δος + ημιν mt | 1 σπερματα AD [GB] | 2 σπειρωμεν
 και ζωμεν και > mt | 2 ζησωμεν AD [GB] a, ζησωμεν z | 2 ουκ > A¹,
 manu prima correctum | 3 ante και + quae 196, 23 197, 1 omiserat, z |
 3 των > m | 4 τφ > mtz | 4 απεδοντο usque ad φαραω 5 > mt |
 5 επεκρατησεν AFcx¹ | 5 γαρ > c | 5 ο λιμος αυτων A | 5 med αυτων >
 m | 6 τφ > D [GB] | 6 εαυτω cx, αυτων A, > t | 7 απο mt | 7 ὀρέων z |
 7 αιγυπτίων m | 7 ante εως + και c | 7 των > Fmt | 8 μονων amt,
 μονης z | 8/9 ταυτην γαρ ουκ εκτησατο ιωσηφ m. ita omisso γαρ tz |
 8 ταυτην > AD [GB] Fax | 9 „Aquila ακριβασμος γαρ τοις ιερευσιν.
 Symmachus συνταξις γαρ ην τοις ιερευσιν. schol και γαρ μερις ην
 τοις ιερευσιν εκ συγχωρησεως φαραω“ b | 9 δωσει m | 9 εδωκεν
 AFt¹x¹ | 9 δοματα Acz, δωμα m | 9 ιερευσιν A [non F] x¹ | 9 και
 > t | 10 δεδωκεν c | 11 ειπεν AFt¹x¹ | 11 πασι > cmtz | 12 post
 υμας + σημερον x | 12 σημερον > x | 12 τφ > mt | 13 αυτοις z |
 13 σπερματα Acmt | 13 την γην αυτην x | 14 ante εσται + εαν z |
 14 γεννηματα AFabxz, γεννηματα cmt | 14 και > AFmtx | 14 δω-
 σεται A, δοσετε c | 14 πεμπτος A, ε sub τ m | 15 τφ > A | 15 τεσ-
 σερα AF, δ sub τ [sic] m | 16 σπερματα Aat | 16 τη γη > x |
 16 πασιν A | 16 εν τοις > F | 17 post υμων + και εις βρωσιν τοις
 ηηλιοις υμων mtz | 17 ειπον z | 17 ευραμεν A | 18 τφ > mt |
 19 αυτους z | 19 ιωσηφ > a

ταύτης ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου τῷ Φαραῷ ἀποπεμπτοῦν, χωρὶς 1
 τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον· οὐκ ἦν τῷ Φαραῷ. ²⁷κατώκησε
 δὲ Ἰσραὴλ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσέμ· καὶ ἐκληρονόμη-
 σαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἠξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα.
²⁸ἐπέζησε δὲ Ἰακώβ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δεκαεπτὰ ἔτη, καὶ ἐγένε- 5
 νοντο αἱ ἡμέραι Ἰακώβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἑκατὸν
 τεσσαρακονταεπτὰ ἔτη. ²⁹ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ
 ἀποθανεῖν, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωσήφ καὶ εἶπεν
 αὐτῷ· Εἰ εὗρηκα χάριν ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χεῖρά σου
 ὑπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ 10
 ἀλήθειαν τοῦ μή με θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ. ³⁰ἀλλὰ κοιμηθή-
 σομαι μετὰ τῶν πατέρων μου, καὶ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου
 καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ ποιήσω
 κατὰ τὸ ῥῆμά σου. ³¹εἶπε δὲ Ὁμοσόν μοι. καὶ ὤμοσεν
 αὐτῷ· καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου 15
 48 αὐτοῦ. ¹ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἀπηγγέλη

1 γῆς] την γην c | 1 αποπεμπτον τω φαραω AFmt [ται t], απο-
 πεμποσι [sic] τω φαραω z | 2 μονων Aaz | 2 ante ουκ + η c | 2 κατω-
 κησεν AFt¹x¹ | 3 ισραηλ] ιακωβ z | 3 γη > AFamt | 3 αιγυπτου c |
 3 ante γης + της Fz | 3/4 εκληρονομηθησαν Aacmtxz. ad sua b, AA
 LL εκληρονομηθησαν. Aquila κατεσχεθησαν και ηυξηθησαν“. Aquilae
 persio etiam in m | 4 υπ αυτης z | 4 ευξηθησαν A [Baberus IV tacet] [x¹?
 η in rasura], ουξηθησαν a, ηυξηθησαν mz | 4 και επληθυνθησαν > z |
 5 επεζησεν AFt¹x¹, επεζησε a | 5 γη > x | 5 αιγυπτου ac | 5 ετη
 ιζ z | 5 ιζ m | 5/6 και εγενοντο] εγενοντο δε x | 6 ante αι + πασαι m |
 6 της > F | 6/7 ετη ρμζ x | 6/7 ρμζ m | 7 τεσσαρακονταεπτα AF |
 7 ηγγισαν A | 7 ισραηλ > z | 8 εκαλεσεν AFct¹x | 8 ιωσηφ τον υιον
 αυτου x | 10 υπο] επι a | 10 των μηρων z | 10 επ] μετ mt | 10 ελαι-
 ημοσυνην A | 11 θαψαι με Acn [t=b] z, με θαψειν x | 14 ειπεν
 AFt¹x¹ | 14 post δε + αυτω a, + αυτω cm, + αυται t | 14 ωμο-
 σον μοι z | 15/16 „Aquila προσεκυνησεν ισραηλ επι κεφαλην της κλι-
 νης. Symmachus επι το ακρον της κλινης. Paulus sequutus Septua-
 ginta ad Hebr cap 11 scripsit επι το ακρον της ραβδου“ b. ακυλας
 προσεκυνησεν ισραηλ επι την κεφαλην της κλινης. συμμαχος Και προ-
 σεκυνησεν ισραηλ επι το ακρον της κλινης m. ad catenae locum in ea
 pagina obuium, quae uoce επι 15 incipit, m ση οτι εως ωδε ελλιπες
 ην το ανθιβολον [sic] εξ ετερου εγγραφη prima manu minio. et mox
 ad alium eiusdem catenae locum εν ετερω των λοιπων [pro των ε] γρ,
 ut uideas librarium adcuratum fuisse | 15 ante ισραηλ + αυτω z |
 15 τῷ ακρον z | 16 απηγγελη AD [GR] FAXZ, απηγγελει m

- 1 τῷ Ἰωσήφ ὅτι ὁ πατήρ σου ἐνοχλεῖται· καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ. ² ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακώβ λέγοντες Ἰδοὺ ὁ υἱός σου Ἰωσήφ ἔρχεται πρὸς σέ· καὶ ἐνισχύσας Ἰσραὴλ ἐκάθισεν ⁵ ἐπὶ τὴν κλίνην. ³ καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Ἰωσήφ Ὁ θεὸς μου ὤφθη μοι ἐν Λουζᾶ ἐν γῆ Χαναάν, καὶ εὐλόγησέ με ⁴ καὶ εἶπέ μοι Ἰδοὺ ἐγὼ ἀΐξανώ σε καὶ πληθυνῶ σε καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν, καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ εἰς κατὰσχεσιν αἰώνιον. ⁵ νῦν οὖν ¹⁰ οἱ δύο υἱοὶ σου οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῆ Αἴγυπτῳ πρὸ τοῦ με ἔλθειν πρὸς σέ εἰς Αἴγυπτον ἐμοὶ εἰσίν, Ἐφραΐμ καὶ Μανασσῆ, ὡς Ῥουβὴν καὶ Συμεὼν ἔσονται μοι. ⁶ τὰ δὲ ἔκγονα, ἃ ἐὰν γενήσῃς μετὰ ταῦτα, ἔσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, κληθήσονται ἐπὶ τοῖς ἐκείνων κλήροις. ¹⁵ ⁷ ἐγὼ δὲ ἦν ἰκα ἠερχόμην ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῆ Χαναάν, ἐγγίζοντός μου κατὰ τὸν ἵπποδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθὰ· καὶ κατὰ ῥωξᾶ αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἵπποδρομον, αὕτη ἐστὶ Βηθλέεμ. ⁸ ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰωσήφ εἶπε Τίνες σοι οὗτοι; ⁹ εἶπε ²⁰ δὲ Ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Υἱοὶ μου εἰσίν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ

1 τῷ > mt | 1 σου] αὐτοῦ D [GR] | 1 ἐνοχλεῖτε z | 2 post αὐτοῦ + μετ αὐτοῦ A, + μεθ εαυτοῦ D [GR] cx | 2 τὸν ἐφραϊμ καὶ τὸν μανασσῆ m, sed prima manu α et β literis inpositis in nostrum ordinem redacta | 2 μανασσῆ A, μανασσῆν x e correctura seriori | 2 ἦλθεν AFt¹x¹ | 3 ἀπηγγέλη t | 4 ἰσραὴλ] ἰακωβ mt | 4 ἐκάθισεν AF, ἐκάθισεν mt¹z | 5 κλίνην] κοιτὴν mt | 5 μου > D [GR] ct | 6 voce ὠφθη desinit F | 6 ἐν λουζᾶ post χανααν A, > z | 6 λουζᾶι mt | 6 ἠυλογῆσεν A, εὐλογῆσεν t¹x¹ | 7 εἶπεν At¹x¹ | 8 συναγωγῆν a | 8 ταυτῆ > z | 9 εἰς τασχεσιν z | 10 σου υιοι m | 10 γεγεννημενοι σου z | 10 γῆ > D [GR] x | 10 αἰγυπτου act | 12 μανασσῆ A, μανασσῆς amtz et e correctura seriori x [in quo super η radendo deletum * scriptum] | 12 ρουβειμ a, ρουβιμ mtz | 12 post καὶ + ὡς AD [GR] | 13 ἐγγονα c | 13 ἐαν] αν AD [GR] cxz | 13 γενήσῃς tz, γενήσῃς x¹ [v super v manu ne recentiori scr?] | 13 ante εσονται + σοι AD [GR] acmtxz | 14 ἀδελφῶ A | 14 ἐπι] ἐν AD [GR] acmtxz | 14 κληρωσιν z | 15 ἐρχομην z | 15 ἐν μεσοποταμία x | 15 τῆς > D [GR] | 15/16 ἀπέθανεν At¹x¹ | 16 ραχηρ a | 16 ἡ μήτηρ σου ραχηλ D [GR] x | 17 χιβρατα D [GR] | 17 post γῆς + προ c | 17 post ελθεῖν + εἰς mtzx | 17/18 κατὰ ῥωξᾶ z | 18 ante ἐν + ἐκει c | 18 ὁδῷ] γῆ m [t = b] z | 18 ἐστὶν At¹x¹ | 18 βεθλέεμ m¹? | 19 εἶπεν At¹x¹ utroque loco | 19 σοι > cz, ἦσιν D [GR: sic] | 20 τῷ πατρὶ αὐτοῦ > z | 20 ἔδωκεν Ax¹, δέδωκε t

Θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακώβ Προσάγαγέ μοι αὐτούς, ἵνα ¹
 εὐλογήσω αὐτούς. ¹⁰ οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβαρυνώπησαν.
 ἀπὸ τοῦ γήρωσ, καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν· καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς
 πρὸς αὐτόν, καὶ ἐφίλησεν αὐτούς καὶ περιέλαβεν αὐτούς.
¹¹ καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ Ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου ⁵
 οὐκ ἔστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ Θεὸς καὶ τὸ σπέρμα
 σου. ¹² καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ἰωσήφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐ-
 τοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς.
¹³ λαβὼν δὲ Ἰωσήφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν τε Ἐφραΐμ ἐν
 τῇ δεξιᾷ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ Ἰσραὴλ, τὸν δὲ Μανασσῆ ἐξ ἀρι- ¹⁰
 στερῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσραὴλ, ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ. ¹⁴ ἐκεί-
 νας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κε-
 φαλήν Ἐφραΐμ (οὗτος δὲ ἦν ὁ νεότερος) καὶ τὴν ἀριστερὰν
 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ, ἐναλλάξ τὰς χεῖρας. ¹⁵ καὶ εὐλό-
 γησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Ὁ Θεός, ᾧ ἐνῆρέστησαν οἱ πατέρες ¹⁵
 μου ἐνώπιον αὐτοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, ὁ Θεὸς ὁ τρέφων
 με ἐκ νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ¹⁶ ὁ ἄγγελος ὁ ἐνό-
 μενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, εὐλογῆσαι τὰ παιδιά ταῦτα·
 καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομα μου καὶ τὸ ὄνομα
 τῶν πατέρων μου Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, καὶ πληθυνθήσονται ²⁰

1 προσάγαγετε z | 2 δε ὀφθαλμοὶ D [GR] cx | 2 ἰσραηλ] αὐτοῦ AD
 [GR] amt, ιακωβ z | 2 ἐβαρυνώπησαν cz, ἐβαρυνώπησαν t | 3 γήρωσ c |
 3/7 a καὶ priori 3 usque ad γο uocis γονάτων 7 in rasura A „manu
 perantiqua“, quae in corio intacto usque ad προσεκύνησαν 8 scripsit |
 3 οὐκ ἔδυνατο A [corr] | 3 ἠδύνατο D [GR] ax. ita m, si lineolam
 uoci ἠδύνατο inpositam contra morem librarii, qui in mediis uocibus
 v numquam hoc modo exprimit, v uelis legere. ἔδυνατο z | 3 ἐγγει-
 σεν A [corr], ἤγγισεν z | 3 ante αὐτοὺς + δε A [corr] | 5 το προ-
 σωπον tz | 6 ἐδειξεν A [corr] x¹ | 6 καὶ alterum > m¹ | 7 ἀπο] ἐκ a |
 8 τὴν γῆν D [GR] mtz | 9 τε] μὲν c | 10 post δεξιᾷ + αὐτοῦ c | 10 ἐξ
 prius > t | 10/11 τὸν τε μανασσῆ τὴν ἀριστερὰ D [GR] | 10 μανασσῆ A,
 μανασσῆν mt [x²?] z | 10/11 ἐν τῇ ἀριστερᾷ Aa [qui η ε] c [qui η] mt
 [qui τη] xz | 11 δε] τοῦ z | 11 ante ἤγγισεν + καὶ c | 11 ἤγγισεν
 Az | 12 τὴν δεξιὰν χεῖρα D [GR] x | 12 ἐπέλαβεν a, ἐπέθηκεν c | 13 ο
 > a | 14 μανασσῆ A | 14 ἐναλλάξ D [GR] cxz | 14 post χεῖρας + οτι
 μανασσῆ [? corrector recens super ¶ " pinxit] ο πρωτοτοκος x, + οτι
 μὲν εἰ συ ο πρωτοτοκος z | 14 καὶ > a | 14/15 ἠελογησεν A | 16 ἐναν-
 τιον D [GR] x | 17 post νεότητος + μου D [GR] acz | 17/18 „schol o
 αγχιστεος“ b | 17/18 ρυσσμενος c | 18 post κακῶν + μου z | 19 ἐν
 > a, ἐκ c | 20 πληθυνθήσονται m [uel πληθ“?]

- 1 εἰς πληθος πολὺ ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁷ ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ ὅτι ἐπέ-
βαλεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν Ἐφραΐμ, βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰω-
σήφ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῆς
5 κεφαλῆς Ἐφραΐμ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. ¹⁸ εἶπε δὲ
Ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Οὐχ οὕτως, πάτερ· οὗτος γὰρ ὁ
πρωτότοκος· ἐπίθες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
¹⁹ καὶ οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν Οἶδα, τέκνον, οἶδα· καὶ οὗ-
τος ἔσται εἰς λαόν, καὶ οὗτος ὑψωθήσεται· ἀλλ' ὁ ἀδελφός
10 αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
ἔσται εἰς πληθος ἐθνῶν. ²⁰ καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων Ἐν ὑμῖν εὐλογηθήσεται Ἰσραὴλ λέγοντες
Ποιῆσαι σε ὁ θεὸς ὡς Ἐφραΐμ καὶ ὡς Μανασσῆ· καὶ ἔθηκε
τὸν Ἐφραΐμ ἔμπροσθεν τοῦ Μανασσῆ. ²¹ εἶπε δὲ Ἰσραὴλ
15 τῷ Ἰωσήφ Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, καὶ ἔσται ὁ θεὸς μεθ'
ὑμῶν καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν.
²² ἐγὼ δὲ δίδωμι σοι Σίκμα ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς
σου, ἣν ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν μαχαίρᾳ μου καὶ
τόξῳ. ¹ ἐκάλεσε δὲ Ἰακώβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς **49**
20 *Συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν τί ἀπαντήσεται ὑμῖν ἐπ' ἐσχά-*

1/2 επεβαλε m | 2 ο πατηρ αυτου > m | 2 αυτου prius > et |
2 την χειρα > D [GR] mtxz | 2 αυτου την δεξιαν c, tria uocabula
> z | 3 „Symmachus αφδες αυτη. Aquila εκακωθη“ b | 3 αυτο m |
4 αυτην > z | 5 μανασση A | 5 ειπεν At¹x¹ | 6 ουχ ουτος t, ουχ
ουτω z | 7 θες mt | 7 post επιθες + την χειρα z | 7 σου manu prima
in rasura z | 8 εθελησεν a | 8 ante αλλ + ο πατηρ αυτου x | 8 και
alterum > c | 8/9 αυτος D [GR] c | 9 και αυτος c | 9 αλλα Amt |
10 νεοτερος z | 10 μειζων mt | 11 εσται > mt, εστι z | 11 ηυλογη-
σεν A | 12 ημιν z | 12 ante ισραηλ + πιας mtz | 13 ως alterum > xz |
13 μανασση A, μανασσην m | 13/14 και εθηκε τον εφραιμ εμπρο-
σθεν του μανασση > x | 13 εθηκεν At¹ | 14 εμπροσθε z | 14 του > z |
14 μανασση A | 14 post μανασση + εν τη ευλογια m, + εν τη
ευλογια t | 14 ειπεν At¹x¹ | 15 εποδησσω c | 15/16 μεθ ημων z |
16 ημας z | 16 post και α uersuum fines laesi in A | 16 post υμας +
εκ της γης ταυτης AD [GR], + ο θεος εκ της γης ταυτης amtz | 16 uoce
των iterum incipit F | 16 υμων alterum] ημω m, cui v super uersum
additum. ημων z | 17 δωμι D [GR] | 17 σικμα tz | 18 post χειρος +
των x | 18 αμορραίων z | 18 μαχαιρη AD [GR] x [ubi η nunc radendo
deletum] | 19 εκαλεσεν AFt¹x¹ | 19 ειπε amt²z | 19 αυτοις > AD
[GR] Facmtxz | 20 συναχθητε c | 20 post ινα + εγω a | 20 απαγγελω D [GR]
m [t=b] x | 20 απαντησεται m [t=b] z | 20/1 εσχατω F, εσχατου cmtz

των τῶν ἡμερῶν. ² συναχθητε καὶ ἀκούσατέ μου, υἱοὶ Ἰα-
κώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ, ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ³ Ρου-
βὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου καὶ ἀρχὴ τέκνων μου,
σκληρὸς φέρεσθαι καὶ σκληρὸς ἀνθάδης. ⁴ ἔξυβρισας ὡς ὕδωρ,
μὴ ἐκζέσης· ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρὸς σου, τότε ⁵
ἐμίανας τὴν στρωμνὴν, οὗ ἀνέβης. ⁶ Συμεὼν καὶ Λεὼ ἀδελ-
φοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν. ⁷ εἰς βουλήν αὐ-
τῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ
ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου· ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν
ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦ- 10
ρον. ⁷ ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν ὅτι ἀνθάδης, καὶ ἡ
μῆρις αὐτῶν ὅτι ἐσκληρύνθη· διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν Ἰακώβ,
καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν Ἰσραὴλ. ⁸ Ἰούδα, σὲ αἰνέσασαν οἱ
ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου,

1 συναχθητε] αδροισθητε AFcmtxz | 1 μου > AFacmtxz | 2 ακου-
σατε ισραηλ > D [GR] a | 2 ακουσατε alterum > AD [GR] Fcmtxz |
2 ante του + περι a | 2 sqq „Diodorus o syros εχει ρουβην πρωτο-
τοκος μου, η δυναμις μου και αρχη της ισχυος. επλατηθης ως υδωρ,
μη παραμεινης, αντι του μη ζησης. ο ακυλας συ ισχυς μου και κεφα-
λαιον λυπης μου. περισσος αρσει και περισσος κρατει. εθαμβευσας ως
υδωρ, μη περισσευσης. ο συμμαχος. ρουβην πρωτοτοκος μου και αρχη
οδυνης. περισσα λαβειν. και εκ περισσου υπερζεσας ως υδωρ, ουκ εση
περισσοτερος“ b | 2/3 ρουβιμ amtz | 3 συ > mt | 3 και > mt | 3 ante
τεκνων + των c | 3 τεκνον z | 4 utroque loco σκληρως a | 4 και > m |
4 σκληρος alterum > z | 5 ζ uocis εκζεσης manu secunda in rasura A |
6 στρωμνη tz | 6 ante ου litera una radendo deleta A | 6 ανεβης
manu prima in rasura A | 6 λευει D [GR] | 7 εξερεσεως A, εξ αιρεσεως
„spatio quodam interiecto“ D [GR]. ita a. ctz = b, ξεα^m m, ξεα^x x |
8 ελθη ctz | 8 η > c | 8/9 „Hieronymus sequentus septuaginta uertit
'non aemuletur iecur meum'. et Ambrosius 'non contendant uiscera
mea'. AA LL μη ερεισαι, quam scripturam expressit Tertullianus ad-
uersus Iudaeos 'non incubuerint uiscera mea'. et Origenis interpres
'non innitantur uiscera mea““ b | 9 ερισαι etiam D [GR], ερεισαι amtz |
9 υπατα z | 10 τη > F¹ | 10 ενευροκοπησαν c | 10/11 „schol εξερω-
ζωσαν τειχος“ b | 12 μηνυς z | 12 εσκληρυνθησαν z¹? nunc rasura
post εσκληρυνθη | 13 διασπερω] διασκορπω A | 13/2 σαισαν usque ad
ανεβης m in forma crucis scribit, ut saepe solet crucis sacra forma
uti. in crucis ora sinistra, si lector indicat O εβραιος ιουδα σοι εξ-
ομολογησονται οι αδελφοι σου αι χειρες σου επι τα μεταφρενα των
εχθρων σου | 13 νε uocis αινεσαισαν nunc perit in F. αινεσουσι c,
αινεσασαν z | 14 ελ, ει et ω articuli τῷ nunc perierunt in F, talia
deinceps tacebo | 14 επι τ[ω] νωτω F

ε. κ. λ. λ.
1, 2, 4
3 κ. α. α. α.
440

- 1 προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου. ⁹ σκύμνος λέων-
τος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέβη· ἀναπεσὼν ἐκοιμή-
θη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; ¹⁰ οὐκ ἐκλεί-
ψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως
5 ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.
¹¹ δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ καὶ τῇ ἔλικι τὸν
πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ, πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ
καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν περιβολὴν αὐτοῦ. ¹² χαροποιοὶ
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ οἶνον, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ
10 ἢ γάλα. ¹³ Ζαβουλὼν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ'
ὄρμον πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος. ¹⁴ Ἰσασάχαρ τὸ
καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυόμενος ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων.
¹⁵ καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν ὅτι πύων,
ἰπέδηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη ἀγῆρ

1 praemittit καὶ x | 1 προσκυνήσουσιν AFt¹x¹, προσκυνήσουσι a |
1 σοι etiam D [GR], σε AFacx | 1 οἱ > Fmt | 2 ἰουδας D [GR] | 2 μου]
μοι F | 2/3 ἐκοιμήθη a | 3/4 „schol ακυλας. ση[πτρον ση]πτρον δε
μὴ φυλὴ ὀνομαζεται“ b, in quo [ ] calamo in margine columnae ad-
dita | 3/4 ἐκλείψει AD [GR] F | 4 [α?]ρχων ἐξ ἰουδα prima manu in rasura
A, post a alterum unius elementī spatium abrasum sed vacuum | 4αρχων z |
5 εαν] αν AD [GR] Fcmtxz | 5 τα ἀποκείμενα αυτω] „sic legit Cypria-
nus et Cyrillus in Glaphyris, Clemens alexandrinus, Eusebius caesariensis
et Origenes. AA LL φ ἀποκείται, ut legit Ignatius, Irenaeus, Tertullia-
nus de trinitate, Leo papa, Ambrosius et Theodoretus. Iustinus uero mar-
tyr agnoscit utramque lectionem et s item Augustinus“. mtz horum trium
uocabulorum loco δ ἀπόκειται. in margine x manu recentiori γράφῃ
ἀπόκειται | 6 πολον z | 6 ελικει A, ελικη D [GR] | 7 πολον z | 8 την
περιβολην] το περιβολαιον mt | 8/9 „ita LL UU et ita legit Cyrillus
in Glaphyris. Irenaeus item cum uertit ‘laetificabuntur oculi eius a
uino’. Ambrosius habet hilares et Origenis interpres gratifici. Diodo-
rus quoque tarsensis legit χαροποιοι et ita explicat δεικνυσι την απο
του παδους γενομενην ευθυμιαν. ευφροσυνη γαρ της οικουμενης το
σωτηριον παδος. AA LL χαροποι. schol θερμοι διαπυροι φοβεροι. in
Cypriani ueteribus libris manu scriptis est formidolosi. Hieronymus
c 55 Esai habet gratiosi. s uero Augustinus modo fului, modo fulgentes“ b | 8 χαροποι tx² [e rasura hic] | 9 υπερ οινον] απο οινου
AD [GR] Facmtxz | 9 αυτου alterum > D [GR] F | 10 post παρα-
λιος + θαλασσων x | 10 παροικησει D [GR] | 11 ορμων z | 11 παρα-
τενει x | 11 ισασχαρ F¹ax² [hic e rasura] z | 12 αναπαυομενος z, ενα
παυομενος a | 12 ανα μεσων] εμ μεσω A, μεσων omisso ανα m [t=b],
εν μεσω z | 14 υπεδηκεν AFt¹x¹ | 14 πονιν A | 14 εγενη F | 14/1 „schol
ανθρωπος εις φορον δουλευων. Aquila et Symmachus και εστι γεωρ-

γεωργός. ¹⁶ Δὲν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ καὶ μία φυλὴ ¹
 ἐν Ἰσραήλ. ¹⁷ καὶ γενηθήτω Δὲν ἥφις ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθήμε-
 νος ἐπὶ τρίβον, δάκνων πτέρναν ἵππου· καὶ πεσειται ὁ
 ἵππευς εἰς τὰ ὀπίσω, ¹⁸ τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου.
¹⁹ Γὰρ, πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν· αὐτὸς δὲ πειρατεύσει ⁵
 αὐτόν κατὰ πόδας. ²⁰ Ἀσὴρ, πίων αὐτοῦ ὁ ἄρκτος· καὶ αὐ-
 τὸς δώσει τροφὴν ἄρχουσι. ²¹ Νεφθαλὶ στέλεχος ἀνειμένον,
 ἐπιδιδούς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος. ²² υἱὸς ἠΰξημένος Ἰωσήφ,
 υἱὸς ἠΰξημένος μου ζηλωτός, υἱὸς μου νεώτατος, πρὸς μὲ
 ἀνάστρεψον. ²³ εἰς ἣν διαβουλευόμενοι ἐλοιδοροῦν, καὶ ἐνεῖ- ¹⁰
 χον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. ²⁴ καὶ συνετρίβη μετὰ κράτους
 τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρὸς αὐ-
 τῶν διὰ χεῖρα δυνάστου Ἰακώβ· ἐκείθεν ὁ κατισχύσας Ἰσραὴλ
 παρὰ Θεοῦ τοῦ πατρὸς σου. ²⁵ καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεὸς
 ὁ ἐμός, καὶ εὐλόγησέ σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν καὶ εὐλο- ¹⁵
 γίαν γῆς ἐχούσης πάντα, εἶνεκεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μῆ-
 γος υπηρετεῖν“ b. scholion habet etiam m, addito φησιν post ἀνός.
 qui mox το σαμαρειτικον και εστι γεωργος υπηρετειν

1 κρινε A | 1 εαυτου λαον D [GR] | 2 ε γενηθητω δαν nunc periere
 in F | 2 γενηθητω] εγενηθη τω A [η alterum nunc euauit] z, εγε-
 νηθη τω a | 2 εφ] επ A | 2/3 καθημενος t | 3 πεσειτε A | 4 οπισθια
 D [GR] Famtxz | 4 ante περιμενων + περιαν F | 5 πειρατηριον] „Aquila
 ευζωνος. Symmachus λοχος“ b | 5 αυτος δε > z, και αυτος F | 5 fin πι-
 ρατευσει A, > z | 6 αυτον > z, αυτων AD [GR] x¹, αυτη a | 6 ασσηρ a,
 ασειρ m | 7 διαδωσει τροφην Aa, διαδιδωσιν τροφην D [GR], δωσει
 τροφην Fcmtxz | 7 τρυφην] „sic est in latina quoque editione. AA LL
 τροφην“ b | 7 αρχουσιν Ab^{ms} x | 7 νεφθαλειμ Aamtz, νεφθαλει D [GR].
 x¹ νεφθαλι habuisse uidetur, nunc x² e correctura seriori νεφθαλειμ |
 7 ανιμενον c | 8 επιδους z | 8 γενηματι D [GR] Famtxz, z deinceps
 addit αυτου | 8 καλος z | 8 ιωσηφ υιος ηυξημενος amz | 9 υιος ηυξημε-
 νος > miz | 9 μου prius > AD [GR] Facmtz, μοι z | 9 νεωτος A, νε
 in spatio „circa trium literarum abrasarum“, „manū quadam peranti-
 qua“. „librarius prius, suspicor, ζηλωτος uitiose exarauerat“. νεωτε-
 ρος c, νεωτατος z | 10 αναστρεφων z | 10 εις ον δι perit in F |
 10 διαβουλομενοι z | 10 post ελοιδορουν + και διεδικασατο x |
 10/11 „schol το σαμαρειτικον και εμισεσαν αυτον κατοχοι μερεδων
 και διεμεινεν εν βαθει τοξευμα αυτου“ b | 10/11 ενιχον A | 11 συνε-
 τριβη A | 12 τοξευματα F | 12 εξεχυθη m¹ [m²t=b] | 12 χειρων AD [GR]
 Facmtxz | 13 χειρος D [GR] | 13 κατισχυσουν z | 13 ισραηλ] σε ιακωβ A |
 14 ante θεου + του Az | 14 εβοηθησεν AFmt¹ x¹ | 15 ευλογησεν
 Amt¹ x¹, ηυλογησεν F | 15 ante ουρανου + απ mt | 16 ante γης +
 της A | 16 ενεκεν Acmt | 16 και > A

1 τρας, ²⁶ εὐλογίας πατρός σου καὶ μητρός σου· ὑπερίσχυεν
 ὑπὲρ εὐλογίας ὄρεων μονίμων καὶ ἐπ' εὐλογίαις θινῶν ἀενάων·
 ἔσονται ἐπὶ κεφαλῇν Ἰωσήφ καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσατο
 ἀδελφῶν. ²⁷ Βενιαμὴν λύκος ἀρπαξ, τὸ πρωινὸν ἔδεται ἔτι
 5 καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας δίδωσι τροφήν. ²⁸ πάντες οὗτοι υἱοὶ
 Ἰακώβ δώδεκα, καὶ ταῦτα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πατήρ αὐτῶν
 καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ εὐλό-
 γησεν αὐτούς. ²⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ προστίθεμαι πρὸς
 τὸν ἐμὸν λαόν· θάψετε με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῷ
 10 σπηλαίῳ, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐφρων τοῦ Χετταίου, ³⁰ ἐν
 τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ τῷ ἀπέναντι Μαμβρῆ ἐν γῇ Χαναάν,
 ὃ ἐκήσατο Ἰβραάμ. τὸ σπήλαιον παρὰ Ἐφρων τοῦ Χετ-
 ταίου ἐν κτήσει μημείου. ³¹ ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραάμ καὶ Σάρ-
 ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσαὰκ καὶ Ρεβέκκαν
 15 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν, ³² ἐν κτήσει τοῦ

1 ευλογειας D | 2 υπερ ευλογιας bemt, υπερ ευλογιαν z, επ ευλο-
 γιαις AD [GR] Fa, ευλογιας x | 2 ορειων > A | 2 και επ ευλογιας θινων >
 D [GR] | 2 fin επι ευλογιας z | 2 θινων a, βουνων x | 2 fin αιωνιων D [GR]
 Facmtxz | 3 praemittunt ai az | 3 ante κεφαλην + την D [GR] | 3 κεφα-
 λην Fabmtxz, κεφαλῆς Ac | 3 κορυφην F | 4 βενιαμειν AD [GR] Fx | 4/5 ο
 συρος το εδεται εσπερας αρπασει φησι και το πρωινον μεριει σκυλα
 m [sic] | 4 προιον Fz | 4 εδετε t | 4 ante ετι interpungit F | 4 ετει A |
 5 διδωσι τροφην] „Aquila διαμεριει λαφυρα. Symmachus μεριει
 σκυλα. aliud schol ο συρος εσπερας αρπασεται και το πρωινον μεριει
 σκυλα“ b | 5 διδωσι b, διαδωσει AD [GR] cmtxz, διαδιδωσιν F, δια-
 ωσει a | 5 ουτοι] οι A | 6 post ιακωβ + φυλαι tz | 6 ιβ z | 6 post
 ταυτα + a x | 6 αυτοις ελαλησεν A | 6 αυτοις F | 6 fin + και ευλο-
 γησεν ο πατηρ αυτων c | 7 ηυλογησεν AF, ευλοχησεν z | 7/8 ευλογησεν
 αυτους > z | 7/8 ηυλογησεν A, ut vulgo adfertur: sed nec η nec ε
 nunc in initio uocis legi potest. ηυλογησεν F | 8 ante και + και ενε-
 τειλατο αυτοις x, sequentibus non mutatis | 8 προστιθεμεν A, προ-
 στιθεμε t | 9 εμον λαον] λαον μου c | 9 θαψατε AD [GR] atxz | 9 με]
 μετα [sic] F | 10 post σπηλαιω + τω διπλω z | 10 εφρων ante εν ponit
 A | 11 τω tertium] το t | 11 μαμβρε z | 11 ante γη + τη AD [GR] Fz,
 + τη a | 11 γη] τη χωρα x | 11 χανααν] των χαναανων D [GR] x |
 12 το σπηλαιον > mt | 12 παρα etiam t, εντρα m [sic] | 12 εφραιμ z |
 12/13 χατταιου c | 13 post ταιου + το σπηλαιον mt | 13 εις κτησιν m,
 εις κτισιν t | 13 μημειου F | 14 ante εκει + και AD [GR] Fact [x=b] z |
 14 εκει usque ad αυτου 15 > m [non t] | 15 ante εκει + και AD [GR]
 Facmtxz | 15 εθραψαν F | 15 λιαν Az | 15 post εν + τη ac, + τη
 mx, + τη t | 15 η uocis κτησει in rasura t, κτισει z

ἀγροῦ καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ παρὰ τῶν υἱῶν 1
 Χέν. ³⁸ καὶ κατέπαυσεν Ἰακώβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
 καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην ἐξέλιπε· καὶ
 50 προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. ¹ καὶ ἐπιπεσὼν Ἰωσήφ
 ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔκλαυσεν αὐτὸν καὶ ἐρί- 5
 λησεν αὐτόν. ² καὶ προσέταξεν Ἰωσήφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ
 τοῖς ἐνταφιασταῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐντα-
 φίασαν οἱ ἐνταφιασταὶ τὸν Ἰσραήλ. ³ καὶ ἐπλήρωσαν αὐτοῦ
 τεσσαράκοντα ἡμέρας· οὕτω γὰρ καταριθμοῦνται αἱ ἡμέραι
 τῆς ταφῆς· καὶ ἐπέκθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἐβδομήκοντα 10
 ἡμέρας. ⁴ ἐπεὶ δὲ παρήλθον αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, ἐλά-
 λησεν Ἰωσήφ πρὸς τοὺς δυνάστας Φαραὼ λέγων Εἰ εἶδον
 χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα Φα-
 ραὼ λέγοντες ⁵ Ὁ πατήρ μου ὠρκισέ με λέγων Ἐν τῷ μνη-
 μείῳ ᾧ ὠρεξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψαις. νῦν 15
 οὖν ἀναβὰς θάψω τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπανελεύσομαι. ⁶ καὶ
 εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ Ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου
 καθάπερ ὠρκισέ σε. ⁷ καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ θάψαι τὸν πατέρα
 αὐτοῦ· καὶ συναρέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ πρεσβυ- 20

1 αυτῷ] αυ m, quum crucis forma τῷ addito laesa foret | 1 ante
 παρα + το c, + του z | 2 initio + του m | 2 χειταιου m [t = b] |
 2 τοῖο υιοις z | 3 post εξαρας + ιακωβ AD [gr] Famt [non x] z |
 3 τους ποδας post κλινην ponunt mt | 3 αυτου > AD [gr] Facmtxz |
 3 εξελειπεν AD [gr] Fx¹, εξελειπεν ct¹ | 5 ἐπι] κατα x | 5 προσωπον]
 τον τραχηλον Amit | 5 εκλαυσε a | 5 αυτου] praemittunt ep Acx, ep
 αυτω Fz, πικρως ep αυτω a, ep αυτωι mt | 6 προσεταξε x² | 6 ιω-
 σηφ > x | 7 τοις] τοιο z | 8 „a τον ισραηλ usque u. 6 omnia desunt“
 D [gr] | 8 ενεπληρωσαν c | 8 αυτω sz | 8/9 ημερας μ z | 9 τεσσαρα-
 κοντα AF | 9 ουτως Fctx | 9 αριθμουνται c | 10 εβδομηκοντα] τεσσαρα-
 κοντα x, o z | 11 ἐπι δε Facbmtx, επειδη A, επειδη γαρ z | 11 παρηλ-
 θοσαν c | 12 προς] εις a | 13 εναντιον z | 13 περι εμου > Facmtz |
 13 εις τα ωτα] προς x | 14 ante o + οτι a | 14 ωρκισεν AFx¹, ωρ-
 κησε m | 14 post με + προ του τελευτησαι αυτον a, idem sine αυτον
 + Acx | 14 λεγων > mt | 14/15 μνημω F | 15 ωρηξα z | 15 ante
 εμαυτω + εγω z | 15 εκει με θαψον εν γη χανααν x | 15 θαψης z |
 16 επελευσομαι AFx | 16 commati sexto praemittit εἰπον ουν τῷ φα-
 ραῳ κατα τα ειρημενα υπο του ιωσηφ a, και ειπον τουτο τῷ φαραω z |
 17 ειπεν AFt¹x¹ | 17 τῷ] προς z | 18 καθοτι mt | 18 ωρκισεν
 AFt¹x¹, ωκισε z | 20 οικου] λαου x

1 *τεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου* ⁸ *καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσήφ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ καὶ ἡ συγγένεια αὐτοῦ· καὶ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας ὑπελείποντο ἐν γῇ Γεσέμ.* ⁹ *καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἄρματα καὶ*
 5 *ἵππεις, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα.* ¹⁰ *καὶ παρεγένοντο εἰς ἄλωνα Ἀτάδ, ὃ ἐστὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα· καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας.* ¹¹ *καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναὰν τὸ πένθος ἐπὶ ἄλωνι*
 10 *Ἀτάδ καὶ εἶπαν Πένθος μέγα τοῦτό ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Πένθος Αἰγύπτου, ὃ ἐστὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* ¹² *καὶ ἐποίησαν αὐτῷ οὕτως οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.* ¹³ *καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναὰν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὃ ἐκτίσατο*
 15 *Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον ἐν κτήσει μνημείου παρὰ Ἐφρων τοῦ Χετταίου, κατέναντι Μαμβρῆ.* ¹⁴ *καὶ ὑπέστρεψεν Ἰωσήφ*

1 της > D [αβ: sic diserte]. aut της aut γης aberat a F, qui laeet hoc loco: superest ης. της > amt | 1 γης > Az | 1 ἡ] οἱ a | 1 πανοικεια A, παροικια at | 1 ιωσηφ] η πατρικη αυτου x | 2 και πασα η οικια η πατρικη αυτου > x | 2/3 την συγγενειαν A [aliter ac uulgo traditur: Baberus in uolumine I A cum D facientem facit, in IV, cui hoc loco plus fidei tribuerim, την συγγενειαν profert], την συγγενειαν D [αβ] amtz, την συγγένειαν F, την συγγενειεν c. x = b | 3 αυτου > AD [αβ] Facmtz | 3 και τα προβατα > x | 3 υπελειποντο AD [αβ] Fat¹x | 4 post εν + τη a | 4 και secundum > D [αβ] Famxz¹ [prima manu super uersum] | 6 παρεγενετο Am, εγενετο x | 6 εις] εφ AFacmt [in rasura recenti manu etiam x] z, επ D [αβ] | 6 αλωνι x | 6 ατατ D [αβ], αταθ x | 6 εστιν AFx¹ | 7 post αυτον + εκει c | 7 μεγα m, γ super uersum [serius?] additum | 7 σφοδρα > z | 8 εποιησεν AFt¹, εποιησαν x | 8 το πενθος post αυτου D [αβ] | 8 αυτων x | 9 ιδον Ac. εδοσαν x, in quo ει manu recenti in rasura | 9 κατοικουντες x | 9 της γης > x | 9 της > z | 9/10 επι αλωνι αταθ > z | 9 επι] εν AD [αβ] Femtx | 10 αταθ x | 10 ειπον z | 10 τουτο μεγα εστι mt | 10 τουτο εστιν x¹, εστιν τουτο AD [αβ] F, εστι τουτο cz | 11 εκαλεσαν Ax¹, εκαλεσαν D [αβ] acmtz, εκληθη F | 11 αυτου] του τοπου εκεινου AFacx, του τοπου D [αβ] mtz | 11 εστιν AFx¹ | 12 οη uocis εποιησαν recentes in rasura x | 12 ουτως αυτα z | 13 αυτου prius D [αβ], ισραηλ Az | 13 ante και + καθως ενετειλατο αυτοις AD [αβ] acmtxz et sine αυτοις F. z deinceps addit και εθαψαν αυτον εκει | 13 εις γην] εν γη mt | 13 ante γην + την D [αβ] | 14 εκτισατο m | 15 το σπηλαιον > mz | 15 μνημιου F | 15/16 παρα εφρων του χετταιου κατεναντι μαμβρη > z | 16 comma 14—21 > D [αβ] | 16 επεστρεψεν AFaxz, απεστρεψεν mt

εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ συνανα-
 1 βάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. ¹⁵ ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ
 Ἰωσήφ ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν Μήποτε μνησι-
 κακήσῃ ἡμῖν Ἰωσήφ καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδοῦ ἡμῖν πάντα
 τὰ κακά, ἃ ἐνεδειξάμεθα εἰς αὐτόν. ¹⁶ καὶ παραγεγόμενοι 5
 πρὸς Ἰωσήφ εἶπαν Ὁ πατὴρ σου ὤρκισε πρὸ τοῦ τελευτήσαι
 αὐτὸν λέγων ¹⁷ Οὕτως εἶπατε Ἰωσήφ Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδι-
 κίαν καὶ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρὰ σοι ἐνεδείξαντο·
 καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ
 πατρός σου. καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσήφ λαλοῦντων αὐτῶν πρὸς 10
 αὐτόν. ¹⁸ καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν εἶπαν Οἶδε ἡμεῖς σοὶ
 οἰκέται. ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ Μὴ φοβείσθε· τοῦ γὰρ
 θεοῦ εἰμι ἐγώ. ²⁰ ἡμεῖς ἐβουλευσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρὰ,
 ὁ δὲ θεὸς ἐβουλευσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅπως ἂν
 γενηθῇ ὡς σήμερον καὶ τραφῇ λαὸς πολὺς. ²¹ καὶ εἶπεν 15
 αὐτοῖς Μὴ φοβείσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς καὶ τὸς οἰκίας
 ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς
 τὴν καρδίαν. ²² καὶ κατώκησεν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ· καὶ ἔζησεν Ἰωσήφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. ²³ καὶ εἶδεν 20

1 in adel desimit F | 1 ante oi alterum + παντες ac | 1/2 συναβαντες z |
 2 post βαντες + παντες A | 2 ιδοντες δε] και ιδοντες x | 3 ειπον z |
 3/4 μνησικακησει cz, μνησηκακηση m | 4 υμιν ιωσηφ z | 4 ανταποδομα cz,
 ανταποδα m | 4 ανταποδοσει cmtx | 5 τα κακα α] οσα m, οσα αν t | 5 εις
 αυτον] αυτω lacmxtz [φ α, ωι t] | 5 παρεγεγοντο x | 6 ειπον z, λεγοντες
 x | 6 ωρκισεν At' x¹, ωρκησε σε z | 7 ante ιωσηφ + τω m, + τωι t |
 7/8 την αδικιαν και > mt | 8 και την αμαρτιαν > A | 8 ενεδει-
 ξαντο A | 9 των θεραποντων > m [non t] | 9 του θεου > z | 11 ελ-
 θοντες προς αυτον > xz | 11 ειπον Amtz. z deinceps addit παλιν
 αυτω | 11 οιδε] ιδε ctz | 12 ιωσηφ > A | 12/13 „Aquila οτι μη αντι
 θεου εγω; Symmachus μη γαρ αντι θεου ειμι εγω; schol το σαμα-
 ριτικον μη φοβεισθε, και γαρ φοβουμενος θεον ειμι εγω. aliud
 schol ακυλας. οτι μη θεος εγω; συμμαχος μη γαρ αντι θεου εγω;“ b.
 σ μη γαρ αντι θεου. α οτι μη θεος εγω. θ μη φοβεισθε και γαρ φο-
 βουμενος θεον ειμι m | 13 ειμη m | 13 εις > cz | 13 πονηρα] κακα x |
 14 θεος δε. t | 14 αν > mt | 15 γενηται cx | 15 και τραφη] ινα δια-
 τραφη lacmt [φηι t] z, ινα τραφη x | 16 φοβεισθαι m | 17/18 εις
 την καρδιαν αυτων c | 18 εις αιγυπτον A | 19 και οι αδελφοι αυτου
 > c | 19 παροικια α | 20 ατου c, αυτων x | 20 ρι tz | 20 ιδεν
 AD [αβ] c

- 1 Ἰωσήφ Ἐφραΐμ παιδία ἕως τρίτης γενεᾶς· καὶ οἱ υἱοὶ Μα-
 χεὶρ τοῦ υἱοῦ Μανασσῆ ἐτέθησαν ἐπὶ μηρῶν Ἰωσήφ. ²⁴ καὶ
 εἶπεν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ λέγων Ἐγὼ ἀποθνήσκω·
 ἐπισκοπῆ δὲ ἐπισκέψεται ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ
 5 τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν
 ἡμῶν, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ²⁵ καὶ ὤρκησεν Ἰωσήφ
 τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων Ἐν τῇ ἐπισκοπῇ, ἣ ἐπισκέψεται ὁ
 θεὸς ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ὀσῆά μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.
²⁶ καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσήφ ἐτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν
 10 αὐτὸν καὶ ἔθηκαν ἐν τῇ σορῶ ἐν Αἰγύπτῳ.

1 „και manu recentiori adscriptum“ D [GR] | 1 οἱ > AD [GR]
 em [non t] xz | 1:2 μαχειρ Aabcmtx, μαχειρ z | 2 του υιου] και υιοι x |
 2 μανασση A | 2 μηρον mt, των μηρων x | 3 λεγων > Az | 3 ante
 εγω + ιδου c | 4 υμας ο θεος cmtx, ο θεος ημας z | 4 εξαξει t |
 5 την > D [GR] | 5 ωμοσε a, ειπεν x, ωμοσεν z | 5 ο θεος > a |
 5/6 τοις πατρασιν ημων > A | 5 τοις] τῆς b | 6 υμων z | 6 ante ισαακ
 + και AD [GR] mtxz | 6 ωρκησεν xz | 7 επισκεψεται Acmtxz | 7/8 υμας
 ο θεος cmt | 8 συνανοισεται Atx [emendari coeptum in x] z | 9 ante
 ετων + ων amxz, post ετων + idem c | 9 ρι tz | 9/10 „uersus 26
 recentiori manu adscriptus ... uidetur autem descriptus ex ultimo
 folio, quod iam deperit“ D [GR] | 10 και εθηκαν > D [GR] a | 10 post
 εθηκαν + αυτον Amtxz | subscribitur in A γενεσις κοσμου. manu
 recentiori in t η γενεσις στιχ δ,τη. manu recentiori [atramento cor-
 rectoris?] literis arabicis مטרور مטרور x.

In codice colbertino 659, qui nunc est regius graecus 5 et apud Holmesium numero 54 notatur, inuenitur synopsis scripturae sacrae, e qua stichorum numeros hosce excerpti

Genesis non nominantur. manus recentior in fine Genesis fol 95^b adscripsit esse 4400. [Nicephorus 4300]

Exodi 3400 [Nicephorus 2800]

Leuitici 2700 [ut Nicephorus]

Numerorum 3535 [Nicephorus 3530]

Deuteronomii 3100 [ut Nicephorus]

Iosue 2100 [ut Nicephorus]

Iudicum 2156

Ruth 300

} [ὁμοῦ 2050 secundum Nicephorum]

Regum *α* quot sint dici non potest, quum folium codicis unum hoc loco perierit.

Regum *β* 2243 [Regum *αβ* ὁμοῦ 4240 secundum Nicephorum]

Regum *γ* 2400 } [Regum *γδ* ὁμοῦ 2203 uel 2200 secundum Nicephorum!]

Regum *δ* 2600 }

Paralipomenon *α* 2000 } [5500 secundum Nicephorum]

Paralipomenon *β* 3000 }

Esdrae *α* 1300 } ὁμοῦ στ' γφ [secundum Nicephorum]

Esdrae *β* 1800 } 5500!]

Psalterii 5100 [ut Nicephorus]

Prouerbiorum 1750 [1700 secundum Nicephorum]

Ecclesiastae 750 [ζφ secundum Nicephorum editum, quod nihil est]

Cantici 286 [280 secundum Nicephorum]

Iob: ἔχει δὲ τὸ βιβλίον στίχους ᾠχ' χωρὶς ἀστερίσκων, μετὰ δὲ ἀστερίσκων βς [1800 secundum Nicephorum]

Α δωδεκαπροφήτων 3750 [3000 secundum Nicephorum, qui post Danielelem ponit]

Isaiae 3800 [3800 secundum Nicephorum]

Hieremiae 3800 [4000 secundum Nicephorum]

Baruch 350 [700 secundum Nicephorum]

Epistula Hieremiae 200 } [non nominat Nicephorus]

Threnorum 360 }

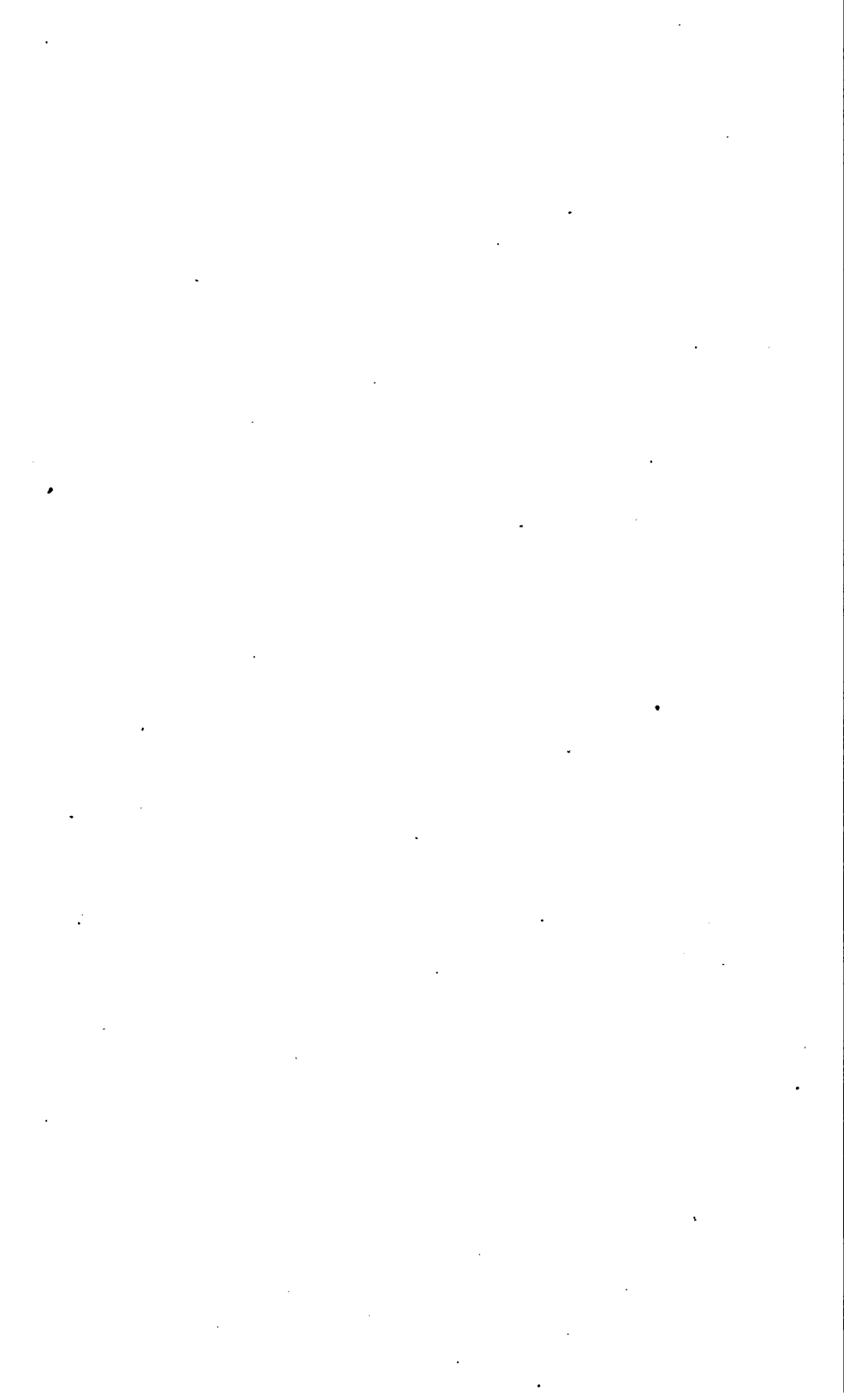
Ezechielis 4000 [ut Nicephorus]

Danielis 1708 [2000 secundum Nicephorum].

sequitur in codice colbertino *ἑτελέσθησαν τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς διαθήκης κβ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν παρ' Ἑβραίοις στοιχείων. τοσαῦτα γὰρ ἐστὶ παρ' αὐτοῖς στοιχεῖα ὡς προείπομεν* [codex προείπωμεν: Daniel numero κβ insignitur]. sequitur apud Nicephorum *ὁμοῦ τῆς παλαιᾶς διαθήκης βιβλία εἴκοσι δύο.*

excipit uerba modo adlata in codice colbertino *βιβλίον ἐσθήρ*, quo quae res enarrentur exponitur, sed synopsis huius ultima desiderantur. elucet librum Estherae canonis Hebraeorum non fuisse quo tempore hi indices graeci scribebantur: Iudaei eum ab *הַבְּנֵי הַיְהוּדִים* scriptum esse tradunt. uide quae de origine פּוֹרְיִים exposui gesammelte abhandlungen 161, 24 usque ad 165, 21 et quae de *בִּירַת הַשּׁוֹמְרֵי הַבְּרִית* (ut uulgatum scribendi modum sequar) et Iohannis 7, 37 e Persarum âberêzân explicandis alio loco expositurus sum.

Bei B. G. TEUBNER zu Leipzig erschienen von dem herausgeber vorliegenden buches, können aber nur auf feste bestellung versendet werden:

Beiträge zur baktrischen lexicographie. von Paul de Lagarde. 80 seiten gross oktav. 1868.

Der pentateuch koptisch. 542 seiten gross oktav. 1867.

Materialien zur kritik und geschichte des pentateuchs. 431 seiten gross oktav. 1867.

- I. Der pentateuch arabisch nach einer leydenener handschrift des XIII jahrhunderts, deren ersten beiden bücher die übersetzung des Saadja, die drei letzten eine aus dem syrischen geflossene version enthalten.
- II. Die genesis arabisch in einer aus dem syrischen gearbeiteten übersetzung mit einer katene aus Ephraim, Dionysius Ibn alÇalibi, Hippolytus dem erklärer des targum, Jakob von Edessa und von Serûg, Moses „bar Cepha“, Philoxenus von Hierapolis: aus Said Ibn Bathriq: aus Athanasius, Basilius, Chrysostomus, Cyrill von Alexandrien und von Jerusalem, Epiphanius, Euagrius, Eusebius, Gregor von Nyssa, Origenes.

Constitutiones apostolorum graece. 304 seiten gross oktav. 1862.

Mit vollständigem apparat aus der vorher noch nicht benutzten editio princeps des Franc. Turrianus von 1563, der früher coislinschen, jetzt petersburger handschrift von 1111 n. Chr., zwei wiener und einem pariser manuskripte.

Geoponicon in sermonem syriacum versorum quae supersunt. 126 seiten gross oktav. 1860.

Titi bostreni contra Manichaeos libri quatuor syriace. 190 seiten lexikon-oktav. 1859.

Zum ersten male vollständig wenigstens in der übersetzung aus der londoner handschrift vom jahre 411 n. Chr.

Hippolyti romani quae feruntur omnia graece. 232 seiten
gross oktav. 1858.

Analecta syriaca. accedit appendix arabica. 260 seiten
gross oktav. 1858.

- I. Die gnomen des Xystus von Rom (unter Hadrian). fragmente von Gregor von neuCaesarea, Iulius von Rom, Hippolytus, Diodor von Tarsus, Theodor von Mopsuestia ein brief Georgs, des bischofs von Thai und Tanuch.
- II. Pseudo-Aristoteles *περὶ κόσμου*, ein sokratischer dialog über die seele, Isokrates *εἰς Δημόνικον*, Plutarch *περὶ γυμνασίας* und *περὶ ἀοργησίας*, sentenzen des Pythagoras, Diocles, ein leben Alexanders des grossen.
- III. Arabische übersetzung der apokalypse nebst fragmenten des Hippolytus.

Reliquiae iuris ecclesiastici antiquissimae syriace. 152 seiten
lexikon - oktav. 1856.

Aus einer pariser handschrift.

Reliquiae iuris ecclesiastici antiquissimae graece. 152 seiten
lexikon - oktav. 1856.

Zum ersten male vollständig darin veröffentlicht die griechische übersetzung der synode von Karthago unter Cyprian: enthalten sonst ausser apokryphem die kanonischen briefe des Dionysius von Alexandria, Gregor von neuCaesarea, Petrus von Alexandria.

Didascalia apostolorum syriace. 1854. 128 seiten oktav.

Aus einer pariser handschrift.

Bei F. A. BROCKHAUS in Leipzig erschienen von demselben
verfasser:

Gesammelte abhandlungen. 344 seiten gross oktav. 1866.

- Inhalt: I. Indische, persische und armenische wörter im syrischen.
II. De novo testamento ad versionum orientalium fidem edendo.
III. De geoponicon versione syriaca.
IV. Die persischen glossen der alten.
V. Einige bemerkungen über eranische sprachen ausserhalb Eräns.

Clementina [die homilien des Clemens von Rom]. 231 seiten lexikon - oktav. 1865.

Die von Cotelier benutzte pariser handschrift ist für diese ausgabe vom herausgeber selbst, die ottobonische wenigstens in den beiden letzten büchern von herrn dr. Ulrich Köhler neu verglichen worden.

Die vier evangelien arabisch aus der wiener handschrift. 175 seiten gross oktav. 1864.

Anmerkungen zur griechischen übersetzung der proverbien. 104 seiten gross oktav. 1863.

Clementis recognitiones syriace. 1861. 175 seiten lexikon - oktav.

Libri veteris testamenti apocryphi syriace. 1861. 312 seiten gross oktav.

Aus sechs dem sechsten bis zehnten jahrhundert angehörigen handschriften des brittischen museums und der londoner polyglotte.

Bei W. HERTZ (der Besserschen buchhandlung) in Berlin erschien von demselben verfasser:

Titi bostreni quae ex opere contra Manichaeos edito in codice hamburgensi servata sunt. accedunt Iulii ro-

mani epistolae et Gregorii thaumaturgi *κατὰ μέρος*
πίστις. 132 seiten gross oktav. 1859.

Zum ersten male sind die stücke ausgeschieden, welche durch einen fehler des buchbinders der vatikanischen handschrift in den text des Titus geraten sind und noch von dem neuesten bearbeiter des manichäismus trotz dieser berichtigung als eigentum des bischofs von Bostra behandelt wurden.

HIERONYMI
QUAESTIONES HEBRAICAE IN LIBRO
GENESEOS

E RECOGNITIONE

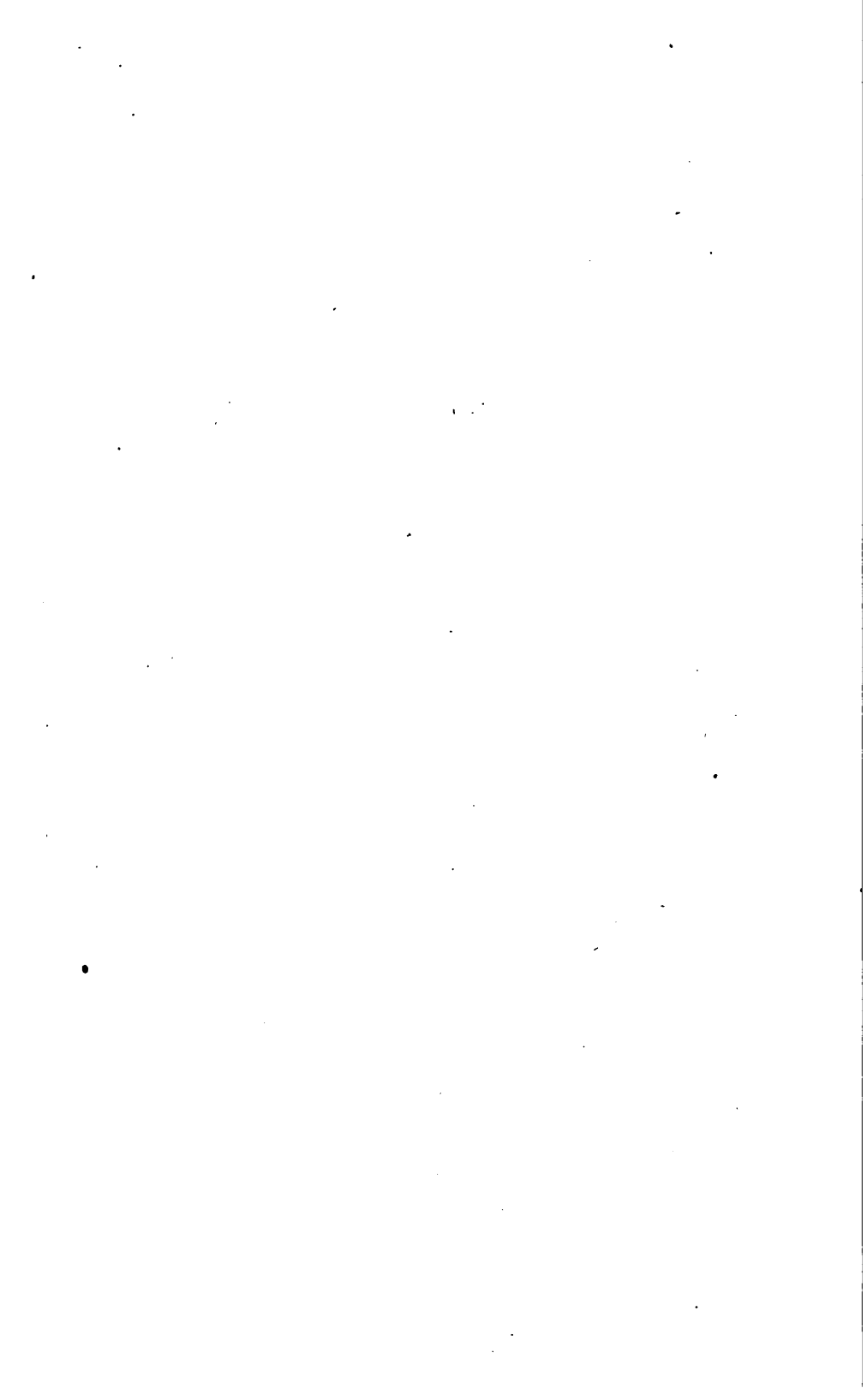
PAULI de LAGARDE.

LIPSIAE

PROSTAT IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

1868.

Postquam academia uindobonensis patrum latinorum edendorum consilium cepit, nemo facile sibi libri alicuius recognoscendi curam inponi patietur, quem ab illa in collectionem suam receptum iri certum sit. neque igitur ego ad Hieronymi quaestiones hebraicas typis exscribendas manum admouissem, nisi propter uersionem septuaginta uirorum, quae dicitur, necessarium uisum esset ex exemplis aliquibus de fide certiore fieri, qua Hieronymi scripta edita sunt, ad uersionem illam et interpretationes eas cognoscendas, quae illam secutae illius corrumpendae et occasionem et materiam praebuerunt, plurimum facientia. extenderam operam meam ad eiusdem Hieronymi de nominibus hebraicis et de situ et nominibus locorum hebraicorum libros, uerum et aduersa ualetudine et otii mihi concessi breuitate inpeditus sum, quominus illos, quorum partem aliquam iam typis exscribi curaueram, huic opusculo adiungerem. neque me inpeditum esse doleo, quum, si ex alto eorum, quibus mea curae esse deberent, silentio et exiguo uenditorum exemplorum numero iudicium sit faciendum, soleant libri mei totidem paginis longiores uideri, quot habent.

Hieronymi codices edenti ad manus fuerunt tres, nam quartum uix unquam inspexi, quintum uidi tantum.

β berolinensis regius theologicus latinus oblongus 353, saeculi XII, antea sanctorum Cosmae et Damiani martyrum in Lisbern. continentur eo:

Jeronimi Quaestiones in libro geneseos 1^b.

Explanatio de decem temptationibus 21^a.

Item succincta commemoratio x temptationum 22^b.

Explanatio in cantico debborae et barach 22^b.

Questiones de libris malachim id est regum 25^a.

Questiones in dabreiamin 39^b 47^b.

Quaestiones in abbacuc prophetam 52^b.

Cronica succincte scripta de regno hebraeorum 53^b.

Proemia in libris noui testamenti 54^a.

Prefationes in libris noui testamenti 58^a.

Liber in interpretationibus hebraicorum nominum 59^b.

Liber de locis 84^b.

Beda Super actus apostolorum de nominibus regionum atque locorum 103^b.

Isidori Liber de ortu uita uel obitu sanctorum patrum 106^a.

Defloratio eiusdem in nominatissimis nominibus legis et euangeliorum ad orosium 113^b.

non memoratus in hoc indice libellus Hieronymi de hebraicis literis folio 59^{ab} inueniendus. subscriptum codici 120^a, quod me meis libris tandem aliquando subscribere posse uellem, fessi uiatoris suspirium,

Haec ad scripta tuos, lector, qui flectis ocellos,

Summam scriptori requiem deposce Iohanni.

γ scaphusanus (ecclesiae ad sanctum Iohannem) 13 oblongus. pars antiquior saeculo duodecimo ineunti adsignanda uidetur, media multo illa recentior est, cuius recentioris curam non habui. uide Karoli Halmii librum utilissimum verzeichniss der älteren handschriften latei-

nischer kirchenväter in den bibliotheken der Schweiz (1865) p 37.

- μ frisingensis 111, nunc monacensis 6311 satis male habitus, quadratus, saeculi noni. excerpta tantum quaedam praebet ex Hieronymi quaestionibus hebraicis neque a me nisi paucis in locis inspectus est, quum eiusdem familiae sit, cuius frisingensis prior. ita enim uoco
- φ frisingensem 99, qui nunc est monacensis 6299. quadratus saeculi octavi exeuntis uel noni ineuntis. quum Halmius me ipso melius sciat quid in hoc libro insit et praeter Halmium uix cuiquam haec curae sint, non describo.

quintum codicem uidi ratisponensem sancti Emmerami 429, nunc monacensem 14429, saeculi noni, et ipsum quadratum. pauca tantum in eo ex Hieronymi quaestionibus delibata sunt, quae temporis angustia praeuentus examinare non potui.

Cur non frisingensem priorem in edendo secutus sim, sed scaphusanum et berolinensem multo illo recentiores duces modestissimae recognitionis meae adhibuerim, id in libro germanice scripto exposui, cui titulum feci vorschläge über die art, auf welche eine für die wissenschaft verwendbare ausgabe der sogenannten septuaginta hergestellt werden zu können scheint.

Scripturae discrepantiam non poteram adicere integram: cur non potuerim, taedet exponere et facile diuinabit qui fortunam meam per XL iam annos aduersam nouit. id uero liquido constat quam exigui pretii adparatus sit qualis hic meus ex arbitrio, paupertate, infirmitate editoris selectus. meis rationibus quae inseruient omnia cum lectore communicasse mihi uideor. orthographica plura adieci quam par erat in tantis angustis, sed sciebam amicorum quorum-

VI

dam meorum haec nosse uel maximum referre, nec ego is sum, qui amicorum desiderijs, si modo possim, non coner satisfacere.

Schleusingae Francorum ante diem VI Kal Apriles 1868, die mihi ante hos XIV annos unice faustissimo.

Lagarde.

Gen 1, 1: 3, 18	Gen 6, 3: 11, 30	Gen 12, 9 10: 20, 13
Gen 1, 2: 4, 8	Gen 6, 3: 12, 10	Gen 12, 15 16: 20, 17
Gen 1, 10: 4, 17	Gen 6, 4: 12, 20	Gen 13, 1—3: 21, 1
Gen 2, 2: 4, 24	Gen 6, 9: 12, 29	Gen 13, 2: 21, 7
Gen 2, 8: 4, 30	Gen 6, 14: 13, 1	Gen 13, 3: 21, 16
Gen 2, 11: 5, 9	Gen 6, 16: 13, 3	Gen 13, 13: 21, 18
Gen 2, 12: 5, 11	Gen 8, 1 2: 13, 8	Gen 13, 14 15: 21, 26
Gen 2, 15: 5, 13	Gen 8, 3: 13, 10	Gen 14, 2 3: 22, 3
Gen 2, 17: 5, 19	Gen 8, 6 7: 13, 15	Gen 14, 5: 22, 17
Gen 2, 21: 5, 21 25	Gen 9, 18: 13, 20	Gen 14, 7: 23, 4 8
Gen 2, 23: 6, 1	Gen 9, 27: 13, 28	Gen 14, 8: 23, 13
Gen 3, 1: 6, 14	Gen 9, 29: 14, 1	Gen 14, 11: 23, 17
Gen 3, 8: 6, 19	Gen 10, 2: 14, 5	Gen 14, 12: 23, 19
Gen 3, 14: 7, 4 9	Gen 10, 3: 14, 25	Gen 14, 14: 24, 3
Gen 3, 15: 7, 12	Gen 10, 4 5: 14, 28	Gen 14, 18 19: 24, 9
Gen 3, 16: 7, 17 19	Gen 10, 6: 15, 16	Gen 15, 2 3: 24, 30
Gen 3, 17: 7, 21	Gen 10, 7: 15, 26	Gen 15, 7: 19, 12
Gen 3, 20: 7, 26	Gen 10, 7: 16, 3	Gen 15, 7: 25, 11
Gen 3, 24: 7, 30	Gen 10, 8: 16, 10	Gen 15, 10 11: 25, 14
Gen 4, 1: 8, 9	Gen 10, 10: 16, 11	Gen 15, 12: 25, 21
Gen 4, 4 5: 8, 13	Gen 10, 11: 16, 21 26	Gen 15, 16: 25, 24
Gen 4, 6 7: 8, 23	Gen 10, 13 14: 16, 29	Gen 16, 2: 26, 3
Gen 4, 8: 9, 12	Gen 10, 14: 42, 11	Gen 16, 7: 26, 9
Gen 4, 15: 9, 16	Gen 10, 15—18: 17, 7	Gen 16, 11: 26, 12
Gen 4, 16: 9, 20	Gen 10, 19: 17, 26	Gen 16, 12: 26, 14
Gen 4, 25: 9, 26	Gen 10, 22: 18, 3	Gen 17, 3—5: 26, 21
Gen 4, 26: 10, 1	Gen 10, 23: 18, 9	Gen 17, 15: 27, 7
Gen 5, 2: 10, 8	Gen 10, 24 25: 18, 16	Gen 17, 16: 27, 22
Gen 5, 3: 10, 11	Gen 10, 26—29: 18, 22	Gen 17, 17: 28, 3
Gen 5, 4: 10, 16	Gen 11, 28: 18, 29	Gen 17, 19: 28, 5
Gen 5, 25—27: 10, 19	Gen 11, 28: 19, 9	Gen 17, 20: 32, 15
Gen 5, 29: 11, 18	Gen 11, 29: 19, 14	Gen 18, 6: 28, 15
Gen 6, 2: 11, 22	Gen 12, 4: 19, 23	Gen 18, 10: 28, 21

Gen 18, 12: 28, 26	Gen 26, 21: 42, 3	Gen 35, 16: 54, 21
Gen 18, 30: 29, 3	Gen 26, 22: 42, 9	Gen 35, 18: 55, 11
Gen 19, 8: 29, 12	Gen 26, 26: 42, 13	Gen 35, 19: 54, 28
Gen 19, 14: 29, 10	Gen 26, 32 33: 42, 19	Gen 35, 21: 55, 21
Gen 19, 21: 29, 21	Gen 27, 11: 43, 8	Gen 35, 27: 55, 33
Gen 19, 28: 29, 25	Gen 27, 15: 43, 12	Gen 36, 4: 56, 3
Gen 19, 30: 30, 3	Gen 27, 35: 43, 17	Gen 36, 11 12: 56, 20
Gen 19, 33: 30, 19	Gen 27, 40: 43, 22	Gen 36, 12: 56, 16
Gen 19, 36—38: 30, 23	Gen 28, 17: 43, 30	Gen 36, 19: 56, 5
Gen 20, 12: 31, 3	Gen 28, 19: 43, 29	Gen 36, 20: 56, 8
Gen 21, 9: 31, 9	Gen 29, 27: 44, 9	Gen 36, 22: 56, 15
Gen 21, 10: 31, 17	Gen 29, 30: 44, 16	Gen 36, 24: 56, 23
Gen 21, 14: 31, 19	Gen 29, 32: 44, 18 20	Gen 36, 33: 57, 14
Gen 21, 14: 32, 3	Gen 29, 33: 44, 23	Gen 36, 36: 57, 28
Gen 21, 15—17: 32, 5	Gen 29, 34: 44, 28	Gen 37, 3: 57, 18
Gen 21, 18: 32, 19	Gen 29, 35: 45, 6	Gen 37, 28: 57, 25
Gen 21, 22: 32, 23	Gen 30, 5 6: 45, 13	Gen 38, 5: 58, 11
Gen 21, 30 31: 32, 27	Gen 30, 7 8: 45, 19	Gen 38, 12: 58, 20
Gen 21, 34: 33, 11	Gen 30, 10 11: 45, 29	Gen 38, 14: 58, 25
Gen 22, 2: 33, 13	Gen 30, 12 13: 46, 7	Gen 38, 26: 58, 30
Gen 22, 3 4: 33, 27	Gen 30, 17 18: 46, 16	Gen 38, 29: 59, 4
Gen 22, 13: 34, 3	Gen 30, 19 20: 46, 26	Gen 38, 30: 59, 11
Gen 22, 14: 34, 22	Gen 30, 21: 47, 5	Gen 40, 1: 59, 16
Gen 22, 20—22: 34, 30	Gen 30, 32 33: 47, 11	Gen 40, 9 10: 59, 24
Gen 23, 2: 35, 20	Gen 30, 41 42: 49, 3	Gen 40, 16: 59, 28
Gen 23, 6: 36, 1	Gen 31, 7 8: 49, 27	Gen 41, 2: 59, 31
Gen 23, 16: 36, 5	Gen 31, 19: 50, 15	Gen 41, 16: 60, 8
Gen 24, 9: 36, 18	Gen 31, 21: 50, 20	Gen 41, 29: 60, 13
Gen 24, 22: 36, 25	Gen 31, 36 37: 40, 19	Gen 41, 43: 60, 22
Gen 24, 43: 37, 1	Gen 31, 41: 50, 24	Gen 41, 45: 61, 1
Gen 24, 59: 38, 5	Gen 31, 46 47: 50, 26	Gen 41, 50—52: 61, 13
Gen 24, 62 63: 38, 11	Gen 32, 2 3: 51, 6	Gen 43, 11: 61, 26
Gen 24, 65: 38, 21	Gen 32, 10 11: 51, 12	Gen 43, 34: 62, 3
Gen 25, 1—6: 38, 24	Gen 32, 28 29: 51, 18	Gen 44, 1 2: 62, 7
Gen 25, 3: 39, 16	Gen 32, 29: 51, 26	Gen 45, 9 10: 62, 12
Gen 25, 8: 39, 22	Gen 32, 30 31: 52, 24	Gen 45, 17: 62, 19
Gen 25, 13—18: 40, 14	Gen 33, 1—3: 52, 30	Gen 45, 21: 62, 23
Gen 25, 18: 40, 13	Gen 33, 17: 53, 6	Gen 46, 26 27: 63, 1
Gen 25, 21 22: 40, 25	Gen 33, 18: 53, 12	Gen 46, 27: 63, 10
Gen 25, 25: 40, 30	Gen 34: 66, 15	Gen 46, 28: 64, 18
Gen 25, 30: 41, 1	Gen 34, 20 21: 53, 26	Gen 47, 11: 64, 22
Gen 26, 12: 41, 6	Gen 34, 25: 54, 3	Gen 47, 31: 64, 25
Gen 26, 12 13: 41, 16	Gen 35, 6: 54, 7	Gen 48, 1: 65, 3
Gen 26, 17: 41, 20	Gen 35, 8: 54, 11	Gen 48, 2: 65, 12
Gen 26, 19: 41, 29	Gen 35, 10: 54, 16	Gen 48, 5 6: 65, 17

VIII

Gen 48, 6: 65, 33	Paral β 7, 1: 8, 20	Marc 6, 46: 38, 17
Gen 48, 7: 54, 24	Esther 2, 12 13: 20, 25	Luc 1, 6: 21, 24
Gen 48, 22: 66, 4 22	Iob 1, 1: 18, 12	Ioh 1, 3: 4, 1 4
Gen 49, 3 4: 66, 25	Iob 1, 1: 35, 4	Ioh 4, 5: 66, 8
Gen 49, 5 6: 67, 8	Iob 28, 20 21: 37, 14	Ioh 6, 51: 55, 10
Gen 49, 7: 67, 22	Iob 32, 2: 35, 15	Act 7, 14: 64, 4
Gen 49, 8: 67, 33	Psalm 40, 8: 4, 2	Rom 16, 20: 7, 15
Gen 49, 9: 68, 2	Psalm 46, 5: 68, 25	Eph 4, 8: 68, 10
Gen 49, 10: 69, 30	Psalm 65, 11: 62, 4	Petr α 2, 5: 38, 20
Gen 49, 11: 68, 13	Psalm 68, 19: 68, 10	Hebr 7, 3: 24, 18
Gen 49, 13: 69, 1	Psalm 72, 10: 16, 6	Uergil ecl 6, 9 10: 1, 22
Gen 49, 14 15: 68, 27	Psalm 82, 1: 11, 26	Uergil georg β 117: 15, 27
Gen 49, 17 18: 69, 14	Psalm 89, 33 34: 12, 6	Uergil georg β 150: 50, 13
Gen 49, 19: 69, 32	Psalm 104, 30: 4, 15	Uergil georg δ 176: 3, 9
Gen 49, 21: 70, 11	Psalm 110, 4: 24, 25	Uergil aeneid α 416 417: 15, 28
Gen 49, 22—26: 70, 25	Psalm 110, 7: 41, 23	Horat carm β 10, 11 12: 1, 19
Gen 49, 27: 71, 16	Psalm 132, 15: 62, 26	Iosephus <i>αρχαιολ</i> α 6, 1: 15, 4
Exod 1, 21: 26, 8	Psalm 143, 2: 21, 25	Iosephus <i>αρχαιολ</i> α 20, 2: 51, 21
Exod 2, 8: 37, 28	Eccl 1, 7: 13, 13	Iosephus <i>αρχαιολ</i> β 2: 2, 30
Exod 13, 18: 25, 26	Isai 7, 1: 35, 18	Quintilianus: 48, 20
Exod 32, 6: 31, 13	Isai 7, 14: 37, 9	Quintilianus: 1, 21
Deut 2, 22: 56, 12	Isai 7, 14: 38, 2	Tertullian contra Pra-
Deut 10, 22: 63, 28	Isai 39, 2: 61, 31	xeam 5: 3, 20
Iosue 13, 24: 70, 8	Isai 51, 17: 62, 10	Hilarius in expositione
Iosue 19, 1: 67, 26	Osee 4, 14: 12, 4	psalmi 2: 3, 21
Iudic 17, 5: 50, 18	Mich 4, 8: 55, 25	? : 3, 19
Reg α 9, 4: 22, 6	Ionas 1, 5: 5, 26	? : 4, 13
Reg γ 17, 7: 41, 24	Ambac 3, 17: 58, 18	? : 37, 23.
Reg γ 18, 38: 8, 21	Matth 1, 1: 36, 23	
Reg δ 4, 27: 37, 19	Matth 4, 15: 70, 23	
Paral α 2, 5: 59, 14	Matth 5, 14: 68, 24	
Paral α 4, 42: 67, 28	Matth 11, 25: 45, 11,	
Paral α 5, 11: 70, 8	Matth 13, 33: 28, 19	
Paral β 3, 1: 33, 22	Matth 14, 25: 4, 21	

1 Hieronymi hebraicae quaestiones in libro Geneseos.

Qui in principiis librorum debebam secuturi operis argumenta proponere, cogor prius respondere maledictis, Terentii quippiam sustinens, qui comoediarum prologos in defensionem sui scenis dabat. 5 urguebat enim cum Luscius Lanuinus, nostro Luscio similis, et quasi publici aerarii poetam furem criminabatur. hoc idem passus est ab aemulis et mantuanus uates, ut, cum quosdam uersus Homeri transtulisset ad uerbum, 'compilator ueterum diceretur. quibus 10 ille respondit magnarum esse uirium clauam Herculi extorquere de manu. sed et Tullius, qui in arce eloquentiae romanae stetit, rex oratorum et latinae linguae inlustrator, repetundarum accusatur a Graecis. non mirum ergo, si contra me paruum homunculum inmundi sues grunniant 15 et pedibus margaritas conculcent, cum aduersus doctissimos uiros et qui gloria inuidiam superare debuerant, lior exarserit. uerum hoc illis merito accidit, quorum in theatris, curia, contione, pro rostris eloquentia perlonabat: semper enim in propatulo fortitudo aemulos habet, *feriuntque sum-* 20 *mos fulgura montes*: me uero procul ab urbibus, foro, litibus, turbis remotum, *sic quoque* (ut Quintilianus ait) *latentem inuenit inuidia*. unde lectorem obsecro (*si quis tamen haec quoque, si quis captus amore leget*) ut in libris hebraicarum

19 Horat carm β 10, 11 12 | 21 Quintil? | 22 Uergil ecl 6, 9 10

1 Qui titulus praefixus sit ab Hieronymo ipso, nescio. incipit Liber questionum Hebraicarum φ, Sofronii Eusebii Hieronimi in Libris hebraicarum questionum. Incipit Prologus. ante se inauditis tam grecis quam Latinis β. in inscriptione cauent μγ. β in indice librorum uolumini praemisso Ieronimi Quaestiones in libro geneseos, φ eodem loco Liber quaestionum ebraicarum | 2 debebam βγμ, debeam φ | 2 secuturi βγ². secuturi γ¹, securi φ. secuti μ | 5 eum > μφ | 5 lustius φ | 5/6 lanuinus β¹γμφ, lanuinus β² | 6 lustio φ, lucio β | 7 emulo μ, cauda ad e serius addita et ante e litera radendo deleta | 14 immundae φ, inmundae μ | 15 aduersum φ

quaestionum, quos in omnem scripturam sanctam disposui
 scribere, non quaerat eloquentiam, non oratorum leporem,
 sed magis inimicis pro nobis ipse respondeat nouo operi
 ueniam concedendam. ut enim nos, humiles atque pauper-
 culi, nec habemus diuitias nec oblatas dignamur accipere,
 ita et illi nouerint non posse se notitiam scripturarum, id
 est diuitias Christi, cum mundi pariter habere diuitiis.
 studii ergo nostri erit uel eorum, qui de libris hebraicis
 uaria suspicantur, errores refellere uel ea, quae in latinis
 et graecis codicibus scaterere uidentur, auctoritati suae red-
 dere, etymologias quoque rerum, nominum atque regionum,
 quae in nostro sermone non resonant, uernaculae linguae
 explanare ratione. et quo facilius emendatio cognoscatur,
 ipsa primum, ut apud nos sunt, testimonia proponimus, et
 ex conlatione eorum, quae secuntur, quid in illis aut
 minus aut plus aut aliter sit, indicabimus. neque uero
 LXX interpretum, ut inuidi lacerant, errores arguimus,
 nec nostrum laborem illorum repraehensionem putamus,
 cum illi Ptolomaeo regi Alexandriae mystica quaeque in
 scripturis sanctis prodere noluerint et maxime ea, quae
 Christi aduentum pollicebantur, ne uiderentur Iudaei et
 alterum deum colere: quos ille Platonis sectator magni
 idcirco faciebat, quia unum deum colere dicerentur. sed
 et euangelistae et dominus quoque noster atque saluator
 nec non et Paulus apostolus multa quasi de ueteri testa-
 mento proferunt, quae in nostris codicibus non habentur:
 super quibus in suis locis plenius disseremus. ex quo per-
 spicuum est illa magis uera esse exemplaria, quae cum
 noui testamenti auctoritate concordant. accedit ad hoc quod
 quoque Iosephus, qui LXX interpretum proponit histo-

30 Iosephus αρχαιοι ιβ 2

14 proponimus βγ, proponemus μφ | 14 et > μφ | 15 secuntur βγ,
 sequentur μφ | 16 indicantia μφ | 17 interpretum ... errores βγ, interpre-
 tes ... erroris φ, interpretes ... errores μ | 17 lacerant βγμφ, latrant ε |
 20 sanctis > μφ | 29/30 hoc quod quoque iosephus γ, hoc quoque
 quod iosephus β, hoc quod Iosippus μ, hoc quod iosephus φ | 30. ponit μφ

1 riam, quinque tantum ab eis libros Moysi translatos refert,
 quos nos quoque confitemur plus quam ceteros cum hebrai-
 cis consonare. sed et hi, qui postea interpretes extiterunt,
 Aquilam loquor et Symmachum et Theodotionem, longe
 5 aliter habent quam nos legimus. ad extremum (quod etiam
 obtrectatores nostros placare potest) peregrinae merces tan-
 tum uolentibus nauigent: balsamum, piper et poma pal-
 marum rustici non emant. de Adamantiō autem sileo,
 cuius nomen (*si parua licet componere magnis*) meo nomine
 10 inuidiosius est, quod, cum in homiliis suis, quas ad uulgum
 loquitur, communem editionem sequatur, in tomis, id est
 in disputatione maiori, hebraica ueritate superatus et suorum
 circumdatus agminibus, interdum linguae peregrinae quaerit
 auxilia. hoc unum dico, quod uellem cum inuidia nominis
 15 eius habere etiam scientiam scripturarum, flocci pendens
 imagines umbrasque-laruarum, quarum natura esse dicitur
 terrere paruulos et in angulis garrire tenebrosis.

In principio fecit deus caelum et terram. plerique ae-
 stimant, sicut in altercatione quoque Iasonis et Papisci
 20 scriptum est et Tertullianus in libro contra Praxeam dispu-
 tat nec non Hilarius in expositione cuiusdam psalmi affir-
 mat, in hebraeo haberi *in filio fecit deus caelum et terram*:
 quod falsum esse rei ipsius ueritas comprobat. nam et
 LXX interpretes et Symmachus et Theodotion *in principio*
 25 transtulerunt et in hebraeo scriptum est *bresith*, quod Aquila
 interpretatur *in capitulo*, et non *baben*, quod appellatur *in*
flio. magis itaque secundum sensum quam secundum uerbi
 translationem de Christo accipi potest: qui tam in ipsa
 fronte Geneseos, quae caput librorum omnium est, quam

9 Uergil Georg δ 176 | 18 Genes 1, 1 | 19? | 20 Tertullian contra
 Praxeam 5 | 21 Hilarius in expositione psalmi 2

1 mosi φ | 7 nauigant μφ | 7 De adamantio βγ, Adamantio μ, De
 origene φ | 12 superatus βγμφ, stipatus ε | 16 naturae μ | 18 *praecedit*
in β Incipiunt hebraicę questiones In Libro Geneseos, *in γ* Incipiunt
 hebraicę questiones in libris geneseos | 16 deus fecit μφ | 17 altergatione
 φ | 25 bresith μ¹ | 26 beben μ | 29 omnium librorum β

etiam in principio Iohannis euangelistae caeli et terrae conditor approbatur. unde et in psalterio de se ipso ait in *capitulo libri scriptum est de me*, id est in principio Gene- seos, et in euangelio *omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil*. sed et hoc sciendum quod apud Hebraeos liber hic *bresith* uocatur, hanc habentes consuetudinem, ut uoluminibus ex principiis eorum nomina inponant.

Et spiritus dei ferebatur super aquas. pro eo, quod in nostris codicibus scriptum est *ferebatur*, in hebraeo habet *marahaefeth*, quod nos appellare possumus incubabat siue confouebat, in similitudinem uolucris oua calore animantis. ex quo intellegimus non de spiritu mundi dici, ut non nulli arbitrantur, sed de spiritu sancto, qui et ipse *uiuificator omnium* a principio dicitur. si autem *uiuificator*, consequenter et conditor. quod si conditor, et deus: *emittes enim* ait *spiritum tuum et creabuntur*.

Et congregationes aquarum uocauit maria. notandum quod omnis congregatio aquarum, siue salsae sint siue dulces, iuxta idioma linguae hebraicae maria nuncupentur. frustra igitur Porphyrius euangelistas ad faciendum ignorantibus miraculum eo, quod dominus super mare ambulauerit, pro lacu Genesareth mare appellasse calumniatur, cum omnis lacus et aquarum congregatio maria nuncupentur.

Et consummauit deus in die sexta opera sua, quae fecit. pro die sexta in hebraeo diem septimam habet. artabimus igitur Iudaeos, qui de otio sabbati gloriantur, quod iam tunc in principio sabbatum dissolutum sit, dum deus operatur in sabbato, complens opera sua in eo et benedicens ipsi diei, quia in illo uniuersa compleuerit.

Et plantauit dominus deus paradisum in eden contra orientem. pro paradiso hortum habet, id est *gan*. porro *eden* deliciae interpretantur, pro quo Symmachus transtulit para-

1 Ioh 1, 3 | 2 Psalm 40, 8 | 4 Ioh 1, 3 | 8 Gen 1, 2 | 13? | 15 Psalm 104, 30 | 17 Gen 1. 10 | 21 Matth 14, 25 | 24 Gen 2, 2 | 30 Gen 2, 8

2 ipse $\mu\phi$ | 6 habentium μ , abentium ϕ | 8 superferebatur super μ | 10 marahaefeth $\beta\gamma$, merefeth $\mu\phi$ | 14/15 consequenter $> \phi$ | 15 emittis μ | 19 nuncupantur β | 24 sexto $\beta\gamma$ | 25 sexto γ | 29 illo $\beta\gamma\mu\phi$

.1 disum florentem. nec non, quod sequitur, *contra orientem*
 in hebraeo *mimizra* scribitur, quod Aquila posuit ἀπὸ ἀρχῆ-
 θεν et nos ab exordio possumus dicere, Symmachus uero
 ἐκ πρώτης et Theodotion ἐν πρώτοις, quod et ipsum non
 5 orientem, sed principium significat. ex quo manifestissime
 comprobatur quod prius quam caelum et terram deus face-
 ret, paradisum ante condiderat, sicut et legitur in hebraeo
plantauerat autem dominus deus paradisum in eden à principio.

Nomen uni Fison. hunc esse Indiae fluuium Gangen
 10 putant.

Ubi est carbunculus et lapis prasinus. pro carbunculo et
 lapide prasino βδέλλιον et ὄνυχα alii transtulerunt.

Et sumpsit dominus deus hominem et posuit eum in paradiso
uoluptatis. pro uoluptate in hebraeo habet eden. ipsi igi-
 15 tur nunc LXX eden interpretati sunt uoluptatem, Sym-
 machus uero, qui paradisum paulo ante florentem transtu-
 lerat, hic posuit ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἀκτῆς, quod et
 ipsum amoenitatem et delicias sonat.

In quacumque autem die comederis ex eo, morte morieris.
 20 melius interpretatus est Symmachus dicens *mortalis eris.*

Et misit dominus deus ἐξοσιασιν super Adam. pro extasi,
 id est mentis excessu, in hebraeo habet thardema, quod
 Aquila καταφοράν, Symmachus κάρον, id est grauem et
 profundum soporem, interpretati sunt.

25 Denique sequitur *et dormiuit.* id ipsum uerbum et in
 . Ionae stertentis somno positum est.

9 Gen 2, 11 | 11 Gen 2, 12 | 13 Gen 2, 15 | 19 Gen 2, 17 | 21 Gen
 2, 21 | 25 Gen 2, 21 | 26 Ionas 1, 5

2 mimizra βγ, mecedem φ | 2/3 αρχηθεν frisingensis prior, αρχηον
 scaphusanus et berolinensis | 4 προτης berolinensis | 5 manifeste β | 11 Ibi
 φ | 12 bdellion et onix βγ: quae edidi, ex frisingensi priori | 15 nunc φ,
 > βγ | 16 florentem paulo ante φ | 18 εντωπαρადιςωτηςακτης frising-
 gensis prior, sed d in rasura manu prima: εντω πρωαιεωτεςακτης scap-
 husanus, εντωπρωαιεωτες ακτης berolinensis | 22 εξοσιασιν frisingensis
 prior, extasin γβ², > β¹ | 23 thardema φ, tardema βγ | 24 katororan
 βγ, karon β, garon γ: frisingensis prior hoc loco literis graecis ita utitur,
 ut Graeci ipsi correctius pingere uix potuissent

Hoc nunc os ex ossibus meis et caro ex carne mea: haec 1
uocabitur mulier, quoniam ex uiro sumpta est. non uidetur
in graeco et in latino sonare, cur mulier appelletur, quia
ex uiro sumpta sit, sed ἐτυμολογία in hebraeo sermone ser-
uatur. uir quippe uocatur his et mulier hissa. recte igitur 5
ab his appellata est mulier hissa. unde et Symmachus pul-
chre ἐτυμολογίαν etiam in graeco uoluit custodire dicens
haec uocabitur ἀνδρίς, ὅτι ἀπὸ ἀνδρός ἐλήμφθη, quod nos
latine possumus dicere: haec uocabitur uirago, quia ex uiro
sumpta est. porro Theodotion aliam etymologiam suspicatus 10
est dicens haec uocabitur assumptio, quia ex uiro sumpta
est. potest quippe hissa secundum uarietatem accentus et
assumptio intellegi.

Serpens autem erat sapientior cunctis bestiis super terram.
 pro sapiente in hebraeo habet *arom*, quod Aquila et Theo- 15
 dotion *πανοῦργον* interpretati sunt, hoc est nequam et uersip-
 pellem. magis itaque ex hoc uerbo calliditas et uersutia
 quam sapientia demonstratur.

Et audierunt uocem domini dei ambulantis in paradiso ad
uesperam. in plerisque codicibus Latinorum pro eo, quod 20
hic posuimus ad uesperam, post meridiem habet: quia τὸ
δειλινὸν graecum sermonem ad uerbum transferre non pos-
sumus: pro quo in hebraeo scriptum est barua haium, quod
Aquila interpretatus est τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, id est in
uento diei, Symmachus uero διὰ πνεύματος ἡμέρας, id est 25

1 Gen 2. 23 | 14 Gen 3, 1 | 19 Gen 3, 8

3 resonare φ | 5 hys βγ | 5 hyssa β | 6 hyssa β | 8 ἀνδρείοτιπιο
 ἀνδρὸς ἀνὴρ φεν *frisingensis*, cuius м hic et in sequentibus *AA* similius
 est quam м: ἀνδρείοτιπιο · ἀλωανα πορσαίοθε *scaphusanus*: ἀνδρείοτιπιο
 ἀλω ἀνδρὸς αἰοθε *berolinensis* | 9 haec uocabitur > φ | 14 cunctis βγ,
 omnibus μφ | 15 arom βγ, αἰομ μ, αρομν φ | 16 πανοῦργον *berolinen-*
sis et scaphusanus, πανοῦριον *frisingensis prior* |
 21 habetur β | 21/22 τοβιαενον *berolinensis*, τοβιαενον · *scaphusanus*,
 τοβιαενον *frisingensis prior* | 23 barua haium βγ, λαροσαομ φ |
 24 τωανεμωθεHC · εμερAC *berolinensis*, τωανεμωθCμερAC *scaphusanus*.
 τωανεμωθCμερAC *frisingensis prior* | 25 διαλνεμαθOC · ημηρAC *bero-*
linensis, αἰαννευμαθOC · ημηρAC *scaphusanus*, διαλνεμαθOCμερAC *fri-*
singensis prior

1 per spiritum diei, porro Theodotion manifestius ἐν τῷ πνεύ-
ματι πρὸς κατάψυξιν τῆς ἡμέρας, ut meridiano calore trans-
acto refrigerium aurae spirantis ostenderet.

Super pectus tuum et uentrem tuum ambulabis. uentrem
5 LXX interpretes addiderunt: ceterum in hebraeo pectus
tantum habet, ut calliditatem et uersutias cogitationum
eius aperiret: quod omnes gressus ipsius nequitiae essent
et fraudis.

Sed et id, quod sequitur, *terram manducabis*, pro terra
10 *afar* scriptum est, quod nos fauillam possumus dicere et
pulerem.

Ipsa seruabit caput tuum, et tu seruabis eius calcaneum.
melius habet in hebraeo *ipse conteret caput tuum, et tu con-*
teres eius calcaneum, quia et nostri gressus praepediuntur
15 a colubro et *dominus conteret satanan sub pedibus nostris*
uelociter.

Multiplicans multiplicabo tristitias tuas et gemitus tuos.
pro tristitia et gemitu in hebraeo *dolores et conceptus* habet.

Et ad uirum conuersio tua. pro conuersione Aquila
20 societatem, Symmachus appetitum uel impetum transtulerunt.

Maledicta terra in operibus tuis. opera hic non ruris
colendi, ut plerique putant, sed peccata significant, ut in
hebraeo habet. et Aquila non discordat dicens *maledicta*
humus propter te, et Theodotion *maledicta adama in trans-*
25 *gressione tua.*

Et uocauit Adam nomen uxoris suae uitam, quia ipsa
est mater omnium uiuentium. quare Eua uita sit appellata,
demonstrat eo, quod sit mater omnium uiuentium. Eua
quippe transfertur in uitam.

30 *Et eiecit Adam et habitare fecit contra paradysum uo-*
luptatis. et statuit cherubin et flammeam romphaeam, quae
uertitur ad custodiendam uiam ligni uitae. alius multo sen-

4 Gen 3, 14 | 9 Gen 3, 14 | 12 Gen 3, 15 | 15 Rom 16, 20 |
17 Gen 3, 16 | 19 Gen 3, 16 | 21 Gen 3, 17 | 26 Gen 3, 20 | 30 Gen 3, 24

2 τῆς > γ | 7 omnis . . . esset φ | 10/11 possumus et puluerem dicere φ |
22 significat μφ | 27 eua id est uita φ | 28 eo > φ | 29 transfertur in
uitam βμφ, uita interpretatur γ

sus in hebraeo est quam hic intellegitur. ait enim *et eiecit 1 Adam (haud dubium quin dominus) et habitare fecit ante paradisum uoluptatis cherubin et flammeum gladium, qui uerteretur et custodiret uiam ligni uitae. non quod ipsum Adam, quem eiecerat deus, habitare fecerit contra paradisum uolu-* 5 *ptatis, sed quod illo eiecto ante fores paradisi cherubin et flammeum gladium posuerit ad custodiendum paradisi uestibulum, ne quis posset intrare.*

Et concepit et peperit Cain et dixit Adquisiui (siue pos- 10 *sed)* *hominem per deum. Cain adquisitio siue possessio inter-* 10 *pretatur, id est κτήσις, unde etymologiam ipsius exprimens ait canithi, id est possedi, hominem per deum.*

Et respexit deus super Abel et super munera eius, super Cain autem et super sacrificia eius non respexit. et contristatus est Cain ualde. unde scire poterat Cain quod fratris eius 15 *munera suscepisset deus et sua repudiasset, nisi illa interpretatio uera est, quam Theodotion posuit et inflammauit dominus super Abel et super sacrificium eius, super Cain uero et super sacrificium eius non inflammauit? ignem autem ad sacrificium deuorandum solitum uenire de caelo et in dedi-* 20 *catione templi sub Salomone legimus et quando Helias in monte Carmeli construxit altare.*

Et dixit dominus ad Cain Quare concidit uultus tuus? nonne si recte offeras, non recte autem diuidas, peccasti? quiesce, ad te conuersio eius: et tu dominaberis eius. neces- 25 *sitate compellimur in singulis diutius inmorari, siquidem et nunc multo alius in hebraeo quam in LXX translatoribus sensus est ait enim dominus ad Cain Quare irasceris et quare concidit uultus tuus? nonne si bene egeris, dimittetur tibi, et si non bene egeris, ante fores peccatum tuum sedebit, et ad te* 30 *societas eius: sed tu magis dominare eius. quod autem dicit, hoc est. quare irasceris et inuidiae in fratrem liuore cru-*

9 Gen 4, 1 | 13 Gen 4, 4 5 | 20 Paral β 7, 1 | 21 Reg γ 18, 38 | 23 Gen 4, 6 7

4 et 6 quo φ | 11 κτήσις berolinensis, κτήσις frisingensis prior, κτήσις scaphusanus | 12 canith φ | 15 poterat βγ, potuit μφ | 15 eius + μφ | 17 est γφ, sit β, esset μ | 22 carmelo μφ

1 ciatus, uultum demittis in terram? nonne si bene feceris,
 dimittetur tibi omne delictum tuum, siue, ut Theodotion ait,
acceptabile erit, id est munus tuum suscipiam, ut suscepi
 fratris tui? quod si male egeris, ilico peccatum ante
 5 uestibulum tuum sedebit, et tali ianitore comitaberis. uerum
 quia liberi arbitrii es, moneo ut non tui peccatum, sed tu
 peccato domineris. quod autem in LXX interpretibus fecit
 errorem, illud est, quia peccatum, id est *hatath*, in hebraeo
 generis masculini est, in graeco feminini, et qui interpre-
 10 tati sunt, masculino illud, ut erat in hebraeo, genere
 transtulerunt.

Et dixit Cain ad Abel fratrem suum. subauditur: ea,
 quae locutus est dominus. superfluum ergo est quod in
 Samaritanorum et nostro uolumine reperitur *transeamus in*
 15 *campum.*

Omnis qui occiderit Cain, septem uindictas exsoluet. pro
 septem uindictis Aquila *septemplexiter* interpretatus est, Sym-
 machus *septimum*, Theodotion *per hebdomadem*: super quo
 capitulo extat epistula nostra ad episcopum Damasum.

20 *Et habitauit in terra Naid.* quod LXX Naid transtule-
 runt, in hebraeo *Nod* dicitur, et interpretatur *σαλευόμενος*,
 id est instabilis et fluctuans ac sedis incertae. non est
 igitur terra Naid, ut uulgus nostrorum putat, sed expletur
 sententia dei, quod huc atque illuc uagus et profugus ober-
 25 rauit.

*Et uocauit nomen eius Seth: Suscitauit enim mihi deus
 semen aliud pro Abel, quem occidit Cain.* Seth proprie *ῥέσις*,
 id est positio, dicitur. quia igitur posuerit eum deus pro
 Abel, propterea Seth, id est positio, appellatur. denique
 30 Aquila *et uocauit inquit nomen eius Seth dicens quia Po-
 suit mihi dominus semen alterum.*

12 Gen 4, 8 | 16 Gen 4, 15 | 20 Gen 4, 16 | 26 Gen 4, 25

1 demittis φ, dimittis βγ | 8 haiath γ, harath β, attath φ | 14 et
 in nostro φ | 18 eptomadem β, eptomadem γ, eptomadem φ | 21 Sale-
 uomenus μ | 24/25 oberrauit βγ, oberrarit φ et fortasse μ¹, oberrarit
 μ² | 27 οεεεεεο *frisingensis prior*

*Et uocauit nomen eius Enos: hic sperauit inuocare nomen 1
domini dei. quo modo Adam homo interpretatur, ita et
Enos iuxta hebraeae linguae uarietatem homo uel uir dicitur.
et pulchre, quia hoc uocabulum habuit, de eo scriptum est tunc
initium fuit inuocandi nomen domini: licet 5
plerique Hebraeorum aliud arbitrentur quod tunc primum in
nomine domini et in similitudine eius fabricata sint idola.*

*Uirum et mulierem fecit eos, et benedixit eos, et uocauit
nomen eorum Adam, id est homo. hominis autem nomen
tam uiro quam feminae conuenit. 10*

*Uixit autem Adam CC et XX annos, et genuit ad imaginem
et similitudinem suam, et uocauit nomen eius Seth.
sciendum quod usque ad diluuium, ubi in nostris codicibus
CC et quod excurrit annorum genuisse quis dicitur,
in hebraeo habeat C annos et reliquos, qui secuntur. 15*

*Fuerunt autem dies Adam, postquam genuit Seth, DCC anni.
quia in CC errauerat, consequenter hic posuit DCC, cum in
hebraeo hic habeat DCCC et supra C.*

*Et uixit Mathusalam annis CLXVII et genuit Lamech. et
uixit Mathusala, postquam genuit Lamech, annos DCCCII et genuit 20
filios et filias. et fuerunt omnes dies Mathusala, quos uixit, anni
DCCCCLXVIII, et mortuus est. famosa quaestio et disputatione
omnium ecclesiarum uentilata quod iuxta diligentem subputationem
XIII annos post diluuium Mathusala uixisse referatur. etenim
cum esset Mathusala annorum CLXVII, genuit 25
Lamech. rursum Lamech, cum esset annorum CLXXXVIII,
genuit Noe. et fiunt usque ad diem natiuitatis Noe anni
uitae Mathusala CCCLV. sexcentesimo autem anno uitae
Noe diluuium factum est. ac per hoc habita subputatione*

1 Gen 4, 26. | 8 Gen 5, 2 | 11 Gen 5, 3 | 16 Gen 5, 4 | 19 Gen
5, 25 — 27

7 sint $\gamma\phi$, sunt β | 8 benedixit eis $\mu\phi$ | 11 post genuit prima manu
in margine > filium β | 19 nomen מְרִשֵׁתָהּ quo modo in codicibus exhibeatur,
mea referre nil interest neque curo exponere quo modo numeri in ϕ
scribantur, cuius sescentessimus decim cetera procul dubio ex aliis codicibus
aetate paribus iam nota sunt | 23 ecclesiarum omnium $\mu\phi$ | 26 esset
c. LXXXVIII, annorum β

1 per partes, DCCCCLV anno Mathusalae diluuium fuisse
 conuincitur. cum autem supra DCCCCLXVIII annis uixisse
 sit dictus, nulli dubium est XIII eum annos uixisse post
 diluuium. et quo modo uerum est quod octo tantum animae
 5 in arca saluae factae sunt? restat ergo ut quomodo in ple-
 risque, ita et in hoc sit error in numero. siquidem et in
 hebraeis et Samaritanorum libris ita scriptum repperi *et*
uixit Mathusala CLXXXVII annis et genuit Lamech. et
uixit Mathusala, postquam genuit Lamech, DCCLXXXII
 10 *annos, et genuit filios et filias. et fuerunt omnes dies Mathu-*
salae anni DCCCCLXVIII, et mortuus est. et uixit Lamech
CLXXXII annos et genuit Noe. a die ergo natiuitatis
 Mathusalae usque ad diem natiuitatis Noe sunt anni
 CCCLXIX: his adde DC annos Noe, quia in sexcentesimo
 15 uitae eius anno diluuium factum est: atque ita fit, ut
 DCCCCLXIX anno uitae suae Mathusala mortuus sit, eo
 anno quo coepit esse diluuium.

*Et uocauit nomen eius Noe dicens Iste requiescere nos
 faciet ab operibus nostris. Noe requies interpretatur. ab eo*
 20 *igitur, quod sub illo omnia retro opera quieuerunt per di-*
luuium, appellatus est requies.

Uidentes autem filii dei filias hominum quia bonae sunt.
 uerbum hebraicum *eloim* communis est numeri: et deus
 quippe et di similiter appellantur: propter quod Aquila
 25 plurali numero filios *deorum* ausus est dicere, deos intelle-
 gens sanctos siue angelos. *deus enim stetit in synagoga deo-*
rum: in medio autem deos discernit. unde et Symmachus
 istius modi sensum sequens ait *uidentes filii potentium filias*
hominum et reliqua.

30 *Et dixit dominus deus Non permanebit spiritus meus in*
hominibus istis in aeternum, quia carnes sunt. in hebraeo
 scriptum est *non iudicabit spiritus meus homines istos in sem-*
piternum, quoniam caro sunt: hoc est, quia fragilis est in
 homine condicio, non eos ad aeternos seruabo cruciatus,

18 Gen 5, 29 | 22 Gen 6, 2 | 26 Psalm 82, 1 | 30 Gen 6, 3

34 conditio βγφ

sed hic illis restituam quod merentur. ergo non seuerita- 1
tem, ut in nostris codicibus legitur, sed clementiam dei
sonat, dum peccator hic pro suo scelere uisitur. unde et
iratus deus loquitur ad quosdam *non uisitabo filias eorum,*
cum fuerint fornicatae, et sponas eorum, cum adulterauerint. 5
et in alio loco *uisitabo in uirga iniquitates eorum et in fla-*
gellis peccata eorum, uerumtamen misericordiam meam non
auferam ab eis.

Porro ne uideretur in eo esse crudelis, quod peccanti-
bus locum poenitentiae non dedisset, adiecit *sed erunt* 10
dies eorum CXX anni, hoc est habebunt CXX annos ad
agendam poenitentiam. non igitur humana uita, ut multi
errant, in CXX annos contracta est, sed generationi illi
CXX anni ad poenitentiam dati sunt: siquidem inuenimus
quod post diluuium Abraham uixerit annos CLXXV et 15
ceteri amplius CC et CCC annis. quia uero poenitentiam
agere contempserunt, noluit deus tempus expectare decre-
tum: sed XX annorum spatiis amputatis, induxit diluuium
anno centesimo agenda poenitentiae destinato.

Gigantes autem erant super terram in diebus illis: et 20
post haec quo modo ingrediebantur filii dei ad filias hominum,
et generabant eis. illi erant gigantes a saeculo, homines nomi-
nati. in hebraeo ita habet cadentes erant in terra in diebus
illis, id est niflim. et post haec ut ingrediebantur filii deo-
rum ad filias hominum, et generabant eis: hi erant fortes a 25
principio, uiri nominati. pro cadentibus siue gigantibus ui-
olentos interpretatus est Symmachus. et angelis et sancto-
rum liberis conuenit nomen cadentium.

Noe uir iustus atque perfectus in generatione sua, deo
placuit. signanter ait in generatione sua, ut ostenderet non 30
iuxta iustitiam consummatam, sed iuxta generationis suae
eum iustum fuisse iustitiam. et hoc est, quod in hebraeo
dicitur Noe uir iustus, perfectus erat in generationibus suis:
cum deo ambulabat Noe: hoc est illius uestigia sequebatur.

4 Osee 4 14 | 6 Psalm 89, 33 34 | 10 Gen 6, 3 | 20 Gen 6, 4 |
29 Gen 6, 9

9 quo φ | 12 igitur $\gamma\mu\varphi$, enim β | 24 niflim β , nisisim γ , annafllim φ

1 *Fac tibi arcam de lignis quadratis. pro quadratis-lignis bituminatis legimus in hebraeo.*

Colligens facies arcam et in cubito consummabis eam de-super. pro eo, quod est colligens facies arcam, in hebraeo
 5 *habet meridianum facies arcae, quod manifestius interpreta-tus est Symmachus dicens διαφανές, hoc est dilucidum, facies arcae, uolens fenestram intellegi.*

*Et quieuit aqua et reuelati sunt fontes abyssi et cata-
 ctae caeli. pro reuelatis fontibus clausos et obturatos omnes*
 10 *interpretes transtulerunt. et pro eo, quod sequitur cessauit aqua super terram et reliqua, scriptum est et reuersae sunt aquae de terra, euntēs et reuertentes. nota secundum Eccle-siasten quod omnes aquae atque torrentes per occultas uenas ad matricem abyssum reuertantur.*

15 *Post quadraginta dies aperuit Noe ostium arcae, quod fecit, et emisit coruum, et egressus non rediit ad eum, donec siccaretur aqua de terra. pro ostio fenestra scripta est in hebraeo. et de coruo aliter dicitur emisit coruum et egres-sus est exiens et reuertens, donec siccarentur aquae de terra.*

20 *Et erant filii Noe, qui egressi sunt de arca, Sem, Cham et Iafeth. frequenter LXX interpretes, non ualentes heth literam, quae duplicem aspirationem sonat, in graecum sermonem uertere, chi graecam literam addiderunt, ut nos docerent in istius modi uocabulis aspirare debere: unde et in*
 25 *praesenti colo Cham transtulerunt pro eo quod est Ham, a quo et Aegyptus usque hodie Aegyptiorum lingua Ham dicitur.*

Dilatet deus Iafeth, et habitet in tabernaculis Sem. de Sem Hebraei, de Iafeth populus gentium nascitur. quia
 30 *igitur lata est multitudo credentium, a latitudine, quae Iafeth dicitur, latitudo nomen accepit. quod autem ait et habitet in tabernaculis Sem, de nobis prophetatur, qui in eruditione et scientia scripturarum eiecto Israhele uersamur.*

1 Gen 6, 14 | 3 Gen 6, 16 | 8 Gen 8, 1 2 | 10 Gen 8, 3 | 13 Ecl
 1, 7 | 15 Gen 8, 6 7 | 20 Gen 9, 18 | 28 Gen 9, 27

6 διαφανας frisingensis prior | 16 reddiuit φ | 19 et non reuertens
 β^a | 25 colo φ, loco βγ

Et facti sunt omnes dies Noe DCCCCL anni. ecce post 1 diluuium CCCL annis uixit Noe. ex quo perspicuum est CXX annos generationi illi, ut supra diximus, ad poenitentiam datos et non uitae mortalium constitutos.

Filii Iafeth Gomer et Magog et Madai et Iauan et Thu- 5 bal et Mosoch et Thiras. Iafeth filio Noe nati sunt septem filii, qui possederunt terram in Asia ab Amano et Tauro Syriae Coeles et Ciliciæ montibus usque ad fluuium Tanain, in Europa uero usque ad Gadira, nomina locis et gentibus relinquentes: e quibus postea inmutata sunt plurima, cetera 10 permanent ut fuerunt. sunt autem Gomer Galatae, Magog Scythae, Madai Medi, Iauan Iones, qui et Graeci (unde et mare ionium), Thubal Iberi, qui et Hispani, a quibus Celtiberi, licet quidam Italos suspicentur: Mosoch Cappadoces, unde et urbs usque hodie apud eos Mazaca dicitur (porro 15 LXX interpretes Captorim Cappadoces arbitratur): Thiras Thraces, quorum non satis inmutatum uocabulum est. scio quendam Gog et Magog tam de praesenti loco quam de Ezechiel ad Gothorum nuper in terra nostra uagantium historiam rettulisse: quod utrum uerum sit, proelii ipsius 20 fine monstratur. et certe Gothos omnes retro eruditi magis Getas quam Gog et Magog appellare consueuerant. hae itaque septem gentes, quas de Iafeth uenire stirpe memorauit, ad aquilonis partem habitant.

Filii Gomer Ascenez et Rifath et Thogorma. Ascenez 25 Graeci Reginos uocant, Rifath Paphlagonas, Thogorma Phrygas.

Filii Iauan Elisa et Tharsis, Cethim et Dodanim. ab his diuisae sunt insulae nationum in terris suis, uir secundum

1 Gen 9, 29 | 5 Gen 10, 2 | 25 Gen 10, 3 | 28 Gen 10, 4 5

5 uide Lagardii *gesammelte abhandlungen locis in indice indicatis et de Magog eiusdem Beiträge zur baktrischen lexikographie* 72 | 13 hiberi $\beta\gamma\varphi$ | 15 Mazaca ζ . cf *Mosen chorenensem, qui Mažak et Mažah scribit.* mazeca $\gamma\varphi$, mazecha β | 16 captorim $\beta\gamma$, chaptoriim φ | 17 inmutatum uocabulum est γ , uocabulum inmutatum est β | 19 iezechiel φ | 19 uagantium $\beta\gamma$, bacchantium φ | 21 monstrabitur φ | 22 consueuerant $\beta\gamma$, consuerunt φ | 25 aschenech β , ascenez γ [z antiquum illud ^{eh} simile], aschanaz φ | 25 rifan φ | 25 gothorma φ

1 *linguam suam et cognationem suam et gentem suam.* de Ionibus, id est de Graecis, nascuntur Elisei, qui uocantur Aeolides: unde et quinta lingua Graeciae aeolis appellatur, quam illi uocant *πέμπτην διάλεκτον*. Tharsis Iosephus Cili-
 5 cas arbitratur, ὅ aspirationis literam uitiose a posteris in tau dicens fuisse corruptam: unde et metropolis eorum ciuitas Tarsus appellatur, Paulo apostolo gloriosa. Cethim Citii, a quibus hodieque urbs Cypri Citium nominatur. Dodanim Rhodii: ita enim LXX interpretes transtulerunt.
 10 legamus Uarronis de antiquitatibus libros et Sinnii Capitonis et graecum Phlegonta ceterosque eruditissimos uiros, et uidebimus omnes poene insulas et totius orbis litora terrasque mari uicinas graecis accolis occupatas, qui (ut supra diximus) ab Amano et Tauro montibus omnia
 15 maritima loca usque ad oceanum possedere britannicum.

Filii Cham Chus et Mesraim et Fut et Chanaan. Chus usque hodie ab Hebraeis Aethiopia nuncupatur, Mesraim Aegyptus, Fut Libyes, a quo et Mauritaniae fluius usque in praesens Fut dicitur omnisque circa eum regio futensis.
 20 multi scriptores tam graeci quam latini huius rei testes sunt. quare autem in una tantum climatis parte antiquum Libyae nomen resederit et reliqua terra uocata sit Africa, disserere non huius loci nec temporis est. porro Chanaan optinuit terram, quam Iudaei deinceps possederunt, eiectis
 25 Chananaeis.

Filii Chus Saba et Euila, Sabatha, Rehema, Sabathaca. Saba, a quo Sabaei: de quibus Uergilius *solis est thurea uirga Sabaeis*. et alibi *centumque sabaeo thure calent arae*. Euila Gaetuli: in parte remotioris Africae, heremo
 30 cohaerentes. Sabatha, a quo Sabatheni, qui nunc Astabari nominantur. Rehema uero et Sabathaca paulatim antiqua

4 Iosephus *αρχ α 6, 1* | 16 Gen 10, 6 | 26 Gen 10, 7 | 27 Uergil georg β 117 | 28 Uergil aeneid α 416 417

4 uocantur *post διαλεκτον frisingensis prior* | 4 *πεμθηναταεκεον berolinensis, ΠΕΜΤΗΝΑΤΑΕΚΕΤΟΝ scaphusanus* | 6 tau βγ, ταν φ | 27 uirgilius βγφ

uocabula perdidere, et quae nunc pro ueteribus habeant, 1
ignoratur.

Filii Rehema Saba et Dadan. hic Saba per sin lite-
ram scribitur, supra uero per samech, a quo diximus ap-
pellatos Sabaeos. interpretatur ergo nunc Saba Arabia. 5
nam in septuagesimo primo psalmo, ubi nos habemus *reges*
Arabum et Saba munera offerent, in hebraeo scriptum est
reges Saba et Saba: primum nomen per sin, secundum per
samech. Dadan gens est Aethiopiae in occidentali plaga.

Et Chus genuit Nemrod. iste coepit esse potens in terra. 10
et post paululum *et fuit inquit caput regni ipsius Babel et*
Arach et Achad et Chalanne in terra Sennaar. Nemrod filius
Chus arripuit insuetam primus in populo tyrannidem regna-
uitque in Babylone, quae ab eo, quod ibi confusae sunt
linguae turrin aedificantium, Babel appellata est. Babel 15
enim interpretatur confusio. regnauit autem et in Arach,
hoc est in Edessa, et in Achad, quae nunc dicitur Nisibis,
et in Chalanne, quae postea uerso nomine a Seleuco rege
est dicta Seleucia, uel certe, quae nunc *Κτησιφών* appel-
latur. 20

De terra illa exiit Assur et aedificauit Niniuen et Roo-
both ciuitatem. de hac terra Assyriorum pullulauit impe-
rium, quod ex nomine Nini Beli filii Ninum condiderunt,
urbem magnam, quam Hebraei appellant Niniuen. ad cuius
uel ruinam uel poenitentiam tota Ionae pertinet propheta. 25
quod autem ait *Niniuen et Rooboth ciuitatem*, non putemus
duas esse urbes: sed quia Rooboth plateae interpretantur,
ita legendum est *et aedificauit Niniuen et plateas ciuitatis.*

Et Mesraim genuit Ludim et Ananim et Labaim et Ne-
fthum et Fetrosim et Chasloim, e quibus egressi sunt Philistiim 30
et Captorim. exceptis Labaim, a quibus Libyae postea nomi-

3 Gen 10, 7 | 6 Psalm 72, 10 | 10 Gen 10, 8 | 11 Gen 10, 10 |
21 Gen 10, 11 | 26 Gen 10, 11 | 29 Gen 10, 13 14

3 dadan γφ, dedan β | 8 et Saba > βγ, habet φ | 14 populo βγ,
populos φ | 16 turrem μφ | 17 edissa βγ, aedissa φ, aedessa μ |
19 ΚΙΝΙΦΩΝ *berolinensis*, ΚΙΝΙΦΩΝ *scaphusanus* | 23 qui φ | 24 26 ni-
neuen μφ | 28 nineuen φ | 31 *hoc loco* laabim φ

1 nati sunt, qui prius Futhi uocabantur, et Chasloim, qui
deinceps Philistiim appellati sunt, quos nos corrupte Pa-
laestinos dicimus, ceterae sex gentes ignotae nobis sunt,
quia bello aethiopico subuersae usque ad obliuionem prae-
5 teritorum nominum peruenerunt. possederunt autem terram a
Gaza usque ad extremos fines Aegypti.

*Et Chanaan genuit Sidona primogenitum suum et Chettaeum
et Iebusaeum et Amorraeum et Gergesaeum et Euaeum et
Aracaeum et Sinaeum et Aradium et Samaraeum et Amathaeum.*

10 de Chanaan primus natus est Sidon, a quo urbs in Phoe-
nice Sidon uocatur. dein Aracaeus, qui Arcas condidit,
oppidum contra Tripolim in radicibus Libani situm. a quo
haud procul alia ciuitas fuit nomine Sini, quae postea uario
euentu subuersa bellorum, nomen tantum modo loco
15 pristinum reseruauit. Aradii sunt, qui Aradum insulam
possederunt, angusto freto a Phoenicis litore separatam.
Samarai Emissa nobilis Syriae Coeles ciuitas. Amath
usque ad nostrum tempus tam a Syris quam ab Hebraeis
ita, ut apud ueteres dicta fuerat, appellatur: hanc Macedo-
20 nes, qui post Alexandrum in oriente regnauerunt, Epipha-
niam nuncupauerunt. non nulli Antiochiam ita appellatam
putant. alii, licet non uere, tamen opinionem suam quasi
ueri simili uocabulo consolantes, Emass primam ab Antiochia
mansionem Edessam pergentibus appellari putant et eandem
25 esse, quae apud ueteres dicta sit Emath.

*Et fuit terminus Chananaeorum a Sidone donec uenias
in Gerara usque ad Gazam pergentibus Sodomam et Gomorra-
ram et Adamam et Seboim usque ad Lecem.* quia ceterae
ciuitates, Sidon uidelicet et Gerara et Sodoma et Gomorra
30 et Adama et Seboim, notae sunt omnibus, hoc tantum ad-
notandum uidetur quod Lece ipsa sit, quae nunc Callirhoe

7 Gen 10, 15—18 | 26 Gen 10, 19

1 futhi $\beta\gamma$, futei φ | 9 asinaeum φ | 11 dein $\beta\varphi$, deinde γ |
13 haut β , haud γ , hau φ | 17 aemath φ | 23 emass $\beta\gamma$, emass φ |
24 edessam γ , edissam β , aedissam φ | 25 dictas itemathi φ , *puncto
serius ante e addito* | 28 lecem $\beta\gamma\varphi$. | 31 lece $\beta\gamma\varphi$ | 31 callirhoe $\beta\gamma$, galli
rohe φ

dicitur, ubi aquae calidae prorumpentes in mare mortuum 1 defluunt.

Filii Sem Elam et Assur et Arfaxad et Ludim et Aram. hi ab Euphrate fluuio partem Asiae usque ad indicum oceanum tenent. est autem Elam, a quo Elamitae principes 5 Persidis. de Assur aute iam dictum est quod Ninum urbem condiderit. Arfaxad, a quo Chaldaei. Ludim, a quo Lydia. Aram, a quo Syri: quorum metropolis est Damascus.

Filii Aram Hus et Ul et Gether et Mes. Hus, Trachonitidis et Damasci conditor, inter Palaestinam et Coelen 10 Syriam tenuit principatum, a quo LXX interpretes in libro Iob, ubi in hebraeo scribitur *terra Hus*, regionem Ausitidem quasi Husitidem transtulerunt. Ul, a quo Armenii. Gether, a quo Acarnanii seu Cari. porro Mes, pro quo LXX interpretes Mosoch dixerunt, qui nunc uocantur Maeones. 15

Arfaxad genuit Sela, et Sela genuit Heber. ex Heber nati sunt duo filii: nomen uni Phaleg, quia in diebus eius diuisa est terra, et nomen fratris eius Iectan. Heber, a quo Hebraei, uaticinio quodam filio suo Phaleg nomen inposuit, qui interpretatur diuisio, ab eo, quod in diebus eius lin- 20 guae in Babylone diuisae sunt.

Iectan genuit Helmodath et Salef et Asermoth et Iare et Aduram et Uzal et Decla, Ebal, Abimahel, Seba, Ofir, Euila, Jobab. harum gentium posteriora nomina inuenire non potui, sed usque in praesens, quia procul a nobis sunt, uel 25 ita uocantur ut primum, uel quae immutata sunt, ignorantur. possederunt autem a Cophene fluuio omnem Indiae regionem, quae uocatur Ieria.

Et mortuus est Aran ante patrem suum in terra, qua natus est, in regione Chaldaeorum. pro eo, quod legimus in 30

3 Gen 10, 22 | 9 Gen 10, 23 | 12 Iob 1, 1 | 16 Gen 10, 24 25 | 22 Gen 10, 26—29 | 29 Gen 11, 28

3 ludim βγ, ludi φ | 7 ut 3 | 9 hus utroque loco βγ, us φ | 12 terram us φ | 13 usitidem β²γφ, utidem β¹ | 14 acarnanii βγ, carnani φ | 16 ex βγ, et φ | 18 iectan βγ, gecthan φ | 22 Iectan β, Sectan γ, Jecthan φ | 22 helmodath βγ, elmodad φ | 22 asermath φ | 28 hieria φ | 29 aran φ

1 regione *Chaldaeorum*, in hebraeo habet in ur *Chesdim*, id est in igne *Chaldaeorum*. tradunt autem Hebraei ex hac occasione istius modi fabulam quod Abraham in ignem missus sit, quia ignem adorare noluerit, quem Chaldaei colunt, et
 5 dei auxilio liberatus de idololatriae igne profugerit — quod in sequentibus scribitur egressum esse Tharam cum sobole sua de regione *Chaldaeorum* pro eo, quod in hebraeo habetur de incendio *Chaldaeorum* — et hoc esse, quod nunc dicitur *mortuus est Aran ante conspectum Tharae patris sui in*
 10 *terra natiuitatis suae in igne Chaldaeorum*: quod uidelicet ignem nolens adorare igne consumptus sit. loquitur autem postea dominus ad Abraham *ego sum, qui eduxi te de igne Chaldaeorum*.

Et sumpserunt Abram et Nachor sibi uxores: nomen uxoris Abram Sarai et nomen uxoris Nachor Melcha filia Aran. pater autem Melchae ipse est pater Iescae. Aran filius Tharae, frater Abraham et Nachor, duas filias genuit, Melcham et Sarai cognomento Iescam *δωρόνυμον*. e quibus Melcham accepit uxorem Nachor et Sarai Abraham: nec dum
 20 quippe inter patruos et fratrum filias nuptiae fuerant lege prohibitae, quae in primis hominibus etiam inter fratres et sorores initae sunt.

Erat autem Abram LXXV annorum, quando egressus est ex Carra. indissolubilis nascitur quaestio. si enim
 25 Thara pater Abrahae, cum adhuc esset in regione Chaldaea, LXX annorum genuit Abraham et postea in Carra CCV aetatis suae anno mortuus est, quo modo nunc post mortem Tharae Abraham exiens de Carra, LXXV annorum fuisse memoratur, cum a natiuitate Abrahae usque ad
 30 mortem patris eius CXXXV anni fuisse doceantur? uera

9 Gen 11, 28 | 12 Gen 15, 7 | 14 Gen 11, 29 | 23 Gen 12, 4

5 idolatrię βγ, idolatriae φ | 6 subole φ | 9 arran φ | 12 te eduxi φ | 14 et 15 abraham βγφ | 16 arran φ | 17 nachoris φ | 18 διαγονιμων berolinensis, sed di spongia deletum: αρονιμον scaphusanus, δρονυμον φ | 20 patrum filias φ | 23 abraham βγφ | 24 carra βγ, charrant φ | 25 thara βγφ | 25 habrahe φ | 26 abram φ | 26 carra βγ, charran φ | 28 habraham φ | 28 carra βγ, charran φ | 29 habrahe φ

est igitur illa Hebraeorum traditio, quam supra diximus, 1
 quod egressus sit Thare cum filiis suis de igne Chaldaeo-
 rum et quod Abraham babylonio uallatus incendio, quia
 illud adorare nolebat, dei sit auxilio liberatus et ex illo
 tempore ei dies uitae et tempus reputetur aetatis, ex quo 5
 confessus est dominum, spernens idola Chaldaeorum. potest
 autem fieri ut, quia scriptura reliquit incertum, ante paucos
 annos Thara de Chaldaea profectus uenerit in Charran,
 quam mortem obiret, uel certe statim post persecutionem
 in Charran uenerit et ibi diutius sit moratus. si quis ergo 10
 huic expositioni contrarius est, quaerat aliam solutionem: et
 tunc recte ea, quae a nobis dicta sunt, improbit.

*Et proficiscens Abram abiit in desertum: et fames facta
 est super terram. et in praesenti et in plurimis aliis locis
 pro deserto ad austrum scriptum est in hebraeo. hoc igitur 15
 notare debemus.*

*Et uiderunt eam principes Pharaonis et laudauerunt eam
 ad Pharaonem et introduxerunt eam in domum Pharaonis, et
 Abram benefecit propter eam: et fuerunt ei oues et armenta et
 asini et serui et ancillae, muli et cameli. licet corpus sancta- 20
 rum mulierum non uis maculet, sed uoluntas, et excusari
 possit Sarai, quod famis tempore sola regi in peregrinis
 locis, marito coniuente, resistere nequierit, tamen potest
 et aliter foeda necessitas excusari: quod iuxta librum Esther,
 quaecumque mulierum placuisset regi apud ueteres, sex men- 25
 sibus unguebatur oleo myrteo et sex mensibus in pigmentis
 uariis erat et curationibus feminarum, et tunc demum ingredieba-
 tur ad regem. atque ita potest fieri ut Sarai postquam pla-
 cuerat regi, dum per annum eius ad regem praeparatur
 introitus, et Abrahae Pharaeo multa donauerit, et Pharaeo 30
 postea sit percussus a domino, illa adhuc intacta ab eius
 concubitu permanente.*

13 Gen 12, 9 10 | 17 Gen 12, 15 16 | 25 Esther 2, 12 13

2 thara φ | 8 thara $\beta\gamma\varphi$ | 8 charran $\beta\gamma\varphi$ | 10 charran $\beta\gamma$, charram φ |
 14 in alterum $>\varphi$ | 19 ut 13 abraham $\beta\gamma\varphi$ | 23 coniuente $\beta\gamma\varphi$ ¹, conuente
 φ ² | 24 excussari hoc loco φ | 24 esther φ , hester $\beta\gamma$ | 26 ungebatur $\beta\varphi$

1 *Et ascendit Abram ex Aegypto ipse et uxor eius, et omnia,*
quae illius erant, et Lot cum eo in desertum. erat autem Abram
diues ualde pecore et argento et auro et abiit, unde uenit, in deser-
5 *tum usque Bethel.* pulchre de Aegypto liberatus ascendisse dici-
tur. sed occurrit huic sensui illud, quod sequitur: quo modo
potuerit exiens de Aegypto fuisse diues ualde? quod solui-
tur illa hebraica ueritate, in qua scribitur *Abram grauis*
uehementer, hoc est βαρεῖς σφόδρα: Aegypti enim pondere
10 et argenti, tamen, si aegyptiae sunt, uiro sancto graues
sunt. denique non (ut in LXX legimus) *abiit, unde uenerat,*
in desertum usque Bethel, sed sicut in hebraeo scriptum est
abiit in itinere suo per austrum usque Bethel. idcirco enim de
Aegypto profectus est, ut non desertum ingrederetur, quod
15 cum Aegypto reliquerat, sed ut per austrum, qui aquiloni
contrarius est, ueniret ad domum dei, ubi fuerat *taberna-*
culum eius in medio Bethel et Ai.

Et uiri Sodomorum mali et peccatores in conspectu dei
uehementer. superflue hic in LXX interpretibus additum
20 *est in conspectu dei:* siquidem Sodomorum coloni apud ho-
mines mali et peccatores erant, ille autem dicitur in con-
spectu dei peccator, qui potest apud homines iustus uideri,
quo modo de Zacharia et Elisabeth in praeconio ponitur
quod fuerint *iusti ambo in conspectu dei*, et in psalterio di-
25 *citur non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens.*

Leua oculos tuos et uide a loco, in quo nunc es, ad
aquilonem et ad austrum et ad orientem et ad mare: quia
omnem terram, quam tu uides, tibi dabo eam et semini tuo.
quatuor climata mundi posuit, orientem et occidentem,
30 septentrionem et meridianum. quod autem in omnibus
scripturis legitur, hic semel dixisse sufficiat mare semper

1 Gen 13, 1—3 | 7 Gen 13, 2 | 16 Gen 13, 3 | 18 Gen 13, 13 |
24 Luc 1, 6 | 25 Psalm 143, 2 | 26 Gen 13, 14 15

1 2 7 abraham βγαφ | 8 βαρυκεκοδπα *frisingensis*, βαρικ·εφοδπα
berolinensis, βαρικ·εφοδπα *scaphusanus* | 17 ai βγ, γα φ | 20, 21 homines
βγ, om̄s φ | 23 et de helisabeth φ | 26 nunc es γ, tu nunc es β, nunc
tu es φ

pro occidente poni ab eo, quod Palaestinae regio ita sita 1 sit, ut mare in occidentis plaga habeat.

Et rex Bale, haec est Segor. omnes hi consenserunt apud uallem salsam, hoc est mare salis. Bale lingua hebraea κατάποσις, id est deuoratio dicitur. tradunt igitur Hebraei 5 hanc eandem in alio scripturarum loco Salissam nominari, dicique rursum μωσγάδα τρισεύουσαν, id est uitulam conternantem, quod scilicet tertio motu terrae absorpta sit et ex eo tempore, quo Sodoma et Gomorra, Adama et Seboim diuino igne subuersae sunt, illa paruula nuncupetur: siqui- 10 dem Segor transfertur in paruam, quae lingua syra Zoara dicitur. uallis autem salinarum (sicut in hoc eodem libro scribitur), in qua fuerunt ante putei bituminis, post dei iram et sulphuris pluuiam in mare mortuum uersa est, quod a graecis λίμνη ασφαλτίτις (id est stagnum bituminis) ap- 15 pellatur.

Et conciderunt gigantes in Astaroth Carnaim et gentes fortes simul cum eis et Ommaeos in Sauhe ciuitate, antequam Sodomam peruenirent. quatuor reges profecti de Babylone interfecerunt gigantes, hoc est Rafaim, robustos quosque 20 Arabiae, et Zozim in Hom et Emim in ciuitate Sauhe, quae usque hodie sic uocatur. Zozim autem et Emim terribiles et horrendi interpretantur: pro quo LXX, sensum magis quam uerbum ex uerbo transferentes, gentes fortissimas posuerunt. porro bahem, pro quo dixerunt μετ' αὐτοῖς (hoc 25 est cum eis) putauerunt scribi per he, ducti elementi similitudine, cum per heth scriptum sit. bahem enim cum

3 Gen 14, 2 3 | 6 Reg α 9, 4 | 17 Gen 14, 5

1 sita βγ, > φ | 6 salissam βγ, salisa φ | 7 μωσγάδα τρισεύουσαν frisingensis, μωσγάδα τρισεύουσαν berolinensis, μωσγάδα τρισεύουσαν scaphusanus | 11 zoara βγ, zoira φ, in quo manu prima super oi scriptum est a, super ra autem o. nolui mutare: Theodorus Noeldeke uiderit. זֵרָרָא | 12 hoc βφ, > γ | 14 sulphuris φ | 15 αιμνεακ φαατιτεκ berolinensis, in quo o deletum, αιμνεακ φαατιτεκ scaphusanus, αιμνεακ φαατιτεκ frisingensis | 17 astharoht φ | 18 omineos βγ | 18 ciuitate > φ | 22 uocantur φ | 23 interpretatur φ | 25 bahem βγ, baem φ | 25 μετ' αὐτοῖς e berolinensi et scaphusano sumpsit, αμααντοικ frisingensis | 27 heth litteram scriptum φ | 27 bahem βγφ | 27 cum βγ, quod φ

1 per tres literas scribitur, si mediam he habet, interpreta-
tur in eis, si autem heth (ut in praesenti), locum signifi-
cat, id est in Hom.

Et reuertentes uenerunt ad fontem iudicii, haec est Cades.

5 per anticipationem dicitur, quod postea sic uocatum est.
significat autem locum apud Petram, qui fons iudicii nomi-
natur, quia ibi deus populum iudicauit.

*Et percusserunt omnem regionem Amalecitarum et Amor-
raeum sedentem in Asason thamar.* hoc oppidum est, quod
10 nunc uocatur Engaddi, balsami et palmarum fertile. porro
Asason thamar in lingua nostra resonat urbs palmarum.
thamar quippe palma dicitur. sciendum autem pro eo, quod
post paululum sequitur *et direxerunt contra eos aciem ad
bellum in ualle salinarum* in hebraeo haberi *in ualle Sedim:*
15 quod Aquila interpretatur τῶν πρηνείων, Theodotion τῶν
ἀκτῶν, amoena nemora significantes.

Et tulerunt omnem equitatum Sodomorum et Gomorrae.
pro equitatu in hebraeo habet *rachus*, id est substantiam.

Et qui fugerat, nuntiauit Abram transitori: ipse uero
20 *sedebat ad quercum Mambre Amorraei fratris Eschol et fra-*
tris Aunan, qui erant coniurati Abrae. pro eo, quod nos
posuimus, *transitori*, in hebraeo scriptum est *Hebraeo:* hoc
enim *transitor* exprimitur. quod autem ait *apud quercum*
Mambre Amorraei, melius in hebraeo legimus *apud quercum*
25 *Mamre Amorraei fratris Eschol et fratris* (non *Aunan*, ut
LXX transtulerunt, sed) *Aner*: ut ostenderet *Mambre* et

4 Gen 14, 7 | 8 Gen 14, 7 | 13 Gen 14, 8 | 17 Gen 14, 11 |
19 Gen 14, 13

3 in hom βγ, hō hom φ (inter uocabula corii lacuna media) | 10 aeng
addi φ | 14 sedim βγ, seddim φ | 15 τῶν πρηνείων *Lagarde*, etsi πρηνείων
in lexicis desit ut πορνών, ab eodem *Lagarde* in psalmo Salomonis
quinto (ἀντὶ πορνώνος αὐτῆ) restitutum. cogitauit *Aquila de ilice* כנרין
Lagarde gesammelte abhandlungen 71, 34). τῶνα·αλπινεαῖνον *berolinensis*,
τῶνααλπινεαῖνον *saphusanus*, τῶναλπινεαῖνον *frisingsensis*. sequitur
Aquilam in codice suo non שרין sed שרין *habuisse* | 15 theodosio φ |
16 ακων *fris* | 18 equitatum φ | 19 nuntiauit βγφ | 19 abraham βφ,
abrahe γ | 21 abre βγ, abrahae φ | 22 in fine hebreo γ, hebreo β, ἰβ *fri-*
singsensis | 24 amorrei βγ, amori φ

Eschol et Aner Amorraeos atque germanos socios fuisse 1
Abrahae.

Et persecutus est eos usque Dan. ad Phoenicis oppi-
dum, quod nunc Paneas dicitur. Dan autem unus e fontibus
est Iordanis. nam et alter uocatur Ior, quod interpre- 5
tatur *ῥεῖθρον*, id est riuus. duobus ergo fontibus, qui
haud procul a se distant, in unum riulum foederatis, Ior-
dan is deinceps appellatur.

*Et Melchisedec rex Salem protulit panem et uinum, et
ipse sacerdos dei excelsi, et benedixit ei.* quia semel opuscu- 10
lum nostrum uel quaestionum hebraicarum uel traditionum
congregatio est, propterea quid Hebraei de hoc sentiant
inferamus. aiunt hunc esse Sem filium Noe, et supputantes
annos uitae ipsius ostendunt eum ad Isaac usque uixisse,
omnesque primogenitos Noe, donec sacerdotio fungeretur 15
Aaron, fuisse pontifices. porro Salem rex Hierusalem dici-
tur, quae prius Salem appellabatur. Melchisedec autem bea-
tus apostolus ad Hebraeos, *sine patre et matre* commemorans,
ad Christum refert et per Christum ad gentium ecclesiam
(omnis enim capitis gloria refertur ad membra) eo, quod 20
praeputium habens Abrahae benedixerit circumciso et in
Abraham Leui et per Leui Aaroni, de quo postea sacerdo-
tium: ex quo colligi uult sacerdotium ecclesiae habentis
praeputium benedixisse circumciso sacerdotio synagogae:
quod autem ait *tu es sacerdos in aeternum secundum ordi-* 25
nem Melchisedec, mysterium nostrum in uerbo ordinis
significatur, nequaquam per Aaron inrationabilibus uictimis
immolandis, sed oblato pane et uino, id est corpore et
sanguine domini Iesu.

Domine deus, quid dabis mihi? et ego uado sine liberis: 30
*et filius Masec uernaculae meae hic Damascus Eliezer. et
dixit Abram Ecce mihi non dedisti semen: et filius uernaculae
meae haeres meus erit.* ubi nos habemus *et filius Masec*

3 Gen 14, 14 | 9 Gen 14, 18 19 | 18 Hebr 7, 3 | 25 Ps 110, 4 | 30 Gen 15. 2 3

6 *πῆρον βγ*, *πῆρον φ* | 7 *haut β*, *haud γ*, *han φ* | 7, 8 Iordan is
Lagarde, iordanis *βγ*, iordanes *φ* | 9 *melchisedech βγ* | 9 *panes φ* | 13 in-
feramus *βγ*, inferemus *φ* | 15 *primogenitos a noe φ* | 20 *capitis βγ*, corporis *φ*

1 uernaculae meae haeres meus erit, in-hebraeo scriptum est
mesech bethi, quod Aquila transtulit *υἱὸς τοῦ ποτιζόντος*
οἴκου μου, id est filius potum dantis domui meae, Theo-
 dotion uero ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου, id est et filius
 5 eius, qui super domum meam est. quod autem dicit, hoc
 est: ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei uel
 uillici, qui uniuersa dispensat et distribuit cibaria familiae,
 uocaturque Damascus Eliezer, hic meus heres erit. porro
 Eliezer interpretatur deus meus adiutor. ab hoc aiunt
 10 Damascum et conditam et nuncupatam.

Ego deus, qui eduxi te de regione Chaldaeorum. hoc est,
 quod paulo ante iam diximus in hebraeo haberi *qui eduxi te*
de ur chesdim, id est de incendio Chaldaeorum.

Et posuit ea contra faciem inuicem: aues uero non diui-
 15 *sit. descenderunt autem uolucres super cadauera, et super*
diuisiones eorum: et sedit cum eis Abram. non pertinet ad
 praesens opusculum huius expositio sacramenti: hoc tantum
 dicimus quia pro his, quae posuimus, in hebraeo habet *et*
descenderunt uolucres super cadauera: et abigebat eas Abram.
 20 illius enim merito saepe de angustiis liberatus est Israhel.

Ad occasum autem solis ἔκστασις cecidit super Abram.
 pro extasi in hebraeo *tardema*, id est *καταφορά*, legitur;
 quam supra uertimus in soporem.

Generatione autem quarta reuertentur huc. haud dubium
 25 quin hi, qui de semine fuerint Abrahae. quaeritur quo modo
 in Exodo scriptum sit *quinta autem generatione egressi sunt*

11 Gen 15, 7 | 14 Gen 15, 10 11 | 21 Gen 15, 12 | 24 Gen 15, 16 | 26 Ex 13, 18

2 mesech bethi βγ, ubenam mesech b&hi φ | 2/3 υοστουλοθιζον · Δοc ·
 υκου · μωυ berolinensis, υοστουλοθιζον · Δοc · υκου · μωυ scaphusanus,
 κωυοc του ποτιζοντοc οικοικειαc μωυ frisingensis, in quo super το
 primae uocis γι scriptum. > φ sequentia usque ad finem eorum, quae ex
 Theodotione adferuntur. facile uides eum ab οικου Aquilae ad οικιαc
 (οικιαc scriptum) Theodotionis transiuisse | 4 εου · ουιcci · ουηλιθεοικυαc
 μωυ berol, ρ inter ηλ super uersum addito. τουουιcciουερλιθεοικυαcμωυ
 scaphus | 6 moriar βγ, morior φ | 7 uillici φ | 12 iam > φ | 14 in in-
 uicem φ | 16 et 21 abraham βγφ | 19 abegit φ | 19 abraham γφ, habra-
 ham β², habraam β¹ | 21 εκcταcic frisingensis, extasis βγ | 22 extasi βγ,
 εκcταcic frisingensis | 22 tardema βγ, {thardem φ | 22 καcαφορα berolin,
 καταφορα scaphusanus | 24 hau φ, haut β | 26 exhodo φ

filiis Israhel de terra Aegypti. super quo capitulo paruum 1 uolumen edidimus.

Ecce conclusit me dominus, ut non pariam: ingredi ad ancillam meam, ut habeam filios ex ea. diligenter nota quod procreatio filiorum in hebraeo aedificatio scripta est: 5 legitur enim ibi ingredi ad ancillam meam, si quo modo aedificer ex ea. et ne forte hoc sit, quod in Exodo dicitur benedixit deus obstetricibus, et aedificauerunt sibi domos.

Et inuenit eam angelus domini super fontem aquae in deserto ad fontem in uia Sur. consequenter Aegyptia in uia 10 Sur, quae per heremum ducit ad Aegyptum, ire festinabat.

Et uocauit nomen eius Ismahel, quia exaudiuit deus humilitatem meam. Ismahel interpretatur exauditio dei.

Hic erit rusticus homo: manus eius super omnes, et manus omnium super eum: et contra faciem omnium fratrum 15 suorum habitabit. pro rustico scriptum habet in hebraeo fara, quod interpretatur onager. significat autem semen eius habitaturum in heremo, id est Sarracenos uagos incertisque sedibus, qui uniuersas gentes, quibus desertum ex latere iungitur, incursant, et inpugnantur ab omnibus. 20

Et locutus est ei dicens Ecce testamentum meum tecum, et eris pater multitudinis gentium, et non uocabitur adhuc nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, quia patrem multarum gentium posui te. notandum quod ubi- 25 cumque in graeco testamentum legimus, ibi in hebraeo sermone sit foedus siue pactum, id est berith. dicunt autem Hebraei quod ex nomine suo deus, quod apud illos tetragrammum est, he literam Abrahae et Sarae addiderit: dicebatur enim primum Abram, quod interpretatur pater excelsus, et postea uocatus est Abraham, quod transfertur 30

3 Genes 16, 2 | 8 Exod 1, 21 | 9 Genes 16, 7 | 12 Genes 16, 11 | 14 Gen 16, 12 | 21 Gen 17, 3 — 5

7 uide + post et ς | 7 exhodo φ | 11 ad egyptum ire in egyptum festinabat φ | 16 in hebraeo scriptum habet φ , scriptum est in hebreo β | 17 fara $\mu\varphi$. faran $\beta\gamma$, quorum n e linea ortum uidetur super uocabula peregrina pingi solita | 18 saracenos φ | 20 incursantes inpugnantur φ | 21 dominus + post ei ς contra $\beta\gamma\varphi$ | 25 hebraico φ | 28 sarrae φ

1 pater multarum: nam quod sequitur, gentium, non habetur in nomine, sed subauditur. nec mirandum quare, cum apud Graecos et nos A litera uideatur addita, nos he literam hebraeam additam dixerimus: idioma enim linguae illius
 5 est, per E quidem scribere, sed per A legere: sicut e contrario A literam saepe per E pronuntiant.

Et dixit deus ad Abraham: Sarai uxorem tuam non uocabis eam Sarai, sed Sara erit nomen eius. errant qui putant primum Saram per unum R scriptam fuisse et postea ei alterum
 10 R additum et, quia R apud Graecos centenarius numerus est, multas super nomine eius ineptias suspicantur: cum utique, utcumque uolunt ei uocabulum commutatum, non graecam, sed hebraeam debeat habere rationem, cum ipsum nomen hebraicum sit. nemo autem in altera lingua quem-
 15 piam uocans, ἐτυμολογίαν uocabuli sumit ex altera. Sarai igitur primum uocata est per sin res ioth: sublato ergo ioth, id est I elemento, addita est he litera, quae per A legitur, et uocata est Saraa. causa autem ita nominis immutati haec est, quod antea dicebatur princeps mea, unius
 20 tantum modo domus mater familiae, postea uero dicitur absolute princeps, id est ἄρχουσα.

Sequitur enim *dabo tibi ex ea filium et benedicam ei: et erit in gentes, et reges populorum erunt ex eo.* signanterque non, ut in graeco legimus *dixit deus ad Abraham: Sarai*
 25 *uxor tua non uocabitur nomen eius Sarai*, in hebraeo habetur *non uocabis nomen eius Sarai*, id est non dices ei Princeps mea es: omnium quippe gentium futura iam princeps est. quidam pessime suspicantur ante eam lepram fuisse uocitam et postea principem: cum lepra *sargth* dicatur, quae in
 30 nostra quidem lingua uidetur aliquam habere similitudinem, in hebraeo autem penitus est diuersa. scribitur enim per sade et ain. et res et thau: quod multum a superiori-

7 Gen 17, 15 | 22 Gen 17, 16

7 habraham φ^1 | 7 uxor tua φ | 8 sed sarra erit φ | 14 in $>$ φ | 15 sarrai φ | 16 et 17 ioth $\beta\gamma$, iod φ . | 17 he ς , e $\beta\gamma\varphi$ | 18 saraa $\beta\gamma$, sara φ | 20 mater et familiae φ | 23 ex ea φ | 24 25 26 sarrai φ | 27 gentium $>$ β^1 , futura $>$ β , iam $>$ γ | 32 thau $\beta\varphi$, tau γ

bus tribus literis, id est sin res et he, quibus Saraa 1 scribitur, discrepare manifestum est.

Et cecidit Abraham super faciem suam et risit et dixit in corde suo Si centenario nascetur filius, et Saraa nonagenaria pariet? et post paululum *et uocabis nomen eius Isaac.* 5 diuersa opinio, sed una etymologia, quare appellatus sit Isaac. interpretatur enim Isaac risus. alii dicunt, quia Saraa riserit, ideo eum risum uocatum esse, quod falsum est. alii uero quod riserit Abraham, quod et nos probamus. postquam enim ad risum Abrahae uocatus est filius eius 10 Isaac, tunc legimus risisse et Saram. sciendum tamen quod IIII in ueteri testamento absque ullo uelamine nominibus suis ante quam nascerentur, uocati sunt: Ismahel, Isaac, Salomon et Iosias. lege scripturas.

Et dixit ei Festina, tres mensuras farinae similiae com- 15 *misce.* quia tres mensurae absolute hic dictae uidentur, et est incerta, mensura, propterea addidi quod in hebraeo *tria sata* habeat, id est tres amphoras, ut idem mysterium et hic et in euangelio, ubi mulier tria sata fermentare dicitur, agnoscamus. 20

Dixit autem Reuertens ueniam ad te in tempore hoc et in hora, et habebit filium Sara. pro hora uitam legimus in hebraeo, ut sit ordo uel sensus Reuertar ad te in tempore uitae: quasi dixerit Si uixero, si fuerit uita comitata: haec autem ἀνθρῶποπαθῶς, quo modo et cetera. 25

Risit autem Sara in semet ipsa dicens Neodum mihi factum est usque nunc, et dominus meus senex est. aliter multo legitur in hebraeo *et risit Sara in semet ipsa dicens Postquam attrita sum, facta est mihi uoluptas?* simul nota quod, ubi nos posuimus uoluptatem, eden scriptum est in hebraeo. 30

3 Gen 17, 17 | 5 Gen 17, 19 | 15 Gen 18, 6 | 19 Matth 13, 33 | 21 Gen 18, 10 | 26 Gen 18, 12

1 sara φ | 4 et saraa βγ, et si sara φ | 5 ysaac βγ, iaae φ | 7/8 sara φ | 11 saram βγφ | 11. tamen βγ, autem φ | 14 isaae φ | 14 salamon φ | 20 cognoscamus φ | 21/22 et in hora βγ, in hore φ | 22 habebit filium sara γ, habebi filium saram φ, habebit saraa filium β | 28 sarra φ | 30 edem βγ

1 Symmachus hunc locum ita transtulit *postquam uetustate consenui, facta est mihi adolescentia?*

Et dixit Numquid est, domine, si loquor? quod graece scriptum est *μίμι, κίριε, ἐὰν λαλήσω.* secundo Abraham sic 5 est locutus ad dominum: quod non uidetur manifeste sonare quid dicat. in hebraeo igitur plenius scribitur *ne quaeso irascaris, domine, si locutus fuero.* quia enim uidebatur interrogans dominum artare responsione, temperat praefatione quod quaerit.

10 *Et locutus est ad generos suos, qui acceperant filias eius.* quia postea duae filiae Lot uirgines fuisse dicuntur, de quibus et ipse dudum ad Sodomaeos dixerat *ecce duae filiae meae, quae non cognouerunt uirum,* et nunc scriptura commemorat eum habuisse generos, non nulli arbitrantur illas, quae 15 uiros habuerant, in Sodomis remansisse, et eas exisse cum patre, quae uirgines fuerunt. quod cum scriptura non dicat, hebraea ueritas exponenda est, in qua scribitur *egressus est Lot et locutus est ad sponso, qui accepturi erant filias eius.* necdum ergo uirgines filiae matrimonio fuerant co- 20 pulatae.

Et dixit ei Ecce admiratus sum faciem tuam. in hebraeo habet *ecce suscepi faciem tuam,* id est: adquiesco precibus tuis. quod Symmachus secundum sensum interpretans ait *ὀράσει ἐδυσωπήθη τὸ πρόσωπόν σου.*

25 *Et ecce ascendebat flamma de terra quasi uapor fornacis.* pro quo legimus in hebraeo *ecce ascendebat citior quasi*

3 Gen 18, 30 | 10 Gen 19, 14 | 12 Gen 19, 8 | 21 Gen 19, 21 | 25 Gen 19, 28 ,

2 adolescentia φ | 4 ΜΗΠΚΕΘΑΝΑΒΑΗΣΩ *frisingensis*, ΜΗ τυ · κυρρυε · αμηςο *berolinensis* (fuerat κυρρυε), ΜΝΤΥ · κυρρυε · αμηςο *saphusanus* | 5 loquutus φ | 5 deum φ | 6 plenius βγ, pluius φ | 7 loquutus φ | 8 responso φ | 10 loquutus φ | 11 loth βγγ: *postea tacebo de hoc nomine* | 12 sodomeos γφ, sodomeos β | 15 habuerant βγ, habuerint φ | 16 fuerant β, fuerunt γ, fuerint φ | 18 loquutus φ | 21 admiratus γ, ammiratus βφ | 24 ωφανι · εδισωπλεων · ρωσωπονσο *berolinensis*, in quo n ante π spongia deletum. οραεισεισωνηοντοπροτολον σου *saphus*. ορα · ειεδυε ωληονητο προσωπονσο *frisingensis* | 25 et > φ

ἀναθυμίασις fornacis: quod nos uaporem uel fumum siue 1
fauillam possumus dicere.

Et ascendit Lot de Segor et sedit in monte et duae
filiae eius cum eo: timuit enim sedere in Segor. quaeritur,
quare, cum primum fugae montis Segor praetulerit et
eam in habitaculum suum uoluerit liberari, nunc de Segor 5
rursum ad montem migret? respondebimus ueram esse
illam Hebraeorum coniecturam de Segor quod frequenter
terrae motu subruta, Bale primum et postea Salissa appel-
lata sit, timueritque Lot dicens Si cum ceterae adhuc 10
urbes starent, ista saepe subuersa est, quanto magis nunc
in communi ruina non poterit liberari? et hanc occasio-
nem infidelitatis etiam in filias coitus dedisse principium.
qui enim ceteras uiderat subruui ciuitates et hanc stare seque
dei auxilio erutum, utique de eo, quod sibi concessum au-
dierat, ambigere non debuit. illud igitur, quod pro excu- 15
satione dicitur filiarum, eo quod putauerint defecisse hu-
manum genus et ideo cum patre concubuerint, non excusat
patrem.

Denique Hebraei quod sequitur *et nesciuit cum dormisset
cum ea et cum surrexisset ab eo* adpungunt desuper quasi in- 20
credibile et quod rerum natura non capiat coire quempiam
nescientem.

Et conceperunt duae filiae Lot de patre suo, et genuit
primogenita filium: et uocauit nomen eius Moab. iste est pa-
ter Moabitarum usque in hanc diem. et minor et ipsa peperit 25
filium et uocauit nomen eius Ammon, id est filius populi mei.
ipse est pater filiorum Ammon. Moab interpretatur ex patre,
et totum nomen etymologiam habet, Ammon uero, cuius
quasi causa nominis redditur filius generis mei siue (ut
melius est in hebraeo) filius populi mei, sic deriuatur, ut 30

3 Gen 19, 30 | 19 Gen 19, 33 | 23 Gen 19, 36 — 38

1 ANAΘYMIACI*ſ* *berolinensis*, ANAΘYMACI*ſ* *scaphusanus*, ANA ΘYMIATIC
frisingensis: correxit Lagarde | 8 salissa βγ, salisa φ | 15/16 excussatione
φ | 17 excussat φ | 20 ea βγ, eo φ | 20/21 incredibili φ | 21 accipiat
φ | 26 ammon id est > φ | 27 est > φ

1 ex parte sensus nominis et ex parte ipse sit sermo. *ammi*, enim, a quo dicti sunt Ammanitae, uocatur populus meus.

Etenim uere soror mea est de patre, sed non ex matre. id est fratris eius est Aran filia, non sororis. sed quia in
5 hebraeo habet *uere soror mea est, filia patris mei et non filia matris meae* et magis sonat quod soror Abrahae fuerit, in excusationem eius dicimus necdum illo tempore tales nuptias lege prohibitas.

Et uidit Sara filium Agar aegyptiae, quem peperit
10 *Abrahae, ludentem.* quod sequitur *cum Isaac filio suo*, non habet in hebraeo. dupliciter itaque hoc ab Hebraeis exponitur — siue quod idola ludo fecerit, iuxta illud, quod alibi scriptum est *sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere* — siue quod aduersum Isaac, quasi maioris aetatis,
15 ioco sibi et ludo primogenita uendicaret. quod quidem Sara audiens non tulit: et hoc ex ipsius approbatur sermone dicentis *eice ancillam hanc cum filio suo. non enim heres erit filius ancillae cum filio meo Isaac.*

Et sumpsit panes et utrem aquae et dedit Agar, ponens
20 *super umerum eius et paruulum, et dimisit eam.* quando Isaac natus est, XIII annorum erat Ismahel. et post ablactationem eius iste cum matre expellitur domo. inter Hebraeos autem uaria opinio est, asserentibus aliis quinto anno ablactationis tempus statutum et aliis XII annum uendi-
25 cantibus. nos igitur, ut breuiorem eligamus aetatem, post XVIII annos Ismahel supputauimus eiectum esse cum matre, et non conuenire iam adolescenti matris sedisse ceruicibus. uerum est igitur illud Hebraeorum linguae idioma quod omnis filius ad comparationem parentum infans uocetur et paruulus. nec miremur habere barbaram linguam
30

3 Gen 20, 12 | 9 Gen 21, 9 | 13 Exod 32, 6 | 17 Gen 21, 10 | 19 Gen 21, 14

1 et > φ | 1 ammini βγ | 2 ammanitae γφ, ammonitē β | 3 ex matre βγ, de matre φ | 4 eius > φ | 4 arran φ | 5 et βγ, sed φ | 7 excusationem φ | 11 hoc > φ | 12 ludo ε, luto βγφ | 13 manducare βγ, comedere φ | 15 uendicaret βχ, uindicarit φ | 17/18 erit heres φ | 21 tredecim φ | 24/25 uindicantibus φ¹, uindicantibus φ² | 25 elegamus φ | 26 decim et octo φ | 27 adulescentem φ

proprietates suas, cum hodieque Romae omnes filii uocentur 1
 tur infantes. posuit ergo Abraham panes et utrem super
 umerum Agar: et hoc facto dedit puerum matri, hoc est
 in manu eius tradidit, commendauit, et ita emisit e domo.

Quod autem sequitur et proiecit puerum subter abietem 5
 et abiens sedit de contra longe quasi iactu sagittae. dixit enim
 Non uidebo mortem paruuli mei“ et sedit contra eum et statim
 iungitur exclamauit puer et fleuit: et audiuit deus uocem pueri
 de loco, ubi erat: et dixit angelus dei ad Agar de caelo et reli-
 qua, nullum moueat: in hebraeo enim post hoc, quod scriptum 10
 est non uidebo mortem paruuli mei, ita legitur quod ipsa Agar
 sederit contra puerum et leuauerit uocem suam et fleuerit et
 exaudierit deus uocem paruuli. flente enim matre et mor-
 tem filii miserabiliter praestolante, deus exaudiuit puerum,
 de quo pollicitus fuerat Abrahae dicens sed et filium an- 15
 cillae tuae in gentem magnam faciam. alioquin et ipsa mater
 non suam mortem, sed filii deplorabat. pepercit igitur ei
 deus, pro quo fuerat et fletus.

Denique in consequentibus dicitur Surge et tolle puerum
 et tene manum eius. ex quo manifestum est eum, qui tene- 20
 tur, non oneri matri fuisse, sed comitem. quod autem
 manu parentis tenetur, sollicitus monstratur affectus.

Et dixit Abimelech et Ochozath pronubus eius et Phicol
 princeps exercitus eius. excepto Abimelech et Phicol, ter-
 tium nomen, quod hic legitur, in hebraeo uolumine non 25
 habetur.

Et dixit Septem oues has accipies a me, ut sint in testi-
 monium mihi quia ego fodi puteum istum. ideo cognominauit
 nomen loci illius Puteus iuramenti, quia ibi iurauerunt ambo.
 ubi hic legitur puteus iuramenti, in hebraeo habet ber sabee. 30
 duplex autem causa, cur ita appellatus sit. siue, quia
 septem agnas Abimelech de manu Abrahae acceperit: septem

3 Gen 21, 14 | 5 Gen 21, 15 — 17 | 15 Gen 17, 20 | 19 Gen 21, 18 |
 23 Gen 21, 22 | 27 Gen 21, 30 31

4 manus igitur eius eum tradidit φ | 11 paruuli $\beta\gamma$, pueri φ | 16 alio-
 qui φ | 17 ei igitur φ | 23 phicol γ , phicol β , fchul φ | 24 hoc loco
 fchol φ | 29 iurauerunt ibi γ , ibi iurauerant φ | 31 quur φ

1 enim dicuntur *sabee* — siue, quod ibi iurauerint: quia et iuramentum *sabee* similiter appellatur. quod si ante hanc causam supra nomen hoc legimus, sciamus per prolepsim dictum esse, sicut et Bethel et Galgala, quae utique usque
5 ad tempus; quo ita appellatae sunt, aliter uocabantur. notandum autem et ex prioribus et ex praesenti loco quod Isaac non sit natus ad quercum Mambre siue in aulone Mamre, ut in hebraeo habetur, sed in Geraris: ubi et Bersabee usque hodie oppidum est. quae prouincia ante non grande tempus
10 ex diuisione praesidum Palaestinae salutaris est dicta. huius rei scriptura testis est, quae ait *et habitauit Abraham in terra Philistinorum.*

Et dixit ei deus Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, et uade in terram excelsam et offer illum ibi in
15 *holocaustum super unum de montibus, quem ego tibi dicam.* difficile est idioma linguae hebraeae in latinum sermonem uertere. ubi nunc dicitur *uade in terram excelsam*, in hebraeo habet *moria*, quod Aquila transtulit τὴν καταρανῆ, hoc est lucidam, Symmachus τῆς ὀπτασίας, hoc est uisionis.
20 aiunt ergo Hebraei hunc montem esse, in quo postea templum conditum est in area Ornae Iebusaei, sicut et in Paralipomenis scriptum est *et coeperunt aedificare templum in mense secundo in secunda die mensis in monte Moria.* qui idcirco inluminans interpretatur et lucens, quia ibi est *dabir*
25 (hoc est oraculum dei) et lex et spiritus sanctus, qui docet homines ueritatem et inspirat prophetas.

Et abiit ad locum, quem dixit ei deus in die tertia. notandum quod de Geraris usque ad montem Moria, id est sedem templi, iter dierum trium sit et consequenter illuc
30 die tertio peruenisse dicatur. male igitur quidam Abraham putant illo tempore ad quercum habitasse Mambre, cum

11 Gen 21, 34 | 13 Gen 22, 2 | 22 Paral β 3, 1 | 27 Gen 22, 3 4

1 *sabee* sibi quod φ | 3 prolepsim βγ, prolepsin φ | 7 siue in aulone māre φ, siue in aulone mamrē β, > γ | 12 filistinorum diebus multis φ | 13 ei > φ | 17 dicitur et uade φ | 18 τὴν καταρανῆ ex *fris*: ИНККАРАНИ *berolinensis*, ИНККАРАНИ *scaphusanus* | 19 τῆς ὀπτασίας *frisingensis*, ἘΝΣΟΛΕΑΙΑΣ *berolinensis*, ΤΗΣΟΛΤΑΙΑΣ *scaphusanus* | 27 Eth abiit in locum φ | 31 habitasse ad quercum φ

inde usque ad montem Moria uix unius diei iter plenum 1
sit.

*Et eleuauit Abraham oculos suos, et ecce aries post ter-
gum eius tenebatur in uirgulto sabech cornibus suis.* ridicu-
lam rem in hoc loco emisenus Eusebius est locutus, *sabech* 5
inquiens dicitur hircus, qui rectis cornibus et ad carpendas
arboris frondes sublimis attollitur. rursus Aquila *συχρεῖωνα*
interpretatus est, quem nos uepsem possumus dicere uel
spinetum et (ut uerbi uim interpretemur) condensa et inter
se implexa uirgulta. unde et Symmachus in eandem ductus 10
opinionem et apparuit ait aries post hoc retentus in rete cor-
nibus *seis*. uerum quibusdam in hoc dumtaxat loco melius
uidentur interpretati esse LXX et Theodotion, qui ipsum
nomen *sabech* posuerunt, dicentes in uirgulto *sabech* cornibus
suis: etenim *συχρεῖων* siue rete, quod Aquila posuit et Sym- 15
machus, per sin literam scribi, hic uero samech literam po-
sitam: ex quo manifestum esse non interpretationem stir-
pium condensarum et in modum retis inter se uirgulta
contexta uerbum *sabech*, sed nomep sonare uirgulti, quod
ita hebraice dicitur. ego uero diligenter inquirens *συχρεῖωνα* 20
per samech literam scribi crebro repperi.

*Et uocauit Abraham nomen loci illius „dominus uidet“,
ut dicant hodie „in monte dominus uidet“.* pro eo quod hic
habet *uidet*, in hebraeo *uidebitur* scriptum est. hoc autem
apud Hebraeos exiuit in prouerbium, ut, si quando in an- 25
gustia constituti sunt et domini optant auxilio subleuari,
dicant „in monte dominus uidebitur“, hoc est: sicut Abrahae
misertus est, miserebitur et nostri. unde et in signum dati
arietis solent etiam nunc cornu clangere.

*Et nuntiauerunt Abraham dicentes „Ecce peperit Melcha et 30
ipsa filios Nachor fratri tuo, Hus primogenitum eius et Buz*

3 Gen 22, 13 | 22 Gen 22, 14 | 30 Gen 22, 20—22

5 emisenus φ | 5 loquutus φ | 7 rursum φ | 9 uim uerbi β |
10 uirgulta φ, manu recenti mutatum | 11 rete βγφ | 14 uirgulto φ, manu
recenti mutatum | 16 literam scribi hic uero samech > φ | 20 post inqui-
rens + et φ | 22 23 et 24 uidit φ | 24 et 27 uidebitur φ, uidebit βγ |
30 nuntiauerunt βγφ | 31 us φ

- 1 *fratrem illius et Camuhel patrem Syrorum et Caseth.* primogenitus Nachor fratris Abraham de Melcha uxore eius filia Aran natus est Hus: de cuius stirpe Iob descendit, sicut scriptum est in exordio uoluminis eius *uir fuit in terra Hus*
- 5 *Iob nomine.* male igitur quidam aestimant Iob de genere esse Esau: siquidem illud, quod in fine libri ipsius habetur, eo, quod de syro sermone translatus est et quartus sit ab Esau et reliqua, quae ibi continentur, in hebraeis uoluminibus non habentur. secundus natus est de Melcha Buz, quem
- 10 LXX Bauz transferre uoluerunt. et ex huius genere est Balaam ille diuinus, ut Hebraei tradunt, qui in libro Iob dicitur Heliu, primum uir sanctus et prophetae dei, postea per inoboedientiam et desiderium munerum, dum Israhel maledicere cupit, diuini uocabulo nuncupatur: diciturque in
- 15 eodem libro *et iratus Heliu filius Barachiel Buzites*, de huius uidelicet Buzi radice descendens. Camuhel uero pater est Damasci: ipsa enim uocatur Aram, quae hic pro Syria scripta est, et ipso nomine legitur in Isaia. Caseth quoque quartus est, a quo Casdim, id est Chaldaei postea uocati sunt.
- 20 *Et mortua est Sara in ciuitate Arboc, quae est in ualle, haec est Chebron in terra Chanaan.* hoc, quod hic positum est quae est in ualle, in authenticis codicibus non habetur. nomen quoque ciuitatis Arboc paulatim a scribentibus legentibusque corruptum est. neque enim putandum LXX inter-
- 25 pretes nomen ciuitatis hebraeae barbare atque corrupte et aliter, quam in suo dicitur, transtulisse. Arboc enim nihil omnino significat. sed dicitur *arbee*, hoc est quatuor, quia ibi Abraham et Isaac et Iacob conditus est et ipse princeps humani generis Adam: ut in Hiesu libro apertius demonstra-
- 30 bitur.

4 Iob 1, 1 | 15 Iob 32, 2 | 18 Isai 7, 1 | 20 Gen 23, 2

1 camuhel β , chamuhel γ , camuel φ | 1 caseth $\beta\gamma\varphi$ | 3 aran β , aram γ , Arran φ | 3 us φ | 3 iob stirpe φ | 4 us φ | 5 iob nomine $\beta\gamma$, iob nomen eius φ | 5 existimant φ | 7 equod φ | 7 translatus sit φ | 12 helius φ | 13 isrli φ | 16 chamuel β , chamuhel γ , Camuhel φ^1 , Camuel φ^2 | 18 caseth $\beta\gamma\varphi$ | 19 casdim $\beta\varphi$, chasdim γ | 20 arboch φ | 21 crebron γ | 23 arboch φ | 26 transtulisse arboch φ

Audi nos, domine, rex a deo tu es nobis, in electo sepulchro nostro sepeli mortuum tuum. pro rege principem habet in hebraeo siue ducem: *nasin* quippe non rex, sed dux dicitur.

Et audiuit Abraham Efron, et appendit Abraham Efron argentum, quod locutus est in auribus filiorum Heth. in hebraeo, sicut hic posuimus, primum nomen eius scribitur Efron, secundum Efran. postquam enim pretio uictus est, ut sepulchrum uenderet et acciperet argentum, licet cogente Abraham, nau litera, quae apud illos pro o legitur, ablata de eius nomine est, et pro Efron appellatus est Efran: significante scriptura non eum fuisse consummatae perfectaeque uirtutis, qui potuerit memorias uendere mortuorum. sciant igitur, qui sepulchra uenditant et non coguntur ut accipiant pretium, sed a nolentibus quoque extorquent, inmutari nomen suum et perire quid de merito eorum, cum etiam ille repraesentatur occulte, qui inuitus acceperit.

Et posuit seruus manum suam sub femore Abrahae domini sui et iurauit ei super uerbo hoc. tradunt Hebraei quod in sanctificatione eius, hoc est in circumcissione iurauerit, nos autem dicimus, iurasse eum in semine Abrahae, hoc est in Christo, qui ex illo nasciturus erat iuxta euangelistam Matthaeum loquentem *liber generationis Iesu Christi filii David filii Abraham.*

Et tulit uir inaurem auream, didragmum pondus eius. *bace*, quod in hoc loco pro didragmo scribitur, semuncia est, *secel* uero, qui latino sermone siclus corrupte appellatur, unciae pondus habet.

1 Genes 23, 6 | 5 Genes 23, 16 | 18 Genes 24, 9 | 23 Mth 1, 1 | 25 Gen 24, 22

1 es tu φ | 3 in hebraeo $> \varphi$ | 3 nasin β , Nasin γ , nasin φ | 6 loquutus φ | 6 eth $\beta\gamma$, ceth φ | 9 et argentum acciperet β | 10 o $\beta\gamma$, ω frisingensis | 18 femore $\beta\gamma\varphi$ | 18 habrahe φ | 19 iurauit eis φ | 22/23 matheum $\beta\gamma\varphi$ | 23 generationis et christi $> \varphi$ | 25 post eius φ didragmum semuncia seclum uncia, quae punctis sub uersu positus deleta et manu prima in margine repetita | 26 Lagarde gesammelte abhandlungen 199, 18ⁿ | 26 Lagarde lc 199, 7 | 27 corrupte $\beta\gamma$, corrupto sermone φ

1 *Ecce ego sto super fontem aquae, et filiae hominum ciuitatis egredientur ad hauriendam aquam: et erit uirgo, cui ego dixero Da mihi bibere paululum aquae de hydria tua et cetera.* in hebraeo scriptum est *ecce ego stans iuxta fontem aquae, et*
 5 *erit adolescentula, quae egredietur ad hauriendum, et dixero ei Da mihi bibere paululum aquae de hydria tua et cetera.* pro adolescentula quoque, quae graeco sermone νεάνις dicitur, ibi legimus *alma*, quod quidem et in Isaiâ habetur. nam in eo loco, ubi in nostris codicibus scriptum est *ecce*
 10 *uirgo concipiet et pariet*, Aquila transtulit *ecce adolescentula concipiet et pariet*, in hebraeo legitur *ecce alma concipiet et pariet*. notandum ergo quod uerbum *alma* numquam nisi in uirgine scribitur et habet etymologiam ἀπόκρυφος, id est abscondita. scriptum siquidem est in Iob *et sapientia*
 15 *unde inuenietur? et quis locus intellectus? et absconditur ab oculis omnis uiuentis.* ubi nunc diximus *absconditur*, in hebraeo propter declinationem uerbi aliter figuratum *naalma* dicitur. huic quid simile, licet masculino genere declinetur, et in regnorum libris scriptum est, ex persona Helisaei lo-
 20 *quentis ad Giezi et dominus abscondit a me.* ergo *alma*, quod interpretatur abscondita, id est uirgo nimia diligentia custodia, maioris mihi uidetur laudis esse quam uirgo. uirgo quippe iuxta apostolum potest esse corpore et non spiritu, abscondita uero, quae uirgo est, ἐπίτασις uirginitatis habet,
 25 *ut et uirgo sit et abscondita, et quae abscondita est, iuxta idioma linguae hebraeae consequenter et uirgo est, quae autem uirgo, non statim sequitur ut abscondita sit. hoc idem uerbum et in Exodo de Maria sorore Moysi uirgine legimus. ostendant igitur Iudaei in scripturis alicubi positum alma,*

1 Gen 24, 43 | 9 Is 7, 14 | 14 Iob 28, 20 21 | 19 Reg 4, 27 | 23 | 28 Ex 2, 8

2 ad hauriendum aquam φ | 4 iuxta βγ, super φ | 5 adolescentula φ | 5 egredietur φ | 7 adolescentula φ | 7 νεανις berolinensis et scaphusanus, nearie frising | 8 aalma φ | 10 ante aquila + et φ | 10 adolescentula φ | 11 aalma φ | 12 aalma φ | 13 ἐτυμολογίαν indicat frisingensis | 14 scriptum est. Siquidem et in iob φ | 15 abscondetur βγ | 16 absconditur φ, abscondetur βγ | 20 aalma φ | 21 abscondita > γ | 27 ut et abscondita φ | 28 exhodo φ | 28 mosi φ | 29 aalma φ

ubi adolescentulam tantum et non uirginem sonet: et concedimus eis illud, quod in Isaia apud nos dicitur *ecce uirgo concipiet et pariet*, non absconditam uirginem, sed adolescentulam signare iam nuptam.

Et dimiserunt Rebeccam sororem suam et substantiam eius 5 et seruum Abraham et uiros, qui cum eo erant. in hebraeo habet et dimiserunt Rebeccam sororem suam et nutricem eius et seruum Abrahae et uiros illius. decens quippe erat ut ad nuptias absque parentibus uirgo proficiscens nutricis solacio foueretur. 10

Et ipse habitabat in terra austri: et egressus est Isaac exerceri in campo ad uesperam. terra austri Geraram significat, unde a patre ad immolandum quondam fuerat abductus. quod autem ait et egressus est, ut exerceretur in campo, quod graece dicitur ἀδολεσχῆσαι, in hebraeo legitur et egressus 15 est Isaac, ut loqueretur in agro declinante iam uespera. significat autem secundum illud, quod dominus solus orabat in monte, etiam Isaac, qui in typo domini fuit, ad orationem quasi uirum iustum domo egressum et uel nona hora uel ante solis occasum spirituales deo uictimas optulisse. 20

Et tulit theristrum et operuit se. theristrum palliua dicitur, genus etiam nunc arabici uestimenti, quo mulieres prouinciae illius uelantur.

Et adiecit Abraham et accepit uxorem, et nomen eius Cetura: et peperit ei Zamram et Iecsan et Madan et Madian 25 et Iesboc et Sue. et Iecsan genuit Saba et Dadan. et filii Dadan fuerunt Asurim et Latusim et Laomim. et filii Madian Gefar et Afer et Saba et Enoch et Abida et Aledea. omnes hi filii Ceturae. et dedit Abraham uniuersa, quae habuit, Isaac, filius autem concubinarum, quas habuit, dedit munera et dimisit 30 eos ab Isaac filio suo, cum adhuc uiueret in oriente, ad

2 Isai 7, 14 | 5 Gen 24, 59 | 11 Gen 24, 62 63 | 17 Marc 6, 46 | 20 Petr α 2, 5 | 21 Gen 24, 65 | 24 Gen 25, 1—6

1 3/4 adulescentulam φ | 8 Degens φ | 9 solatio βγφ | 16 inclinante φ | 20 spiritales φ | 25 c&tura φ, cethura βγ: *deinceps tacebo* | 25 iecxan φ | 26 suae φ | 26 iecxan φ | 27 latosim φ | 27 laomin β, laommiim φ | 28 eledea φ

- 1 *terram orientalem.* Cetura hebraeo sermone copulata interpretatur aut uincta. quam ob causam suspicantur Hebraei mutato nomine eandem esse Agar, quae Saraa mortua de concubina transierit in uxorem. et uidetur depositi iam
- 5 Abrahæ excusari aetas, ne senex post mortem uxoris suae uetulae nouis arguatur nuptiis lasciuisse. nos quod incertum est relinquentes hoc dicimus quod de Cetura nati filii Abraham iuxta historicos Hebraeorum occupauerint *τρωγλοδίτιν* et Arabiam, quae nunc uocatur *εδδαίμων*, usque ad maris
- 10 rubri terminos. dicitur autem unus ex posteris Abrahæ, qui appellabatur Afer, duxisse aduersus Libyam exercitum et ibi uictis hostibus consedissee eiusque posteros ex nomine atauū Africam nuncupasse. huius rei testis est Alexander, qui dicitur polyhistor, et Cleodemus cognomento Malchus,
- 15 graeco sermone barbaram historiam retexentes. quod autem ait *et filii Dadan fuerunt Asurim et Latusim et Laomim*, Asurim in negotiatores transferri putant, Latusim aeris ferrique metalla eudentes, Laomim uero *φιλάρχους*, id est principes multarum tribuum atque populorum. alii ab
- 20 hoc Asurim uocatos Syros esse contendunt et a plerisque filiis Abrahæ ex Cetura occupatas Indiae regiones.

Et mortuus est Abraham in senectute bona, senex et plenus, et collectus est ad populum suum. male in LXX interpretibus additum est *et deficiens mortuus est Abraham*, quia

25 non conuenit Abrahæ deficere et imminui. illud quoque, quod nos posuimus *in senectute bona senex et plenus*, in graecis codicibus ponitur *plenus dierum*. quod cum sensum uideatur exponere, eo quod luce et diei operibus plenus occubuerit, tamen magis ad *ἀναγωγὴν* facit, si simpliciter ponatur

30 *plenus*.

16 Gen 25, 3 | 22 Gen 25, 8

2 iuncta γ et ut uidetur β , uincta ut uidetur φ . רַבִּק Syris ἔδραε | 4 ad uxorem φ | 4 depositi $\beta\varphi$, decrepiti ξ | 5 habrahe. excussari φ | 5 suae $> \varphi$ | 8 τρωρο δνθην *frisingensis*, ἑρωγοδιθην *berolin*, τρωτοαινν *scaphus* | 10 habrahae φ | 11 aduersum φ | 14 malchas φ | 16 asurim $\beta\gamma\varphi$ | 16/17 latosim et laommim φ | 16/17 loamim γ | 17 asorim φ | 17 latosim φ | 18 laommim φ | 18 fylarchus φ , filarchos $\beta\gamma$ | 22 habraham φ | 24 abraham mortuus est β | 29 *ἀναγωγὴν graecae frising, anagogen $\beta\gamma$*

*Et haec nomina filiorum Ismahel in nominibus suis et in 1
generationibus suis. primogenitus Ismahelis Nabaioth et Cedar
et reliqui usque ad eum locum ubi ait et habitauerunt ab
Euila usque Sur, quae est contra faciem Aegypti uenientibus
in Assyrios, in conspectu omnium fratrum suorum cecidit. 5
duodecim filii nascuntur Ismahelo, e quibus primogenitus fuit
Nabaioth, a quo omnis regio ab Euphrate usque ad mare
rubrum Nabathena usque hodie dicitur, quae pars Arabiae est.
nam et familiae eorum oppidaque et pagi ac minuta castella
et tribus eorum appellatione celebrantur ab uno quoque: 10
ex his Cedar in deserto et Duma alia regio et Theman ad
austrum et Cedema ad orientem plaga dicitur. quod au-
tem in extremo huius capituli iuxta LXX legitur *contra
faciem omnium fratrum suorum habitauit*, uerius est illud,
quod nos posuimus *coram omnibus fratribus suis occubuit*, id 15
est in manibus omnium filiorum suorum mortuus est, super-
stitibus liberis et nullo prius morte praerepto. fratres autem
pro filiis appellari, Iacob quoque ad Laban demonstrat di-
cens *quod est peccatum meum, quia persecutus es post me et
quia scrutatus es omnia uasa mea? quid inuenisti de uniuersis 20
uis uasis domus tuae? ponatur coram fratribus meis et fra-
tribus tuis, et diiudicent inter nos. nec enim possumus cre-
dere, ut scriptura commemorat, quod Iacob exceptis liberis
secum fratres aliquos habuerit.**

*Et concepit Rebecca uxor eius, et mouebantur filii eius 25
in ea.* pro motione LXX interpretes posuerunt ἐσπίζων,
id est ludebant siue calcitrabant: quod Aquila transtulit
confringebantur filii in utero eius, Symmachus uero διέπλεον,
id est in similitudine nauis in superficie ferebantur.

*Et egressus est primus rubeus totus sicut pellis pilosus. 30
uñi nos pilosum posuimus, in hebraeo habet seir. unde
Esau, sicut et alibi legimus, Seir, id est pilosus, est dictus.
1 Gen 25, 13-18 | 13 Gen 25, 18 | 19 Gen 31, 36 37 | 25 Gen 25, 21 22 | 30 Gen 25, 25*

1 hismahel φ | 2 hismahelis φ | 2 nabeoth φ | 3 reliqui βγφ |
6 ismaheli β | 7 aboth φ¹, nabeoth φ² | 8 nabathena φ | 9 eorum βγ,
ipsorum φ | 9 minuta βγ, munita γ | 10 eorum βγ, horum φ | 12 orien-
tem plaga φ, orientalem plagam βγ | 19 persecutus φ | 28 Δυνλαων
berol, ΔΙΕΠΛΕΩΝ *scarphus*, διέπλεον *frising* | 29 similitudinem φ | 30 rubeus φ

1 *Et dixit Esau Iacob Da mihi gustum de coctione rubea ista, quia deficio. propterea uocatum est nomen eius Edom. rubrum siue fuluum lingua hebraea edom dicitur. ab eo igitur, quod rubeo cibo uendiderit primitiua sua, fului, id*
 5 *est Edom, sortitus est nomen.*

Seminauit autem Isaac in terra illa, et inuenit in anno illo centuplum hordei. licet in aliena terra seminauerit Isaac, tamen non puto quod tanta ei fertilitas hordei fuerit. unde melius puto illud esse, quod habetur in hebraeo et Aquila
 10 *quoque transtulit et inuenit in anno illo centuplum aestimatum, id est ἑκατὸν εἰλασμούς. licet enim eisdem literis et aestimatio scribatur et hordeum, tamen aestimationes saarim leguntur, hordea uero sorim. tacens autem scriptura genus frugum, quod centuplicauerit, uidetur mihi cunctarum in*
 15 *illo uirtutum ostendisse multiplicationem. denique sequitur et benedixit ei dominus, et magnus factus est uir et ambulabat uadens et magnificatus, donec magnus fieret uehementer. felicitas autem multiplicati hordei ignoro si quem possit facere gloriosum.*

20 *Et abiit inde Isaac et uenit in uallem Gerarorum et habitauit ibi. pro ualle torrentem habet in hebraeo. neque enim Isaac, postquam magnificatus est, habitare poterat in ualle. habitauit autem in torrente, de quo scriptum est de torrente in uia bibit: de quo etiam Helias tempore famis bibit. sed*
 25 *quia Helias non erat perfectus ut Christus, ideo ei torrens ille aruit. dominus uero noster etiam in torrente traditus est, dedicans regenerationem nostram et baptismi sacramentum.*

Et foderunt pueri Isaac in ualle Geraron, et inuenerunt
 30 *ibi puteum aquae uiuae. et hic pro ualle torrens scriptus*

1 Gen 25. 30 | 6 Gen 26, 12 | 16 Gen 26, 12 13 | 20 Gen 26, 17 |
 23 Ps 110, 7 | 24 Reg γ 17, 7 | 29 Gen 26, 19

1 robea φ | 3 Robeum φ | 4 robeo cibi φ | 8 fertilitas φ | 11 ἑκατὸν εἰλασμούς *frisingensis*, ηκῶννηγασμῶν *berol*, εκτονευ. ас моте *scaph.* *uulgo* ἑκατὸν εἰλασμένον | 14 centuplicauerit φ | 18 quem βγ, quidem φ | 20 habiit φ | 20 gerarorum φ, gerarum βγ | 22 magnificatus βγ, magnus factus φ | 24 in uia bibit βγ, bibet in uia φ | 25 ei βγ, et φ | 29 geraron βγφ | 30 scriptum φ

est. numquam enim in ualle inuenitur puteus aquae 1 uiuae.

Et foderunt puteum alterum et altercati sunt etiam super eo: et uocauit nomen eius Inimicitiae. pro inimiciis, quod Aquila et Symmachus τὴν ἀντικειμένην et ἐναντίωσιν trans- 5 tulerunt, id est aduersum atque contrarium, in hebraeo habet satanan. ex quo intellegimus satanan contrarium interpretari.

Et foderunt puteum alium: et non litigauerunt cum eis, et uocauit nomen eius latitudo. pro latitudine in hebraeo 10 habet rooboth ad probandum illud, quod supra diximus ipse aedificauit Niniuen ciuitatem et rooboth, hoc est plateas eius.

Et Abimelech iuit ad eum de Geraris et Ochozath pronubus eius et Fichol princeps militiae eius. pro Ochozath pronubo in hebraeo habet collegium amicorum eius, ut non 15 tam hominem significet quam amicorum turbam, quae cum rege uenerat, in quibus fuit et Fichol princeps exercitus eius.

Et uenerunt pueri Isaac et nuntiauerunt ei de puteo, quem foderunt, et dixerunt ei Inuenimus aquam, et uocauit 20 nomen eius Saturitas. nescio quo modo in LXX interpretibus habeatur et uenerunt pueri Isaac et nuntiauerunt ei de puteo, quem foderunt, et dixerunt ei Non inuenimus aquam: et uocauit nomen eius Iuramentum. quae enim ἐτυμολογία est propterea uocari iuramentum, quod aquam non inuenissent? 25 e contrario in hebraeo, cui interpretationi Aquila quoque consentit et Symmachus, hoc significat quod inuenerint aquam et propterea appellatus sit puteus ipse saturitas et uocata ciuitas Bersabee, hoc est puteus saturitatis: licet enim supra ex uerbo iuramenti siue ex septenario ouium numero, quod

3 Gen 26, 21 | 9 Gen 26, 22 | 11 Gen 10, 14 | 13 Gen 26, 26 | 19 Gen 26, 32 33

5 ΤΝΕΑΝΤΙΚΙΜΕΝΝ fr̄is, ΙΗ ΝΑΝΘΙ · ΚΑΥΜΗΝΙ derol, ΙΝΝΑΝΤΙΚΑΥΜΕΝΙΝ scaphus. de ἀντικειμένην uehementer audito, possis τὴν ἀντίκλασιν εἰ- cere | 7 initio sathanan β, satanan γ, satan φ | 7 media sathanan β | 12 nineuen φ | 12 et rooboth βγ, emo oboth φ | 17 quibus βγ, quis φ | 18 eius βγ, illius φ | 19 pueri βγ, serui φ | 19 22 nunciauerunt γ | 22 annunciauerunt β | 25 inuenerint φ | 26 aliqua φ

1 *sabee* dicitur, asseruerimus Bersabee appellatam, tamen nunc ex eo, quod aqua inuenta est, Isaac ad nomen ciuitatis, quae ita uocabatur alludens, declinauit paululum literam, et pro stridulo Hebraeorum *sin*, a quo *sabee* incipitur, grae-
5 cum *simma*, id est hebraeum *samech* posuit. alioquin et iuxta allegoriae legem post tantos puteos in fine uirtutum nequaquam congruit ut Isaac aquam minime reppererit.

Ecce Esau frater meus uir pilosus, et ego sum uir leuis. ubi nos pilosum legimus, in hebraeo scriptum est *seir*.
10 unde postea montis Seir regio, in qua uersabatur, est dicta: diximus de hoc et supra.

Et sumpsit Rebecca uestimenta Esau filii sui maioris, quae erant desiderabilia apud se domi. et in hoc loco tradunt Hebraei primogenitos functos officio sacerdotum et
15 habuisse uestimentum sacerdotale, quo induti deo uictimas offerebant, antequam Aaron in sacerdotium eligeretur.

Et dixit Esau Iuste uocatum est nomen eius Iacob, supplantauit enim me ecce secundo. Iacob supplantator interpretatur. ab eo igitur; quod fratrem arte deceperit, allusit ad
20 nomen, qui ideo Iacob ante uocatus est, quod in ortu plantam fratris appraehenderat.

Et fratri tuo seruias: et erit quando depones et solues iugum illius de collo tuo. significat quod Idumaei seruituri sint Iudaeis, et tempus esse uenturum, quando de collo iugum
25 seruitutis abiciant eorumque imperio contradicant. secundum LXX autem interpretes, qui dixerunt *erit autem cum deposueris et solueris iugum de collo tuo*, uidetur pendere sententia nec esse completa.

Et uocauit Iacob nomen loci illius Bethel, et Ulammaus
30 *erat nomen ciuitatis prius.* ab eo, quod supra dixerat *quam terribilis est locus iste: non est hic nisi domus dei et haec porta caeli* nunc loco nomen inponit et uocauit illum *Bethel*,

8 Gen 27, 11 | 12 Gen 27, 15 | 17 Gen 27, 35 | 22 Gen 27, 40 |
29 Gen 28, 19 | 30 Gen 28, 17

1 asseruerimus φ , asseuerimus β^1 , asseruerimus β^2 , asseueremus γ |
5 *simma* $\beta\gamma\varphi^2$, *imma* φ^1 | 8 *lenis* $\beta\gamma$ | 10 *montes seir* et *regio* φ | 13 *ante*
apud + ualde φ | 17 *iuxte* φ | 31 *orribilis* φ | 31 *hic* $\beta\gamma$, *haec* φ | 32 *uocat* φ

id est domum dei: *qui locus uocabatur ante Luza*, quod interpretatur nux siue *ἀμύγδαλον*. unde ridicule quidam uerbum hebraicum *ulam* nomen esse urbis putant, cum *ulam* interpretetur prius. ordo itaque iste est lectionis *et uocauit nomen loci illius Bethel*, *et prius Luza uocabulum ciuitatis*.⁵ antiquae omnes scripturae uerbo *ulam* siue *elem* plenae sunt, quod nihil aliud significat nisi ante aut prius uel uestibulum siue superliminare uel postes.

Comple ergo hebdomadem istius et dabo etiam hanc tibi, postquam Liam Iacob fraude deceptus pro Rachel uxorem¹⁰ acceperat, dicitur ei a socero Laban ut septem dies post nuptias sororis prioris expleat et sic accipiat Rachel, pro qua iterum septem annis aliis seruiturus sit. non igitur, ut quidam male aestimant, post septem annos alios Rachel accepit uxorem, sed post septem dies nuptiarum uxoris pri-¹⁵mae. nam sequitur *et ingressus est ad Rachel: et dilexit Rachel magis quam Liam, et seruiuit ei septem annis aliis*.

Et concepit et peperit filium et uocauit nomen eius Ruben. omnium patriarcharum propter compendium lectionis etymologias nominum uolo pariter dicere. *et uocauit inquit Ruben*²⁰ *nomen eius dicens quia Uidit dominus humilitatem meam*. Ruben interpretatur uisionis filius.

Et concepit inquit alterum filium et dixit Quoniam exaudiuit me dominus eo, quod odio me haberet uir meus, et dedit mihi etiam hunc: et uocauit nomen eius Symeon. ab²⁵ eo, quod sit exaudita, Symeoni nomen inposuit. Symeon quippe interpretatur auditio.

De tertio uero sequitur *et concepit adhuc et peperit filium et dixit Nunc mecum erit uir meus, quia peperit ei tres filios: ideo uocauit nomen eius Leui*. ubi nos legimus *apud me erit uir*³⁰ *meus*, Aquila interpretatus est *applicabitur mihi uir meus*, quod

9 Gen 29, 27 | 16 Gen 29, 30 | 18 Gen 29, 32 | 20 Gen 29, 32 |
23 Gen 29, 33 | 28 Gen 29, 34

2 amygdolon φ , amigdalon $\beta\gamma$ | 3 urbis esse φ | 6 elem $\beta\gamma$, aelam φ | 9 eptomadem $\beta\gamma$, obdomadem φ | 15 uxoris $> \varphi$ | 20 inquit φ | 20/21 nomen eius ruben φ | 21 in humilitate mea φ

1 hebraice dicitur *illaue* et a doctoribus Hebraeorum aliter transfertur, ut dicant „prosequetur me uir meus“, id est non ambigo de amore in me uiri mei, erit mihi in hac uita comes, et eius dilectio me ad mortem usque deducet et
5 prosequetur, tres enim filios genui ei.

Concepit et peperit et genuit filium et dixit Nunc super hoc confitebor domino“, et ob id uocauit nomen eius *Iuda*. Iuda confessio dicitur. a confessione itaque confessoris nomen est dictum. uerum tamen hic confessio pro gratia-

10 rum actione aut pro laude accipitur, ut frequenter in psalmis, et in euangelio *confiteor tibi, domine pater caeli et terrae*, id est gratias ago tibi siue glorifico te.

Et concepit Bala et peperit Iacob filium: et dixit Rachel Iudicauit me dominus et exaudiuit uocem meam et dedit mihi
15 *filium*“: propterea uocauit nomen eius *Dan*. causam nominis expressit ut ab eo, quod iudicasset se dominus, filio ancillae iudicii nomen inponeret: Dan quippe interpretatur iudicium.

Et concepit adhuc et peperit Bala ancilla Rachel filium
20 *secundum Iacob: et dixit Rachel Habitare me fecit deus habitatione cum sorore mea, et inualui*“: et uocauit nomen eius *Neptalim*. causa nominis Neptali alia hic multo exponitur quam in libro hebraeorum nominum scripta est. unde et Aquila ait *συνανέστρεψέν με ὁ Θεὸς συναναστρεψήν*, pro quo
25 in hebraeo scriptum est *neptule eloim neptalti*. unde a conuersione siue a comparatione, quia utrumque sonat, comparationem siue conuersionem, hoc est Neptali, filio nomen inposuit.

Quod autem sequitur *et peperit Zelfa ancilla Liae Iacob*
30 *filium: et dixit Lia In fortuna*“, et uocauit nomen eius *Gad*.

6 Gen 29, 35 | 11 Matth 11, 25 | 13 Gen 30, 5 6 | 19 Gen 30, 7 8 |
29 Gen 30, 10 11

1 ellaue φ | 5 ei filios genui φ | 5 et concepit et φ | 11 pater domine φ | 13 balla φ | 14 deus φ | 15 Causa φ | 19 balla φ | 22 neptalim βγ, neptali φ | 22 neptali β²γφ, > β¹ | 24 graeca facile leguntur in βγγφ, articulum omisit φ | 25 neptule eloym neptali β, neptule eloim neptali γ, neptali eloim neptalim φ | 25,26 conuersione φ | 26 a > φ | 27 conuersionem φ | 27 neptalim φ | 27 filio > φ

ubi nos posuimus *in fortuna* et graece dicitur ἐν τύχη, quae 1 potest euentus dici, in hebraeo habet *bagad*, quod Aquila interpretatur *uenit accinctio*, nos autem dicere possumus in procinctu. *ba* enim potest et praepositionem sonare in et uenit. ab euentu ergo siue procinctu, qui *gad* dicitur, Zelfae 5 filius Gad uocatus est.

Sequitur et peperit Zelfa ancilla Liae filium secundum Iacob: et dixit Lia Beata ego, quia beatificant me mulieres, et uocauit nomen eius Aser, diuitiae. male additae sunt diuitiae, id est πλοῦτος, cum etymologia nominis Aser scripturae auctoritate pandatur dicentis *Beata sum ego, et beatificant me mulieres* et ab eo, quod beata dicatur ab hominibus, filium suum beatum uocauerit. Aser ergo non diuitiae, sed beatus dicitur, dumtaxat in praesenti loco. nam in aliis secundum ambiguitatem uerbi possunt et diuitiae sic uocari. 15

Et audiuit deus Liam, et concepit et peperit Iacob filium quintum, et dixit Lia Dedit deus mercedem meam, quia dedi ancillam meam uiro meo: et uocauit nomen eius Issachar. etymologiam huius nominis LXX interpretes ediderunt *est merces*. non utique, ut plerique addito pronomine male 20 legunt, aestimandum est ita scriptum esse quod *is est merces*, sed totum nomen interpretatur *est merces*. *is* quippe dicitur est et *sachar* merces. hoc autem ideo, quia mandragoris filii Ruben introitum, qui Racheli debebatur, ad se uiri emerat. 25

Sequitur et concepit adhuc Lia et peperit filium sextum Iacob, et dixit Lia Dotauit me deus dote bona: en hoc tempore habitabit mecum uir meus, quia peperit ei sex filios, et uocauit nomen eius Zabulon. ubi nos posuimus *habitabit mecum* et LXX interpretati sunt *diliget me*, in hebraeo habet 30 *iezbuleni*. et est sensus: quia sex filios genui Iacob, pro-

7 Gen 30, 12 13 | 16 Gen 30, 17 18 | 26 Gen 30, 19 20

1 εντυχη *frising*, ευθυκη *derol*, ευτικη *scaphus* | 3 possumus dicere φ | 8 beatificant φ | 10 παωυθος *derol*, πλουτος *scaphus*, πλουθος *frising* | 12 hominibus βγ, omnibus φ | 20 utique βγ, igitur φ | 21/22 is est merces β, is demerces γ, est merces φ | 22/23 is . . . merces > γ | 22/23 is qui predicatur φ | 27 en βγ, in φ

1 pter ea iam secura sum: habitabit enim mecum uir meus.
unde et filius meus uocatur habitaculum. male igitur et
uolenter in libro nominum Zabulon fluxus noctis interpretatur.

5 *Et post hoc peperit filiam et uocauit nomen eius Dina.* haec
transfertur in causam, quam significantius Graeci $\delta\acute{\iota}\alpha\pi\tau\epsilon\rho$ uo-
cant. iurgii enim in Sicimis causa extitit.

Post filios et parentum ponenda sunt nomina. Lia in-
terpretatur laborans, Rachel ouis, cuius filius Ioseph ab eo,
10 quod sibi alium addi mater optauerat, uocatur augmentum.

*Transibo in uniuerso pecore tuo hodie, separa inde omne
pecus uarium et discolorum et omne pecus unius coloris in agnis
et uarium et discolorum in capris et erit merces mea: et respon-*
15 *debit mihi iustitia mea in die crastino, cum uenerit merces
mea coram te: omne, in quo non fuerit uarium et discolor in
capris et in agnis, furtum erit apud me et cetera.* multum
apud LXX interpretes confusus est sensus, et usque in prae-
sentem diem nullum potui inuenire nostrorum, qui ad liqui-
dum, quid in hoc loco diceretur, exponeret. uis, inquit
20 Iacob, me seruire tibi etiam alios septem annos: fac quod
postulo. separa omnes discolors et uarias tam oues quam
capras et trade in manus filiorum tuorum, rursumque ex
utroque grege alba et nigra pecora, id est unius coloris,
da mihi. si quid igitur ex albis et nigris, quae unius colo-
25 ris sunt, uarium natum fuerit, meum erit: siquid uero unius
coloris, tuum. rem non difficilem postulo. tecum facit na-
tura pecorum, ut alba ex albis et nigra nascantur ex nigris:
mecum iustitia mea, dum deus humilitatem meam respicit
et laborem. optionem Laban datam libenter arripuit
30 et ita, ut Iacob postulabat, faciens trium dierum iter inter
Iacob et filios suos separauit, ne quis ex uicinitate pecoris
nasceretur dolus. itaque Iacob nouam stropham commentus

5 Gen 30, 21 | 11 Gen 30, 32 33

5 post hoc $\gamma\varphi$, post haec β | 6 grece φ | 6 $\alpha\gamma\kappa\eta\text{N}$ *berolinens*, $\Delta\iota\kappa\eta\text{N}$
scaphusan, $\delta\iota\kappa\eta\text{N}$ *frisingensis* | 7 exstitit φ | 8 ponenda nomina sunt γ |
12 et 13 discolorum φ | 14 mea $>$ φ | 14 crastina φ | 22 Rursum φ |
31 suos filios φ | 32 commentatus $\beta\gamma$

est et contra naturam albi et nigri pecoris naturali arte 1
 pugnavit. tres enim uirgas, populeas et amygdalinas et
 mali granati, quamquam LXX styracinas et nucineas et pla-
 taninas habeant, ex parte decorticans uarium uirgarum fecit
 colorem, ut, ubicumque in uirga corticem reliquisset, anti- 5
 quus permaneret color, ubi uero tulisset corticem, color
 candidus panderetur. obseruabat ergo Iacob, et tempore,
 quo ascendebantur pecora, et post calorem diei ad potandum
 auida pergebant, discolores uirgas ponebat in canalibus et
 admissis arietibus et hircis in ipsa potandi auiditate oues 10
 et capras faciebat ascendi, ut ex duplici desiderio, dum
 auide bibunt et ascenduntur a maribus, tales foetus conci-
 perent, quales umbras arietum et hircorum desuper ascen-
 dentium in aquarum speculo contemplabantur. ex uirgis
 enim in canalibus positis uarius erat etiam imaginum color. 15
 nec mirum hanc in conceptu feminarum esse naturam, ut
 quales perspexerint siue mente conceperint in extremo uolu-
 ptatis aestu quae concipiunt, talem sobolem procreent, cum
 hoc ipsum etiam in equarum gregibus apud Hispanos dica- 20
 tur fieri, et Quintilianus in ea controuersia. in qua accusa-
 batur matrona, quod Aethiopem pepererit, pro defensione
 illius argumentetur hanc conceptuum esse naturam, quam
 supra diximus. postquam autem nati fuerant haedi et agni
 uarii et discolores ex albis et unius coloris gregibus, sepa-
 rabat illos Iacob et procul esse faciebat a pristino grege, 25
 si qui autem nascebantur unius coloris, id est albi siue
 nigri, tradebat in manibus filiorum Laban: et ponebat uirgas,
 quas decoriauerat in canalibus, ubi effundebantur aquae, et

20 Quintilianus

3 nucineas $\beta\gamma$, nucneas φ | 10 ammissis φ | 10 arietibus φ | 12 aui-
 dae φ , quod non multum probat, quum φ saepe ae pro e scribat | 13 qua-
 lis φ | 15 positus φ | 18 subolem φ | 20 quintilianus φ | 20/21 accusa-
 tur φ | 23 post diximus + Erasmus contra $\beta\gamma\varphi$ et scriptum reperitur in
 libris Hippocratis quod quaedam suspicione adulterii fuerat punienda, cum
 pulcherrimum peperisset, utrique parenti generique dissimilem, nisi me-
 moratus medicus soluisset quaestionem monens quaerere ne forte talis
 pictura esset in cubiculo, qua inuenta mulier a suspicione liberata est |
 28 decoriauerat $\beta\gamma$, discoriauerat φ

1 ueniebant ad potandum contra pecora, ut conciperent eo tempore, cum uenirent ad potandum.

Et concipiebant pecora contra uirgas Iacob, uirgas, quas posuerat coram pecoribus in canalibus ad concipiendum in eis:
 5 *et in serotinis ouibus non ponebat. et fiebant serotina Laban et temporanea Iacob.* hoc in LXX interpretibus non habetur, sed pro serotinis et temporaneis aliud nescio quid, quod ad sensum non pertinet, transtulerunt. quod autem dicit scriptura, hoc est: Iacob prudens et callidus, iustitiam et aequitatem
 10 etiam in noua arte seruabat. si enim omnes agnos et haedos uarios pecora procreassent, erat aliqua suspicio doli, et aperte huic rei Laban inuidus contrahisset. ergo ita omnia temperauit, ut et ipse fructum sui laboris acciperet et Laban non penitus spoliaretur. si quando oues et caprae primo
 15 tempore ascendebantur, quia melior uernus est foetus, ante ipsas ponebat uirgas, ut uaria soboles nasceretur. quaecumque autem oues et caprae sero quaerebant mare, ante harum oculos non ponebat, ut unius coloris pecora nascerentur. et quicquid primum nascebatur, suum erat, quia
 20 discolor et uarium erat, quicquid postea, Laban. unius enim tam in nigro quam in albo coloris pecus oriebatur. in eo autem loco, ubi scriptum est *ut conciperent in uirgis*, et in hebraeo habet *iaeahamena*, uim uerbi hebraici nisi circuitu exprimere non possum. *iaeahamena* enim proprie dicitur extremus in coitu calor, quo corpus omne concutitur
 25 et patranti uoluptatem uicinus est finis.

Et pater uester mentitus est mihi et mutauit mercedem meam decem uicibus, et non dedit ei deus ut noceret mihi. si dixerit Hoc uarium pecus erit merces tua, nascetur omne
 30 *pecus uarium. et si dixerit Unius coloris erit merces tua, nascetur omne pecus unius coloris.* pro eo, quod nos posuimus *mutauit mercedem meam decem uicibus*, LXX interpretes posuerunt *decem agnis*, nescio qua opinione ducti, cum uer-

3 Gen 30, 41 42 | 27 Gen 31, 7 8

4 peccoribus γ , peccore φ [qui plerumque peccus scribit] | 9 aequalitatem φ | 14 exspoliaretur φ | 16 suboles φ | 19 20 quidquid φ | 23 et $> \beta\gamma$ | 23 iaamena φ | 24 Jaamena φ | 26 uoluptati $\beta\gamma\varphi$

bum hebraicum *moni* numerum magis quam agnos sonet. 1
denique et ex consequentibus hic magis sensus probatur
quod per singulos foetus semper Laban condicionem muta-
uerit. si uidebat uarium nasci pecus, post foetum dicebat
Uolo ut in futurum mihi uaria nascantur. rursum cum ui- 5
disset unius coloris nasci pecora (Iacob quippe hoc audito
uirgas in canalibus non ponebat) dicebat ut futuros foetus
unius coloris sibi pecora procrearent. et quid plura? usque
ad uices decem semper a Laban pecoris sui siue Iacob mu-
tata condicio est. et quodcumque sibi proposuerat ut nasce- 10
retur, in colorem contrarium uertebatur. ne cui autem in
sex annis decem pariendi uices incredibiles uideantur, lege
Uergilium, in quo dicitur *bis grauidae pecudes*. natura autem
italicarum ouium et Mesopotamiae una esse traditur.

Et furata est Rachel idola patris sui. ubi nunc idola 15
legimus, in hebraeo *therafim* scriptum est, quae Aquila
μορφώματα, id est figuras uel imagines interpretatur. hoc
autem ideo, ut sciamus quid in iudicum libro *therafim*
sonet.

Et transiit fluuium et uenit in montem Galaad. non 20
quod eo tempore Galaad mons diceretur, sed per antici-
pationem, ut frequenter diximus, illo uocatur nomine, quo
postea nuncupatus est.

Et mutasti mercedem meam decem agnis. idem error
qui supra: numerus enim pro agnis legendus est. 25

*Et dixit Iacob fratribus suis Colligamus lapides. et con-
gregatis lapidibus fecerunt aceruum et comederunt super eum,
et uocauit illum Laban aceruus testimonii, et Iacob uocauit
illum aceruus testis. aceruus lingua hebraea gal dicitur,
aad uero testimonium. rursum lingua syra aceruus igar 30
appellatur, sedutha testimonium. Iacob igitur aceruum testi-*

13 Uerg georg β 150 | 15 Gen 31, 19 | 18 Iud 17, 5 | 20 Gen 31, 21 |
24 Gen 31, 41 | 26 Gen 31, 46 47

2 hinc βγ | 5 futuro φ | 12 incredibile uideatur φ | 13 uirgilium βγ |
13 dicit urbis grauidae φ | 21 quo φ | 23 nuncupandus φ | 25 est > φ |
28 aceruum φ | 29 gai φ | 31 seduth testimonium βγ, testimonium
sedutha φ

1 monii, hoc est *Galaad* lingua appellauit hebraea, Laban uero id ipsum, id est aceruum testimonii, *igar sedutha* gentis suae sermone uocauit. erat enim Syrus, et antiquam linguam parentum prouinciae, in qua habitabat, sermone
5 mutauerat.

Et occurrerunt ei angeli dei. et dixit Iacob, ut uidit eos, Castra dei haec sunt, et uocauit nomen loci eius castra. ubi hic castra posita sunt, in hebraeo habet *manaim*, ut sciamus, si quando ininterpretatum in alio loco ponitur, quem
10 locum significet. et pulchre ad fratrem iturus inimicum angelorum se comitantium excipitur choris.

Et dixit Iacob Deus patris mei Isaac, domine, qui dixisti ad me Reuertere in terram tuam et benedicam tibi“: *minor sum omni misericordia tua et omni ueritate tua, quam fecisti*
15 *pro seruo tuo.* pro eo, quod nos posuimus *minor sum*, aliud nescio quid, quod sensum turbet, in graecis et latinis codicibus continetur.

Et dixit ei Quod nomen tibi? qui ait: Iacob. dixit autem ei Iam non uocabitur Iacob nomen tuum, sed uocabitur
20 *nomen tuum Israhel, quia inualuisti cum deo et cum hominibus ualebis.* Iosephus in primo antiquitatum libro Israhel ideo appellatum putat, quod aduersum angelum steterit: quod ego diligenter excutiens in hebraeo penitus inuenire non potui. et quid me necesse est opiniones quaerere sin-
25 gulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse, qui posuit: *non uocabitur inquit nomen tuum Iacob, sed Israhel erit nomen tuum.* quare interpretatur Aquila *ὅτι ἦρξας μετὰ Θεοῦ*, Symmachus *ὅτι ἦρξω πρὸς Θεόν*, LXX et Theodotion *ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.* *sarith* enim, quod ab Isra-

6 Gen 32, 2 3 | 12 Gen 32, 10 11 | 18 Gen 32, 28 29 | 21 Iosephus ἀρχαῖοι α 20, 2 | 26 Gen 32, 29

2 *igar seduth* α βγ | 7 domini φ | 8 posita sunt castra β | 27—29 *fri-singensis graeca ita scribit*: ΟΤΙΝΡΞΑΣΜ ΕΤΑΘΥ et ΟΤΙΝΡΞΩΪΠΡΟΟΘΗ et ΟΧΥΣΑΣΜΕΤΑΘΥ. *berolinensis* (ξ litterae formam neque in hoc neque in *scaphusano* possum imitari: *rastrum pingunt*) ΟΛΗΡΞΑΣΜΗΛΑΕΥ et ΟΛΗΡΞΩΙΣΘΡΟΘΗ et ΟΛΗΝΙΚΥΣΑΣΜΗΘΑ ΩΥ . *scaphusanus* ΟΓΙΝΡ ΞΑΣΜΕΥΔΕΥ et ΟΠΝΡΞΑ ΨΙΣΤΡΟΘΗ et ΟΤΕ ΝΙΣΚΥΣΑΣΜΕΤΑΘΥ

hel uocabulo deriuatur, principem sonat. sensus itaque hic ¹ est: non uocabitur nomen tuum subplantator, hoc est Iacob, sed uocabitur nomen tuum princeps cum deo, hoc est Israhel. quomodo enim ego princeps sum, sic et tu, qui mecum luctari potuisti, princeps uocaberis. si autem mecum, qui ⁵ deus sum siue angelus (quoniam plerique uarie interpretantur) pugnare potuisti, quanto magis cum hominibus, hoc est cum Esau, quem formidare non debes. illud autem, quod in libro nominum interpretatur Israhel uir uidens deum siue mens uidens deum, omnium paene sermone detritum, ¹⁰ non tam uere quam uiolenter mihi interpretatum uidetur. hic enim Israhel per has literas scribitur, iod sin res aleph lamed, quod interpretatur princeps dei siue directus dei, hoc est ἐνδύρατος Ἰσοῦ. uir uero uidens deum his literis scribitur, ut uir ex tribus literis scribatur, aleph iod sin, ¹⁵ ut dicatur *eis*, uidens ex tribus, res aleph he, et dicatur *raha*. porro *el* ex duabus, aleph et lamed, et interpretetur deus siue fortis. quamuis igitur grandis auctoritatis sint et eloquentiae ipsorum umbra nos opprimat, qui Israhel uirum siue mentem uidentem deum transtulerunt, ²⁰ nos magis scripturae et angeli uel dei, qui Israhel ipsum uocauit, auctoritate ducimur, quam cuiuslibet eloquentiae saecularis.

Illud quoque quod postea sequitur *et benedixit eum ibi, et uocauit Iacob nomen loci illius Facies dei: Uidi enim deum* ²⁵ *facie ad faciem, et salua facta est anima mea* in hebraeo dicitur *Fanuhel*, ut sciamus ipsum esse locum qui in ceteris scripturae sanctae uoluminibus ita, ut in hebraeo scriptum est, *Fanuhel* legitur in graeco.

Et diuisit pueros super Liam et super Rachel et super ³⁰ *duas ancillas et posuit ancillas et filios earum primas, Liam uero et pueros nouissimos, et Rachel et Ioseph nouissimos, et ipse transiuit ante eos.* non, ut plerique aestimant, tres turmas fecit, sed duas. denique, ubi nos habemus *diuisit*,

24 Gen 32, 30 31 | 30 Gen 33, 1—3

1 hic > β | 4 ego > β | 13 17 lamech βγ | 16 *init* et dicatur φ | 16 *eis* β¹γ, *is* β²φ | 17 *ra*. φ | 21 uel > φ¹ | 27 29 *fanuel* βφ

1 Aquila posuit ἡμίσευσεν, id est *dimidiauit*, ut unum cuneum faceret ancillarum cum paruulis suis et alium Liae et Rachel, quae liberae erant, cum filiis earum, primasque ire faceret ancillas, secundas liberas, ipse autem ante utrum-
5 que gregem fratrem adoraturus occurreret.

Et aedificauit tibi Iacob domum, et pecoribus suis aedificauit tabernacula. ideo uocauit nomen loci illius tabernacula. ubi nos tabernacula habemus, in hebraeo legitur *socoth*. est autem usque hodie ciuitas trans Iordanen hoc uoca-
10 bulo inter partes Scythopoleos, de qua in libro locorum scripsimus.

Et uenit Iacob Salem ciuitatem Sychem in terra Chanaan, cum uenisset de Mesopotamia Syriae. error oboritur, quo modo Salem Sychem ciuitas appelletur, cum Hierusalem,
15 in qua regnauit Melchisedec, Salem ante sit dicta. aut igitur unius utraque urbs nominis est (quod etiam de pluribus Iudaeae locis possumus inuenire, ut idem urbis et loci nomen in alia atque alia tribu sit) aut certe istam Salem, quae nunc pro Sychem nominatur, dicimus hic interpretari
20 consummatam atque perfectam et illam, quae postea Hierusalem dicta est, pacificam nostro sermone transferri. utrumque enim accentu paululum declinato hoc uocabulum sonat. tradunt Hebraei quod claudicantis femur Iacob ibi conualuerit et sanatum sit, propterea eandem ciuitatem
25 curati atque perfecti uocabulum consecutam.

Et uenit Emmor et Sychem filius eius ad portam ciuitatis suae et locuti sunt ad uiros ciuitatis dicentes Uiri isti pacifici nobis sunt. ubi nunc LXX interpretes pacificos transtulerunt, Aquila interpretatus est ἀπρητισμένους, id est con-
30 summatos atque perfectos, pro quo in hebraeo legitur

6 Gen 33, 17 | 12 Gen 33, 18 | 26 Gen 34, 20 21

1 himiceycen *frising*, ημυσευσεν *scaphus*, ημυσευσεν *berol* | 6 sibi φ | 6 domum iacob β | 8 socoth β, sochoth γ, sochchoth φ | 10 inter φ, in βγ | 10 qua γ [f] φ, quo β | 16 urbs utraque φ | 19 dicemus φ | 25 consequutam φ | 26 emor β | 27 loquuti φ | 28 nobiscum φ | 29 αληρισμ ενος *frising*, αληρτεααενους *scaphus*, αληρθηααενωυς *berol*, in quo γ prius *spongia deletum*

salamim. ex quo perspicuum est uerum esse illud, quod 1
supra de Salem diximus.

Et introgressi sunt ciuitatem diligenter et interfecerunt omnem masculum. pro eo, quod in graecis legitur ἀσφαλῶς, id est diligenter, in hebraeo scriptum est *bete*, id est audacter et confidenter.

Et uenit Iacob in Luzam in terra Chanaan, quae est Bethel. ecce manifestissime comprobatur Bethel non Ulammaus, ut supra dictum est, sed Luzam, id est ἀμύγδαλον ante uocitatum. 10

Et mortua est Debbora nutrix Rebeccae et sepulta est iuxta Bethel. si mortua est nutrix Rebeccae nomine Debbora, ut LXX quoque hic interpretes transtulerunt et ipsum uerbum est hebraicum *menecha*, scire non possumus quare ibi substantiam posuerint, hic nutricem. 15

Et dixit ei deus Iam non uocabitur nomen tuum Iacob, sed Israhel erit nomen tuum et uocauit nomen eius Israhel. dudum nequaquam ei ab angelo nomen inponitur, sed quod inponendum a deo sit praedicatur. quod igitur ibi futurum promittitur, hic docetur expletum. 20

Et factum est, dum appropinquaret Chabratha in terra Chanaan, ut ueniret Efratha, peperit Rachel. uerbum hebraicum *chabratha* in consequentibus, ubi Iacob loquitur ad Ioseph ego autem cum uenirem de Mesopotamia Syriae, mortua est mater tua Rachel in terra Chanaan, in uia hippodromi, 25
ut uenirem Ephratham, nescio quid uolentes hippodromum LXX interpretes transtulerunt: et statim ibi, ubi in hebraeo dicitur *et sepelierunt eam in uia Ephratha, haec est Bethleem,* rursum LXX interpretes pro Ephratha posuerunt hippodromum: cum utique si *chabratha* hippodromus est, Ephratha hippodromus esse non possit. Aquila autem hoc ita transtulit *et factum* 30

3 Gen 34, 25 | 7 Gen 35, 6 | 11 Gen 35, 8 | 16 Gen 35, 10 |
21 Gen 35, 16 | 24 Gen 48, 7 | 28 Gen 35, 19

1 *salamim* φ | 4 omne masculinum φ | 9 *amigdalos βγ*, *amrδααον φris* |
10 uocatam β | 12 iuxta βγ, subtus φ | 14 *men&cath* φ | 19 praedicatur φ | 21 cum φ

1 *est καὶ ὁδὸν τῆς γῆς*, id est in itinere terrae, *introiens in Ephratham.* sed melius est, si transferatur „in electo terrae tempore, cum introiret Ephratham“. porro uernum tempus significat, cum in florem cuncta rumpuntur et anni tempus
 5 electum est, uel cum transeuntes per uiam carpunt et eligunt e uicinis agris quodcumque ad manum uenerit, diuersis floribus inuitati. Ephratha uero et Bethleem unius urbis uocabulum est sub interpretatione consimili. si quidem in frugiferam et in domum panis uertitur propter eum panem,
 10 qui de caelo descendisse se dicit.

Et factum est, cum dimitteret eam anima (siquidem moriebatur), uocauit nomen eius Filius doloris mei, pater uero eius uocauit nomen eius Benjamin. in hebraeo similitudo nominis resonat: filius enim doloris mei, quod nomen mo-
 15 riens mater inposuit, dicitur *Benoni*, filius uero dexterarum, hoc est uirtutis, quod Iacob mutauit, appellatur *Beniamin*. unde errant, qui putant Benjamin filium dierum interpretari. cum enim dextera appelletur *iamin* et finiatur in N literam, dies quidem appellantur et ipsi *iamim*, sed in M
 20 literam terminantur.

Et profectus est Israhel: et extendit tabernaculum suum trans turrim Ader. hunc locum esse Hebraei uolunt, ubi postea templum aedificatum est, et turrim Ader turrim gregis significari, hoc est congregationis et coetus: quod et
 25 Michaeas propheta testatur dicens *et tu turris gregis nebulosa, filia Sion* et cetera: illoque tempore Iacob trans locum, ubi postea templum aedificatum est, habuisse tentoria. sed si sequamur ordinem uiae, pastorum iuxta Bethleem locus est, ubi uel angelorum grex in ortu domini cecinit uel Iacob
 30 pecora sua paut, loco nomen inponens, uel (quod uerius est) quodam uaticinio futurum iam tunc mysterium monstrabatur.

Et uenit Iacob ad Isaac patrem suum in Mambre ciuitatem Arbee, haec est Chebron. pro arbee in LXX campum habet,

10 Ioh 6, 51 | 11 Gen 35, 18 | 21 Gen 35, 21 | 25 Mich 4, 8 | 33 Gen 35, 27

1 καεδονθη ρηε φρις, καω δονενενς berol, in quo ενс alterum deletum: tolerabiliter leguntur in scaphusano | 18 appellatur βγ | 19 iamin γ, iammim φ | 22 23 turrem φ | 25 tu > φ

cum Chebron in monte sita sit. eadem autem ciuitas dicitur et Mambre, ab amico Abrahæ ita antiquitus appellata.

Et peperit Ada Esau Elifaz. iste est Elifaz, cuius scriptura in Iob uolumine recordatur.

Isti filii Esau, et isti principes eorum: ipse est Edom: et 5 hi filii Seir. Esau et Edom et Seir unius nomen est hominis, et quare uarie nuncupetur, supra dictum est.

Quod autem sequitur *et Chorraei habitantes terram et reliqua*, postquam enumerauit filios Esau, altius repetit et exponit, qui ante Esau in Edom terra principes fuerint ex 10 genere Chorraeorum, qui in lingua nostra interpretantur liberi. legamus diligenter Deuteronomium, ubi manifestius scribitur quo modo uenerint filii Esau et interfecerint Chorraeos ac terram eorum hereditate possederint.

Et fuerunt filii Lotan Borri et Omman, et soror Lotan 15 Themna. haec est Themna, de qua supra dictum est *et Themna erat concubina Elifaz filii primogeniti Esau, et ex ipsa natus est Amalec.* idcirco autem Chorraeorum recordatus est, quia primogenitus filiorum Esau ex filiabus eorum acceperat concubinam. quod autem dicitur *Themam et Cenez et Ama- 20 lec* et reliqua, sciamus postea regionibus Idumaeorum ex his uocabula inposita.

Ipsa est Ana, qui inuenit Iamin in deserto, cum pasceret asinos Sebeon patris sui. multa et uaria apud Hebraeos de hoc capitulo disputantur, apud Graecos quippe et nostros 25 super hoc silentium est. alii putant *iamim* maria appellata: isdem enim literis scribuntur maria, quibus et nunc hic sermo descriptus est. et uolunt illum, dum pascit asinos patris sui in deserto, aquarum congregationes repperisse, quae iuxta idioma linguae hebraicae maria nuncu- 30 pantur: quod scilicet stagnum reppererit, cuius rei inuentio

3 Gen 36, 4 | 5 Gen 36, 19 | 8 Gen 36, 20 | 12 Deut. 2, 22 | 15 Gen 36, 22 | 16 Gen 36, 12 | 20 Gen 36, 11 12 | 23 Gen 36, 24

15 *imit* lothan β , iothan γ | 15 borri $\gamma\varphi$, horri β | 15 ommon. $\beta\gamma$ | 15 *in* lothan $\beta\gamma$ | 21 *post* regionibus + et gentibus φ | 24 *sepegon* φ | 26 *iamin* β | 27 scribuntur litteris φ | 29 in deserto patris sui φ | 30/31 nuncupentur φ

- 1 in heremo difficilis est. non nulli putant aquas calidas iuxta punicae linguae uiciniam, quae hebraeae contermina est, hoc uocabulo significari. sunt qui arbitrentur onagros ab hoc admissos esse ad asinas et ipsum per istius modi repperisse
 5 concubitum, ut uelocissimi ex his asini nascerentur, qui uocantur *iamim*. plerique putant quod equarum greges ab asinis in deserto ipse fecerit primus ascendi, ut mulorum inde noua contra naturam animalia nascerentur. Aquila hunc locum ita transtulit *ipse est Ana, qui inuenit οὐν τοὺς ἡμίῃν*.
 10 et Symmachus similiter τοὺς ἡμίῃν, quae interpretatio pluralem numerum significat. LXX uero et Theodotion aequaliter transtulerunt dicentes τὸν ἰαμίῃν, quod indicat numerum singularem.

Et regnauit pro eo Iobab filius Zare de Bosra. hunc
 15 quidam suspicantur esse Iob, ut in fine uoluminis ipsius additum est. contra Hebraei asserunt de Nachor eum stirpe generatum, ut iam supra dictum est.

Et Israhel dilexit Ioseph super omnes filios suos, quia erat filius senectutis, et fecit ei tunicam uariam. pro uaria
 20 tunica Aquila interpretatus est *tunicam ἀστράγαλον*, id est tunicam talarem, Symmachus *tunicam manicatam*, siue quod ad talos usque descenderet et manibus artificis mira esset uarietate distincta siue quod haberet manicas: antiqui enim magis colobiis utebantur.

25 *Et uendiderunt Ioseph Ismahelitis XX aureis.* pro aureis in hebraeo argenteos habet. neque uiliore metallo dominus uenum dari debuit quam Ioseph.

Madianaei autem uendiderunt Ioseph in Aegypto Phutiphar eunucho Pharaonis archimagiro. in plerisque locis archima-

14 Gen 36, 33 | 18 Gen 37, 3 | 25 Gen 37, 28 | 28 Gen 36, 36

4 ammissos φ | 9 κυντοvehmin *frising*, κυνεουχmin *berolin*, κυντο
 ych min *scaphus* | 10 post similiter + qui inuenit φ | 10 τοῦς·hmn *frising*,
 εουχημυς *berol*, τουενmin *scaphus* | 12 toniamin βγφ | 14 bostra φ |
 19/20 tunica uaria β | 20 astragalon βγφ | 21 tunicam prius > φ |
 22 descenderit βγ | 23 esset γφ, est β | 25 hismaelitis φ | 25 xx β¹γ,
 uiginti φ, xxx β² | 26 in hebraeo > φ | 27 uenundari βγφ | 28 puti-
 phar γ, photifar φ

giros (id est cocorum principes) pro magistris exercitus 1
 scriptura commemorat: *μαγειρέειν* quippe graece interpretatur occidere. uenditus est igitur Ioseph principi exercitus et bellatorum, non Petefre, ut in latino scriptum est, sed Phutiphar eunucho. ubi quaeritur quo modo postea uxorem 5
 habere dicatur. tradunt Hebraei emptum ab hoc Ioseph ob nimiam pulchritudinem in turpe ministerium et a domino uirilibus eius arefactis postea electum esse iuxta morem hierophantarum in pontificatum Heliopoleos: et huius filiam esse Aseneth, quam postea Ioseph uxorem acceperit. 10

Et adiecit et peperit filium, et uocauit nomen eius Selom: haec autem erat in Chazbi, quando peperit eos. uerbum hebraeum hic pro loci uocabulo positum est, quod Aquila pro re transtulit dicens *et uocauit nomen eius Selom. et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum.* postquam 15
 enim genuit Selom, stetit partus eius. Chazbi ergo non nomen loci, sed mendacium dicitur. unde et in alio loco scriptum est *mentietur opus oliuae*, id est fructum oliua non faciet.

Et consolatus Iudas ascendit ad eos, qui tondebant oues 20
eius, ipse et Hiras pastor eius Odollamites. pro pastore amicus legitur. sed uerbum ambiguum est, quia isdem literis utrumque nomen scribitur: uerum amicus *re*, pastor *ro* legitur.

Et sedit ad portam Enan, quae est in transitu Thamna. 25
 sermo hebraicus *enaim* transfertur in oculos. non est igitur nomen loci, sed est sensus: sedit in biuio, siue in compito, ubi diligentius debet uiator aspicere, quod iter gradiendi capiat.

Cognouit autem Iudas et dixit Iustior est illa quam ego, 30
eo quod non dedi eam Selom filio meo. in hebraeo habet *iu-*

11 Gen 38, 5 | 18 Ambacum 3, 17 | 20 Gen 38, 12 | 25 Gen 38, 14 |
 30 Gen 38, 26

1 coquorum φ | 4 p&ephre φ | 5 photifar φ | 6 emptum $> \beta$ |
 10 asenech $\beta\gamma$, asenech φ | 10 accepit β | 12/13 hebraicum β | 15 postquam genuit eum $> \varphi$ | 16 Cazbi β , cazib φ | 17 dicitur $\beta\varphi$, est γ |
 21 thyras $\beta\gamma$, thiras φ | 21 adollamites γ | 24 ro $\beta\gamma$, roe φ | 25 aenan φ |
 26 aenaim φ , enaim β | 30 illa $\beta\gamma$, $> \varphi$

1 *stificata est ex me*, non quod iusta fuerit, sed quod conparatione illius minus mali fecerit, nequaquam uagam turpitudinem, sed liberos requirendo.

5 *Et ecce egressus est frater eius, et dixit Ut quid diuisa est propter te maceria? et uocauit nomen eius Phares.* pro maceria diuisionem Aquila et Symmachus transtulerunt, quod hebraice dicitur Phares. ab eo igitur quod diuiserit membranulam secundarum, diuisionis nomen accepit. unde et Pharisaei, qui se quasi iustos a populo separauerant, diuisi appellabantur.

10 *Post hoc exiit frater eius, in cuius manu erat coccinum: et uocauit nomen eius Zara.* hoc nomen interpretatur oriens. siue igitur, quia primus apparuit, siue quod plurimi iusti ex eo nati sunt, ut in libro Paralipomenon continetur, Zara, 15 id est oriens, appellatus est.

Post uerba haec peccauit princeps uinariorum regis Aegypti. ubi nos posuimus principem uinariorum, in hebraeo scriptum habet *masech*, illud uerbum, quod in nomine serui Abraham dudum legimus, quem nos possumus more 20 uulgi uocare pincernam. nec uile putetur officium, cum apud reges barbaros usque hodie maximae dignitatis sit regi poculum porrexisset, poetae quoque de Catamito et Ioue scriptitent, quod amasium suum huic officio manciparit.

25 *Et ecce uitis in conspectu meo, et in uite tres fundi, et ipsa germinans.* tres fundos tria flagella et tres ramos siue propagines hebraeo sermone significat, quae ab illis uocantur *sariagim*.

30 *Et uidebar mihi tria canistra chondritorum portare in capite meo.* pro tribus canistris chondritorum *tres cophinos farinae* in hebraeo habet.

Et ecce de fluuio ascendebant septem boues speciosae ad uidendum et electae carnibus, et pascebantur in achi. bis in

4 Gen 38, 29 | 11 Gen 38, 30 | 14 Paral α 2, 5 | 16 Gen 40, 1 | 24 Gen 40, 9 10 | 28 Gen 40, 16 | 31 Gen 41, 2

5 et uocauit nomen eius Phares > β | 13/14 ex eo iusti φ | 19 posuimus γ | 26 hebraeus sermo φ | 27 sariagim $\beta\gamma$, sarigin φ | 28 et 29 condritorum $\beta\varphi$, conditorum γ . in β super uersum uel di

Genesi scriptum est *achi* et nec graecus sermo est nec latinus. sed et hebraeus ipse corruptus est: dicitur enim in *ahu*, hoc est in palude. sed quia u littera apud Hebraeos et i similes sunt et tantum magnitudine differunt, pro *ahu ahi* LXX interpretes transtulerunt et secundum consuetudinem suam ad exprimendam duplicem aspirationem heth hebraeae litterae chi graecam litteram copulauerunt.

Et respondit Ioseph Pharaoni dicens Sine deo non respondebitur salutare Pharaoni. in hebraeo aliter habet *sine me deus respondebit pacem Pharaoni.* denique Symmachus more suo apertius transtulit *non ego, sed deus respondebit pacem Pharaoni.*

Ecce septem anni uenient abundantiae magnae in omni terra Aegypti. miror quo modo uerbum hebraicum *sabee*, quod nos supra abundantiam siue satietatem in puteo, quem foderunt extremum serui Isaac, interpretati sumus, nunc LXX rectissime transferentes, ibi iuramentum interpretati sunt: cum et iuramentum et septem et satietas et abundantia, prout locus et ordo flagitauerit, possit intellegi. sed et in consequentibus, ubicumque abundantia legitur, in hebraeo idem uerbum scriptum habet.

Et clamauit ante eum praeco, et constituit eum super omnem terram Aegypti. pro quo Aquila transtulit et clamauit in conspectu eius adgeniculationem, Symmachus ipsum hebraicum sermonem interpretans ait *et clamauit ante eum abrech.* unde mihi uidetur non tam praeco siue adgeniculatione, quae in salutando uel adorando Ioseph accipi potest, intellegenda, quam illud, quod Hebraei tradunt, dicentes patrem tenerum ex hoc sermone transferri. *ab* quippe dicitur pater, *rech* delicatus siue tenerrimus, significante scriptura quod iuxta prudentiam quidem pater omnium fuerit, sed iuxta aetatem tenerrimus adolescens et puer.

8 Gen 41, 16 | 13 Gen 41, 29 | 22 Gen 41. 43

1 graecus est sermo β | 23 in hau φ | 3 uau β | 3 palude *ultimum est uerbum, quod uetus librarius codicis scaphusani in hoc libro scripsit: recentiora non contuli* | 7 conpulauerunt φ | 10 respondebit deus β | 11 respondet φ | 14 sabe φ | 26 abrac β , arbech φ | 30 rechi β , rechi φ | 30 diligatus φ

1 *Et uocauit Pharao nomen Ioseph Zapfanethfane et dedit ei*
Aseneth filiam Phutiphare sacerdotis Heliopoleos in uxorem.
 licet hebraice hoc nomen absconditorum reppertorem sonet,
 tamen quia ab Aegyptio ponitur, ipsius linguae debet ha-
 5 bere rationem. interpretatur ergo sermone aegyptio Zapfa-
 nethfane siue (ut LXX transferre uoluerunt) Psontonphanech
 saluator mundi, eo quod orbem terrae ab imminente famis
 excidio liberarit. notandum autem quod domini quondam
 et emptoris sui filiam uxorem acceperit, qui ad id locorum
 10 pontifex Heliopoleos erat. neque enim fas absque eunuchis
 idoli illius esse antistites, ut uera illa Hebraeorum super eo,
 quod ante iam diximus, suspicio comprobetur.

Et Ioseph nati sunt duo filii, antequam uenirent anni fa-
mis, quos peperit ei Aseneth filia Phutiphare sacerdotis He-
 15 *liopoleos. uocauit autem Ioseph nomen primogeniti Manasse,*
quia Obliuisci me fecit deus omnium laborum meorum et
omnis domus patris mei. nomen autem secundi uocauit
Ephraim, Quia crescere me fecit deus in terra humilitatis meae.
 obserua propter quaestionem, quae post paululum de Ioseph
 20 filii proponenda est, quod ante famis tempus, quo Iacob
 intrauit in Aegyptum, duos tantum Ioseph filios habuerit,
 Manassen et Ephraim, Manassen uocans ab eo, quod sit
 oblitus laborum suorum (ita enim hebraice uocatur obliui),
 Ephraim, eo quod auxerit eum deus: et ex hoc enim uoca-
 25 bulo in linguam nostram transfertur augmentum.

Et deferte uiro munera, aliquid resinae et mellis,
thymiama et stacten et terebinthum et nuces, siue, ut Aquila
et Symmachus transtulerunt, amygdala. idcirco hoc capi-
 30 *tulum posuimus, ut sciamus, ubi in nostris codicibus habe-*
tur thymiama, in hebraeo esse nechota, quod Aquila sto-
racem transtulit, ex quo domus nechota, quae in Isaia legi-

1 Gen 41, 45 | 13 Gen 41, 50—52 | 26 Gen 43, 11 | 31 Isai 39, 2

1 zapfanethfané β, safnech · fane · φ | 2 asenech β, asenech φ | 2 phu-
 tiphare β, putifare φ | 2 10 14/15 heliupoleos φ | 5/6 zapfaneth fané β,
 safaneth fane φ | 6 psomtho · fanech φ | 14 asenech βφ | 14 phutiphares
 β, putifare φ | 19/20 filiis ioseph β | 22 manasse utroque loco β |
 28 amygdalas φ | 30 31 nechotha φ

tur, manifestissime cella thymiamatis siue storacis intellegitur, quod in illa aromata diuersa sint condita.

Et biberunt et inebriati sunt cum eo. idioma est linguae hebraicae, ut ebrietatem pro satietate ponat, sicut ibi *in stillicidiis eius inebriabitur germinans*, haud dubium quin 5 terra pluuiis irrigata.

Et pone argentum uniuscuiusque in ore sacculi, et condy meum argenteum mitte in sacculum iunioris. pro sacculo peronem uel follem in hebraeo habet. pro *condy*, id est poculo, quod etiam in Isaia legimus, *Aquila scyphum*, 10 Symmachus *phialam* transtulerunt.

Descende ergo ad me: ne steteris: et habitabis in terra Gesen Arabiae. hic Arabiae additum est: in hebraeis enim uoluminibus non habetur, unde et error increbruit, quod terra Gesen in Arabia sit. porro si (ut in nostris codicibus 15 est) per extremum μ scribitur *gesem* (quod mihi nequaquam placet), terram significat conplutam. *gesem* enim in imbrem uertitur.

Dixit autem Pharao ad Ioseph Dic fratribus tuis Hoc facite: onerate uehicula uestra, et ite in terram Chanaan. pro 20 uehiculis, quae LXX et Theodotion $\tau\acute{\alpha}$ πορῆια interpretati sunt, iumenta reliqui transtulerunt.

Et dedit eis cibaria in uia. uerbum *седа*, quod hic omnes ore consono $\epsilon\pi\iota\sigma\iota\tau\iota\sigma\mu\acute{o}\nu$, id est cibaria uel sitarcia interpretati sunt, in psalterio quoque habetur. ubi enim 25 nostri legunt *uiduam eius benedicens benedicam*, licet in plerisque codicibus pro uidua (hoc est $\chi\eta\rho\alpha$) nonnulli legant $\theta\eta\rho\alpha\nu$, in hebraeo habet *седа*, id est *cibaria eius benedicens benedicam*. porro $\theta\eta\rho\alpha$ uenationem magis potest sonare quam fruges, tam etsi moris sit Aegyptiorum $\theta\eta\rho\alpha\nu$ 30 etiam far uocare, quod nunc corrupte atheran nuncupant.

3 Gen 43, 34 | 4 Psalm 65, 11 | 7 Gen 44, 1 2 | 10 Isai 51, 17 | 12 Gen 45, 9 10 | 19 Gen 45, 17 | 23 Gen 45, 21 | 26 Psalm 132, 15

5 eius φ , suis β | 5 haut β , hau φ | 8/9 perionem φ | 13 gesen β , gosen φ | 14 increbiuit β^1 , increbruit $\beta^2\varphi$ | 15 gesen $\beta\varphi$ | 16 17 gesem $\beta\varphi$ | 21 $\tau\alpha\tau\omicron\rho\iota\alpha$ *frisingens*, $\epsilon\alpha\pi\omicron\rho\iota\alpha$ *berolin* | 24 *sistarcia* β | 30 sint q^1 , sit q^2 , est β

1 *Omnes ergo animae, quae ingressae sunt cum Iacob Aegyptum et quae exierunt de femoribus eius, absque mulieribus filiorum Iacob, animae sexaginta sex: filii autem Ioseph, qui nati sunt ei in Aegypto, animae nouem. omnes ergo animae, quae*
 5 *ingressae sunt cum Iacob Aegyptum, septuaginta et quinque. quod excepto Ioseph et filiis eius sexaginta sex animae, quae egressae sunt de femoribus Iacob, introierint Aegyptum, nulla dubitatio est. ita enim et paulatim per singulos supputatus numerus approbat, et in hebraeis uoluminibus inuenitur. hoc autem, quod in LXX legimus filii autem Ioseph,*
 10 *qui nati sunt ei in Aegypto, animae nouem, sciamus in hebraeo pro nouem esse duas. Ephraim quippe et Manasse, antequam Iacob intraret Aegyptum et famis tempus ingrueret, nati sunt de Aseneth filia Phutiphare in Aegypto. sed*
 15 *et illud, quod supra legimus facti sunt autem filii Manasse, quos genuit ei concubina Syra Machir: et Machir genuit Galaad: filii autem Ephraim fratris Manasse Suthalaam et Taam: filii uero Suthalaam Edem additum est, si quidem id, quod postea legimus, quasi per anticipationem factum esse describitur. neque enim tempore illo, quo ingressus est Iacob Aegyptum, eius aetatis erant Ephraim et Manasse, ut filios generare potuerint. ex quo manifestum est, omnes animas, quae ingressae sunt Aegyptum de femoribus Iacob, fuisse LXX, dum LXVI postea ingressae sunt et reppererunt in*
 20 *Aegypto tres animas, Ioseph scilicet cum duobus filiis eius, septuagesimus autem ipse fuerit Iacob. hanc rem, ne uideamur aduersum scripturae auctoritatem loqui, etiam LXX interpretes transtulerunt in Deuteronomio quod in LXX animabus ingressus est Israhel in Aegyptum. si quis igitur no-*
 25 *strae sententiae refragatur, scripturam inter se contrariam faciet. ipsi enim LXX interpretes, qui hic LXXV animas*

1 Gen 46, 26 27 | 10 Gen 46, 27 | 28 Dent 10, 22.

7 introierint $\beta\varphi$ | 9 approbabit φ | 12 esse pro nouem duas φ | 14 asenech $\beta\varphi$ | 14 phutiphare β , petefre φ | 17 suta lam φ^1 , suta laam φ^2 , suthalaam β | 17 & ha $\bar{a}$ φ ; t *super & scripto*: et thaam β | 18 edem φ | 20 illo tempore φ | 26 *post* ne + cui φ | 28 in deuteronomio transtulerunt φ

per *πρόληψιν* cum Ioseph et posteris suis Aegyptum ingres- 1
sas esse dixerunt, in Deuteronomio LXX tantum introisse
memorant. quod si e contrario nobis illud opponitur, quo
modo in actibus apostolorum in contione Stephani dicatur
ad populum LXXV animas ingressas esse Aegyptum, facilis 5
excusatio est. non enim debuit sanctus Lucas, qui ipsius
historiae scriptor est, in gentes actuum apostolorum uolu-
men emittens contrarium aliquid scribere aduersus eam
scripturam, quae iam fuerat gentilibus diuulgata. et utique
maior opinionis illo dumtaxat tempore LXX interpretum 10
habebatur auctoritas quam Lucas, qui ignotus et uilis et
non magnae fidei in nationibus ducebatur. hoc autem ge-
neraliter obseruandum quod ubicumque sancti apostoli aut
apostolici uiri locuntur ad populos, his plerumque testi-
moniis abutuntur, quae iam fuerant in gentibus diuulgata, 15
licet plerique tradant Lucam euangelistam ut proselytum
hebraeas literas ignorasse.

*Iudam uero misit ante se ad Ioseph, ut occurreret ei ad
urbem heroum in terra Ramesse.* in hebraeo nec urbem
habet heroum nec terram Ramesse, sed tantum modo Gosen. 20
non nulli Iudaeorum asserunt Gosen nunc Thebaidem uocari.
et id, quod postea sequitur *dedit eis ut possiderent Aegypti
terram optimam in Ramesse*, pagum Arsenoiten sic olim uo-
catum autumant.

Et dixit ei Iura ergo mihi. et iurauit ei, et adorauit 25
Israhel contra summitatem uirgae eius. et in hoc loco qui-
dam frustra simulant adorasse Iacob summitatem sceptri
Ioseph, quod uidelicet honorans filium potestatem eius ado-
rauerit, cum in hebraeo multo aliter legatur *et adorauit*
inquit *Israhel ad caput lectuli*: quod scilicet, postquam iura- 30
uerit ei filius, securus de petitione, quam rogauerat, ado-
rarit deum contra caput lectuli sui. sanctus quippe et deo
deditus uir oppressus senectute sic habebat lectulum posi-

4 Act 7, 14 | 18 Gen 46, 28 | 22 Gen 47, 11 | 25 Gen 47, 31

1 *πρόληψιν* et *berolinensis* et *frisingensis* indicat | 3 memorarunt φ |
4. contentione φ | 6 excussatio φ | 8 aduersum φ | 9 gentilibus β , in
gentibus φ | 12 dicebatur β | 14 loquuntur φ | 20 21 gosen $\beta\varphi$

1 tum, ut ipse iacentis habitus absque difficultate ulla ad orationem esset paratus.

Et nuntiatum est Ioseph Ecce pater tuus aegrotat: et tulit duos filios suos secum, Manassen et Ephraim. ex hoc loco
5 illud, quod supra diximus, demonstratur quia Ioseph ad id locorum duos tantum filios habuerit, Ephraim et Manassen. si enim post multos annos moriente Iacob patre suo duos tantum modo filios duxit ad benedictionem, utique illo tempore, cum filii eius generare non quierant, paruuli atque
10 lactantes, in ingressu patris et fratrum nepotes ex eis habere non potuit.

Et confortatus Israhel sedit super lectulum. causam cur LXX interpretes idem uerbum aliter atque aliter ediderint, nescio: hoc unum audacter dico quod ipsum uerbum *metta*,
15 quod hic in lectulum transtulerunt, supra, ubi diximus adorasse Iacob, uirgam potius quam lectulum nominauerunt.

Et nunc ecce duo filii tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti, antequam uenirem ad te in Aegypto, mei sunt: Ephraim et Manasse quasi Ruben et quasi Symeon erunt mihi. quos
20 autem generaueris post haec, tui erunt, in nomine fratrum suorum uocabuntur. si quis ambigebat quod LXX animae introissent Aegyptum filiorum Israhel et quod Ioseph eo tempore, quo ingressus est Iacob, non nouem, sed duos tantum filios habuerit, praesenti capitulo confirmatur, siquidem ipse Iacob loquitur duos eum filios habuisse, non nouem. quod autem dicit *Ephraim et Manasse sicut Ruben et Symeon erunt mihi*, illud significat: sicut Ruben et Symeon
25 duae tribus erunt et ex suis uocabulis appellabuntur, sic Ephraim et Manasse duae tribus erunt, duosque populos
30 procreabunt et sic hereditabunt re promissionis terram, sicut et filii mei. reliquos autem, ait, filios, quos post mortem meam generis, ostendens necdum illo tempore procreatos, *tui erunt, in nomine fratrum suorum uocabuntur in hereditate sua.* non, inquit, accipient separatim terram, nec fu-

3 Gen 48, 1 | 12 Gen 48, 2 | 17 Gen 48, 5 6 | 33 Gen 48, 6

4 suos > φ | 4 ante ex + Et φ | 4 loco > φ | 14 metha β, m&ta φ

niculos habebunt proprios, ut reliquæ tribus, sed in tribus Ephraim et Manasse, quasi adpendices populi commiscebuntur.

Et ego dedi tibi Sicimam præcipuam super fratres tuos, (plus quam fratribus tuis) *quam accepi de manibus Amorraeorum* 5 *in gladio meo et sagitta.* Sicima iuxta graecam et latinam consuetudinem declinata est, alioquin hebraice Sychem dicitur, ut Iohannes quoque euangelista testatur, licet uitiose ut Sychar legatur, error inoleuit: et est nunc Neapolis urbs Samaritanorum. quia igitur Sychem lingua hebraea transfertur in uerum, pulchre alludit ad nomen, dicens *et ego dabo tibi uerum unum.* pro præcipuo enim, id est ἐξαιρέτω, aad, id est unum scribitur in hebraeo. quod autem dicit se eam in arcu et gladio possedisse, arcum hic et gladium iustitiam uocat, per quam meruit peregrinus et aduena interfecto Sychem et Emmor de periculo liberari. timuit enim (ut supra legimus) ne uicina oppida atque castella ob euersionem foederatae urbis aduersus se consurgerent: et dominus non dedit eis ut nocerent illi. uel certe sic intellegendum: dabo tibi Sicimam, quam emi in fortitudine mea, hoc est in pecunia 20 quam multo labore et sudore quaesiui. quod autem ait *super fratres tuos,* ostendit absque sorte dedisse eam tribui Ioseph. siquidem eodem loco sepultus est Ioseph: et mausoleum eius ibi hodieque cernitur.

Ruben primogenitus meus: tu fortitudo mea et principium 25 *filiorum meorum: durus ad ferendum, et durus procacitate et iniuria, sicut aqua non ebullias. ascendisti enim super lectulum patris tui, tunc uiolasti stratum meum, cum ascendisti.* in hebraeo ita scriptum est *Ruben primogenitus meus, fortitudo mea, et capitulum in liberis meis: maior ad portandum et maior robore: effusus es sicut aqua, ne adicias. ascendisti enim cubile patris tui et contaminasti stratum in ascensu.* est autem sensus hic: tu es primogenitus meus, maior in liberis, et sedebas iuxta ordinem natiuitatis tuae

4 Gen 48, 22 | 8 Ioh 4, 5 | 15 Gen 34 | 22 Gen 48, 22 | 25 Gen 49, 3 4

6 sicimam φ | 7 alioqui φ | 12 ἐξαιρετω aod φ, ἐξερηω · aad β

1 et hereditatem, quae primogenitis iure debebatur, sacerdotium accipere et regnum: hoc quippe in portando onere et praeualido robore demonstratur. uerum quia peccasti et quasi aqua, quae uasculo non tenetur, uoluptatis effusus
 5 es impetu, idcirco tibi praecipio ne ultra pecces sisque in fratrum numero, poenam ex peccato luens, quod primogeniti ordinem perdidisti.

Symeon et Leui fratres consummauerunt iniquitatem adinventionis suae: in consilium eorum non ueniat anima mea, et
 10 *in congregatione eorum non aemuletur iecur meum: quia in furorè suo interfecerunt homines et in desiderio suo subneruauerunt taurum.* necessitate compellimur iuxta propositum operis longius ea repetere, quae ab hebraea ueritate discordant. legitur enim ibi *Symeon et Leui fratres, uasa iniqui-*
 15 *tatis arma eorum. in arcanum eorum ne intret anima mea et in conuentu eorum ne dissoluatur gloria mea: quia in furore suo interfecerunt uirum et in libidine sua suffoderunt murum.* significat autem non sui fuisse consilii quod Sychem et Emmor foederatos uiros interfecerint contraque ius pacis et amicitiarum sanguinem fuderint innocentem et quasi quodam
 20 furore, sic crudelitate raptati, muros hospitae urbis euerterint.

Unde sequitur et dicit *maledictus furor eorum, quia procaax, et ira eorum, quia dura: diuidam eos in Iacob et dispergam eos in Israhel.* Leui enim hereditatem propriam non acce-
 25 pit, sed in omnibus sceptris paucas urbes ad habitandum habuit: de Symeon uero in libro Hiesu scriptum est quod et ipse proprium funiculum non fuerit consecutus, sed de tribu Iuda quiddam acceperit, in Paralipomenis autem manifestius scribitur quod, cum multiplicatus fuisset et non haberet pos-
 30 sessionis locum, exierit in desertum. quidam propheticè interfectos homines apostolos et subneruatam taurum a Pharisaeis Christum interpretantur.

Iuda, te laudabunt fratres tui. quia Iuda confessio siue laus interpretatur, consequenter scribitur *Iuda tibi confite-*

8 Gen 49, 5 6 | 22 Gen 49, 7 | 26 Iosue 19, 1 | 28 Paral α 4. 42 | 33 Gen 49, 8

* 16 desoletur φ | 18 sichem et emor β | 21 raptati βφ | 27 consequutus φ
 5 *

*buntur fratres tui uel te laudabunt fratres tui. adorabunt te 1
filii patris tui. catulus leonis Iuda, ex germine filii mi ascen-
disti. procumbens ut leo et quasi catulus leonis: quis suscita-
bit eum?* licet de Christo grande mysterium sit, tamen
iuxta literam prophetatur, quod reges ex Iuda per Dauid 5
stirpem generentur et quod adorent eum omnes tribus. non
enim ait filii matris tuae, sed *filii patris tui*. et quod ait
ex germine, filii mi, in hebraeo habet *de captiuitate, filii
mi, ascendisti*, ut ostenderet eum captiuos populos esse
ducturum et (iuxta intelligentiam sacratiorem) ascendisse in 10
altum, captiuam duxisse captiuitatem. siue (quod melius puto)
captiuitas passionem, ascensus resurrectionem significat.

Alligans ad uitam pullum suum et funiculo pullum asinae.
in hebraeo ita habet *alligans ad uitam pullum suum et in
sorec, filii mi, asinam suam*: quod uidelicet pullum asinae, cui 15
supersedit Iesus, hoc est gentilium populum, uineae apo-
stolorum, qui ex Iudaeis sunt, copulauerit et ad sorec, id
est electam uitam, alligauerit asinam, cui supersedit, eccle-
siam ex nationibus congregatam. quod autem dicit *filii mi,*
ἀποστρόφην ad ipsum Iudam facit quod Christus sit haec 20
uniuersa facturus. sed et hoc sciendum quod, ubi nos legi-
mus *alligans ad uitam pullum suum*, pro pullo in hebraeo
possit legi *urbem suam*, iuxta eundem sensum aliis uerbis
ecclesia demonstrata, de qua alibi scriptum est *non potest
ciuitas abscondi super montem posita et fluminis impetus 25
lactificat ciuitatem dei.*

*Issachar bonum desiderauit, requiescens inter medios cle-
ros: et uidens requiem quia bona et terram quia pinguis, sup-
posuit umerum suum ad laborandum et factus est uir agri-
cola.* in hebraeo ita scriptum est *Issachar asinus osseus re- 30
cumbens inter terminos: et uidens requiem quia bona est et
terram quia pulchra, inclinauit umerum suum ad portandum:*

2 Gen 49, 9 | 10 Ps 68, 19 Eph 4, 8 | 13 Gen 49, 11 | 24 Matth 5, 14 |
25 Psalm 46, 5 | 27 Gen 49, 14 15

7 ait β, sequitur φ | 15 sorec φ, soreth β¹, sorech β² | 17 sorec φ,
sorech β | 20 ἀποστρόφην *frising*, apostrophēn β | 27 Isachar β | 30 isa-
char β

1 *et factus est in tributum seruiens.* quia supra de Zabulon dixerat quod maris magni esset litora possessurus, Sidonem quoque et reliquas Phoenicis urbes contingeret, nunc ad mediterraneam prouinciam redit et Issachar, quia iuxta
 5 Neptalim pulcherrimam in Galilaea regionem possessurus est, benedictione sua habitatorem facit. asinum autem osseum uocat et umerum ad portandum deditum, quia in labore terrae et uehendis ad mare oneribus, quae in suis finibus nascebantur, plurimum laboraret, regibus quoque
 10 tributa comportans. aiunt Hebraei per metaphoram significari quod scripturas sanctas die ac nocte meditans studium suum dederit ad laborandum, et ideo ei omnes tribus seruiant, quasi magistro dona portantes.

Dan iudicabit populum suum, sicut unum ex sceptris
 15 *Israhel. fiat Dan coluber in uia, regulus in semita, mordens ungulas equi, et cadet ascensor eius retrorsum. salutare tuum expectabo, domine.* Samson iudex Israhel de tribu Dan fuit. hoc ergo dicit: nunc uidens in spiritu comam nutrire Samson nazareum tuum, caesis hostibus triumphare, quod
 20 in similitudinem colubri regulique obsidentis uias nullum per terram Israhel transire permittat, sed etiam si quis temerarius uirtute sua quasi equi uelocitate confusus eam uoluerit praedonis more populari, effugere non ualebit. totum autem per metaphoram serpentis et equitis loquitur.
 25 uidens ergo tam fortem nazareum tuum quod et ipse propter meretricem mortuus est et moriens nostros occidit inimicos, putauit, o deus, ipsum esse Christum filium tuum, uerum quia mortuus est et non resurrexit et rursus captiuus ductus est Israhel, alius mihi saluator mundi et mei
 30 generis praestolandus est, ut ueniat *cui repositum est et ipse erit expectatio gentium.*

Gad latrunculus latrocinabitur eum: et ipse latrocinabitur plantam. iuxta hebraeum interpretati sumus. sed ubi

1 Gen 49, 13 | 14 Gen 49, 17 18 | 30 Gen 49, 10 | 32 Gen 49, 19

2 possessurus φ | 4 ysachar β | 5 nefthali φ | 7 ut umerum φ , et humerum β | 12 idcirco φ | 14 ex β , de φ | 16 salutare $\beta\varphi$ | 19 25 nazareum φ | 28 rursum φ

nos latrunculum posuimus, ibi scriptum est *gedud*, ut ad 1 Gad nomen alluderet, qui significantius ἐγγύς, id est accinctus siue expeditus exprimi potest. totum autem illud est, quod ante Ruben et dimidiam tribum Manasse ad filios, quos trans Iordanen in possessionem dimiserat, post XIV 5 annos reuertens praelium aduersus eos gentium uicinarum grande repperit et uictis hostibus fortiter dimicarit. lege librum Hiesu Naue et Paralipomena. non ignoro plura in benedictionibus patriarcharum esse mysteria, sed ad prae- sens opusculum non pertinet. 10

Nephtalim uirgultum resolutum, dans in generatione pulchritudinem. in hebraeo ita scriptum est *Nephtali ager irriguus, dans eloquia pulchritudinis*, significans quod aquae calidae in ipsa nascuntur tribu siue quod super lacum Genesareth fluento Iordanis irrigua sit. Hebraei autem 15 uolunt propter Tiberiadem, quae legis uidebatur habere notitiam, agrum irriguum et eloquia pulchritudinis prophetari. porro, ubi nos agrum irriguum et LXX στέλεχος, id est uirgultum resolutum, posuerunt, in hebraeo legitur *aiala selua*, quod potest et ceruus emissus transferri, pro- 20 pter temporaneas fruges uelocitatem terrae uberioris ostendens. sed melius, si ad doctrinam saluatoris cuncta referamus, quod ibi uel maxime docuerit: ut in euangelio quoque scriptum est.

Filius auctus Ioseph, filius auctus super fontem, filiae 25 gradu composito incedentes super murum. et exacerbauerunt eum et contenderunt: et irascebantur aduersus eum habentes sagittas. sedit in forti arcus eius, et dirupta sunt uincula manuum eius, a manibus fortis Iacob: inde pascetur lapis Israhel a deo patris tui et reliqua. quia LXX interpretes

8 Iosue 13, 24 | 8 Paral α 5, 11 | 11 Gen 49, 21 | 23 Matth 4, 15 | 25 Gen 49, 22—26

6 aduersum φ | 8 paralipomenon φ | 11 Neptalim β, Nefthali φ | 11 uirgultum etiam hoc loco uircultum scriptum uidetur, sed lineola ad sinistram descendens manu prima inter scribendum addita | 12 Neptali β, nefthali φ | 14 nascantur φ | 15 gennesareth φ | 16 uideatur φ | 18 stelechos φ, thelectas β. ἀνειμένον uulgatae non additur | 20 aiala selua βφ | 27 aduersum φ | 28 uincula β, brachia φ

1 in plerisque dissentiunt, pro interpretatione eorum, ut in
 hebraeo habetur, expressimus. et est sensus capituli: o Ioseph,
 qui ideo sic uocaris, quia adauxit te mihi dominus, siue
 quia inter fratres tuos maior futurus es (fortissima siquidem
 5 fuit tribus Ephraim, ut in Regnorum et Paralipomenon
 libris legimus), o inquam fili mi Ioseph, qui tam pulcher
 es, ut te tota de muris et turribus ac fenestris puellarum
 Aegypti turba prospectet, inuiderunt tibi et te ad iracun-
 diam prouocauerunt fratres tui, habentes lioris sagittas et
 10 zeli iaculis uulnerati. uerum tu arcum tuum et arma pu-
 gnandi posuisti in deo, qui fortis est propugnator, et uin-
 cula tua, quibus te ligauerunt fratres, ab ipso soluta sunt
 et dirupta, ut ex tuo semine tribus nascatur Ephraim, for-
 tis et stabilis et instar lapidis durioris inuicta, imperans
 15 quoque decem tribubus Israhel.

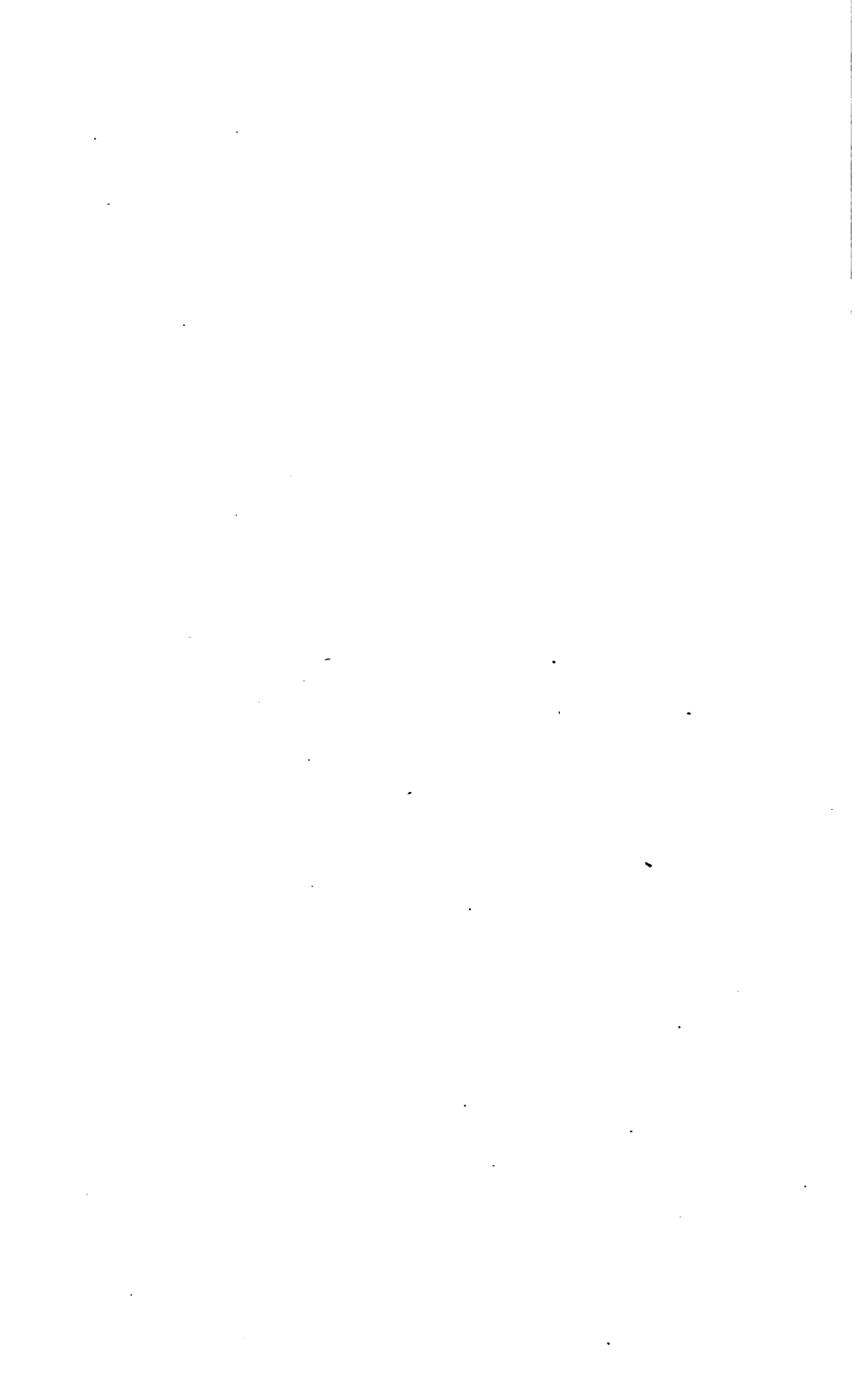
*Beniamin lupus rapax, mane comedet adhuc, et ad ue-
 speram dabit escam.* quamquam de Paulo apostolo mani-
 festissima prophetia sit, quod in adolescentia persecutus
 ecclesiam, in senectute praedicator euangelii fuerit, tamen
 20 in hebraeo sic legitur *Beniamin lupus rapax (siue capiens),
 in matutino praedam comedet et ad uesperam diuidet spolia.*
 quod ita Hebraei edisserunt: altare, in quo immolabantur
 hostiae et uictimarum sanguis ad basim illius fundebatur,
 in parte Beniamin fuit. hoc, inquiunt, ergo significat quod
 25 sacerdotes mane immolent hostias et ad uesperam diuidant
 ea, quae sibi a populo ex lege conlata sunt, lupum sangui-
 narium, lupum uoracem super altaris interpretatione ponen-
 tes et spoliolum diuisionem super sacerdotibus, qui seruien-
 tes altari, uiuant de altari.

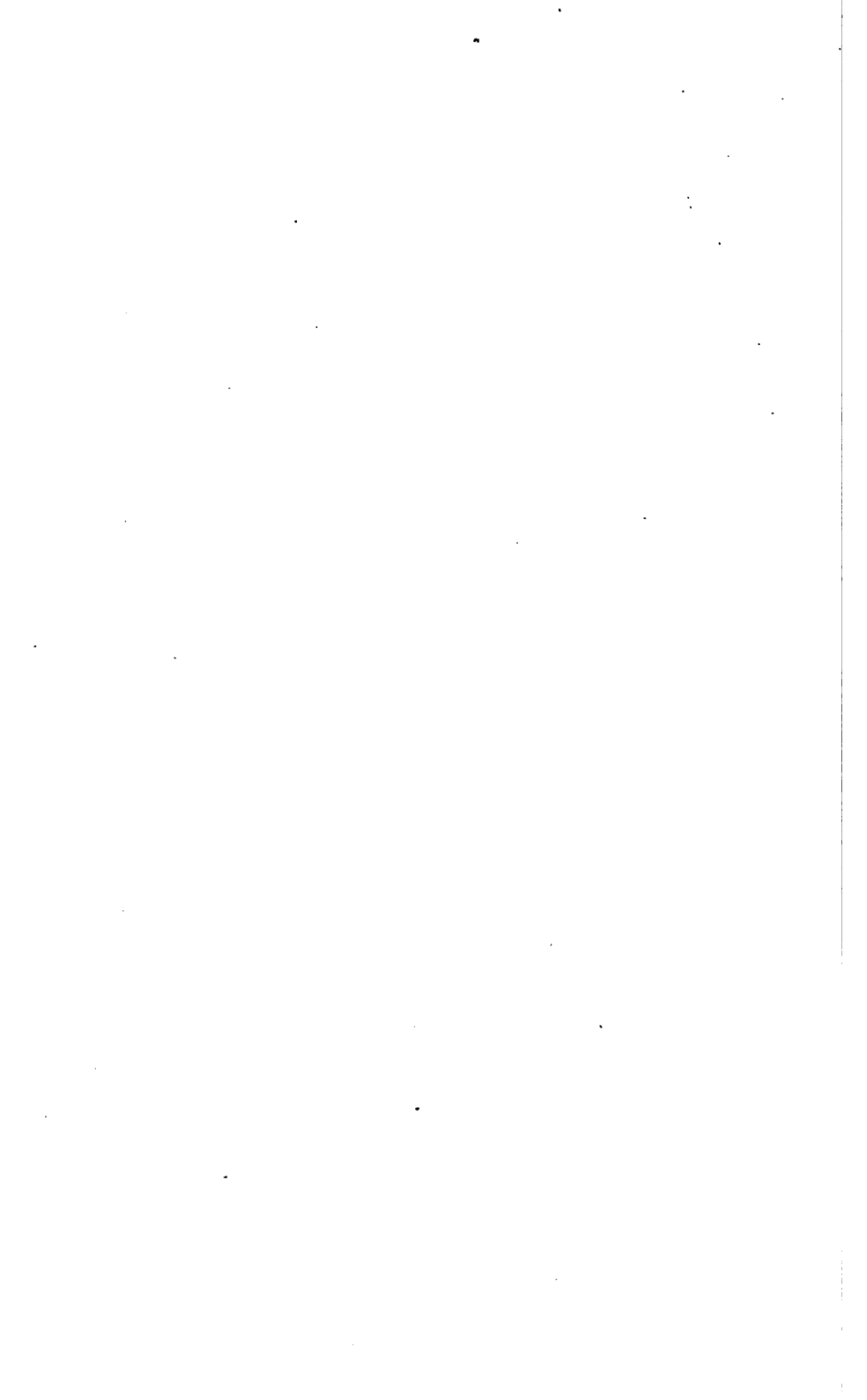
16 Gen 49, 27

12 fratres ligauerant φ | 18 persequutus φ | 21 comedet praedam φ |
 23 basem φ | 28/29 seruiantes β^1 , quod adnoto quia iam ad sergeant ser-
 jeant uiam monstrat.

Corollarium.

Ut omnes Hieronymi libri, si modo haberemus ad codicum antiquissimorum fidem excussos, ad historiam linguae hebraicae cognoscendam plurimum essent facturi, ita et is, quem statim de manu depositurus es. ne paginae albedine oculi laedantur, unum exemplum iuvat protrahere. nam 66, 12 *aad* est in berolinensi = אָאָד. uides quam recte gesammelte abhandlungen 238, 8 Adadum Macrobbii ex Achado corrúptum dixerim, qui idem in Isaia 66, 17 occurrit. אָאָד enim eorum, qui in hortis ומטְהָרִים ומתְקַדְשִׁים, ipse est Adonis. noti ἀἴπιος Ἀδώνιδος non e Suida et Iuliano tantum, sed e Platonis Phaedro 275^b. neque cur illi carnibus suillis uescantur, cuiquam poterit obscurum esse, quum Adonis a Marte inmisso sue (a quo mensis תְּחִינָן) interemtus in omnium poetarum carminibus celebretur. idem תְּחִינָן, de cuius luctu totiens Hebraei locuntur.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
BERKELEY

* Return to desk from which borrowed.
This book is DUE on the last date stamped below.

Stockton Coll, Aug 3 '51
INTER-LIBRARY LOAN

DEAD

13 Jul '62 WA

REC'D LD

JUL 5 1962

SANTA BARBARA
INTERLIBRARY LOAN

THREE WEEKS AFTER RECEIPT
NON-RENEWABLE

1648

OCT 8 1971

11-3

YC100987

M312160

